

SEKTOS
TOTALITARINIŲ SEKTŲ APŽVALGA

Turinys

Aleksandr
Dvorkin

SEKTOS
Totalitarinių sektų apžvalga

Aleksandr Dvorkin

SEKTOS

Totalitarinių sektų apžvalga

Profesorius Aleksandras Dvorkinas (Aleksandr Leonidovič Dvorkin), gimęs 1955 m. Maskvoje) – istorikas, teologas ir naujų religinių judėjimų Rusijoje ekspertas.

1997 m. kovo 7 d. emigravo iš Rusijos į JAV. 1980 m. baigė Niujorko universitetą bakalauro laipsniu pagal specialybę „Rusų literatūra“ ir tęsė mokslus Šventojo Vladimiro stačiatikių dvasinėje akademijoje, kurią baigė 1983 m. teologijos mokslų kandidato laipsniu. 1988 m. Fordhemo universitete Niujorke, vadovaujant teologui Joanui Mejendorfui, apgynė daktaro disertaciją „Ivanas Rūstusis kaip religinis tipas“. 1991 m. gruodžio 31 d. grįžo į Rusiją ir buvo priimtas į Maskvos patriarchato Religinio švietimo ir katekizacijos skyrių.

Nuo 1993 m. vadovauja Šventojo kankinio Ireniejaus, Liono arkivyskupo, Informacijos ir konsultacijų centrui (nuo 2003 m. tai Religijotyros centras). Šis centras yra Europos sektantizmo tyrimų ir informacijos centrų federacijos (FECRIS) narys korespondentas.

Nuo 1993 iki 1999 m. – Rusijos stačiatikių universiteto bažnytinės istorijos profesorius. Dabar – Šventojo Tichono stačiatikių teologijos instituto Sektotyros katedros vedėjas.

Jis yra Tarptautinio instituto šiuolaikiniams sektantizmui tirti „Dialog Centre“ viceprezidentas ir FECRIS direktorių tarybos narys. Maskvos patriarchyato žurnalo „Prozrenije“ („Praregėjimas“) anti-sektantiškojo priedo atsakingasis redaktorius.

Devynių knygų (dešimtoji rengiama spaudai) autorius bei kitų 4 knygų redaktorius ir sudarytojas. Taip pat daugiau kaip 450 publikacijų 15 kalbų autorius.

A. L. Dvorkino knygų bendras tiražas viršija 350 tūkstančių egzempliorių.

Mt 24, 11–12

Atsiras daug netikrų pranašų, kurie daugelį suvedžios. Kadangi įsigalės neteisybė, daugelio meilė atšals. O kas išters iki galo, bus išgelbėtas.

1 Tim 4, 1

Dvasia aiškiai sako, kad paskučiausiais laikais kai kurie žmonės atkris nuo tikėjimo, pasidavę klaidinančioms dvasioms ir demonų mokslams, veidmainingiems melo skelbėjams.

2 Tim 4, 3–4

Ateis toks laikas, kai žmonės neapakęs sveiko mokslo, bet, pasidavę savo įgeidžiams, susivadins sau mokytojų, kad tie pataikautų jų ausims; jie nukreips ausis nuo tiesos, o atvers pasakoms.

2 Pt 1, 20 – 2, 19

Pirmiausia žinokite, kad jokia Rašto pranašystė negali būti savavališkai aiškinama... Buvo tautoje ir netikrų pranašų, kaip ir tarp jūsų bus netikrų mokytojų, kurie slapta įves pražūtingų klaidamokslių, išsigindami net juos išpirkusio Valdovo, ir užsitrauks greitą žlugimą. Daugelis paseks jų pasileidimu, ir dėl jų bus piktžodžiuojama tiesos keliui... Jie yra šaltiniai be vandens, audros genami debesys; jiems skirta juodžiausia tamsybė. Skelbdami išpūstas ir tuščias kalbas, kūno geismais ir pasileidimu jie pavilioja tuos, kurie vos paspruko nuo gyvenančių paklydime. Jie žada šiems laisvę, patys būdami sugedimo vergai.

1 Jn 4, 1–3

Mylimieji, ne kiekviena dvasia tikėkite, bet ištikrite dvasias, ar jos iš Dievo, nes pasklido pasaulyje daug netikrų pranašų. Iš to pažinsite Dievo Dvasią: kiekviena dvasia, kuri išpažįsta Jėzų Kristų kūne atėjus, yra iš Dievo, ir kiekviena dvasia, kuri Jėzaus neišpažįsta, nėra iš Dievo. Tokia dvasia iš Antikristo, apie kurį esate girdėję, jog jis ateisias. Jis jau dabar yra pasaulyje.

Александр Дворкин, *Сектоведение. Тоталитарные секты*,
Издательство Братства во имя Св. Князя Александра Невского,
Нижний Новгород, 2003.

ISBN 5-88213-050-6

Trečiojo leidimo sutrumpintas vertimas

Iš rusų k. vertė Inita Tamošiūnienė
Redaktorius kun. Edmundas Naujokaitis
Maketavo Karolis Zeltinis
Viršelio dailininkas Mantas Petravičius

© A. L. Dvorkin, 2002.

© Lietuvos blaivybės fondas, 2005.

© Mantas Petravičius (viršelis).

Žodis Lietuvos skaitytojams

Šis Aleksandro Leonidovičiaus Dvorkino knygos vertimas publikuojamas kaip dalis projekto „Sektų prevencijos programa jaunimui“, kurį vykdo Lietuvos blaivybės fondas (Jurgis Gediminas Jakubčionis), bendradarbiaudamas su Lietuvos krikščioniškojo jaunimo blaivybės sąjunga „Žingsnis“ (Andrius Stasiukynas) ir VšĮ „Kultų prevencijos biuras“ (Natalija Danilienė). Projektą pagal programą „Jaunimo narkomanijos ir kitų priklausomybės formų, nusikalstamumo ir psichologinių krizių (savižudybių) prevencija“ finansuoja Valstybinė jaunimo reikalų taryba (patvirtinta VJRT 2005 m. balandžio 7 d. sprendimu Nr. 29-2.3).

Kodėl buvo nuspręsta versti būtent šią knygą? Todėl, kad joje pateikta tikrai daug dokumentais pagrįstos medžiagos apie totalitarines sekas, o ją išdėstyti autoriui pavyko lengvai skaitomu ir patraukliu stiliumi. Knyga gali tapti parankiniu veikalu specialistui, jaunimo konsultantui ar sielovadininkui, taip pat betarpiškai sudominti jaunas žmones ir prisidėti prie priklausomybės nuo sektų prevencijos. Knygos autorius neužima „neutralaus“ tyrinėtojo pozicijų, bet nuoširdžiai stengiasi įspėti skaitytoją apie didžiulį sektų keliamą pavojų, parodo destruktivius psichologinius ir socialinius mechanizmus, veikiančius šiose organizacijose, o jų kritiką paremia krikščioniškais principais.

Aleksandras Leonidovičius Dvorkinas (g. 1955 m. Maskvoje) yra istorikas ir vienas žinomiausių Rusijoje naujųjų religinių judėjimų specialistų. 1977 m. jis emigravo į Jungtines Valstijas, kur baigė

mokslus. 1988 m. Fordhamo universitete (Niujorke) apgynė daktaro disertaciją pas žymų stačiatikių teologą Joaną Meyendorffą. 1991 m. grįžo į Rusiją ir ėmė dirbti Maskvos patriarchato Religinio švietimo ir katechizacijos skyriuje. Nuo 1993 m. vadovauja Šv. kankinio Irenejaus, Liono vyskupo, religijotyrinių tyrimų centrui, kuris yra Sektantizmo tyrimo ir informacijos centrų Europos federacijos (FECRIS) narys. Autorius yra sektų tyrimo instituto „Dialog Center International“ (centras Danijoje) vicepirmininkas, žurnalo „Prozrenije“ redaktorius, 1993–1999 m. jis buvo Rusijos stačiatikių universiteto bažnytinės istorijos profesoriumi. A. L. Dvorkinas ne kartą lankėsi Lietuvoje ir palaiko ryšius su šio projekto rengėjais.

Rusija, kaip ir dauguma buvusio komunistinio bloko šalių, paskutinį dešimtmetį tapo ypatingo naujųjų religinių judėjimų aktyvumo zona. Ši knyga pirmiausia skirta šios šalies skaitytojams, todėl išsamiai aprašoma sektų veiklos Rusijoje ir kaimyniniuose kraštuose istorija. Norint sumažinti knygos apimtį, autoriui maloniai sutikus, šie Lietuvos skaitytojams mažiau įdomūs skyriai praleisti, atitinkamai pakeičiant visų skyrių numeraciją. Taip pat nebuvo verčiamas ir skyrius apie šiuolaikinį induizmą, šeštoji dalis apie Rusijoje atsiradusias sekas („Bogorodničj centr“, „Bełoje bratstvo“, Visarijono sektą, ivanovcus ir kt.) ir knygos priedai.

Teigiama, kad Vakarų šalyse naujiesiems religiniams judėjimams priklauso apie du procentai gyventojų, o Lietuvoje – tik apie pusę procento. Tačiau ir tie keliolika tūkstančių į sektas patekusių žmonių, daugiausia idealistiškai nusiteikusių jaunimo, yra didžiulė problema, kuriai spręsti reikia organizuotų pastangų ir valstybės paramos. Lietuvoje aktyviai veikia beveik visos šioje knygoje aprašytos organizacijos, tačiau ypač didelė įvairių „Naujojo amžiaus“ srovių bei neopagonybės įtaka. Pirmaisiais metais po Nepriklausomybės atkūrimo į akis labiausiai krito sekmininkų „Tikėjimo žodžio“ bendruomenė (žr. šios knygos 15 skyrų), kuri netgi buvo tapusi sektos sinonimu. Gana greitas jos gretų išretėjimas tapo rimtu simptomu, kad Lietuvoje bendras posovietinis materializmas ir sekuliarizmas ilgam nustelbs evangelikalinio protestantizmo misijas. Nuo Katalikų Bažnyčios nutolę lietuviai netampa neoprotestantais, jie virsta pagonimis. Praktinis materializmas ir susidomėjimas neapibrėžta ezoterika, okultizmu, pagoniškomis ir net satanistinėmis praktikomis yra dvi to paties medalio pusės. Tipiškomis „Naujojo amžiaus“

sąvokomis („energija“, „karma“, „reinkarnacija“...) mąstantis žmogus tampa labiausiai pažeidžiamu taikiniu nekrikščioniškos kilmės sektų propagandai.

Totalitarinės sekotos turi panašų destruktivų poveikį žmogaus psichinei ir fizinei sveikatai, socialiniam bendravimui bei moralei, kaip ir narkotikai. Priešingai nei mūsų šalyje tradicinė katalikų religija, besiremianti racionalia teologija bei amžių išbandyta vertybių sistema, šios sekotos iš tiesų atitinka K. Markso apibūdinimą „opiumas liaudžiai“.

Kai kurie kovotojai prieš sekotas (nuo kurių atsiriboja A. L. Dvorkinas) bet kokią religiją laiko „opiumu“ ir mano, kad „normali“ žmogaus būseną yra nereliginumas. Šis požiūris prieštarauja daugelio šiuolaikinių religijotyrininkų (pvz., M. Eliade) įsitikinimui, kad žmogus yra „animal religiosus“, iš prigimties aukštesnės, antgamtiškos realybės siekianti būtybė. Šiais laikais „susvetimėjęs“ tradicinių religijų atžvilgiu, jis religinį požiūrį perkelia į politikos, ūkio, malonumų ieškojimo sferą, bet negali jo visiškai atsisakyti. Šiuolaikinis sekuliarizmas yra nenatūrali, skausminga būseną, iš kurios bėgant lengvai patenkama į sektų tinklus. Tačiau grįžimas prie sekuliarizmo taip pat reikštų pralaimėjimą. Todėl prevencinė ar kovos su sektomis veikla bus tik tuomet efektyvi ir išties prasminga, jei žmogus bus paskatintas gyventi normalų religinį gyvenimą, o ne tapti ateistu.

Koks religinis gyvenimas yra „normalus“? Koks yra skirtumas tarp katalikybės ir sektų? Nesileisime į teologinę analizę – tai apologetikos ir dogmatikos mokslų tema. Sutinkame, kad sociologo požiūriu, katalikybė turi (arba iki šių krizės laikų turėjo) daugelį visoms religijoms ir net sektoms bendrų požymių: dogmatišką mokymą, griežtas dorovės ir elgesio normas, hierarchinę vadovybę, fiziškai sunkias asketines praktikas, siekį atversti visą žmoniją į savo tikėjimą ir t. t. Krikščionybė I amžiuje atitiko visus naujojo religinio judėjimo požymius: naujumas, atsiskyrimas nuo „tradicinės“ žydų religijos, negirdėta doktrina, universali misija, ėjimas į kankinystę. Katalikybė taip pat yra „totali“, siekianti apimti visą žmogų ir visus jo egzistencijos aspektus. Tačiau ji nėra „totalitarinė“ ir tuo iš esmės skiriasi nuo sektų.

Katalikų religija neapriboja, neužgniaužia žmogaus prigimties, bet stengiasi ją pakylėti ir sutaurinti. Teologija saugo filosofiją ir kitus mokslus nuo kai kurių esminių klaidų, moralinė ir asketinė disciplina daro valią nepriklausomą nuo instinktų, paklusnumu bei artimo meile pagrįsta socialinė tvarka skatina harmoniją visuomenėje ir valstybėje. Katalikų

šventieji buvo šviesios ir psichologiškai brandžios asmenybės, ir Bažnyčios struktūra sudarydavo sąlygas laisvai reikštis jų individualiems gabumams. Todėl Vakarų civilizacija dėl daugelio savo pasiekimų nuo pat ankstyvųjų viduramžių turi būti dėkinga būtent katalikybei. Įvairios klaidos, kurias ilgoje Bažnyčios istorijoje, be abejo, darė jos nariai, aiškiai prieštaravo pačios Bažnyčios mokymui ir valiai.

Sektos, atsiradusios daugiausia paskutiniaisiais dviem šimtmečiais, yra „totalios“ kitu – mechanišku, prigimtį ir natūralias struktūras palaužiančiu – būdu. Jų doktrina yra siaura, vienašališka, nekreipianti dėmesio į daugelį realybės aspektų ir žmogaus prigimties bruožų. Tikintiesiems ne tik užkraunama įvairių (vadovybės savavališkai įvestų ir nuolat keičiamų) nurodymų našta, bet ir nepadedama jos nešti. Nauji nariai šiukščiau, pažeidžiant artimo meilę, atplėšiami nuo šeimos, skatinamas agresyvus konfliktas su aplinka ir visa praeitimi, doktrina prieštarauja sveikam protui ir empirinių mokslų duomenims, tikslai ima pateisinti dažnai amoralias priemones ir t. t. Sekta nekuria stabilios, harmoningos, kultūriškai vaisingos visuomenės, o tik revoliuciškai griaua jau esamą. Ji išnaudoja paviršutinį entuziazmą, minios jausmą, iracionalių būsenų siekimą ir taip silpnina asmenybės brendimą, psichinį savo narių stabilumą. Jau vien ką reiškia visuotinis įpareigojimas vykdyti verbavimą – ramaus, intravertiško būdo adeptams tai tampa nuolatinio streso šaltiniu.

Nusilpus tikėjimui į Dievą, Jėzų Kristų, žmogus ieško pakaitalų. Anglų rašytojas, krikščionybės apologetas G. K. Čestertonas (G. K. Chesterton) rašė: „Jei žmogus nebetiki Dievu, jis ima tikėti bet kuo“. Jis ima tikrai religiniu, mitologizuotu būdu tikėti komunizmu ar liberalizmu, davatikiškai pasiduoda politinio korektiškumo skrupulams, vietoj šventųjų garbina ir mėgdžioja muzikos žvaigždes, tampa sporto fanatiku, aukoja pinigus žiniuonėms, tiki horoskopais ir paisyti mėnulio fazijų. Jo dievu tampa kūnas, pinigai, sėkmė, valdžia. Galime net paklausti: gal sveikiau garbinti Krišną ar Jėhovą? Arba: kodėl buvimas nereliginu „eiliniu“ žmogumi yra vertybė? Nejaugi reikia kovoti su sektantais tik todėl, kad jie drįsta turėti kitokius įsitikinimus nei masė, minia? Kiekvienas, kuris imsis diskutuoti su sektų nariais, turėtų pirmiausia pats sau atsakyti į šiuos esminius klausimus, nes kitaip jam pritrūks išsamesnių argumentų ir jis negalės iš tiesų jiems padėti.

Augustinas savo „Išpažinimuose“ (1, 1) rašo: „Dieve, Tu sutvėrei mus dėl savęs, ir nerami mūsų širdis, kol ras atilsį Tavyje“. Jau ne kartą istorijoje žmogus įsitikino, kad netaps antžmogiu, kad jis silpnas, nuodėmingas, kad jam reikia atgamtinės pagalbos ir išganymo, kad žemiškasis gyvenimas įgauna prasmę tik tuomet, kai po jo tikimasi amžinojo. Jeigu taip, jeigu religija reikalinga ir šiandieniniam lietuviui, tai niekas negali pykti, kad kunigas, prisidėdamas prie šios sektų prevencijos programos, jam pirmiausia patars užsukti į bažnyčią ir susipažinti su savo senelių tikėjimu.

kun. Edmundas Naujokaitis

Autoriaus pratarmė antrajam leidimui

Ši knyga atsirado ruošiant paskaitų kursą „Sektotyra“, kurį autorius skaito Stačiatikių šventojo Tichono teologijos institute nuo 1995 metų.

Pirmojo leidimo, kuris vadinosi „Įvadas į sektotyra. Mokomasis „Sektotyros“ kurso priedas“, pagrindą sudarė žodžiu skaitomų paskaitų rašytinis tekstas, išleistas dešimties tūkstančių egzempliorių tiražu 1998 m. ir visas parduotas per tris mėnesius. Turiu pabrėžti, kad rankraštyje buvo daug trūkumų ir netikslumų; duoti sutikimą knygai išleisti tuometiniu „žaliu“ pavidalu autorių paskatino akivaizdus bent šiek tiek kvalifikuoto ir patikimo įvairių totalitarinių sektų, gana atkakliai veikiančių Rusijos teritorijoje ir pakankamai nešvariais metodais verbuojančių vis naujus adeptus, mokymo ir veiklos ypatybių išdėstymo trūkumas.

Tik plačiai paskleista teisinga informacija apie totalitarines sektas gali pristabdyti jų pergalingą žygiavimą per Rusijos platybes ir sumažinti religinio totalitarizmo aukų skaičių, kuris šiandien, deja, skaičiuojamas šimtais tūkstančių. Todėl tokią informaciją privalo turėti sielų ganytojai, katechetai, mokytojai ir aktyvūs Stačiatikių Bažnyčios pasauliečiai. Būtent jiems ne mažiau negu dvasinių mokymo įstaigų studentams visų pirma yra skirta ši knyga.

Akivaizdu, kad dėl sektotyros kurso laiko ribotumo į jį (taigi ir į šią knygą) pateko informacija ne apie visas sektas, su kuriomis pastaraisiais metais tenka susidurti Rusijos piliečiui. Aš pasistengiau atrinkti sektas, kurios arba yra labiausiai paplitusios ir įtakingos, arba labiausiai „tipiškos“. Tačiau vis dėlto pirmasis knygos leidimas parodė, kad dėl bendro vaizdo reikėjo į knygą įtraukti dar daug kitų sektų. Į antrąjį knygos leidimą buvo įtraukti nauji skyriai ir nauji duomenys, ištaisyta daug klaidų ir

netikslių duomenų, atspindėti pokyčiai, įvykę pastaruoju metu. „Teoriniai“, taip pat didžioji dalis „teminių“ skyrių praktiškai visiškai perrašyti; keletą kartų buvo padidintas bibliografinis aparatas, visos citatos patikrintos pagal originalą; pridėta išsami vardų ir asmenų rodyklė. Manau, kad ši knyga plėsis bei tobulės ir ateityje.

Sektotyros paskaitos buvo skaitomos Teologijos instituto 4 kurso studentams, kurie jau baigė visą dogmatinių disciplinų ir apologetikos kursą. Todėl aš mėginau jį paversti kuo informatyvesniu, sumažinęs antisektantišką teologinę polemiką, tikėdamasis, kad studentai jau turi pakankamai teologinių instrumentų klaidingiems sektantiškiems mokymams paneigti. Aš pabandžiau tik parodyti jų argumentaciją. Ši pozicija išliko ir antrajame knygos leidime.

Atidus skaitytojas daugelyje skyrių pastebės tam tikrų pasikartojimų. Tai susiję su mano noru kiekvieną pasakojimą apie bet kurią sektą paversti autonomišku ir visaverčiu, kad iš kiekvieno skyriaus būtų galima gauti visą reikiamą informaciją apie jame aprašomą sektą.

Kartu tai, ką aš laikiau tam tikru pirmojo leidimo trūkumu, – paskaitų konspekte neišvengiamą „sakytinę intonaciją“, dėl kurios aš netgi prašiau skaitytojo atleidimo – sprendžiant iš daugybės atsiliepimų, priešingai, skaitytojams patiko. Daugelis pastebėjo, kad kalbos gyvumas ir paprastos gramatinės konstrukcijos palengvina teksto apie tokius niūrius dalykus skaitymą ir padeda lengviau suvokti tai, kas perskaityta. Todėl aš kiek galėdamas ir naujajame leidime stengiausi išsaugoti sakinio pasakojimo stilių ir intonaciją.

Aš prašau man atleisti tuos skaitytojus, kuriuos gali sutrikdyti šiek tiek „lengvabūdiškas“ kai kurių šios knygos puslapių tonas. Reikalas tas, kad ironija yra natūrali gynybinė reakcija į šventvagišką ir Dievą įžeidžiančias sektantų teorijas bei praktikas. Ironijos dėka mes galime išlaikyti distanciją tarp mūsų ir jų ir, vengdami nereikalingų emocijų, parodyti tikrą, nepagražintą sektantizmo veidą. Tikiuosi, kad pažintis su juo taps skaitytojams savotiškais „skiepais“, kurie sukels jiems natūralią, sveiką visų „šio pasaulio kunigaikščio“ pinklių ir žabangų atmetimo reakciją.

Aleksandras Dvorkinas

PIRMOJI DALIS

Sektotyros įvadas

1 skyrius. Įvadas. Religija, kuri žudo

Aš – Dievo Sūnus. Nepažįstate Manęs ir nežinote Mano vardo. Pakilau iš šiaurės, ir saulėtekis – Mano kelių pradžia. Turiu septynerias akis ir septynerius ragus. Mano vardas – Dievo Žodis, ir Aš joju ant balto žirgo. Esu čia, žemėje, kad praneščiau jums Septintojo Angelo žodžius.

Pakilau iš rytų su gyvo Dievo žyme. Mano vardas – Kyras, apsireiškiau, kad sugniuždyčiau Babiloną. Atėjau kitaip, nei galėjote įsivaizduoti savo užkietėjusiais protais. Apsupsiu jus už jūsų meilę šiam pasauliui.

Nubausiu jūsų dukras už jų nuogumą ir puikybę, jų rodomą Mano Tėvo namuose, o Mano angelai nuplėš nuo jų visus rūbus už beprotišką jų puikybę.

Jūsų jaunuoliai tyčiojasi iš mano gerumo. Jie atims Mano gyvybę, bet Aš prisikelsiu ir paimsiu jų gyvybes amžių amžiams.

Jūsų ganytojai užmokės už savo beprotybę. Jūsų prarasta kaimenė sudraskys jus į skutelius.

PASIRENKITE SUTIKTI SAVO DIEVĄ!

Vernonas Veinas Houelas (Deividas Korešas)

Kvietimas į vestuves, adresuotas Septintosios dienos adventistų
bažnyčios nariams Pietų Kalifornijoje
1987 m. sausio 30 d.¹

1. „Liaudies šventykla“

1978 m. lapkritį visą pasaulį sukrėtė žinia apie siaubingą **Džimo Džonso (Jim Jones)** vadovaujamos sektos „Liaudies šventykla“ („Peoples Temple“) baigtį. Klaikiuose kadruose, kuriuos parodė pagrindinės žiniasklaidos priemonės, buvo įamžinti vyrų, moterų ir vaikų kūnai, nenatūraliomis pozomis gulintys laukymėje vidury atogrąžų miško. Negyvi kūnai. Iš viso 912 žmonių. Jie patikėjo savo lyderiu ir nusekė paskui jį į Gajanos džiungles, kur pradėjo statyti tobulą miestą, pavadintą sektos vadovo garbei Džonstaunu (Jonestown), o vėliau pakluso jo

¹ Breault M., King M., *Inside the Cult*. N. Y., 1993, p. 1-2.

įsakymui įvykdyti savižudybę išgeriant nuodų arba bent jau ne itin priešinosi, kai jiems buvo šaudoma į pakaušį. Vaikų nuomonės niekas neklausė: kūdikiams tirpalą purškė į burnas pipetėmis. Vyresni vaikai patikliai gėrė saldų gėrimą, motinų patiektą vienkartinuose popieriniuose indeliuose. Gėrė, po kelių minučių buvo ištikti konvulsijų priepuolio ir vidurius draskančio nepakeliamo skausmo, o paskui nurimo amžiams.

Taip pasaulis akivaizdžiai pamatė totalitarinių sektų keliamą mirtiną pavojų. Iki to įvykio atsivertusiųjų į naujuosius religinius judėjimus tėvai ir artimieji skundėsi sektomis, kurios „plovė smegenis“ jų šeimos nariams ir neatpažįstamai juos pakeitė. Jau buvo pasirodę publikacijų apie kriminalinę aibės naujųjų sektų veiklą ir jose vykstančius baisius žmogaus teisių pažeidimus. Jau buvo atlikti pirmieji parlamentiniai kai kurių sektų, sukėlusių JAV visuomenės ir vyriausybės susirūpinimą, veiklos tyrimai. Jau vyko pirmi teismo procesai, inicijuoti pačių sektų arba nukreipti prieš jas.

Bet visa tai buvo pakankamai abstraktu, į tai galima buvo žvelgti su nepasitikėjimu ar skepticizmu. Dabar pasaulis akivaizdžiai pamatė, kad sektos žudo. Kadrai su Džonstauno aukomis yra lygiaverčiai nuotrukoms iš GULAGo, Osvencimo arba Kambodžos diktatoriaus-žudiko Pol Poto „mirties laukų“.

Įdomu, kad mūsų šalies agitacinė propaganda, intuityviai pajutusi sektos „Liaudies šventykla“ giminingumą sovietiniam komunizmui, išleido aibę straipsnių apie pažangaus veikėjo Džimo Džonso „socialistinę komuną“, kuri neva norėjo emigruoti į TSRS ir už tai buvo žvėriškai išžudyta ČŽV agentų. Beje, apie religinį ir sektantišką marksizmo-leninizmo pobūdį parašyta jau pakankamai daug.

Tiesą sakant ir Džimas Džonsas, kurdamas savo „tikrai krikščionišką“ religinę sistemą, naudojo daugelį marksizmo elementų, derindamas juos su okultinėmis praktikomis bei Rytų religijų nuotrupomis. Pažadėjęs jį dievinantiems savo sektos pasekėjams rojų žemėje ir amžiną palaimą danguje, jis nesugebėjo sugalvoti nieko geresnio už tą patį GULAGą su visais mums gerai žinomais jo požymiais.

Viskas prasidėjo Mineapolyje, o vėliau buvo tęsiama San Franciske, kur „evangelinė“ Džonso grupė už jos „socialinį“ kryptingumą ir kreipimąsi į beturčius bei bedalius gyventojų sluoksnius labai pamėgo įvairūs liberalieji protestantai. Net kairiosios pakraipos miesto valdžia iš

pradžią rėmė „Liaudies šventyklą“ ir skyrė jos lyderiui atsakingas visuomenines pareigas.

Tik po keleto metų pradėjo plisti gandai apie Džonso sektoje įvestą griežtą tikinčiųjų kontrolę, finansines rinkliavas, lyderio sudievinimą, žiaurias bausmes, seksualinę prievartą ir kitus žmogaus teisių pažeidimus. Pakvipo skandalu ir Džonsas paskelbė naują, iš aukščiau įkvėptą spendimą – visi turi palikti morališkai smukusį miestą ir vykti į Lotynų Ameriką, į Gajaną, kur nuostabiame šiltame klimате, neliestuose miškuose, gryname ore, toli nuo Amerikos miestų purvo, ištvirkimo ir socialinės neteisybės tikri tikintieji susikurs žemiškąjį rojų. Dauguma apgautų ir savo „dieviškojo“ lyderio įbaugintų tikinčiųjų nusekė paskui jį.

Tuo metu Džonsas jau atvirai pasiskelbė esąs Kristaus, Budos, pranašo Babos (bahaizmo pradininko), Lenino ir paties Visagalio Dievo reinkarnacija (suprantama, kad jis laikė Kristų ne Dievu, o didžiu socialiniu reformatoriumi). Sektos susirinkimuose adeptai šokdami chorų giedojo primityvius eilėraštkus, patirdami tikrą ekstazę:

**„Turiu tau pasakyti,
Turiu tau pasakyti,
Turiu tau pasakyti,
Turiu tau pasakyti, kaip Džimas Džonsas pakeitė mano gyvenimą,
Turiu tau pasakyti,
Turiu tau pasakyti,
Turiu tau pasakyti, kaip Džimas Džonsas pakeitė mano gyvenimą.
Anksčiau buvau sugniuždytas,
Buvau kupinas nevilties.
Bet atėjo pranašas
Ir išvadavo mane.
Turiu tau pasakyti.
Žinau, kad jis Dievas, Dievas Visagalis,
Žinau, kad jis Dievas, Dievas Visagalis,
Žinau, kad jis Dievas,
Žinau, kad jis Dievas,
Žinau, kad jis Dievas Visagalis, Dievas Visagalis, Dievas
Visagalis, Dievas!“**

„Visagalis Dievas“ pradėjo nuo to, kad aptvėrė tobulo miesto statybvietę spygliuota viela ir per visą perimetrą pastatė stebėjimo bokštus su ginkluotais iki ausų sargybiniais. Vadino juos savo „angelais“ ir nuolat įspėdavo: „Jeigu kas užsinorės palikti žemiškąjį rojų, mano angelai juo pasirūpins“. Dabar neįžengiamose džiuŅglėse, apsuptas ginkluotų „angelų“, jis galėjo 100 procentų kontroliuoti savo pasekėjus.

Darbo diena po svilinančia atograų saule ir troškioje pelkėtos maliarinės vietovės drėgmėje trukdavo 12 valandų, akylai stebint sargybiniams ir iš garsiakalbių isteriškai plyšaujant Džonso balso įrašui. Žmonės gyveno barakuose, miegojo ant dviejų trijų aukštų gultų. Sutuoktinių poros (jeigu joms buvo leista gyventi kartu) atsitverdavo nuo kitų antklodėmis. Maitino ryžiais su padažu iš sultinio kubelių ir miltų, o ypatingomis dienomis pridėdavo dar šiek tiek pupų. Tuo tarpu Džonso užsienio bankų sąskaitose gulėjo dešimtys milijonų dolerių, gautų iš pasekėjų, kurie privalėjo atiduoti jam visą savo turtą, o po to nemokamai dirbti.

Pats Džimas Džonsas gyveno specialiai jam pastatytame atskirame namuke, skaniai valgė, ilgai miegojo ir mylėjosi su jam pristatomais sektos nariais – vyrais ir moterimis. Darbo dienos pabaigoje, jau gerokai prisisiurbęs alkoholio, išeidavo laukan ir pradėdavo maldos susirinkimą, trukusį iki antros trečios valandos nakties. Keldavosi sektos nariai su saule. Žinoma, ne pats Džimas Džonsas.

Už mažiausius taisyklių pažeidimus buvo taikomos žiaurios bausmės, dažnai fizinis mušimas ir kankinimai. Net vaikai nebuvo atleidžiami nuo kankinimų, pavyzdžiui, juos bausdavo nuleisdami į šulinį, kol pradės springti. Po bausmės įvykdymo leisgyvis žmogus turėjo garsiai ir ilgai šaukti, kreipdamasis į Džonsą: „Dėkoju tau, Tėve!“

Visi ryšiai su išoriniu pasauliu buvo griežtai kontroliuojami. Laiškai buvo tikrinami, o retus lankytojus, jeigu juos apskritai įleisdavo į Džonstauną, nė akimirksniai nepalikdavo be palydos. Vis dėlto žinios apie tikrąją padėtį prasiskverbė į išorę. Daugelis tuo nepatikėdavo (prisiminkim, kaip ilgai Vakarai nenorėjo patikėti Stalino GULAGo realumu). Bet pagaliau į Džonstauną buvo nusiųsta JAV inspekcinė grupė, kurią sudarė žurnalistai ir advokatai. Jai vadovavo kongresmenas Leo Rajanas (Leo Ryan).

Pradžioje grupės nariams labai patiko tai, ką jie pamatė. Švariai iššluotos gatvės, draugiški žmonės, vienas per kitą tikinantys, jog labai

patenkinti savo gyvenimu, kuklūs, bet maistingi pietūs (tokia proga Džonsui teko paislaidauti paradomajam maitinimui), puikus vaikų koncertas ir neapsimestinis visų sutiktų žmonių entuziazmas. Kongresmenas Leo Rajanas buvo pasipiktinęs šmeižikais, rašiusiais visokias baisenybes apie tokią nuostabią komuną.

Tik vėl vakarą, jau besiruošdamas miegui, jis rado savo trobelėje keletą raštelių, kuriuose buvo pasakojama apie tikrąjį Džonstauno gyvenimą. Dar keletas žmonių pasinaudoję tamsa atsėlino į jo būstą ir papasakojo tokių dalykų, kad kongresmenas jau nebegalėjo užmigti. Rytą jis paprašė Džonso išrikiuoti žmones. „Kas nori išvykti su manimi? – paklausė Leo Rajanas. – Nebijokite, kol esu čia, jums nieko nenutiks“. Į priekį žengė vienas žmogus, paskui dar vienas ir dar...

„Pasiimkite mus iš čia, – prašė visa minia. – Nebegalime čia likti, žūsime, mus nužudys.“ Žmonių buvo daug daugiau nei galėjo tilpti į du Rajano lėktuvus. Jis išrinko labiausiai paliegiusius, užsirašė likusių vardus ir žadėjo sugrįžti jų po dienos. Bet ir tie, kuriuos atrinko kongresmenas, netilpo į du mažus lėktuvus, stovėjusius už kelių kilometrų nuo Džonstauno. Vis dėlto visi žmonės patraukė link pakilimo tako.

Ir tą akimirką Džonsui pakriko nervai. Ištiktas isterijos priepuolio, jis pasiuntė persekiotojus pasivyti „išdavikų“. Lėktuvai dar nebuvo pakilę, Leo Rajanas laipino į juos pabėgėlius, stengdamasis sutalpinti visus. Persekiotojų grupė bematant pradėjo šaudyti. Leo Rajanas ir keli žurnalistai buvo nušauti, bet lakūnai, nepaisant uraganinės ugnies, sugebėjo pakelti lėktuvus į orą.

Džonsas suprato, kad viskas baigta, ir, sukvietęs žmones į centrinę jo vardu pavadintos gyvenvietės aikštę, paskelbė paskutinį tikėjimo aktą, kuris atneš visiems išsigelbėjimą nuo puolančių kapitalizmo, rasizmo ir pasaulinio blogio agentų. Visi turi išgerti „gyvybės elektsyro“ ir užmigti saldžiu miegu. „Mirti įvykdžius revoliucinę savižudybę – reiškia gyventi amžinai“, – sušuko į garsiakalbį užkimusiu balsu. Ši scena jau buvo repetuota daugelį kartų: Džonsas, paskelbęs aliarmą, sušaukdavo žmones, „pakaitindavo“ juos pamokslu, paragindavo iki galo išsaugoti ištikimybę jam ir išgerti tai, kas bus pasiūlyta. Tvardarys iš didelio puodo išpilstydavo į stiklines tirpų saldų raudonos spalvos „Cool-Aid“ gėrimą ir žmonės jį gerdavo, rengdamiesi mirti. Paskui Džonsas paskelbdavo, kad tai tebuvo patikrinimas, ir visi taikiai išsiskirstydavo po savo barakus.

Ir šį kartą niekas nežinojo, ar tai repeticija. Žmonės tylėdami sustojo į eilę prie gėrimo puodo, kur ginkluoti sargybiniai paduodavo kiekvienam prieinančiam po stiklinę. Tik tuomet, kai pirmieji žmonės pradėjo griūti ant žemės ir raitytis šaukdami iš baisaus skausmo – būdingas kalio cianido poveikio požymis, – visi suprato, kad repeticija pagaliau tapo tikrove. Jeigu žmogus dvejojo, jam prievarta įpurkšdavo į burną nuodų švirškštu arba šaudavo į pakaušį. Tik keletui pavyko pasislėpti arba pabėgti. Džonsas ir sargybiniai nusižudė paskutiniai. Anot kai kurių liudijimų, Džonsas bandė pasislėpti ir buvo nušautas savo sargybinio.

Kai kitą dieną į tragedijos vietą atvyko jūrų pėstininkų būrys, buvo jau per vėlu: virš proskynos, nuklotos lavonais, tvyrojo šleikštus salsvas pūvančių kūnų kvapas... Patologai-anatomai nustatė, kad ne mažiau kaip 700 iš 912 žuvusiųjų buvo nužudyti ir tik likusieji išėjo iš gyvenimo „savo noru“. 276 „Visagallo Dievo“ Džonso aukos buvo vaikai. Daugelis jų taip ir liko neatpažinti ir buvo palaidoti bendrame kape.

Tai buvo pirmasis plačiai išgarsėjęs šiuolaikiniame pasaulyje atvejis, atskleidęs religinio totalitarizmo pražūtingumą. Pirmasis, bet, deja, toli gražu ne vienintelis...²

2. „Dovydo šaka“

1993 metais pasaulis išgirdo iki tol niekam nežinomo Teksaso miestelio **Veiko (Waco)** pavadinimą, kur adventistinės pakraipos sektos „**Dovydo šaka**“ („**Branch Davidian**“) lyderis **Deividas Korešas (David Koresh)** (tikrasis vardas **Vernonas Veinas Houelas (Vernon Wayne Howell)**) susprogdino savo grupės būstinę kartu su savimi ir visais savo pasekėjais.

Ir šioje atskilusioje nuo adventizmo sektoje buvo įvesta lyderio diktatūra. Ir čia adeptai mažai valgė ir mažai miegojo, visą savo nuosavybę atiduodavo organizacijai, dirbo jai ir dalyvavo nesibaigiančiuose bibliniuose užsiėmimuose, kuriuos vedė „charizmatiškas“ Deividas

² Per keletą mėnesių po šių įvykių daugelis sektos narių, kuriems pasisekė išgyventi, nusižudė. Viena moteris prieš nusižudydama perpjovė gerklę trimis savo vaikams. Dar po metų buvo žvėriškai nužudyti buvę sektos nariai Jeanne ir Al Mills bei jų mažametė dukra Linda. Mills šeima, palikusi sektą, atvirai pasakojo apie patirtą siaubą ir padėjo kitiems buvusiems sektantams sugrįžti į normalų gyvenimą. Už tai jiems buvo atkeršyta...

Korešas, pasiskelbęs paskutiniuoju pranašu ir mesiju. Šis nevykęs roko muzikantas, jaunystėje svajojęs apie estrados žvaigždės šlovę, skelbė neišvengiamą ir greitą pasaulio pabaigą. Artėjančios apokalipsės išvakarėse Korešas paskelbė, kad visos moterys, sektos narės, net pačios jauniausios, yra jo nuosavybė, kad ir kieno žmonos ar dukros jos būtų. Kas naktį jis išsirinkdavo sau naują draugę, kartais 10–12 metų amžiaus.

Ir čia rančą, kurioje įsikūrė sekta, saugojo ginkluoti „Viešpaties kariai“, kad niekas iš brolių ir seserų nepasiduotų pagundai ir neatsisakytų savojo išganymo. Kai kam vis dėlto pavyko pabėgti, ir galų gale Amerikos teisėsargos pareigūnai atvyko į rančą bei pareikalavo atiduoti neteisėtai laikomus ginklus. Jiems buvo atsakyta šūviais. Keli policininkai žuvo. Prasidėjo tikra sektos centro apsiaustis, galiausiai virtusi apokalipse patiems sektantams. Deividas Korešas pernelyg ilgai pamokslavo apie ją savo pasekėjams ir pranašystė turėjo išsipildyti. Be abejo, šis nevykėlis mesijas nenorėjo trauktis vienas. Pasibaigus gaisrui, jo apdegęs kūnas buvo ištrauktas iš po griuvėsių. Kartu su juo ugnyje žuvo apie šimtas žmonių. Ne mažiau kaip 25 iš jų buvo vaikai.

3. „Saulės šventykla“

1994 metais įvyko nauja masinė sektantų savižudybė/žmogžudystė. Šį kartą tai buvo respektabili ekologinė organizacija „**Saulės šventykla**“ („**Ordre du Temple Solaire**“), kuriai vadovavo orus ir išvaizdus šveicaras **Lukas Žiurė (Luc Jouret)**. Žiurė buvo labai mėgstamas damų klubuose, kur jį dažnai kviesdavo skaityti paskaitų apie globalinę taršą, sveiką gyvenimo būdą arba vegetariškos mitybos privalumus. Mažai kas įtarė, kad laisvos amorfinės ekologinės organizacijos viduje yra stiprus fanatiškų „iššventintųjų“ branduolys, su siaubu laukiantis greitos pasaulio pabaigos. Skirtingai nei dviejose minėtose sektose, verbavusiose narius daugiausia iš žemiausių visuomenės sluoksnių ir nerandančio sau vietos jaunimo, dauguma „Saulės šventyklos“ narių buvo gerai mokamų profesijų atstovai. Jie negyveno nuolat vienoje bendruomenėje, tačiau jų saitai su Luku Žiurė buvo ypač stiprūs. Net nevykdami į tokias egzotiškas vietas kaip Gajana, jie vis labiau izoliavosi nuo išorinio pasaulio, kuris, jų manymu, artimiausiu metu turėjo žūti ugnyje.

Pagaliau Lukas Žiurė rado sprendimą: jie irgi turi žūti ugnyje, kad pelnytų palaimingą egzistenciją kituose pasauliuose. Žiurė atrado, kad

„Paskutinioji kelionė“, jeigu į ją išsiruosiama per ritualizuotą savižudybę, atveda žmogų į atgimimą tam tikroje vietoje, vadinamoje „Sirijumi“. Dabar tereikėjo laukti ženklų „iš aukščiau“.

Ženklas buvo duotas 1994 m. žiemos saulėgrįžos išvakarėse. Tomis dienomis 53 sektos nariai (taip pat ir pats Žiurė) įvykdė masines žudynes ir savižudybes dviejuose Šveicarijos kaimeliuose Fribūro ir Valė kantonuose bei kurortinėje kalnų slidinėjimo gyvenvietėje, esančioje Kanados Kvebeko provincijoje. Ne mažiau kaip dešimt žuvusiųjų buvo vaikai. Prieš sektantų mirtį vyko niūrus ritualas, kurio metu jie vartojo narkotikus ir prarasdavo sąmonę. Paskui jiems ant galvų užmovė plastikinius maišus ir nužudė pistoleto šūviais. Į kai kuriuos „tikrumo dėlei“ buvo šaunama po 9 kartus. Paskui kūnai buvo rituališkai sudeginami.

Po metų, 1995 m. gruodį, žiemos saulėgrįžos dieną 16, sektantų, tarp jų keletas vaikų, atsisveikino su gyvenimu atokioje miško laukymėje Prancūzijos Alpe. Ritualas buvo pakartotas iki smulkesnių detalių. Kai juos rado, apdegę žuvusiųjų kūnai buvo išdėstyti žvaigždės pavidalu, kojomis į centrą, kuriame juodavo užgesusio laužo liekanos. 1997 m. kovą (pavasario lygiadienį) dar penki „Saulės šventyklos“ nariai įvykdė kolektyvinę savižudybę Kvebeko provincijoje.

Taigi dabar sektos aukų skaičius yra 74 žmonės. 48 iš jų buvo nušauti. Šveicarijos policija pareiškė, kad neatmeta naujų savižudybių galimybes.

4. „Aum Šinrikyo“

1995 metais visuotinai suvokta, kad totalitarinės sektos gali nuvesti savo adeptus į savižudybę. Taip pat buvo žinoma, kad sektantai gali žudyti savo narius juos bausdami arba norėdami įbauginti kitus arba siekdami priversti žmogų nutilti. Visuomenei buvo žinoma ir tai, kad sektos dažnai savo priešams taiko pačias žiauriausias priemones – net ir fizinį sunaikinimą.

Vis dėlto įvykiai, susiję su „Aum Šinrikyo“ (japoniškai: „Om Aukščiausioji Tiesa“) vardu, parodė pasauliui naują totalitarinio sektantizmo veidą. Ši „taiki budistinė organizacija“, vadovaujama pusiau aklo guru ir palaikoma Dalai Lamos bei aukštųjų Rusijos vyriausybės pareigūnų, užėmė savo vietą istorijoje, tapusi pirmos religinių lyderių įvykdytos civilinio teroro akcijos organizatore.

Sektos įkūrėjas **Šoko Asahara** (tikrasis vardas **Čizuo Matsumoto**) pradėjo savo karjerą kaip machinatorius, turintis didybės manijos požymių. Dar vaikystėje mokydamasis aklųjų mokykloje (būsimas guru buvo aklas viena akimi, o kita tematė 20 procentų), Asahara tyčiojosi iš vaikų, kurie matė blogiau už jį, ir naudojosi jų bejėgiškumu. Dar tada jis dažnokai pareiškėdavo, kad taps ministru pirmininku. Kai užaugo, išitraukė į finansines aferas. Keletą kartų bankrutavęs, nutarė išmėginti savo jėgas politikoje. Patyręs triuškinamą nesėkmę parlamento rinkimuose, Asahara galų gale rado save religijos srityje. Jo sukurtas „sprogus mišinys“ iš budizmo, pseudomokslo ir apokaliptikos elementų pritraukė 40 tūkstančių sekėjų Japonijoje, Rusijoje bei kitose šalyse ir davė jam daugiau kaip milijardą dolerių. Sektos nariai, atidavę savo didžiajam guru visas santaupas, turėjo mokėti už kiekvieną naują kursą, priartinantį juos prie „Om aukščiausiosios tiesos“ pažinimo ir galutinio išsivadavimo. Atskirai reikėjo mokėti už galimybę atsigerti vandens, kuriame maudėsi guru, arba gauti jo kraujo ar spermos lašą.

Į kasdienę „Aum“ tikėjimo praktiką įėjo ritualai, kuriuos sudarė šalmai su prijungiamais prie galvos elektrodais (juos reikėdavo nešioti nenusimant nuo galvos daugelį parų), privalomas „tiesos serumo“ ir barbitūratų vartojimas, taip pat metodai, panašūs į Džimo Džonso, Čarlzo Mensono (Charles Manson) (satanistinės pakraipos sektos, vykdžiusios kruvinas ritualines žmogžudystes, vadovo) ir mafijos taikomus metodus. Nors finansinė „Aum“ struktūra priminė japonų keiretsu (korporaciją-šeimą), kuri kontroliavo 37 kompanijas įvairiose šalyse ir kurios kapitalas viršijo milijardą dolerių, ji taip pat užsiėmė neteisėtomis spekuliacijomis nekilnojamuoju turtu klastojant draudimo polisus, machinacijomis medicinos srityje, reketu, žmonių grobimu ir žmogžudystėmis. Keletas žmonių, kuriuos sekta laikė savo priešais, buvo žvėriškai nužudyti Asaharos įsakymu, o jų kūnai paslėpti.

Savo nuolat saugomoje būstinėje Fudzijamos papėdėje sektantai nemokėsiškai ir nesėkmingai eksperimentavo su bakterijomis – juodligės, botulizmo ir kitų mirtinų epideminių ligų užkratu. Jie yra išpurškę bakterijų prie Japonijos parlamento, imperatoriaus rūmų ir amerikiečių karinės bazės Jokosukoje. Tačiau dėl prasto mokslinio ir praktinio sektantų pasirengimo ligų sukėlėjai žūdavo, nespėję pridaryti žalos.

Pagaliau „Aum“ nariai sužinojo apie nacistinėje Vokietijoje išrastas nervus paralyžiuojančias zarino dujas. Pasinaudojęs savo ryšiais aukštuose politiniuose Rusijos sluoksniuose, Asahara, tuo metu jau rengęs savo smogikus Rusijos specialiosios paskirties tarnybų bazėje, rado būdą įsigyti zarino gamybos receptą bei karinį sraigtasparnį, iš kurio dujos turėjo būti purškiamos virš Tokijo. Idėja buvo grandiozinė – išmarinti visą centrinę Japonijos dalį ir taip pradėti Asaharos pranašaujamą apokalipsę. Paskui „didysis guru“ sėstų į imperatoriaus sostą ir įvestų „Aum Šinrikyo“ valdymą visoje Japonijoje, o vėliau ir visame pasaulyje. Sekta aktyviai rengėsi būsimiems įvykiams ir net suformavo šešėlinę vyriausybę, kuri greitai turėjo ateiti į valdžią.

Kai zarinas buvo pagamintas, sektantai nutarė išbandyti jį su žmonėmis. Pirmasis bandymas, atliktas 1994 m. birželį atvirame ore Matsumoto miesto apylinkėse, nusinešė septynių žmonių gyvybes ir šimtus pavertė ligoniais. Tada policija nerado kaltininkų. Kitą kartą dujos buvo panaudotos Tokijo metro 1995 m. kovą. Žuvo 12 žmonių ir daugiau kaip pusšesto tūkstančio atsidūrė ligoninėse. Tik dėl laimingo atsitiktinumo aukų skaičius nebuvo dar didesnis.

Po šių įvykių policija greitai aptiko Asaharos pėdsakus. Visa sektos vadovybė buvo suimta, o turtas konfiskuotas. Teismo procesai tebevyksta iki šiol. Daugelis sektantų prisipažino ir buvo nuteisti ilgai kalėti. Pats Asahara elgiasi įžūliai ir destruktiviai, atsisako bendradarbiauti su teismu, nieko neprisipažįsta ir neatgailauja. Beje, „Aum Šinrikyo“ jau atsigavo po pirmojo šoko ir vėl pradėjo plėstis bei keroti. 1997 m. pabaigoje sekta turėjo 26 centrus Japonijoje, kuriuose gyveno ne mažiau kaip po 500 žmonių. Dar maždaug 5 tūkstančiai sektos narių gyveno savarankiškai. Finansinė sektos galia sparčiai atkuriamą³.

Dar savo „legalios“ veiklos metu „aumiečiai“ Rusijoje sugebėjo įkurti daugybę netikrų firmų ir dabar veikia per jas. „Aum“ interneto tinklalapis rusų kalba (beje, parengtas gana profesionaliai ir patraukliai) stebina savo apimtimi. Sektos kolonijų yra keliuose centrinės Rusijos kaimuose, kur sekta pirko žemės ir pasistatė savo „vienuolynus“. Bet kuriuo metu sekta gali ištrūkti iš pogrindžio į paviršių ir imtis atviros veiklos, todėl negalima atmesti naujos dujų atakos galimybės. Šią

³ Tik 1999 m. lapkričio 19 d. Japonijos parlamentas priėmė įstatymą, kuriuo uždraudė „Aum Šinrikyo“ veiklą.

prielaidą patvirtino pastarieji įvykiai: 2001 m. Vladivostoke buvo suimta „Aum Šinrikyo“ smogikų grupė, kuri rengėsi masinėms teroristinėms akcijoms Japonijoje, siekdama išvaduoti iš kalėjimo savo dievinamą „Mokytoją“.

5. „Dangaus vartai“

Tikriausiai pati kraupiausia savo kasdieniškumu sektantų savižudybė įvyko **1997 metų** pavasarį. Tuomet policija, iškviesta į prabangią vilą, Santa Fe rančą elitiniame Pietų Kalifornijos San Diego mieste, rado joje 39 lavonus. Tai buvo vyrų ir moterų kūnai, kurių amžius nuo 26 iki 72 metų. Visi tvarkingai gulėjo savo lovose, priglaudę rankas prie šonų. Visi buvo apsivilkę juodais marškinėliais, juodomis kelnėmis ir avėjo naujutėlaičius juodus „Nike“ sportinius batelius. Kiekvienam ant galvos buvo užmautas plastikinis maišelis, o veidą ir viršutinę kūno dalį dengė rombo formos rožinė skraistė. Prie kiekvienos lovos stovėjo tvarkingai padėtas krepšys su kelionės reikmenimis, kiekvieno lavono kišenėje buvo penkių dolerių banknotas ir kelios dvidešimties centų monetos. Tie, kurie nešiojo akinius, pasidėjo juos šalia savęs ant lovos. Apžiūrėjęs lavonus nustatyta, kad 6 vyrai – sektos nariai buvo kastruoti chirurginiu būdu.

Visi šie žmonės, gyvenę kaip viena bendruomenė, buvo aukštos klasės programuotojai, daug dirbo Internete ir kūrė tinklalapius. Jie turėjo ir savo tinklalapį, kuris vadinosi taip pat kaip jų bendruomenė, – „**Dangaus vartai**“ („**Heaven's Gate**“). Jame buvo daug rašoma apie Neatpažintus skraidančius objektus (NSO, angl. UFO), apie tikėtiną greitą Žemės žūtį, nežemiškas civilizacijas, išgelbėsiančias mūsų pasaulį, bei kitomis temomis, kuriomis domėjosi jų guru ir mokytojas – ufologinės pakraipos sektos įkūrėjas **Maršalas Herfas Eplvaitas (Marshall Herff Applewhite)**, sektantų vadinamas **Do**. „Ar nore patekti į dangų? Esu atsiųstas šiai misijai įvykdyti“; „Kieno tu pusėje? Ar nori tęsti judėjimą į kitą lygmenį, ar pageidauji virsti dulkėmis?“; „Desperatiškai stengiuosi padėti tau iš čia išsinešdinti“, – šiuos ir panašius pasiūlymus Eplvaitas savo tinklalapyje siūlė potencialiems atsivertėliams.

Kažkada seniai Maršalas Eplvaitas dėstė muziką, bet vėliau buvo pašalintas iš universiteto už homoseksualius ryšius su savo studentu. 1970 m. pateko į psichiatrinę ligoninę dėl haliucinacijų: regėjo „seksualinius

demonus“ ir girdėjo įvairius balsus. Eplvaitas tikino, kad buvo patyręs išėjimą iš kūno. Ligoninėje susipažino su medicinos seserimi **Boni Lu Trausdeil Nitzl (Bonnie Lu Trousdale Neatles)**, kuri vėliau tapo jo platoniška žmona. Jiedu pasivadino Do ir Ti (Si), tačiau tikino, jog vardai neturi jokios reikšmės. Drauge jie sukūrė sudėtingą teoriją apie gyvybę Žemėje ir apie tai, kaip galima iš čia pasitraukti į kitus pasaulius. Sakė esantys ateiviai iš kitų pasaulių, tik išvaizda panašūs į žmones. Juos atsiuntė erdvėlaviai iš „kito antžmogiško lygmens“, iš „Dangaus karalystės“. Jų misija buvo sugrąžinti „namo“ kuo daugiau žmonių.

Do ir Ti nuolat spausdindavo straipsnius apie savo regėjimus įvairiuose ufologiniuose žurnaluose. Abu daug keliavo, rengdavo pokalbius apie ufologiją, ekologinę krizę ir pan. Bendravo su įvairiais žmonėmis, mėgindami juos užverbuoti. Žmogus, panorėjęs pakilti kartu su jais į dangų, turėdavo atsisakyti visko, kas siejo jį su gyvenimu žemėje. Tai apėmė ir kastraciją (pirmasis kastravosi pats Eplvaitas – matyt, jis taip radikaliai apsisprendė, kankinamas sąžinės priekaištų dėl savo homoseksualumo. Bet, kaip matėme, tokie žmonės nemėgsta nieko daryti vieni) ir asketišką gyvenimo būdą, kurio taisyklės nustatė pats Do.

Sekteje buvo tokios taisyklės: visus uždirbtus pinigus – o tai buvo nemažai pinigų – valdė Eplvaitas. Visi gyveno spartietišškai – prabangioje viloje su didžiuliu sodu ir baseinu glaudėsi visi 39 žmonės, po kelis kiekviename kambaryje, miegojo vieno ir dviejų aukštų siaurose lovose, vyrai atskirai nuo moterų. Mityba griežtai vegetarinė, daugiausia vaisių sultys ir grūdai. Baseinu niekas nesinaudojo, jame net nebuvo vandens. Vaismedžių paunksmėje niekas nesuilėjo. Į dienos šviesą sektantai beveik neišeidavo.

Sektos nariai dirbo prie kompiuterių po daug valandų per parą – reikėjo uždirbti pinigų. Kėlėsi antrą trečią valandą nakties, tuomet visi ėjo į sodą – žvalgytis į žvaigždes ir ieškoti besiarтиночio NSO. (Kaimynai sako kartais naktį matydavę visą grupę sode, atidžiai žvelgiančią į žvaigždėtą dangų.) Tekant saulei pusryčiaudavo: gėrė sultis ir vandenį, paskui iki vėlaus vakaro nieko nevalgydavo. Kartais per šventes Eplvaitas leisdavo sektantams kokią nors prabangą – pavyzdžiui, gabalėlį vegetarinės picos. Kartais sektantai vaišindavo kaimynus labai gardžiais savos gamybos ryžių sausainiais ir pyragaičiais, bet patys jų niekada nevalgydavo. Po vakarienės Eplvaito mokiniai naršydavo po Internetą, ieškodami informacijos apie kosminių ateivių pasirodymą.

Sektantai, kurie laikė save „kibervienuoliais“ ir „kibervienuolėmis“, rengėsi visiškai vienodai – rūbai buvo pabrėžtinai belyčiai: platokos kelnės arba kombinezonai. Plaukus kirpdavosi trumpai – ežiuku. Anot Eplvaito, seksas – didžiulis blogis, reikia visais įmanomais būdais stengtis išnaikinti visus žmogaus lytinius impulsus. Vyrų išvaizda niekuo neturi skirtis nuo moterų, o moterų – nuo vyrų. Ir tikrai, žvelgiant į paskutines priešmirtines „Dangaus vartų“ narių nuotraukas, sunku pasakyti, kas jose pavaizduotas – vyras ar moteris. Atrpatę nuo dienos šviesos, sektantai buvo labai išbalę. Eplvaitas dažnai buvo vadinamas „išblyškusiu dievu“.

„Dangaus vartų“ nariai manė, kad kibererdvėje gyvenanti būtybė išsivaduoja iš savo kūniškumo. Net jų sielos jiems nepriklausė – jas į kūnus atsiuntė „Vyresnysis Narys iš kito antžmogiškojo lygmens“. Fizinis kūnas buvo laikomas konteneriu arba laivu, kuriame žmogus laikinai egzistuoja. Sektantai vadino save „kūnų užgrobjais“, nes „sielos“ bet kuriuo metu galėjo išikūnyti juose ir užgrobti jų fizinius kūnus. Pats Eplvaitas sakė, kad nauja siela apsigyveno jo kūne 1975 metais. Apskritai pagal jo sukurtą doktriną reinkarnacija nebuvo susijusi su nauju gimimu.

Sektos vadovai ir eiliniai nariai laikė save nežemiškos civilizacijos atstovais, kurie atsiųsti į Žemę kaip žmonijos mokytojai ir švietėjai. Be to, Do ir Ti tikėjo, kad jau yra lankęsi Žemėje krikščioniškosios eros pradžioje. Tada jie paliko čia energijos atsargų, kad dabar – paskutiniu savo žemiškojo gyvenimo etapu – galėtų jomis pasinaudoti. „Natūralu“, kad Eplvaitas tapatino save su Kristumi, kurį „Dangaus Karalystė“ vėl siuntė į žemę. „Niekas nepateks pas Mano Tėvą ir neižengs į Dangaus Karalystę kitaip nei per Mane“, – kalbėjo Eplvaitas apie save, rašydamas asmeninius įvardžius didžiosiomis raidėmis. Jo sukurta „Dangaus vartų“ mitologija yra „sprogus mišinys“ iš neoinduistinių idėjų ir populiarus gnosticizmo, sujungto su ufologinėmis koncepcijomis, – tipiška postmodernistinė eklektika, atitinkanti „Naujojo amžiaus“ („New age“) judėjimo dvasią.

„Dangaus vartų“ nariai tikėjo, kad pasaulis, kurį matome šiandien, priėjo ilgos ciklinės raidos pabaigą. 2000 metais mūsų laukia Žemės sunaikinimas ir jos perdirbimas antrinio panaudojimo tikslais. Žmonija žus kartu su savo planeta. Vienintelis šansas išvengti tokio galo – paklusti nežemiškų civilizacijų atstovams (t. y. Eplvaitui) ir „išeiti“ kartu su jais. Be kontakto su jais viskas bus prarasta.

Būdingas yra Eplvaito atsisveikinimo laiškas prieš savižudybę: „Atvykome iš kito Antžmogiškojo Lygmens, iš tolimos kosminės šalies, o dabar išėjome iš kūnų, kuriuos nešiojome, kad grįžtumėme į pasaulį, iš kurio esame atvykę. Mūsų misija baigta“. Kitame jo laiške skaitome: „Gyvename Eros pabaigoje arba kitokios civilizacijos pabaigoje... paskutiniojo teismo laiku... Mūsų akumuliuoti pasirinkimai, kol esame čia, nulemia teismo sprendimą“.

„Dangaus vartų“ nariai siekė palikti šį pasaulį, o ne atgaivinti jį. Jie norėjo, kad žemiškasis gyvenimas liktų toli praeityje, jie neketino jo gelbėti. Sektantai regėjo daugybę ženklų, liudijančių, jog atėjo laikas. Pavyzdžiui, 1994 metais Los Andželo gatvėse kai kurie iš jų dalijo lapelius, kuriuose pranešama apie greitą pasaulio pabaigą. Likimo ironija – po poros dienų mieste įvyko žemės drebėjimas. Vos po kelių valandų nuo žemės drebėjimo pradžios, sektantai vėl buvo gatvėse. Šį kartą jų lapeliuose buvo parašyta: „Mes jus įspėjome!!!“.

Eplvaito mintys pradėjo sukintis apie greitą neišvengiamą žūtį po 1985 m., kai vėžiu mirė jo ištikima draugė Ti. Būdamas liguistai įtarus, jis nusprendė, kad ir pats mirtinai serga. Išėiti vienam nesinorėjo – „kosminė komanda“ turėjo sekti paskui jį. Beliko laukti ženklų iš aukščiau, iš „išskridusios erdvėlaviiu“ Ti.

Kai iš Žemės jau galima buvo pamatyti besiantinančią prie mūsų planetos Heilio-Bopo (Hale-Bopp) kometą, kažkoks pokštininkas parašė Internete, kad jos uodegoje slepiasi milžiniškas erdvėlavis. „Dangaus vartų“ nariai pastebėjo šią žinutę ir pranešė apie ją savo lyderiui. Eplvaitas nedvejodamas tarė: „Laikas! Pagaliau sulaukėme savo valandos“. Sektos tinklalapyje atsirado pranešimas: „Esame laimingi, kad mūsų Vyresnysis Narys iš Evoliucinio Antžmogiškojo Lygmens aiškiai leido mums suprasti, jog Heilio-Bopo kometos priartėjimas – tai ženklas, kurio laukėme... Esame laimingi ir pasirenę palikti šį pasaulį bei skristi su Ti komanda“.

Paskirtos valandos išvakarėse sektos nariai sulipo į kelis mikroautobusus ir nuvyko į artimiausią kino teatrą, kuriame buvo rodomas jų mėgstamas filmas „Atsakomasis imperijos smūgis“ (populiaraus kosminio kovinio filmo „Žvaigždžių karai“ antra dalis). Pažiūrėję filmą 48-tą kartą, sektantai nuvažiavo į piceriją, kurioje surengė šventę: kiekvienas užsisakė po visą vegetarišką picą. (Vėliau padavėjai

prisiminė, kad pamatę 39 visiškai vienodus, liguistai išblyškusius žmones beformiais kombinezonais, nusprendė, jog tai grupė nepagydomų ligonių iš kokios nors onkologinės liginės.) Pavalgę „Dangaus vartų“ nariai susimokėjo po 7 dolerius 39 centus (įskaitant arbatpinigius) ir susėdo į mikroautobusus.

Grįžę į savo prabangią vilą, sektantai pradėjo „skrydžio į kitas planetas“ ritualą. Kiekvienas paliko atsisveikinimo laišką Internete ir nufilmavo savo paskutinę kalbą vaizdo kamera. Vaizdo juostoje „Dangaus vartų“ nariai atrodo visiškai ramūs ir net juokauja (tiesa, jeigu jų pokštai ir pasirodė juokingi, tai nebent jiems patiems).

Išėjo grupėmis po penkiolika žmonių. Kiekvienas suvalgė po porciją saldaus kremo su įmaišytu barbitūrato (stiprios migdomosios priemonės) tirpalu ir užgėrė degtine – kad geriau veiktų. Po to keliautojai po galaktiką atsigulė į savo lovas. Kai jie užmigo, kiti broliai užmovė jiems ant galvų plastikinius maišelius ir užklojo šilkinėmis skraistėmis.

Kitą dieną „išskrido“ dar penkiolika žmonių. Po paros dar septynetas. Paskutinius du, nusižudžiusius ketvirtą dieną ir turbūt jau dususius nuo pūvančių lavonų kvapo, rado be maišų ant galvos. Nebebuvo kam jų užmauti...

6. Dešimties Dievo įsakymų atkūrimo sąjūdis⁴

Kraupus rekordas pagal nužudytų pasekėjų skaičių buvo pasiektas 2000 m. Kanungu vietovėje – už 320 kilometrų nuo Kampalos, Ugandos sostinės. Kalbame apie iš Romos Katalikų Bažnyčios narių kilusią totalitarinę sektą „**Dešimties Dievo įsakymų atkūrimo sąjūdis**“ („**Movement for the Restoration of The Ten Commandments**“).

Ugandos žudikiškos sektos įkūrėja – buvusi prostitutė **Kredonija Mverind (Credonia Mwerinde)**, 1989 m. pareiškusi, jog būdama transe ant šventojo kalno gavo iš apsiरेiškusios Mergelės Marijos įsakymą tapti jos žinios skelbėja⁵. Greitai Mverind susirado du pirmuosius pasekėjus: **Džozefą Kibveterį (Joseph Kibwetere)**, turtingą žemvaldį ir nevykėlį politiką, bei **Dominyką Kataribabo (Dominic Kataribabo)**, maniakišką

⁴ Poskyrio medžiaga parengta pagal „Fair News“ žurnalą (2000, Nr. 3).

⁵ Šią „apsireiškimo regėtoją“ itin pagarbiai vertino Rusijos sektos „Dievo Motinos centro“ vadovas Joanas Bereslavskis.

ir pagiežingą Romos katalikų dvasininką. Ši trijulė sugebėjo pritraukti šimtus pasekėjų, kurie persikėlė į Kibveterio ūkį.

Kaip sužinota vėliau, Kibveteris prieš keletą metų buvo stebimas šalies sostinės psichiatrinėje ligoninėje. Anot gydytojų, jų buvusiam pacientui buvo būdingi „klasikiniai“ maniakinės depresijos ir didybės manijos požymiai. Tačiau greitai jis nustojo lankytis ligoninėje. Šalies valdžia, įregistravusi sektą kaip nevyriausybinę organizaciją, nieko nežinojo apie psichinę jos vadovo ligą.

Žmonės, patyrę sukrėtimą per etninį valymą ir AIDS epidemiją, lengvai stojo į sektą, žadėjusią amžiams išvaduoti juos iš visų sunkumų ir tragedijų. Mverind pamokslavo Kataribabo bažnyčioje, kad Dievo kantrybė senka, pasaulis artėja prie sunaikinimo ir tik jų „Dešimties Dievo įsakymų atkūrimo sąjūdis“ išvengs sunaikinimo.

Būti sąjūdžio nariu reiškė neprieštaraujant klausyti lyderių ir valandų valandas melstis. Nors formaliai sektos nariai tebesivadino Romos katalikais, tačiau jie buvo visiškai pavaldūs Kredonijai Mverind ir net atidavė jai savo vaikus, kurie buvo laikomi atskirai nuo suaugusiųjų pusiau sugriuvusioje daržinėje. Daugelis jų sunkiai sirgo ir kentėjo dėl prastos mitybos.

Vyskupas Džonas Bepstistas Kabukis (John Baptist Kabuki) apkaltino sektos lyderius erezija ir paskelbė jų atskyrimą nuo Bažnyčios. Atsakydami jie „ekskomunikavo“ vyskupą Kabukį, o Mverind paskelbė Kibveterį naujuoju vyskupu. Kibveteris persikėlė į Mverind kambarį, kad „drauge su ja priiminėtų dangiškuosius lankytojus“. Kai „vyskupo“ žmona Tereza apkaltino jį santuokine neištikimybe, Mverind ją žiauriai sumušė ir sudegino visą jos turtą. Galų gale Tereza su sūnumi pabėgo iš sektos.

Po šio incidento Mverind paskelbė, kad visi jos pasekėjai turi palikti ūkį ir apsigyventi Kanungu vietovėje – „Naujojoje Jeruzalėje“, kurią jiems parinko „Dievas ir Jėzus“. Tuo pat metu, 1993 m., Kibveteriui baigėsi pinigai. Adeptai turėjo atiduoti sektai visą savo turtą, kurį pardavus gauti pinigai buvo skiriami sektai išlaikyti. Naktimis sektos nariai turėjo melstis pačių pasistatytoje bažnyčioje, pavadintoje „Mergelės Marijos namais“. Malda trukdavo visą naktį be pertraukos. Grupė sargybinių, kurie buvo vadinami „Dievo palaimintaisiais“, palaikė drausmę žiauriai mušdami.

Mverind pirmą kartą paskelbė, kad pasaulio pabaiga įvyks 1995 m. gegužės 9 d. Vėliau pasaulio pabaiga buvo atidėta iki gegužės 25 d., ir nuo tada jos data buvo reguliariai nukeliama. Romos katalikų dvasininkas Polis, buvęs sektos narys, dabar tvirtina, kad organizaciją valdė šėtonas, o jis ragino žmones ją palikti. Pagaliau jis iš tiesų pabėgo iš sektos kartu su septyniasdešimt narių. Pamažu ir kiti sekėjai ėmė abejoti. Kadangi pasaulio pabaiga vis neatėjo, iškilo paaukotų pinigų gražinimo klausimas. Tačiau sekėjai buvo pernelyg priklausomi nuo savo lyderių, kad pasiryžtų nutraukti ryšius su sekta.

Buvo paskelbta, kad pasaulio pabaiga įvyks 2000 m. sausio 1 d. Kai ir šį kartą nieko neįvyko, žmonės pradėjo atvirai skųstis. Kredonija sugebėjo nuslopinti nepasitenkinimą, paskelbusi absoliučiai tikslią ir galutinę datą – 2000 m. kovo 17 d. Visą paaukotą turtą, kurį buvo galima parduoti, ji pardavė, o likusį sudegino. Visi namai buvo paskelbti šventovėmis. Buvo įsakytas visiškas pasninkas ir paskelbta nepertraukiama malda bažnyčioje, nes visi tie, kuriuos pasaulio pabaiga užklups nesimeldžiančius, bus sunaikinti kartu su netikinčiaisiais.

Jaunasis Pyteris Ahimbesebve (Peter Ahimbesebve), nebegalėdamas kęsti bado, išsmuko iš pastato ir pamatė, kad „Dievo palaimintieji“ užkala vinimis bažnyčios langus. Netrukus pasigirdo galingas sprogdimas, bet ir jis nenustelbė siaubingų riksmų ir dejonijų. Buvo padegta apie 100 galonų benzino, kurį sektos vadai pavadino „degalais kelionei į dangų“. Tada žuvo apie 500 sektos narių.

Pirmosios masinės savižudybės versijos teko atsisakyti, kai policininkai vieną po kito aptiko šturpius radinius: šešiis kirviu užkapotus kūnus Mverind namuose, 81 kūną bendrame kape ir dar 47 užkastus Kataribabo sode. Šios aukos buvo pasmaugtos jų pačių rožančiais.

Kaimynai paliudijo, kad sektantai pastatė aukštą tvorą aplink savo teritoriją. Jie matė, kaip pilni žmonių autobusai auštant privažiavo prie vartų ir keleiviai dingo už aukštos tvoros. Kaimynai jautė kažkokį nerimą, nes įeinančiųjų buvo žymiai daugiau nei išeinančiųjų.

Šimtai kitų lavonų buvo rasta sektai priklausiusiose teritorijose. Likusių gyvų beveik nebuvo. Kibveterio sūnus spėja, kad jo tėvas žuvo kartu su kitais. Tačiau panašu, kad Kredonija Mverind liko gyva. Netrukus po katastrofos ją matė važiuojančią nuosavu automobiliu į

šalies šiaurę. Jeigu taip, tuomet ji pabėgo su tiek pinigų, kiek tik galėjo panešti.

Ši kraupi istorija turi dar vieną aspektą: sektos aukos, taip žiauriai engtos būdamos gyvos ir taip baisiai nužudytos, buvo apgautos ir po mirties. Jų kūnai suversti į bendrus kapus ir užkasti be maldos tarsi kokių eretikų ir savižudžių.

7. Sektantiško smurto priežastys ir perspektyvos

Žymus psichologas **Robertas Liftonas (Robert Lifton)**, dar septintojo dešimtmečio pradžioje pirmą kartą suformulavęs smegenų plovimo ir sąmonės kontroliavimo dėsnius⁶, viename savo veikalų lygindamas Asaharą ir Eplvaitą bandė suvokti, kas lemia sunkius sektų lyderių nusikaltimus.

Anot Liftono, viena iš būsimos guro formavimosi sąlygų yra ta, jog jis imasi mitologinio herojaus funkcijos. Guru turi išverti kovą su mirtimi ir apšviesti mokinius nauju mirties suvokimu, kad sustiprintų jų gyvybines jėgas. Kai guru formuoja nuosavą mitologiją, joje būtinai turi būti jo pasakojimas apie religinį atbudimą ir prašviesėjimą. Pavyzdžiui, Asahara sako, kad jaunystėje turėdavo konfliktų su įstatymu kaskart, kai būdavo gundomas abejonių, o kai sulaukė trisdešimties, jam apsiereiškė induistų dievas Šyva. Šyva – naikinimo ir kūrimo dievas – paragino Asaharą vadovauti dievų armijai jų kovoje su tamsos jėgomis. Liftono teigimu, Asahara turėjo vieną talentą: pritraukdavo savo mokinius, siūlydamas jiems mistines koncepcijas, pagrįstas tam tikromis budistinėmis pažiūromis, kurios pastariesiems atrodė gyvesnės už visa, ką jie buvo žinoję anksčiau. Jis žadėjo savo mokiniams, kad šie gali tapti nemirtingi, perėję į aukštesnį dvasinį lygmenį. Eplvaitas su tokia pat didybės manija skelbė savo tapatybę su Kristumi, savo misijos išskirtinumą ir išganingumą.

Tokia pat didybės manija, pasireiškianti, pavyzdžiui, „herojinio mito“ kūrimu, būdinga ir kitiems šiuose puslapiuose aprašytų totalitarinių sektų lyderiams. Galų gale tai pavertė „Aum Šinrikyo“ žudikiška sekta, siekiančia sunaikinti visą pasaulį ir palikti gyventi tik savo sektos narius kaip tam tikrą aukščiausiąją rasę. Eplvaito tikslas buvo sukurti naują evoliucijos laiptelį, kuris leistų žmonėms pakilti virš jų pačių žmogiškumo. Jis ir jo

⁶ Žr.: Lifton R. J., *Thought Reform and the Psychology of Totalism. A Study of „Brainwashing“ in China*. N. Y., 1961.

pasekėjai apibūdino pasaulį kaip blogio ir tuštumos buveinę, vartodami pakankamai įdomius ekologinius įvaizdžius, pavyzdžiui, „žmogiškosios piktžolės, užgožiančios sodą“. Sektantai laikė dangų ir dvasine karalyste, ir vieta, kurioje žmonės buvos tiesiogine biologine prasme. Ką davė ši teorija – gerai žinoma.

Nors „Aum“ naudojo smurtą prieš kitus žmones, o „Dangaus vartų“ nariai – prieš save, abiejų veiksmų tikslas, anot Liftono, buvo įtvirtinti savo galią valdyti mirtį. Jis pabrėžia, kad žmogžudystė ir savižudybė labai dažnai vykdomos kartu. Pavyzdžiui, Džonstaune tik mažiau nei pusė mirusiųjų patys išgėrė kalio cianido, kitus nušovė arba jėga privertė išgerti nuodų. Liftonas priduria, kad daugelis „paprastų“ žmogžudžių patys siekia sau mirties bausmės, o kai kurie bando nusižudyti.

Liftonas pabrėžia „Aum Šinrikyo“, „Dangaus vartų“ ir Oklahoma-Sičio dangoraižius susprogdinusių teroristų veiklos panašumą (beje, vienu iš pastarojo nusikaltimo motyvų galima laikyti norą atkeršyti už „Dovydo šakos“ žūtį). Teroristai, įvykdę šį beprotišką ir kruviną aktą, veikiausiai vadovavosi apokaliptiniu šalies sunaikinimo regėjimu, siekdami atkurti naują Ameriką, atitinkančią jų pačių idealus.

„Mūsų pasaulis apsėstas apokaliptinių idėjų, – teigia Liftonas, – artėjant naujam tūkstantmečiui galima laukti vis daugiau panašių įvykių ir įvairių kitų piktnaudžiavimų, įskaitant savižudybes“⁷.

Taigi apžvelgėme šešias visiškai skirtingas totalitarines sektas. Viena iš jų kilusi iš liberalaus protestantizmo, kita – iš radikalus adventizmo, trečia – iš Romos katalikų grupių, besivadovaujančių tariamais Mergelės Marijos apsireiškimais. „Saulės šventykla“ turėjo okultines-ekologines šaknis, o „Aum Šinrikyo“ – neobudistines. Apie „Dangaus vartų“ idėjinį pagrindą galime pasakyti tik tiek, kad jis giminingas, pavyzdžiui, scientologijai, kuri grindžiama tikėjimu dvasiomis-„tetanais“, pakliuvusiais į fizinių kūnų spąstus, iš kurių turi išsivaduoti. Erdvėlaviai – taip pat neatsiejama scientologinio tikėjimo dalis. Šiandien daugelyje pasaulio šalių scientologija yra kaltinama sukčiavimu stambiu mastu, psichikos sutrikimų ir savižudybių sukėlimu, taip pat jos narių mirtimi. Beje, daugelis „Dangaus vartų“ narių prieš tai buvo scientologais.

⁷ Liftono pažiūros išdėstytos pagal: Lamberg L., *Psychiatrist Explores Apocalyptic Violence in Heaven's Gate and Aum Shinrikyo Cults* // „Journal of the American Medical Association“, 1997 07 16.

Ištvirkavimu ir vaikų tvirkinimu išgarsėjusios sektos „Šeima“ (ankstesnis pavadinimas „Dievo vaikai“) nariai irgi laukia atvykstant milžiniško erdvėlaivio. Ši jų tikėjimo aspektą atspindi daugybė sektos plakatų ir skrajučių, taip pat vidaus naudojimui skirta medžiaga.

Totalitarinės sektos gali būti labai skirtingos, tačiau egzistuoja jas siejantys požymiai. Pavyzdžiui, jos visai nevertina nei savo sektos narių, nei kitų žmonių gyvybės. Smurtas sektose tapo kasdienišku reiškiniu. Antroje 1998 m. pusėje sužinojome apie apokaliptinės mesijo belaukiančios sektos susideginimą Korėjoje ir apie lyderio įsakymu sumuštus ir mirusius nuo sumušimų charizmatinės neosekmininkų sektos narius Brazilijoje. 1999 metai prasidėjo pranešimais apie smurtą ir žudynes neosekmininkų sektoje tolimame Aldano mieste Jakutijoje. Tai sukelia pačias liūdniausias mintis: kas bus kita auka? Koks kitas „sielų valdovas“, susipainiojęs savo paties prieštaravimuose, panoręs „garsiai užtrenkti duris“, drauge išsivesdamas visus savo garbintojus?

Galbūt tai bus pseudokristaus Visariono „Paskutinio testamento bažnyčia“, kuri traukiasi vis giliau į Sibiro taigą, kaip kadaise „Liaudies šventykla“ traukėsi į džungles? O gal „Dievo Motinos centras“, kurio lyderis, „paskutinis pranašas“ Joanas Bereslavskis (savo leidinio viršelyje šalia kitų „Dievo regėtojų“ įdėjęs Kredonijos Mverind nuotrauką⁸), kaip ir „pranašas“ Deividas Korešas, dažnokai kalba apie pasaulio pabaigą? Gal tai bus vėl išgyvenančios krizę ir žiaurų skilimą Krišnos Sąmonės Organizacijos nariai, kurių grupė jau pareiškė, kad yra pasirengusi kolektyvinei savižudybei? O gal munistai, kurių „mesijas“ galų gale pradėjo suvokti, kad gyvenimas artėja į pabaigą ir jis gali „pasitraukti į dvasių pasaulį“ taip ir neįvykdęs savo pažado – tapti visų pripažintu dangaus ir žemės valdovu?

Šiandien į šiuos klausimus niekas negali atsakyti. Galime tik melstis, kad neįvyktų nauja tragedija, kad žmonės atsitokėtų ir sutrauktų ydingus pančius, siejančius juos su totalitarinių sektų lyderiais, ir atgautų savo prarastą individualumą, orumą ir laisvę. Tegalime įspėti dar neapsisprendusius žmones dėl to, kas jų gali laukti anapus sektantiškų reklaminių brošiūrų žvilgančiais viršeliais ir šleikiškiai saldžių sektų verbuotojų šypsenėlių. Toks ir yra šios knygos tikslas.

⁸ Archiepiskop Joann, *Baltoji Evangelija. Apie unikalius paskutinių laikų Dievo Motinos apsireiškimus*. Maskva, 1995.

2 skyrius. Totalitarinės sektos: bendrosios sąvokos. Pirma dalis

Pernelyg dažnai destruktiviųjų kultūrų veikla lieka nepastebima tol, kol jau nebeįmanoma ką nors padaryti.

Stivenas Hasanas⁹

1. Terminų apibrėžimas

[...] Žodis „**sekta**“ reiškia organizaciją ir tuo skiriasi nuo žodžio „erezija“, reiškiančio mokymą. Etimologiškai jį galima kildinti arba iš lotyniško žodžio „**secare**“ – „atkirsti“ (dalį nuo visumos), arba iš lotyniško žodžio „**sequi**“ – „sekti“ (paskui lyderį, kuris savavališkai nurodo kryptį). Kiekviena iš šių etimologijų savaip atskleidžia sektantiškumo esmę: kaip man atrodo, pirmoji iš jų labiau tinka istorinėms sektoms (tarkime, menonitams, baptistams, molokanams), antroji – naujoms, totalitarinėms, apie kurias ir kalbėsime šioje knygoje. [...] Tiksliausias būtų toks apibrėžimas: sekta – tai **uždara** religinė grupė, **priešpriešinanti** save pagrindinei šalies ar regiono religinei bendrijai arba bendrijoms, kuriančioms šio krašto kultūrą.

Klasikinėms (sunku rasti kitą žodį) sektoms paprastai priskiriami menonitai, kvakeriai, adventistai, sekmininkai, duchoborai, chlyсай ir kitos marginalinės (lyginant su krikščionybe) grupės. Tipiškos sinkretinės sektos – bahajai, „Krikščioniškasis mokslas“ („Christian Science“), įvairūs eklektiniai kultai, daugiausia susiformavę XIX–XX a. Japonijoje, Pietryčių

⁹ Hasanas S., *Išsilaisvinimas iš psichologinės priklausomybės*. 2001, p. 45.

Azijoje ir Lotynų Amerikoje (Tenrikyo, Kao Dai, Umbanda, Vudu (Voodoo) ir kt.).

Kai 1993 m. autorius pirmąkart pavartojo terminą „totalitarinė sekta“, jis nemanė, kad sukuria naują sąvoką – ji atrodė tokia savaime suprantama. Regis, šis terminas buvo toks akivaizdus visai mūsų visuomenei, jog atrodo, kad buvo visiems ant liežuvio galo, ir tik atsitiktinai kažkas jį pavartojo pirmas. Nuo tada jis tvirtai įėjo į mūsų kalbą ir vartojamas visuotinai. **„Totalitarinėmis sektomis“ imta vadinti ypatingas autoritarines organizacijas, kurių lyderiai, siekdami valdyti savo pasekėjus ir juos išnaudoti, slepia savo tikslus po religinėmis, politinėmis-religinėmis, psichoterapinėmis, gydymo, švietimo, mokslinio pažinimo, kultūros ir kitomis kaukėmis.**

Totalitarinės sektos naujiems nariams pritraukti naudoja apgaule, nutylėjimus ir įkyrią propagandą, savo nariams patenkančios informacijos cenzūrą, kitas neetiškas asmenybės kontrolės priemones: psichologinį spaudimą, gąsdinimą ir kitas narių išlaikymo organizacijoje formas. Taip totalitarinės sektos pažeidžia žmogaus teisę laisvai pasirinkti informaciją apie pasaulėžiūrą ir gyvenimo būdą.

Žinoma, dažnai sunku nustatyti dviejų sektų tipų – „istorinių“ ir „totalitarinių“ – ribą. Sektos gali keistis: savo įsteigimo metu būti griežtos organizacijos, o vėliau „surimtėti“ ir įsilieti į visuomeninį gyvenimą (prisiminkime karingą anabaptistų judėjimą, tapusį šiandieninio baptizmo pagrindu). Gerokai pasikeitė ir mormonai, dar labiau – „Pasaulinė Dievo Bažnyčia“ („Worldwide Church of God“). Tų pačių mormonų, kuriais pradedame savo pasakojimą apie totalitarines sekas, nepaisant visų jų totalitarinių tendencijų ir kitų pavojingų požymių, vis dėlto negalima vadinti totalitarine sekta tikrąja šio žodžio reikšme: juk jie, nors ir ne per daug, bet leidžia kitą nuomonę. Tačiau kai kurios sektos, atrodo, nepajėgios keistis. Pavyzdžiui, „Jehovos liudytojų“ totalitarizmas bėgant laikui, regis, tik didėja. [...]

2. Narystės sektose lygiai

Dažnai klausama apie sektų narių skaičių. Atsakyti į šį klausimą sunku, nes reikėtų kalbėti ne mažiau kaip apie tris narystės lygius, kuriuos sąlygiškai galima pavaizduoti trimis koncentriniais ratais, turinčiais bendrą centrą.

Vidinis ratas – „profesionalūs“ „sektvedžiai“, tai yra žmonės, kurie šia veikla užsidirba gyvenimui, vadovai, aukščiausioji grandis, žiniuoniai, ekstrasensai, Rytų kovos menų, jogos metodų dėstytojai ir t. t. Šių žmonių yra gerokai daugiau nei daugeliui gali atrodyti: pavyzdžiui, Vakarų šalyse, specialistų vertinimu, jų skaičius pusantro du kartus viršija tradicinių bažnyčių dvasininkų, pastorių skaičių. Spėju, kad Rusijoje šis skaičius tikrai nėra mažesnis (o gal net ir didesnis). 1996 m. populiarus žurnalas pateikė tokius duomenis: Rusijoje yra nuo 400 iki 500 tūkstančių įvairių magų, žiniuonių ir ekstrasensų, iš jų 100 tūkstančių – Maskvoje. Manau, kad skaičiai gerokai perdėti, tačiau į juos neįeina sektų vadovai ir valdančioji grandis – su jais šie duomenys tikriausiai būtų arčiau tiesos. Įsivaizduokite, kokiai jėgai tenka priešintis Rusijos bažnyčiai!

Kitą ratą sudaro sektantai, kurie visą laiką praleidžia sektoje, gyvena joje; jie yra pasišventę sektos veiklai. Skirtingai nei pirmasis ratas, jis yra siauresnis nei manoma: tokių „etatinių“ sektantų palyginti nėra daug, be to, jie dažnai migruoja iš vienos sektos į kitą. Beveik visos šiuolaikinės totalitarinės sektos daugiau ar mažiau žaloja žmogaus sąmonę ir žmogus pamažu praranda savarankiško gyvenimo įgūdžius. Norint išvesti žmogų iš šios būsenos, išgydyti, grąžinti į normalų gyvenimą, socialiai adaptuoti, reikia ilgo reabilitacijos laikotarpio. Daugelis žmonių, dėl vienokios ar kitokios priežasties atsidūrę už juos sužalojusios sektos ribų, negali rasti savo vietos gyvenime, nežino, kur panaudoti jėgas: visi socialiniai ryšiai nutraukti, savarankiškai pasirinkti jie nebemoka, o ankstesnius įgūdžius prarado. Šis fenomenas aprašytas psichologų. Tarkime, žmogus ateina į sektą 20 metų amžiaus. Po 20 metų jis iš ten išeina, bet emociškai lieka to pat lygio, kaip prieš dvidešimt metų. O juk jam jau 40, visi jo bendraamžiai – susiformavusios asmenybės. Pradėti gyvenimą iš pradžių pernelyg sunku, o kartais ir per vėlu. Ir štai pasibastęs vargeta patenka į kitą sektą. Dėl tokios migracijos tarp įvairių sektų sektantų skaičius atrodo didesnis, negu iš tiesų yra. Ši psichologinė priklausomybė turi tuos pačius mechanizmus kaip priklausomybė nuo narkotikų, tik narkotinė euforija pasiekama išvirkštus į kraują cheminių medžiagų, o čia veikia psichologiniai metodai, tačiau mechanizmas yra tas pats: žmogui sukeliama indukuota (t. y. įvaryta) euforija ir sukuriama stabili psichologinė priklausomybė nuo sektos. Tai galima pasiekti be jokių narkotikų, nors tiesos dėlei reikia pasakyti, kad kai kurios sektos vis dėlto naudoja narkotines arba psichotropines priemones.

Tačiau nereikia savęs raminti palyginti nedideliu kai kurių sektų narių skaičiumi: atseit, munistų šalyje tėra kokie penki tūkstančiai, o mūsų, stačiatikių – štai kiek daug! Penki tūkstančiai munistų – tai penki tūkstančiai karių. Tai rinktinės pajėgos, elitas, kurį sudaro vien tik karininkai. Jie pasiaukojamai ištikimi sektos lyderiui, neprieštaraudami vykdo jo įsakymus ir 24 valandas per parą atiduoda sektai, paprastai gaudami už tai, švelniai tariant, spartietišką būstą, menką maistą ir padėvėtus drabužius. Ar jūsų bažnyčioje daug tokių žmonių?

Pats plačiausias sektos narių ratas – trečiasis: tai žmonės, iš dalies paveikti sektos. Mūsų šalyje šiam ratui matyt priklauso daugiausiai gyventojų. Tai kareiviai, kurie prireikus gali papildyti sektos karininkų gretas.

Kas šie žmonės? Tai tie, kurie retkarčiais užsuka į kokias nors paskaitas apie jogą, o susirgę kreipiasi į ekstrasensus ir žiniuonius, eina pas būrėją, sudarinėja horoskopus, gali lankyti vienos sektos sambūrius, bet užsukti ir į kitos, pasiklausyti ezoterinės paskaitos, paskaityti okultinę knygelę ir t. t. Tai žmonės, kurie sudaro foną, palankų sektai įsitvirtinti, tą drumstą okultinę terpę, maitinančią įvairius dvasinius iškrypimus, kurioje sektos gali veistis ir daugintis. Privalome dirbti aiškinamąjį ir šviečiamąjį darbą visų pirma šiame rate, kad neleistume sektantams semtis iš ten naujų „kadry“.

3. Sektantų „naujakalbė“

Norint suvokti, kas yra totalitarinis sektantizmas, būtinai reikia perskaityti **Džordžo Orvelo (George Orwell) knygą „1984“**. Šis talentingas romanas priklauso antiutopijos žanrui. Orvelas aprašo „tobulą“ totalitarinę valstybę, negailestingai slopinančią savo piliečių individualumą. Knygoje aprašyta atmosfera – tai iš tiesų sektos vidaus gyvenimo atmosfera. Autoriaus suformuluoti sąmonės pavergimo ir kontrolės principai bei mechanizmai veikia sektos viduje.

Be kita ko, Orvelas atrado tokį dėsnį: tie, kas kontroliuoja žmogaus kalbą, kontroliuoja ir jo sąmonę. Juk pakliuvusi į bet kurią sektą auka pradeda kalbėti jos kalba. Mūsų atveju tai gali būti rusų kalba, tačiau joje vyksta subtili sąvokų kaita, kai pagrindiniai žodžiai įgyja kitą reikšmę, o adeptas nenoromis pradeda mąstyti sektos kategorijomis. Jei esate bendravę su kokios nors sektos nariais, tikriausiai atkreipėte dėmesį į

ypatybę, kurią galima pavadinti „magnetofono efektu“: žmogus visiškai nesuvokia, ką jam sakote, ir tik kai kurie jūsų žodžiai veikia kaip pirštas, spaudžiantis mygtuką. Žmogus pagauna kažkurį vieną žodį, mygtukas paspaudžiamas, ir jums pateikiamas atitinkamas tekstas. Tai, ką kalbate vėliau, nepasiekia jo sąmonės, nors kalbate su juo rusiškai, jo gimtąja kalba. Jis jau nebegali suvokti, ką kalbate.

Daugelis sektų sukuria sudėtingą savo kalbą. Pavyzdžiui, scientologai turi iškalti daugiatomį habardizmų žodyną (L. Ron Hubbard – scientologijos pradininkas) ir pereiti prie šio nemokiško žargonų. Net ir ne tokios akivaizdžiai „lingvistinės“ pakraipos sektose, pavyzdžiui, „Kristaus Bažnyčioje“, yra tam tikrų terminų rusų kalba (jie vadinami „įkrautaisiais terminais“), kuriems suteikiamas visiškai kitoks prasminis ir emocinis turinys, nei pradžioje. Pavyzdžiui, žodis „tradicinis“ čia turi neigiamą reikšmę, jis tarsi paspaudžia tam tikrą mygtuką sektantų sąmonėje ir sukelia ištiesią grandinę negatyvių asociacijų. Sumaniai manipuliuojamas tokiais „įkrautaisiais terminais“, sektantų lyderis pasiekia visišką savo aukos nuolankumą ir paklusnumą neprieštaraujant.

Menkiausia abejonė lyderio žodžių ar veiksmų teisingumu munistų yra tuoj pat kvalifikuojama kaip „Kaino ir Abelio sindromas“ (vienas dažniausiai munistų vartojamų „įkrautųjų terminų“) ir taip nuslopinama pačioje užuomazgoje: mažai kas pageidauja prisipažinti esąs panašus į pirmąjį žudiką. Dar grėsmingesni buvo „įkrautieji terminai“ „Dangaus vartų“ sektoje. Pavyzdžiui, žmogaus kūnas iš anksto buvo dehumanizuojamas ir apibrėžiamas kaip „konteineris“ arba „apvalkalas“. O tokie žodžiai kaip „palikti planetą“ arba „išgelbėti savo gyvybę“, reiškė „įvykdyti savižudybę“, todėl, kai atėjo laikas ir Eplvaitas pareiškė, kad metas „nusimesti apvalkalus“ ir „palikti planetą“, niekas iš jo pasekėjų jau nebesuvokė grėsmingos pasakytų žodžių prasmės ir nuolankiai nusekė paskui jį.

Taigi tas, kas kontroliuoja žmogaus kalbą, kontroliuoja ir jo sąmonę. Taip atsitiko, kad kalba, kuria šiandien kalba mūsų šalis, – tai visai ne ta kalba, kuria kalbame mes, Stačiatikių Bažnyčios nariai. Iš tikrųjų sektantai mus aplenkė – jie kalba daugumai suprantama kalba. Žmonės dabar arba iš viso nesupranta tokių paprastų žodžių, pavyzdžiui, atgaila, nuodėmė, erezija, atsakomybė, malonė, dogma, šventumas, sakramentas, malda, išganymas ir t. t., arba suteikia jiems visiškai kitokią prasmę.

Tačiau jeigu įsijungsite televizorių, pamatysite, kad vienu kanalu kalbama apie karmą, kitu – apie energetiką, trečiu – apie kosminį intelektą, ketvirtu – apie čakrų atvėrimą, penktu – apie kundalini prabudimą, šeštu – apie meditaciją. Todėl, kai ateina koks nors Šoko Asahara ir sako, kad jis atvers jūsų čakras, pažadins kundalini ir išmokys efektyviausios meditacijos technikos, šie žodžiai krinta į gerai patreštą dirvą. O štai, kai dvasininkas kalba, kad reikia atgailauti, nukreipti žvilgsnį į savo vidų, melstis ir priimti sakramentus, – tai nesuvokiama, tai daug sunkiau ir ne taip „komfortiška“. Iš šiuolaikinio žmogaus geriausiu atveju galima išgirsti, kad jam patinka užėti į bažnyčią, nes ten „gera energetika“ ir jis gali ten „pasikrauti“. Bet po to paaiškėja, kad koks nors Visarionas siūlo dar geresnę ir daug veiksmingesnę energetiką – ir mūsiškis dvasingumo vertintojas su džiaugsmu bėga pas Sibiro „mesiją“.

Vienas grandiozinis bandymas pakeisti kalbą mums visiems tikrai gerai žinomas – tai bolševikai iš esmės perdirbo ir pakeitė rusų kalbą. Maršakas yra parašęs eilėraščių apie tai, kaip smalsus pionierius paklausė žilabarzdį senelį, kas toks „urėdas“, „caras“, „tarnas“, „dievas“, o tas atsakė, kad tokie bjaurūs žodžiai buvo, bet dabar jų nebėra ir koks esi laimingas, anūkėli, kad tau nebereikia šitų žodžių žinoti! Tačiau vietoj to atsirado „medsesuo“, „darbalga“, „gyvplotas“, „raudonarmiečiai“. Šiuo klaikiu žargonu kalbėjo visa šalis, rašė poetai, kūrė savo romanus rašytojai. Be abejo, visiškai sunaikinti rusų kalbos ir išrauti iš jos visus krikščioniškus žodžius bei sąvokas bolševikams nepavyko. Nors daug kas jiems pasisekė. Sovietinės valdžios nebėra, bet procesas tebevyksta: šiandien vieną „naujakalbę“ sėkmingai keičia kita.

Pabaigoje pakalbėsime apie tai, kas vienija visas sekta. Neopagoniškas okultinis judėjimas anglišku pavadinimu „Nju eidž“ („New age“) koku nors būdu apima visas šiuolaikines totalitarines sekta. Egzistuoja tam tikra „Naujojo amžiaus“ leksika, kurią vartoja visos mūsų žiniasklaidos priemonės: „globalinis kaimas“, „erdvėlaivis Žemė“, „naujasis mąstymas“ (išsamiau apie tai bus rašoma atitinkamame šios knygos skyriuje) – visa tai „Naujojo amžiaus“ terminai, kuriuos girdėdami žmones pradeda mąstyti tokiomis sąvokomis. Šis globalinis krikščionybės puolimas kur kas pavojingesnis už visus ankstesnius.

4. Totalitarinių sektų ištakos ir kilmė

Sektos egzistuoja taip pat seniai, kaip ir krikščionybė. Iš krikščionybės istorijos žinome, kad nuo pat krikščionių Bažnyčios gyvavimo pradžios pradėjo kurtis gnostinės sektos, vėliau montanizmas, manichėizmas ir t. t. Visą Bažnyčios istoriją nuolat lydėjo sektantiški gundymai.

XX amžiuje atsirado tokia anksčiau neegzistavusi sąvoka kaip totalitarizmas. Pirmiausia jis pasireiškė politinėje plotmėje, vėliau atsirado ir religinės sektos, kurias dabar vadiname totalitarinėmis. Šios sektos taiko visas naujausias sąmonės valdymo technologijas, kurių anksčiau dar nebuvo. Šiuolaikinių greičių, technologinių naujovių, informacijos gausos ir mokėjimo ja manipuliuoti fone sąmonės valdymas įgyja masinį ir totalinį pobūdį, kuris anksčiau buvo tiesiog neįmanomas.

Šiuolaikinių totalitarinių sektų pirmtakėmis, matyt, reikėtų laikyti mormonų ir jehovistų sektas. Tai ilgaamžės sektos, veikiančios iki šiol (ir mūsų šalyje taip pat). Jų istorija daugeliu atžvilgių tipiška; ją žinant galima su tam tikra tikimybe nuspėti kitų, vėliau atsiradusių totalitarinių sektų raidos kryptis (žinoma, jeigu joms pavyks išsilaikyti tokį ilgą laiką).

Šiuolaikinių totalitarinių sektų atsiradimą daugeliu atžvilgių lėmė nesibaigiantis postprotestantiškų denominacijų ir sektų skaidymosi procesas, kuris pasiekė apogėjų XIX amžiuje. Mormonai ir „Jehovos liudytojai“ yra būtent šio fenomeno reliktiniai produktai, tarsi sustingę jų kūrimosi ir formavimosi stadijoje. Tačiau skaidymosi procesai tebevyko, duodami savo vaisius: pirma protestantiškų, o vėliau ir katalikiškų šalių (t. y. naujai atsirandančių sektų misionieriškai-prozelitinei veiklai prioritetinių teritorijų) masinėje sąmonėje vis labiau nyko religijos tradiciškumo sąvoka ir stiprėjo asmeninių psichologinių išgyvenimų bei pojūčių prioriteto prieš „bažnytiškumą“, „rituališkumą“, „klerikalizmą“ ir pan. idėja. Taip sektos, atsiradusios kurio nors žmogaus regėjimų ir apreiškimų pagrindu, pasidarė suvokiamos kaip normalus, dėsningas, pakenčiamas ar net teigiamas reiškinys. Monoreligiškumą pradėta suvokti kaip gėdingą tamsios praeities reiškinį. Eklektiškumas masinėje sąmonėje tapo norma.

Kita svarbia šiuolaikinio populiarus religinio mąstymo atsiradimo gaire galima laikyti **Čikagos Pasaulinį Religijų Parlamentą**, įsteigtą 1893

m. Ji organizavo okultinė svedenborgistų sekta, aktyviai dalyvaujant unitoriams ir Teosofų draugijai, kurią įkūrė mūsų (deja!) tėvynainė J. P. Blavatskaja. Draugijos ideologai teigė, kad ji vienija visas religijas. Jau tada ore sklandė visų pasaulio valstybių suvienijimo idėjos, kurias po Pirmojo pasaulinio karo įgyvendino Tautų Lyga. Atitiko amžiaus dvasią ir įvairių religijų suvienijimo mintis. Pasaulio vienovės reikalavimas buvo susijęs su religine ir kultūrine unifikacija. Okultinė teosofinė ideologija ir yra ta sintezė, kurią Vakarų intelektualai mėgino sukurti tarp Rytų ir Vakarų. Ji ir pagimdė bendrą okultinę sistemą, su kuria, kaip manoma, daugiau ar mažiau siejasi beveik visos šiuolaikinės totalitarinės sektos. Kaip galima kalbėti (bent jau kultūrologiniu požiūriu) apie krikščioniškąjį pasaulį, krikščioniškąją kultūrą, krikščioniškąją civilizaciją, taip pat galima kalbėti ir apie okultinį pasaulį, okultinę religiją („religio occulta“), kuriai priklauso beveik visos šiuolaikinės totalitarinės sektos. Viena jos pirmtakių tapo **Jelena Petrovna Blavatskaja**. Apie ją pakalbėsime atskirai, „Naujojo amžiaus“ judėjimui skirtame skyriuje.

Seniai sklandžiusi ore pasaulio vienovės idėja, prie kurios pamažu artėjo Vakarai tobulėjant technikai ir plečiantis nacionalinių kultūrų integracijai į vieningą civilizaciją, geriausiai buvo suformuluota Rytuose. Būtent ten idėja apie visos esybės vienovę neišvengiamai kėlė mintį apie vidinį visų religijų tapatumą. Įvairiausių tikėjimų mišinys jau seniai yra būdinga Indijos ir Kinijos ypatybė. Visų pasaulio religijų vienovės principą vienas pirmųjų suformulavo indų deivės Kali¹⁰ šventikas **Ramakrišna (1836–1886)**. „Dievas vienas, skiriasi tik jo vardai, – sakė jis, – vieni vadina jį Alachu, kiti – Dievu, Brahmanu, Kali, Krišna, Jėzumi, Buda“¹¹.

Šią mintį Religijų parlamente paskelbė Ramakrišnos mokinys **Svami Vivekananda**. Štai jo žodžiai:

„Jeigu viena religija yra tikra, tai ir visos kitos turi būti tikros. Todėl Indijos religija tiek pat mano, kaip ir jūsų. Mes, indai, ne tik esame tolerantiški, mes tapatiname save su visomis religijomis, meldamiesi mečeteje kartu su mahometonu, garbindami ugnį su zoroastriečiu ir klaupdamiesi prieš kryžių su krikščionimi. Mes

¹⁰ Indų mirties deivė, gyvenanti kūnų sudeginimo vietose ir reikalaujanti kruvinų aukų.

¹¹ Citata iš: Tkačiova A. A., *Rytų „Naujosios religijos“*. Maskva, 1991, p. 82.

žinome, kad visos religijos panašios, pradedant paprastu fetišizmu ir baigiant aukščiausiu Absoliuto garbinimu, jos tėra žmogaus dvasios bandymas aprėpti ir suvokti Begalybę. Todėl surenkame visas šias gėles ir, apipynę jas meilės gija, kuriame puikią tarnystės Dievui puokštę.¹²

Taigi mums siūloma graži, taikinga ir tolerantiška sintezė. Bet ar ji priimtina doram, objektyviam tikinčiajam? Melas, kad visos religijos skiriasi tik smulkiais detalėmis, bet yra vienodos esminiais dalykais. Religijos gali būti panašios smulkmenomis, bet jų esmė skiriasi. Kai kurios hesichazmo technikos gali būti panašios į jogų kontempliacijos technikas, bet tikslai, kurių siekia indų asketas ir Atono vienuolis, – visiškai priešingi. Pagaliau noras suvienyti visas egzistuojančias religijas padeda atsirasti tik dar vienai sektai. Netoli Čikagos yra bahaistų šventykla, kuri turi devynis įėjimus, atitinkančius devynias didžiausias pasaulio religijas. Visi jie veda prie bendro altoriaus, esančio salės centre. Tačiau tai bahaistų altorius.

Grįžkime prie istorijos. Kurį laiką visos šios naujo religingumo apraiškos egzistavo autonomiškai viena nuo kitos, nesusimaišydamos masinėje sąmonėje. Postprotestantiškos sektos tebesiskaidė; teosofuojantys inteligentai kūrė vis naujas ir naujas sintezes, induizmas krikščioniškų šalių gyventojams tebebuvo svetimas reiškiny; Vudu, Umbanda ir kiti eklektiški liaudies kultai nebuvo praktikuojami už savo etninių ribų ir pakankamai riboto sociumo.

Tik po Antrojo pasaulinio karo visi šie ir daugelis kitų elementų pradėjo aktyviai sąveikauti, veikti vienas kitą ir jungtis į įmantriausias kombinacijas. Čia svarbų vaidmenį suvaidino ir totalitarinių šalių praktika, kartu su radikalių (tiek dešiniųjų, tiek kairiųjų) politinių partijų bei organizacijų sukūrimo, formavimo ir valdymo patirtimi, ir froidistinės bei postfroidistinės psichoanalizės, kuriai masinėje sąmonėje besąlygiškai buvo suteiktas religinis aspektas, paplitimas Vakarų visuomenėje. Holivudo kino produkcija, vienijanti kultūras ir kontinentus, sukūrusi savaip supaprastintą ir profanuotą virtualiąją realybę, veikiausiai paskatino anksčiau nematytų neo- ir pseudoreliginių totalitarinių monstrų ir monstriukų gimimo procesą.

¹² Citata iš: Serafimas Rouzas, *Stačiatikybė ir ateities religija*. Maskva, 1991, p. 39.

5. Komerciniai kultai

Kiekviena sekta, kurias ketiname čia aptarti, yra tam tikra sintezė, jų (su retomis išimtimis) kilmė yra pakankamai sudėtinga ir nevienareikšmė. Šis eklektinis religinis postmodernizmas yra pokario metais prasidėjusios melagingos sintezės vaisius. Ši sintezė dirbtina, anksčiau neegzistavusi ir pagaliau nuslopinanti tikruosius religinius jausmus. Labai sudėtingas klausimas: ar tokias sekta išvis galima vadinti religija? Žodis „religija“ kilęs iš lotyniško žodžio „religare“, reiškiančio „atkurti ryšį“, t. y. ryšį su Dievu, o sektose ryšys visada būna su lyderiu, su sektos vadeiva, kuris iš tikrųjų užima Dievo vietą ir tampa Dievu savo pasekėjams. Kartais sektose apie tai kalbama atvirai, kartais netiesiogiai – lyderis paskelbiamas „Dievo pasiuntiniu“, „didžiuoju pranašu“, „mesiju“ ir pan., atsižvelgiant į sektos mokymo kontekstą. Tačiau beveik visada lyderis savo pasekėjų akyse faktiškai prisiima Dievo funkcijas ir tampa dieviško garbinimo objektu. Be to, nereikia pamiršti ir komercinės potekstės, kuri yra beveik kiekvienoje totalitarinėje sektoje.

Tačiau egzistuoja sekta, apskritai neturinčios religinės doktrinos, mokymo apie Dievą. Netgi remdamiesi pačia plačiausia religijos sąvoka, jos nauja definicija, kurią suformulavo diakonas Andrejus Kurajevas, apibrėžęs religiją kaip bandymą įveikti mirtį ir užmegzti ryšį su dvasiniu pasauliu, – net šiuo požiūriu daugybės sektų negalėsime pavadinti „religija“. Jose yra gerovės bei turto kultas ir triukšmingai, įkyriai žadama sėkmė, kuri neva rasis įstojus į organizaciją, kompaniją, klubą. Tokias sekta religijotyriminkai vadina **komerciniais (arba industriniais) kultais**. Tipiški tokių sektų pavyzdžiai – „Herbalif“ („Herbalife“), „Em-vay“ („Am-way“), **Fabriso Kerhervo (Fabrice Kerherve) organizuota „Ipsum“** ir kitos panašios organizacijos, funkcionuojančios piramidės arba, kaip jos pačios teigia, „daugiasluoksnės rinkodaros“ principu.

Vienas iš piramidžių požymių yra tas, kad žmonėms žadamas pelnas, kuris bus gaunamas ne vien (ir ne tiek) iš prekybos, kiek iš naujų žmonių verbavimo į organizaciją. Kiekvienam nariui žadami tam tikri procentai nuo visų pardavimų, kuriuos įvykdys tie, kuriuos jie atves į organizaciją. Būdinga, jog viena pirmųjų užduočių, kurias skiria norintiems įstoti į komercinio kulto organizaciją, yra sudaryti visų pažįstamų, kuriuos šie galėtų pabandyti atvesti į „firmą“, sąrašą (su adresais ir telefonais). Taigi

religinės doktrinos tokiose sektose paprastai nėra, bet jų veiklos ir narių sąmonės kontrolės metodai – absoliučiai sektantiški.

Pagrįsdamas tai, norėčiau papasakoti savo įspūdžius iš apsilankymo „Herbalaif“ susirinkime jų išsinuomotoje salėje. Atėjęs ten, pirmiausia girdi tik trankią muziką. Visi trypčioja lyg šokdami, strakalioja į taktą, drauge skanduoja. Psichologai pabrėžia, kad po tokio parengimo (išildymo) žmogus lengviau pasiduoda įtaigai. Kažkurią akimirką muzika staiga nutyla, į sceną išeina žmogus ir pradeda kalbėti. Jis šneka rusiškais žodžiais, bet kažkaip „nerusiškai“ – su angliškomis intonacijomis ir anglų kalbos sintakse. Visi, kas užlipo į sceną šiame susirinkime, šnekėjo būtent taip, visiškai vienodai, bet atrodė, kad niekas iš jų nekalba angliškai. Kalbėta maždaug taip: „Sveiki, mums labai malonu pasveikinti jus čia, pas mus. Kaip puiku, kad atėjote, mes labai džiaugiamės, kas jūs šiandien čia. Pirmą kartą gyvenime pasirinkote teisingai! Sveikiname jus, kad tai padarėte, parodėte išmintį ir atėjote čia pas mus. Tai puiku, tai nuostabu! Tai jūsų pirmas žingsnis kelyje į sėkmę, sveikatą ir klestėjimą. Dar kartą jus sveikinu!“

Toliau prasideda „gerosios žinios“, arba „Herbalaif evangelijos“, skelbimas: pasakojimas apie amerikietį Marką Hiugą (Mark Hughes), kurio motina buvo Holivudo aktorė. Jai reikėjo sulieknėti 20 kilogramų – ir ji atsikratė tų 20 kilogramų, suvaidino savo vaidmenį, gavo „Oskarą“, bet paskui mirė, nes dieta buvo bloga. Kilnus žmogus Markas Hiugas prisiekė, kad atras tokią priemonę, kad visi galėtų lieknėti ir nemirtų. Jis nuvyko į Himalajus, pabendravo ten su išminčiais ir rado tokį produktą, kuris suteikia žmogui jėgų, žvalumo, sveikatos – iškart visko. Grįžęs namo, rado savo vienintelę senelę besivaduojančią mirtimi: senutė vos galėjo prasižioti. Hiugas subėrė jai į burną šiek tiek savo vaisto, ir kitą dieną senelė jau šoko polką bei pardavinėjo jį visame Los Andžele. „Todėl labai džiaugiusi, kad jūs galų gale prisijungėte prie mūsų išrinktųjų grupės, nešančios pasauliui tokį stebuklingą vaistą. Tegu atsistoja ir prieina prie manęs tie, kas gali papasakoti apie patirtus stebuklingus, nuostabius, sukrečiančius pokyčius“.

Ir čia į sceną vienas po kito pradeda lipti žmonės. Tai labai panašu į žmonių kalbėjimą sektantiškose charizmatinėse-evangelinėse sueigose: buvau toks baisus nusidėjėlis, bet dabar esu šventas. „Herbalaif“ narių kalba buvo maždaug tokios struktūros: „Sirgau tuberkulioze (arba opalige,

arba pusė kepenų buvo išpjauta), haimoritu, radikulitu ir miokardo infarktu, o dabar pradėjau vartoti Produktą, vartuju jau tris savaites – ir pažvelkite koks esu! Aš jau visiškai sveikas! Be to, tapau tris kartus protingesnis ir energingesnis nei anksčiau! Pagaliau prasidėjo visiškai naujas mano gyvenimas! Ir visa tai padarė Produktas!“ Žmogus kalba vis garsiau, pasišokinėja, trypčioja, o vienas net užbliovė, tiesdamas rankas į dangų: „Ačiū tau, Produkte! Tu pakeitei mano gyvenimą. Tai šaunu! Tai nuostabu! Tai fantastiška!“

Čia matomi visi sektos požymiai: uždaras ratas, sava kalba (sektantų žargonas), atsiskyrimas nuo išorinio pasaulio, juodai baltas tikrovės suvokimas, išskirtinumo jausmas ir elitiškumas, išganingo žinojimo pojūtis, misijos, kurią jie neša pasauliui, suvokimas. „Herbalaiif“ nariai net turi tokį lozungą: „Our mission is nutrition!“ („Mūsų misija – mityba!“). Tokioms organizacijoms būdingas vertybių sistemos pokytis, kai pripažįstamos tik grupės vidaus vertybės.

Visus šiuos metodus labai lengva paaiškinti: „Herbalaiif“ – komercinė organizacija, kurios struktūra yra piramidės tipo, joje turteja tik pati viršūnė – labai ribotas žmonių skaičius. Kaip pritraukti ir išlaikyti likusius? Egzistuoja tam tikras preparatas, kurį vartodamas žmogus galbūt sulieknės, galbūt nesulieknės. Jo sudėtis mums nežinoma. Galima spėti, kad kaip ir daugelyje panašių vaistų, jame yra aibė amfetaminų, medžiagų apykaitą skatinančių substancijų, kurių negalima pavadinti nekenksmingomis (ir kurios, beje, gali sukelti priklausomybę). Žmogus nusipirko „Herbalaiif“ preparatų, sulieknėjo arba, priešinga, nesulieknėjo. O kas toliau? Toliau jis gali sužinoti, kad tokio pat poveikio, bet licencijuotos firmos pagamintas produktas parduodamas parduotuvėje ir kainuoja gerokai pigiau.

Bet firma, numatydama tai, įspėja, kad, be lieknėjimo ir sveikatos pagerėjimo, žmogus gali tapti pasakiškai turtingas, jeigu ims platinti „Herbalaiif“. Jis užsidirbs, pats pardavinėdamas „produktą“, bet – svarbiausia – gaus procentus nuo kiekvieno pardavimo, kurį įvykdys jo užverbuoti nauji „platintojai“. Taip potencialūs klientai užkimba ant piramidės jauko.

Žmogus perka „produktą“, pradžioje parduoda jį visiems savo pažįstamiems ir giminaičiams (nes reikia pirkti už savo pinigus ir paskui perparduoti), o kas toliau? Visas butas užverstas „Herbalaiif“ – kur jį dėti?

Čia įsitraukia trečias elementas: na, tiek to, jūs nesulieknėjote ir nepraturtėjote, bet užtat esate puikios išrinktųjų organizacijos narys, kuri šviečia ir išlaisvina pasaulį. Kitaip tariant, vietoje sveikatos ir turtų brukama ideologija. Maža to, jums teigiama, kad galite praturtėti tik tuo atveju, jeigu nuoširdžiai tikite firmos unikalumu ir produkto stebuklingumu. Tuomet jums pavyks. Pažvelkit, kaip puikiai sekasi jūsų kolegai. Jeigu jums kol kas nepavyksta, tai pats esate kaltas. Turėkite daugiau tikėjimo, skirkite daugiau pinigų, daugiau darbo produkto platinimui – tuomet jūsų pastangos bus atlygintos. Turite būti visiškai atsidavęs. Juk pradžioje jums gerai sekėsi platinti produktą ir užsidirbti? – Todėl, kad turėjote motyvaciją, o dabar ją praradote. Siūlome užsirašyti į motyvacijos kėlimo kursus (seminarus). Žinoma, už kursus teks šiek tiek sumokėti, bet po to greitai pradėsite uždirbti tiek, kad visos jūsų išlaidos šimteriopai atsipirks. Esate taip arti klestėjimo... Nejaugi dabar, kai praktiškai laikote laimės paukštę savo rankose, ją paleisite?

Maždaug taip mokomi komercinių kultų produktų „platintojai“. Kursų arba seminarų lankymas kelis kartus per savaitę – viena būtinų narystės sektoje sąlygų. Tokie seminarai leidžia komerciniams kultams kontroliuoti savo narių sąmonę, vadinasi, jeigu iš pradžių žmogus perka „produktą“ su ideologiniu įdaru, tai galų gale jis jau moka pinigus už gryną ideologiją. Šiuo požiūriu akivaizdžiausias komercinio kulto pavyzdys yra scientologija, niekada neprekiavusi niekuo kitu, išskyrus ideologiją.

Pagaliau reikia prisiminti, kad egzistuoja tokia visiems žmonėms bendra savybė: kuo daugiau materialinių lėšų, jėgų arba sveikatos žmonės įdeda, tuo sunkiau jiems tai palikti. Taip buvo, pavyzdžiui, su MMM, su Mavrodžiu, kuris žiauriai visus apgavo, o paskui buvo išrinktas deputatu. Žmogui būna sunku prisipažinti, kad apsikvailino. Visa, kas jo įdėta į organizaciją, laiko žmogų joje.

Arba, pavyzdžiui, adventizmo pradininkas amerikietis Viljamas Mileris (William Miller) paskelbė, kad 1844 metais įvyks antrasis Kristaus atėjimas ir pasaulio pabaiga, ir daugelis žmonių juo patikėjo. Jie nustojo arti, sėti ir nurodytą dieną susirinko apsirengę baltais drabužiais ant kalno nurodytoje vietoje. Po bemiegės nakties visi pamatė, kad antrasis Kristaus atėjimas neįvyko, pasaulio pabaiga neatėjo. Atrodytų, viskas: adventizmui galas. Nieko panašaus: keletas žmonių pasišalino, o likę pradėjo ieškoti pateisinimų, kodėl tokia

neabejotina ir absoliučiai teisinga pranašystė neišsipildė. Paaiškinimas greitai buvo surastas (svarbu norėti), ir Milerio pasekėjų tikėjimas tik sustiprėjo. Ir šiuo atveju matome tą patį reiškinį: per daug buvo įdėta, sunku atsisakyti. „Nes, kur yra tavo lobis, ten bus ir tavo širdis“ (Mt 6, 21).

Šios istorijos pabaigoje verta pridurti, kad 2000 daugiamilijardinės „Herbalaif“ imperijos galva Markas Hiugas staiga mirė būdamas brandaus 44 metų amžiaus. Jo kūnas buvo rastas jam priklausančiame prabangiam Kalifornijos vasarnamyje. Skrodimas parodė, kad mirties priežastis buvo per didelė dozė migdomųjų vaistų ir alkoholio, kuriuo komercinio kulto pradininkas piktnaudžiavo. Stebuklingas „Herbalaif“ produktas nepadėjo savo išradėjui...

3 skyrius. Totalitarinės sektos: bendrosios sąvokos. Antra dalis

Totalitarinės sektos – tai visų pirma socialinė ir kultūrologinė problema, tik paskui psichiatrinė ir teisinė... Kuo daugiau žmonės apie jas žinos, tuo sunkiau bus juos apgauti.

Robertas Džėjus Liftonas¹³

1. Totalitarinių sektų požymiai ir būdingi bruožai

Taigi grįžtame prie klausimo: kas yra totalitarinė sekta? Moksleiviams dalijamuose informaciniuose lapeliuose VFR vyriausybė išskiria šiuos 17 totalitarinių sektų požymių:

„1. Grupėje rasi būtent tai, ko iki šiol bergždžiai ieškojai. Ji absoliučiai tiksliai žino, ko tau trūksta.

¹³ Lifton R. J., *Thought Reform and the Psychology of Totalism*. p. 5.

2. Jau pirmas susitikimas atvers tau visiškai naują požiūrį į daiktus.

3. Grupės pasaulėžiūra stulbinamai paprasta ir paaiškina bet kokią problemą.

4. Sunku tiksliai apibūdinti grupę. Neturi svarstyti arba tikrinti. Tavo naujieji draugai sako: „To neįmanoma paaiškinti, turi tai patirti – dabar eime su mumis į mūsų Centrą“.

5. Grupė turi mokytoją, mediumą, vadą arba guru. Tik jis žino visą tiesą.

6. Grupės mokymas laikomas vieninteliu tikru, amžinai teisingu. Tradicinis mokslas, racionalus mąstymas, protas atmetami, nes jie negatyvūs, satanistiški, neapšviesti.

7. Nepriklausančių grupei asmenų kritinės pastabos laikomos jos teisumo įrodymu.

8. Pasaulis artėja prie katastrofos, tik grupė žino, kaip ją galima išgelbėti.

9. Tavo grupė – tai elitas. Likusi žmonijos dalis sunkiai serga ir yra visiškai sutrikusi: juk ji nebendradarbiauja su grupe ir neleidžia jai savęs gelbėti.

10. Turi nedelsdamas tapti grupės nariu.

11. Grupė atsiriboja nuo likusio pasaulio, išsiskirdama, pavyzdžiui, rūbais, maistu, ypatinga kalba, griežta tarpasmeninių santykių reglamentacija.

12. Grupė nori, kad nutrauktum „senuosius“ ryšius, nes jie trukdo tau tobulėti.

13. Tavo seksualiniai santykiai reglamentuojami. Pavyzdžiui, vadovybė parenka partnerius, skiria grupinį seksą arba, priešingai, visišką susilaikymą.

14. Grupė užpildo visą tavo laiką užduotimis: pardavinėji knygas arba laikraščius, verbuoji naujus narius, lankai kursus, medituoji...

15. Labai sunku likti vienam, kažkas iš grupės nuolat yra šalia.

16. Jeigu pradėdi abejoti, jeigu neateina žadėta sėkmė, dėl to visuomet kaltas esi tu, nes nepakankamai daug laviniesi arba per silpnai tiki.

17. Grupė reikalauja griežtai ir neprieštaraujamai laikytis jos taisyklių ir drausmės, nes tai vienintelis kelias į išsigelbėjimą.“

Lapelis baigiamas įspėjimu: „Jeigu nors vienas požymis pasirodys tau pažįstamas, BŪK ATSARGUS!“

Kanados organizacija „Info-Cult“ platina tokią informaciją apie totalitarinių sektų savybes ir požymius:

„Totalitarinė sekta – tai grupė, taikanti manipuliavimo metodus ir eksploatuojanti savo narius. Ji gali padaryti jiems psichologinę, finansinę ir fizinę žalą. Ji stirpiai kontroliuoja savo narių elgesį, mintis ir emocijas. Ji taiko įvairius metodus, siekdama naujai užverbuotą narį padaryti lojalų, paklusnų, vergišką ir keliaklupsčiau jantį.

Sektos mano, kad jos pačios arba jų lyderiai turi ypatingą statusą, kuris iškelia juos virš visuomenės ir/arba šeimos ir priešpriešina joms.

Sektos slepia savo tikrąjį veidą ir tikslus nuo potencialių arba naujai atverstų sekėjų. Jos apgavikiškais metodais verbuoja ir pritraukia naujus narius.

Totalitarinės sektos pasižymi charakteristikomis, kurios išskiria jas iš kitų grupių, ne taip akivaizdžiai manipuliuojančių savo narių sąmone. Pavyzdžiui:

Nariai pasiaukojamai tarnauja grupės lyderiui ir neabejoja nė vienu jo žodžiu ar veiksniu.

Ką nariai turi galvoti, veikti ir jausti, sprendžia grupės vadovybė: nariai turi gauti leidimą nueiti į pasimatymą, pakeisti darbą arba susituokti; egzistuoja taisyklės, nustatančios, kaip rengtis, auklėti vaikus, kur gyventi ir t. t.

Grupė ypatingai rūpinasi gauti kuo daugiau pinigų. Tam tikri metodai, pavyzdžiui, lėšų rinkimas apsimestinei labdarai aiškinami kaip aukštesniųjų tikslų įgyvendinimo būdai.

Grupės lyderis niekam neatsakingas ir nepavaldus jokiai valdžiai ar autoritetams.

Nariai dažnai nutraukia ryšius su šeima, artimaisiais ir draugais; jie atsisako gyvenimo tikslų ir asmeninių interesų, kuriuos turėjo prieš tai, kai buvo užverbuoti į grupę.

Grupės vadovybė skatina pasekėjus, kad jie gyventų drauge su kitais pasekėjais ir bendrautų tik su jais, o dažnai net primygtinai iš jų to reikalauja.

Klausimai, abejonės ir nepasitenkinimas smerkiami, dažnai už tai net baudžiama. Abejonėms dėl grupės arba jos lyderio veiksmų slopinti naudojami bukinantys protą metodai (mantros sakymas, kalbėjimas kalbomis, atskirų „nusikaltusių“ narių demaskavimas viso susirinkimo akivaizdoje ir taip toliau).

VERBAVIMAS Į TOTALITARINES SEKTAS

Paprastai žmonės neieško sektos patys. Sektos ieško žmonių, kad juos užverbuotų. Visai nebūtina būti sutrikusiam, prislėgtam arba nepasitikėti savimi, kad pasiduotum sektos verbavimo metodams.

Paprastai žmonės patenka į sektą todėl, kad nežino, kokia ši grupė yra iš tiesų; verbuotojai neatskleidžia jiems atvirai ir sąžiningai tikrosios sektos esmės; verbuotojai nepraneša jiems apie visus reikalavimus grupės nariui; verbuotojai atrodo nuoširdžiai draugiški ir atviri; verbuotojas yra šeimos draugas arba narys ir jūs netikite, kad jis gali jus apgauti.

SEKTANTIŠKAS MĄSTYMAS

Sektantiškas mąstymas yra dvimatis pasaulėvaizdis: juoda ir balta, išganymas ir pasmerkimas, gėris ir blogis.

Sektantų pasaulyje nėra vietos pustoniams. Tokio mąstymo asmenų ir judėjimų savivoka automatiškai siejama su „tyrumo, išganymo, gėrio“ kategorijomis.

Bandydami paaiškinti savo sunkumus ir visuomenės problemas, jie ieško atpirkimo ožių. Sektantiškas mąstymas gali skatinti nepakantumą ir ekstremizmą. Ypač dažnai toks mąstymas pasireiškia ištikus asmeninėms, socialinėms arba ekonominėms krizėms.

MANIPULIAVIMO METODAI

Elgsenos reguliavimo metodai gali būti labai efektyvūs ir sukelti stiprią priklausomybę. Šie metodai grindžiami dviem pagrindiniais principais:

1. Jeigu galite priversti žmogų elgtis taip, kaip to norite jūs, tuomet galite priversti jį patikėti tuo, kuo norite.
2. Dėl staigaus, ūmaus aplinkos pakeitimo žmogus gali ypač lengvai pasiduoti įtakai, dėl to gali netikėtai ir iš esmės

pasikeisti jo pasaulejauta, vertybių sistema ir tikėjimas. Judėjimas gali ilgą laiką kontroliuoti savo narius, taikydamas: **IZOLIACIJĄ**. Jeigu esate fiziškai atskirtas nuo visuomenės ir įprastinės aplinkos, galite prarasti realybės pojūtį.

SOCIALINĮ GRUPINĮ SPAUDIMĄ. Jeigu bus eksploatuojamas jūsų įgimtas priklausomybės visuomenei jausmas, galite pradėti slopinti savo abejones grupės idėjomis arba pasipriešinimą joms, kurį parodytumėte kitomis aplinkybėmis.

KALTĘ. Grupės mokymas apie išganyką paremiamas tyčiniu jūsų praeito gyvenimo „nuodėmių“ hiperbolizavimu.

BAIMĘ. Lojalumo grupei ir paklusnumo jos taisyklėms bei ideologijai gali būti siekiama bauginimais, taip pat gali būti grasinama sunkiomis dvasinėmis ir fizinėmis įvairių pažeidimų pasekmėmis.

PERDĖTĄ MEILĖS DEMONSTRAVIMĄ. Vieningos šeimos ir priklausomybės jai pojūtis gali būti dirbtinai sukuriamas nuolatiniu glėbesčiavimu, bučiniiais, prisilietimais ir begaliniu meilikavimu.

ASMENIŠKUMO NEBUVIMĄ. Jeigu jums nelieka laiko sau, jeigu negalite pabūti vienas, galite prarasti gebėjimą objektyviai mąstyti ir vertinti situaciją „iš šalies“, „perspektyvoje“.

NUOVARGĮ. Jeigu kaip reikiant nepailsite, galite prarasti gebėjimą orientuotis aplinkoje ir tapti labai jautrus įtaigai, ypač jeigu jus nuolat pastato į vis naujas ir jums neįprastas situacijas ar pateikia prieštarinę informaciją.¹⁴

Žinoma, visa tai yra grynai socialiniai totalitarinės sektos požymiai. Toliau panagrinėsime juos išsamiau.

2. Guruizmas, organizacija, metodas, „ezoterinis atotrūkis“

Krikščioniškieji Vakarų sektotyriminkai¹⁵ nurodo tokius keturis pagrindinius totalitarinių sektų požymius:

- 1) Guru (lyderio) buvimas, „guruizmas“.

¹⁴ Ši informacija paskelbta „Info-Cult“ Interneto tinklalapyje.

¹⁵ Pavyzdžiui, F. W. Haak, Th. Gandow, J. Ogord.

Jeigu religiją (jos tikraja prasme) apibūdina ryšio su Dievu siekimas, tai sektoje viskas prasideda ir baigiasi lyderiu, viskas susikoncentruoja į jį. Jokio ryšio su Dievu (kaip sektantai jį įsivaizduoja), išskyrus lyderį, sektoje nėra ir negali būti. Toks guru vaidmuo yra beveik kiekvienoje sektoje. Daugelis sektų išyra, mirus guru, o jeigu taip neatsitinka, tai arba jose atsiranda guru įpėdinis (prisiminkime: „Stalinas – tai Leninas šiandien“), arba pati organizacija imasi jo vaidmens. Plečiantis organizacijai, guru įgyja daugybę padėjėjų, „patikėtinių“, kurie vaidina „mažųjų guru“ vaidmenį santykiuose su eiliniaisiais sektantais. Jie pamėgdžioja guru, o sektantai – juos. Tokia piramidės struktūra garantuoja griežtą kontrolę ir vienodumą organizacijoje.

Kad nekalbėčiau nepagrįstai, pateiksiu citatą apie guru vaidmenį iš programinės krišnaistų knygos. Šiuos žodžius sako mokinys, gulėdamas paslikas prie guru kojų ir iškniaubęs veidu į jo pėdas:

„Tu esi mano dvasinė saulė, o aš – nykstamai maža Tavo dieviškojo spindesio kibirkštis. Tu esi mano viešpats, o aš – Tavo tarnas amžiams. Tavo lotoso baltumo pėdų nektaras svaigina visus mano jausmus ir aš pasikliauju tikrai begaliniu tavo šventojų vardo saldumu. Ką aš, nupuolęs, galiu pasakyti pagal savo išmanymą? Aš čia esu tik tam, kad vykdyčiau Tavo valią. Aš jaučiu didį pasitenkinimą, tardamas žodžius, kuriuos Tu įdedi man į lūpas, *net nesusimąstydamas, ar jie yra teisingi (kursyvas autoriaus).*“¹⁶

Paskutinė frazė labai būdinga: skirtingai nei stačiatikių kanonai, kuriuose pabrėžiama, kad atgaila turi būti sąmoninga ir baigtis ten, kur prasideda nuodėmė, erezija arba bažnytinio mokymo ar praktikos atsisakymas, sekta kaip sektiną pavyzdį pateikia aklą paklusnumą guru ir jo kaip dievo garbinimą – tai esminis skirtumas lyginant su stačiatikių dvasine vadovybe, kuri visada stengiasi nuvesti ganomąjį pas Viešpatį, padėti jam gelbėti sielą, parengti ją amžinam gyvenimui. Kontrastui pabrėžti pateiksiu krišnaizmo pradininko Bhaktivedantos Svami Prabhupados teiginį: „Jeigu turite problemų su Dievu, jums gali padėti tik guru. Jeigu turite problemų dėl guru, padėti jums nebegali niekas“.

Tuo tarpu siekis atrasti artimą, suvokiamą, regimą ir juntamą Dievą, kuris imtųsi nepakeliamos laisvės ir nuolatinio pasirinkimo naštos, be

¹⁶ Bhaktivinoda Thakur, *Shri Harimana Chintamani*. Bombay, p. 2. (Didžiosios ir mažosios raidės kaip originale.)

abejonės, yra viena svarbiausių puolusio žmogaus pagundų. Šiuo atžvilgiu būtina pabrėžti, kad sektantiškos nuotaikos būdingos ne vien tik sektantiškų organizacijų nariams: su jomis galima susidurti popžvaigždžių aplinkoje, darbo kolektyve, netgi stačiatikių parapijoje.

Kai dama iš vienos tokios „reformistinės“, „pažangios“, „misionieriškos“ bendruomenės pareiškia: „Nepažįstu jokių vyskupų; žinau savo dvasišką tėvelį – tėvą Georgijų – ir daugiau man niekas nereikalingas“, – su liūdesiu tenka konstatuoti, kad susidūrėme su pakankamai konkrečia sektantiško mentaliteto apraiška. Juo remiasi ir toks pakankamai paplitęs bažnytinio gyvenimo fenomenas kaip „jaunasenoliai“ (rus. „mladostarčestvo“ – vert. past.). Be abejo, mūsų Bažnyčioje visi šie iškraipymai ir piktnaudžiavimai – periferinis reiškinys, smerkiamas kanonų ir bažnytinės vadovybės, o totalitarinėse sektose – tai norma ir sektinas pavyzdys, sudarantis jų egzistavimo esmę.

Šiuo požiūriu sektantiškos teorijos ir praktikos studijos gali būti naudingos mums patiems: tai žinodami, galėsime geriau diagnozuoti tuos iškraipymus ir piktnaudžiavimus, kurie prasiskverbia iš šio pasaulio į Stačiatikių Bažnyčią.

2) Organizacija.

Sektantiška organizacija – tai ne religinė organizacija, kokią mes paprastai ją įsivaizduojame. Jeigu ją galima su kuo nors lyginti, tai ji labiau primena mafiją arba lenininio tipo kadrinę partiją – sugniaužtą „į vieningą triuškinantį kumštį“, su geležine drausme ir neprieštaraujamu paklusnumu, su visiškai konkrečia nuostata užgrobti svarbiausias pozicijas (paštą, telefoną, telegrafą ir kt. – šiuo atveju perkeltine prasme), kad pirma užvaldytų vieną šalį, o vėliau ir visą pasaulį.

Beje, religinis totalitarizmas yra viena iš sudedamųjų politinio totalitarizmo dalių. Okultinės vokiečių nacizmo šaknys šiandien jau niekam nebėra paslaptis; iš daugybės publikacijų per pastaruosius metus daug sužinojome apie bolševikų ryšius su Rerichais bei kitais okultiniais mokytojais ir grupėmis. Kol kas turime mažai tikrų žinių apie ezoterinį okultinį guru Georgijų Gurdžijevą¹⁷, kuris veikiausiai

¹⁷ Gimęs Rusijos imperijoje, populiarus tarp XX amžiaus pradžios dekadentų. Nuo trečiojo dešimtmečio gyveno emigracijoje, apsuptas jį dievinusių adeptų. Mirė po Antrojo pasaulinio karo netoli Paryžiaus.

buvo susijęs ir su naciais, ir su komunistais (bent jau pats jis dažnokai girdavosi, kad diriguoja ir Hitleriui, ir Stalinui).

Šios dvi totalitarinės sektos – nacistinė ir lenininė – užgrobė valdžią. Didžioji dauguma mūsų šalyje veikiančių totalitarinių sektų ne mažiau aktyviai nei naciai ir komunistai siekia totalitarinės viso pasaulio kontrolės, viešpatavimo pasaulyje. Praktiškai kiekviena iš jų tam tikru mastu planuoja užgrobti valdžią visame pasaulyje. Nors tai ir skamba neįtikėtina, bet egzistuoja tam tikra tobulos tvarkos schema, kurią jos ketina įvesti, atėjusios į valdžią.

Praktiškai nė viena iš totalitarinių sektų nelaiko savo tikslu verbuoti gatvėje, kaip dažnai matyti. Toks verbavimas reikalingas sektoms visų pirma tam, kad užpildytų jaunų pasekėjų laiką ir nukreiptų jų energiją. Kiekvienos tokios sektos vadovybė gerai supranta, kad verbavimas gatvėse nepadės padidinti sekėjų skaičiaus globaliniu mastu. Todėl pagrindinis sektų tikslas yra užimti tokias įtakingas pozicijas, kurios padės joms primesti savo organizaciją, savo tikėjimą apskričiai, šaliai, pasauliui.

Rusija šiuo metu yra klasikinis pavyzdys, kaip sektantai gali dirbti jiems palankiomis sąlygomis. Panašu, kad egzistuoja slaptas susitarimas tarp pagrindinių sektų (munistų, scientologų, krišnaistų, jehovistų ir kt.) dėl įtakos sferų pasidalijimo: tarkime, munistai veikia švietimo srityje, scientologai veržiasi į karinę pramonę ir administracines struktūras, krišnaistai bando užmegzti ryšius su maisto ir farmacijos pramone, „Kristaus bažnyčia“ veikia tarp jaunimo aukštosiose technikos mokyklose, technikuose ir t. t. Kiekviena sekta siekia užimti vadovujančius postus. Jeigu scientologai įtraukia fabriko direktorių, tai visi darbininkai atsiduria jų dispozicijoje: iš viršaus lengviau diegti savo sistemą. Jeigu munistai atverčia mokytoją, tai ji atveda pas juos visą klasę. Prancūzų televizijos grupė, apsilankiusi vienoje Maskvos mokyklų, nufilmavo reportažą apie munistę mokytoją, kuri naiviai didžiūdamosi pranešė, kad iš 60 mokinių, su kuriais ji dirbo tais metais, 20 pradėjo reguliariai lankyti „Suvienijimo bažnyčios“ maldos susirinkimus.

Susidaro įspūdis, kad daugelio totalitarinių sektų piramidinė struktūra yra krikščionių Bažnyčioje normalaus hierarchiškumo principo pragariška parodija, o jų pasaulinio viešpatavimo siekis – krikščioniškojo universalizmo karikatūra.

3) Metodas.

Metodas yra tai, kas paverčia lyderį lyderiu. Jis rado būdą kaip užkariauti pasaulį. Metodas turi būti paprastas, lengvai suprantamas, bet jo raktai visuomet turi likti guru arba organizacijos rankose. Šis metodas niekuomet neatskleidžiamas iki galo, jo negalima taikyti už organizacijos ribų, išorėje ribų jis netinkamas ir nepritaikomas.

Kalbant apie paprastumą ir suprantamumą, čia viskas aišku: gyvename instrukcijų amžiuje, jose viskas aprašyta. Pavyzdžiui, žmogus nusiperka pakelį, atplėšia, suberia turinį į stiklinę, įpila vandens ir geria: „Rojaus malonumas!“ Tai vadinama „paslaptimi“: „Tiesiog įpilk vandens“. Galima kalbėti ir apie „tirpų religingumą“. Bet kuri sekta siūlo tokias pat paprastas instrukcijas, tokį pat paprastą receptą: ateikite pas mus, mes išmokysime jus daryti tą ir aną, ir jūs pasieksite. Ką? Štai čia ir prasideda bet kurios sektos metodas, jo visuotinumas. Paimkite bet kurią sektantišką skrajutę ir perskaitysite (kaip tai buvo, pavyzdžiui, pas „Aum Šinrikyo“), kad narystė sektoje sustiprina sveikatą, pagerina intelektą ir atneša sėkmę, moko levituoti (sklandyti ore), pasiekti neįtikėtinos palaimos būseną, pelnyti išganymą ir t. t.

Kitas būdingas pavyzdys. Daugelis esate girdėję apie sektą, kuri vadinasi „Transcendentinė meditacija“ (TM). Pamaskvio Ščiolkove, Omske, Irkutske (matyt, ir kitose vietose) jie turi gamyklą, kuriose kepa stabams paaukotus sausainius ir kitokius konditerijos gaminius, kuriuos žmonės valgo nieko neįtardami. Sektai priklausančio „Mahariši universiteto“ reklama dažnai publikuojama šalies žiniasklaidoje.

Taigi sektos atstovai teigia, kad neturi nieko bendra su religija, kad transcendentinė meditacija – tai moksliskai įrodytas metodas, demonstruoja daugybę schemų ir grafikų (kurie Rusijoje turi ypač didelį pasisekimą) ir moko kalbėti tam tikrą mantrą – skiemenį arba porą žodžių – po 20 minučių iš ryto ir vakare. Tuomet, kaip žadama, gausite viską: sustiprės sveikata, pagerės protiniai sugebėjimai, ateis sėkmė darbe. Jeigu kiekvienoje įmonėje 20 procentų darbuotojų medituos iš ryto ir vakare, tai produkcijos gamyba daug kartų padidės. Jeigu medituos 10-15 procentų miesto gyventojų, išnyks nusikalstamumas ir prasidės klestėjimas, o jeigu meditacija pasklis po visą šalį, tai ši turės tokias nenugalimas karines pajėgas, kad niekas niekada neužpuls. Na, o jeigu visas pasaulis medituos, tuomet įsiviešpataus amžina taika ir santarvė... Kaip matote, sektos siūlomas metodas pritaikomas absoliučiai viskam...

Kaip istorinį kuriozą pateiksime kelis „teigiamo“ TM poveikio pavyzdžius. Kai sekta įsikūrė Filipinuose, ten prieš tai įvyko katastrofiškas ugnikalnio išsiveržimas, o vėliau buvo nuverstas prezidentas Markosas. Kai „Transcendentinė meditacija“ įsitvirtino Irane, ten įvyko revoliucija, buvo nuverstas šachas ir įsteigta „Islamo respublika“, kuri nedelsdama uždarė TM.

Scientologų metodas išpradžių irgi atrodo labai paprastas. Remiantis Habardo mokymu, gyvenimo eigoje mūsų sieloje kaupiasi tam tikri neigiami atspaudai – engramos. Jos yra visų mūsų gyvenimo nemalonumų priežastis: peršalai – vadinas, veikia kažkuri engrama; skauda stuburą – tai irgi engrama, koks nors nesąmoningas nemalonus įspūdis; susipykai su žmona – vėl engrama. Ir taip iki begalybės. Šias engramas reikia ištrinti, ir žmogus taps tikru supermenu, jį aplankys sėkmė, sveikata, neįtikėtina fizinė jėga – viskas, ko tik norite.

Metodo raktas lieka sektos rankose. Užsirašote į pirmąją pakopą, kuri kainuoja, tarkime, 70 dolerių, ir išklausote kursą, bet pasirodo, kad laukti žadėtų rezultatų dar anksti. Jums sakoma: juk tai tik pradžia, pats įdomumas – antroje pakopoje, už kurią irgi reikia sumokėti tam tikrą sumą. Po to trečia, ketvirta, penkta pakopa, ir kiekviena iš jų nėra nemokama (išsamiau apie tai kalbėsime skyriuje apie scientologiją). Taigi gauname kažką panašaus į kabančią prieš asiliuko nosį morką, paskui kurią reikia visą laiką bėgti, bet jos pačiupti neįmanoma. Darosi apmaudu: liko dar šiek tiek pamedituoti arba pereiti dar vieną pakopą, arba atvesti į grupę dar kažkiek pasekėjų – juk toks kelias jau nueitas... Nejau aš, įdėjęs tiek daug pastangų, mesiu šį reikalą prieš pat finišą, kurį pasiekęs galėsiu įgyti viską? Tokiu metodu jus tvirtai laiko ant kabliuko.

4) „Ezoterinis atotrūkis“.

Stojant į sektą, verbuojamam žmogui niekada nepranešama apie tikrąjį sektos mokymo turinį, apie tai, kas bus vėliau. Tarkime, „Transcendentinė meditacija“ rengia nemokamą įvadinę paskaitą apie savo „mokslinį metodą“, nesusijusį su religija. Tada paaiškėja, kad reikia užsirašyti į mokamus kursus. Žmogus sumoka ir jam sakoma, kad reikia ateiti į tam tikrą vietą ir atsinešti su savimi baltą skepetą, kokį nors apvalų vaisių (pavyzdžiui, obuolį arba apelsiną) ir gėlę. Žmogus ateina ir atsineša šiuos daiktus. Jį atveda į tamsų kambarį,

kur įrengta kažkas panašaus į altorių, ant kurio stovi indų guru portretas, dega žvakės. Iš pakviestojo paima skepetą, patiesia ją priešais portretą, padeda ant jos vaisių, rankose jis laiko gėlę. Instruktorius sako, kad dabar prasidės nedidelė etninė ceremonija, susijusi su indų liaudies folkloru – juk guru kilęs iš Indijos, – ir pradeda skaityti tekstą sanskrito kalba, kurio naujokas, be abejo nesupranta. Tekstas – tai malda, kuria kreipiamasi į guru. Tai, ką žmogus atsinešė, – aukos, skirtos guru. Taigi jis, pats to nežinodamas, dalyvauja stambeldiškame aukojime.

Kiekvienai religinei tradicijai yra būdinga tam tikra maldos poza: katalikai suglaudžia prieš save delnus, stačiatikių šventikai iškelia rankas į viršų, o indai meldžiasi, laikydami rankose gėlę. Bet atvykusiam apie tai nepasakoma ir jis dalyvauja stabui skirtoje maldoje, nesuvokdamas ką daręs. Po to instruktorius atsiklaupia ir sako: „Prieikite prie manęs, pasakysiu jums jūsų asmeninę mantrą, kurios niekas kitas neturės“. Žmogus pasilenkia ir instruktorius tyliai pašnibžda žodį, labai tyliai, kad atvykėliui tenka atsiklaupiti šalia jo ir tiesiog prikišti ausį prie jo lūpų...

Naujajam adeptui praneša mantrą (skiemeni) ir pasako, kad tai didi paslaptis, ir, jeigu jis ištars tai girdint kitiems žmonėms, įvyks kokia nors baisi katastrofa. Taigi žmonės laikomi sektoje baime, o pradedama įbauginimu. Bet prieš jiems čia ateinant, juk jų niekas neišpėjo... Tai ir yra „ezoterinio atotrūkio“ pavyzdys, tiksliau, tai paprasčiausia apgavystė, kai sakoma ir žadama viena, o iš tiesų gauni visiškai kita.

Kalbant apie mantras, juokingiausia yra tai, kad nieko slapto jose nėra: jos skiriamos pagal tam tikrą lentelę, atsižvelgiant į stojimo į sektą amžių. Adeptui galima padaryti didelį įspūdį, paklausus, kokio amžiaus jis įstojo į sektą, o paskui garsiai ištarti jo mantrą. Dažnai sektantai po to patiria šoką: pasirodo, kad tai, ką jie laikė baisia paslaptimi, visiems žinoma.

„Ezoterinį trūkį“ naudoja ir munistai, verbuodami naujus narius. Munistai, kreipdamiesi gatvėje į žmones, paprastai sako, kad jie yra ne religinė, o jaunimo, studentų organizacija. Jiems svarbiausia įsivilioti jus į dviejų dienų seminarą, kad vėliau liktumėte trečią ir ketvirtą dieną, ir apskritai išlaikyti jus kuo ilgiau. Susipažįstate su munistu (jiems skirtame skyriuje pasakojama, kaip tai vyksta), ir šis simpatiškas žmogus pakviečia jus į užmiesčio seminarą, vykstantį geroje vietoje, į malonią tokių pat

mielų žmonių kompaniją. Jie jums pasakys, kad yra jaunieji idealistai ir susirenka tiesiog pasišnekučiuoti apie įvairius dalykus – apie tai, kaip geriau sutvarkyti pasaulį, kaip padėti visiems skurstantiems ir vargstantiems, kaip sutvirtinti šeimas ir t. t.

Patekęs į seminarą, žmogus pradžioje tikrai nieko negirdi apie religiją – tik nenutrūkstamą bendrų frazių srautą. Bet tarp jų praslysta miglotos užuominos apie žmones, kurių pamokslavimas vertas dėmesio, ir apie tai, kad šie žmonės dažnai būna netradiciški, o mes esame nusistatę prieš viską, kas mums atrodo netradiciška, įpratę prie senų vertybių ir dažnai beprotiškai jų laikomės. Bet jeigu pažvelgtume nešališkai, gali paaiškėti, kad būtent to mums ir trūko. Todėl ar nebūtų geriau atsisakyti senųjų pažiūrų, kad geriau suvoktume tai, kas nauja, šviežia, protinga...

Toliau galimi įvairūs variantai. Dabar, kai Muno (Moon) vardas gerai visiems žinomas, sektantai-verbuotojai paprastai stengiasi, kad naujai iškeptas pasekėjas kuo ilgiau neįtartų, jog pateko pas munistus. O kol mūsų šalyje niekas gerai nežinojo, kas tas Munas, buvo taikomas toks žingsnių metodas: sektantai neva netyčia prasižadavo, kad yra puikus pamokslininkas Munas, krikščionis, besikreipiantis į visus. Jeigu žmogus prarydavo šį jauką ir leisdavosi įkalbamas likti kitam (jau penkių dienų) seminarui, jam pamažu, pradžioje užuominomis, vėliau atviriau buvo atskleidžiama, kad iš tiesų garbusis Munas nėra paprastas pamokslautojas. Jis – reformatorius, norintis pakeisti pasaulį, reformuoti kai kuriuos pasenusius krikščionybės dalykus.

Tarkime, žmogus „prarydavo“ ir tai. Tada jį įkalbėdavo likti dviejų savaitių seminarui, kur labai atsargiai, palengva pranešdavo, kad garbusis Munas – daugiau nei reformatorius, jis – pranašas. Pavyzdžiui, kaip Elijas arba Eliziejus. Jis gimė Rytuose, kaip buvo išpranašauta Šventajame Rašte. Mėnesį trunkančiame seminare naujasis adeptas jau girdėjo žodį „mesijas“. Jam buvo sakoma: „Kas yra „mesijas“? Štai Kristus buvo mesijas – na, ir kas? Jis bendravo su visokiomis padugnėmis, jodinėjo asiliuku, buvo vargšas ir galų gale leido save nukryžiuoti. O tikrasis mesijas turi važinėti „Mersedesu“, skraidyti „Boingu“, susitikinėti su prezidentais!“ Štai čia ir iškildavo Muno figūra visa savo didybe, bet žmogus tuo laiku jau buvo atpratęs kritiškai mąstyti ir negalėjo protingai to įvertinti. Tai ir yra

¹⁸ 1995-1996 m. jis buvo platinamas Internetė.

„ezoterinis atotrūkis“: buvote kviestas į vieną organizaciją, o atsidūrėte visai kitoje.

Tas pats vyksta pas scientologus. Klientas praeina visus tuos „auditingus“, blizgindamas savo engramas, prisimena viską, ką tik galima prisiminti per visą gyvenimą (beje jį įtikinėja, kad tai ne religinė, o psichologinė organizacija), bet palaimintosios aiškybės ir tyrumo taip ir nesulaukia. Tuomet scientologai sako: „Tačiau kai jūsų motina buvo nėščia, jūs patyrėte tiek skausmingų išpūdžių. Pasistenkite prisiminti!“ Ir žmogus stengiasi „prisiminti“, kas vyko, kol jis buvo motinos iščiose. Vėliau jam sakoma: „O pradėjimo metu? Labai skausmingas dalykas! Prisiminkite!“ Jis „prisimena“. Galiausiai jam pranešama: „O kas buvo ankstesniame gyvenime? Jūs gi tetanas (šis scientologų žodis rašomas su „e“, o tariamas kirčiuojant pirmą skiemenį), ir begaliniame ankstesnių gyvenimų skaičiuje išsikūnydavote į skirtingus kūnus. Prisiminkite!“ Pasirodo, jeigu jums skauda kaklą, tai todėl, kad ankstesniame gyvenime buvote pakartas...

Bet štai prisiminėte viską, sumokėjote (tarkime) daug šimtų dolerių ir priartėjote prie labai slaptų elitinių kursų, skirtų „veikiantiems tetanams“ (šiuo metu juose yra aštuonios pakopos ir rengiamos naujos). Pakilusiems iki trečiosios pakopos pranešama, kad daug milijonų metų mūsų galaktikoje egzistavo galinga tarpplanetinė civilizacija. Jos valdovas, piktasis kunigaikštis Ksenus, surišo visus tetanus į pluoštus, sudėjo juos žemėje į ugnikalnius, susprogdino atominėmis bombomis, įteigė visokių kenksmingų engramų. Nors scientologai naujokams teigia, kad galima išpažinti bet kokią religiją, įskaitant stačiatikybę, ir tuo pat metu būti scientologu, bet viena iš kenksmingų engramų, kurių reikia atsikratyti, yra krikščionybė. Tetanų pluoštai dabar gyvena kiekviename kūne, todėl norint apsivalyti, reikia išvaryti iš savęs milijonus tetanų, bet ne visus iš karto, o vieną po kito...

O štai aštuntoje „veikiančių tetanų“ pakopoje jums perskaitys Habardo laišką¹⁸, kuriame jis sakosi esąs Antikristas, ir teigia, kad jeigu sugebėsime „išsklirinti“ (angl. „clear“ – „švarus“) visą planetą, tai užbėgsime už akių tūžmingų kitų planetų gyventojų išsilaipinimui, kuris Biblijoje vadinamas Antruoju atėjimu (išsamiau žr. scientologijai skirtame skyriuje). Tada scientologai ir sužinos, kad spinduliai, sklindantys nuo scientologų kryžiaus, iš tiesų yra ne spinduliai, o Kryžiaus perbraukimas. Bet visa tai

– vėliau, kai iš pradžių nieko neįtaręs žmogus įklimps pakankamai giliai. Tai dar viena „ezoterinio atotrūkio“ iliustracija.

Žmonės, verbuojantys gatvėse, meluoja sąmoningai, bet mano, kad daro tai dėl jūsų gerovės. Pats Munas tai vadino „dangiškuoju melu“. Kad duotumėte munistams pinigų, jus apgaus: pasakys, pavyzdžiui, kad pinigai bus skirti badaujantiems Afrikoje arba kažką panašaus. Iš tikrųjų jūsų pinigai bus perduoti Muno organizacijai ir niekam kitam. Tie, kas apgaule išviliojo iš jūsų pinigus, yra įsitikinę, kad jais jūs užsidirbote šansą į išganyimą, kad jums naudinga būti apgautam. O jeigu apgaule pavyks įsitempti jus į organizaciją – tuo geriau jums.

Daugelis buvusių sektos narių pasakoja, kad pradžioje piktinosi, pastebėję apgaule: kodėl slėpėte, kad esate munistai? Jiems atsakydavo: „Tai jūsų labui. Jūsų smegenys buvo „išplauti“ (pavyzdžiui, piktavališkos žiniasklaidos) ir jūs nesugebėjote priimti informacijos. Dabar suprantate, kad darėme viską jūsų labui?“ Iš tiesų ši pompastiška tirada turi tik vieną reikšmę: tikslas pateisina priemones.

3. Grupės vidinės vertybės

Taigi pateikėme keturis totalitarinių sektų požymius. Apie kiekvieną iš jų galima kalbėti labai ilgai. Pavyzdžiui, kadrinio tipo organizacijos turi daugybę būdingų požymių: bendrą kalbą (sektantišką žargoną), atotrūkį nuo išorinio pasaulio, juodai baltą pasaulio suvokimą, iškreiptą vertybių sistemą, kai pripažįstamos tik grupės vidaus vertybės. Pavyzdžiui, „Herbalaife“ esu stebėjęs tokį dalyką: kažkuriuo momentu vedėjas scenoje paskelbia: „Mūsų organizacija dovanoja jums visiškai nemokamą dovaną!“ Visi susižavėję ploja, šaukia „Valio!“ Po to labai būdingas paaiškinimas: „Ši dovana... tegu atsistoja tie laimingieji, kurie pažįsta Marką Ketliną (vardas mano sugalvotas – A. D.), kas yra matęs jo veidą“.

Atsistojo du žmonės.

„Pažvelkite į šiuos laimingus žmones. Paplokite jiems! Dabar tegu atsistoja tie, kurie esate girdėję jo balso įrašą.“ Atsikėlė dar keletas.

„Paplokite jiems! Jie yra girdėję paties didžiojo Marko Ketlino balsą! Mūsų organizacija dovanoja jums neįtikėtiną, nepaprastą dovaną. Nepatikėsite savo ausimis, kai išgirsite, kokią dovaną jums dovanoja mūsų organizacija. Dabar platintojų kursuose Markas Ketlinas – didysis neprilygstamas platintojas, kuris išplatino tiek ir tiek Produktų,

– ištisas dvidešimt minučių telefonu teiks jums instrukcijas, kaip pakelti motyvaciją ir parduoti daugiau Produkto.“

Galite įsivaizduoti, žmonės rauduoja! Salėje dėjosi kažkas neįtikėtina: riksmas, plojimai. Tai ir yra iškreipta vertybių sistema, kai niekam nežinomas Markas Ketlinas paverčiamas dievinimo objektu. Žmonėms pasidėjo tikra isterija dėl to, kad jie galėjo girdėti paties „didžiojo“ Marko balsą. Visi buvo nepaprastai, iki ekstazės laimingi. Kokioje kitoje organizacijoje galima pamatyti tokius dalykus? Jeigu akademiniam institute bus pasakyta, kad dabar pamatysite akademiką, instituto direktorių, dėl to niekas nepradės eiti iš proto, kaip tai vyko „Herbalife“.

Tas pats pasakytina ir apie pirmąjį požymį – lyderiavimą, nes lyderiavimas veikia visais lygmenimis. Pats lyderis – naujai sukurtos sektos guru – anksčiau arba vėliau supranta, kad norėdamas išsaugoti valdžią, turi nutolti nuo sektos narių ir išlaikyti tam tikrą atstumą, būti paslaptingas. Rodytis reikia kuo rečiau, kitaip visi pamatys, kad jis gyvena tokį patį gyvenimą kaip kiekvienas paprastas žmogus. Geriau įsigyti pasiuntinius – smulkius lyderius, artimus guru personai, kurie bus jo vietiniai atstovai. Juos galima paliesti, o jie savo ruožtu yra susiję su aukštesniosiomis vertybėmis ir gali paliesti patį guru.

Ši sistema gerai veikia iš viršaus į apačią. „Kristaus bažnyčioje“ egzistuoja mokytojų sistema – kiekvienas sektos narys turi savo mokytoją, kuris yra jam daug svarbesnis negu jums bet kuris šventikas arba senolis (rus. „starec“ – vert. past.). Tai žmogus, kuriam turite neprieštaraudami paklusti. Privalote susitikti su juo kelis kartus per savaitę ir papasakoti apie tai, kas su jumis vyksta. Privalote visa kuo, net smulkmenomis, jį mėgdžioti.

Kiekvienas mokytojas turi savo mokytoją, kurio taip pat klauso ir kurį taip pat turi pamėgdžioti. Tokios piramidės viršūnė remiasi į sektos pradininką Kipą Makiną (Kip Makkin), kuris yra vienintelis visų mokytojų mokytojas. Taigi organizaciją sudaro tūkstančiai mažų kipų makinų, nes mėgdžiojama iš apačios į viršų: kiekvienas mokytojas mėgdžioja savo mokytoją. Tai savotiškas dvasinis klonavimas – efektyvi guruistinė sistema.

4. Kas yra smegenų plovimas bei sąmonės kontrolė ir kaip su tuo kovoti

Ar sektoje vyksta „smegenų plovimas“? Kuo jis skiriasi nuo sąmonės kontrolės? Dažnai klausiama, kaip apsisaugoti nuo zombinimo ir nepageidautino psichologinio poveikio. Turime pasakyti, kad joks priverstinis „zombinimas“ neįmanomas. Be abejonės, egzistuoja įvairūs psichologiniai sąmonės kontrolės metodai, tačiau jie gali būti efektyvūs tik tuomet, jeigu žmogus pats jiems atsiveria. Jeigu sąmoningai priešinamės, niekas negali mūsų paveikti. Kita vertus, visuomet, kai susiduri su sektomis, turi būti atsargus ir prisiminti, kad tai – melagiai ir apgavikai. Mums paprasčiau: esame stačiatikiai krikščionys ir žinome tai iš mokymo. O štai Bažnyčiai nepriklausantys žmonės turėtų visuomet prisiminti, kad sektantai – melagiai, jų metodas – pastebėti žmogaus silpnąsias savybes ir pasinaudoti jomis. Žmonės turėtų dažniau vadovautis „sveiku skepticizmu“.

Ginčai dėl sąmonės kontrolės vyksta pakankamai seniai. Sektantizmo aukų tėvai dar septintajame dešimtmetyje pastebėjo, kad jų vaikus tarsi kas pakeitė: tapę sektos nariais, jie pasidarė kitokie, daug blogesni žmonės. Tėvai sakė, kad jų vaikai tapo panašūs į automatus, robotus, zombius, kad jie nėra laisvi – juos valdo ir viską už juos sprendžia sekta.

Tada buvo pasibaigęs Korėjos karas, vyko kinų kultūrinė revoliucija ir buvo beprasidedąs karas Vietname. Dažnai buvo galima išgirsti terminą „smegenų plovimas“, tai esą tam tikri prievartiniai žmogaus asmenybės slopinimo metodai, visiškai pakeičiantys jo pažiūras. Juos korėjiečiai ir vietnamiečiai taikė karo belaisvių stovyklose, o kinai – pataisos stovyklose. Visi prisiminė amerikiečių karo belaisvius, kuriuos rodė per Korėjos televiziją, – jie staiga ir, atrodė, visai nuoširdžiai pradėdavo skanduoti socialistinius lozungus ir atgailauti už neįvykdytas nuodėmes. Tai labai panašu į staigius pokyčius, vykstančius su naujai iškeptu sektantu. Daugelis pradėjo kalbėti apie smegenų plovimo metodus sektose. Kitas tuomet plačiai vartojamas terminas, – zombinimas arba programavimas: „sektos užprogramuoja savo aukas“, – teigė žmonės.

Tačiau jeigu egzistuoja programavimas, atsirasdavo ir „deprogramavimas“, kuris dažnai reiškė prievartinį sektanto pagrobimą (jeigu nepavykdavo kitais būdais išplėsti aukos iš sektantiškos aplinkos) ir laikymą izoliuotoje vietoje, kur jį daugelį dienų ar net savaitių

bandydavo perkalbėti specialistai psichologai ir buvę sektų nariai. Dažnai, ypač pradžioje, tai nešdavo reikiamų rezultatų: išplėstas iš sektantiškos aplinkos ir pirmą kartą per daugelį mėnesių arba net metų išsimiegojęs ir pavalgęs žmogus neišvengiamai pradėdavo mąstyti. Į sąmonės paviršių vėl išplaukdavo anksčiau slopinti klausimai ir abejonės, jam būdavo vis sunkiau ginti sektos doktriną, kurią laikė savo tikėjimu, nuo deprogramuotojų pateikiamų faktų ir žinių.

Netekę vilties tėvai, net žinodami apie neteisėtą nepilnamečio pagrobimą, vis tiek samdydavo deprogramuotojus, tikėdamiesi, kad šiems pavyks sugrąžinti prarastą sūnų ar dukrą. Tačiau ši sistema dažnai sutrikdavo. Kartais pyktis ant pagrobusių jį žmonių tik sukeldavo sektanto įniršį, jo pasipriešinimas tapdavo dar aršesnis ir jam pavykdavo pabėgti. Reikia pripažinti faktą, kad kai kurie „deprogramuotojai“ pasirodydavo esą prastai pasirenkę šarlatanai, taikę prievartinius metodus, žeminančius ir žeidžiančius tuos, kuriems turėjo padėti. Be abejonės, tai tebuvo pavieniai atvejai, tačiau sektantiška propaganda padarė viską, kas įmanoma, kad ištrimituotų apie tai kuo plačiau ir pateiktų kaip tipišką deprogramavimui reiškinį.

Kitaip tariant, metodas „nuo ko susirgai, tuo ir gydykis“ šiuo atveju pasirodė visiškai netinkamas. Kažin ar žmogus, turintis širdį ir sąžinę, pasmerks tėvus, kurie iš nevilties kreipėsi į deprogramuotojus – juk juos vedė visų pirma neužgyjantis skausmas dėl tragedijos ir noras bet kokia kaina išplėšti savo vaiką iš baisios jo sielą ir kūną užvaldžiusios organizacijos, išgelbėti jį.

Bet sektos, žinoma, galvojo kitaip. Prasidėjo teismo procesai, kurių daugelį sektoms pavyko laimėti. Formaliai įstatymas buvo jų pusėje: prievarta pagrobti pilnametį žmogų yra visiškai neteisėta. Bet kaip tai atrodo dorovės požiūriu: versti vaikus paduoti į teismą savo tėvus, jau ir taip praradusius tai, kas brangiausia, praradusius viltį turėti paramą senatvėje, praradusius maitintoją, dar ir skurdinti juos materialiai (ieškiniiai buvo teikiami labai didelėms sumoms, kurios, laimėjus bylą, buvo pervedamos sektai)? Beje, totalitarinės sektos niekada nepasizymėjo dorovingumu.

Laikui bėgant tapo aišku, kad termino „smegenų plovimas“ daugeliu atvejų reikia atsisakyti: jis reiškia fizinės prievartos metodus ir fizinį aukų sulaikymą, siekiant pakeisti jų sąmonę, tuo tarpu į sektas žmonės ateina,

bent jau formaliai, laisva valia (juk yra juridinis skirtumas tarp pinigų atėmimo apgaulės būdu ir ginkluoto apiplėšimo sumušant ir prievartaujant). Kai kurios sektos prievarta laiko savo narius arba net uždaro juos į koncentracijos stovyklas – tokiais atvejais galime kalbėti ir apie smegenų plovimą. Bet sąmonės kontrolė taikoma visose totalitarinėse sektose, ir apie jos metodus mes dar pakalbėsime. Svarbiausia, ką reikia atsiminti: ir sąmonės kontrolė, ir smegenų plovimas – tai priemonės siekiant vieno tikslo: nuslopinti žmogaus valią ir sukurti fenomeną, kurį psichiatrai vadina „priklausomo asmenybės tipo sindromu“. Skirtumas tarp šių dviejų metodų – sąmonės kontrolės ir smegenų plovimo – yra toks pats, kaip tarp „vagystės, pasinaudojant pasitikėjimu“ ir apiplėšimo su įsilaužimu.

Šiandien dauguma kovojančių su sektomis žmonių ir organizacijų atsisakė prievartinio deprogramavimo kaip neteisėto ir doroviniu požiūriu turinčio trūkumų metodo. Net kovojant su totalitarinio sektantizmo blogiu negalima pasiduoti pagundai taikyti prieš sektas jų pačių metodus. Dabar žmonės, kurie stengiasi ištraukti žmogų iš sektos, dažniausiai vadinami „išėjimo konsultantais“ („exit counselors“). Jie veikia grynai neprievartiniais metodais, bandydami pažadinti sektantizmo aukos kritinę sąmonę ir norą viską išsiaiškinti pačiam. Jeigu jiems tai pavyksta, nukrinta protinės nelaisvės pančiai, ir žmogus stoja į ilgą prarastos laisvės susigrąžinimo kelią.

5. Verbavimo metodai

Sėkmingai sąmonės kontrolei reikalingi keturi elementai: organizacija turi kontroliuoti adeptų elgseną, jų emocinį gyvenimą, kalbą ir informaciją.

Kaip organizacija pasiekia tokios kontrolės?

Kaip jau buvo pastebėta, rengdami žmogų sąmonės kontrolei, sektantų verbuotojai stengiasi įvilioti potencialią auką į savo teritoriją: nepažįstamoje aplinkoje žmogus lengviau pasiduoda įtaigai, čia jį lengviau paveikti. Žmogus, išplėstas iš įprastinės aplinkos, yra beginklis.

Kaip tai vyksta, tarkime, pas munistus?

Kai patenkate į munistų seminarą, jus visų pirma pasitinka vienas ar du jūsų bendraamžiai – jie labai malonūs, trykštantys meile, geranoriškumu, paslaugumu. Munistai tai vadina „bombardavimu meile“. Paprastai sektantai ieško jaunų žmonių, išgyvenančių kokią nors krizę.

Prisivilioti žmogų iš gatvės būna nelengva, bet jeigu jis su kuo nors susipykęs arba turi problemų dėl santykių su tėvais, arba mokosi kitame mieste ir dar nespėjo įsigyti naujų pažįstamų, – tai tinkamiausias metas tuo pasinaudoti ir atvesti naują į munistų susirinkimą.

Jaunam žmogui dažnai vyksta charakterio lūžis, jį kankina daugybė jaunatviškų kompleksų, o čia jis sutinka žmones, kurie, kaip jam atrodo, nuoširdžiai nori su juo bendrauti. Iš tikrųjų, šiems pakankamai patyrusiems sektoms nariams pavedama jį globoti (munistai vartoja terminą „sumuštinis“: naujokas yra tarsi įdaras tarp dviejų duonos riekių). Munistams labai svarbu, kad naujokai negalėtų pasipasakoti vienas kitam įspūdžių. Globojantiems munistams pavedama sekti, kad šie apskritai nesikalbėtų tarpusavyje.

Daugelis sektantų yra man sakę, kad prieš patekdami į sektą, jie užeidavo į stačiatikių cerkves, kur juos labai nemaloniai pasitikdavo ir išprašydavo. Ką ir bekalbėti, darome tokią nuodėmę. Iki revoliucijos mūsų misionieriai vartojo tokį terminą: „misionieriškas draugiškumas“. Būtent jo mūsų cerkve dažnai trūksta... Tarkime, užaina jaunuolis į cerkvę, jis nežino, kur žengti ir kaip pasisukti, o jį kas nors aprėkia, kad ištrauktų rankas iš kišenių, – šis ir pabėga. Gatvėje jį pasitinka sektantai, kurie pasidomi, kaip jis jaučiasi, pakviečia į savo susirinkimą, pasiūlo papietauti... Daugelį žmonių tai paveikia – jeigu mūsų cerkve būtų daugiau „misionieriško draugiškumo“, daugelis jaunuolių liktų pas mus.

Bet „bombardavimas meile“ yra kas kita: tai gudrus meiliekavimas ir bandymas pasinaudoti garbės troškimu, būdingu kiekvienam žmogui. Naujokui nuolat pataikaujama, sakomi komplimentai, juokiamasi iš jo pokštų, visą laiką sakoma, koks jis protingas ir svarbus, kaip gerai jis pasielgė, ateidamas čia. Tai patinka beveik visiems, o ypač nepasitikinčiam savimi jaunuoliui arba kompleksuotai merginai.

Pas munistus pradžioje vyrauja savotiško humoristinio pobūvio atmosfera: štai mūsų naujas brolis, pasirodo, jis moka skambinti gitara; duokite jam gitarą! Žmogus nemokėiškai, nerangiai skambina gitara, o jam žeria tokius komplimentus, griaudi tokie plojimai, kokių ir Pavarotis La Skaloje nėra girdėjęs. Tie, kas daro iš jo „sumuštinį“, yra specialiai parengti ir gali greitai nustatyti, kokiam psichologiniam tipui priklauso naujai atvykęs: „jutiminiam“, „emociniam“, „moksliniam“, „mistiniam“

ir t. t. Jam priskiria tinkamus žmones, galinčius jį paveikti, ir paprastai tai yra veiksminga.

Nors „bombardavimas meile“ – munistų terminas, pats reiškinytis tam tikru mastu būdingas kiekvienai sektai: svarbiausia – žmogų sužavėti. Naujokas neturi su kuo pasidalyti išpūdžiais, visą informaciją gauna iš jį globojančių patyrusių sektantų. Jaunuolis jaučia, kad juo kažkas nuoširdžiai domisi, kad galų gale išsigijo tikrų draugų, apie kuriuos ilgai svajojo.

Po kelių dienų, kai žmogus pripranta prie savo naujųjų draugų ir jau nebegali be jų apsieiti, jis padaro kažkokią klaidą: elgiasi nei šiaip nei taip, užduoda „nederamą“ klausimą. „Geriausi draugai“ iš karto tampa niūrūs, šiurkštūs, nusigręžia nuo jo, teisindamiesi daugybe reikalų. Kad susigražintų jų ankstesnį palankumą, žmogus pasiryžęs atsisakyti savo klausimų ir abejonių, kad tik vėl patrauktų žmones, be kurių pasaulis dabar jam atrodo nevertas gyvenimo. Šis paprastas psichologinis mechanizmas puikiai veikia jaunimo (ir ne tik) aplinkoje.

6. Sąmonės kontrolės metodai

Tolesniame sąmonės kontrolės procese psichologai išskiria tris įvairioms sektoms būdingiausius etapus. Žodis „etapas“ šiuo atveju nėra labai tinkamas, nes jis numato tam tikrą eiliškumą, o sektos praktiškai vienu metu įtraukia visus tris elementus.

Pirmas – visos praeities atsisakymas: žmogus turi pripažinti, kad viskas, kas buvo prieš jam įstojant į sektą, yra klaida. Viskas, ką jis manė esant balta, iš tikrųjų buvo juoda; viskas, ką jis manė esant gera, iš tikrųjų buvo bloga. Jis neišvengiamai artėjo į pražūtį ir nebuvo jokios vilties išsigelbėti. Žmonės, kurie jį mylėjo, iš tiesų linkėjo jam pikta. Jo draugai iš tiesų yra jo priešai, nes stengėsi išvesti jį iš išganymo kelio. Tėvai – pikčiausi jo priešai. Iš to sektantai ypač mėgsta krautis kapitalą, tai yra suteikti ideologinį pagrindimą nesutarimui su tėvais, ką tam tikrame amžiuje patiria kiekvienas jaunas žmogus. Pajutę tai, sektantai pradeda jam įteigti, kad fiziniai tėvai nėra tikrieji tėvai, juk tikroji šeima – čia, mūsų organizacijoje. Beje, sektantiška organizacija dažnai apibūdina save šeimos terminais – tai irgi vienas iš jos požymių. Praktiškai visose sektose kaip nors vartojama šeimos terminologija, pradedant munistais, kurie vadina savo organizaciją „tikrąja šeima“, o Muną ir jo žmoną – „tikraisiais tėvais“, ir baigiant sekta, kuri taip ir

vadinas – „Šeima“ (buvę „Dievo vaikai“) („The Family“, „The Children of God“), o jos įkūrėją Deividą Bergą (David Berg) sektantai vadino tiesiog tėčiu (vėliau – seneliu).

Kitaip tariant, sektose nuolat palaikoma pseudo šeimyninė atmosfera: „naujieji broliai“, „naujieji tėvai“. Mums tai yra „pseudo“, o jiems „pseudo“ – visa, kas buvo iki stojimo į sektą. Tikrieji tėvai – ne tie, kas išleido tave į pasaulį, o tie, kuriuos atradai sektoje. [...]

Taigi pirmasis etapas – ankstesnių ryšių nutraukimas. Jūs iš karto patenkate į naują būrį, atsiduriate tarp naujų žmonių, kurie absoliučiai įsitikinę, kad pakliuvote į reikiamą vietą. Jie įteigia jums naują informaciją, naują mokymą, o jūs neturite su kuo pasidalyti abejonėmis, neturite su kuo lyginti jums siūlomų vertybių. Visi senieji ryšiai nutraukti. Jums nuolat primena, kad praeitis liko toli, ji vedė į pragaištį. Taip žmogus tampa „tabula rasa“ – švaria lenta, į kurią galima įrašyti visiškai naują turinį.

Antrasis etapas – žmogaus sąmonės ir valios atskyrimas. Skirtingos sektos pasiekia to įvairiai. Pavyzdžiui, tai gali būti daroma per mantrą – tai yra tam tikrą sakinį arba žodį, kurį turite nuolat ritmingai kartoti, nesigilindami į jo turinį. Kai jūsų galva nuolat užimta mantra, labai sunku susikaupti, sunku valdyti savo valią. Taip pamažu prarandate šiuos įgūdžius ir tampate paklusniu įrankiu, organizacijos robotu. Neturite laiko susimąstyti, nes nuolat kartojate šią mantrą ir tiesiog fiziškai neturite tam laiko – privalote nuolat dirbti ir labai mažai miegate, turite visą laiką būti tarp žmonių: dažniausiai sektos nariai gyvena bendrabučiuose, kuriuose paprastai pasekėjai neturi atskirų kambarių. Nėra nei laiko, nei vietos likti vienam ir susimąstyti. Žmogus nuolat jaučia stiprų grupės spaudimą.

Sektos dažnai taiko ir kitus psichologinius būdus modifikuoti normalią smegenų veiklą – tai gali būti griežtas pasninkas, dieta su didesniu cukraus kiekiu, fiziniai nepritekliai, kvėpavimo reguliavimas, dažni privalomi meditacijos seansai, pasineriant į pakitusios sąmonės būsenas, baisių paslapčių pranešimas, specialūs garso ir šviesos efektai, sąlyginių refleksų į smilkalus arba narkotines medžiagas kūrimas. Šiuolaikinės psichiatrijos specialistai pabrėžia, kad šių priemonių poveikį galima prilyginti elektros arba insulino šokui.

Trečiasis etapas: šiame fone, kai naujasis adeptas ištrynė praeitį iš savo sąmonės, o normalus smegenų funkcionavimas jau sutriko,

pasitelkiama totalinė indoktrinacija – naujojo mokymo, naujojo tikėjimo įteigimas. Jūs ne tik daug dirbate, mažai miegate ir mažai valgote, jūs lankote maldos susirinkimus ir užsiėmimus, kuriuose jums nuolat įteigia naujas idėjas. O kai nelankote susirinkimų, galite klausytis guru balso per ausines (remiantis aibe liudijimų, munistų ūkiuose, kaip ir Džounstaune, Muno balsas transliuojamas per garsiakalbius). Habardistai duoda jums dienos užduotį: perskaityti tiek ir tiek Habardo veikalų, išklaustyti tiek ir tiek jo įrašytų garso juostų. Šios užduotys tokios, kad norėdami jas įvykdyti, turite visą dieną skaityti ir klausytis. Kitą dieną jus egzaminuoja: kiek perskaitėte ir kiek įsiminėte?

Munistų seminaruose galioja tokia taisyklė: visi klausimai užduodami pabaigoje. Prasideda paskaita, ji sudaryta, tarkime, iš dešimties punktų. Tarkim, naujokui kyla klausimas dėl pirmo punkto, o dešimtas bus tik po trijų dienų. Visos paskaitos metu sakomi tokie puikūs žodžiai: mūsų tikslas – žmonijos suvienijimas, visuotinė taika ir meilė. Tiesiog nepatogu kabinėtis prie smulkmenų: atseit pirmame punkte jūs pasakėte... Nesąmoningai žmogus prisibijo, kad naujieji pažįstami palaikys jį smulkmenišku tipu. Taigi, nesutikdamas su pirmuoju postulatu, jis vis dėlto priima visą grandinę. Tai toks pat grupinis spaudimas, kuris veikia jus nesąmoningai, bet labai efektyviai. Jeigu jūs vis dėlto pateiksite klausimą, jums bus pasakyta: „Puikus klausimas! Ačiū, kad to paklausėte. Kaip tik rytoj apie tai kalbėsime“. Psichologiškai esate patenkintas, nors jums visiškai nieko neatsakė. O rytoj bus kalbama visai apie kitus dalykus.

Egzistuoja ir kitas būdas, kaip pasielgti, kai pateikiate „ne tą“ klausimą: jus sugėdina. „Na, broli, kaip tau ne gėda klausti tokio dalyko? Vadinasi, tavo širdis dar neapsivalė. Vadinasi, blogai dirbai, mažai meldeisi arba sukalbėjai mažai mantrų“. Taigi kaltas yra ne mokymas, o naujas atverstasis.

Apskritai ilgalaikis „galvos trinkimas“, kai visa bendruomenė, vadovaujama lyderio, egzaltuotai pliekia „atpirkimo ožį“, kaltinamą visokeriopomis nuodėmėmis, kaip ir privalomos viešos išpažintys, apnuoginant pačius slapčiausius dalykus (ir vieną, ir kitą dažnai praktikuoja įvairios sektos), yra gana efektyvus metodas siekiant palaužti žmogų ir visiškai, refleksų lygmeniu, pavergti jį organizacijai.

Patvirtindamas tai, kas pasakyta, pateiksiu išsamią citatą iš „Amerikos šeimos fondo“ (AFF) organizacijos tinklalapio Internete. Ši organizacija informuoja visuomenę ir stengiasi kovoti su sektantizmo plitimu.

„Paštu gavome pagrindinio lyderio laišką, į kurį buvo įdėtos su vaikais santykiaujančių suaugusiųjų nuotraukos. Kaip buvo sakoma laiške, „turime siekti, kad mūsų vaikai taptų tikrais revoliucionieriais ir įgytų tikrąją laisvę... Nuo šios dienos turime pradėti santykiuoti su savo vaikais...“

Nešališkam skaitytojui šie žodžiai negali nesukelti šoko, siaubo ir pasišlykštėjimo. Galbūt jie sukels abejones ar net nepasitikėjimą. Ir vis dėlto, tai gryna tiesa. Tai ištrauka iš Džoanos pasakojimo apie jos gyvenimą. Džoana – tai moteris, kuri būdama totalitarinės sektos narė, išgyveno aštuonerius šio košmaro metus (išsamesnį Džoanos istorijos parašymą žr. skirsnyje apie „Šeimos“ sektą).

Apgaulė. Sąmonės kontrolė. Žiauri eksploatacija. Kiekvienas šis žodis padeda suprasti, kas yra totalitarinė sekta.

Sekta yra „apgaulė pagrįsta neįprastai atrodanti grupė, turinti labai didelę įtaką savo pasekėjams, laikanti save visiškai atskirta nuo visuomenės“, – teigia nepriklausomas sektų specialistas ir konsultantas Džo Šimhartas (Joe Shimhart) iš Potstauno, Pensilvanija. Aštuntojo dešimtmečio pabaigoje jis pats buvo vienos iš sektų adeptas („Jie vadino mane ugnies sergėtoju“, – prisimena jis). „Destruktyviosios sektos taiko psichologinį apdorojimą ir apgaulę, kad kontroliuotų savo pasekėjus“, – teigia jis.

„Bet kaip žmonės tampa verbuotojų laimikiu ir virsta aukomis? Viskas vyksta vieno proceso metu“, – tvirtina Maiklas Kropveldas (Michael Cropweld), „Monreal info-cult“ – Kanados organizacijos, platinančios informaciją apie totalitarines sekas – vykdytysis direktorius. Šis procesas dažnai prasideda santykiomis, kuriuos specialistai vadina „medaus mėnesio faze“. Pradžioje sekta atrodo viliojanti, kerinti, nepaprastai patraukli, tokia nuostabiai gera, kad tuo net sunku patikėti. Tai ir yra pirmoji apgaulės stadija.

„Daugelis buvusių sektos narių pasakoja, kad iš pradžių patyrė nesibaigiančio stebuklo jausmą, tarsi būtų priartėję prie kažko nepaprasto, – rašo savo knygoje „Pavergtos širdys, pavergti protai“

Medlin Landau Toubajaz (Madeline Landow Tobayas) ir Džanja Leilič (Janja Lalich), kurios irgi buvo destruktivių sektų narės. – Jų patirtas jaudulys, euforija, aistra ir laukimas kažin ko dar aukštesnio užvaldė visą jų esybę“.

„Tai labai panašu į įsimylėjimą, – teigia Kropveldas. – Meilė akla ir žmogus taip pasiduoda šiam jausmui, kad nebegali kritiškai vertinti to, kas vyksta.“

Netrukus dėl sektoje taikomų psichotechnikų jis visiškai praranda ši gebėjimą.

7. Sistemos diktatas

Kiekviena sektantiška sistema yra tobula sistema. (Prisimenate? „Markso mokymas visagalis, nes jis teisingas.“) Ji turi veikti šimtu procentų, o jeigu neveikia, tai jūsų kaltė. Tarkime, jeigu taikydami scientologų metodiką mėginote atsikratyti drovumo ir jums pavyko – šlovė metodikai. Jeigu neatsikratėte, vis tiek šlovė metodikai! Tai tik dar vienas įrodymas, kad ji efektyvi: jeigu ji nesuveikė – tai jūsų problema. Tai jūsų kaltė – ieškokite priežasčių, kodėl absoliučiai šimtu procentų efektyvi metodika neveikia jums. Vykdykite skirtą jums bausmę, gyvenkite pagal sustiprintą režimą, kol metodika ims veikti.

Sektantiško neosekmininkų „Tikėjimo sąjūdžio“ („Faith Movement“) (dabar šis judėjimas įvairiais pavadinimais užtvindė Rusijos šiaurės rytus) mokymas skelbia, kad kiekvienas žodis turi kūrybinės galios. Ištarėte žodį – taip ir bus, kaip tarėte. Tarkime, buvote gydomas rankų uždėjimu, bet jaučiate, kad liga neišnyko. Ir vis dėlto, turite įtikinti visus, kad esate sveikas, nes jeigu pasakysite priešingai, pagal savo žodį niekada nepasveiksite.

Taip pat žiūrima į išpažintį, nors tai nėra išpažintis, kaip mes ją suvokiame, veikia „išpažintis atvirksčiai“. Jeigu pasakysite, kad esate nusidėjėlis – toks ir liksite. Todėl reikia išpažinti tai, kad esate nuostabus, esate šventasis, išganytasis. Galima nė nekalbėti apie tai, kokia didžiulė našta užkraunama žmogui, kuris negali nesuvokti savo nuodėmingumo, bet mato iš kitų „šventųjų“ pavyzdžių, kad jo neturi būti. Kaltės kompleksas – vienas efektyviausių svertų manipuluoti žmogumi.

Kiekviena lyderio kalba turi būti visiškai supраста. Jeigu sakote, kad negalite jos suprasti dėl joje esančio nelogiškumo, tai kaltas esate jūs, nes esate dvasiškai nesubrendęs – skirtingai nei visa grupė, – todėl

negalite suvokti aukštųjų išganingųjų tiesų, kurias skelbia lyderis savo kalboje. Jus pradeda viešai gėdinti ir smerkti. Paskiria atitinkamą nuobaudą už „nepakankamą dvasinį išprusimą“ ir „kritikos dvasios įsileidimą“. Visa tai veikia labai efektyviai.

Be to, jeigu paklausytumėte kurio nors guru kalbos, kultų keistas įspūdis: dažnai gali pasirodyti, kad jis tauškia nežinia ką. Nei loginio ryšio, nei nuoseklumo. Ką tik pasakė viena, o po trijų sakinių – prieštaravimas, ir taip iki begalybės. Iš tiesų tai turi gilią prasmę. Juk jeigu kalboje yra logikos, net pačios beprotiškiausios, tuomet reikia įtempti protą, kad galėtum tą logiką suprasti. Jeigu lyderis kalba nežinia ką, valios įtempti nereikia. Jus ir nori atpratinti naudotis valia. Sąmonė pagauna tik kažkokius gabalus ir jūs nepastebite absurdo. Jeigu taip yra – jūs įkliuvote, jūs tapote sektos nariu.

Pridėkite prie to prastą mitybą, nepakankamą miegą. „Dievo Motinos centre“ („Bogorodničyj centr“), kaip sako jo buvę nariai, galima miegoti tik dvi tris valandas per parą ir tai turi būti „jautrus miegas“, nes kai žmogus užmiega, jis tampa atviras „energetiniams vampyrams“. Todėl kas valandą reikia atsibusti ir sukalbėti atitinkamą maldą. Dieta ypač griežta, beveik nuolatinis pasninkas. Kiekvienam žmogui, miegančiam dvi tris savaites po tris valandas per parą, prasidės vizijos. Žmogus pasidaro labai jautrus įtaigai, su juo lengva dirbti.

Žmonės laikomi sektoje indukuotomis fobijomis arba įkyriomis baimėmis. Daugelis turi įgimtų fobijų: vieni iracionaliai bijo pelių, kiti – aukščio, treči – vorų. Išvaduoti žmogų iš tokios fobijos gana sunku. Sektantams įteigiama iracionali fobija iš grupės: jau žengėte į teisingą kelią, bet, jeigu iš jo iškrypsite, atsitiks kažkas baisaus jums patiems, jūsų artimiesiems, visai žmonijai. Todėl žmonės paniškai bijo išėiti iš sektos. Bet ankstesni ryšiai nutraukti, pinigai ir butas atiduoti sektai, pasirodo, kad eiti nėra kur. Profesija ir darbas prarasti, draugų nėra – kurgi besugrįši? Žmogus tampa profesionalus sektantas. Kuo daugiau atiduota sektai, tuo stipriau žmogus jos laikosi: kuo daugiau vertybių, energijos, ištikimybės, gyvenimo metų atiduota sektai, tuo sunkiau iš ten išėiti.

8. Sektos įkūrėjo asmenybė

Štai dar vienas būdingas momentas. Remiantis konkrečių sektų duomenimis, galime įsitikinti, kad iš tikrųjų paskui kiekvieną tįsta

ilgas prievartos, teisės pažeidimų ir sunkiausių nusikaltimų šleifas. Ir nieko nuostaba: tai būdinga kiekvienai sistemai, kur tikslas pateisina priemones.

„Kadangi visos totalitarinės sektos mano, kad tikslas pateisina priemones, visos jos iškelia savo interesus aukščiau už įstatymą. Joms visoms būdinga „dviguba moralė“ ir „dvigubas standartas“. Jeigu jų nariai įsitikinę, kad jų užsibrėžtas tikslas „šventas“ ir „teisingas“ (tiksliau būtų pasakyti: jeigu jų nariams įsakyta laikyti užsibrėžtą tikslą „šventu“ ir „teisingu“ – A. D.), jie gali nedvejodami pameluoti, pavogti, suklaidinti žmogų, bandyti kontroliuoti savo draugų sąmonę ir pagaliau apšmeižti pareigūnus ir visuomenės veikėjus, kurie jiems priešinasi, netgi fiziškai pašalinti nepageidaujamą žmogų (arba asmenų grupę). Iš esmės tai panašios į mafiją struktūros, kurias kausto geležinė drausmė ir nepriekaištingas savo vadovybės klausimas.“¹⁹

Taigi galime teigti, kad totalitarinis sektantizmas susijęs su nusikalstamumu. Tačiau sektantai neigia tai, sakydami, jog nusikaltimai, kuriuos įvykdė kai kurie (nors ir labai aukštas pareigas užimantys) organizacijos nariai, nereiškia, kad visa organizacija yra nusikalstama. Jie remiasi tuo, kad esant daugybei teismo nuosprendžių, smerkiančių kokius nors sektantus, nuosprendžių pačioms sektoms yra palyginus nedaug. Be to, jie pateiks nusikaltimų, kuriuos įvykdė stačiatikiai, katalikai, musulmonai ir kt., pavyzdžių ir pasakys, kad tai žinodami, juk nekalbame apie Stačiatikių Bažnyčios, Katalikų Bažnyčios arba islamo nusikalstamumą.

Atsakydami, turėsime įrodinėti, kaip kiekvienos sektos mokymas skatina nusikaltimų vykdymą. Tai atrodo gana paprasta, tereikia atversti bet kurį sektantų raštą arba dokumentą, skirtą „vidaus naudojimui“ ir, kaip sakoma, plaukai pasišiauš. Mums, stačiatikiams, tai akivaizdu, bet pasauliečiams tokie įrodymai gali nepadaryti įspūdžio, nes sektantai žongliruos išplėstomis iš konteksto citatomis iš Biblijos ir šventųjų tėvų raštų. Kaip sakydavo Liuteris (ir mes visiškai jam pritariame), pats šėtonas gali cituoti Bibliją savo naudai. Į visus mūsų prieštaravimus, kad nereikia suprasti kokią nors ištrauką tiesiogiai, sektantai atsakys taip pat apie savo „šventuosius“ raštus.

¹⁹ Dvorkin A. L., *Dešimt klausimų įkyriam nepažįstamajam arba Vadovas tiems, kurie nenori būti užverbuoti*. Maskva, 1995, p. 9.

Todėl tenka ieškoti kitų kriterijų. Pabandykime būti pasaulietišku religijos istorikų vietoje, kad pateiktume jiems suprantamą argumentą. Iš tiesų nusikaltimas, kurį įvykdė organizacijos narys, net einantis labai svarbias pareigas, gali nebūti tipiškas (pagaliau iš Bažnyčios istorijos žinome, kad ir stačiatikių vyskupai kartais įvykdydavo nusikaltimus). Bet kažin, ar kas prieštarautų, kad didžiausią įtaką organizacijai daro jos įkūrėjas.

Religinės organizacijos įkūrėjo asmenybė daro lemiamą poveikį tolesniam organizacijos egzistavimui. Mažesnę, bet irgi svarbią reikšmę turi pirmoji tiesioginių įkūrėjo mokinių karta, kai susiklosto veikianti organizacinė struktūra. Galiausiai, didžiulę reikšmę turi reformatoriai, kuriems pavyksta nukreipti organizaciją arba atskilusią nuo jos dalį į naują raidos kelią. Jų vaidmuo gali prilygti antro įkūrėjo vaidmeniui. [...]

O jeigu religinės organizacijos įkūrėjas serga psichine liga? Jeigu jis maniakas ir žudikas? Jeigu jis – patologiškas garbėtroška ir gobšuoelis? Jeigu pirmoji karta po jo – nusikalstama bendrija? Jeigu per dešimt metų po guru mirties daugiau kaip pusė žmonių, kuriuos jis pats paskelbė savo oficialiais įpėdiniiais, pateko į kalėjimus už kriminalinius nusikaltimus? Jeigu žmogus, pasiskelbęs esąs pranašas ir didysis krikščionybės reformatorius, – seksualinis maniakas ir mažamečių tvirkintojas? Kokios gi bus tokių žmonių sukurtos organizacijos? Organizacijos, kurios laiko savo įkūrėjus geriausiais, tyriausiais ir išmintingiausiais iš visų žmonių, kada nors gyvenusių žemėje, arba – tiesiog dievais? Prisiminkite, kad guru-įkūrėjai paprastai laikomi „šventųjų“ raštų autoriais (arba šaltiniais), kiekvienas jų žodis absoliutus ir negali būti keičiamas.

Tuomet kiekvienos tokios organizacijos nusikalstama istorija yra visiškai „natūrali“. Ši organizacija tiesiog negali būti kitokia. Taigi kiekvienos sektos istorijai ypač svarbi jos įkūrėjo asmenybė, todėl pakalbėsime apie juos išsamiau.

9. Klasifikacijos bandymai

Totalitarinių sektų klasifikacija – viena sudėtingiausių temų. Aptarsime įvairius požiūrius į šią iki galo neišsprendžiamą problemą. Deja, nė vienos iš jų negalima pavadinti nei išsamia, nei visiškai adekvačia.

Pavyzdžiui, remiantis plačiausiai taikoma schema, visi naujieji religiniai judėjimai skirstomi į „krikščioniškuosius“ (pavyzdžiui, „Kristaus

bažnyčia“, visarioniečiai, mormonai, „Šeima“, munistai ir t. t.), „Rytų pakraipos“ (pavyzdžiui, krišnaistai, Aum Šinrikyo, „Transcendentinė meditacija“, „Ananda Marga“ ir kt.), „psichologinius-terapinius“ (pavyzdžiui, scientologija, „Laif Spring“ („Life Spring“), „EST“ ir kt.) ir „New age“ („Naujojo amžiaus“) judėjimą.

Iš karto reikia pabrėžti, kad iš šios schemos paprastai iškrenta toks jau ankstesniame skyriuje minėtas reiškinys kaip „Herbalaif“ tipo komerciniai kultai. Šios kategorijos sektos pasižymi tuo, kad neturi religinio mokymo, bet turi visus išvardytus pagrindinius sektantizmo požymius. Be to, kaip jau buvo sakyta, tam tikra prasme komerciniais kultais galima pavadinti beveik visus sektantinius judėjimus, nes jie visų pirma orientuoti į pasipelnymą ir valdžią. Be to, daugelis „naujųjų kultų“ turi dar vieną bruožą, siejantį juos su komerciniais kultais: žemiškos gerovės siekimą, kuris yra tipiškas, pavyzdžiui, scientologijai, „Transcendentinei meditacijai“ ir antroposofinei praktikai, dar vadinamai Valdorfo pedagogika (Waldorfpädagogik).

Tokios klasifikacijos yda yra tai, kad labai nedaug sektų galima apibūdinti viena iš šių kategorijų. Tarkime, „klasikine Rytų sekta“ paprastai vadinama Tarptautinė Krišnos Sąmonės Organizacija (International Society for Krishna Consciousness). Bet kuo čia dėti Rytai, jeigu bendruomenė buvo įkurta Jungtinėse Amerikos Valstijose, kai jos įkūrėjas indas Svamis Prabhupada 1966 m. atvyko į Niujorką ir užverbavo kelis ankstyvuosius hipius (arba vėlyvuosius bytnikus), taikydamas jau vakarietiškus metodus ir išvertęs keletą induizmo nuostatų į suprantamą Vakarų kalbą? Tradiciniai indai nelaiko TKSO (ISKCON) narių tikraisiais vaišnavais (t. y. višnuistais), Indijoje TKSO nariams draudžiama įeiti į daugelį tradicinių Krišnos šventyklų.

Arba, pavyzdžiui, mormonų sekta, kuri paprastai priskiriama prie „krikščioniškųjų“, iš tiesų yra gnostinė pagoniška sistema, kita tos pačios grupės sekta – munistai – tikrai rytietiškas šamanizmo, šintoizmo, konfucianizmo ir spiritizmo mišinys, įremintas keliais krikščioniškais terminais. Rusijos „pseudo krikščioniškos“ sektos – „Baltoji brolija“ („Belejo bratstvo“) ir visarioniečiai – taip pat yra neopagoniškos sistemos, grindžiamos okultiniu Blavatskajos ir Rerichų mokymu. Tokios „Rytų pakraipos“ sektos, kaip jau minėtas krišnaizmas ir „Transcendentinė meditacija“, įsteigtos Amerikoje, nepaisant indišių drabužių, yra pagrįstos vakarietiška popfilosofija bei masine kultūra ir veikia pagal Vakarų

rinkodaros principus. Be to, „Transcendentinė meditacija“ ir „Herbalaif“ turi visus būdingus psichologinių-terapinių kultūrų požymius. O štai „scientologijos“ sekta, kuri paprastai laikoma būtent tokiu kultū, iš tiesų patyrė supopuliarinto budizmo, gnosticizmo (ir viena, ir kita traktuojama šiuolaikišku pseudoteosofiniu požūriū) bei okultinių-satanistinių mokymų įtaką. Pagaliau beveik visus naujuosius religinius judėjimus, tiek atsiradusius mūsų šalyje, tiek atkeliavusius iš užsienio, tam tikru mastu galima priskirti „Naujojo amžiaus“ judėjimui, kuris pasižymi eklektizmu, įvairių religinių tradicijų elementų mišiniu, ekologizmu ir apokaliptizmu, kuris paprastai pasireiškia pranašystėmis apie „Žuvų eros“ pabaigą ir naujojo žmogaus, žengiančio į „Vandens erą“, užgimimą.

Šios klasifikacijos trūkumus lėmė tai, kad ją kūrė sovietiniai tyrėjai, menkai tesusipažinę (o dažnai ir visiškai neišmanantys) su stačiatikių (ir apskritai krikščioniškuoju) mokymu. Todėl dogmatiniai kriterijai čia supainioti, ir sektos daugiausiai vertinamos pagal tai, kokios jos nori atrodyti, o ne pagal jų tikrąją esmę.

Be to, ne visose totalitarinėse sektose dominuoja religinis arba pseudoreliginis elementas. Be jau minėtų komercinių kultūrų, egzistuoja **pedagoginės sektos**, pavyzdžiui:

- „pedagogo-novatoriaus“ M. Ščetinino sekta,
- Žano Gavero „Juniver“ („Univers“),
- Stolbuno ir Strelcovos sekta (ją galima priskirti prie pseudomedicininių sektų),
- valeologijos „tėvo“ Tolgato Akbaševo sekta „Pedagogika gyvenimo evoliucija“ (ankstesnis pavadinimas „Sibiro lopšys“) („Pedagogika evoliucija žizni“, „Kolybel Sibiri“);

„psichologinės“, rengiančios begalinius mokamus seminarus, pavyzdžiui:

- „Landmarko švietimas“ („Landmark Education“) (buvęs Vernerio Erhardo (Werner Ehrhard) „EST“),
- N. Kozlovo „Sinton“,
- Bilo Rydlerio (Bill Riedler) „Tarptautiniai santykių centrai“ („Global Relationship Centers“) (vad. „Violetiniai“),
- Luizos Hey (Louise Hay, „Hay House“) ir kitų „pozityvaus mąstymo“ atstovų seminarai;

pseudomedicininės, arba žiniuonių, – pavyzdžiui, įvairių žiniuonių ir ekstrasensų suburtos „paramos grupės“, jau minėta Stolbuno ir Strelcovos sekta ir kt.;

ir galiausiai **politinės** – radikaliosios „vadistinės“ grupės, pavyzdžiui:

- „Raudonosios brigados“ („Brigade Rosse“),
- „Juodosios panteros“ („Black Panther Party“),
- „Rusų Tautinė Vienybė“ („Russkoje Nacionalnoje Jedinstvo“, RNJ),
- kai kurios „Atminties“ („Pamiat“) atšakos,
- dimisijos generolo Petrovo „Į Dievo vienvaldystę“ („K Bogoderžaviju“),
- „Vilkolakis“ („Werwolf“),
- „Baltasis lotosas“ („Belyj lotos“),
- įvairios ekstremistinės islamistų grupės ir daugelis kitų.

Daugelis šių sektų turi tam tikrų religinių elementų (arba daugelis vienos kurios sektos narių turi religinę sąmonę), taigi vėl sugrįžtame prie to paties: neįmanoma tiksliai apibrėžti religinio ir nereliginio prado santykio sektų klasifikacijoje. Tarkime, „K Bogoderžaviju“ arba „Univers“, jau ką kalbėti apie pagoniškas grupes, veikiausiai laiko save religinėmis organizacijomis. O pseudoinduistinė „Transcendentinė meditacija“, siūlantį savo pasekėjams nesibaigiančius seminarus, griežtai atsisako pripažinti religinį savo organizacijos pobūdį. Kodėl tradiciškai nagrinėjame scientologiją kaip religinę arba pseudoreliginę sektą, nors jos niekas, išskyrus sektų gynėjus, nelaiko religine? O Munas prieš keletą metų paskelbė, kad „religinė jo judėjimo fazė“ pasibaigė ir dabar būtina pereiti prie visuomeninės-politinės veiklos. Ar turime tikėti jo žodžiais? Yra dar sudėtingesnių atvejų: pavyzdžiui, sekta „Naujasis Akropolis“ („New Acropolis“), pagarsėjusi jos siūlomais seminarais ir paskaitomis. Savo legaliu pavidalu „Naujasis Akropolis“ prisistato kaip „klasikinė filosofijos mokykla“ ir nieko daugiau. Tačiau egzistuoja ir vidinė, dešinioji, sukarinta okultinės pakraipos sekta, kaip skelbia žiniasklaida, susijusi su tarptautiniu nusikalstamumu. Tai ir yra „Naujojo Akropolio“ centras, o „filosofijos mokykla“ ir seminarų klausytojai tėra sektos vidaus elito verbuojama „medžiaga“.

Rengdami šį kursą pamėginome sukurti teologiškai labiau orientuotą klasifikaciją, kurioje visos totalitarinės sektos skirstomos į dvi grupes, sąlygiškai pavadintas „gnostinėmis“ ir „katarsinėmis“.

Pirmoji orientuoja adeptus į tam tikrų išganingų žinių įgijimą, o antroji – į išganymą teikiančią aktyvią veiklą.

Pirmasis sektantas-gnostikas buvo pats šėtonas, kuris pokalbyje su Ieva taikė tipiškus sektantų verbavimo metodus. Matome apgaulę verbavimo metu: „Ar tikrai Dievas pasakė: Nevalgykite nuo visų sodo medžių?“ ir melagingą pažadą: „Nemirsite! Dievas žino, kad tą dieną, kurią valgysite nuo jo, atsivers jūsų akys ir jūs tapsite kaip dievai, pažindami gera ir bloga“ (Pr 3, 1–5). Pagrindinis žodis čia – „pažinimas“. Tai „gnostinių“ sektų charakteristika – jos žada pažinimą, kurį įgijus galima tapti „kaip dievai“ ir išsiversti be paties Dievo.

Turėdamas šių žinių, žmogus įgaus milžiniškų jėgų, kurias taikydamas galės manipuliuoti arba šalia esančiais žmonėmis, arba vyriausybe, arba Dangaus Jėgomis, arba pačiu Dievu, bet dažniausiai – ir vienais, ir kitais, ir trečiais. Prie tokių sektų priskiriama, pavyzdžiui, scientologija, „Herbalif“, mormonai, „ivanoviečiai“, teosofinės, antroposofinės ir reričistinės grupės.

„Katarsinės“ sektos taip pat pretenduoja į išganymą savomis jėgomis. Jos mano, kad galima išsigelbėti, praktikuojant tam tikras dorybes, savybes arba pratybas. Jų manymu, „Bažnyčioje“ nėra vietos silpniems ir paliegusiems nusidėjėliams: ją turi sudaryti tik tyri ir stiprūs. Be abejo, reikia pabrėžti, kad „tyrumas ir stiprybė“ čia suvokiama labai savotiškai ir tikrai skiriasi nuo Stačiatikių Bažnyčios suvokimo.

Pirmoji istorijoje „katarsinė sekta“ – II amžiaus montanistai. Frigietis Montanas, pasipiktinęs papročių su gedimu Bažnyčioje, pasiūlė sukurti savo bažnyčią – tyrų, stiprių žmonių bažnyčią, nenusidėjėlių, išrinktųjų sektą. Jis teigė, kad žmoniškos silpnybės nevertos būti Bažnyčioje, o išsigelbės tik išrinktieji. Paprastai tokios sektos turi stiprią apokaliptinę potekstę: mes išsigelbėsime, išgyvensime iki pasaulio pabaigos ir pergyvensime ją. Kodėl turės įvykti pasaulio pabaiga? – kiekviena sekta turi savo paaiškinimą, bet svarbiausia čia – išrinktumas. Šioje kategorijoje pirmasis buvo Liuciferis, iš savo puikybės manęs, kad turėdamas didžiulę jėgą, gali puikiausiai išsiversti be Dievo. Prie šios grupės priskiriamos tokios sektos kaip „Kristaus bažnyčia“ („Church of Christ“), jehovistai, neocharizmatikai, įvairūs Rytų mokymai, siūlantys meditacijos praktikas, „Dievo Motinos centras“ ir kt.

Be abejo, reikia atminti, kad abi grupės kyla iš šėtono ir todėl bet kuri totalitarinė sekta, nepaisant to, ar ji praktikuoja atvirą satanizmą, ar ne, iš esmės yra satanistinė – ne tuo požiūriu, kad jos nariai atvirai garbina ~~blogi~~ (nors dažnai būna ir taip), o ta, kad iš žmonių giminės priešo, kuris

ANTROJI DALIS

Ilgaamžės sektos

4 skyrius. „Pastarųjų dienų šventųjų Jėzaus Kristaus bažnyčia“ (mormonai)

*Dievas padarė Aaroną Savo lūpomis Izraelio vaikams, ir Jis padarė mane
jūsų Dievu vietoj Jo, o Vyresnieji bus mano lūpomis.*

Džozefas Smitas¹

Mormonizmas – religija mėgėjams.

Iš aukštas pareigas užimančio mormono
privataus laiško, paskelbto diakono
Andrejaus Kurajevo internetiniame forume²

1. Mormonai – ne protestantai, o pagoniška sekta

Šiame skyriuje kalbėsime apie **mormonus** – pačią „seniausią“ iš naujų sektų. Teologiniu požiūriu, ją galima apibūdinti kaip sinkretinę neopagonišką okultinę sektą su milenaristiniais (chiliastiniais) polinkiais, aktyviai užsiimančią prozelitine veikla. [...]

Mormonų misionieriai atrodo visuomet vienodai: juodos kelnės, balti marškiniai, paprastas kaklaraištis, ant krūtinės – juoda lentelė, kurioje parašyta, pavyzdžiui, „vyresnysis Džonsonas“ arba „vyresnysis Stivensas“. Jie visuomet vaikšto po du, dažnai su tamsiomis kuprinėmis ant nugaros. Dažniausiai tai labai jauni vaikinai, 19–20 metų amžiaus, trumpai apsikirpę, kariškai ar sportiškai pasitempę. [...]

Visas mormonų gyvenimas labai griežtai reglamentuotas: sekmadieniais pamaldos, komunija ir bažnytinė mokykla; pirmadieniais – šeimos diena: visi turi tą dieną praleisti šeimos rate bei žaisti sportinius žaidimus, dažniausiai tinklinį (ir visi žaidžia!); trečiadieniais – susirinkimas maldai. Specialiai tam skirti prižiūrėtojai (Rusijoje juos vadina „namų

¹ Smith Joseph, *History of the Church*. Vol. 6, 1884, p. 319–320.

² www.kuraev.ru/gb/view.php3?subj=8333.

mokytėjais“) kas mėnesį aplanko kiekvieno tikinčiojo namus ir tikrina, ar tasai gyvena, kaip dera tikram mormonui.

Įdomu, kad kiekvienas mormonas privalo namuose turėti neliečiamų maisto produktų atsargų metams. Kasmet šios atsargos atnaujinamos. Maisto produktų (taip pat rūbų ir visko, kas reikalinga ūkyje) atsargos saugomos kiekviename mormonų kaime ar mieste. Visa tai skirta sunkiems laikams prieš Antrąjį atėjimą, kai likę žmonės mirs iš bado. Maitindamiesi šiomis atsargomis, mormonai be vargo pragyvens paskutinius laikus ir galės tarp išmiršančių badu „pagonių“ (tai yra nemormonų)³ ramiai laukti Antrojo atėjimo ir Paskutiniojo teismo, kuris padoriam mormonui neturi atrodyti baisus. [...]

Oficialus šios sektos pavadinimas yra **„Pastarųjų dienų šventųjų Jėzaus Kristaus bažnyčia“ (The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints)**. Jos steigėjas yra **Džozefas Smitas (Joseph Smith)**. Jis gimė 1805 m. JAV Vermonto valstijos Šarono (Sharon) miestelyje. 1816 m. kartu su tėvais persikėlė į Palmiros (Palmira) miestelį (Niujorko valstija), kur ir prabėgo būsimojo mormonų „pranašo“ jaunystė.

Štai taip amerikiečių tyrinėtojas aprašo tą laikotarpį:

„Pirmojoje XIX a. pusėje atsirado nemažai naujų religinių sąjūdžių ir sparčiai plėtėsi įvairios protestantų denominacijos. 1817 metais Dženima Vilkinson (Jenima Wilkinson), laikanti save Kristumi, įkūrė religinę koloniją Jeruzalės bendruomenėje vos dvidešimt penkių mylių atstumu į pietus nuo Palmiros miestelio (Niujorko valstija). Dženimos grupė išgarsėjo pavadinimu „Bendrieji visų draugai“. Baptistai įsikūrė Niujorko valstijoje ir pradėjo steigti mažesnes grupes. 1814-1830 m. buvo įsteigtos baptistų grupės „Reformuotieji baptistai“, „Kietasąrviai baptistai“, „Laisvosios valios baptistai“, „Septintosios dienos baptistai“, „Kojų plovėjai“ ir daugelis kitų.

1830 metų pabaigoje gausiausia JAV denominacija tapo metodistai. Jų skaičius padidėjo nuo mažiau kaip 15 tūkst. (1785 m.) iki beveik 900 tūkst. (1839 m.). XIX a. pradžioje presbiterionai kompaktiškai gyveno Rytinėje pakrantėje, būta tik keleto jų bažnyčių

³ Mormonai visus nepriklausančius sektai vadina anglų k. žodžiu „gentiles“. Taip judėjai vadino visus nežydus („goim“). Paradoksalu, kad mormonams ir žydai yra „gentiles“ (gojai).

Kentuckyje ir Pensilvanijoje. Iki 1820 metų jų atliekamas evangelizavimas išplito taip toli į vakarus nuo Alegenio kalnų, kad jiems buvo leista įsteigti Pitsburgo Sinodą. Steigimo metu Sinodui priklausė 216 bendruomenių ir 94 pastoriai.⁴

Džozefas Smitas augo šiame religiniame sambrūzdyje. Jų šeima buvo tokia neturtinga, kad kaimynystėje gyvenantys ūkininkai privengdavo su ja bendrauti, nors ir patys buvo gana neturtingi. Tai suprantama, prisiminus, kad Amerikoje, ypač jos šiaurinėse valstijose, vyravo nuomonė, jog Dievas atlygina už tikrą pamaldumą ir neturtingi žmonės yra nevykėliai, Dievo nubausti už savo nuodėmes. Galbūt šiuo konkrečiu atveju tokia nuomonė buvo pagrįsta, kadangi Smitai, nors formaliai ir buvo krikščionys, bažnyčios nelankydavo, manydami, kad nė viena bažnyčia neskleidžia tikros tiesos: ją galima rasti tik asmeniškai bendraujant su anuo pasauliu. Jie buvo savaip religingi žmonės: visa šeimyna buvo linkusi į egzaltaciją ir įvairias „vizijas“. „Regėjimus“ matydavo jau tėvas – gal sapne, gal nemiegodamas; apie tai pasakojo Džozefo Smito motina.

Smitai turėjo septynis vaikus. Kadangi šeima gyveno labai skurdžiai, joje dažnai būdavo kalbama apie indėnų lobius, kurie kažkur yra užkasti ir kuriuos tereikia rasti bei atkasti – ir tada jie pagaliau praturtės. XIX a. pirmojoje pusėje Amerikoje vyko lobių ieškojimo bumas: visi ieškojo indėnų lobių (prisiminkime kad ir Tomo Sojerio, pagaliau radusio indėno Džo lobį, istoriją), todėl ir Džozefas nuo vaikystės ieškojo lobių. Jis netgi turėjo „magiškąjį akmenį“ (kažkokį neapdorotą vietinės kilmės kristalines medžiagos gabalą), kuris turėjo jam parodyti, kur yra užkastas lobis. Negavęs jokio išsilavinimo ir visą gyvenimą likęs mažaraštis, jaunas Smitas turėjo nepaprastą įtikinėjimo galią, tad jam pavyko įtikinti aplinkinius, kad šis akmuo gali rasti lobius. Vienas ūkininkas netgi buvo atvykęs iš toli, prašydamas Džozefo rasti mineralines iškasenas jam priklausančioje žemėje.

Štai svarbus liudijimas apie Smitų šeimą, pasirašytas šešiasdešimties juos asmeniškai pažinojusių Palmiros (Niujorko valstija) gyventojų:

„Mes, žemiau pasirašiusieji, pažinome Smitų šeimą daugelį metų, kai ji gyveno netoli mūsų, ir nedvejodami pareiškiame, kad

⁴ Ropp Harry L., *Are the Mormon Scriptures Reliable?* Downers Grove, Illinois, 1987, p. 11.

šios šeimos nariai neturi moralinių savybių, kurios sąlygotų visuomenės pasitikėjimą jais. Jie ypač pagarsėjo savo iliuziniais projektais, daug laiko gaišdavo ieškodami neva užkastų lobių ir iki šiol už jų namo išliko šio užsiėmimo pėdsakų. Džozefas Smitas vyresnysis ir jo sūnus Džozefas yra ypač žemos moralės ir pasižymi polinkiu žalingiems įpročiams.⁵

Remiantis neseniai rastais dokumentais (mormonai, žinoma, neigia jų autentiškumą), galima teigti, kad Džozefas nuo vaikystės užsiiminėjo okultizmu, tai yra iškviisdavo dvasias, tikėdamasis, kad jos jam padės rasti lobį. Tiesa, jam prastai sekėsi, nes 1826 jis buvo patrauktas atsakomybėn už šarlatanizmą, kuriuo „užsidirbdavo“ pinigų. Žinant šiuos Džozefo Smito biografijos faktus, darosi aišku, kokiame fone atsirasdavo jo garsieji „apreiškimai“.

Anot jo, „apreiškimus“ jis matydavęs jau ankstyvojoje vaikystėje. Pirmą kartą Džozefas pasipasakojo apie juos 1832 metais, būdamas jau brandus 27 metų vyras, tačiau pirmąjį „apreiškimą“ jis neva matęs 1820 metais, kai neturėjo nė penkiolikos metų. Tik kažkodėl visus tuos metus jis tylėjo.

Šiandien mormonai pasakoja apie jo pirmąją viziją taip. Kartą keturiolikmetis berniukas Džo nuėjo į mišką pasimelsti. Staiga ant jo nusileido bausis tamsus debesis, jį apėmė siaubas ir panika. „Kažkokia jėga pagavo ir visiškai prislėgė mane, ji taip mane paveikė, kad mano liežuvis sustingo ir nebegalėjau kalbėti“⁶. Tačiau kai berniukas jau neteko vilties ir ruošėsi neišvengiamai mirčiai, debesies viduryje atsirado šviesos stulpas, o jame – du „asmenys“ blizgančiais baltais apdarais. Ypač įspūdingai atrodė pirmasis. Jis parodė į antrąjį ir tarė: „Tai mano mylimasis sūnus, klausyk jo“. Iš to Džozefas padarė išvadą, kad tai buvo Dievas Tėvas ir Jėzus Kristus.

Iš Naujojo Testamento mums yra žinoma, kad, žmogui tikrai susitikus su Dievu, jam pirmiausiai kyla noras kristi veidu žemyn, užsidengti galvą rankomis ir sakyti: „Pasitrauk nuo manęs, Viešpatie, nes aš esu nuodėmingas žmogus!“ (Lk 5, 8) – juk baisu pamatyti Gyvąjį Dievą. Tačiau Džozefas buvo kitoks: jam net į galvą neatėjo, kad jis yra nevertas, jis nesumišo ir nesivaržydamas pradėjo pokalbį su „dievybe“. Pirmasis jo

⁵ Citata iš: Martin Volter, *Kultų karalystė*. 1992, p. 176.

⁶ *Ištraukos iš pranašo Džozefo Smito istorijos* // „Brangusis perlas“, §15.

pateiktas klausimas buvo toks: kokia iš egzistuojančių bažnyčių galėtų būti laikoma tikra? Stebėtina, kad atsakymas visiškai sutapo su jo nuo vaikystės girdėta tėvų nuomone: jokia iš egzistuojančių krikščionių bažnyčių neskleidžia tikros tiesos. Be to, pasirodęs „asmuo“ neva jam sakęs: „Visos krikščionių bažnyčios, mano nuomone, yra šlykščios. Nestok nė į vieną!“ Tai ir buvo pagrindinis vizijos turinys. Džozefas negavo jokių nurodymų, ir ši grandiozinė vizija neturėjo jokių pasekmių jo gyvenimui.

Tik 1823 metais, kai Džozefas jau buvo aštuoniolikmetis, jis pamatė antrąjį apreiškimą⁷ miegamajame, kur jis prieš miegą meldėsi, prašydamas Dievo atleisti jo „menkas“ nuodėmes – gašlumą ir pramogavimą linksmose kompanijose. Įdomu, kad šių „menkų“ nuodėmių jam nepavyko atsikratyti visą gyvenimą.

Jam besimeldžiant, pasirodė kažkas panašaus į šviesos debesį, kurio viduje kabojo, nesiekdamas kojomis žemės, kažkoks „asmuo“, vadinęs Džozefą vardu, o save – „angelu Moroniu“. Keistu vardu⁸ pasivadinęs „angelas“ papasakojo Džozefui daugybę įdomių dalykų. Šį apreiškimą galima laikyti tikroju mormonų sąjūdžio gimimu, nes pirmasis iš esmės nieko nebuvo nulėmęs.

„Angelas Moronis“, kuris tą naktį lyg katinas iš „Alisos Stebuklų šalyje“ tai dingdavęs, tai vėl pasirodydavęs, papasakojo lovoje gulinčiam Džozefui apie knygą, parašytą aukso plokštelėse ir užkastą slaptoje vietoje (įsidėmėkite: vėl lobio tema). Šią knygą jis turi iškasti ir išversti, tačiau jam bus leista tai atlikti tik po to, kai jis susiras panelę, kurią privalės vesti. Keistas sutapimas, bet ši panelė pasirodė esanti Ema Heil (Emma Hale), kuriai Džozefas jau kartą piršosi, tačiau jos tėvas, kurio nuomone Džozefas buvo nepatikimas vaikinai ir netgi avantiūristas, išgrūdo jį lauk. „Angelas“ Džozefui griežtai tarė, kad jam reikalinga būtent Ema Heil, ir Džozefas išsivedė mergaitę prieš jos tėvo valią. 1827 metų sausį jie susituokė ir sugrįžo į Pensilvaniją, kur tuo metu buvo įsikūręs Džozefas.

Netrukus jam vėl apsireiškė Moronis ir leido pasiimti aukso plokšteles iš jų saugojimo vietos – Niujorko valstijoje esančio Kumoro kalno (Cumorah Hill). Džozefas iškasė aukso plokšteles, parsinešė jas namo ir dvejus metus vertė jose surašytą tekstą. Vėliau ši knyga buvo pavadinta **„Mormono knyga“ („The Book of Mormon“)** (iš jos kilo ir sektos

⁷ Ten pat, §27-50.

⁸ Angl. „moron“ – idiotas, silpnaprotis.

pavadinimas). Knyga yra gana stora, dabartinis jos leidinys yra 616 puslapių, atspaudintų labai smulkiu šriftu, be to, šiandien yra žinoma, kad „Mormono knyga“, anot Smito, tėra minėtose plokštelėse esančio teksto dalies vertimas. Prisiminus, kad tos plokštelės buvo auksinės, kyla pagrįstas klausimas: ar vienas žmogus fiziškai sugebėtų pakelti tiek aukso? Čia esama akivaizdžios klaidos – vienos iš daugybės šioje fantastiškoje istorijoje.

Kaip jau minėjome, Džozefas buvo kilęs iš labai neturtingos šeimos ir neturėjo jokio išsilavinimo. Jis sunkiai skaitė, o rašyti tesugebėjo primityviausias frazes, ir tai su daugybe klaidų. Tačiau versti plokštelėse esantį tekstą jam teko, kaip jis pats buvo paskelbęs, iš „reformuotos“ senovės egiptiečių kalbos. Žinoma, tos kalbos jis nemokėjo, bet jam buvo per apreiškimą „paaiškinta“, kaip reikia versti. Jam reikėjo raštininko ir pradžioje juo tapo Ema Smit. Plokštelių niekas nebuvo matęs, buvo paskelbta, kad jos yra sudėtos skrynioje po lova. Džozefas turėjo du magiškuosius akmenis „Urimą“ ir „Tumimą“⁹, kuriuos jis neva buvo iškasęs kartu su plokštelėmis (kaip matome, magiškojo akmens tema taip pat buvo tęsiama), – atseit jie buvo pritvirtinti prie šarvo, dengusio plokšteles. Akmenys buvo apraizgyti metaliniu rėmu, panašiu į akinius. Džozefas, užsimaukšlinęs šiuos „akinius“ ant nosies ir pridengęs veidą skrybėle, diktudavo, o Ema visa tai surašydavo.

Netrukus po darbo pradžios Džozefas Smitas susipažino su kaimynystėje gyvenusiu turtingu ūkininku Martinu Hariu (Martin Harris), kuris patikėjo jo pasakojimais ir tapo jo raštininku vietoje Emos. Iki 1828 m. birželio 14 d. Haris, diktuojuojant Džozefui, jau buvo prirašęs 116 puslapių. Pradžioje Džozefas į šį darbą žiūrėjo gana aplaidžiai: Hariui surašius jau gana daug teksto, jis jam leido išsinešti rankraštį namo ir parodyti žmonai. Haris nežinia kaip pametė rankraštį. Kopijos nebuvo, ir teko pradėti darbą iš pradžių. Tačiau Moronis pasirodė esąs įžvalgas: jis apsiėmė Džozefui ir liepė nebeversti ankstesnio teksto, bet versti naujus fragmentus. Tai buvo labai paranku, nes, jeigu būtų atsiradęs pamestas rankraštis, galėjo paaiškėti, kad vertimai nesutampa, ir vėl įvyktų nesusipratimas.

Džozefas, žiūrėdamas į skrybėlę, kurioje dabar gulėjo tikrai vienas nedidelis magiškas akmuo, ėmėsi darbo. Tuo metu jis jau buvo

⁹ Plg. Iš 28, 30.

susipažinęs su tikrai raštingu žmogumi Oliveriu Kauderiu (Oliver Cowder), kurį galima laikyti antruoju mormonų bažnyčios įkūrėju. Oliveris Kauderis tapo Džozefo Smito sekretoriumi ir raštininku, taigi jo pagalba kuriant antrąją „Mormonų knygos“ versiją tikrai didžiulė. Įdomu, kad prieš susitikdamas su Smitu, Kauderis turėjo asmeninės okultinės patirties ir manė esąs pranašas. Jis niekuomet nesiskirdavo su savo strypu, kuris, juo nuomone, turėjęs dvasios galią, ir vadino jį „gamtos skeptru“¹⁰.

Daugelis mormonų ir šiandien tiki dieviškąja „Mormono knygos“ kilme; jie teigia, kad Džozefas Smitas buvo paprastas bemokslis žmogus, taigi vertėju buvo „pats Dievas“: jis vertė per „Urimo“ ir „Tumimo“ akmenis, o Džozefas tebuvo įrankis. Todėl pats procesas tampa nepaprastai svarbus. Tam tikslui pateikiu dviejų liudininkų pastabas apie vertimo darbą.

Šeštasis mormonų bažnyčios prezidentas Džozefas F. Smitas (Joseph F. Smith), remdamasis mormonų „bažnyčios“ steigėjo amžininkų liudijimas, pasakojo:

„Džozefas nevertė aukso plokštelėse esančio teksto į anglų kalbą jam būdingu kalbos stiliumi, kaip mano daugelis žmonių, bet kiekvienas žodis ir kiekviena raidė jam buvo padovanoti Dievo valia... Viešpats padarė taip, kad kiekvienas knygoje parašytas žodis tokiu pat pavidalu atsirastų priešais jo akis ant akmenų (Urimo ir Tumimo – A. D.) trumpomis frazėmis ar žodžiais, o Džozefui ištarus tą frazę ar žodį ir raštininkui juos tiksliai užrašius, jie dingdavo ir atsirasdavo nauji. Neteisingai užrašius bent vieną žodį, net vieną raidę, jie nedingdavo tol, kol nebūdavo randama klaida. Tuomet Džozefas reikalaudavo iš raštininko tarti paraidžiui paskutinę frazę, kol būdavo aptinkama klaida. Pataisius, frazė ar žodis dingdavo nuo akmens.“¹¹

Vienas pirmųjų Džozefo Smito bendradarbių Deividas Vitmeris (David Whitmer) savo „Kreipimesi į visus tikinčius Kristų“ taip aprašo „vertimo“ procesą:

„Dabar aš jums aprašysiu, kaip buvo verčiama „Mormono knyga“. Džozefas Smitas įdėdavo pranašišką akmenį į skrybėlę, paskui

¹⁰ Hill D., *Joseph Smith: The First Mormon*. N. Y., 1977, p. 86.

¹¹ Citata iš: Ropp Harry L., *Are the Mormon Scriptures Reliable?* Downers Grove, Illinois, 1987, p. 42.

priglausdavo prie jos veidą, prispaudęs iš visų pusių jos kraštus, kad neprasisverkbtų šviesa, ir tuomet tamsoje įsižiebdavo dvasios šviesa. Prieš jo akis atsirasdavo kažkas panašaus į pergamentą su rašmenimis. Po kiekvienu hieroglifu buvo pateikiamas jo vertimas į anglų kalbą. Brolis Džozefas balsu perskaitydavo anglišką frazę Oliveriui Kauderiui, kuris buvo jo vyriausiasis raštininkas, o pastarajam užrašius frazę, jis ją perskaitydavo Džozefui. Jeigu frazė buvo užrašyta teisingai, ji dingdavo ir pasirodydavo naujasis hieroglifas su vertimu. Taigi Mormono knygos vertimas buvo padovanotas Dievo valia ir atsirado ne iš žmogaus valios.¹²

Įdomu, kad bedirbant Smitui buvo pasirodęs apreiškimas, jog ir Oliveris gali gauti magiškuosius akmenis, žiūrėti į skrybėlę ir versti. Tačiau kiek Kauderis besistengė, jam taip ir nepavyko išgirsti diktuojamų „iš aukštybių“ žodžių ir pamatyti „kažką panašaus į pergamentą“ tuščioje skrybėlėje. Po kelių bergždžių savo padėjėjo bandymų Smitas pamatė antrąjį apreiškimą, kad iš tikrųjų tik jis pats gali tai atlikti¹³. Visai tolesnei Džozefo Smito istorijai būdingi tokie dažni ir labai parankūs bei laiku pasirodantys „dieviškieji“ apreiškimai.

Įdomi dar viena tuometinio Smito gyvenimo detalė: 1826-1828 m., jam atliekant naująjį vertimą (praėjus daugeliui metų po didžiojo apreiškimo apie tai, kad visos krikščionių bažnyčios Dievo akyse yra šlykštinės), Smitas įstojo į metodistų bažnyčią ir kelis mėnesius buvo jos nariu, kol jo neišvarė už okultizmą. Oficialaus Džozefo Smito ir jo žmonos Emos atskyrimo nuo metodistų bažnyčios dokumentas yra saugomas bažnyčios archyve. Kodėl Džozefas ignoravo aiškų ir nedviprasmišką „Dievo Tėvo“ patarimą, išgirstą per pirmąjį „apreiškimą“? Ir apskritai – ar būta tokio apreiškimo?

1829 metais Smitas ir Kauderis kartą nuėjo į mišką – įdomu, kad daugelis ankstyvųjų mormonų apreiškimų vykdavo miške. Šį kartą jie pamatė naują apreiškimą – „Joną Krikštytoją“ Angelo pavidalu, kuris juos išventino į Aarono kunigystę ir liepė vienam kitą pakrikštyti¹⁴.

¹² Whitmer David, *An Address to All Believers in Christ*. Concord, Calif. 1976, p. 12.

¹³ Hill D., *Joseph Smith...* p. 86-87.

¹⁴ *Ištraukos iš pranašo Džozefo Smito istorijos* // „Brangusis perlas“, §72.

Vėliau tarp Kauderio ir Smito būta nesutarimų: Kauderis sakydavo, kad jis turi pamatyti plokšteles ir įsitikinti jų tikrumu. Atseit, jeigu Džozefas juo pasitiki, tai kodėl nerodo jam plokštelių? Tuomet Džozefas atvedė Kauderį bei du savo ankstyvojo etapo bendradarbius (anksčiau minėtus Martiną Hariį ir Deividą Vitmerį) į mišką, kur įvyko naujas „apreiškimas“ ir angelas parodė jiems plokšteles. Jų liudijimas (vadinamasis „Trijų liudijimas“) yra pateikiamas „Mormono knygos“ pradžioje. Tačiau įdomu tai, kad Džozefas Smitas savo plokštelių jiems taip ir neparodė, o jie matė jas tiktai miške vykusiame „apreiškime“, t. y. plokštelių buvimo Džozefo dispozicijoje faktas nebuvo patvirtintas. Be to, visi trys asmenys, pasirašę minėtą liudijimą, vėliau paliko mormonų bažnyčią ir kalbėdavo prieš Smitą.

Štai ką rašo Markas Tvenas (Mark Twain) apie šį liudijimą:

„Esama žmonių, kuriems reikalingi kalnai įrodymų, kad jie bent priartėtų prie patikėjimo kuo nors. Tačiau aš, kai man žmogus sako matęs „rašmenis, kurie yra ant lentelių“ ir, maža to, šalia stovėjęs angelas, kuris matė tai, ką jis matė, bei tikriausiai davė atitinkamą raštišką liudijimą, – aš jaučiuosi jau toli nuėjęs patikėjimo keliu, net jeigu aš nieko nebuvau girdėjęs apie tą žmogų ir nežinau nei to angelo vardo, nei jo tautybės.“¹⁵

Be to, „Mormono knygos“ pradžioje pateikiamas ir „Aštuonių liudijimas“ – jie teigia, jog Džozefas Smitas jiems asmeniškai parodė plokšteles. Beje, trys iš šių aštuonių asmenų buvo paties Džozefo tėvas ir du jo broliai (kurie buvo asmeniškai suinteresuoti plokštelių egzistavimu), o keturi priklausė Vitmerių šeimai ir kartu su aštuntuoju liudytoju Hairamu Peidžu (Hiram Page) po kurio laiko išstojo iš mormonų bažnyčios. Tačiau iki šiol jų liudijimu naudojamosi naujiems nariams privilioti.

Kaip Smitui pavyko įtikinti juos, kad jie kažką matė, liks paslaptimi visiems laikams. Tačiau kai kas paaiškėja, perskaičius jų prisiminimus. Vienas iš trijų liudytojų, Deividas Vitmeris, vėliau rašė, kad angelo su plokštelėmis reginys buvo panašus į kažkokį „išpūdį“. Kitas liudytojas Martinas Haris sakė, kad jis matęs plokšteles „dvasios akimis“, bet „niekad jų nematęs kūno akimis, t. y. matęs tiktai vizijoje ar vaizduotėje... kaip, pavyzdžiui, galima matyti miestą anapus kalno“¹⁶.

¹⁵ Twain Mark, *Roughing It*, ch. 16.

¹⁶ Citata iš: Ropp Harry L., *Are the Mormon...* p. 37.

Kai kurie tyrinėtojai pasakoja apie Džozefo asmenybės magnetizmą ir jo ypatingą talentą priversti žmones „matyti apreiskimus“. Tai liudija kai kurių iš aštuonių liudytojų prisiminimai, kaip Džozefas rodė jiems plokšteles:

„Liudytojams buvo liepta visą laiką melstis ir atlikti kitus dvasinius pratimus. Po kurio laiko jis [Džozefas] pagaliau sukvietė visus į kambarį ir ištraukė dėžę, kurioje, anot jo, buvo saugomas tasai neįkainojamas lobis. Po to buvo nukeltas dangtis; liudytojai, pažvelgę po juo ir nieko neradę, pradėjo šūkauti: „Broli Džozefai, mes nematome jokių plokštelių!“ Pranašas jiems atsakė: „Ak jūs, mažatikiai! Kiek dar Dievas kentės šią gudrią ir gašlią giminę! Klaupkitės! Melskite Dievo, kad suteiktų jums šventą ir gyvą tikėjimą!“... [Po dviejų valandų maldos] jiems pažiūrėjus į dėžę, jie leidosi įtikinami, jog matė plokšteles.“¹⁷

Labai panašu į „nuogojo karaliaus“ efektą iš Anderseno pasakos.

1831 metais įvyko antrasis Smito ir Kauderio išventinimas į aukščiausią kunigystės laipsnį – Melkisedeko kunigystę. Šį kartą jiems apsiereiškė „apaštalai Petras, Jokūbas ir Jonas“, kurie juos ir „išventino“. Taip buvo „atnaujintas“ ankstyvojoje Bažnyčios istorijoje prarastas šventumas. Jo nebūta aštuoniolika šimtmečių, bet dabar, kaip buvo pasakyta, jis galios visiems laikams.

Deividas Vitmeris (vienas iš trijų liudytojų) pasipriešino šiai naujovei ir apkaltino Džozefą Smitą, kad jis pats ją išrado, patartas jo naujojo įtakingo pasekėjo Sidnio Rigdono (Sidney Rigdon). Iki Rigdono naujajai bažnyčiai visiškai pakako seniūnų. Vitmeris papasakojo, kad būtent Rigdonas atkreipė Džozefo dėmesį į Melkisedeko vaidmenį Senajame Testamente ir į vyriausiojo dvasininko vaidmens svarbą bei įkalbėjo jį prašyti Dievo šio išventinimo. Dievas paklusniai ir nedelsdamas atsiuntė Smitui „žinią“, kad Rigdonas buvo teisus. Nuo to laiko Rigdono dėka mormonų bažnyčioje egzistuoja du išventinimo laipsniai¹⁸.

Sidnis Rigdonas buvo vienas iš „atgimusiųjų“ (revivalist) sektų narys. Susipykęs su jos vadovu ir atkakliai tikėdamas, kad Izraeliui lemta vėl susivienyti, Rigdonas buvo įsitikinęs ankstyvojoje Bažnyčioje gyvavus

¹⁷ Ten pat.

¹⁸ Whitmer, *An Address...* p. 35.

komunų santvarką. Jis buvo pasirengęs sutikti su naujaisiais mormonų „apreiškimais“. Per trumpesnę nei trijų savaičių laikotarpį Sidnis Rigdonas ir visa jo komuna Kirtlande (Ohajo valstija) buvo pakrikštyti mormonų misionierių, o paskui Rigdonas kartu su jais nuvyko į Niujorko valstiją, kur buvo su džiaugsmu priimtas Smito. Netrukus jis įkalbėjo „pranašą“ ir 60 jo pasekėjų grupę persikelti į Kirtlandą – beveik 300 mylių į vakarus nuo Niujorko valstijos: toliau nuo „persekiotojų“ ir „ištvirkusios spaudos“.

Tokia yra Smito „ankstyvųjų apreiškimų“ istorija, kurią galima traktuoti įvairiai. Pats Džozefas pasakojo apie juos daug vėliau ir kaskart vis skirtingai. Jis painiojo laiką, kada jie buvo įvykę, savo amžių tuo metu (pasakodamas pirmą kartą apie savo pirmąjį „apreiškimą“ 1832 metais, Smitas sakė, kad tuomet jau buvo 16-tieji metai), o svarbiausia – pačių apreiškimų turinį. Pavyzdžiui, pasakodamas apie savo pirmąjį apreiškimą, jis pradžioje yra sakęs, kad jam buvo apsirėiškęs Jėzus, vėliau – kad kažkoks angelas, o pagaliau išdėstė versiją, kuri dabar yra pateikiama mormonų knygoje ir buvo perpasakota šiame leidinyje.

Esama svarbių neatitikimų ir antrojo „apreiškimo“ aprašymuose: pirmuosiuose Džozefo pasakojimo apie šį įvykį leidiniuose (dar jam gyvam esant) jam pasirodęs angelas, pasivadinęs Nefiu (Nephi)¹⁹. Tik po 1851 metų Nefis tapo Moroniu. Toks stebėtinai vienintelio įvykio liudytojo nenuoseklumas sukelia abejonių tiek jo pasakojimo teisingumu, tiek paties apreiškimo egzistavimu.

Galima padaryti prielaidą, kad pradžioje Džozefas nutarė pradėti savotišką žaidimą su savo šeima, bet juo patikėjo, jam pačiam to nesitikint. Ką darysi – teko tęsti žaidimą, o paskui jis jam patiko.

Kita vertus, šių apreiškimų aprašymai yra gana būdingi. Jie gerokai primena iš stačiatikių asketikos žinomus tamsių jėgų apreiškimus, taigi, galimas daiktas, jam kažkas iš tikrųjų buvo apsirėiškęs. Šiaip ar taip, jeigu šioje istorijoje ir figūravo velniški apreiškimai, tai nereiškia, kad joje nebūta šarlatanizmo. Tačiau mes niekada nesužinosime, koks buvo procentinis santykis tarp tos velniavos ir šarlataniškumo.

¹⁹ Žr.: *Where Does It Say That?* (A Research Tool Compiled by Bob Witte). Gospel Truths, Grand Rapids, Michigan, ch. 6/4.

2. Skaityti „Mormono knyga“ yra labai nuobodu: Markas Tvenas ją pavadino „chloroformu, o ne knyga“

1830 metais „Mormono knygos“ „vertimas“ buvo baigtas. Moronis vėl apsiereiškė Džozefui ir pasiėmė iš jo aukso plokštes: ateis laikas, kai jos bus pateiktos kitam pranašui, kuris vers kitas knygos dalis, kurias kol kas Moronis uždraudė versti. Knyga buvo išleista Smito pasekėjų 5 tūkstančių egz. tiražu ir parduodama po 1 dolerį 20 centų – tai laikais tai buvo gana didelė kaina. Savo išore „Mormono knyga“ primena Bibliją – storas tomas, paprastai tamsiai mėlynu viršeliu su auksiniais įspaudais. Atspausdinta dviem stulpeliais, kas taip pat primena Bibliją. Stilius – pseudobiblišnis, „nukopijuotas“ iš karaliaus Jokūbo verstos Biblijos („King James Bible“), – vienintelės Džozefui Smitui žinomos Biblijos versijos. Šį veikalą skaityti labai nuobodu: Markas Tvenas pavadino jį „chloroformu, bet ne knyga“ ir pridūrė, kad galima laikyti stebuklu vien tai, kad Džozefas Smitas ją kurdamas neužmigo²⁰.

To pseudobiblišnio pasakojimo pagrindas buvo tuo metu Amerikoje populiarios spekuliacijos dešimties dingusių Izraelio giminių tolesnio likimo tema. Būtent tada atsirado ir buvo plėtojamos „britų izraelizmo“ teorijos, pagal kurias šios giminės, pasirodo, ne visiškai dingo, bet jų geriausi atstovai laivais nuvyko į Britanijos salas (arba net į Ameriką) ir tapo didžiosios anglosaksų rasės pradininkais.

Tos pačios idėjos įkvėpė ir Džozefą Smitą, bet jo kūriniuose buvo savotiškai interpretuojamos. „Mormono knygoje“ pasakojama apie dviejų žmonių grupių iš Artimųjų Rytų migraciją į Amerikos žemyną. Pirmoji migracija neva buvo įvykusi iš karto po kalbų susimaišymo statant Babelio bokštą. Tūlas Jaredas su savo broliu pradėjo melstis Dievui, prašydami, kad Jis nesumaišytų jų kalbos. Dievui įvykdžius jų prašymą, Jaredo giminaičių klanas (jarediečiai)²¹ su visa savo manta ir naminiiais gyvuliais atvyko į Ameriką aštuoniais laivais, iš dalies primenančiais Nojaus arką. Jų ainiai sukūrė naujoje pakrantėje klestinčią civilizaciją:

„Ir jie dirbo su visokiomis rūdomis ir išgaudavo auksą ir sidabrą, ir geležį, ir skaitvarį, ir visokius metalus... Ir jie turėjo šilkų ir plonų suktų siūlų drobės; ir gamino

²⁰ Twain Mark, *Roughing It*, ch. 16.

²¹ Tiksliau būtų juos vadinti *jareditais* pagal analogiją su nefitais ir lamanitais. Bet kadangi mes pateikiame tikslias citatas, turime siūlyti skaitytojams tokias formas, kurios yra pateiktos prastuose mormonų vertimuose.

visokiausius audinius... Ir jie gamino įvairius įrankius žemei dirbti – arti ir sėti, pjauti ir kaupti, ir taip pat kultū... Ir jie gamino įvairius įrankius, kuriais jie panaudodavo savo žvėris. Ir jie gamino įvairius karo ginklus“ (Eteras 10:23-27).²²

Pažymėtina, kad Džozefas buvo gana nerūpestingas, išvardydamas naminius gyvulius: anot jo, persikėlėliai atsivežė su savimi į Ameriką arklių, kiaulių, karvių, asilų ir dramblių. Tačiau yra žinoma, kad Naujajame pasaulyje prieš Kolumbą tokių gyvūnų nebuvo.

„[Jarediečiai turėjo] visokiausių vaisių ir grūdų, ir šilkų, ir plonos drobės, ir aukso, ir sidabro, ir brangių daiktų; ir taip pat visokių galvijų: jaučių ir karvių, ir avių, ir kiaulių, ir ožkų, ir taip pat daugelio kitų rūšių gyvulių, kurie buvo naudingi žmogaus maistui. Ir jie taip pat turėjo arklių ir asilų, ir ten buvo dramblių ir kurelomų, ir kumomų“²³ (Eferas 9:17-19).

Tačiau Jarediečiai kartu su „ypač naudingais kurelomis ir kumomais“ galiausiai išmirė, ir visa ši istorija tolesniems įvykiams nebeturėjo jokios įtakos.

Didesnėje knygos dalyje yra aprašoma kitos tautos istorija. Apie 600 m. pr. Kr. Jeruzalės gyventojų Legijo (Lehy) šeimyna (apie pora tuzinų asmenų) prieš pat miesto sugriovimą išvyko laivu į nežinomus kraštus. Naujieji migrantai perplaukė Indijos ir Ramųjų vandenynus ir įsikūrė tuo metu negyvenamoje Amerikoje. Jie iš naujo pastatė Saliamono šventyklą, ėmė daugintis ir apgyvendino visą kraštą.

Vėliau tarp Legijo ainių prasidėjo skilimas: vieni (lamaniečiai, t. y. blogojo Legijo sūnaus Lamano palikuonys) už sukilimą prieš Nefijo (gerojo Legijo sūnaus) valdžią buvo Dievo nubausti ir tapo tamsiaodžiais, kiti liko balti. Toliau „Mormono knygoje“ tuo pačiu pseudobibliiniu stiliumi pasakojama apie vėlesnį „Izraelio likučio“ gyvenimą Amerikoje. Ši įdomi istorija baigėsi liūdnai: gausūs indėnai lamaniečiai („prakeiktoji gentis“) sunaikino baltuosius nefiečius.

Mokslininkai nurodo, kad „Mormono knygoje“ yra daugybė Biblijos fragmentų. Pavyzdžiui, Jaredo duktė, kaip ir Salomėja, šoko

²² Etero knyga yra viena „Mormono knygos“ dalis, į kurią nuorodos mormonų literatūroje yra pateikiamos tokia pat tvarka kaip nuorodos į Bibliją: knyga, skyrius, eilutė. [Liet. tekstas iš *Mormono knyga*, Intellectual Reserve, 2000. – vert. past.].

²³ Mokslui nežinomi gyvūnai.

priešais karalių ir už tai, tėvo patarta, pareikalavo jo priešų galvos. Aminadis, kaip ir Danielius, iššifravo užrašus ant sienos, o Alma atsivertė tokiomis pat aplinkybėmis kaip apaštalas Paulius. Lamaniečių dukterys buvo pagrobtos lygiai taip pat kaip ratelį šokusios Siloamo mergelės. Amonas – amerikietiškas Dovydo antrininkas – nesant Galijotui, nužudė akmenimis iš svaidyklės šešis savo tėvo kaimenių pagrobėjus. Kristus po Prisikėlimo taip pat buvęs Amerikoje, ten apsiėmė baltiesiems izraeliečiams, paskyrė iš jų 12 apaštalų, pakartojo Kalno pamokslą ir pasakė, kad atvyks antrą kartą. Apie 25 tūkstančiai „Mormono knygos“ žodžių yra paimti iš Senojo Testamento vadinamojo „Karaliaus Jokūbo vertimo“ ir dar apie 2 tūkstančius žodžių – iš Naujojo Testamento to paties vertimo. Kartais būdavo kai kas pakečiama, siekiant išvengti kritinių klausimų dėl to, kaip senovės pranašas Amerikoje galėjo atspėti angliško vertimo, atlikto praėjus daugiau kaip tūkstančiui metų po jo mirties, tekstą.

Tyrinėtojai aptiko daugiau kaip 400 „Mormono knygos“ panašumų vien su Naujuoju Testamentu. Vienoje jos dalių – „Moronio knygoje“ (7:45-47) esama kelių pažodinių skolinių iš Pirmojo laiško korintiečiams 13 skyriaus. Ta tema mormonas Sidnis Speris (Sidney Sperry) pateikė įdomų paaiškinimą:

„Nemanau, kad Paulius buvo pirmasis teksto sudarytojas. Pirminis šaltinis – tai pats Išganytojas. Paulius naudojosi Jo žodžiais, rašydamas korintiečiams, ir net nebuvo

²⁴ *Book of Mormon Institute*, Dez. 1959. Extension Publications BYU, 1964, p. 8.

²⁵ Antono Šandoro LaVėjaus (Anton Szandor LaVey) „Šėtono biblijoje“ (Unholy Word F.O.D.) p. 159 yra pateikiamas velnio vardų sąrašas, tarp kurių minimas ir Mormo (panašu, kad jis yra kilęs iš graik. „mormo“ – pabaisa, baidyklė, siaubūnas. Turint omenyje, kad ir Smitas, ir LaVėjus pradėjo karjerą nuo okultizmo ir abu buvo išventinti masonų ložėse, šis sutapimas neatrodo esąs atsitiktinis. Šis velnio vardas, atrodo, buvo pakankamai plačiai žinomas ir Smito laikais, nes, sprendžiant iš jo 1843 m. gegužės 15 d. laiško, daugelis jo klausdavo, iš kur kilęs žodis „Mormonas“. Smito atsakymas į šiuos klausimus labai įdomus: jis aiškina, kad auksinėse plokštelėse jo perskaitytas žodis „Mormon“ neturi nieko bendra su graikišku žodžiu „mormo“, bet yra kilęs iš dviejų žodžių: senovės egiptiečių „mon“ – gėris ir anglų „more“ – daugiau. Nekomentuosime Smito kompetencijos egiptologijoje, tik paklausime, kokių būdu tariami „Mormono knygos“ autoriai, baigę ją rašyti V a. po Kr. ir mokėję tik „reformuotąją egiptiečių“ bei senąją hebrajų kalbas, mokėjo anglų kalbą, kuri tuomet dar neegzistavo?

kaltinamas plagiatu. Kai mūsų prisikėlęs ir pašlovinas Viešpats atvyko į Ameriką, jis atsinešė tą patį tikėjimo, vilties ir meilės pamokslą. Mormonui šis pamokslas buvo žinomas, tik jis nežinojo, kad kitame žemyne gerokai anksčiau juo naudojosi ir Paulius.²⁴

Anot Smito, didesnė dalis jo išverstos knygos buvo parašyta nefiečio, kurio vardas Mormonas²⁵. Jos dalys buvo parašytos protėvio Nefio – imigranto iš Palestinos, atvykusio į Ameriką 600 m. pr. Kr. kartu su savo tėvu Legiju ir Mormono sūnumi Moroniu (paskutiniu juo nefiečiu). Mormonas buvo nefiečių karvedys beveik šešiasdešimt metų IV a. po Kr., kai jo tauta buvo bešnykstanti. Jis buvo Dievo išrinktas būdamas vos penkiolikos metų amžiaus ir vadovavo tautai iki pat savo žūties mūšyje, kada buvo septyniasdešimt penkerių. Moronis baigė savo tėvo literatūrinį darbą, o 421 m. po Kr., prieš pat savo mirtį, užkasė šį didžiulį aukso lobį; būtent jis tinkamu laiku buvo to paties Moronio (prisikėlusio angelo pavidalu) nurodytas Džozefui Smitui.

Knygoje, kuri buvo Smito paskelbta kaip „neklaidingiausia knyga žemėje“²⁶, gausu vidinių prieštaravimų ir paprasčiausių stilistinių klaidų. Pirmieji jos leidimai buvo kruopščiai redaguojami, taisant tiek kalbos netaisyklingumus, atsiradusius dėl Smito nemokšiško, tiek chronologinius nesutapimus ir akivaizdžius prasminius liapsusus. Pavyzdžiui, 1898 metų leidime būta 2000 taisymų, lyginant jį su pirmuoju leidimu, 1981 metų leidime – jau 4113 taisymų²⁷. Tikrai keistas požiūris į „šventąjį raštą“, kurio kiekvienas žodis skelbiamas Dievo apreiškimu ir kurį Džozefas Smitas buvo pavadinęs „neklaidingiausia knyga žemėje“. Jeigu tikėtume, kaip dera mormonams, dieviškąja vertimo kilme, belieka padaryti prielaidą, kad mormonų dievas prastai moka anglų kalbos gramatiką, todėl raštingesniems jo gerbėjams tenka slapta taisyti jo klaidas.

Tačiau vienas dalykas – taisyti Dievo rašybą bei sintaksę, o visai kas kita – keisti Dievo žodžių prasmę. Bet mormonai ir ją keitė. Džozefo Smito pažiūroms vis labiau evoliucionuojant pagonybės link, teko atitinkamai koreguoti monoteistines „senovės pranašų“ kalbas. Beje, nepaisant visų valymų, „Mormono knygoje“ liko daugybė vietų, kurių

²⁶ Smith J., *The History of the Church of Jesus Christ of Latter-day Saints*. Solt Lake City, 1972, IV, p. 461.

²⁷ Tanner J. & S., *Mormonism: Shadow or Reality?* Solt Lake City, 1982, p. 89.

prasmė iš principo prieštarauja įtrauktiems į vėlesnes teologines mormonų knygas Džozefo Smito ir kitų pranašų „dieviškiems“ apreiškimams.

Liko knygoje ir daugybė keistų kuriozų. Papasakosime apie kai kurias iš jų.

Kaip rašoma „Mormono knygoje“, praėjus vos keliems metams po jų atvykimo į Naująjį pasaulį, naujakuriai pradėjo statyti Saliamono šventyklos kopiją. Savo darbą jie baigė per devyniolika metų. Tai įdomus faktas, prisiminus, kad, pasak Biblijos, Jeruzalėje tokią šventyklą statė daugiau kaip 150 tūkstančių žmonių septynerius metus. Kaip saujelei naujakurių, kurių dauguma tikriausiai buvo ne aukštos kvalifikacijos statybininkai ir medžio drožėjai, bet moterys ir vaikai, pavyko įgyvendinti tokį sudėtingą statybos projektą, tebelieka mįslė, lygiai taip pat ir tai, kaip jiems pavyko nepažįstamoje šalyje rasti Saliamono šventyklos kopijos statybai reikalingų medžiagų – marmuro, aukso, sidabro, vario, bronzos ir kt.

Trečiojoje Nefio knygoje (9:18) Kristus sako nefiečiams: „Aš esu Alfa ir Omega, Pradžia ir Pabaiga“. Tai yra skolinys iš Jono Teologo Apreiškimo (21, 6). Tačiau kur galėjo nefiečiai, išvykę iš Jeruzalės apie 600 m. pr. Kr., susipažinti su graikų kalba bent tiek, kad galėtų atpažinti pirmą ir paskutinę jos abėcėlės raides? Beje, Džozefas Smitas savo 1843 m. gegužės 15 d. laiške mini: „Lapuose, kuriuos aš Dievo malone verčiau, nebuvo nė vieno graikiško ar lotyniško žodžio“²⁸.

„Mormono knygoje“ teigiama, kad „Kristaus mokiniai“ vadino save „kristčionimis“ („krikščionimis“) jau 73 metais prieš Kristaus gimimą! „Ir tie, kurie priklausė bažnyčiai, buvo ištikimi; taip, visi tie, kurie buvo tikrai tikintys Kristų, su džiaugsmu priėmė Kristaus vardą, arba kristčionių, kaip jie buvo vadinami, dėl savo tikėjimo Kristumi, kuris ateis“ (Almas 46:15). Tačiau Biblijoje yra teigiama, kad žodis „krikščionis“ buvo pirmą kartą panaudotas Antiochijoje (Apd 11, 26).

Toliau 3 Nefio knygoje (11:21) kalbama apie tai, kad Nefiui apsireiškęs Kristus suteikė jam galios krikštyti save ir visus savo palikuonis. Tačiau autorius pamiršta, kad tokia galia jau buvo suteikta „Viešpaties Šventosios Dvasios“ Nefio proproseneliui Almui (Mozijas 18:12-18), taigi Nefis, kaip ir visa jo tauta, jau buvo oficialiai apkrikštyti. Beje, Almo ir jo pasekėjų

²⁸ *Times and Seasons*, 4 tomas, p. 194.

„krikštas“ įvyko dar anksčiau – 147 m. pr. Kr. Pakrikštytieji pasivadino „Dievo bažnyčia“ arba „Kristaus bažnyčia“ (Mozijas 18:16, 17).

Laive, atgabenusiam į Naująjį pasaulį Legiją su jo šeimyna (1 Nefis 16:10 ir toliau), buvo naudojamas kompasas, išrastas tiktai po daugelio šimtmečių.

Apie „Labano kardą“ (1 Nefis 4:9) sakoma, kad jis pagamintas iš „brangiausio plieno“ – ir tai 592 m. pr. Kr.!

Arba štai dar toks tekstas: „Ir buvo taip, kad Koriantumras, pasirėmęs ant savo kalavijo, šiek tiek pailsėjo ir nukirto Šizui galvą. Ir buvo taip, jog kada jis nukirto Šizui galvą, Šizas pasikėlė ant savo rankų ir krito; ir stengdamasis gauti oro mirė“ (Eteras 15:30-31). Kaip žmogus nukirsta galva galėjo uždusti – lieka Džozefo Smito paslaptis.

Beje, ir pats Smitas pripažino, kad knygoje esama daugybės prieštaravimų ir bandė juos pateisinti vėlesniuose leidimuose, išleistuose jam gyvam esant. Pavyzdžiui, antrajame „Mormono knygos“ leidime atsirado vieta, kur Mormonas atsiprašo už tai, kad rašo „reformuota egiptiečių“, bet ne hebrajų kalba, nes pirmoji yra daug „taupesnė“ už antrąją. Tai, anot Mormono, lemia knygos netikslumus (Mormonas 9:32-34). Dviejuose kituose papildymuose teigiama, kad, jeigu knygoje esama trūkumų, jie buvo padaryti žmonių (Mormonas 8:17, 9:31; Eteras 12:22-28).

Smito aprašyta civilizacija egzistavo maždaug nuo 600 m. pr. Kr. iki beveik 400 m. po Kr. Tautos „gerokai pagausėjo ir išplito visoje žemėje“ (Jaromas 8), „ir nuėjo iš žemės pietuose į žemę šiaurėje, ir pasklido tiek, kad jie pradėjo dengti visos žemės veidą – nuo jūros pietuose iki jūros šiaurėje, nuo jūros vakaruose iki jūros rytuose“ (Helamanas 3:8). Knygoje minimi ne mažiau kaip 37 miestai ir užsimenama, kad lamaniečių mūšyje su nefiečiais prie Kumoro kalno žuvo daugiau kaip du šimtai trisdešimt tūkstančių nefiečių (Mormonas 6:10-15).

Amerikos žemyne būta tikro demografinio sprogo: „Visas žemės veidas buvo padengtas pastatais, ir žmonių buvo beveik taip pat gausu kaip jūros smilčių“ (Mormonas 1:7). Žmonės statė ne tik būstus, bet ir laivus, šventyklas, sinagogas ir „šventąsias slėptuves“ (Gelamanas 3:14), kaldino sidabro ir aukso monetas (Almas 11:14) ir kalė iš geležies, vario, bronzos ir plieno įvairius ginklus, pavyzdžiui, kardus, ietis,

krūtinšarvius, „rankų skydus“, „skydelius galvoms apsaugoti“, lankus, strėles ir kt. (Almas 43:18-20). Anot Džozefo Smito, indėnai lamaniečiai, gyvenę prieš susitikimą su baltaisiais atvykus Kolumbui, augino neegzistavusius Naujajame pasaulyje kviečius ir miežius, o ne kukurūzus ir bulves, kuriuos ten aptiko pirmieji europiečiai.

Pagaliau reikia paminėti, kad nė vienas „Mormono knygoje“ aprašytas faktas nėra patvirtintas jokiais archeologiniais duomenimis. Ir vis dėlto, kad Smitas, apeliuodamas į apreiškimus, tvirtino, jog jo aprašyti žydų migrantai atvyko laivu prie Čilės krantų ir „buvo sužinojęs“, jog Indianos ir Ilinojaus valstijose esantys griuvėsiai yra nefiečių gyvenvietės, nei viena „Mormono knygoje“ aprašyta vietovė nėra žinoma geografijos mokslui, todėl neįmanoma atlikti tikslingų kasinėjimų.

Vienintelė tiksliai mormonų nurodyta vieta yra pati Kumoro kalva, kur Džozefas iškasė savo lobį. Pasak „Mormono knygos“ (Mormonas 6-8), ten vyko ir paskutinis mūšis, kuriame, kaip jau buvo minėta, žuvo daugiau kaip 230 tūkstančių nefiečių – visa jų kariuomenė. Nebuvo kam jų laidoti, tad jų kūnai turėjo ten ir likti. Reikia manyti, kad tame mūšyje turėjo žūti ir nemažai lamaniečių – bent panašus skaičius. Prisiminkime, kad prieš kelis šimtmečius toje pačioje vietoje tarp suskilusių Jarediečių būta lemiamo mūšio, kuriame žuvo keli milijonai žmonių, kai ir pasibaigė nežinoma pasauliui šios tautos istorija (Eferas 15). Taigi žemė aplink tą lemtingą kalvą turėtų būti sklidina žmonių kaulų ir geležies. Jeigu mormonai būtų radę ką nors arti šios vietos, galima būtų visiems laikams išsklaidyti abejones dėl „Mormono knygos“ autentiškumo. Kasinėjimai buvo gana intensyvūs. Tačiau jokių šių dviejų kruvinų mūšių pėdsakų nebuvo rasta, nors po pirmojo mūšio lauke turėjo likti keli milijonai lavonų, o po antrojo – beveik pusė milijono lavonų su visa amunicija (šarvais, kardais, šalmais, ietimis, lankais, strėlėmis ir kt.). Mormonai pagaliau pareiškė, kad jie nėra visiškai tikri, ar tai buvo ta kalva, ar kuri nors kita. Atseit, tikriausiai ta, bet gal ir ne ta²⁹. Kyla pagrįstas klausimas, ar iš viso egzistavo tokia kalva kartu su aukso plokštelėmis ir su visais milijonais lamaniečių, nefiečių ir Jarediečių?

²⁹ Nors dar 1979 metais oficialaus mormonų laikraščio „Church News“ redakcinėje skiltyje teigiama, jog labai pavojinga kelti abejones dėl Kumoro kalvos Niujorko valstijoje, kur Moronis buvo užkasęs savo plokšteles, vietos, nes tokiu atveju sukeliama abejonės pranašų žodžiais (*Editorial* // „Church News“, 1979 liepos 29 d., p. 16).

Mormonų misionieriai dažnai teigia, kad garsiausias ir autoritetingiausias archeologijos srityje JAV valstybinis Smitsono institutas naudojami „Mormono knyga“ kaip archeologinių tyrimų šaltiniu. Tačiau Smitsono institutas paskelbė oficialų paneigimą, kategoriškai tvirtindamas, kad tokie pareiškimai neatitinka tikrovės ir kad mokslininkai archeologai nemato jokio ryšio tarp Naujojo pasaulio archeologijos ir minėtų knygų tematikos.

Archeologai nerado nei vieno Smito aprašyto daikto, nei klestėjusios pramonės pėdsakų, nei miestų griuvėsių. Nerasta nei Smito minėtų gyvulių kaulų, nei kultivuojamų augalų liekanų. Hebrajiškoji indėnų kilmė Amerikos žemyne nebuvo patvirtinta jokiais užrašais nei ivrito kalba, nei „reformuota“ ar kitokia egiptiečių kalba. Pagaliau antropologai yra įsitikinę, kad indėnai yra kilę iš mongoloidų rasės, giminingos eskimams, aleutams ir šiaurės Sibiro tautoms, ir neturi nieko bendra su semitais. Amerikos apgyvendinimo iš Sibiro teoriją šiandien galima laikyti įrodyta.

Baigdamas šią temą, pateikiu garsaus JAV antropologo prof. Rėjaus Matenio (Ray Matheny) 1984 metais vienoje konferencijoje pasakytą nuomonę:

„Bet kuriam specialistui akivaizdu, kad „Mormono knygai“ nėra vietos Naujojo Ppasaulio kontekste... Ji niekur nedera... nei antropologijoje, nei istorijoje... Ji atrodo kaip nesusipratimas... Jei tikėtume „Mormono knyga“, Amerikoje prieš Kolumbą egzistavo metalurgijos pramonė, gaminusi plieną ir geležį, būta ratuotų vežimų; buvo auginamos tokios Senajam pasauliui būdingos žemės ūkio kultūros kaip kviečiai ir miežiai, būta arklių ir karvių... Archeologija vienareikšmiškai tvirtina, kad visų minėtų elementų Naujajame pasaulyje nebuvo. Bet koks jų minėjimas tėra anachronizmas.“³⁰

Palyginimui vertėtų pridurti, kad, skirtingai nei neegzistuojanti mormonų archeologija, Biblijos archeologai randa vis daugiau iškasenų, patvirtinančių Biblijoje aprašomų įvykių, realiųjų bei asmenų egzistavimą. Be to, patvirtinamos net smulčiausios jų detalės. Prisiminkime ir tai, kad praktiškai visi minimi Biblijoje geografiniai pavadinimai (skirtingai nei mitinė mormonų Zarahemla, „Gausybės žemė“ ir kt.) atitinka realius miestus, gyvenvietes ir vietas, žinomas šiuolaikiniams mokslininkams.

³⁰ Žr. Ropp Harry L., *Are the Mormon...* p. 57.

3. „Mormonų biblija tėra prasta išmonė, suregzta pagal Senojo Testamento pavyzdį ir papildyta nuobodžiu Evangelijos perpasakojimu“

Kokia yra reali „Mormono knygos“ kilmė? Šiuo klausimu esama kelių hipotezių. Vienoje jų minimas menkai žinomas amerikiečių rašytojas Solomonas Spauldingas (Solomon Spaulding) – buvęs protestantų pastorius, parašęs du fantastinius romanus apie senovės Amerikos gyventojus. Jo pažįstami prisimena, kaip jis linksmino žmones, pasakodamas jiems apie Nefio ir Legijos nuotykius. Apie tai jis neva buvo parašęs knygą „Rastas rankraštis“, bet mirė nespėjęs jos išleisti. Pagal šią hipotezę Džozefo Smito padėjėjas Sidnis Rigdonas pavogė rankraštį iš spaustuvės ir atnešė jį savo bičiuliui. O Smitas jį išleido savo vardu. Tai pasakius šiuolaikiniams mormonams, jie tikriausiai atsakytų, kad rankraščio nėra išlikusio, todėl nieko įrodyti nebeįmanoma ir tegalima daryti prielaidas. Tačiau jie pasakytų, kad buvo rastas kitas Spouldingo rankraštis „Rankraštinė istorija“, kuris nelabai primena „Mormono knygą“, o dviejų romanų Spauldingas atseit niekaip negalėjo parašyti. Tačiau tam tikrų panašumų tarp rasto Spouldingo romano ir „Mormono knygos“ vis dėlto esama, taigi šis klausimas lieka neišskus. Be rasto romano, kaip teigia Spouldingo hipotezės šalininkai, galėjo egzistuoti ir kitas romanas, juo labiau kad jo pavadinimas nevisiškai sutampa su dingusiojo pavadinimu.

Tačiau, jeigu taip ir nėra, problemos esmė dėl to nesikeičia. Kaip jau buvo pasakota anksčiau, dingusių Izraelio kartų gyvenimas bei veikla buvo plačiai aptariami tuometinėje Amerikoje. Smitas tai girdėjo ir, netgi jeigu minėtas dingęs romanas ir neegzistavo, jis galėjo pasisemti gausių žinių iš literatūros ta tema, juo labiau kad esama daugybės panašumų tarp „Mormono knygos“ ir kelių to laikotarpio autorių knygų. Beje, esama daugelio paralelių, nepaaiškinamų paprastu sutapimu, tarp „Mormono knygos“ ir 1823 metais išleistos Etano Smito (Ethan Smith) (Džozefo Smito bendrapavardžio) knygos „Žydų požiūris, arba dešimt Izraelio kartų Amerikoje“.

Pavyzdžiui, abiejose knygose kalbama apie žydišką indėnų kilmę, apie užkastas į žemę senoviškas knygas, apie pranašus ir aiškiaregius,

³¹ Žr. Ropp Harry L., *Are the Mormon...* p. 40–41.

apie Urimą ir Tumimą, pritvirtintus prie šarvo, apie senus egiptiečių rašmenis, civilizuotą ir barbarišką gyventojų dalis, Jeruzalės sugriovimą, „paskutiniųjų dienų“ Izraelio suvienijimą. Abiejose plačiai cituojamas pranašas Izaijas, kalbama apie didžiąją tautą, kuri paskutinėmis dienomis išvyks į Ameriką, siekdama išgelbėti Izraelį, apie poligamijos praktiką senovės tautų gyvenime, apie senąją civilizaciją, plačiai paplitusią Amerikos žemyne, apie baltojo Dievo atvykimą į jį ir t. t.³¹

Tačiau net šie „sutapimai“ nepaaiškina viso „Mormono knygos“ teksto kilmės. Sprendžiant iš Džozefo motinos prisiminimų, jis nuo vaikystės turėjo nepaprastai lakią vaizduotę ir dažnai pasakodavo namiškiams įvairias istorijas apie buvusius šio krašto gyventojus. Todėl visiškai įmanoma, kad nepaisant visų skolinių (iš Spouldingo, Etano Smito ir t. t.), didesnė „Mormono knygos“ dalis yra paties Džozefo Smito fantazijos vaisius, literatūriškai apdorotas jo „raštininkų“.

Tokios pat nuomonės buvo ir Markas Tvenas. Štai trumpas, bet taiklus jo pateiktas „Mormono knygos“ apibūdinimas:

„Kiek aš galiu vertinti, mormonų biblija tėra prasta išmonė, suregzta pagal Senojo Testamento pavyzdį ir papildyta nuobodžiu Evangelijos perpasakojimu. Autorius bando suteikti savo žodžiams bei posakiams tą neįprastą senovės skambesį, kuriuo pasižymi Šventojo Rašto vertimas į anglų kalbą, atliktas karaliaus Jokūbo įsakymu. Galiausiai išėjo tikra košė – tai šiuolaikinė gyva kalba, tai senovės paprastumas ir iškilmingumas. Pastarosios dalys atrodo sunkios ir įtemptos, pirmosios atrodytų natūralios, tačiau šalia archajiškų kalbų skamba beprasmiškai ir juokingai. Kai autorius pajunta, kad koks nors fragmentas išėjo per daug šiuolaikiškas – o tai pasitaiko kiekviename žingsnyje, – jis įterpia kokį nors biblinį posakį, pvz., „labai užsirūstino“, „ir buvo taip“ ar kitą panašų, ir vėl viskas gerai. „Ir buvo taip...“³² – jo mėgstamiausias žodelis. Jeigu jo nebūtų, visa biblija būtų ne storesnė už brošiūrą“.³³

³² „And it came to pass...“ Dabartiniame mormonų vertime: „Ir buvo taip...“ . Kai kuriuose skirniuose šiais žodžiais prasideda beveik kiekviena pastraipa. Šis „Karaliaus Jokūbo Biblijai“ būdingas žodžių derinys aptinkamas „Mormono knygoje“ daugiau kaip 2000 kartų.

³³ Twain Mark, *Roughing It*, ch. 16.

4. Per vieną skandalą minia ištepė Smitą derva, išvoliojo plunksnose ir tampė po visą miestą

„Mormono knygos“ pasirodymu ir prasideda mormonų bažnyčios istorija. Praėjus kelioms dienoms įvyko steigiamasis susirinkimas, kuriame buvo įkurta „Jėzaus Kristaus bažnyčia“, kaip ji buvo pavadinta pradžioje. Jos įstatuose buvo parašyta, kad jos vadovas turi būti aiškiaregys, vertėjas, pranašas, Jėzaus Kristaus apaštalas ir bažnyčios seniūnas Dievo valia. Tai būtinos bažnyčios lyderio savybės. Žinoma, buvo nustatyta, jog iš visų susirinkusiųjų visas šias savybes turi tikrai Džozefas Smitas. Tada ir prasidėjo aktyvi misionieriška sektos veikla.

Nors „Mormono knyga“ ir tapo oficialios Džozefo Smito veiklos pradžia, jo tolesnis kelias buvo ne itin lengvas. Daugelis jo pakrikštytų žmonių nepamiršo jo avantiūristinės praeities, kaimynai jį laikė sukčiumi ir beviltišku šventvagiū. Pasipylė ieškiniai dėl senų bylų, prasidėjo teismo procesai. Visa tai sustabdė religinę Smito grupės veiklą, ir visai šeimai prasidėjo nesėkmių laikotarpis. Džozefo tėvas pateko į skolininkų kalėjimą ir visai šeimai grėse bankrotas. Net Džozefo žmona Ema atsisakė oficialiai stoti į jo bažnyčią ir ragino jį tapti normaliu vyru bei šeimos galva. Nepaisant labai rūščių „apreiškimų“, Džozefo gaunamų iš Dievo Emai ir juose pateikiamų tiesioginių grasinimų, Ema atsilaike visą mėnesį ir tik tuomet pasidavė bei įstojo į vyro vadovaujamą bažnyčią. Tačiau ji ir vėliau daug kartų abejojo savo vyro pranašiškais gabumais.

Vienas būdingų naujosios bažnyčios bruožų yra tai, kad apreiškimas nesibaigė Biblijos laikais, bet trunka visą laiką, ir dėl savo savybių bažnyčios vadovas turi nuolatos jį gauti. Jeigu jis negauna apreiškimų, jis nėra tikras lyderis. Naujasis Testamentas nėra baigtas: pasirodo vis nauji ir atnaujinti „testamentai“, kurie, mormonų nuomone, yra jo natūralus tęsinys.

Įdomu, kad iš daugelio Dž. Smito gautų „apreiškimų“ kai kurie būdavo klaidingi, – pavyzdžiui, tas, pagal kurį „Mormono knygos“ vertimo bendraautorius turėjo tapti Oliveris Kauderis, arba kai Smitas siūsdavo įvairius žmones į nurodytas vietas konkrečioms užduotims atlikti, o jie ten nieko nerasdavo. Viena skandalingiausių pranašysčių buvo „Dievo“ per Džozefą Smitą paskelbtas greitai prasidėsiantis pilietinis karas, kuris pavirs pasauliniu karu ir greitai dėl to įvyks pasaulio pabaiga

³⁴ Viena trijų svarbiausių šventųjų mormonų knygų (žr. toliau).

(„Mokymas ir priesakai“³⁴, 87 skyrius). Pranašystė buvo suteikta Džozefui 1832 m. gruodžio 25 d. Po kurio laiko tauta pradėjo domėtis, kada gi prasidės žadėti įvykiai. Reikėjo kažkaip išspręsti problemą, ir ji buvo išspręsta labai paprastai: Džozefas paaiškino, kad būna Dievo, žmonių ir velnio apreiškimų. Pranašui yra prieinami visi apreiškimai, bet jo uždavinys – išrinkti tikrai tuos, kurie kyla iš Dievo.

Mormonams draudžiama vartoti alkoholinius gėrimus, tabaką, arbatą ir kavą. Jie nevartoja netgi kokakolos, nes joje esama kofeino. Šis draudimas vadinamas „Išminties žodžiu“. Ištikimas alkoholio ir tabako priešas buvo Sidnis Rigdonas – šie produktai buvo griežtai draudžiami sektoje, kuriai jis anksčiau priklausė. Sprendžiant iš visko, jis ir įtikino Džozefą Smitą dėl šių draudimų. Tačiau pradžioje nebuvo kalbama apie kavą ir arbatą. Gana įdomi šio „apreiškimo“ atsiradimo istorija. Džozefas ir jo pasekėjai iš pat pradžių užsiėmė aktyvia misionieriška veikla, todėl jų namuose nuolat gausiai lankydavosi kaimynystėje gyvenantys ūkininkai, kurie domėjosi, ką ten pasakoja kaimynų bernelis. Tai buvo neišsiauklėję žmonės, jie kramtė tabaką ir spjaudydavo jį ant grindų, rūkė, gėrė alų, tad pirmųjų mormonų žmonos buvo labai nepatenkintos. Ema Smit kartą pasakė Džozefui: kodėl tau neateina apreiškimas, kuris visa tai uždraustų? Kažkas iš šalia esančių vyrų tarė: kartu teisingas būtų ir apreiškimas, kuris draustų kavą ir arbatą. Netrukus ir atėjo toks apreiškimas, kuris draudė visus šiuos dalykus³⁵.

Naujoji bendruomenė augo ir nuolat konfliktuodavo su aplinkiniais dėl savo nestandartinio gyvenimo būdo ir keisto tikėjimo. Dėl šios trinties mormonai buvo priversti nuolat migruoti. Schema kiekvieną kartą būdavo ta pati: Smitas paskelbdavo, kad vienoje vietoje yra aptikta Pažadėtoji Žemė, tad ten reikia įkurti gyvenvietę, nuo kurios mūsų karalystė išplis po visą pasaulį – „taip pasakė Pats Viešpats“. Mormonai palikdavo įprastą vietą, persikeldavo ten, bet netrukus ir naujoje vietoje prasidėdavo konfliktai su vietiniais gyventojais. Ateidavo naujas „apreiškimas“, mormonai vėl persikeldavo – ir vėl ta pati istorija.

Per vieną tokį skandalą minia nuplėšė nuo Džozefo Smito visus drabužius (išskyrus marškinių apykaklę), ištepė jį derva, išvoliojo

³⁵ Newell L. K. & Avery V. N., *Mormon Enigma: Emma Hale Smith, Prophet's Wife, „Elect Lady“, Polygamy's Foe, 1984–1879*. Garden City, N. Y., 1984, p.

plunksnose ir tampė po visą miestą. „Pranašą“ paleido tik gerokai aptalžę jam šonus. Galima padaryti prielaidą, kad tai buvo atpildas už menkas „ištvirkavimo nuodėmes“, į kurias bažnyčios steigėjas buvo linkęs iki gyvenimo pabaigos.

Būtent tuo metu tarp mormonų pradėjo plisti daugpatystė, ir Smito linčiavimas, ko gero, buvo nulemtas būtent šios aplinkybės. Maždaug tuo pat metu mormonai pradėjo formuoti kovinius „danitų“ būrius, kurių uždavinys buvo toks: „naikinti pagonis, plėsti juos ir atimti jų turtą; taip įkursime Dievo Karalystę“. Tai buvo jų vadovo gauto apreiškimo žodžiai. Ir nors nebuvo įrodytas tiesioginis Smito ryšys su danitų veikla, galima spėti, kad mormonų gvardijos egzistavimas neprisidėjo prie santykių tarp mormonų ir juos supančių gyventojų pagerėjimo.

Dar labiau Smito reputacija nukentėjo po jo avantiūros bandyti įsteigti nuosavą banką (1836 m.). Surinkęs daug įnašų ir išleidęs gausybę obligacijų, Smitas atsisakė vadovaujančio posto banke, o paskui bankas buvo uždarytas. Kurį laiką „pranašui“ teko slapstytis nuo daugybės apgautų indėlininkų, taip pat ir savo pasekėjų.

Būtent tais metais, kai jį išvoliojo plunksnose, Smitas pirmą kartą papasakojo aplinkiniams apie savo pirmąjį apreiškimą. Matyt, jis norėjo kiek atkurti savo pašlijusį autoritetą ir priminti savo pasekėjams, pritrenktiems tokio nepavydėtino nuotyčio (ir galbūt panorėjusiems grįžti į labiau tradicinės konfesijas), kad, anot paties Dievo Tėvo, visos egzistuojančios krikščionių bažnyčios yra Jo akyse šlykštynė. Tačiau mormonų trintis su „pagonimis“ tęsėsi, ir pagaliau keli sektantai pateko į kalėjimą. Tuomet, pakludami naujam apreiškimui, mormonai iš Kirtlendo persikėlė į Ilinojaus valstiją, kur įsteigė Navu (Navou) miestą. Tai įvyko 1838 metais. O 1844 metais Džozefas Smitas buvo nužudytas. Būtent Navu mieste jis skleidė savo mokymą ir parašė dvi pagrindines mormonų tikybės knygas – „Mokymas ir priesakai“ bei „Brangusis perlas“.

5. Iš viso papiruse būta 46 hieroglifų. Iš jų Smitui pavyko iššpausti 1125 angliškus žodžius, iš jų 65 asmenvardžius

Vertėtų papasakoti įvykį, nutykusį 1835 metais, kai mormonai dar gyveno Kirtlende (Ohajo valstija). Kartą ten pasirodė keliaujantis senienų pardavėjas, vežiojantis su savimi ir rodantis už pinigus keturias mumijas ir kelis senovės Egipto papirusus su hieroglifais. Kadangi

Džozefas, išvertęs „Mormono knygą“, buvo laikomas senovės Egipto kalbos mokovu, pardavėjas atnešė jam versti savo papirusus. Džozefas labai apsidžiaugė galimybe įrodyti savo sugebėjimus ir įsigijo papirusus už du tūkstančius dolerių – tais laikais astronominę sumą. Išanalizavęs dokumentus, Smitas pareiškė, kad vienas jų yra paties Abraomo Egipte rašyti raštai, o kitas yra parašytas Jokūbo sūnaus Juozapo ranka. Džozefas sukūrė „senovės egiptiečių abėcėlės raktą“ ir po kurio laiko išleido pirmojo papiruso „vertimą“ – **„Abraomo knygą“**, kuri vėliau buvo priskirta šventosioms mormonų knygoms (ji yra įtraukta į „Brangųjį perlą“).

Buvo manoma, kad papirusas sudegė per gaisrą Čikagoje 1871 metais, todėl buvo neįmanoma palyginti „Abraomo knygos“ su originalu. Tačiau 1967 metais šis papirusas buvo aptiktas Niujorko Metropoliteno muziejuje ir padovanotas mormonų bažnyčiai. Papirusas buvo mormonų atpažintas ir su džiaugsmu priimtas. Tačiau jie neatkreipė dėmesio į vieną aplinkybę: mokslininkams atsirado unikali galimybė palyginti bent vieną Džozefo Smito „vertimą“ su originalu. Rezultatas buvo toks, kokio ir tikėtasi. Tai buvo įprastas laidojimo ritualo tekstas. Jis vadinasi „Kvėpavimų knyga“ ir specialistų yra verčiamas taip:

„Osiris bus nuvestas prie Honso Didžiojo Tvenkinio, kaip ir Osiris Horas³⁶, Tihebito sūnaus, kuris buvo išteisintas po to, kai jo rankos buvo pridėtos prie širdies, o leidimas kvėpuoti (atliktas [Isidės], su užrašais viduje bei išorėje) buvo įvyniotas į karališkąjį audeklą ir uždėtas į kairę nuo jo širdies, o kiti tvarsčiai mumijai buvo apvynioti apie jį. Žmogus, kuriam buvo nukopijuota ši knyga, kvėpuos per amžius, kaip ir dievų Ba“.³⁷

Akivaizdu, kad jis neturi nieko bendra su „Abraomo knyga“.

Mormonams buvo labai sunku užgniaužti šią istoriją. Kartą Maskvos gatvėje vykusioje diskusijoje mormonai man pareiškė, kad Metropoliteno muziejus „pakišo“ visai kitą papirusą, o tikrasis yra prarastas. Bet aš mačiau, kad jiems nejauku apie tai kalbėti. Paklausus, kam mormonų bažnyčiai saugoti su ja nesusijusį papirusą kaip šventenybę, jie nesugebėjo atsakyti ir, skubiai nutraukę diskusiją, pasišalino.

47.

³⁶ Mirusiojo, į kurio kapavietę buvo įdėtas minėtas papirusas, vardas.

Oficiali mormonų versija yra tokia: papirusas tikrai buvo Smito įsigytas kartu su kitais papirusais, tačiau jis vertęs ne šį, bet kitą papirusą – puikiai išsilaičiusį, su tekstu, parašytu juodu ir raudonu rašalu. Pagal mums jau pažįstamą schemą pranešama, kad tikrąjį papirusą matė tik keletas žmonių ir tik iš tolo. Šis papirusas neva yra dingęs, o išsaugotas nesvarbus kito papiruso gabalas.

Iš tikrųjų dokumento autentiškumas yra neabejotinas. Pirma, jo iliustracijų fragmentai sutampa su „Abraomo knygos“ iliustracijomis. Trūkstamos iliustracijų dalys buvo atkurtos pagal Džozefo eskizus; jos liudija jo nemokėsiškumą visais su Egiptu susijusiais klausimais. O Džozefo Smito pateikiama šių piešinių interpretacija sukelia homerišką egiptologų juoką. Pakanka paminėti, kad dvi figūras moteriškais apdarais (iš užrašų po jomis yra aišku, kad tai yra deivės Isidė ir Maat) jis identifikuoja kaip faraoną ir jo paveldėtoją. Be to, išliko Smito rankraštis, kurio puslapio kairiajame lauke yra perpieštas hieroglifinis ženklas, o dešinėje yra pateiktas jo „vertimas“. Būtent šie ženklai yra aiškiai matomi rastame papiruse.

Apie tai vertėtų pakalbėti smulkiau. Iš viso papiruse yra 46 hieroglifai. Iš jų Smitui pavyko išspausti 1125 angliškus žodžius, iš jų 65 asmenvardžius. Reikia pabrėžti, kad asmenvardžiai paprastai neverčiami, bet transliteruojami skiemenimis. Iš 65 asmenvardžių trys – Mahmakrah, Sagreel ir Elkenah – aptinkami tekste po kelis kartus ir sudaro 52 skiemenis, t. y. jau daugiau nei 46 ženklus papiruse. Tai koks čia „vertimas“?

Aptarkime vieną iš Smito perpieštų ženklų. Egiptologai sako, kad tai egiptietiško žodžio „ežeras“ arba „tvenkinys“ dalis. O Džozefas Smitas išverčia keturis šio hieroglifo linijas 76-iais angliškais žodžiais iš 334 raidžių. Štai jo vertimas:

„Jis buvo guolio, kokiais naudojosi Chaldėjai, pavidalo ir stovėjo priešais dievus Elkenahą, Libnahą, Mahmakrahą, Korašą, taip pat priešais dievą, panašų į Egipto karaliaus Faraono dievą. Kad jūs žinotumėte apie tuos dievus, aš jums pradžioje pateikiu vaizdą piešiniuose, kuriuos Chaldėjai vadino Rahleenos, t. y. hieroglifais“ (Abraomas 1:13-14).

Antrai šio egiptiečių žodžio pusei išversti Smitas panaudojo dar 59 angliškus žodžius. Taigi iš vienintelio egiptietiško žodžio mormonų savamoksliui genijui pavyko išspausti 136 angliškus žodžius, iš jų 8

tikrinius daiktavardžius, kurių kiekvienas buvo ne mažiau kaip dviejų skiemenų. Manau, šio vieno pavyzdžio pakanka suformuoti pagrįstai nuomonei apie Smito vertėjo talentą.

6. Į kalėjimą įsiveržė minia, ir Smitas kartu su broliu buvo nušauti; beje, susišaudant Smitas sužeidė tris žmones

Prieš pereinant prie mormonų tikybos turinio, derėtų tarti kelis žodžius apie **daugpatystę**. Mormonų daugpatystės pradžia laikomi 1831 metai, kai Džozefas kreipėsi į vieną 12 metų panelę, pasakęs jai, kad per Dievo apreiškimą jam buvo pasakyta, jog ji privalo tapti jo antrąja žmona (pirmąja poligamine žmona). Iš tikrųjų šis apreiškimas nebuvo visai tikslus, nes tuo metu jis jau turėjo pirmąją poligaminę žmoną, su kuria jau buvo sudaryta santuoka, anot paties Džozefo, šieno kupetoje. Tada viena po kitos atsirado naujos žmonos.

Tais pačiais 1831 metais Smitas pranešė keliams seniūnams apie jo Misūryje matytą „apreiškimą“: nuo šiol visi „šventieji“ gali gyventi poligaminėse santuokose. Greičiausiai jis mąstė apie indėnų „lamaniečių“ moteris. Buvo manoma, kad jų ir mormonų palikuonys bus baltaodžiai. Tačiau Smitas negalėjo nenumatyti, kad daugpatystė dar labiau pagilins mormonų konfliktus su kaimynais, todėl apie šį apreiškimą jis tuomet papasakojo tik nedaugeliui draugų ir vienminčių.

Yra žinoma, kad Ema Smit buvo tuo labai nepatenkinta ir kovojo prieš daugpatystę. Apskritai jos padėtis buvo komplikauta: viena vertus, ji privalėjo pritarti savo vyro pranašystėms, o kita vertus – juk daugpatystė buvo taip pat kilusi iš apreiškimų, abejojimas ja galėjo sukelti abejonių ir kitomis pranašystėmis. Tegalima užjausti vargšę moterį. Kad ją atvestų į protą, Džozefas pranešdavo apie tokius apreiškimus su prastai paslėptais grasinimais:

„Ir tegul Mano tarnaitė Ema Smit tepriima visas, skirtas Mano tarnui Džozefui, kurios yra doros ir nekaltos Mano akyse; o tos, kurios buvo nusidėjusios, bet neprisipažino, tebūna sunaikintos, sako Viešpats Dievas... Ir Aš įsakau Mano tarnaitėi Emai Smit būti kartu su mano tarnu Džozefu ir jo laikytis, o jeigu ji nepaklus, tebūnie ji sunaikinta, sako Viešpats, nes Aš esu tavo Dievas ir sunaikinsiu ją, jei ji nepaklus Mano įstatymui“ („Mokymas ir priesakai“, 132:52, 54).

Pagaliau būtent daugpatystė ir pražudė Smitą: iš jo apreiškimų išėina, kad daugpatystė yra labai naudingas dalykas (juk reikėjo kažkaip sutvirtinti savo padėtį) ne tik jam, bet ir kitiems mormonams. Jie taip pat turėjo po keletą žmonių, todėl jų santykiai su kaimynais, kurių požiūris į santuoką liko krikščioniškas, toli gražu negerėjo.

Kiekgi žmonių turėjo pats Smitais? Įvairiais duomenimis – 27, 48 arba 84. Kadangi jis vadino santuokomis įvairiausius ryšius (įskaitant ryšius su teisėtomis savo bendražygių žmonomis), vargu ar įmanoma tiksliai nustatyti jų skaičių. Yra žinoma, kad ne mažiau kaip septynios moterys pagimdė jam vaikų, neskaitant pirmosios žmonos (taigi tokių moterų būta bent aštuonių). Apie kitus vaikus duomenų nėra, bet tai dar nereiškia, kad jų nebuvo.

Nepaisydamas nesutarimų ir skandalų su aplinkiniais, Džozefas buvo apsvaigintas savo bendruomenėje turėtos valdžios ir autoriteto. 1844 metais jis netgi pasiskelbė kandidatu į JAV prezidentus. Jis atvirai kalbėjo apie mormonų viešpatavimą pasaulyje ir apie tai, kad jį reikia paskelbti karaliumi ir karūnuoti. Štai kaip jis rašė apie save:

„Aš galiu girtis daugiau už bet kurį žmogų. Aš esu vienintelis žmogus nuo Adomo laikų, kuriam pavyko išsaugoti bažnyčios vientisumą. Dauguma šios vientisos bažnyčios narių yra man ištikima.

Nei Pauliui, nei Jonui, nei Petru, nei Kristui nepavyko to padaryti. Giriوسي, kad nė vienam žmogui nepavyko atlikti tokio darbo, kokį atlikau aš!

Kristaus pasekėjai paliko Jį; o paskutiniųjų dienų Šventieji kol kas nuo manęs nebėga!“³⁷

Tačiau pabaiga buvo apverktina: dalis mormonų, išvargintų skandalingo savo pranašo elgesio, pagaliau atsiskyrė nuo jo, įsteigė savo leidyklą bei spaustuvę, kur pradėjo leisti prieš Smitą nukreiptą medžiagą. Smitas įsakė danitų būriams sunaikinti šią spaustuvę, ir jie su malonumu tai padarė.

Į skandalą įsikišo oficiali valdžia ir įkalinio Smitą su broliu kaip neramumų kurstytojus. Tačiau tauta jau buvo įsiutinta ankstesnių skandalų su mormonais. Kitą dieną, 1844 m. birželio 27 d., į kalėjimą įsiveržė minia, ir Smitas su broliu buvo nušauti. Kažkodėl ir jie turėjo

³⁷ Baer K., *The Breathing Permit of Hor* // „Dialogue“, 3, Nr. 3, 1968 m. ruduo, p. 119–120.

ginklų, iš kurių atsisau dė. Per susišaudymą Smitas sužeidė du ar tris žmonės, iš kurių du paskui mirė³⁹. Todėl Smitas aiškiai neprimena kankinio, kurio krauju paženklinta jo įsteigta bažnyčia, kaip skelbia mormonai.

7. Nors kiekvienas mormonas teturi vieną oficialią žmoną, faktiškai tarp jų tebeklesti daugpatystė

Miręs pranašas pasirodė esąs daug naudingesnis už gyvą pranašą. Smitas buvo paskelbtas kankiniu, o mormonų sąjūdis pradėjo plisti. Naujuoju mormonų vadu tapo **Brigamas Jangas (Brigham Young)**. Jis vadovavo didžiajam mormonų persikėlimui prie Didžiojo Druskos ežero dabartinės Jutos (Utah) valstijos teritorijoje. Jangas įsitvirtino valdžioje po nuožmios kovos, per kurią Smito našlė su savo šalininkais atsiskyrė ir įkūrė savo bažnyčią, kurioje nebuvo pripažįstama daugpatystė. Ši bažnyčia egzistuoja iki šiol („Reorganizuota Jėzaus Kristaus paskutiniųjų dienų šventųjų bažnyčia“⁴⁰), nors ji nėra tokia galinga ir turtinga kaip pagrindinė mormonų bažnyčia.

Mormonai judėjo į vakarus, neturėdami jokio apibrėžto tikslo. Pagrindinė 148 persikėlėlių grupė vedė didelį karavaną: 73 vežimus, vieną valtį, vieną patranką, 93 arklius, 52 mulus, 66 jaučius ir 19 karvių. Toliauėjo vis nauji ir nauji persikėlėlių karavanai. Tai buvo sudėtinga ir varginanti kelionė, pasibaigusi prie Druskos ežero, kur buvo įkurtas miestas, dabar vadinamas Solt Leik Sičiu (Salt Lake City). Šis mormonų istorijos epizodas yra minimas Konano Doilio (Conan Doyle) apysakoje „Raudonų spalvų etiudas“. Joje aprašomas kraustymasis ir per jį vyravusi tironijos, visuotinio įskundinėjimo ir teroro atmosfera, kuri buvo būdinga ankstyvajai mormonų bendrijai.

Brigamas Jangas pasirodė esąs talentingas organizatorius bei vadovas, ir mormonų bažnyčios išlikimas pirmiausiai yra jo nuopelnas. Ankstyvoji mormonų istorija susijusi su daugybe skandalų, iš kurių vienas buvo JAV vyriausybės paskelbtas karas mormonams. Paprastai mormonai vengdavo susidūrimų su kariuomene, pasitraukdami arba, retkarčiais atsisaudydami, persikeldavo į kitas vietas, o vėliau grįždavo į ankstesnes. 1857 metais įvyko vienas didžiausių mormonų

³⁸ *History of Church*. 6 tomas, Salt Lake City, 1843, p. 408-409.

nusikaltimų, sukretusių Ameriką: mormonai išpjovė apie 100 persikėlėlių, suaugusių ir vaikų, iširengusių stovyklą jų teritorijoje. Mormonai bandė suversti kaltę indėnams, tačiau buvo įrodyta, kad tai mormonų darbas. Brigamas Jangas išvengė atsakomybės: teismui nepavyko įrodyti, kad nusikaltimas buvo įvykdytas jo įsakymu; kaip paprastai, tokiu atveju yra labai sunku patraukti atsakomybės svarbiausią kaltininką, tačiau jo artimiausias padėjėjas buvo nuteistas ir pakartas.

Brigamas Jangas mirė 1877 metais. Jis turėjo 70 žmonių ir 56 vaikus. Būdamas gana imponantiškos išvaizdos (aukštas, ilga barzda), jis mėgo vaizduoti Senojo Testamento patriarchą. Daugelis žymių amerikiečių, pavyzdžiui, Ralfas Voldas Emersonas (Ralph Wold Emerson) ir Markas Tvenas, atvažiuodavo pasižiūrėti į jį ir susipažinti su juo.

Kaip ir jo pirmtakas, Jangas buvo labai geros nuomonės apie save:

„Neblogiau nei kelią į savo kabinetą aš žinau, ko mokyti šiuos žmones, ką jiems sakyti ir ką daryti, norint juos nuvesti į Dangaus Karalystę. Iki šiol nesu sakęs nė vieno tokio pamokslo ir neskleidžiau jo žmonių vaikams, kurio negalima būtų vadinti Šventuoju Raštu.“⁴¹

Kitas svarbus įvykis mormonų bendruomenės gyvenime buvo daugpatystės panaikinimas. Tai buvo sudėtinga istorija. 1852 metais poligamija buvo paskelbta neatsiejama mormonų religijos dalimi. Jangas daug kartų turėjo apreiškimus, kad prieštaraujantys daugpatystei (kuria, kaip jam buvo sakoma, „Aš, Viešpats, įvedu amžiams“) arba net mintyse smerkiantys ją bus išnaikinti iš gyvųjų tarpo, niekada nesulauks išganymo ir bus amžiams prakeikti⁴². Tai buvo akivaizdus ir nedviprasmiškas apreiškimas: daugpatystė yra pagrindinė mormonų tikėjimo dogma, o pasisakantis prieš ją yra nevertas gyventi:

„Monogamija, t. y. įstatymo numatytas apsiribojimas viena sutuoktine, neatitinka dangiškosios vyrų struktūros... Monogamija – santuokos tvarka, kuri šiuolaikinių krikščionių aukštai vertinama

³⁹ *History of Church*. 7 tomas, Salt Lake City, 1843, p. 103.

⁴⁰ 2000 metais ji buvo pavadinta „Kristaus bendruomene“ („Community of Christ“).

⁴¹ *Journal of Discourses*. 13 tomas, p. 95.

⁴² Žr. *Deseret News*, 1855. Citata iš: Tanner J. & S., *The Changing World of Mormonism*. Chicago, 1980, p. 266.

kaip šventasis sakramentas ir Dievo nuostata, yra ne kas kita kaip plėšikų gaujos nustatyta tvarka... Kodėl mes tikime poligamija ir praktikuojame ją? Todėl, kad Viešpats ją padovanojo Savo tarnams per apreiškimą Džozefui Smitui, ir Viešpaties tarnai visuomet ją praktikavo. Mūsų klausia: „Aš ši religija yra populiari danguje?“ Tai vienintelė jame populiari religija, nes tai Abraomo religija...“⁴³

O 1865 metų spalį „pranašas“ paskelbė:

„Arba poligamija buvo dovanota Dievo apreiškimu, arba visas jų [mormonų] tikėjimo pastatas yra melagingas. Reikalauti iš jų atsisakymo tikėti poligamija tolygu reikalavimui atsisakyti viso savo tikėjimo ir savo kunigystę pripažinti melu, savo siekius klaidingais, o viską, dėl ko kentėjo, gyveno, liejo kraują ir puoselėjo viltis – apgailėtinu bankrotu ir gyvenimo žlugimu.“⁴⁴

Praėjusio šimtmečio oficialiuose mormonų pareiškimuose taip pat buvo nuolat sakoma, kad poligamijos principas yra esminė žmogaus išganymo ir išaukštinimo prielaida. Dar 1861 metais savo knygoje „Brigamas Jangas ir jo žmonos“ Džonas Dž. Stiuartas (John J. Stewart) rašė: „Dievas įteisino poligamiją kaip Savo nuolatinės pažangos plano dalį, skatinančią Jo Karalystės plėtotę ir Jo vaikų išaukštinimą“⁴⁵.

Tačiau tai sukėlė rimtų problemų santykiuose su Amerikos vyriausybe: buvo ruošiamasi suteikti Jutai valstijos statusą (kartu mormonams atsirastų galimybė dalyvauti rinkimuose), tačiau daugpatystė JAV įstatymų buvo draudžiama. Mormonams teko rinktis tarp daugpatystės ir nelegalios padėties, kurioje jie galėjo atsidurti. Ir štai 1890 metais tuometiniam mormonų vadovui pasirodo apreiškimas (kaip visuomet, tinkamu laiku), kad daugpatystė panaikinama. Mormonams teko priimti naująjį apreiškimą, tačiau kelios grupės atsiskyrė nuo pagrindinės bažnyčios. Iki šiol dešimtys tūkstančių mormonų tebepripažįsta daugpatystę ir praktikuoja ją. Vienoje televizijos laidoje apie „atsiskyrusius“ mormonus buvo rodomas gana jaunas mormonas, turintis keturias žmonas: viena iš jų buvo motina, dvi kitos – jos dukterys, o ketvirtoji – jų pusseserė. Viena jų išdidžiai tarė, kad geriau turėti 25 procentus 100-procentinio vyro nei visus 100 procentų 25-procentinio vyro. Jos save vadino „žmonomis-seserimis“.

⁴³ „Deseret News“, 1962 rugpjūčio 6 d.

Tačiau pagrindinė mormonų dalis priėmė apreiškimą, ir daugpatystė buvo panaikinta. Pirmoji žmona būdavo pripažįstama vienintele, o visos kitos būdavo išvaromos iš namų be jokio pragyvenimo šaltinio. Galima įsivaizduoti, kas nutiko šiai gausybei žmonių, kurios tiesiog atsidūrė gatvėje.

Nors daugpatystė buvo oficialiai panaikinta, ji tebelieka kertiniu mormonų tikėjimo akmeniu. Mormonai mano, kad tūkstantmečio karalystėje ji tikrai bus atnaujinta. Tad kai kurie „šventieji“ nenori taip ilgai laukti: pasak daugybės publikacijų Vakarų šalyse, daugelis „Jėzaus Kristaus paskutiniųjų dienų šventųjų bažnyčios“ narių slapta praktikuoja daugpatystę, motyvuodami tai jos būtinumu mormonų tikėjimui. Tiesa, jeigu apie tai sužino sektos vadovybė, ji tokių „brolių“ atskiria nuo bažnyčios (tačiau, anot daugelio buvusių mormonų, vadovybė linkusi nepastebėti tokių atvejų – paprastai priemonių imamasi tiktai skandalo atveju). Spaudos duomenimis, šiuo metu ne mažiau kaip 70 tūkst. „mormonų fundamentalistų“ gyvena poligaminėse santuokose. Nors kiekvienas „padorus“ šiuolaikinis mormonas turi tiktai vieną oficialią žmoną, faktiškai jie lieka poligamistais. Kokiu būdu? Apie tai kalbėsime kiek vėliau.

8. Mormonų bažnyčiai vadovauja pranašas, „Dvylikos apaštalų taryba“ su savo prezidentu ir „Septynias-dešimties kvorumas“

Susipažinkime su organizacine mormonų bažnyčios struktūra. Ji yra stabili ir labai veiksminga. Jos žemiausia pakopa yra skyrius (pristaikydami prie Rusijos sąlygų, šioje šalyje mormonai vadina jį parapija), kuriame yra nuo 250 iki 500 asmenų. Išaugęs ir pasiekęs didžiausią skaičių, skyrius automatiškai suskaldomas perpus į du naujus skyrius, kurie didėja toliau. Tam tikroje geografinėje vietovėje esančių skyrių visuma vadinama „kuolu“. Šis pavadinimas yra kilęs iš tų laikų, kai persikėlėliai, atėję į naują vietą, įkaldavo į žemę kuolą savo vietai paženklininti. „Kuolai“ jungiami į „teritorijas“. 1994 m. visas pasaulis buvo padalytas į 22 teritorijas, iš to skaičiaus 8 teritorijas JAV bei Kanadoje ir 14 teritorijų kitose pasaulio dalyse.

Skyriui (parapijai) vadovauja vyskupas su dviem padėjėjais, kuolui – prezidentas, kuris taip pat turi du padėjėjus. Jiems padeda dvylika aukščiausiojo lygio patarnautojų, kurie sudaro „kuolo aukščiausiąją tarybą“. Vietovėse, kur anksčiau nebūta mormonų struktūrų, pradžioje steigiamos misijos, kurios, atsiradus pakankamam parapijų skaičiui, reorganizuojamos į kuolus. Teritorijos vyskupams ir prezidentams

vadovauja „Pirmininkaujanti vyskupija“. Pastarajai vadovauja prezidentas ir du jo patarėjai. Dar aukščiau stovi „Septyniasdešimties Kvorumas (arba Taryba)“ – bažnyčios valdančioji struktūra, kuriai vadovauja atskiras prezidentas su dviem patarėjais. Šie 70 asmenų yra laikomi šiuolaikiniais tų septyniasdešimties, kuriuos buvo pasiuntęs tarnauti Kristus, antrininkais. Šių vadovujančių organų narius mormonai vadina „generaliniais autoritetais“ („generaline valdžia“).

Dar aukštesnė už „Septyniasdešimties Tarybą“ yra „12 apaštalų taryba“ („Apaštalų kolegija“). Kiekvienas „apaštalas“ vadovauja kuriai nors pagrindinei organizacijos veiklos krypčiai: darbui su jaunimu, švietimui, misionierių veiklai, finansams, labdarai, statybai ir kt. Tačiau visa tai daroma „tiktai „Pirmosios prezidentūros“ nurodymu“. Šis prezidentas (kuris taip pat vadinamas pranašu) yra aukščiausias bažnyčios pareigūnas. Jis turi du padėjėjus (pirmąjį ir antrąjį patarėjus). Šie trys asmenys sudaro „Pirmąją (Aukščiausiąją) Prezidentūrą“ mormonų bažnyčioje. Manoma, kad jiems yra suteikta atsakomybė už „Dievo Karalystės valdymą žemėje“ ir įteikti šios Karalystės raktai. „Pirmoji Prezidentūra“ ir „Dvylikos Taryba“, kurie kartu taip pat vadinami „Penkiolika Didžiūnų“ („The Big Fifteen“), rengia savo posėdžius kiekvieną ketvirtadienį 10 val. ryto Solt Leik Sičio šventyklos „Viršutinėje salėje“, kur tariasi ir „gauna nurodymus iš Viešpaties“.

Paprastai pirmasis patarėjas išrenkamas naujojo pranašo mirus pastarojo pirmtakui ir visi kartu pakyla viena pakopa aukščiau: antrasis patarėjas tampa pirmuoju patarėju, o pats įtakingiausias „Dvylikos kvorumo“ narys – antruoju patarėju. Mirus „pranašui“ Džozefui Smitui, buvo likę dar 14 pranašų. Šiuo metu (2002 metų pradžioje) pranašas yra Gordonas B. Hinklis (Gordon B. Hinckley) (gimęs 1910 m.); po jo pranašu tikriausiai taps jo pirmasis patarėjas Tomas S. Monsonas (Thomas S. Monson) (gimęs 1927 m.).

Prezidentas, apaštalai ir „Septyniasdešimties Kvorumas“ vadovauja mormonų bažnyčiai. Du kartus per metus mormonai rengia visuotinius

⁴⁴ *Millennial Star*, t. 72, p. 673.

⁴⁵ Stewart J. J., *Brigham Young and His Wives*. Salt Lake City, 1861, p. 71.

⁴⁶ Kaip teigiama kino filme „The God-Makers“, Brigamas Jangas netgi sakydavo, kad susituokę su juodaodžiais mormonai turi būti nedelsiant žudomi.

susirinkimus, kuriuose renkami nauji pareigūnai. Šie veiksmai labai primena sovietinius rinkimus, kur buvo siūloma rinkti vienintelį kandidatą, už kurį visi vieningai balsuoja (mormonai tai vadina „vadovų palaikymu“). Aišku, šioje sistemoje visi vadai skiriami „iš viršaus“.

Kiekvienas vyras mormonas mano, kad jis turi „Aarono kunigystę“, o išrinktieji turi „Melkizedeko kunigystę“. Pastarieji ir yra mormonų vadovai. Moterų iššventinimas mormonų nėra numatytas. Įdomu, kad pradžioje ir juodaodžiams nebuvo galima turėti nė vienos iš šių kunigysčių⁴⁶, tačiau 7-jame dešimtmetyje prasidėjo kovos už pilietines teises sąjūdis ir, esant labai stipriam spaudimui, mormonus aplankė apreiškimas, kuriuo buvo pranešta, jog Dievas atleido juodaodžiams ir leido jiems priimti kunigystę⁴⁷.

9. Dievo apreiškimai „Mokyme ir priesakuose“ buvo gerokai pakeisti

Mormonai savo „Tikėjimo simboliuje“⁴⁸, kuris yra labiau skirtas „pašaliniam“, teigia: „Mes tikime, kad Biblija yra Dievo Žodis, kadangi ji yra teisingai išversta (sąmoningai miglotas posakis. Turima omenyje: „jeigu ji yra teisingai išversta“, o su Smito „teisingo“ vertimo metodais šios knygos skaitytojai, manau, jau yra pakankamai susipažinę – A. D.); mes taip pat tikime, kad Mormono knyga yra Dievo Žodis“.

Tačiau pagrindinės mormonų tikėjimo nuostatos yra išdėstytos dviejose anksčiau minėtose knygose – **„Mokymas ir priesakai“** bei **„Brangusis perlas“**. Pirmojoje knygoje yra aprašomi tolesni Dievo apreiškimai Dž. Smitui ir kai kuriems kitiems mormonų prezidentams-pranašams. Į antrąją, kuri yra trumpiausia mormonų tikybos knyga, yra įtraukta „Mozės knyga“ (Smito „teisingai išversto“ – o iš tikrųjų baisiai iškreipto – biblinio Pradžios knygos teksto fragmentas pagal „dieviškąjį apreiškimą“), jau mums žinoma „Abraomo knyga“, taip pat pranašo „teisingai išverstas“ Mato Evangelijos dvidešimt ketvirtasis skirsnis ir fragmentai iš jo paties parašyto jo „kanoninio gyvenimo“.

Visos šios knygos paprastai publikuojamos vienu viršeliu ir sudaro vidutinio storio rinkinį (363 psl. – „Mokymas ir priesakai“ ir 74 psl. – „Brangusis perlas“). Aptikus prieštaravimus tarp „Mormono knygos“ bei „Mokymo ir priesakų“ (o jų yra gana daug, nes „Mormono knyga“ buvo parašyta anksčiau, kai Džozefo Smito teologinės pažiūros dar

nebuvo susiformavusios ir buvo palyginus artimos „protestantiškom“, antrosios knygos versija yra visuomet laikoma galiojančia.

Pavyzdžiui, „Mokyme ir priesakuose“ „Dievas kalba“ apie daugpatystę kaip apie „naująją ir amžinąją priesaką“, be to, mini, kad nepriimančios jos „bus prakeikti..., nes niekas neturi teisės paneigti šio priesako ir ateiti į Mano šlovę. Nes visi, kas nori būti palaiminti Mano rankų, turi laikytis šio įstatymo...“ (132:1:5). (Tai bent logika! – A. D.). To paties skirsnio 61–62 eilutėse yra aiškinamos „teisingos“ ir „teisėtos“ daugpatystės sąlygos: vyras gali vesti kiek nori moterų, tačiau kiekviena iš jų turi būti skaisti ir nesusižadėjusi su kitu vyru. Tačiau „Mormono knygoje“ daugpatystė daug kartų nedviprasmiškai smerkiama kaip „įstatymų pažeidimas“ (pavyzdžiui, Eteras 10:5; Jokūbas 2:23-24, 3:5 ir kt.). Jeigu abi knygos, kaip teigia mormonai, buvo Dievo įkvėptos, panašu, kad mormonų dievui buvo labai sunku nuspręsti, ar daugpatystė yra geras, ar blogas dalykas, ar ji verta pasmerkimo, ar paskatinimo.

Beje, „vidutinis mormonas“ šių prieštaravimų nežino: jo niekas šia tema neapšviečia, o jam nurodžius šiuos prieštaravimus, jis yra linkęs juos ignoruoti.

„Mormono knygoje“ nekalbama apie daugelį svarbių mormonų tikybos nuostatų, o kitos, ne mažiau svarbios paneigiamos. Šioms dviem kategorijoms priklauso dauguma dalykų, kuriais mormonai privalo tikėti, būtent: 1) organizacinė bažnyčios struktūra; 2) Melkizedeko kunigystė; 3) Aarono kunigystė; 4) daugelio dievų egzistavimas; 5) ankstesnis žmonių dvasių egzistavimas; 6) dievas yra išaukštintas žmogus; 7) žmogus taip pat gali tapti dievu („amžinosios pažangos dėsnis“); 8) dangaus karalystės padalijimas į tris dalis; 9) daugpatystė; 10) „Išminties žodis“; 11) krikštijimasis už mirusiuosius; 12) dangiškoji santuoka. Tačiau visas šias nuostatas galima rasti „Mokyme ir priesakuose“.

Pradžioje papildomi apreiškimai Džozefui Smitui buvo paskelbti „Kristaus bažnyčios valdymo priesakų knygoje“ (1833 m.), tačiau sparčiai plėtojantis mormonų tikybai, jau po dvejų metų (1835 m.) buvo išleistas papildytas knygos leidimas nauju pavadinimu „Mokymas ir priesakai“. Vėliau knyga būdavo papildoma pagrindiniais apreiškimais mormonų bažnyčios pranašams-

prezidentams. Be to, būta žymių tiek „Mokymo ir priesakų“, tiek šioje knygoje pateikiamų „dievo apreiškimų“ pakeitimų.

Pirmojo „Mokymo ir priesakų“ leidimo pradžioje buvo pateikti jo bažnyčios Ohajo valstijoje seniūnams Džozefo Smito skaitytų „Paskaitų apie tikėjimą“ tekstai. Todėl knygos pavadinime ir figūruoja žodis „mokymas“. Pirmojo leidimo įvade sakoma, kad tiek paskaitos, tiek apreiškimai yra vienodai svarbūs ir privalomi visiems tikintiesiems. Tačiau netrukus teologinės Džozefo pažiūros taip stipriai evoliucionavo, kad buvo nebeįmanoma pakeisti teksto, siekiant jį pritaikyti naujoms dogmoms. Bet buvo sunku ir toleruoti tokius akivaizdžius prieštaravimus tarp „Rašto“ ir tikėjimo, todėl galiausiai 1921 m. „Paskaitos apie tikėjimą“ buvo pašalintos iš knygos teksto. Iki šiol mormonų vadovai nėra pareiškę jokie įtikinančio savo Rašto pakeitimo aiškinimo.

Pateiksiu dar keletą įdomių pavyzdžių.

1. Ne mažiau kaip penkiasdešimt pakeitimų buvo padaryta pirmose keturiose „Priesakų knygos“ ketvirtojo skirsnio pastraipose. Štai, pavyzdžiui, koks buvo pirminis variantas 4:2 teksto, kuriame pateikiamas „dieviškasis apreiškimas“ Džozefui, gautas 1829 metais (t. y. prieš „Mormonų knygos“ publikaciją):

„Jis [Džozefas Smitas] neturi jokios galios joms [aukso plokštelėms], išskyrus Mano jam suteiktą; jis turi Mano dovaną plokštelėms versti ir neturi jokių kitų dovanų, nes Aš jam jų nesuteikiau.“⁴⁹

Jeigu Džozefas būtų klausęs šio „apreiškimo“, jis, baigęs „Mormono knyga“, būtų nerašęs nieko nauja ir juo labiau nebūtų tapęs savo įsteigtos „bažnyčios“ prezidentu bei pranašu. Tačiau apetitas atsiranda bevalgant, be to, išleista „Mormono knyga“ buvo sėkmingai parduodama ir davė didelį pelną. Buvo pradėta svarstyti, kam jis turėtų priklausyti. Džozefas netrukus patyrė apreiškimą, kad jam ir artimiausiems jo padėjėjams („Mokymas ir priesakai“ 70:5-8, 15-18). Tad kilo klausimas dėl pasiskelbusio pranašu asmens gabumų autentiškumo, o jo paties gautas apreiškimas atrodė kenkiąs jam. Todėl netoliaregišką apreiškimą teko pataisyti. Kitame leidime, kuris jau vadinosi „Mokymas ir priesakai“, jis nukeliavo į penktą skyrių ir pasidarė toks:

⁴⁹ Įdomu, kad dar 7-jo dešimtmečio pabaigoje oficialūs mormonų pareigūnai skelbė,

„Tu turi gabumų plokštelėms versti, ir tai yra Mano pirmoji dovana tau. Aš tau liepiu nepretenduoti į jokias kitas dovanas, kol nebus pasiektas šis Mano tikslas; todėl tu negausi iš Manęs jokių kitų dovanų, kol nebaigsi šio darbo“ (5:4).

Dabar Džozefas turėjo apreiškimą, kuris suteikė jam argumentų kovojant su abejojančiais jo tolesne misija, ir leido publikuoti vis naujus apreiškimus bei, savaime suprantama, gauti pelno iš pardavimų.

2. Skelbiama, kad šeštasis „Priesakų knygos“ skyrius yra kažkokių paslaptingo apaštalo Jono rankraščio, jo parašyto „pergamente ir paslėpto“, vertimas. Knygos 1833 metų leidime jis buvo sudarytas iš 143 žodžių. „Mokymo ir priesakų“ leidime (septintajame skyriuje) to paties teksto vertimas jau padidėjo iki 252 žodžių. Turint omenyje, kad šis „vertimas“, kaip teigiama knygoje, buvo atliktas per Urimą ir Tumimą, kyla klausimas, iš kur atsirado papildomi 109 žodžiai? Tikinčiam mormonui čia galimi tik trys variantai: a) mormonų dievas pradžioje neteisingai išvertė, o paskui pats vertimą pataisė (tačiau kas gali garantuoti, kad ir antrą kartą buvo išversta teisingai arba kad taip pat atliktas „Mormono knygos“ vertimas yra visiškai teisingas, ir dievas po kurio laiko nesumanys jo koreguoti?); arba b) Džozefas Smitas antrajame leidime buvo pridėjęs apaštalo Jono nesakytų žodžių (tuomet mormonų pranašas tampa apgaviku); arba c) Džozefas Smitas pirmajame leidime nuslėpė dalį apaštalo Jono žodžių (šiuo atveju jis taip pat tampa apgaviku).

3. Ankstyvuojų laikotarpiu mormonai gyveno vienoje bendruomenėje, ir visas jų turtas buvo bendras. 1931 m. vasarį Džozefą Smitą aplankė apreiškimas, raginantis kiekvieną bažnyčios narį „visą savo turtą skirti bažnyčiai“ („Priesakų knyga“ 44:26-29). Tačiau mormonų bendruomeninio gyvenimo eksperimentas netrukus žlugo. Apreiškimas pasirodė neatitinkąs tikrovės ir jį teko keisti. Pora žodžių, pridėtų strategiškai svarbiose vietose, visiškai pakeitė jo prasmę: „Ir štai tu prisiminsi vargstančius ir pasirinksi dalį savo turto, kurią skirsi jiems...“ („Mokymas ir priesakai“ 42:30).

Šis klastočių ir falsifikacijų sąrašas svarbiausiuose mormonų tikybos šaltiniuose yra labai ilgas. Kyla natūralus klausimas: o gal ir patys šaltiniai tėra klastotės? Ar esama bent vieno rimto ir objektyvaus argumento, kuris

kad „negrų ir baltųjų nelygybė yra dieviškos kilmės, todėl negrai negali būti mormonų

įrodytų, kad yra atvirksčiai? Kad ir kaip stengėmės, mes jo taip ir neradome...

10. Anot mormonų mokymo, Elohimas turi harema, kuriame gimsta jo pradėtos dvasinės būtybės. Pirmosios dvi buvo Liuciferis ir Jėzus

Mormonai tiki, kad Jėzus ir Dievas yra du skirtingi dievai, kurių kiekvienas turi fizinį kūną. Be jų, Visatoje esama begalinės daugybės dievų. Visi dievai, kaip ir mes, turi fizinius kūnus, tačiau „skirtingą energiją“. Kiekvienas dievas turi savo atskirą planetą arba galaktiką (pagal dievo svarbą), kurią jis valdo. Kadangi kiekvienas dievas turi fizinį kūną, jis buvo kažkieno pagimdytas. Kiekvienas dievas turi harema ir iš fizinio ryšio su daugybe žmonių gimsta dvasinės būtybės.

Kažkada, labai seniai, dvasinės būtybės pavidalu buvo gimęs dievas, vardu Elohimas, kuris neaiškiais aplinkybėmis buvo įgavęs žmogaus fizinį kūną, nugyveno žmogaus gyvenimą, o paskui apsigyveno planetoje, besisukančioje apie Kolobo žvaigždę⁵⁰. Iš ten jis ir valdo mūsų galaktiką, t. y. jis yra mūsų dievas.

Mormonų tikybos šaltiniuose esama tokios informacijos apie dievą:

„Mormonų pranašai visais laikais mokė didžios tiesos, kad Dievas Tėvas kažkada buvęs mirtingas žmogus, nugyvenęs žemiškąjį gyvenimą, panašų į mūsų gyvenimą... Mes turime pripažinti faktą, kad kažkada Dievas buvo mažiau galingas nei dabar. Kokiu gi būdu Jis taip išgarsėjo ir iškilo ir kaip Jis pasiekė savo dabartinį Dievybės statusą? Visų pirma prieš daugelį pasaulio epochų Dievas, be abejo, naudojosi visomis galimybėmis išmintiems dėsniams pažinti... Kasdien Jis uoliai dirbo, įtempęs visą Savo valią... ir nuolatiniu darbu bei uoliomis pastangomis Jo žinios didėjo, taip pat dėl visiško paklusnumo didėjo ir Jo visuotinių dėsnių pažinimas. Taip didėjo Jo patirtis; ir tai truko tol, kol Jis pasiekė Dievybės šventikais ir „bažnyčia“ yra bejėgė pakeisti tokią tvarką.

⁴⁸ Ji randame paskutiniuose „Mokymo ir priesakų / Brangaus perlo“ puslapiuose.

⁴⁹ Citata iš Ropp Harry L., *Are the Mormon...*, p. 65.

⁵⁰ Aišku, astronomams ši žvaigždė yra nežinoma.

⁵¹ Hunter M. R., *The Gospel Through the Ages*. Salt Lake City, 1957, p. 114.

⁵² *Times and Seasons*. 5 tomas, p. 613–614. Citata iš: Tanner J.& S., *The Changing World of Mormonism*, p. 173.

⁵³ Smith Joseph Fielding, *Doctrines of Salvation*. Salt Lake City, 1969, 1 tomas, p. 12.

statusą. Kitaip tariant, Jis tapo Dievu, visiškai paklusęs amžiniems Evangelijos dėsniams...⁵¹

Džozefas Smitas rašė: „Visų pirma Pats Dievas, sėdintis Savo soste aukštybėse, yra toks pat žmogus kaip ir mes, ir tai yra didi paslaptis... Mes manėme, kad Dievas buvo Dievu per amžius... Visų mūsų Tėvas gyveno žemėje, kaip ir Jėzus Kristus... Mes turime išmokti, kaip ir mums tapti Dievais...“⁵², t. y. taip pat valdyti savo planetas ir apgyvendinti ten savo gausius palikuonis.

Netgi pirmasis dievas pradžioje nebuvo dievu: „Pranašas [Smitas] mokė, kad Dievas, mūsų Tėvas, pats turėjo tėvą ir t. t. Argi iš to neišplaukia, ypač prisiminus Pažadėtąją Žemę, kad ir mes galime tapti tokie kaip Jis?“⁵³

Brigamas Jangas išplėtojo šį mokymą, mormonų vadinamą „amžinąja pažanga“:

„Dievas yra mūsų Tėvas, mūsų sielų Tėvas. Kadaisė Jis buvo toks pat mirtingas žmogus ir turėjo tokį pat kūną, koku dabar apgaubti mes, o dabar Jis yra aukštoji Būtybė. Aš nežinau, kiek iš viso yra Dievų. Tačiau Dievų būta visais laikais... Kąkada Dievas buvęs mirtinga būtybe.“⁵⁴

Ir toliau: „Dievai egzistuoja, ir mes turime iš visų jėgų stengtis susilyginti su jais“⁵⁵.

Žodžiu, viskas formuluojama trumpa mormonų fraze, pasakyta vieno „prezidentų-pranašų“: „Dievas anksčiau yra buvęs toks pat žmogus kaip ir mes, o mes galime tapti tokie, koks dabar yra Dievas“⁵⁶. Atitinkamai, kiekvienas vyras mormonas turi galimybę tapti „tokiu kaip Dievas“, tačiau susilyginti su Dievu jis niekada negalės, nes Dievas pradėjo savo „pažangos“ kelią daug anksčiau už šiuolaikinius žmones ir gerokai juos aplenkė.

Būdamas žmogumi, Dievas turi ir visus žmogaus bruožus:

„Tėvas, kaip ir Sūnus, turi kūną iš mėsos ir kaulų, kuris yra toks pat apčiuopiamas kaip ir žmogaus kūnas; tačiau Šventoji Dvasia neturi kūno iš mėsos ir kaulų, ji yra Dvasinė Būtybė. Jeigu taip nebūtų, ji negalėtų gyventi mumyse“ („Mokymas ir priesakai“, 130:22).

⁵⁴ *Journal of Discourses by Brigham Young, President of the Church Of Jesus Christ of Latter-day Saints, His Two Councillors, the Twelve Apostles and Others.*

Kai kurie mormonai netgi mano, kad Dievui galima taikyti „nepasitikėjimo procesą“, jeigu jis elgsis „nedieviškai“. Štai ką rašo populiarius mormonų rašytojas:

„Dievo valdžia yra pagrįsta Jo valdomų dvasinių būtybių pagarba bei parama... Todėl, jeigu koks nors Jo poelgis privers šias dvasines būtybes suabejoti pasitikėjimo Juo pagrįstumu ar įžeis jų „teisingumo pojūtį“, jos nedelsdamos nustos Jį rėmusios, ir visa Dievo valdžia tuojau subyrės.“⁵⁷

Deja, tokia paprasta ir veiksminga apkaltos procedūra, taikoma Dievui, yra netaikytina „Jėzaus Kristaus paskutiniųjų dienų šventųjų bažnyčios“ pranašui ir prezidentui: niekas neturi teisės atsisakyti jį remti...

Mormonai teigia, kad jie yra monoteistai, nes žmonės bendrauja tiktai su Elohimu. Žinios apie kitus dievus gyvenant šioje žemėje mormonams yra grynai teorinio pobūdžio. Tačiau, pirma, jie dar turi du atskirus dievus – Jėzų ir Šventąją Dvasią. Antra, dar yra dievas „Mykolas“, nors jo vaidmuo bei tapatybė nėra iki galo nustatyti. Trečia, vis dėlto esama ir kitų dievų, tačiau mormonai jiems nėra „pavaldūs“, pavyzdžiui, JAV piliečiai nėra pavaldūs Rusijos prezidentui. Ir pagaliau kiekvienas vyras mormonas tikisi kada nors tapti pilnateisiu dievu „iš mėsos ir kaulų“. Kas gi tai, jei ne politeizmas? Įdomu, kad dar prieš šio mokymo paplitimą parašytoje „Mormono knygoje“ daugdievytė yra ryžtingai smerkiama: knygoje Almas 18:26 teigiama, kad Dievas yra dvasia, Almas 11:26 sakoma, kad jis yra vienintelis egzistuojantis Dievas.

Bet, jeigu Dievas anksčiau yra buvęs žmogumi, tai kas gi jis buvo? Šiuolaikiniai mormonai linkę nesvarstyti šio klausimo. Didysis Brigamas Jangas mokė, kad jis buvo Adomas. Tai yra logiška mormonų mokymo išvada apie tai, kad mormonai vyrai tampa dievais ir su savo žmonomis apsigyvena planetose. Jangas rašo:

„Kai mūsų tėvas Adomas atėjo į Edeno sodą, jis turėjo savo dangiškąjį kūną; su savimi jis atsivedė Ievą – vieną savo žmonių. Jis – arkangelas MYKOLAS, SENASIS DENMIS, apie kurį kalbėjo ir rašė šventieji. Jis – mūsų TĖVAS ir mūsų DIEVAS, vienintelis Dievas, su kuriuo susitiksimė.“⁵⁸

26 tomai, Liverpool, 1854–1886. 7 tomo p. 333.

⁵⁵ Wiltsoe J.A., ed., *Discourses of Brigham Young*. Salt Lake City, 1991, p. 227.

⁵⁶ Hunter M., *The Gospel through the Ages*. Salt Lake City, 1958, p. 113.

Beje, 1976 metais 12-asis „Jėzaus Kristaus paskutiniųjų dienų šventųjų bažnyčios“ pranašas ir prezidentas Spenseris Kimbalas (Spenser Kimball) paskelbė mokymą apie Dievą Adomą „pseudomokymu“⁵⁹. Tačiau klausimas lieka neatsakytas: kuriam iš pranašų buvo atskleista tiesa apie Dievą – Jangui ar Kimbalui? Be to, mormonų šventyklose vykstančiose slaptose ceremonijose adeptams iki šiol yra skelbiama, kad Mykolas yra „vienas iš Dievų Tarybos narių“ (net vienas iš kažkokios „aukščiausiosios tarybos“, kurioje dalyvauja kartu su tėvu Elohimu ir Jehova-Jėzumi), kad jis tiesiogiai kūrė pasaulį, o paskui tapo „žmogumi Adomu“⁶⁰.

Dievas tėvas turi savo haremą, sudarytą iš daugelio žmonių, su kuriomis jis nuolat užsiima „dangišku seksu“ ir kurios jam gimdo dvasines būtybes. Pirmosios dvi būtybės, pagimdytos mylimosios Dangaus Tėvo žmonos – dangaus Motinos, buvo Liuciferis ir Jėzus (jis taip pat vadinamas Jehova). Po jų buvo pagimdyta daugybė kitų dvasių.

Tačiau pagal amžinosios pažangos dėsnį dvasios turi pavirsti fiziniais kūnais, kad galėtų tapti dievais ir turėtų savo planetas. Kai dvasių priviso labai daug, dvasių taryba surengė susirinkimą, kad parengtų Žemės planetos kūrimo planą, o paskui nuspręstų, ką su ja daryti. Surinkus kvorumą, paaiškėjo du skirtingi siekiai: Liuciferis norėjo valdyti Žemę pagal kažkokius savo planus, o Jėzus – pagal savo. Balsuojant du trečdaliai balsų buvo atiduoti Jėzui, o likę Liuciferiui. Taigi balsų dauguma buvo nutarta, kad Žemę valdys Jėzus, kuriam buvo patikėtas ir jos išganytojo vaidmuo.

Tačiau trečdalis dvasių, vadovaujamos Liuciferio, nesutiko su tokiu demokratišku valios išreiškimu, sukilo ir pradėjo kariauti prieš Jėzaus vadovaujamas dvasias. Liuciferio šalininkai buvo nugalėti ir nubausti tokia bausme: jie niekad nebegalės turėti kūno ir visiems laikams liks dvasiomis. Tačiau ir tarp kariavusių Jėzaus pusėje būta įvairių dvasių. Vienos kariavo priešakinėse linijose, rizikuodamos savo gyvybe, o kitos laikėsi toliau – nedezertyravo, bet ir nerizikavo. Šios bailiosios dvasios įsikūnydamos buvo nubaustos juoda oda, plokščia nosimi ir storomis

⁵⁷ Scousen W.C., *The First 2000 Years*. Salt Lake City, 1979, p. 355.

⁵⁸ *Journal of Discourses*. 1 tomas, p. 50.

⁵⁹ *Church News Section* // „Deseret News“, 1976 spalio 9 d., p. 11.

lūpomis; be to, neteko teisės būti dvasininkais. Drašiosios dvasios buvo apdovanotos balta oda bei „normaliomis“ nosimis ir turėjo visas teises.

Baigusios kartu su Jėzumi kurti mūsų pasaulį, jos pradėjo įsikūnijimo procesą. Taigi mes tiesiogine prasme esame Jėzaus Kristaus (o kartu ir Liuciferio), kuris nedaug mus chronologiškai tepralenkė, broliai ir seserys⁶¹. Beje, kaip teigiama mormonų raštuose, visa, kas egzistuoja Žemėje, pradžioje buvo Dievo sukurta dvasiniu pavidalu, o vėliau įkūnyta:

„[Tai pasakytina] ir apie kiekvieną lauko krūmą, kurio dar nebuvo Žemėje, ir apie lauko žolę, kuri dar neaugo. Nes Aš, Viešpats Dievas, sukūriau viską Žemėje dvasiniu pavidalu prieš jam įsikūnijant“ („Brangūs perlas“, Mozės knyga 5:5).

Mormonai neigia pirmąją Adomo nuodėmę. Štai ką tuometinis Maskvos misijos prezidentas Donaldas Džarvis (Donald Jarvis) sakė savo interviu vienam Maskvos žurnalui:

„Kitaip nei stačiatikiai, mes nemanome, kad žmogus yra kūrinys (taigi jis yra amžinas kaip Dievas? – A. D.) ir kad jis gimsta nuodėmingas. Mes manome, kad žmogus bus atsakingas už savo paties darbus ir kad jis turi dieviškų galių. Mūsų požiūris į pirmąją nuodėmę yra kitoks. „Mormono knygoje“ sakoma: „Adomas nusidėjo, kad atsirastų žmonija. O žmonija gyvena džiaugsmui“. Arba dar: „Jeigu Adomas nebūtų nusidėjęs, jis nebūtų puolęs... ir visa, kas sutverta, būtų likę toje pirmąją būklėje, kurioje buvo sukurta...“ Kitaip tariant, tai ir yra žmonijos istorijos pradžia, be to, kupina optimizmo.“⁶²

Mormonai neigia ir Kristaus Kryžių: „Mes negalime garbinti šio siaubingo jo (Kristaus – A. D.) mirties įrankio“, – sako minėtas Džarvis⁶³.

⁶⁰ Hauth R., *Die Mormonen. Sekte oder neue Kirche Jesu Christi?* p. 107.

⁶¹ Miltonas Hanteris taip ir rašė: „Jėzus yra dvasinis žmonių brolis... Jis yra mūsų vyresnysis brolis“. Žr. Hunter M., *The Gospel through the Ages...*, p. 21.

⁶² *Mormonai tarp mūsų* // „Komersant-Vlast“, Nr. 22 (274), 1998 birželio 16 d.

⁶³ Ten pat.

⁶⁴ *Journal of Discourses*, 1 tomas, p. 51. Tačiau „Mormono knygoje“ aiškiai ir nedviprasmiškai teigiama atviraiščiai (Almas 7:10). Pažymėtina, kad plėtodamas savo mintį, Jangas nusirita iki bjauriausios šventvagystės: „Aš pakartosiu trumpą anekdotą. Kažkada man teko kalbėtis ta tema su vienu profesoriumi ir paprieštaravau jam: Jeigu

Prisiminkime mūsų samprotavimus apie Džozefo Smito apreiškimų šaltinį. Manau, ir čia stačiatikiui nekiltų klausimas, kokiai būtybei Adomo nuodėmė buvo didis džiaugsmas, „kupinas optimizmo“ ir kas labiausiai už viską pasaulyje nekenčia Gaivinančiojo Kristaus Kryžiaus.

Mormonai neigia ir nekaltą Kristaus gimimą iš Mergelės Marijos. Brigamas Jangas teigė: „Nuo šiol visiems laikams atminkite, kad Jėzus Kristus nebuvo pradėtas Šventosios Dvasios“⁶⁴. Mormonų nuomone, Dievas Tėvas buvo nusileidęs į Žemę savo fiziniu kūnu ir įprastu būdu pradėjo savo pirmojo sūnaus Jėzaus fizinį kūną.

„Išganytojo gimimas yra įprastas įvykis – toks pat kaip mūsų vaikų gimimas; tai buvo natūralių veiksmų rezultatas. Išganytojas turėjo kūną ir kraują; jis buvo pradėtas savo Tėvo lygiai taip pat, kaip mes buvome pradėti savo tėvų.“⁶⁵

Be to, dievui buvo visiškai nesvarbu, ar Mergelė Marija buvo susižadėjusi su kitu žmogumi: mormonų nuomone, jis, būdamas mūsų tėvas bei įstatymų leidėjas, galėjo būti aukščiau už visus žmonių įstatymus, moralę bei sentimentus.

„Fiziniam Kristaus kūnui reikėjo motinos ir tėvo. Taigi fiziniai Jėzaus tėvai turėjo santykiauti kaip vyras ir žmona. Iš to išeina, kad Mergelė Marija kurį laiką turėjo būti teisėta Dievo Tėvo žmona. Mes naudojames terminu „teisėta žmona“, nes būtų didžiausia šventvagystė sakyti, kad Jis ją apvaisino arba pradėjo Išganytoją neteisėtai... Jis turėjo teisę apvaisinti Mergelę Mariją, būdamas jos vyras, ir pradėti sūnų, nors ji ir priklausė kitam: nes įstatymas, kuriuo Jis vadovavosi valdydamas žmones, nenumatė, kad Jis kam nors paklustų arba laikytųsi kokių nors taisyklių. Iš Jo pusės taip pat buvo visiškai teisėta po tokio elgesio su Marija vėl grąžinti ją jos sužadėtiniui Juozapui. Mes nežinome, ar Dievas Tėvas atidavė Mariją Juozapui laikinai, ar visam laikui. Kadangi Dievas buvo jos pirmasis vyras, galbūt Jis planavo po prisikėlimo padaryti ją Savo žmona visam laikui.“⁶⁶

Tačiau lieka neaišku: jeigu dievui leidžiama svetimauti, kodėl tai draudžiama būsimiems dievams?

Sūnus buvo pradėtas Šventosios Dvasios, būtų labai pavojinga krikštyti ir konfirmuoti moteris bei prileisti prie jų Šventąją Dvasią, nes ji, besislapstydama seniūnų rankose,

Nepaisant tokių akivaizdžiai politeistinių pažiūrų, mormonai įtikinėja, kad jie išpažįsta Švč. Trejybę. Tačiau 1835 m. „Mokymo ir priesakų“ leidime, Džozefo Smito apreiškimuose, minima, kad „Dievas turi du veidus“, o Šventoji Dvasia yra Tėvo ir Sūnaus „protas“ (prisiminkime, kad Smitui apsireikšdavo tikrai dvejybė). Tik daug vėliau mormonų lyderiai pataisė „Dievo žodį“ ir pradėjo mokyti, kad Šventoji Dvasia taip pat yra „Dievo Veidas“, bet be kūno. Mes prisimename, kad, remiantis mormonų mokymu, tik velnias ir kai kurie nubausti angelai buvo netekę galimybės gauti kūną. Kyla pagrįstas klausimas, už ką gi buvo nubausta Šventoji Dvasia?

Kartu mormonai griežtai neigia krikščionių mokymą apie Švenčiausiąją Trejybę:

„Mormonai nepriima dogmos, teigiančios, jog Dievas yra Trejybė. Jie neranda šio mokymo Biblijoje ir nemano, kad Dievas tikėjosi iš Savo pasekėjų pritarimo šiam labai vėlyvam teologų teiginiui. Žinoma, aš turiu omenyje, kad Dievas yra nedaloma esybė, pasireiškianti Trijuose Asmenyse... Mokslininkams seniai yra žinoma, kad Trejybės dogma atsirado po Naujojo Testamento... Teiginys apie tai, kad netikintis Šventąja Trejybe negali būti krikščionimi, reikštų, kad daugelį šimtmečių po Naujojo Testamento tūkstančiai Jėzaus pasekėjų nebuvo krikščionys.“⁶⁷

„Oficialioji“ mormonų bažnyčios priimta „Trejybės“ mokymo formuluotė, pateikta mormonų „apaštalo“ Briuso MakKonkio (Bruce McConkie) skamba taip:

„Visatos Dievybę arba Aukščiausiąją Prezidentūrą sudaro trys apsišvietusios, iškilios ir tobulos Būtybės... Nors kiekvienas Dievybės Dievas yra atskira ir nepanaši į kitas asmenybė, Jie yra „vienas Dievas“ tuo požiūriu, kad juos jungia tobulumo bruožai, pavyzdžiui, kiekvienas iš jų pasižymi tiesos, žinių, meilės, valdžios pilnatve... nors Jie – trys skirtingos ir atskiros Būtybės. Kiekvienas iš jų užima tam tikrą vietą erdvėje ir tam tikru momentu gali būti tikrai vienoje vietoje... Dievų vienybė – tai ta vienybė, kuri turėtų viešpatauti tarp šventųjų.“⁶⁸

pradėtų vaikus ir tuomet darytų didelę gėdą seniūnams prieš žmones“.

⁶⁵ *Journal of Discourses*, 8 tomas, p. 115.

⁶⁶ *The Seer*. S. I. 1853, p. 158.

Remiantis mormonų mokymu, Jėzus yra turėjęs tris žmonas – Mariją, Mortą ir Mariją Magdaleną⁶⁹, kurios Jam pagimdė vaikų. Vieno iš tų vaikų palikuonis buvo Džozefas Smitas. Kaip prisimename, Smitas atskleidė, jog po savo prisikėlimo Jėzus buvo nuskridęs į Ameriką, kur paskyrė 12 vietinių apaštalų, pažadėjęs savo Antrąjį atėjimą ir Dangaus Karalystę žemėje. Ir pagaliau po apreiškimo Džozefui Smitui atsirado mormonų bažnyčia – mormonų nuomone, pasauliui buvo atskleistas tikrasis tikėjimas.

Kristaus mirtis ant kryžiaus, mormonų nuomone, greičiau turi pedagoginės reikšmės. Bet kuriuo atveju ji negali išpirkti visų žmonijos nuodėmių. Brigamas Jangas rašė:

„Dievo Sūnaus kraujas tikrai buvo pralietas už puolimą ir visas žmonių nuodėmes, tačiau žmonės gali padaryti nuodėmių, kurios niekad negali būti išpirktos Jėzaus krauju... Esama nuodėmių, kurias galima išpirkti auka ant altoriaus kaip senovėje, tačiau yra ir tokių nuodėmių, kurių neįmanoma išpirkti avinėlio, veršio ar karvelio krauju; jos gali būti išpirktos tiktai žmogaus krauju.“⁷⁰

Brigamo Jango laikais mormonai atvirai praktikuodavo „išpirkimą krauju“. Sektos nariams, apkaltintiems atkritimu, svetimoteriavimu arba žmogžudyste, perpjaudavo gerklę, kad pralietas jų kraujas atpirktų padarytą nuodėmę. Šiandien mormonai jau nebežudo nusikaltusių asmeniškai, tačiau išliko tikėjimas, kad tam tikras nuodėmes neįmanoma išpirkti Kristaus auka. Net šiuolaikiniuose Jutos valstijos (kur apie 75% gyventojų yra mormonai) įstatymuose pasmerktiesiems mirti nusikaltėliams leidžiama pasirinkti pakorimą arba sušaudymą. Manoma, kad pasirinkę pastarąjį variantą, jie išperka savo nuodėmes fiziškai pralietu krauju. Būtent šiuo būdu, o ne Jėzaus auka ant kryžiaus yra išperkamos jų nuodėmės. Jangas skelbė:

„Iš bet kurio vyro ir bet kurios moters, pažeidusios Dievo priesakus, reikalaujama už tai atlyginti. Kristaus kraujas niekuomet nenuplaus jūsų nuodėmių; tai gali padaryti tiktai jūsų pralietas kraujas.“⁷¹

⁶⁷ Brošiūrų serija *Mormon Miscellaneous*, 1982 vasaris.

⁶⁸ McConkie B. R., *Mormon Doctrine*. Salt Lake City, 1979, p. 319.

⁶⁹ Žr., pavyzdžiui, Orsono Haido žodžius *Journal of Discourses* 4 tome, p. 259.

⁷⁰ *Journal of Discourses*, 4 tomas, p. 54.

Ryšium su tuo labai būdingas mormonų meilės artimui apibrėžimas:

„Tarkim, kad jį (artimą – A. D.) ištiko didelė nelaimė... dėl kurios, kaip jis žino, jog neteks visko, ką suteikia išaukštinimas... ir jis negalės siekti pastarojo, nepraliejęs savo kraujo, taip pat žino, kad praliejęs savo kraują, jis išpirks tą nuodėmę ir bus išganytas ir išaukštintas iki Dievų. Ir ar šiuose namuose neatsirastų vyro ar moters, kurie nenorėtų pasakyti: „Praliekite mano kraują, kad galėčiau būti išganytas ir pakylėtas iki Dievų“?

Ar Jūs galėtume pamilti tą vyrą ar moterį taip stipriai, kad galėtume juos papjauti? Galėčiau pateikti jums daugybę pavyzdžių, kai žmonės papjaudavo dėl tiesos jų nuodėmėms išpirkti... Tautų nuodėmingumas ir abejingumas neleidžia plačiu mastu taikyti šio principo, tačiau ateis diena, kai Dievo Įstatymas įsigalios visur.

Tai ir reiškia mylėti artimą kaip save patį: jeigu jam reikalinga pagalba, padėkite jam; jeigu jis trokšta išganymo ir tam būtina pralieti jo kraują – dėl jo išganymo praliekite jo kraują... Štai kaip reikia mylėti žmoniją.⁷²

Vien iš šios citatos akivaizdu, kad mormonai neturi nieko bendra su krikščionyste ir pagrindinis jų religinio jausmo įkvėpėjas yra velnias, kuris, anot Šventojo Rašto, iš pat pradžių buvo žmonių žudikas.

11. Žemiausias pragaro ratas yra skirtas mormonams, atsižadėjusiems savo tikėjimo

Koks yra žmogaus egzistavimo tikslas ir kaip jo siekti? Visa mormonų tikyba, „soteriologija“, ritualai bei apeigos yra pagrįsti daugdievytės koncepcija. Džozefui Smitui „atkūrus bažnyčią“, žmonėms atsirado išsigelbėjimo galimybė, t. y. jie gali siekti aukščiausio savo egzistavimo tikslo – tapti dievais, turėti savo planetas, steigti naujas karalystes ir t. t. Poligamija yra neatskirama tokio dieviškumo dalis. Daugybė dvasių trokšta įsikūnijimo į fizinius kūnus, o kiekvienas vyras yra tuo vaisingesnis, kuo daugiau jis turi žmonių. Taip yra pateisinama mormonų daugpatystės doktrina (kuri faktiškai yra Dž. Smito gašlumo vaisius). Todėl išsiversti be jos buvo neįmanoma ir, nepaisant formalaus daugpatystės atšaukimo, mormonai ją išlaikė.

Iki šiol mormonai oficialiai skelbia savo bažnyčioje ypatingą šeimos ir vaikų gimdymo kultą. Faktiškai gyvenimas ne santuokoje yra mormonams draudžiamas. Našliams primygtinai rekomenduojama kuo greičiau sudaryti naują santuoką.

Mormonų, kaip ir apokaliptinių sektų „Septintosios dienos adventistai“, „Jehovos liudytojai“, „Pasaulinė Dievo bažnyčia“ ar „Susivienijimo bažnyčia“, eschatologija yra pagrįsta ypatingu apreiškimu ribotai žmonių grupei su aiškiais geografinėmis bei chronologinėmis ribomis. Mormonams pranašų apreiškimai buvo perduoti per „Jėzaus Kristaus apreiškimą Jo tarnui Džozefui Smitui“ 1832 metais, kai jis dar gyveno Kirtlande (Ohajo valstija).

Pasak Smito, Kristus išpranašavo, kad ateityje Jo šventieji susirinks „ant Siono kalno, kuris taps Naująja Jeruzale. Šis miestas bus statomas, pradėdant Viešpaties piršto nurodytu sklypu šventyklai Misūrio valstijos vakaruose ir pašventintas Džozefo Smito jaunesniojo ir kitų Viešpaties palaimintų asmenų. Tai yra tikras Dievo Žodis, kad Naujosios Jeruzalės miestas bus pastatytas Šventųjų susirinkimo, pradėdant nuo šios vietos – būtent nuo šventyklos vietos, o šventykla bus pastatyta dar gyvenant šiai kartai“ („Mokymas ir priesakai“, 84:2-5).

Toliau tame pačiame skirsnyje Džozefas pranašauja, kad toje pačioje vietoje ir gyvenant tai pačiai žmonių kartai įvyks antrasis Kristaus atėjimas. Tačiau šventyklos toje vietoje nėra iki šiol, nors po Džozefo, žadėjusio asmeniškai pašventinti šventyklą ir miestą, mirties gimė ir atgulė į kapus daugybė žmonių kartų. Žinoma, ir antrasis Kristaus atėjimas neįvyko. O priežastis yra ta, kad būsimosios šventyklos vieta Independence mieste priklauso nedidelei (apie 3 tūkst. narių) „Kristaus bažnyčios (Loto šventyklos)“ sektai, atskilusiai nuo mormonų. Mormonai daug kartų bandė nupirkti šį žemės sklypą už didžiausius pinigus, tačiau „Kristaus bažnyčios (Loto šventyklos)“ sekta kiekvieną kartą pareiškėdavo, kad Jutos valstijos mormonams ji šios žemės neparduos už jokių milijonus. Dėl šių aplinkybių mormonų laukiamas antrasis Kristaus atėjimas bus perkeliamas bent tol, kol susitaikys dvi mormonų sektos. Tik tuomet bus galima pastatyti šventyklą, ir mormonų Kristus galės į ją įsikelti kaip į savo rezidenciją.

Mormonų nuomone, žmonijos istorija buvo prasidėjusi Amerikoje ir ten pasibaigė. Adomas ir Ieva gyveno Edeno sode, esančiame Misūrio

valstijos Džeksono (Jackson) apygardoje. Juos iš ten išvarius, jie pėsti nuėjo 85 mylias šiaurės rytų kryptimi, kol pasiekė slėnį, šiuo metu esantį Deviso apygardoje. Savo „adamitų“ kalba jie pavadino jį „Adam-ondi-Aman“, t. y. „Dievo vieta, kur gyveno Adomas“.

Artimiausioje ateityje Adam-ondi-Amane turi įvykti didysis šventųjų susirinkimas. Adomas (taip pat vadinamas „Senuoju denmiu“), būdamas susirinkimo pirmininku, perduos valdžią Jėzui Kristui, kuris taip pat dalyvaus susirinkime. Į susirinkimą atvyks ir Liuciferis, kuris jo klausta pasisavintus valdžios įgaliojimus šiame pasaulyje grąžins Kristui. Paskui visi dalyviai, vadovaujami mormonų pranašų, „perduos pareigas Kristui“.

Antrasis Kristaus atėjimas turėtų tapti tūkstantmečio pradžia, kai gyvieji ir mirusieji mormonai turėtų būti paimti į dangų Kristaus pasitikti. Paskui jie bus grąžinti į žemę taikiam ir turtingam gyvenimui tūkstantį metų. Tūkstantmečio pradžioje „visi išdidūs ir darantys pikta bus lyg šiaudai; ir aš sudeginsiu juos, – sako Galybių Viešpats“ („Mokymas ir priesakai“ 29:9), o tūkstantmečio pabaigoje jie bus prikelti, suteikiant jiems dar vieną galimybę pasitaisyti.

Baigiantis tūkstantmečiui, bus galutinai išspręstas kiekvieno žmogaus likimas. Aukščiausias vyro tikslas – tapti dievu ir kurti naujas dvasines būtybes, įkūnyti jas, mėgautis savo haremu ir savo sukurtos planetos gyventojų pagarba. Aukščiausias moters tikslas – patekti į tokio laimingo vyro haremą. Rojaus gyvenimas moteriai – tai nuolatinio nėštumo galimybė.

Tačiau toli gražu ne kiekvienas vyras gali tapti dievu. Viskas priklausys nuo jo gyvenimo darbų. Priklausomai nuo jų jis po mirties gali patekti į vieną iš keturių vietų.

Tikras mormonas, įvykdęs visus priesakus, pelnytai patenka į aukščiausiąją karalystę, kuri vadinama „Celestiline (Dangaus – A. D.) karalyste“, arba „Saulės karalyste“. Ji tam tikru būdu yra padalyta į tris subkaralystes: mormonai, atlikę slaptas apeigas šventykloje (o toli gražu ne kiekvienas mormonas jas atlieka), tampa dievais ir išvyksta į savo planetas, o tie, kurie buvo paprasti mormonai teisuoliai, bet neatliko slaptųjų apeigų, tampa lyg ir tarnautojais, kurie gana neblogai gyvena ir netgi bendrauja su Švenčiausiąja Trejybe. Jie padalijami į dvi grupes, iš kurių viena yra aukštesnė už kitą, tačiau skirstymo į šias žemesnes subkaralystes principas šventose mormonų knygoose neišaiškinamas.

Antroji vieta – „Terrestrialinė (Žemės – A. D.) karalystė“, arba „Mėnulio karalystė“, kur patenka mormonai, kurie nėra absoliutūs teisuoliai, ir kai kurie nemormonai teisuoliai. Tai yra kažkas panašaus į skaistyklą, kurioje gyvenimo sąlygos pakenčiamos ir kur nenusileidžia Dievas Tėvas, tačiau nusileidžia Dievas Sūnus ir Dievas Šventoji Dvasia.

Kita vieta yra „Telesialinė karalystė“ arba pragaras, dar vadinamas „Žvaigždžių karalyste“, kur patenka nusidėjėliai – melagiai, žmogžudžiai ir svetimautojai. Jie ten kenčia įvairias kančias, tačiau esama ir prošvaisčių, nes ir į pragarą nusileidžia Šventoji Dvasia ten esantiems nusidėjėliams kiek paguosti.

Kaip teigia tyrinėtojai, nuodugnai studijavę mormonų doktrinas (iš to skaičiaus slaptas), esama ir ketvirtosios vietos. Tai yra žemiausias pragaro ratas, vadinamoji „išorinė tamsa“, prie kurios niekas iš Šventosios Trejybės nepriartėja. Ten viešpatauja siaubas ir absoliuti tamsa. Ši vieta, gyvenama tik demonų, yra skirta savo tikėjimo išsižadėjusiems mormonams.

12. Mormonai surašo mirusiųjų vardus ir susituokia su jais, kad po mirties visos mirusios moterys priklausytų jų haremui

Svarbiausia mormonų kulto dalis yra šventykla. Bet tai yra nevisiškai tas pats, kas maldos salės ar namai, mormonų statomi savo susirinkimams. Rusijoje kol kas tėra vieni jų pastatyti maldos namai Vyborgo mieste, kitur jie naudojami išsinuomotomis patalpomis. Pavyzdžiui, jie nuomojasi mokyklų patalpas, kur susirenka sekmadieniais savo „pamaldoms“. Tokią mokyklą mormonai išsinuomuoja Maskvos Nekalto Prasiidėjimo vienuolyno teritorijoje ir prireikė daug pastangų priversti juos laikytis Rusijos įstatymų, susijusių su mokyklos atskyrimu nuo bažnyčios.

Visos salės yra atviros visiems, ten galima ateiti ir kartu su mormonais padainuoti daineles, paploti ir apskritai „maloniai“ praleisti laiką. Ten atliekama ir mormoniškoji komunikacijos versija, kuri, beje, mažai tereiškia: duona ir vanduo čia tėra grynas formalumas. Įdomu, kad „pašaliniam“ mormonai sako, kad jie komunikacijai naudoja vynuogių sultis, kurios, neva,

⁷¹ Ten pat, 3 tomas, p. 247.

yra tas pat kas vynas. Iš tikrųjų jie naudoja vandenį, o tai jokiū būdu nepatvirtinta Šventojo Rašto – nei krikščionių, nei pačių mormonų⁷³.

Sekmadienio pamaldos paprastai trunka apie tris valandas. Pradžioje giedami himnai, po to dalijama „komunija“ (duona su vandeniu), po to vyksta bendroji pamoka „Šventajam Raštui“ („Mormono knygai“, „Mokymui ir priesakams“ ir kt.) studijuoti. Po to visi išsiskirsto į užsiėmimus grupėse: „Jaunųjų vyrų draugijoje“ (berniukai); „Jaunųjų moterų draugijoje“ (mergaitės ir merginos); „Moterų draugijoje“; „Kunigų draugijoje“ (vyrų) ir „Bažnyčios draugų bendrijoje“ (svečiai ir asmenys, pirmą kartą atėję į susirinkimą).

Su norinčiais pasikrikštyti dirba mormonų misionieriai (jauni vaikinai – „seniūnai“). Misionieriai rengia kandidatams po 12 privalomų užsiėmimų namuose – šešis prieš „krikštą“ ir šešis po jo. „Krikštas“ būtinai turi vykti vienąkart visiškai panardinant į vandenį.

Rytų Europoje mormonai teturi vieną šventyklą Rytų Vokietijoje ir vieną – Švedijoje. Sklinda gandai, kad jie ketina statyti šventyklą Peterburge, bet, sprendžiant iš visko, susitarimo šiuo klausimu dar nesama. Užtat neseniai buvo priimtas sprendimas statyti šventyklą Kijeve. Matyt, „savarankiškos ir nepriklausomos“ Ukrainos valdžia dar labiau nei Rusijos vadovai Amerikos mormonų atžvilgiu užima poziciją „ko pageidautumėte?“.

Tas faktas, kad, nepaisant nedidelio mormonų šalininkų skaičiaus NVS šalyse, mormonai yra pasiryžę investuoti didžiules lėšas į tokių brangių statinių kaip šventyklą, liudija jų rimtą susidomėjimą mūsų regionu. Bet dar pamatysime, ar daug posovietinių „prašmatnaus“ užsienio gyvenimo būdo mėgėjų liks sektoje, sužinoję, kad šventyklos ceremonijoms jie bus „nemokamai“ vežiojami ne į Švediją ar Vokietiją, bet viso labo į Podolą ar Syrecą...

Nepriklausantieji mormonų sektai neįleidžiami į mormonų šventyklą ir netgi ne kiekvienas mormonas įleidžiamas į jų vidų. Yra patalpa lankytojams, kur jus priims ir parodys paveikslėlius, bet į šventyklą jūs neįleis. Patiems mormonams ši garbė suteikiama tik gavus parapijos (skyriaus) ir kuolo prezidentų rekomendacijas, o jų reikia nusipelninti: turėti gerą reputaciją, reguliariai mokėti dešimtinę, laikytis „Išminties žodžio“, visokiais būdais remti „bažnyčią“ ir t. t. Esama ir amžiaus

⁷² Tai paties „pranašo“ Brigamo Jango žodžiai, užrašyti 1857 m. vasario 8 d. Jie buvo publikuoti „Deseret News“ 1857 m. vasario 18 d. ir *Journal of Discourses*,

cenzo: šventyklos ceremonijų dalyvis turi būti „sąmoningo“ amžiaus – ne jaunesnis kaip 18 metų.

Šventyklose iššventinama į tikruosius mormonus, taip pat atliekama santuokos ceremonija, vadinama „santuokos užantspaudavimu“, po kurios mormonas jau gali pretenduoti į savo planetą. Faktiškai šventykloje yra atliekamos trys slaptos ceremonijos: „įvilktuvės“ („endowment“), „santuokos užantspaudavimas“ ir „pavaduojantis krikštas“. Krikštyti ir sudaryti santuoką galima ir ne šventykloje (tačiau tokiu atveju mormonas joku būdu nepateks į aukščiausiąjį Celestalinės karalystės ratą, t. y. netaps dievu ir negaus savo planetos). Apie tą kitą krikšto rūšį, kuri atliekama tik šventykloje, papasakosime kiek vėliau.

Visos šventyklose vykstančios ceremonijos buvo parengtos Džozefo Smito jau po 1842 metų. Yra žinoma, kad 1842 m. kovo 15 d. Smitas tapo Navu miesto masonų ložės nariu. 1840 metais daugelis Ilinojaus valstijos masonų ložių susijungė į vadinamąją Didžiąją Ložę, kurios štabas buvo įsikūręs Springfilde. Keletas vadovaujančių mormonų, jau anksčiau tapę „laisvaisiais mūrininkais“, kreipėsi į tuometinį jos didmeistrį Abrahamą Džonasą (Abraham Johnas), prašydami sankcionuoti vietinės ložės steigimą Navu. 1841 metų spalį buvo leista rengti vietinius susirinkimus, o 1842 metų kovo 15 dieną didmeistris asmeniškai atvyko į Navu iškilmingam vietinės ložės atidarymui Džozefo Smito tarnybinėse patalpose. Tuo pat metu Smitas ir Sidnis Rigdonas buvo priimti į masonus ir jiems buvo suteiktas pirmasis laipsnis, tačiau jau po kelių dienų jie buvo pakelti į antrąjį ir trečiąjį laipsnius. Po šešių savaičių, 1842 metų gegužės 4 dieną, Džozefas Smitas iššventino vadovaujančių mormonų grupę (beveik visi jie buvo masonai) į savo šventyklos ritualą. Tokia buvo šiandieninio mormonų „įvilktuvių“ ritualo pradžia. Kartojame, kad pirmiausia jis buvo suteiktas mormonams, kurie jau priklausė masonų ložėms. Be to, iššventinimui buvo naudotos ir tos pačios patalpos, kuriose buvo atliekami masonų ritualai. Mormonų istorikas B. H. Robertsas aiškina, kad kambarys, „kuriame vyko tos šventos ceremonijos“, buvo ne tik pirmoji mormonų šventykla (dar prieš

44 tome, p. 219–220.

⁷³ „Mormono knygoje“ aiškiai ir nedviprasmiškai kalbama apie komuniką su duona ir vynu (3 Nef 18:3, Moron. 4-5).

⁷⁴ Roberts B.H., *Comprehensive History of the Church of Jesus Christ of the Latter-day Saints*. 6 tomai, Salt Lake City, 1930. Citata iš 2 tomo p. 135–136.

įrengiant Navu mormonų šventyklą), bet taip pat ir Navu frankmasonų ložės susirinkimų vieta⁷⁴.

Po Smito ir Rigdono išventinimo į masonų ložę masonystė taip išpopuliarėjo tarp mormonų, kad mormonų masonų ložės netrukus tapo daug gausesnės nei ne mormonų ložės. Per gana trumpą laikotarpį Navu masonų ložės narių skaičius gerokai viršijo visų Ilinojaus masonų ložių narių skaičių kartu sudėjus⁷⁵. Jeigu šis procesas būtų tęsėsis, mormonai būtų galėję užgrobti visas Ilinojaus masonų ložes. Be to, vadovaujami savo „pranašo“, mormonai pradėjo truputį keisti masonų ritualus: Džozefas Smitas nutarė, kad jis privalo „atkurti“ tikrąją masonystę, kaip kažkada „atkūrė“ tikrąją krikščionybę. Masonų vadovybė, išsigandusi, kad gausūs Smito pasekėjai ložėse gali išrinkti savo „pranašą“ Didžiuoju Magistru, pašalino mormonus iš organizacijos. Aiškindamas minėtą nutarimą, vienas mormonų istorikų rašė: „Jeigu ložei Navu leistų egzistuoti dar porą metų, kiekvienas Henkoko (Hancock) apygardos mormonas būtų išventintas į masonus“⁷⁶.

Daugelis autorių, masonų ir nemasonų, teigia ir įrodo, kad dauguma mormonų ritualų, gestų bei apdarų buvo Smito kuriami, nuolat atsizvelgiant į „laisvųjų mūrininkų“ ritualus bei simboliką, – netgi tiesiogiai kopijuojant kūno judesius, pozas ir kt. Tokio dalinio plagiato pripažinimas, be kita ko, sąlygojo tai, kad Jutos valstijos „Didžioji ložė“ jau daugiau kaip šimtą metų primygtinai reikalauja, jog „Jėzaus Kristaus Paskutinių dienų šventųjų bažnyčios“ nariai neturėtų teisės būti ir vietinių ložių nariais. Tai nedviprasmiškai teigiama ir 1958 metų ložės „Įstatuose“⁷⁷.

Slaptų „įvilktuvių“ metu mormonams išduodamas „kunigystės apdaras“ – slapti baltiniai, kuriuos jie privalo dėvėti ant nuogo kūno po viršutiniais rūbais (įprasti baltiniai dėvimi virš mormonų baltinių). Pradžioje mormonų „kunigystės apdaras“ buvo panašus į kombinezoną iš tarpusavyje sujungtų kelnaičių ir marškinėlių. Praeitame šimtetyje šis kombinezonas dengė visą kūną nuo kulkšnių iki riešų, tačiau šiuolaikinėmis sąlygomis toks apdaras yra nepatogus. Todėl pageidaujantiems buvo numatytos trumpesnės kelnaitės (kiek aukščiau kelių), taip pat tokia naujovė kaip kelnaitės ir marškinėliai atskirai. Marškiniai baltos spalvos, gaminami iš medvilnės ar sintetinių medžiagų.

⁷⁵ Apostle John A. Widtsoe, *Evidences and Reconciliations*. Pirmasis leidimas. Salt

Keturi magiški ženklai ant jų – tai įpjovos, apsiūlėtos baltais siūlais. Dešinėje krūtinės pusėje įpjova yra pasukto į dešinę stataus kampo (kampainio) formos, kairėje krūtinės pusėje – aštraus kampo viršūne žemyn (apversto skriestuvo) formos, bambos ir dešiniojo kelio srityse – horizontalios įpjovos. Akivaizdu, kad šie ženklai buvo Džozefo Smito nukopijuoti iš masonų. Tačiau Smitas atsisakė masonų naudojamo šių ženklų interpretavimo ir suteikė jiems aiškinimą savo išrastos religijos dvasia. Kampainis čia reiškia ne teisę ir teisingumą, bet „sąžiningumą ir dorumą, kurie turi lydėti gyvenimą, atitinkantį Šventykoje mūsų duotus vienybės įžadus“. Skriestuvai, kuris masonams yra tarpusavio meilės ir brolybės simbolis, Smitui tapo „norų, siekių ir potraukių sulaikymo Viešpaties nustatytose ribose“ simboliu. Kiti ženklai tėra nedidelės apsiūlėtos įpjovos – ant bambos („nurodymas, kad kūnui ir sielai nuolat reikia peno“) ir ant dešiniojo kelio (reiškia, kad „kiekvienas kelis turi priklaupiti ir kiekvienas liežuvis išpažinti, kad Jėzus yra Kristus“)⁷⁸. Rekomenduojama šiuos baltinius dėvėti nuolat (išskyrus nebent vandens procedūras), nes jie turi saugoti mormoną nuo bet kokio blogio bei velnio žabangų. Kitaip tariant, „kunigystės apatiniai“ yra svarbiausias mormonų amuletas.

Įšventinamas mormonas gauna naują vardą – šį slaptą vardą nežino jis ir dievas. Atėjęs prisikėlimo iš numirusiųjų laikui, dievas pašauks mormoną šiuo slaptuoju vardu, pastarasis jį išgirs ir prisikels. Tie, kurie tokio vardo nežino, negalės prisikelti su mormonais (t. y. pirmiausia).

Vardus gauna ir mormonų žmonos, tačiau tą vardą nežino dievas, žmona ir pats mormonas. Po prisikėlimo vyrai mormonai pašauks savo žmonas vardu. Žmonos išgirs savo vardus ir prisikels. Todėl kuo didesniai moterų skaičiui išgelbėti mormonas turi turėti daugybę žmonių, net ir negyvų.

Liudytojai pasakoja, kad „įvilktuvių“ ceremonija vyksta tokiu būdu. Naujai atvykusi grupė įleidžiama į šventyklą, kruopščiai patikrinus leidimus bei rekomendacijas. Po to visi prisiekia neskleisti to, ką pamatys šventykoje (apie visas šventykoje vykstančias ceremonijas galima kalbėtis tiksliai su dalyvavusiais jose asmenimis).

Po to atvykusieji dalyvauja keturiuose apeigose: patepimo, apvilkinimo apatiniais marškiniais, iššventinimo ir slaptąjo vardo suteikimo (paprastai suteikiamas biblinis vardas – iš Senojo Testamento arba iš „Mormono Lake City, 1963. 3 tomas, p. 358.

knygos“). Per dieną kiekvienoje šventykloje suteikiamas tikrai vienas vardas visiems dalyvaujantiems „užantspaudavimo“ rituale vyrams ir visoms moterims.

Paskui visi aprengiami baltais bažnytiniais rūbais (vyrai – baltais kostiumais su baltu kaklaraiščiu, moterys – ilgomis baltomis sukniomis) ir žiūri pažintinį filmą.

Paskui visiems „dvasiškai nepasirengusiems“ siūloma išeiti. Žinoma, visi, atvykę iš toli, kad pažintų pasaulio paslaptis, pasilieka. Po to visi sustoja ratu, susiėmę už rankų sukalba dar vieną „malda-priesaiką“ apie amžiną tylėjimą. Kartu mokoma specialių gestų bei sutartinių ženklų (pavyzdžiui, „pjaunančiais“ pirštų judesiais per gerklę ir rankų judesiais per pilvą rodoma, kas jų laukia kam nors prasitarus)⁷⁶. Pažeidus šią priesaiką, kaip rodo jų pačių gestai, jiems už tai keršys „juodųjų angelų būrys“.

Po priesaikos adeptams išduoda papildomus rūbus: berankovį apsiaustą, prijuostę su žaliai baltu dirželiu (vėlgi akivaizdus skolinys iš masonų), baltą kepuraitę (panašią į kepuraites dušui) ir baltą skaidrų šydą veidui uždengti. Visos kitos apeigos atliekamos uždengus veidą.

Sekėjus nuveda į patalpą, iš kurios kelios durys veda į salę, simbolizuojančią „Celestialinę karalystę“. Durų angos uždengiamos užuolaidomis. Naujokams paaiškinama, kad tuoj jie bus išmokyti keturių „sakramentų“ – ženklų-leidimų (slaptažodžių) į tikrąją „dangaus karalystę“. Kas praeis pro užuolaidas, tas pateks ir į dangų.

Toliau visi mokosi šių keturių slaptažodžių: „vinių ženklų“, „alkūnės ženklų“, „karalystės ženklų“ ir „rankos paspaudimo ženklų“. Kiekvienam iš šių ženklų priklauso gana ilgas užkerėjimo tekstas (pavyzdžiui, toks „Štai ženklų vardas: tebūnie sveikata iščiose, smegenys kauluose, jėga rankose bei kojose, valdžia kunigyستėje man ir visiems mano ainiams per amžius“) ir atitinkami kūno judesiai.

Paskui visi prieina prie užuolaidų su dviem angomis. Sekėjas įkiša į jas rankas, už kurių jį ima žmogus, stovintis kitoje užuolaidų pusėje ir simbolizuojantis dievą. Laikydamasis jo rankų, adeptas taria visus reikalingus slaptažodžius-užkeikimus ir „dievas“ praleidžia jį pro užuolaidą. Perėjęs siaurą koridorių, adeptas patenka į turtingai, bet neskoningai išpuoštą salę, simbolizuojančią „Celestialinę karalystę“, kitaip tariant, į dangų.

⁷⁶ *History of Freemasonry in Illinois*. p. 184. Citata iš: Goodwin S. H., *Mormonism and Masonry*. p. 34.

⁷⁷ Hawth Ruediger, *Die Mormonen: Sekte oder neue Kirche Jesu Christi?* p. 129.

Ten galima sėdėti ir medituoti, tačiau neilgai. Laikas grįžti ir imtis „išganymo“ už mirusiuosius. Adeptai kartoja visą procedūrą, tačiau šį kartą jau už ką tik pakrikštytus mirusiuosius. Paprastai apsilankymas šventykloje trunka savaitę, ir nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro sekėjai vėl kartoja tą patį ciklą, kaskart už kitą žmogų (veikdami jo vardu), mirusį anksčiau, neįstojus į mormonų „bažnyčią“.

Šios „mirusios sielos“ prieš tai yra krikštijamos mormonų šventykloje vadinamuoju „pavaduojančio krikšto“ sakramentu. Šią praktiką buvo įvedęs Džozefas Smitas: jis nerimavo, kas atsitiks jo broliams, mirusiems tuomet, kai jis dar nebuvo mormonu, ir jam atėjo apreiškimas, kad jis gali apsikrikštyti vietoje jų. Ši ceremonija atrodo taip: į atitinkamą šventyklos patalpą ateina žmogus, kuris pasako, kad jis yra ne jis, bet, sakykime, jo miręs brolis. Jis yra krikštijamas ir taip įstoja į mormonų bažnyčią: būdamas dvasių karalystėje, jis tampa mormonu. Vyras apsikrikštija už vyrus, moterys – už moteris. Galima krikštytis už visus giminaičius ir apskritai už bet ką, todėl visi žymūs žmonės po mirties jau yra tapę mormonais⁸⁰.

Mormonų prezidentas Vilfordas Vudrafas (Wilford Woodruff), kuris labiausiai prisimenamas dėl apreiškimo, liepusio uždrausti poligamiją (1890 m.), taip aprašo savo kitą apreiškimą:

„...Likus dviem savaitėms iki mano išvykimo iš Sent Džordžo, mane apspito mirusiųjų dvasios, klausdamos, kodėl aš iki šiol jų neišganiau... Tarp jų būta visų „Nepriklausomybės deklaracijos“ signatarų (t. y. JAV tėvų-įkūrėjų – A. D.), ir jie dvi dienas ir dvi naktis nepaliko manęs ramybėje... Aš tuoj pat puoliau prie krikšto baseino ir pašaukiau brolių MakKalisterį (McCallister), prašydamas mane pakrikštyti už visus „Nepriklausomybės deklaracijos“ signatarus ir už penkiasdešimt kitų įžymių vyrų; iš viso jų skaičius pasiekė šimtą. Tarp jų buvo Džonas Veslis (John Wesley) (metodizmo įkūrėjas – A. D.), Kolumbas ir kt. Paskui aš jų krikštijau už kiekvieną JAV prezidentą, išskyrus tris; kai jie galės pasiteisinti, už juos šį darbą atliks kas nors kitas.“⁸¹

Viena turtinga mormonė krikštijosi 30 tūkstančių kartų ir rėmė tūkstančius kitų krikštynų. Taip ji „išgelbėjo“ tokias įžymybes kaip Aleksandras Makedonietis, Julijus Cezaris, Kleopatra, Napoleonas ir

⁷⁸ Hauth Ruediger, *Die Mormonen...* p. 98–99.

⁷⁹ Tą patį primena „kunigystės baltinių“ horizontalios įpjovos.

daugelį kitų. Vienas mormonų vadovų minėjo, kad ši dama išgelbėjo daugiau sielų nei Jėzus Kristus⁸².

Misionieriška veikla tarp mirusiųjų užsiima ir mirę mormonai, kurie, anot „liudytojų“, ir dvasių pasaulyje pamokslauja bei „išgano“ žmonių sielas.

Žinoma, kad mormonai, dirbantys viso pasaulio (taip pat ir Rusijos) registracijos įstaigose bei archyvuose, surašo visų mirusiųjų pavardes, o paskui juos krikštija. Jie turi didžiules asmenų saugyklas, visi jie užfiksuoti mikrofilmuose. Autorinės teisės jų padarytiems mikrofilmams su mūsų protėvių vardais priklauso jiems. Visa tai saugojama specialioje saugykloje (Jutos valstijoje), kuri yra iškirsta uoloje.

Be to, esama ir santuokų su mirusiais. Būtent tokios „celestialinės santuokos“ yra „vartai“ į aukščiausią išganymo pakopą – tapimą dievais. Mormonai surašo mirusių moterų vardus ir veda jas, kad paskui, kai jie po savo mirties taps dievais ir apsigyvens savo planetoje, visos šios mirusios moterys sudarytų jų haremą. Niekas negali būti tikras, kad jo velionė močiutė netapo kurio nors mormono žmona, nes mormonai Rusijoje veikia daugiau kaip dešimt metų.

Stačiatikių nuomone, toks „pavadojantis krikštas“ ir „dangiškosios santuokos“ yra didžiulė šventvagystė, prilygstanti nebent satanistų atliekamam kapų išniekinimui: juk mūsų protėvių vardai be jų ir mūsų sutikimo yra naudojami okultiniams-maginiams tikslams.

13. Mormonai pasaulyje ir Rusijoje

Mormonų bažnyčia yra labai turtinga (jos bazinis kapitalas viršija 30 milijardų dolerių), nes visi jos nariai privalo mokėti dešimtinę (10% visų pajamų, neatskaičius mokesčių). Tačiau aukojimas tuo nesibaigia: mormonai sako, kad dešimtinė bet kuriuo atveju yra skirta dievui, o jeigu kas nori asmeniškai aukoti, tai turėtų būti papildomas indėlis. Kai kuriais duomenimis, vidutinis mormonas per įvairias rinkliavas moka bažnyčiai iki 27% savo pajamų. 1996 metais Solt Leik Sityje iš dešimtinių buvo gauta 5,2 mlrd. dolerių. Misionieriai, kuriuos mes matome gatvėse („vyresnysis Džonsas“ ir „vyresnysis Stivensas“), yra jauni vyrai, išvykę dviems metams į kitą šalį savo šeimos, bet ne bažnyčios sąskaita – tai taip pat mormonų mokamas indėlis.

Didžiulis pelnas gaunamas iš mormonų išvystytos pramonės, bankų, draudimo, viešbučių ir kitos veiklos. „Jėzaus Kristaus paskutiniųjų dienų šventųjų bažnyčia“ valdo supermarketų tinklą ir

kelių laikraščių (įskaitant „Los Angeles Times“) akcijas, jai priklauso vienuolika radijo stočių, du televizijos kanalai ir cukraus imperija. Jai priklauso ir didelė Jutos valstijos teritorijos dalis (ir daug nekilnojamojo turto šioje valstijoje), dideli naudmenų plotai Havajuose, „Mariott“ viešbučių tinklas ir t. t. Žinoma, mormonai įpareigojami remti savo gamintojus ir pirkti tik jų produkciją.

Mormonų misionieriai dirba daugelyje pasaulio šalių. 1998 metų vasarą anksčiau minėtas mormonų misijos prezidentas Rusijoje Donaldas Džarvis (Donald Jarvis) asmeniniame pokalbyje su šios knygos autoriumi, beje, papasakojo ir apie mormonų misijas islamiškose šalyse. Paklausus, kaip jiems pavyksta atversti į savo tikėjimą musulmonus šalyse, kur tai griežtai baudžiama įstatymų, jis ciniškai atsakė, kad jų bažnyčia neketina kelti pavojaus savo misionierių gyvybei ir jiems yra įsakyta propaguoti mormonų tikėjimą tikrai tarp vietinių krikščionių. Taigi mormonai užsiima prozelitizmu tarp krikščioniškųjų (dažnai stačiatikių) mažumų, kurios islamiškose šalyse ir taip dažnai yra persekiojamos, siekdami atimti iš jų paskutinę ir brangiausią jų išsaugotą vertybę – jų protėvių tikėjimą! Jokie dorovinio tokios veiklos vertinimo komentarai nebereikalingi.

Pirmieji mormonų misionieriai atvyko į TSRS (Leningradą) 1990 metais. „Jėzaus Kristaus paskutiniųjų dienų šventųjų bažnyčia“ buvo užregistruota šalyje 1991 metų gegužės mėnesį. 2000 metų pabaigoje Rusijoje buvo 11 tūkstančių mormonų (ir daugiau kaip 6 tūkstančiai Ukrainoje). Rusijoje veikia ne mažiau kaip penki šimtai užsienio mormonų misionierių (daugiausiai iš JAV), o buvusios TSRS teritorijoje jų esama apie 700-800. [...]

2000 m. vasario 1 d. pasaulyje buvo 56 mormonų šventyklos. Buvo statomos arba planuotos statyti dar 52 šventyklos (įskaitant jau minėtą šventyklą Kijeve). O 2001 metų rugsėjį jau buvo 106 veikiančios šventyklos, 19 – statomų ir planuojamų statyti (tiesa, mormonų šventykla Kijeve taip ir liko planavimo etapo). Be to, visame pasaulyje kasdien pastatoma po 2 mormonų maldos namus, kurie paprastai yra gana solidaus dydžio.

Natūralu, kad tokia aktyvi misionierių veikla yra vaisinga: pagal statistiką 9-ojo dešimtmečio pabaigoje kas 4,5 minutės atsirasdavo naujas mormonas. Dabar šis rodiklis yra padidėjęs: Apologetinių tyrimų centro duomenimis, 1998 metais naujas mormonas pasirodydavo kas 80

⁸⁰ Šis pasakojimas apie šventyklose vykstančias slaptas ceremonijas yra pateiktas jų

sekundžių. 1997 metų viduryje JAV buvo 4,8 mln. mormonų, o jų skaičius kasmet padidėdavo 4,7%. Už JAV ribų buvo 4,9 mln. mormonų, o jų skaičius kasmet išaugdavo 9%. 1998 metais bendras mormonų skaičius buvo 10 354 241, iš jų JAV – 5 023 158⁸³. Amerikos sociologų apskaičiavimu, jeigu išsilaikys dabartiniai jų skaičiaus didėjimo tempai, iki 2080 metų pasaulyje turėtų būti 260 mln. mormonų.

Tai yra gana bauginanti statistika. Svarbiausia, reikia nepamiršti: mormonai nėra krikščionys ir jų organizacija neturi nieko bendro su krikščionybe. Tai primityviai okultinė neopagoniška sekta su gana rimtomis totalitarizmo tendencijomis. Į ją patekęs žmogus ne tik išsižada savo tautos, savo istorijos ir kultūros, ne tik pasaulinio krikščionybės paveldo, bet ir paties Kristaus ir Jo Bažnyčios.

Priedas.

Smitsono instituto pareiškimas apie „Mormono knygą“. 1979 metų vasara

1. Smitsono institutas niekuomet ir jokių būdu nesinaudojo „Mormono knyga“ kaip moksliniu vadovu. Instituto archeologai neįžvelgia jokio tiesioginio ryšio tarp Naujojo pasaulio archeologijos ir šios knygos turinio.

2. Amerikos indėnų fizinis tipas priklauso mongoloidų rasei; jie yra artimi Rytų, Centrinės ir Šiaurės Rytų Azijos tautoms. Archeologiniai radiniai liudija, kad šiuolaikinių indėnų protėviai atvyko į Naująjį pasaulį ilgalaikės palyginti mažų grupių migracijos, vykusios prieš 25–30 tūkst. metų, metu (tikriausiai sausuma, nes ledynmečio pabaigoje Beringo sąsiaurio vietoje buvo sąsmauka).

3. Mūsų turimi įrodymai liudija, kad pirmieji žmonės iš Rytų, pasiekę Amerikos žemyną, buvo vikingai, išsilaipinę šiaurinėje Šiaurės Amerikos pakrantėje apie 1000 m. po Kr. Nesama jokių įrodymų, kad jie būtų pasiekę Meksiką ar Centrinę Ameriką.

4. Tai yra mokslinis faktas, kad, jeigu ir būta kokių nors Amerikos kontaktų su Senojo pasaulio civilizacijomis, šie kontaktai buvo

dalyvio – buvusio sektos nario knygoje Hauth Ruediger, *Die Mormonen...*

pernelyg menki Amerikos indėnų civilizacijos raidai paveikti. Vienas svarbiausių jo įrodymų yra tas, kad Naujajame pasaulyje iki Kolumbo nebuvo nė vieno Senojo pasaulio naminio gyvulio (išskyrus šunis) ir nė vieno kultivuojamo Senojo pasaulio augalo. Amerikos indėnai nežinojo kviečių, miežių, avižų, sorų, ryžių, galvijų, kiaulių, vištų, arklių, asilų, kupranugarių iki 1492 metų. Indėnų prijaukinti šunys buvo atvykę su jų protėviais iš Šiaurės Rytų Azijos, naminių saldžiųjų bulvių yra abiejuose pusrutuliuose, bet jos tikriausiai kilusios iš Naujojo pasaulio ir iš ten paplito Ramiojo vandenyno regione.

5. Geležis, plienas, stiklas ir šilkas nebuvo naudojami Naujajame pasaulyje iki 1492 metų (išimtis – retkarčiais naudojama neapdorota meteoritų geležis). Šiek tiek vietinio vario buvo kai kur naudojama prieš Kolumbo laikus, tačiau tikroji metalurgija apsiribojo Pietų Meksikos ir Andų regionais, kur vėlyvais priešistoriniais laikais buvo naudojamas auksas, sidabras, varis bei jų lydiniai, bet ne geležis.

6. Esama tikimybė, kad prieš kelis šimtmečius iki Kristaus gimimo kultūros poveikis plito per Ramųjį vandenyną į Centrinę Ameriką ir į šiaurės vakarų Pietų Amerikos pakrantę. Tačiau tokie kontaktai tarp pusrutulių užsimegzdavo atsitiktinių kelionių Rytų ir Pietų Azijoje metu. Mes neturime jokių tiesioginių įrodymų, kad tokių kontaktų apskritai būta, tačiau yra akivaizdu, kad su senovės egiptiečiais, judėjais ar kitomis Vakarų Azijos ir Artimųjų Rytų tautomis tikrai niekada nebuvo jokių kontaktų.

7. Nė vienas save gerbiantis egiptologas ar kitas Senojo pasaulio archeologijos specialistas, taip pat joks Naujojo pasaulio priešistorės specialistas nebuvo atradęs jokių ryšių tarp archeologinių radinių

⁸¹ *Journal of Discourses*, 19 tomas, p. 229.

⁸² *Tan. Encyclopedia of 7770 Illustrations*. p. 414. Citata iš: Tucker, *Strange Gospels*. p. 80.

⁸³ <http://www.mormons.org/fag/index.htm>

⁸⁴ Angliškas pareiškimo tekstas buvo paskelbtas „Where Does It Say That?“, skyriuje 9/5.

⁸⁵ Russel Charles Taze, *Studies in the Scriptures*. (7 tomai), Brooklyn, N. Y., 1917, 3 tomas, p. 327.

⁸⁶ Taip „Jehovos liudytojai“ dažnai vadinami mūsų visuomenėje. Bet vartojant šį įprastą terminą, reikia įspėti visų pirma, kad patys „Liudytojai“ taip savęs nevadina, o antra, kad egzistuoja keletas jehovistinių sektų (vadinamieji „iljiniečiai“ ir kt.), tiesa, jos negausios ir neįtakingos. Tačiau vartoti šį terminą kalbant apie „Jehovos

Meksikoje ir Egipte ir nebuvo patvirtinęs tokių ryšių egzistavimo.

8. Laikraščiu, žurnalų ir bulvarinių knygų puslapiuose būta pranešimų apie senovės egiptiečių, žydų ar kitų Senojo pasaulio raštų radinius prieš Kolumbo laikus. Tačiau tai nebuvo patvirtinta jokių rimtų mokslininkų. Dar niekam nepavyko įrodyti, kad Amerikoje iki 1492 metų buvo rasta užrašų Senojo pasaulio rašmenimis.

9. Smitsono instituto Nacionalinio gamtos istorijos muziejaus bibliotekoje esama „Mormono knygos“ egzempliorių.⁸⁴

5 skyrius. „Sargybos bokšto bendrija“ – „Jehovos Liudytojai“

Alcionas – centrinė, garsioji Plejadžių žvaigždyno žvaigždė...

Be to, Alcionas, kaip ištyrė mokslas, tampa „vidurnakčio sostu“, kuris yra ištisos traukos sistemos centras ir iš kurio Visagalys valdo visą Visatą.

Čarlzas Teizas Raselas⁸⁵

1. Iš visų Rusijos teritorijoje veikiančių totalitarinių sektų „Jehovos Liudytojų“ sekta labiausiai primena kompartiją

Pagal savo įkūrimo laiką „Jehovos Liudytojų“ („Jehovah’s Witnesses“) sekta chronologiškai eina po mormonų sektos. Ji taip pat žinoma kaip „Pensilvanijos Sargybos bokšto Biblijos ir traktatų bendrija“ („Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania“) (SBB). Ankstesniame knygos leidime buvo pateiktas toks apibrėžimas: tai pseudokrikščioniška, arijoniška, apokaliptinė, milenaristinė (chiliastinė) totalitarinė sekta. Tačiau, atidžiau perskaitęs jehovistų⁸⁶ literatūrą, supratau, kad šis apibrėžimas paviršutiniškas ir neatskleidžia sektos esmės. Dabar „Sargybos bokšto bendriją“ pavadinčiau pseudoreligine komercine organizacija, pagrįsta kvazikomunistine

Liudytojus“ visgi pakankamai teisinga teologine prasme: religijos paprastai vadinamos Dievo arba aukštesniosios esybės, kurią garbina pasekėjai, vardu (plg.: krikščionys, krišnaistai, budistai, munistai, satanistai ir t. t.). Tai, kad „Jehovos Liudytojai“,

ideologija su pagonybės elementais, besidangstančia keliais krikščioniškais paveikslais ir koncepcijomis. Toliau pamėginsiu pagrįsti šį požiūrį.

Iš visų totalitarinių sektų, veikiančių Rusijos teritorijoje, ši sekta labiausiai (net išoriškai) panaši į komunistų partiją. Galbūt todėl jai pavyksta pasiekti tokių ženklių laimėjimų visoje postsovietinėje erdvėje. „Jehovos Liudytojų“ struktūra stebėtinai primena TSKP struktūrą ir jos „demokratinį centralizmą“. Vietoj pamaldų jehovistai rengia „partijos susirinkimus“ ir „partijos suvažiavimus“ (kasmetiniai „Jehovos Liudytojų“ kongresai), o eschatologinėje perspektyvoje laukia pakankamai konkretaus žemiškojo rojus (skaityk – „komunizmo“), kuriame bus daug maisto ir mažai darbo, kuriame iš kiekvieno bus reikalaujama „pagal sugebėjimus“, o duodama – „pagal poreikius“. Šiame žemiškajame rojuje nenumatyta vieta nei Dievui (Jehovai), nei Kristui.

„Jehovos Liudytojai“ žinomi visų pirma dėl jų aktyvios propagandinės veiklos. Jie dažniau nei daugelio kitų sektų nariai vaikšto po namus, kalbina žmones gatvėse, dalija savo skrajutes ir žurnalus, įkyriai siūlo drauge studijuoti Bibliją ir kviečia į savo susirinkimus.

Jie taip pat garsūs savo specifine ypatybe – fanatišku atsisakymu leisti perpilti kraują. Jie kildina draudimą vartoti kraują iš Kunigų knygos ir Apaštalų darbų 15-ojo skyriaus, kuriame apaštalų susirinkimas pataria naujiesiems krikščionims, kilusiems iš pagonių, susilaikyti nuo gyvūnų kraujo vartojimo maistui. 1961 m. sektos lyderiai pareiškė, kad kraujo perpylimas yra tas pat, kas kraujo vartojimas maistui, ir paskelbė jį mirtina nuodėme⁸⁷. Dėl draudimo perpilti kraują žuvo daugybė vaikų, kurių tėvai jehovistai atsisakė šios nesudėtingos medicininės procedūros, taip pat daug žmonių, buvusių be sąmonės, nes jų giminės sektantai kategoriškai nedavė sutikimo.

neigdami Kristaus dieviškumą, vadina save krikščionimis, – tipiškas sektos naudojamos apgaulės pavyzdys.

⁸⁷ „Pašaliečiams“ oficialieji sektos atstovai dažnai sako, kad atsisako perpilti kraują iš baimės užsikrėsti arba dėl to, kad „bekraujis gydymas“ daug pažangesnis. Iš tikrųjų tai dar vienas sektantiškos apgaulės pavyzdys.

⁸⁸ „Jehovos liudytojų“ požiūrio į kraujo perpylimą istoriją žr. Stačiatikių informaciniame šviečiamajame žurnale „Prozrenije“, 1999 Nr. 2 (3), p. 90-91.

Beje, žmonių gyvybė niekada nebuvo sektos vadovybės prioritetas. Pradžioje jehovistams buvo draudžiama skiepytis, natūralu, kad tai lėmė daugybę sunkių ligų ir mirčių. Tik 1952 m., po to, kai daugelis valstybių uždraudė įvažiuoti į savo teritoriją žmonėms, nepadariusiems atitinkamų skiepijimų ir neatlikusiems vakcinavimo, „Sargybos bokšto bendrija“ atšaukė savo draudimą. Niekas neprišėmė atsakomybės už žuvusius dėl sektos vadovybės kaprizo žmones. Tačiau buvo uždrausta organų transplantacija, ir tai atėmė iš daugelio žmonių paskutinę viltį išgelbėti savo gyvybę. Jehovistai, kuriems reikėjo persodinti akies rageną, buvo priversti atsakyti operacijos ir prarasti regėjimą. 1980 m. buvo leista transplantuoti organus ir vėl sektos vadovybė nemanė esant reikalinga atsiprašyti už tai, kad primetė žmonėms požiūrį, kuris dabar pripažįstamas klaidingu⁸⁸. Dėl ko žuvo šimtai žmonių, o daugelis kitų apako? Į šį klausimą iki šiol neatsakyta. Galimas daiktas, artimiausioje ateityje sektos vadovybė leis „Jehovos Liudytojams“ perpilti kraują⁸⁹. Ir vėl sektantai nuolankiai priims šią permainą, ir vėl niekas nepareikalaus atsakymo į klausimą: dėl ko žuvo mūsų broliai ir seserys?

„Jehovos Liudytojai“ neigia bet kokią žemišką vyriausybę ir visa, kas su ja susiję: tarnybą kariuomenėje, valstybės pareigūno priesaiką, valstybines šventes, vėliavos pagerbimą, balsavimą bei išrinkimą į renkamas pareigas ir t. t. Visi sektos nariai laiko save vienos teokratinės valstybės piliečiais – „Sargybos bokšto bendrijos“, kurios sostinė Bruklinas (Niujorko rajonas). Čia, netoli Bruklino tilto, yra jų centras „Betelis“ (taip vadinasi ne tik sektos vyriausioji būstinė, bet ir „Jehovos Liudytojų“ valdymo centrai visose pasaulio šalyse): tai žemų pilkšvai rudų kubo pavidalo, labai nuobodžių, primenančių sandėlius arba kareivines pastatų kompleksas. Vienas iš jų viršuje turi bokštėlį dantytais kraštais, ant kurio yra užrašas: „Sargybos bokštas“. Tai ir yra jų smegenų trestas, pasaulinė vyriausybė. Čia posėdžiauja „Dievo paskirtoji“ aukščiausioji organizacija – **Vadovaujančioji korporacija (Governing Body)**, kurią sektantai vadina „Ištikimu ir protingu Jehovos vergu“ – jo⁹⁰ vieninteliu atstovu žemėje.

Vadovaujančioji korporacija skiria įgaliotuosius atstovus stambioms zonoms, šie kontroliuoja filialų komitetus, kuriems atsiskaito apskričių prižiūrėtojai. Pastariesiems pavaldūs rajonų prižiūrėtojai vadovauja vyresniųjų susirinkimams, kuriuose registruojami eiliniai nariai. Tokia

⁸⁹ Bent jau 2000 m. sektos vadovybė leido suprasti, kad jeigu žmogus, kuris persipylė

griežta yra sektos valdymo struktūra. Tačiau visi vietiniai sektos valdymo organai savarankiškai nieko nesprenžia – jie tėra perdavimo grandis „įgyvendinant“ nurodymus ir direktyvas iš Bruklino.

Štai citata iš projehovistinio šaltinio, apibūdinanti sektos struktūrą. Atkreipkite dėmesį į vidinį prieštaravimą:

„Liudytojai neturi mokamos dvasininkijos, susirinkimams vadovauja vyresnieji. Tipiškame susirinkime būna apie 100 Liudytojų, įskaitant šešis vyresnius ir šešis tarnybinius padėjėjus. Jeigu susirinkimas tampa gausėnis, jis skaidomas į kelis.

Dvidešimt Jehovos Liudytojų susirinkimų sudaro vieną rajoną, dešimt rajonų – apskritį. Dvasinį vadovavimą vykdo rajonų ir apskričių prižiūrėtojai (graikų kalbos žodis „vyskupas“ tiesiogiai reiškia „prižiūrėtojas“). Jehovos Liudytojų prižiūrėtojai nuolat vyksta į susirinkimus savo rajonuose ir apskrityse, lankosi ten ne rečiau kaip du kartus per metus (ir kiekviename praleidžia savaitę), todėl juos vadina „keliaujančiais prižiūrėtojais“.

Specialieji pionieriai, misionieriai ir keliaujantys prižiūrėtojai yra išlaikomi iš organizacijos lėšų. 1998 m. Sargybos Bokšto Bendrija jiems remti išleido apie 64,4 milijonus dolerių (vadinasi, vis dėlto yra mokama dvasininkija? – A. D.).⁹¹

Iš viso Amerikos Beteliuose dirba apie penkis tūkstančius žmonių, o viso pasaulio Beteliuose – daugiau kaip dvidešimt tūkstančių. Daugiausia jų yra parengta „Teokratinės tarnybos mokykloje“ Gileado mieste (Pensilvanija) – pagrindinėje sektos mokymo įstaigoje. Bruklino Betelyje esanti vadovaujančioji korporacija anonimiškai priima visus sprendimus, susijusius su sektos valdymu ir tolesnės plėtros kryptimis. Be anksčiau aprašytų pastatų, sektai priklauso ne mažiau kaip dešimt dangoraižių, esančių netoliese – Brooklyn Hites, viename prestižinių ir brangių Niujorko rajonų. Šiuose pastatuose gyvena ir dirba aparatas, kurį sudaro daugiau kaip trys tūkstančiai žmonių – vykdomoji sektos valdžios (absoliučios valdžios!) grandis. Bet visus sprendimus reikia paskelbti

kraują bijodamas mirties, atgailaus, jam nebus taikomos drausminės priemonės. Tuo pat metu buvo pareikšta, kad priimtinas sudedamųjų kraujo dalių naudojimas. Tačiau, kol šis sprendimas nebus paskelbtas eiliniams sektantams ir atspausdintas „Sargybos bokšte“, negalime laikyti jo galiojančiu.

⁹⁰ Patys sektantai įvardį, susijusį su Jehova, rašo mažąja raide.

⁹¹ Ivanenko S., *Apie žmones, niekuomet nesiskiriančius su Biblija*. Maskva, 1999, p. 23.

eiliniams sektantams, todėl Bruklino Betelis – tai visų pirma leidykla, kurioje sukuriama visa propagandinė sektos produkcija: rašomi straipsniai, piešiamos iliustracijos, įrašoma muzika, štampuojami lazeriniai diskai. Čia pat produkcija spausdinama, daugiamilijoniniai tiražai nedelsiant sukraunami į transporto priemones ir išsiunčiami į įvairias pasaulio šalis.

„Beteliečių“ gyvenimo sąlygos yra spartietiškos: darbo diena faktiškai neregamentuota, laisvadienių praktiškai nėra. Ir viengungiai, ir sutuoktinių poros gyvena bendrabučiuose, skirtumas tik tas, kad sutuoktinių poros gauna atskirą kambarį. Kaip mane tikino ilgametis Betelio darbuotojas, visi jo vedę kolegos „visiškai savanoriškai ir be jokios prievartos“ nutarė neturėti vaikų. Kadangi „Jehovos Liudytojai“ oficialiai nepripažįsta abortų, sutuoktinių poroms lieka vienas iš dviejų galimų būdų: kontracepcija arba chirurginė sterilizacija. Kadangi kišenpinigių „beteliečiai“ teigauna vos šimtą dolerių per mėnesį (maitina juos bendroje valgykloje, apskalbia bendroje skalbykloje), o kontraceptinės priemonės brangiai kainuoja, galima numanyti, kad „Sargybos bokšto“ vergai „savanoriškai ir be prievartos“ atlieka sterilizacijos operacijas (kadangi kiekvienas „betelietis“ gali deklaruoti labai mažas pajamas, tai operacijos išlaidos gali būti padengiamos iš valstybinės socialinės paramos lėšų).

Mačiusieji pasakoja apie labai sunkią visuotinio apkalbinėjimo ir įskundinėjimo atmosferą šioje „pasaulinės teokratijos“ viršūnėje. Daugelis darbuotojų stengiasi bent kuriam laikui užsimiršti ir ištrūkti iš šio žiurkiško gyvenimo būdo. Betelyje vyksta sunkus nepalaujamas girtavimas ir visa kita, kas sovietiniuose partijos komitetuose (stebėtinai panašiuose į aukštuosius jehovistų sluoksnius) buvo vadinama „amoralium elgesiu“: „...gėrė ten labai daug. Gerti išmokau būdamas Betelyje. Jeigu atvykote čia būdamas negeriantis, tai išvažiuosite jau geriantis“⁹².

Piktnaudžiavimas alkoholiniais gėrimais – apskritai didelė problema įvairių lygių „liudytojams“: „Griežta vyresniųjų priežiūra suniokojo mane. Niekas, net mano vaikai“⁹³, kurie teikė man tiek džiaugsmo, negalėjo paversti mano gyvenimo visaverčiu. Dažnai mudu su žmona prisigerdavome be saiko, ieškodami nors kokio palengvėjimo. Bet viskas baigdavosi vien tuštuma“⁹⁴.

Ši po visą pasaulį išbarstyta teokratija turi apie 6 milijonus pavaldinių⁹⁵ – aktyvių sektos narių. Pavaldiniai tvarkingai moka nario mokesčių, gerokai

⁹² Kretjen L. ir M., „Jehovos liudytojai“, p. 2.

viršijantį mokesčius, kuriuos moka bet kurios pasaulietinės valstybės piliečiai. Todėl galima įsivaizduoti Vadovaujančiosios korporacijos pajamas. Išlaidų ji turi kur kas mažiau nei bet kuri vyriausybė.

Pagrindinis jehovistų leidinys – žurnalas „**Sargybos bokštas**“ („**The Watchtower**“), antrasis leidinys – žurnalas „**Atsibuskite!**“ („**Awake!**“). „Sargybos bokštas“ leidžiamas du kartus per mėnesį didesniu kaip 23 milijonų egzempliorių tiražu⁹⁶ (t. y. daugiau kaip 46 milijonai egzempliorių per mėnesį) 139 pasaulio kalbomis. Nuo 1920 m. iki 1996 m. pasaulyje buvo išleista ir išplatinta daugiau kaip 9 milijardų egzempliorių knygų, žurnalų ir brošiūrų daugiau nei 200 kalbų. Tik per 1986–1992 m. bendras jehovistinės literatūros tiražas sudarė maždaug 2 milijardus 715 milijonų egzempliorių. Rusų kalba kasmet išleidžiama apie 5 milijonus egzempliorių įvairių jehovistinių knygų ir žurnalų.

Rusijai dirbantis spaustuvių centras yra Vokietijoje. Profesiniu poligrafiniu požiūriu leidiniai atrodo puikiai: ryškios, krentančios į akį spalvos, kokybiškas popierius; žurnalai ir brošiūros kelia pasitikėjimą ir patraukia žvilgsnį. Sektos nariai privalo platinti šiuos leidinius. Jie išperka juos už savo pinigus, o paskui dalija arba pardavinėja. Todėl Vadovaujančiajai korporacijai žurnalų ir knygų leidyba yra visiškai nerizikingas verslas, atnešantis neįtikėtiną pelną: kiekviena daugiamilijoninio tiražo knyga išperkama dar iki jos pasirodymo. Dar neseniai sektantai privalėjo pirkti kiekvieną naują knygą arba žurnalą kiekvienam šeimos nariui, ką jau bekalbėti apie platinamus egzempliorius. Dabar daugelyje šalių ši tvarka šiek tiek pakeista: sektantai kiekvieną savaitę „priverstinai sava valia“ aukoja pinigus, kurie padengia arba net gerokai viršija Bruklino nustatytą platinamų žurnalų vertę.

Šiuo požiūriu „Jehovos Liudytojus“ galima laikyti komerciniu kultu arba prekybine-finansine piramide su ideologiniu pseudoreliginiu antstatu, kurios paskirtis – platinti spausdintą leidybos namų produkciją. Patys parašome, patys iliustruojame, patys išleidžiame, patys išvežiojame po visą pasaulį nekonkurencingą produkciją, kurios neįmanoma parduoti be galingos ideologinės paramos: įprastiniame kioske jos niekas nepirks.

⁹³ Ši situotinių pora spėjo pasigimdyti vaikų iki pervedimo į Betelį.

⁹⁴ Ten pat, p. 3.

⁹⁵ Ir šis skaičius nuolat didėja: Apologetinių tyrimų centro duomenimis, pasaulyje kas minutę atsiranda naujas jehovistas. Tiesa, šioje statistikoje neatsižvelgiama į

Todėl reikia pasirūpinti išperkamumu, kuris atneša organizacijai šimtus milijonų dolerių grynojo pelno.

Būtent todėl didžiojoje daugumoje Europos šalių „Jehovos Liudytojai“ apskritai niekada nebuvo laikomi religine organizacija. 1999 m. pradžioje Prancūzijoje iš sektos buvo atimtas religinis statusas. Prancūzijos valdžia įpareigojo „Liudytojus“ sumokėti mokesčius už kelerius praėjusius metus – tai sudarė daugiau kaip 50 mln. dolerių. Iki to laiko visam sektos turtui Prancūzijoje buvo uždėtas areštas.

Knygų bei žurnalų platinimas ir propagandinis darbas vadinamas liudijimu, kurį turi vykdyti kiekvienas sektos narys. Minimalus leistinas liudijimų kiekis – 10 valandų per metus. Tačiau norint turėti sektoje gerą vardą, reikia „liudyti“ gerokai daugiau – 50, 60, 80 ir daugiau valandų per metus.

Ypatinga Liudytojų kategorija – pionieriai (pamokslauja ne mažiau kaip 90 valandų per mėnesį) ir specialieji pionieriai (ne mažiau kaip 140 valandų pamokslų per mėnesį). 1997 m. iš 5 milijonų 900 tūkstančių Liudytojų pionierių buvo apie 700 tūkstančių žmonių, t. y. kas aštuntas⁹⁷.

Vidaus naudojimui skirto jehovistų žurnalo „Mūsų karalystės tarnavimas“ („Our Kingdom Service“) 1996 m. rugsėjo numeryje pateiktos išsamios verbavimo instrukcijos, įskaitant reikalavimą sužinoti vardą, adresą, telefoną žmogaus, kuris bent kiek susidomėjo pokalbiu. Vadove „Kaip pradėti ir pratęsti pokalbį Biblijos tema“ (1994 m.) nagrinėjami lankomų gyventojų įtraukimo į pokalbį variantai, įskaitant tiesioginį melą apie savo konfesinį priklausomumą. Šiame pamokyme pripažįstama, kad melas, jog sektantams nereikalingi pinigai, yra leistinas (nors kitame vadove pakankamai atvirai aprašomi jų prievartavimo metodai⁹⁸). Visi pokalbių rezultatai įrašomi į specialias korteles – „Tarnavimo po namus užrašus“, kur nurodomi aplankytų namų ir butų adresai. Jeigu įmanoma, fiksuojami gyventojų vardai ir pavardės, taip pat reakcija į prie jų lندانčius sektantus ir dovanotą literatūrą. Atliekant tokį skrupulingą darbą, registruojami visi rajonų, kuriuose veikia sekta,

pasitraukiančius iš sektos.

⁹⁶ 2001 m. sausio 1 d. duomenimis.

⁹⁷ Ivanenko S., *Apie žmones...*, p. 23.

gyventojai. Taip pat renkama informacija apie gyventojus, laiką, kada juos galima rasti namuose, jų sveikatą, interesus. „Liudytojo“ aktyvumo laipsnį, taigi – ir jo išganymo siekį jehovistų vadovybė vertina pagal šias korteles. Kitaip nei „verbavimu“ visos šios veiklos nepavadinsi.

Tačiau „Jehovos Liudytojai“ nuolat pabrėžia „aukštą dorovinį savo organizacijos standartą“. Ar iš tiesų taip yra? „Bendrija“ naudoja labai savotišką melo suvokimą, kuris gerokai skiriasi nuo įprastinio. Jis siejamas su tuo, kad ne sektos narių atžvilgiu „Jehovos Liudytojai“ taiko ypatingą politiką. Tuos, kurie abejoja jų mokymo esme, laiko priešininkais⁹⁹ ir atitinkamai juos vertina. SBB moko jehovistus tiesiogine prasme nutylėti tam tikrus faktus arba meluoti apie juos. Ši taktika vadinama „teokratinio karo strategija“. „Bendrija“ ragina „liudytojus“ atminti, kad, „būdami Kristaus kariai, jie nuolat yra teokratinio karo padėtyje ir turi būti budrūs, susidurdami su Dievo priešais. Todėl, kaip išplaukia iš Šventojo Rašto, ginant Dievo interesus reikia slėpti tiesą nuo Dievo priešų“¹⁰⁰. Laikantis šių nurodymų, visa SBB literatūra knibždėte knibžda iškreiptų faktų ir atviro melo. Knygoje „Pagalba suvokiant Bibliją“ skaitome: „Melu paprastai laikome netiesą, pasakytą tam, kas turi teisę žinoti tiesą“¹⁰¹. Be abejo, tai Bruklino teokratija spendžia, kas ir kada nusipelno žinoti tiesą.

2. „Dvasininkijos Dievas – tai... senovės pagonių dievybė, per amžius paskendusi savivalėje, tai Baalas, tai pats Velnias“

Jehovistų pamaldos organizuojamos pagal žurnalą „Sargybos bokštas“. Jos vyksta „Karalystės salėse“; Maskvoje, pavyzdžiui, 1996 m. buvo apie 60 tokių salių. Jehovistai arba išsinuomuoja patalpas šiam tikslui, arba (kitose šalyse ar kaimo vietovėse) stato tokias sales, beje, stengiasi padaryti tai per kuo trumpesnę laiką (pageidautina – per vieną dieną), surinkdami maksimalų žmonių skaičių. Jų pamaldos yra tokios pat kaip ir jų pastatai – neįtikėtinais nuobodžios. Kadangi daug kur nėra profesionalios dvasininkijos, susirinkimuose viešpatauja valdiška atmosfera ir mirtinas nuobodulys. Teoriškai bet kuris vyresnis kaip 20 metų vyriškis gali būti vedėju. Tačiau realiai viskam vadovauja iš viršaus paskirti aktyvistai – „vyresnieji“. Tai garantuoja iniciatyvos iš apačios ir bet kokių netikėtumų nebuvimą, kuo ypač didžiuojasi jehovistai. Būdinga citata: „Visiškai akivaizdu, kad dvasininkijos Dievas – tai ne Jehova, tai – senovės pagonių

dievybė, per amžius paskendusi savivalėje, tai Baalas, tai pats Velnias¹⁰² (paskutinis žodis jehovistų tekstuose visada rašomas didžiąja raide). T. y. dvasininkijos egzistavimas jiems yra šėtono garbinimo liudijimas. Beje, kaip jau matėme, tai netrukdo jehovistams duoti pinigų savo „pionieriams“ ir „prižiūrėtojams“ išlaikyti.

Jehovistai privalo kartą per savaitę dalyvauti ypatingame susirinkime, skirtame knygomis studijuoti, ir du kartus per savaitę apsilankyti „Karalystės salėje“. Be to, kiekvienais metais vyksta didysis vasaros kongresas ir keletas smulkesnių. Atskirose vietose veikia centrinės (Pensilvanijos) „Gileado teokratinės tarnybos mokyklos“ filialai, kuriuose sektantai mokomi pamokslauti ir ginti „Bendrijos“ pažiūras remdamiesi literatūra. Mokyklų programa numato intensyvią penkių mėnesių indoktrinaciją ir parengimą verbavimo veiklai.

Paprastai susitikimai „Karalystės salėse“ yra dviejų dalių. Pradžioje pasisako kuris nors vyras – bendrijos narys arba keliaujantis prižiūrėtojas. Vyriškis nuodugniai nagrinėja nurodytą „Sargybos bokšto“ straipsnį, laikydamas žurnalą rankose, o pamokslininkas, kurio atvykimas iš anksto išreklamuotas („atvyks mūsų brolis, kuris papasakos daug naujo“), tiesiog atpasakoja pagal skiltis žurnalo, kuris bus pristatytas po dviejų savaitių, turinį, arba perskaito atsivežtas iš Bruklino ypatingas direktyvas. Kalbos sudaro ilgą paskaitą – pamokslu to nepavadinsi, bet visi jų atidžiai klausosi. Paskui gieda paprastutes daineles, pritardami klavišiniam instrumentui arba magnetofonui. Įrašai gaminami tame pačiame Bruklino, žodžiai ir muzika kuriami ten pat. Po to skaitomas žurnalas, kurio numerį visi turi prieš akis, ir ypatingas straipsnių nagrinėjimas. Visi žurnalo straipsniai anoniminiai. Jų paragrafai sunumeruoti kaip Biblijoje. Kiekvienas straipsnis – tai absoliuti tiesa, kurios negalima kritiškai aptarinėti. Aptarti tai, kas parašyta, galima tik siekiant nuodugniau suvokti ir dar labiau pritarti.

Kad kiekvienas įsimintų viską, kas parašyta, puslapių, kuriuose yra straipsnių mokymuisi, apačioje pateikiami klausimai iš turinio. Iš pradžių

⁹⁸ Žr., pvz.: „Mūsų tarnavimo organizatoriai“. Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania, 1990, p. 119, 127. Taip pat: *The Watchtower*, 1996 11 01, p. 30-31; 1997 11 01, p. 27, 29.

⁹⁹ *Qualified To Be Ministers*. New York, p. 197.

¹⁰⁰ *The Watchtower*. N. Y., 1960 06 01, p. 352.

¹⁰¹ Cit. pagal: *Teokratinio karo strategija*, p. 1.

perskaitomas tekstas, paskui vedėjas pateikia dalyviams klausimus, o šie suranda atsakymus straipsnyje ir perskaito juos. Iš esmės teisingas, bet savais žodžiais atpasakotas atsakymas laikomas klaidingu. Atsakinėti galima tik išspausdinto teksto žodžiais. Taip žurnalo turinys išsimenamas labai efektyviai. Visa tai labai primena liūdnei pagarsėjusius politinius užsiėmimus, kuriuos daugelis mūsų tebeprisimena. Tik ten visi stengėsi užimti galinę eilę, kad galėtų spręsti kryžiažodžius, o čia viskas daroma nuoširdžiai ir sąžiningai. Paskui to žurnalai studijuojami namuose ir šiokiadieniais vykstančiuose susirinkimuose. Taigi per dvi savaites sektantas išmoksta visą numerį atmintinai. Kitas dvi savaites jis studijuoja naują žurnalą, paskui dar kitą ir t. t. O kadangi žmogaus atmintis ribota, po kelių mėnesių ankstesnių žurnalų turinys visiškai užmirštamasis ir sektantas jau nebeprisimena, kad prieš pusmetį jį galėjo mokyti dalyką, visiškai priešingą tam, kas dėstoma šiandien.

Moterys pamaldose nevaidina aktyvaus vaidmens – jehovistų lyderiai yra tik vyrai; apskritai požiūris į moteris nepagarbus, nes sektos įkūrėjas Raselas (Charles T. Russell) laikė jas žemesniais sutvėrimais (gali būti, dėl skandalingų skyrybų su savo žmona).

„Jehovos Liudytojai“ krikštijami panardinimu bei „vardan Dievo Tėvo ir Dievo Sūnaus vadovaujamos Organizacijos“. Krikštytojas atsistoja šalia krikštijamo ir palaiko jį, o šis atsigula ant nugaros į vandenį ir atsikelia jau pakrikštytas. Krikštijama susirinkimuose ir kongresuose specialiai tam matomoje vietoje pastatytuose pripučiamuose baseinuose.

Natūralu, kad jehovistai laiko save vienintele tikrąja bažnyčia (jie vartoja žodį „organizacija“) – visos kitos religijos šimtu procentu melagingos; jie neigia net patį žodį „religija“ ir apibrėžia ją kaip stabų, kūrinių garbinimą. Tik jie vieni garbina tikrąjį Dievą. Tiesa, pačios religijos neigimas netrukdo „Liudytojams“ iš visų jėgų siekti, kad jų organizacijai būtų suteiktas religinės organizacijos statusas su visomis su tuo susijusiomis lengvatomis.

¹⁰² Russel Charles Taze, *Studies in the Scriptures*. N. Y., 1981, p. 410. Cit. pagal: Tucker Ruth, *Strange Gospels*. London, 1991, p. 137.

¹⁰³ *The Watchtower*. 1997 05 01, p. 17.

¹⁰⁴ Žr., pvz., brošiūrą *Kur slypi gyvenimo prasmė?*, 1993, p. 19.

¹⁰⁵ Brošiūra *Ko iš mūsų reikalauja Dievas?*, 1996, p. 22.

¹⁰⁶ *Awake!* 1997 02 22, p. 18.

Bet kuri religija, išskyrus „Liudytojų“ tikėjimą, anoniminių „Sargybos bokšto“ autorių nuomone, „panaši į gryną kokainą“¹⁰³. Krikščionys vadinami Dievo išdavikais ir melagiais¹⁰⁴, o krikščioniškojo mokymo elementai ir tradicijos – kilusiais iš „senovės pseudoreligijų“¹⁰⁵. Religiniai „melagingų tikėjimų“ vadovai vadinami „vienais iš labiausiai pagarsėjusių melagių“¹⁰⁶. Anot „Sargybos bokšto“, krikščionių dvasininkai yra „girto stingulio“¹⁰⁷ būsenos. Dvasininkija nepagrįstai kaltinama pedofilija, šiuo pagrindu daroma išvada, kad „dvasininkija atstumia Dievą, atsisakydama elgtis pagal... dorovės normas“¹⁰⁸. Pareiškama, kad „krikščioniškojo pasaulio bažnyčios... užsikrėtusios lytiniu nedorovingumu“¹⁰⁹ ir kad „bažnyčios parapijiečiai ir net dvasininkai leidžia sau gyventi palaidą gyvenimą, ištvirkauti, muštis, girtauti, gobšauti, meluoti, užsiimti spiritizmu ir stabų garbinimu“¹¹⁰. „Krikščioniškojo pasaulio religijoms“ pranašaujamas „jų turtų praradimas“ ir „gėdingas demaskavimas“¹¹¹. Žurnaluose pranešama, kad „krikščioniškasis pasaulis ir kitos klaidingos religijos netrukus bus visiškai sunaikintos“¹¹². „Tai teisingas nuosprendis, Jehovos paskelbtas klaidingiems mokytojams. Šis nuosprendis bus įvykdytas“¹¹³.

Pravartu priminti, kad šie ir panašūs pareiškimai smarkiai nuteikia jehovistus prieš visų kitų religijų pasekėjus, visų pirma – prieš tų šalių, kuriose veikia sekta, tradicinių konfesijų tikinčiuosius. Ši agresija išsiveržia laukan ir, be abejonės, sukelia atsakomąją reakciją tų žmonių, kuriuos įžeidžia tiek šventvagiški jehovistinių publikacijų pareiškimai jų garbinamų šventybių atžvilgiu, tiek įkyrus sektos narių kabinėjimasis. Taip sektos vadovybė provokuoja tarpreliginę įtampą ir konfliktines situacijas, kurios padeda jai tvirtai išlaikyti žmones organizacijoje: „Žiūrėkite, kaip jūsų nekenčia velnio apšestas pasaulis...“

Būtent ši religinės nesantaikos kurstymą (taip pat žalą, daromą piliečių sveikatai ir gyvybei atsisakant kraujo perpylimo, prievartinį šeimų griovimą ir vertimą atsisakyti vykdyti pilietinę pareigą) pamėgino įrodyti Golovino tarpmunicipaliniam teismui Maskvos prokuratūra, siekianti religinės organizacijos „Jehovos Liudytojai“ paleidimo¹¹⁴. Tačiau įrodyti tokius dalykus teisme labai sunku ir prokuratūra nepakankamai įvertino šį faktą. Procesas, kuris tęsėsi pustrėčių metų, baigėsi tik 2001 m. pradžioje jehovistų pergale. Spaudimas teismui, palaikomas sektos organizuotos

propagandinės kampanijos, buvo beprecedentis. Tai įrodo tas faktas, kad Rusijos teisingumo ministerija nusprendė nelaukti proceso pabaigos ir 1999 m. balandžio 29 d. įregistravo sektą kaip centralizuotą religinę organizaciją keistu pavadinimu „**Religinė organizacija „Jehovos Liudytojų valdymo centras Rusijoje.“**“

Prokuratūra užginčijo Golovino teismo sprendimą ir pateikė kasacinį skundą Maskvos miesto teismui, kuris atšaukė ankstesnį sprendimą ir grąžino bylą iš naujo nagrinėti į Golovino teismą, bet jau esant naujai teismo sudėčiai. Tačiau koks sprendimas bebūtų priimtas, jehovistų neapykanta kitoms konfesijoms ir visų pirma tradicinei krikščionybei yra akivaizdi.

3. Matome sistemą, kurią galima apibūdinti visų pirma kaip šiurkščiai pagonišką

Pakankamai sunku kalbėti apie „Jehovos liudytojų“ tikėjimą, kadangi jis nuolat keičiasi. Per šimtą su trupučiu šios sektos egzistavimo metų jos tikėjimas daugelį kartų buvo iš esmės peržiūrimas ir keičiamas. Galima sakyti, kad mažiausiai kintamas jehovistinio mokymo punktas yra jo kintamumas. Bet visus šiuos pokyčius gali lemti tik pati organizacija, kuri ir nustato, kuo būtent turi tikėti jos nariai kiekvienu konkrečiu momentu. Todėl vienintelis dalykas, kuriuo jehovistai visiškai ir besąlygiškai tiki – tai pati organizacija. Visus kitus tikėjimo dalykus (įskaitant patį Jėhovą, jo savybes bei ypatybes, jo įsakymus), kaip rodo istorija, organizacijos vadovybė gali lengvai pakeisti.

Taip jau buvo ne kartą, ir naujos jehovistų kartos nė neįtaria, kad visai neseniai jų organizacija skelbė visiškai kitokį tikėjimą. Visa nepageidautina praeitis švariai ištrinta iš jų atminties. Praeities valdymas, apie kurį rašė Orvelas jau minėtame romane „1984“ („Kas kontroliuoja praeitį – tas kontroliuoja dabartį“), „Jehovos Liudytojų“ sektoje pasiekė tobulybę.

Toliau pateiktas „Jehovos liudytojų“ religinių pažiūrų ir būdingų ypatumų aprašymas gali būti siejamas tik su keliais paskutiniais XX a. ir

¹⁰⁷ *The Watchtower*. 1998 07 01, p. 9.

¹⁰⁸ Ten pat, 1994 12 01, p. 6.

¹⁰⁹ Ten pat, 1991 04 01, p. 4.

¹¹⁰ Ten pat, 1993 06 01, p. 11.

pirmais XXI a. metais. Gali būti, kad greitai viskas vėl bus iš esmės pakeista. Manau, skaitytojai tai taps aišku iš paties dėstymo.

Sektantai nuolat pabrėžia, kad Dievo vardas yra Jehova, tai vienintelis Jo vardas, kurio kažin kodėl atsisakė visos bažnyčios, vadinančios Jį kaip tik nori, tik ne tuo vardu, kuriuo Jis vadino Pats Save. Jehovistų manymu, tai taip pat įrodo, jog visos bažnyčios susijusios su satanizmu. **Jehova** – tai, kaip žinoma, iškraipytas senovės hebrajų kalbos žodžio „Esantysis“ ištarimas (dabar manoma, kad tikras tarimas yra **Jahvė**). „Aš esu Esantysis“, tai yra „Tas, kuris yra“ – tarė Viešpats, kai apsirėiškė Mozei liepsnojančiame krūme (Iš 3, 14). Tačiau, kaip liudija Evangelija, vardas „Esantysis“ taikomas ir Dievui Sūnui – Viešpačiui Jėzui Kristui (Jn 8, 25 ir kt. vietose), taip pat kaip ir Dievui Tėvui.

Tačiau sektantų Jehova neturi nieko bendra nei su krikščioniškuoju Dievu Tėvu, nei su judėjų dievu. Jehovistų savojo dievo suvokimas yra šiurkščiai materialistinis. Jis apribotas erdvėje, t. y. lokalizuotas, ne visur esantis ir egzistuoja laike (t. y. nėra nekintamas):

„...Kur yra intelektas, ten yra ir protas. Kur yra protas, ten yra smegenys tam tikros formos kūne... Dievas yra asmenybė su dvasiniu kūnu... Dangus yra Dievo „buveinė“...

Jėgainė yra tam tikroje vietoje, mieste arba arti jo. Bet ji tiekia elektrą visai apylinkei. Taip pat yra ir su Dievu (! – A. D.). Jis gyvena danguje. Tačiau Jo šventoji dvasia (taip tekste – A. D.), Jo nematoma veiksminga jėga gali būti juntama visur, visoje visatoje. Per Savo šventąją dvasią Dievas sutvėrė dangų, žemę ir visas gyvas būtybes. Kad tai sukurtų, Dievui nereikėjo pačiam ten būti. Jis gali pasiųsti Savo dvasią, Savo veiksmingą jėga ir padaryti tai, ką Jis nori, net jeigu Jis yra labai toli.“¹¹⁵

Pradžioje jehovistai tikėjo, kad Dievas visuomet yra Plejadžių žvaigždyno Alciono žvaigždėje: tik 1953 m. šios žvaigždės, kaip Dievo buveinės, paminėjimas išnyko iš jų publikacijų (žr. šio skyriaus epigrafą).

¹¹¹ Ten pat, 1994 03 01, p. 13.

¹¹² Ten pat, 1997 05 01, p. 17; žr. taip pat: Ten pat, 1994 07 01, p. 7.

¹¹³ Ten pat, 1994 03 01, p. 13.

¹¹⁴ Žr. Dvorkin A., „Jehovos liudytojų“ procesas ir propagandistinis karas“ // „Prozrenije“, 1999, p. 86–89.

¹¹⁵ *Tu gali amžinai gyventi žemės rojuje.* Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania, Vokietija, 1989, p. 36–37.

Iki Jehovos buvo ne tik laikas, bet ir erdvė: „Prieš tai, kaip Jis pradėjo kurti Savo kūrinis, Jehova buvo visiškai vienas kosminėje erdvėje“¹¹⁶. Maža to, sprendžiant iš jehovistinio aprašymo, jis atrodo kaip aukščiausiasis egoistas: „Tuo pat metu Jis negalėjo patirti vienatvės, kadangi Jis tobulas Pats Savyje ir jam niekas nereikalingas“¹¹⁷. Primityvios sektantų teorijos, kuriose jų dievas suvokiamas kaip patenkintas savimi egoistas, akivaizdžiai iliustruoja „priešybės būdu“ tai, kad apaštalo žodžiai „Dievas yra meilė“ (1 Jn 4, 8) – trinitarinė formulė.

Tiesiogiai bendrauti su Jehova, kuriam pakanka paties savęs, žmogus negali. Turintis „dvasinį kūną“ Dievas tiesiogiai bendrauja tik su panašiomis į save asmenybėmis, gyvenančiomis „dvasiniuose kūnuose“, pagal jehovistų terminologiją – su „dievais“. Žmogus apie jį gali sužinoti tik tarpiškai: tirdamas jo sukurtą pasaulį¹¹⁸ ir skaitydamas Bibliją, kurią jis telepatijos būdu perduoda savo išrinktiesiems: „Kadangi Dievas sukūrė protą, Jam, be abejo, nebuvo sunku nustatyti ryšį su Jo tarnų protu, kad suteiktų jiems reikiamas žinias užrašymui“¹¹⁹. Žinoma, Jehovą galima pažinti per Bibliją tik skaitant jehovistų publikacijas.

Jehovistai neigia Jėzaus Kristaus dieviškumą, jiems jis tėra tam tikras aukštesnis Dievo kūrinys, bet nieko daugiau: „Pirmoji dvasinė asmenybė, kurią sukūrė Dievas, yra jam **tarytum** (išskirta mūsų – A. D.) pirmagimis sūnus“¹²⁰. Neva pradžioje ši būtybė turėjo Logoso vardą (Ji „vadinosi Dievo Žodžiu. Šis titulas rodo, kad ši būtybė tarnavo danguje kaip Tas, Kuris kalba už Dievą“¹²¹), paskui tapo žinoma arkangelo Mykolo vardu, o vėliau tapo žmogumi. Be abejo, Dievu jis niekada nebuvo ir negalėjo juo būti, nes išpirkti žmogų galėjo tik žmogus. Tačiau „Dievas labai myli jį ir panaudos tam, kad sunaikintų blogus žmones ir išgelbėtų klusniosius“¹²². Keista meile myli Jehova savąjį „tarytum sūnų“, kurį naudoja kaip budelį... Na, ką gi – jeigu „tarytum sūnus“, tai ir „tarytum meilė“. Atkreipsime dėmesį į tai, kad žodžio „blogas“ antonimas jehovistų tekste yra ne žodis „geras“, o žodis „klusnus“.

¹¹⁶ Ten pat, p. 44.

¹¹⁷ Ten pat.

¹¹⁸ Ten pat, p. 34–46.

Bėda ta, kad jehovistai neskiria terminų „pagimdyti“ ir „sutverti“: „Jėzus buvo danguje galinga dvasinė asmenybė. Jis turėjo dvasinį neregimą kūną, panašų į Dievo kūną (! – A. D.) (...) Jis taip pat vadinosi „pirmagimiu“ ir „vienturčiu“ Sūnumi... Tai reiškia (kokių pagrindų daroma tokia išvada? – A. D.), kad Jis buvo sukurtas anksčiau už visus kitus dvasinius Dievo sūnus ir kad tik Jis dalyvavo Jehovai kuriant visa kita... Todėl, kai Dievas tarė: „Sutverkime žmogų pagal Mūsų paveikslą“, Jis kreipėsi į Savo Sūnų.“¹²³

Projehovistiniame šaltinyje labai jaudinančiai aprašomas žemiškosios Kristaus misijos tikslas:

„Gyvendamas žemėje, Jėzus darė stebuklus, kad padėtų trokštantiems, įrodytų, jog jis yra Dievo Sūnus, ir praneštų apie visas galimybes, kurias jis realizuos, kai pradės viešpatauti žemėje.“¹²⁴

Kitaip tariant, jehovistų Kristus žemėje vykdė pavyzdinę priešrinkiminę kampaniją...

Nepaisydami Šventojo Rašto, „Jehovos Liudytojai“ neigia Jėzaus Kristaus Prisikėlimą. Žmogus Jėzus Kristus mirė amžiams, o prisikėlė dvasiniame kūne, tvirtina jie. Tuščių kapą jie paaikškina taip: arba kūnas bematant ištirpo, arba Jehova išsaugojo jį, kad pateiktų per Paskutinį teismą.

„Jehovos Liudytojai“ nepripažįsta Kristaus Kryžiaus, tvirtindami, kad „Jėzus“ buvo nukryžiuotas ant stulpo. Tačiau iki 1931 m. jie puikiausiai pripažino kryžių ir neginčijo šio akivaizdaus fakto. Bet pradėdant nuo 1931 m. spalio 15 d. iš „Sargybos bokšto“ viršelio dingo kryžiaus ir karūnos atvaizdas. Po keleto metų „Jehovos liaudis“ pirmą kartą sužinojo, kad Jėzus Kristus nemirė ant T formos kryžiaus. 1936 m. sausio 31 d. tuometinis sektos vadovas „brolis Rezerfordas (Rutherford)“ pristatė Bruklino Betelio šeimai naują knygą „Turtai“ („Riches“). Jos 27 puslapyje rašoma: „Jėzus buvo nukryžiuotas ne ant medinio kryžiaus, kuris vaizduojamas daugelyje atvaizdų ir paveikslų, kurio atvaizdus žmonės daro ir išstato apžiūrėti; Jėzus buvo nukryžiuotas, prikaltas prie medžio“¹²⁵. Nuo to laiko „Sargybos bokšto bendrijos“ leidiniuose kryžius dažnai įžeidinėjamas. Be kita ko, jį vadina pagonišku ir faliniu simboliu¹²⁶, kas veikiausiai pasakytina apie jehovistinį stulpą. Kodėl jehovistai taip nekenčia Kristaus Kryžiaus? Į šį klausimą jau seniai atsakė apaštalas Paulius: „Mat

¹¹⁹ Ten pat, p. 49.

žodis apie kryžių žūstantiesiems yra paikybė, bet mums, išganomiesiems, jis yra Dievo jėga“ (1 Kor 1, 18).

Neigia „Jehovos Liudytojai“ iš Švenčiausiąją Trejybę. Jų publikacijose rašoma, kad bet koks mokymas apie Trejybę kyla iš šėtono. Jeigu, kaip jau buvo anksčiau minėta, jų tekstuose žodis „Šėtonas“ visuomet rašomas didžiąja raide, tai žodis „trejybė“ – priešingai, visada mažąja. Jėzus Kristus nebuvo Dievas, kaip jie rašo, o Šventoji Dvasia – tai ne tik ne Dievas, bet ir apskritai ne asmenybė, o tam tikra neasmeninė jėga (kaip jau sakyta, panaši į elektros energiją), todėl (!) bet kuris žmogus, išpažįstantis Trejybę, išpažįsta gryną satanizmą.

Danguje esančią Dievo Karalystę „Jehovos Liudytojai“ paprastai vadina „Dievo vyriausybe“. Jehovistų mokymas apie paskutinius laikus kalba apie tai, kad neva buvo keli Jėzaus Kristaus buvimai žemėje. Pirmasis buvimas – pusketvirtų metų laikotarpis nuo jo krikšto iki mirties. Antrasis prasidėjo 1914 m., kai Kristus, dvasiškai prisikėlęs, atkreipė dėmesį į žemiškus reikalus ir pradėjo atskirti avis nuo ožių bei auginti tikruosius krikščionis, kad parengtų juos savo antrajam atėjimui bei išmokytų išgyventi artėjančiame Armagedone. Taigi dabar vyksta parengiamasis avių atskyrimo nuo ožių laikotarpis (akivaizdus skolinys iš adventizmo). Tais pačiais 1914 metais Jehova paskyrė Kristų Karaliumi – savo dangiškosios vyriausybės vadovu.

„Savo, kaip Karaliaus, veiklą Jėzus pradėjo nuo to, kad nuvertė į žemę Šėtoną su visais jo bendrininkais – sukilusiais angelais, dėl to žmonijai prasidėjo nesuskaičiuojamos nelaimės (gailėstingas karalius, nieko nepasakysi! – A. D.). Šėtonas, kuris yra „šio pasaulio dievas“, didžiai įniršęs. Jo valdžioje atsidūrė ne tik atskiros asmenybės, bet ir ištisos tautos, žemiška valdžia, valstybės struktūros, ekonominės sistemos, politinės ir religinės organizacijos (matyt, todėl, kad jie laiku nepatikėjo sekta. – A. D.): „Pasaulinę daiktų sistemą valdo žmonės, paveldėję netobulumą. Daugelis jų yra patsidavėliški, o kiti atvirai blogi. Niekas iš jų nesikreipia išminties į Jėvą. Dėl to atsiranda gausybė žmogiškų kančių... Biblija atskleidžia, kad viešpataujanti jėga, valdanti šį pasaulį, kyla iš Šėtono...“ (Sargybos bokštas, 1997 liepos 1 d., p. 8).

¹²⁰ *Džiaukis amžinu gyvenimu žemėje!* Watch Tower Bible and Tract Society of

Pradžioje kilo pirmasis pasaulinis karas, o vėliau antrasis. Užsiplieskė daugybė lokalinių karų, revoliucijų ir maištų. Pasaulį pradėjo krėsti ekonominės krizės ir ekologinės katastrofos. Žmoniją užgriuvo epidemijos. Milijonai nelaimingųjų buvo pasmerkti skurdui ir badui. Provokuodamas visa tai, Šetonas jaučia, kad jo valdžia žemėje nėra amžina, ir todėl šelsta be saiko – tai liudija išvardytos negandos, žmonijos patirtos po 1914 metų. Tačiau Jehova yra paskyręs dieną, kada jis įsikiš į žemiškus reikalus, ir tuomet Šetono valdžiai žemėje bus padarytas galas.¹²⁷

„Jehovos Liudytojai“ keletą kartų tiksliai ir nedviprasmiškai pranašavo kūnišką Jėzaus Kristaus atėjimą ir pasaulio pabaigą (vartojant jų šiandieninę terminologiją – „piktosios daiktų sistemos galą“) – pirmiausia 1914 m. (bet tuomet įvyko tik jo „dvasinis atėjimas“, kaip jie vėliau paskelbė), po to 1918 m. (bet jis ir vėl neatėjo), vėliau 1925 metais, kada turėjo prisikelti ir ateiti į žemę Abraomas, Izaokas, Jokūbas ir kiti pranašai – tai ir turėjo būti Antrojo atėjimo išvakarės (bet ir vėl, kaip žinome, nieko panašaus neįvyko). Skirtingai nei kai kurios kitos sektos, kurios tokiais atvejais pripažindavo, kad įvyko klaida ir pranašystė neišsipildė, jehovistai kiekvieną kartą išsisukinėdavo ir pakeisdavo savo pačių pranašystę, todėl pasirodydavo, kad 1914 m. įvyko „Kristaus atėjimas Dvasioje“, 1918 m. Kristus „įėjo į dvasinę šventyklą ir pradėjo ją valyti“ – tai buvo „parengiamojo Teismo“ pradžia, kurio pabaiga buvo pranašaujama 1975 metais, kada turėjo pasibaigti „piktoji daiktų sistema“. Tačiau 1975 metai praėjo ir vėl nieko neįvyko.

Po pirmųjų pranašysčių žlugimo jehovistai atsisakė idėjos, kad savo Antrojo atėjimo metu Kristus apsireikš kūniškai:

„Jeigu Kristus ateitų kaip žmogus ir atsisėstų į žemiškąją sostą, Jis užimtų vietą žemiau angelų. Bet Jis ateina galingesnis bei kilnesnis už visus tuos dvasinius Dievo sūnus ir todėl Jis yra toks pat neregimas kaip ir jie. Atidavęs savo kūną už pasaulio gyvybę, Kristus niekada negalėtų jo atsiimti ir vėl tapti žmogumi. Jo grįžimas niekada negalėtų įvykti žmogaus kūne, kurį Jis kartą ir visiems amžiams paaukojo. Kristaus sugrįžimas nereiškia Jo sugrįžimo tiesiogine prasme į šią žemę. Tai veikiausiai reiškia, kad Jis priims karališką valdžią žemėje ir nukreips į ją savo dėmesį. Tam Jis neturi palikti savo dangiškojo sosto ir grįžti į žemę tiesiogine prasme.“¹²⁸

Šiandien jehovistai tiki, kad žemiškoji istorija turi baigtis kruvinu Armagedonu, kai Kristus arkangelo Mykolo pavidalu neregimai nusileis į žemę savo Antrojo atėjimo metu, stos priešakyje Jehovos kariaunos, kuri išnaikins visus „netikėlius“. Pradžioje sektantai kalbėjo, kad 2 milijardai Žemės gyventojų bus paskandinti kraujuje, dabar atrodytų, kad jų turi būti 6 milijardai. Kai kuriais duomenimis, anksčiau sekta mokė, kad mūšyje ištikimieji jehovistai bus Dievo pusėje, jie gaus į rankas ginklus ir padės Kristui-Mykolui susidoroti su visais netikėliais. Taigi jehovistai neturi jokių dorovinių kliūčių prieš genocidą. Tiesa, dabar „Jehovos Liudytojai“ dažniausiai teigia, kad patys jie nieko nežudys, o tik mėgausis žudynių vaizdu, kai dangaus kariauna naikins savo priešus, o kai viskas pasibaigs, padės nuvalyti nuo žemės likusias „šiukšles“ (matyt, ir milijardus žmonių kūnų). Esą jie niekada nemokė, kad patys dalyvaus Armagedone, kuris įvyks antgamtiniu būdu, be žmonių pagalbos.

Tačiau autorius pažįsta vieną daną, gimusį jehovistų šeimoje. Jis surado savyje jėgų išeiti iš sektos, dabar gyvena kitokį gyvenimą. Štai jo pasakojimas apie vaikystės prisiminimus. Lankė mokyklą, bet su kitais vaikais mažai bendravo (bet kokios šventės – net gimtadieniai – jiems draudžiamos, taip pat draudžiama žaisti su „netikinčiųjų“ vaikais), tačiau jis žinojo, kad tuoj ateis Kristus, tuomet jam į rankas duos automatą ir jis turės nudėti visus savo bendramokslis. Galima įsivaizduoti, kokią įtaką tai daro vaiko psichikai.

Jehovistai netiki sielos nemirtingumu, kuri, remiantis jų nebibliniu mokymu, miršta drauge su kūnu. Pragaru jie irgi netiki. Jie sako, kad Dievas negali pasmerkti žmonių amžinoms kančioms, Jis gailėstingas, o gailėstingas šeiminingas nekankins pasiutusio šuns, tiesiog nušaus jį. Yra žmonių, kurie prisikels (tiksliau, bus sukurti iš naujo – kūnu ir siela) ir išsigelbės, o kiti bus sunaikinti amžiams.

Jehovistų mokymu, visišką išsigelbėjimą gaus tik 144 tūkstančiai ištikimųjų (ši skaičių jie išskaitė Apreiškime Jonui). Atseit juos Jehova skyrė į pagalbą savo paskirtam dangiškosios vyriausybės vadovui Kristui, kad šie drauge su juo būtų karaliais ir dvasininkais. Šį mokymą sukūrė Čarlzas Raselas (Charles T. Russell) (jis apskaičiavo, kad iki 1914 m.

Pennsylvania, Vokietija, 1993, užrašas po 29 iliustracija.

¹²¹ *Tu gali...*, p. 58.

viskas pasibaigs), bet, suprantama, šis skaičius greitai išsisėmė, o jehovistų jau milijonai. Jau ketvirtajame dešimtmetyje Raselo įpėdiniams reikėjo kažkaip išsisukinėti, todėl atsirado mokymas, kad per pirmą prisikėlimą tie 144 tūkstančiai ištikimųjų gaus tik „dvasinius“ (o ne fizinius) kūnus ir pasikels į dangų (šiandien teigiama, kad jų dauguma jau danguje, o likę keli tūkstančiai tebegyvena žemėje ir pamokslauja), kiti gaus žemesnės rūšies prisikėlimą – jie savo atnaujintuose fiziniuose kūnuose gyvens žemiškame rojuje, valgys bananus ir apelsinus, vaikštinės tarp palmių su draugiškais tigras, liūtais ir gyvatėmis (jehovistinių publikacijų piešiniuose tai viena dažniausiai gvildenamų temų).

„Kas prisikelia po to, kai kas nors miršta? Ne mirusiojo kūnas. Net tie, kurie prisikels gyvenimui žemėje, negaus to paties kūno, kurį turėjo ankstesniame gyvenime. Anas kūnas veikiausiai sudūlėjo ir sugrižo į žemę. Laikui bėgant mirusio kūno elementai galbūt tapo kitų gyvų organizmų dalimi. Todėl Dievas prikels ne tą patį kūną, o tą patį žmogų, kuris mirė. Asmenims, žengiantiems į dangų, Dievas duoda naują dvasinį kūną. Tiems, kas bus prikeltas gyvenimui žemėje, Jis duos naują fizinį kūną. Šis naujas fizinis kūnas, be abejonės, bus panašus į tą, kurį asmuo turėjo prieš mirdamas, todėl jį pažins tie, kas jį pažinojo.“¹²⁹

Taigi matome, kad prisikėlę jehovistų „dangaus gyventojai“ iš esmės skirsis nuo tų, kam pažadėta soti vergovė naujojoje žemėje. Žemės gyventojas dirbs ne daugiau kaip 4 valandas per dieną (o po darbo jo lauks įdomios ekskursijos, kinas ir kitokios pramogos), būstas bus patogus, maistas – aukštos kokybės ir visi bus priverstinai laimingi. 144 tūkstančiai pirmųjų žvelgs į juos iš dausų ir kartu su Kristumi juos valdys, reguliuodami kiekvieną, net patį nereikšmingiausią jų gyvenimo aspektą, o žemės gyventojai neprieštaraudami ir sąžiningai vykdys savo iš aukščiau nustatytas pareigas. „Blogi žmonės“ bus išnaikinti Armagedone, gyvi liks tik „klusnieji“. „Atkrietėliai“, veltėdžiai ir simulantai liks „prakeiktoje praeityje“ – „senajame pasaulyje“. O naujame pasaulyje visiems bus gera, šilta ir sota. Gyvenimas be „nedorėlių“ bus šviesus, turtingas ir nevaržomas. Naujojo rojaus gyventojai įsikels į atsilaisvinusius namus ir pasinaudos „nedorėlių“ sukauptu

¹²² *Džiaukis...*, užrašas po 29 iliustracija.

turtu. Nuolat aidės juokas ir pokštai, o žmogus bus amžiams atleistas nuo sunkios laisvės ir atsakomybės naštos¹³⁰.

Tai tęsis tūkstantį metų, paskui visi netikintieji bus prikelti ir galutinai sunaikinti Paskutiniajame teisme. Netrikdomas gyvenimas rojuje truks visą amžinybę. Visoje šioje graudžioje idilijoje Dievo dalyvavimas apskritai neįjuntamas.

Kitaip sakant, matome sistemą, kurią visų pirma galima apibūdinti kaip šiurkščiai pagonišką: toli danguje yra nepasiekiamas aukščiausiasis dievas, apribotas dvasinio kūno, bendraujantis su pasauliu ir išrinktaisiais žmonėmis tik per panašius į save dievus (Jėzų ir angelus), kurie taip pat turi tik dvasinius kūnus. Jiems į pagalbą šaukiami „didvyriai“ iš žemės, kurie praranda savo nepakankamai tobulus fizinius kūnus ir vietoj jų įgyja tobulesnius dvasinius, todėl taip pat tampa dievais. Būtent jie vadovauja žemiškajai sočių vergų bandai, kurios visi fiziniai poreikiai tenkinami. Kitaip tariant, jehovistų egzistencija rojuje iš esmės niekuo nesiskiria nuo jų gyvenimo šiame pasaulyje, kur eilinius narius valdo sudievinata organizacija.

Išsigelbėjimas priklauso tik nuo žmogaus dalyvavimo „Sargybos bokšto bendrijos“ veikloje: jeigu liksite jos nariu, turėsite šansą išsigelbėti, o jeigu išeisite, tą šansą prarasite. Vadinasi, jeigu visą gyvenimą platinote literatūrą po 40–50 valandų per savaitę, bet vieną dieną liovėtės tai daryti, ankstesni nuopelnai nebus įskaityti. Jūs išskritote ir esate pasmerktas amžinai nebūčiai. Todėl kai kurie žmonės, pašaukti jau po to, kai buvo užbaigtas 144 tūkstančių skaičius, turi nedidelį šansą koku nors būdu patekti į šį skaičių: galbūt kažkas iš 144 tūkstančių paskutiniu momentu išskrito ir atsivėrė šiokia tokia vakansija. Taigi kiekvienas gali tikėtis, kad turi galimybę ne tik valgyti bananus žemėje, bet ir įsigauti į dangų.

Jehovistų bendruomenėse egzistuoja tam tikra konkurencijos problema: kas gali patekti į šį trokštamą skaičių? Juk, pavyzdžiui, priėti Komunijos gali tik tie, kas pakartotinai krikštytas dangaus krikštu ir gavo patepimą švęstu aliejumi. Komunija pas jehovistus vyksta kartą per metus. Vienintelė šventė, kurią jie švenčia – tai žydų Paschos diena – nisano

¹²³ *Tu gali...*, p. 58–59.

¹²⁴ Gordijenko N. S., *Jehovos liudytojai Rusijoje: istorija ir dabartis*. 2000, p. 57.

¹²⁵ 1975 m. Jehovos Liudytojų metraštis. N. Y., 1975, p. 148–149.

keturioliktoji. Tai prisiminimas ne apie Kristaus prisikėlimą, o apie jo mirtį. Egzistuoja slaptas susitarimas leisti priėti Komunijos tik iškaršusiems senoliams, kurie teoriškai gali priklausyti tiems 144 tūkstančiams. Tiesa, kai kurie jauni jehovistai taip pat pareiškia savo teises į Komuniją, nes neva jaučia, kad įeina į 144 tūkstančius, bet kiti aktyviai tam priešinasi, todėl dauguma pretendentų pasiduoda ir atsisako savo pretenzijų. Komunija atrodo taip: ant pakylos pastatomas raudonas vynas ir nerauginta duona (macai). Tai, pabrėžia jehovistai, tėra simboliai. Tačiau šiuos „simbolių“ gauna tik saujelė „Dievo išrinktųjų“. Tie, kurie „puoseleja žemiškąją viltį, tie deramai švenčia Viešpaties Vakarienę dalyvaudami joje ir rodo pagarbų dėmesį šiam įvykiui, nors negauna duonos ir vyno. Kristaus auka duoda naudos ir jiems (! – A. D.), leidžia įgyti gerą reputaciją Dievo akyse“¹³¹. Komentarai nebereikalingi...

1950 m. išėjo jehovistų Biblijos vertimas į anglų kalbą, kuris vadinosi „Naujojo pasaulio vertimas“ („New World Translation“). Šiame leidinyje tendencingai iškraipyta dalis vietų, kuriose kalbama apie Išganytojo dieviškumą, taip pat graikų kalbos žodžiai „Theos“ ir „Kyrios“ („Dievas“ ir „Viešpats“) beveik visur pakeisti žodžiu „Jehova“ (be abejo, išskyrus tas vietas, kuriose evangelistai vadina Viešpačiu ir Dievu Jėzų Kristų). Vertėjų vardai, be abejonės, nežinomi: vertimas išleistas „Vadovaujančiosios korporacijos“ vardu, kurioje tuo metu tebuvo vienas žmogus, šiek tiek studijavęs graikų kalbą. Hebrajų kalbos ten nemokėjo niekas.

Rusijos jehovistai ilgą laiką šio vertimo neturėjo. Jeigu kam nors iš jūsų teks bendrauti su „Jehovos Liudytojais“, paklauskite, kokių Biblijos vertimų jie naudojami. Prieš keletą metų Rusijos jehovistai kažkodėl labai pamėgo archimandrito Makarijaus (Gluchariovo) vertimą, kuriuo dažnai remdavosi ir kurį net pakartotinai išleido. Kaip teigia specialistai, savajame šio vertimo leidime jie pateikė daugybę tendencingų iškraipymų ir pakeitimų¹³². Matyt, pagauti bemeluojant 2001 m. „Jehovos liudytojai“ nustojo remtis šia Makarijaus vertimo klastote ir grįžo prie sinodinio vertimo.

2001 m. pabaigoje galų gale pasirodė išverstas „Naujojo pasaulio“ Naujasis Testamentas rusų kalba. „Naujojo pasaulio“ Senojo Testamento vertimo į rusų kalbą kol kas nėra. Ir visi Rusijos jehovistai jau puikuojausi hibridiniais naujais leidiniais: sinodinis Senojo Testamento vertimas sujungtas su „Naujojo pasaulio“ Naujuoju Testamentu.

Jeigu yra tokia galimybė, besikalbant su jehovistais galima pateikti graikišką originalą ir parodyti, kur sektos vadovybė pakeičia tekstą. Kartais tai priverčia sektantus susimąstyti. O sekantų sumišimas garantuotai padarys reikiamą išpūdį tiems žmonėms, kuriuos jie mėgina užverbuoti.

4. Adventizmas ir XIX a. pabaigos amerikiečių populizmas

„Jehovos Liudytojai“ turi dvejopas šaknis: tai **adventizmas** ir XIX a. pabaigos amerikiečių **populizmas**. Adventizmo pradininku laikomas baptistų pamokslininkas **Viljamas Mileris (William Miller) (1772–1849)**. Jis buvo amerikietis, mažo išsimokslinimo žmogus (baigęs ne daugiau kaip dvi mokyklos klases), iš neturtingos šeimos, bet laibai mėgęs skaityti ir pats daug ko išmokęs. Iki 35 metų Mileris buvo skeptikas-agnostikas, o vėliau atsivertė, pradėjo aktyviai studijuoti Šventąjį Raštą ir tapo baptistų pamokslininku. Kaip daugelis savamokslių, jis neturėjo sistemos, todėl pradėjo kurti primityvias teorijas ir susižavėjo pranašo Danieliaus knyga, kurią daugeliui sunku perprasti. Mileris užsikrėtė numerologija ir ėmė aktyviai skaičiuoti pasaulio pabaigos datą. Žinoma, galų gale jis ją apskaičiavo. O kai mūsų atradėjui primindavo Išganytojo žodžius apie tai, kad niekas negali žinoti Jo Antrojo atėjimo dienos nei valandos, Mileris atsakydavo, kad pranašauja ne dieną ir ne valandą, o metus. 1818 metais jis apskaičiavo 1843-uosius metus. Jam pačiam tai padarė pritrenkiantį išpūdį: daugelį tūkstantmečių egzistavęs pasaulis pasibaigs po 25 metų! Visi gyvena sau ir nieko neįtaria, o jis, Mileris, tai atrado! Jeigu tuo patiki, darosi baisu.

Mileris pradėjo pamokslauti, o kadangi jis buvo „charizmatiškas“ ir įsitikinęs žmogus, rado vis daugiau šalininkų. Liaudis isteriškai laukė Antrojo atėjimo. Ir štai atėjo 1843 metai, bet nieko neįvyko. Mileris vėl ėmėsi skaičiavimo, tikėdamasis surasti klaidą, ir ji, be abejonės, buvo rasta: Antrojo atėjimo datą teko atidėti iki 1844 m. kovo 21 d. – pavasario lygiadienio dienos, kada viskas ir turėjo įvykti. Bet ir tuomet nieko neįvyko. Mileris puolė į depresiją, bet jo fanatiški pasekėjai įteigė jam, kad skaičiuoti reikia

¹²⁶ *The Watchtower*, N. Y., 1964 07 01, p. 395.

¹²⁷ Gordijenko N. S., *Jehovos liudytojai Rusijoje: istorija ir dabartis*. p. 60–61.

¹²⁸ *Tu gali amžinai gyventi žemės rojuje*, p. 143, 147.

¹²⁹ Ten pat, p. 174.

¹³⁰ Žr.: Ten pat, p. 159.

pagal žydų kalendorių, kuriame naujieji metai prasideda 1844 m. spalio 21 d. Mileris patikėjo, kad ši data yra neabejotinai teisinga. Jo įsitikinimas persidavė žmonėms, visi liovėsi sėti ir arti ir susirinko baltais drabužiais Niujorko valstijoje prie kalno laukti paėmimo į dangų. Bet paskirta diena baigėsi ir vėl nieko neatsitinka. Ši diena tapo Didžiojo nusivylimo diena (oficialus terminas, vartojamas religijotyros vadovėliuose).

Kai taip atsitinka, vieni dalyviai pasitraukia iš judėjimo, o kiti karštingai bando rasti priežastį, įrodančią, kad iš tikrųjų viskas buvo teisinga (kaip jau sakėme, sunku atsisakyti to, kam tiek daug paaukota). Taip įvyko ir ši kartą. Vienas ištikimas Milerio pasekėjas Hairamas Edsonas (Hiram Edson) kitą dieną po Didžiojo nusivylimo vaikščiojo per prinokusių kviečių lauką, kur ir gavo „Dievo apreiškimą“: Viešpaties atėjimas įvyko, bet tai buvo dangiškasis atėjimas – Kristus įžengė į dangiškos šventyklos Šventų Švenčiausiąją, kelias į kurią anksčiau jam buvo užkirstas. Ten jis pradėjo „tyrimo teismą“, t. y. nagrinėja kiekvieno krikščionio gyvenimą ir sprendžia, kas vertas prisikėlimo, o kas nevertas. Šis teismas truks nuo 80 iki 100 metų, o po to įvyks Antrasis atėjimas. Tai ir yra pagrindinė (šalia šeštadienio šventimo ir tikėjimo, kad siela miršta kartu su kūnu) adventistų doktrina, kurioje slypi jehovizmo šaknys.

Stambiausios šiuolaikinės adventistų sektos – „Septintosios dienos adventistų“ – formavimuisi lemiamą įtaką padarė „pranašė“ **Elena Vait (Elen White) (1827–1915)**. Ji buvo paprasta mergina, bet, kai jai suėjo 15 metų, kažkas sviedė jai į veidą didžiulį akmenį. Elena buvo sužalota ir ilgai blaškėsi tarp gyvybės ir mirties. Ją išgydė, bet paskui prasidėjo keisti priepuoliai, kuriuos ji vadino „dangiškaisiais apreiškimais“. Šie apreiškimai išleisti ir labai gerbiami, o adventistai laiko juos tikėjimo mokymo šaltiniu, lygiai kaip ir Bibliją. Tiesa, dar amžininkai pastebėjo, kad daugelis „apreiškimų“ buvo akivaizdus plagiatas iš jau išleistų šaltinių – paprastai iš populiarių žurnalų apie „sveiką gyvenimą“. Tačiau adventistų tai netrikdė. Dauguma judaistinių septintosios dienos adventizmo bruožų (pavyzdžiui, šeštadienio šventimas, mitybos taisyklės ir kt.), taip pat atsisakymas vartoti alkoholį prasidėjo būtent nuo ponios Vait paveldo ir jos „apreiškimų“.

Taigi „Jehovos Liudytojai“ užaugo adventistinėje dirvoje. Antroji sektos šaknis – XIX amžiaus pabaigos **populistinis judėjimas** Amerikoje. Tuo metu žodis „populizmas“ turėjo šiek tiek kitokią reikšmę nei dabar – taip vadinosi mažojo žmogaus, kapitalistiniame pasaulyje patiriančio

milžiniškų korporacijų priespaudą, protesto judėjimas. Populistų lyderiai vaizdavosi vyriausybę kaip vieną korumpuotą sistemą, kontroliuojamą turtingųjų klasės arba oligarchijos ir pasisavinančią visus paprasto žmogaus darbo vaisius. Šis tėra šios didžiulės mašinos varžtelis, kuris panaudojus išmetamas. Vis dažniau ir tradicinės bažnyčios bei denominacijos buvo suvokiamos kaip dalis bendros valstybinės mašinos, priešiškos mažam žmogui ir palaužiančios jį. Amerikoje tai visų pirma pasakytina apie Romos Katalikų Bažnyčią ir stambias protestantų denominacijas. Kaip antitezė atsirasdavo smulkios politinės partijos ir religiniai judėjimai, protestuojantys prieš stambių darinių spaudimą asmenybei.

Naujoji sekta, vėliau pavadinta „Jehovos Liudytojais“, taip pat pradėjo suvokti išorinį pasaulį kaip priešą – pasaulį, kurį sudarė institucionalizuotų bažnyčių klaidingi mokymai, žemiškų vyriausybių tironija ir engiančios žmogų milžiniškos įmonės. Visa tai reikėjo kartą ir visiems amžiams atmesti¹³³.

Šis pirminis jehovistų protestas susilaukė atgarsio daugelio sunkaus gyvenimo palaužtų paprastų žmonių širdyse.

5. Jehovizmo atsiradimo istorija ir tolesnė kova už valdžią sektoje

Tokios yra **Čarlzo Teizo Raselo (Charles T. Russell) (1852–1916)** įkurto jehovistinio sąjūdžio šaknys. Tiesa, šiuolaikiniai jehovistai labiau siekia anonimiškumo. Ir vis dėlto Raselas – tai žmogus, be kurio jehovizmas nebūtų egzistavęs.

Raselas gimė Pitsburge (Pittsbourg) (Pensilvanijos valstija), presbiterionų šeimoje. Dėl keisto sutapimo, jis, kaip ir Mileris, teturėjo poros klasių išsilavinimą, bet vėliau savarankiškai pasimokė ir padėjo tėvui, kuris turėjo galanterijos parduotuvę. Čarlzas pasirodė esąs gabus verslininkas, daug pasiekė prekyboje, kuri atnešė jam neblogas pajamas. Būdamas 16 metų, jis pateko adventistų įtakon, kurie tuo metu jau įgavo naujų jėgų po Didžiojo nusivylimo ir nurodė naują Antrojo atėjimo datą – 1874 metus, dabar jau su ja siedami dideles viltis. Bet pasaulio pabaiga, kaip mums žinoma, vėl neįvyko.

¹³⁴ „The Watchtower“, 1910 09 15. p. 298.

Raselas tebeplaikė ryšius su vėl nusivylusiais adventistais, kai 1876 m. išgirdo apie mažą adventistų žurnaliuką „Ryto šauklys“. Žurnalas plėtojo idėją, kad 1874 m. rudenį Kristus neregimai atėjo į žemę, o štai jau po pusketvirtų metų – 1878 m. pavasarį – tikintieji bus paimti į dangų. Raselas nuoširdžiai atsivertė, nutraukė prekybą ir visą pelną atidavė žurnalo leidybai. Leidėjas padarė jį savo padėjėju, bet Raselas buvo nepriklausomas žmogus ir ilgai padėjėju likti negalėjo. Todėl, kai žadėtasis atėjimas eilinį kartą neįvyko, jis įsteigė savo žurnalą – **„Siono sargybos bokštas ir Kristaus buvimo šauklys“ („Zion’s Watch Tower and Herald of Christ’s Presence“)**. Tai buvo pirmasis būsimų jehovistų, kurie tuomet dar nesivadino „Jehovos Liudytojais“, spaudos organas.

Raselas netrukus nutolo nuo adventistų ir pradėjo skelbti savas doktrinas – konkrečiai, pats pradėjo skaičiuoti Antrojo atėjimo datą. Kaip ir jo nelaimingi pirmtakai, jis rėmėsi pranašo Danieliaus knyga, kurioje kalbama apie septynis karaliaus Nabuchodonosaro beprotybės laikus (Dan 4, 22. 29). Raselas interpretavo tuos septynis laikus kaip septynerius pranašiškus metus, kurių kiekvienuose yra po 365 dienas. Taip jis gavo 2520 dienų laikotarpį, kurį pavertė metais ir gavo 2520 metų. Prie jų Raselas pridėjo 607-tus metus iki Kristaus gimimo – taip jis apskaičiavo Jeruzalės šventyklos sugriovimo datą (iš tikrųjų Saliamono šventykla buvo sugriauta 587 arba 586 m.). Taip jis gavo 1914 metus.

Ši data Raselas labai patiko, nes, viena vertus, ji buvo jau ne už kalnų, o kita vertus, – laiko nuo 1878 m. iki 1914 m. dar buvo likę pakankamai ir galima buvo atversti daug žmonių. Tuo pat metu jis susidomėjo piramidologija (tai vienas iš įrodymų, kad buvo palaikomi ryšiai su okultiniais sluoksniais). Mūsų savamokslis pavadino Cheopso piramidę Biblija akmenyje ir ėmėsi matuoti jos parametrus, dauginti ir dalyti juos vieną iš kito ir pagaliau taip pat išėjo 1914 metai, taigi Antrojo atėjimo data vėl buvo patvirtinta.

Visų laikų ir tautų okultistai mėgo Cheopso piramidę. Ir šiandien per televiziją galima pamatyti kokį nors savamokslį magą, postringaujantį apie stebuklingas Cheopso piramidės savybes, skaičiuojantį jos parametrus, o po to dauginantį ir dalijantį juos vieną iš kito. Taigi jis gauna kokį nori skaičių – pvz., atstumą nuo Žemės iki Mėnulio arba bet

¹³⁵ Jie taip pat mėgina vykdyti prozelitinę veiklą Rusijoje, tiesa, nepalyginamai kukliau

kokią jam reikalingą datą. Piramidologija – tai viena iš neopagoniško okultinio „Naujojo amžiaus“ judėjimo charakteringų ženklų.

Artėjant 1914 metams, Raselas vis labiau tolo nuo bazinių krikščionybės doktrinų. Būtent tada jis atsisakė dogmos apie Švenčiausiąją Trejybę bei Jėzaus Kristaus dieviškumą ir vieną po kito pradėjo publikuoti savo „Raštų tyrinėjimų“ („Studies in the Scriptures“) tomus. Jam mirus 1916 m., tai buvo jau 6 tomų knyga, kurios bendras tiražas siekė 13 milijonų egzempliorių. Raselas labai aukštai vertino savo aiškinimus ir sakė, kad, jeigu žmogus studijuoja Bibliją, viskas, ko jam reikia, yra „Raštų tyrinėjimai“. Jeigu žmogus 20 metų studijavo Bibliją pagal jo aiškinimus, o po to pradėjo skaityti vien tik Bibliją, tai po trejų metų jis atsidurs visiškoje tamsoje. O jeigu bus priešingai (žmogus liausis skaitęs Bibliją ir skaitys vien tik jo aiškinimus), tai nieko baisaus neįvyks: jis po senovei tebebus šviesoje, nes viskas, ką reikia paimti iš Biblijos, yra tyrinėjimuose¹³⁴. Būtina pažymėti, kad šiaandieniniai „Jehovos Liudytojai“ turi praktiškai tokį patį požiūrį į savo publikacijas ir jų santykį su Biblija.

Savo kuopelę Raselas pavadino **„Biblijos Tyrinėtojai“ („The Bible Students“)** – tokiu pavadinimu ir pagarsėjo pirmoji „Jehovos Liudytojų“ karta. Raselo šalininkai laikė jį Ištikimu ir Protingu Tarnu (Mt 24, 45) bei Laodikėjos angelu, t. y. septintuoju, paskutiniu Krikščionių Bažnyčios pasiuntiniu. Taip jį vadino ir jo sutuoktinė, kuri aktyviai rėmė savo vyrą. Tiesa, prasidėjus jų skyrybų procesui, ji pradėjo vadinti jį „neištikimu ir neprotingu tarnu“.

Raselas gyveno pakankamai ilgai, kad įsitikintų savo pranašysčių klaidingumu: 1914 m. Antrasis atėjimas vėl neįvyko, nors ši data buvo labiausiai „nusisekusi“ iš visų – prasidėjo Pirmasis pasaulinis karas. Be abejonės, „raselitai“ iš šios datos išspaudė viską, kas įmanoma ir tebespaudžia iki šiol. 1916 m. Raselas mirė ir buvo palaidotas po akmens plokšte, kurioje jis vadinamas „Laodikėjos angelu“, o šalia buvo pastatyta akmens piramidė: ji ir šiaandieną stūkso virš netoli Pitsburgo esančių kapinių, o turistams labai patinka ją žiūrinėti ir fotografuoti.

Kitas jehovistų vadovas ir naujasis Ištikimas ir Protingas Tarnas buvo vardu „teisėjas“ **Džozefas Franklins Rezerfordas (Joseph Franklin Rutherford)**. Teisininkas pagal išsilavinimą, jis nesušilaukė didelio negu „Jehovos Liudytojai“. Taip ar taip, jie išleido daugybę savo knygų ir brošiūrų rusų ir ukrainiečių kalbomis.

¹³⁶ Kai kurie tyrinėtojai, kalbėdami apie šias asmenybes ir jų vaidmenį savo organizacijose, prisimena Lenino ir Stalino santykį.

pripažinimo šioje srityje, bet tapo Raselo pasekėju ir teikė jam teisinę pagalbą bylinėjantis teismuose. Tai buvo ir skyrybų byla su įvairaus pobūdžio doroviniaisiais kaltinimais, ir skandalinga istorija su „stebuklingais“ kviečiais, iš kurių Raselas uždirbo daug pinigų, tikindamas savo pasekėjus, kad šie atneš neregėtų vaisių, o jie šių lūkesčių nepateisino, ir kiti teisminiai procesai. Viename iš procesų Raselas buvo apkaltintas melagingu liudijimu, kadangi pareiškė ir prisiekė Šventuoju Raštu, kad puikiai moka biblines kalbas. Jam pateikė tekstus graikų ir hebrajų kalbomis: jis negalėjo perskaityti nė raidės ir buvo priverstas prisipažinti pamelavęs su priesaika.

Rezerfordas buvo „Biblijos tyrinėtojų asociacijos“ viceprezidentas. Pagal Raselo nurodymus jo įpėdinis prezidento poste turėjo dalytis savo įgaliojimais su „Sargybos bokšto“ Direktorių taryba, kurią pats Raselas paskyrė iki gyvos galvos. Tačiau jam mirus prasidėjo atkakli kova tarp Rezerfordo ir Direktorių tarybos, kurią galų gale laimėjo Rezerfordas. Šioje kovoje buvo naudojama fizinė prievarta, direktoriai už pakarpos būdavo išstumiami iš posėdžių salės, o nuskriausta šalis kreipdavosi į policiją. Taigi galiausiai Rezerfordas tapo vienasmeniu organizacijos valdovu. Tiesa, po visų skandalų dalis sektantų atskilo ir kai kurie jų (pvz., Čikagos grupė „Aušros Biblijos Tyrinėtojų Asociacija“ („The Dawn Bible Students Association“)) egzistuoja iki šiol¹³⁵. Norėdamas išskirti savo pasekėjus, Rezerfordas pavadino juos „Jehovos Liudytojais“. Su šiuo pavadinimu jie gyvuoja ir šiandien.

Priešingai negu Raselas – charizmatiškas pamokslautojas, bet pakankamai prastas organizatorius, – Rezerfordas turėjo puikių organizacinių gabumų; čia galima išvesti paralelę su mormonais bei Dž. Smito ir B. Jango skirtumais¹³⁶. Visą savo dėmesį Rezerfordas skyrė pamokslavimo veiklai ir naujiems nariams verbuoti. 1927 m. jis įvedė privalomą literatūros platinimo po namus taisyklę. Savo pamokslams jis naudojo naujausias to meto priemones – mobiliąsias radijo stotis ir nešiojamuosius gramofonus.

Rezerfordas negailestingai slopino bet kokią laisvą mintį ir opoziciją savo organizacijoje, geležine ranka palaikė savo gretų vienybę, reikalaudamas iš organizacijos narių neprieštarujamo paklusnumo savo valdžiai, drausmės ir nuolankaus tarnavimo sektai.

¹³⁷ „Karalystės tarnavimas“. 1974 m. gegužė, p. 3.

Pirmojo pasaulinio karo pabaigoje, 1917 metais Rezerfordas buvo įkalintas už tai, kad ragino amerikiečius atsisakyti tarnybos kariuomenėje. Drauge su kitais jehovistais jis buvo nuteistas kalėti 30 metų už tėvynės išdavimą, tačiau po metų byla buvo peržiūrėta apeliacine tvarka ir visi buvo paleisti.

Rezerfordas buvo aršus antikatalikas. Jam teko išgyventi didelių sunkumų dėl eilinės pasaulio pabaigos, kurią jis buvo paskyręs 1925 metams. Anksčiau prieš šią datą turėjo prisikelti trys didieji pranašai ir protėviai: Abraomas, Izaokas ir Jokūbas. Rezerfordas pastatė jiems prabangius rūmus Kalifornijos pietuose netoli San Diego, kuriuos pavadino „Bet Sarim“ („Kunigaikščių namais“) – juose patriarchai turėjo gyventi po savo atėjimo. Tačiau pranašai neapsireiškė, už tai Rezerfordas įgijo puikią rezidenciją, kurioje poilsiaudavo kiekvieną vasarą. Jis pagarsėjo savo ekstravagantišku privačiu gyvenimu, mėgo paūžauti ir gerokai piktnaudžiavo alkoholiu. Šiaip ar taip, gandų apie jį sklandė labai daug ir nuolat vyko skandalai. Gyveno jis plačiai ir to nė neslėpė, nepaisant „didžiosios depresijos“, kurios metu dauguma JAV gyventojų skurdo. 1942 m. Rezerfordas mirė. Po jo mirties teko parduoti liūdnai pagarsėjusius „Bet Sarim“.

Kitu sektos prezidentu tapo **Natanas Noras (Nathan H. Knorr)**. Tai nebuvo charizmatiškas lyderis, veikiau biurokratas, jehovistų valdančiosios struktūros vaisius, daug ką nuveikęs jai sutvirtinti. Jo asmeninė valdžia pasiekė tokį mastą, apie kokį Rezerfordas nė svajoti negalėjo. Noras pirmas atkreipė dėmesį į kiekvieno nario parengimą pamokslavimo veiklai. Anksčiau jehovistai nešiojosi su savimi gramfoną ir, kai jiems atidarydavo duris, paleisdavo plokštelę su liepsningu Rezerfordo pamokslu. Dabar Noras privertė juos pamokslauti savarankiškai. O kadangi Noras, skirtingai nei Rezerfordas ir Raselas, pats buvo nekūrybingas žmogus ir savo veikalų

¹³⁸ Faksimiliniai laišakai, žr.: Haack F.-W., *Jehovas Zeugen*. München, 1993, p. 25–27. Rusų kalba šis laiškas paskelbtas žurnale „Prozrenije“ 1999 Nr. 2 (3), p. 73.

¹³⁹ Žr.: Činilin P., *Kas kaltas dėl „Jehovos liudytojų“ kančių // „Prozrenije“*, 1999, Nr. 2 (3), p. 72.

¹⁴⁰ Garbe D., Winkel D., *Die „Bibelforscher“ (Zeugen Jehovas) in den Konzentrationslager (1933–1945) // Dachauer Hefte, Studien und Dokumente zur Geschichte der nationalsozialistischen Konzentrationslager*. Nov. 1994, p. 22–25.

¹⁴¹ Žr.: Činilin P., *Kas kaltas...*

rašyti nesugebėjo, jis pavertė tradicija anoniminę jehovistinių dokumentų publikaciją (iki tol visi tekstai būdavo pasirašomi). Nuo Noro laikų visa sektos literatūra leidžiama Vadovaujančiosios korporacijos vardu, jokių asmeninių nuomonių šiuose straipsniuose nėra. Matyt, būtent tada Ištikimas ir Protingas Tarnas perėjo iš asmeninės į kolektyvinę kategoriją.

Dėl gerai organizuoto pamokslavimo sekta pradėjo sparčiai augti. Tuomet pagrindinis jos ideologas **Frederikas Frencas (Frederick Franz)** perskaičiavo ir suredagavo visas galimas pasaulio pabaigos datas. Neregimą Kristaus sugrįžimą jis perkėlė iš 1874 į 1914 metus, o septintajame dešimtmetyje „Sargybos bokšto“ puslapiuose pasirodė nauja Kristaus atėjimo data – 1975 metai, iki kurios turėjo įvykti Armagedonas ir Trečiasis pasaulinis karas. Šaltasis karas ir branduolinė konfrontacija skatino eschatologinės isterijos plitimą. Įbauginta liaudis masiškai plūdo į sektą. 1975 metų pradžioje „Jehovos Liudytojų“ skaičius siekė 5 milijonus žmonių (1914 metais jų buvo ne daugiau kaip 100 tūkstančių).

Oficialūs sektos leidiniai skelbė:

„Taip, artėja šios sistemos galas! Nejau tai nepakankama priežastis sustiprinti mūsų veiklą? Gauname ataskaitas iš brolių, kurie parduoda savo namus ir turą, planuodami užbaigti likusias šios senosios sistemos dienas pionieriška tarnystė. Žinoma, tai puikus būdas išnaudoti trumpą laiką, likusį iki piktojo pasaulio pabaigos.“¹³⁷

„Jehovos Liudytojai“ labai mėgsta pasakoti apie persekiojimus, patirtus nacistinėje Vokietijoje. Tačiau jie labai nemėgsta kalbėti apie tai, kaip iš visų jėgų bandė susitarti su nacistais. Kai šie savo valdymo pradžioje uždraudė jehovistų pamokslus, sektantai nusiuntė Hitleriui laišką, kuriame prašė atšaukti šį potvarkį, remdamiesi tuo, kad JAV yra persekiojami už provokišką propagandą, be to, nacistai ir „Jehovos Liudytojai“ turi bendrus tikslus ir bendrus priešus – Romos katalikus ir turtingas transnacionalines žydų korporacijas¹³⁸. Jeigu prisiminsime, kad pradžioje nacizmas grindė savo propagandą tais pačiais populistiniais lozungais, kurie paskatino pirminę jehovizmo raidą, tai šis pareiškimas apie giminumą bus visiškai pagrįstas.

Bet nacistams maža marginalinė sekta su būstine priešo stovykloje buvo nereikalinga, ir jie ignoravo šį laišką. Tada, įsikūrusi JAV ir saugiai besijaučianti Direktorių taryba paliepė, kad eiliniai vokiečių jehovistai

atnaujintų vaikščiojimą po namus, literatūros platinimą ir visą kitą veiklą, ir taip pastatė juos į pavojų. Ką gi – Direktorių tarybai reikėjo kankinių, ir ji jų gavo¹³⁹. Iki šių dienų jehovistai ciniškai pelnosi iš šių įvykių, šaukdami apie savo nekaltų aukų didvyriškumą ir kaltindami kiekvieną, kalbantį tiesą apie sektą, jehovistų kraujo troškimu.

Tiesos dėlei reikia pridurti, kad dauguma įkalintų jehovistų neblogai įsitaisydavo nacių koncentracijos stovyklose. Nacistams patiko paklusnūs ir pareigingi „Jehovos Liudytojai“, jie dažnai skirdavo sektantus prižiūrėtojais ir administracijos padėjėjais, o šie sąžiningai tarnavo savo šeiminkams¹⁴⁰. Maža to, kaip liudija neseniai paskelbti dokumentai, „Jehovos Liudytojų“ vadovas nacistinėje Vokietijoje Erichas Frostas (Erich Frost) buvo slaptas valdžios informatorius¹⁴¹.

Rusijoje „Jehovos liudytojai“ skaičiuoja sektos istoriją nuo 1891 metų, kai Raselas apsilankė Odesoje. Tačiau tikros žinios apie „Jehovos Liudytojus“ mūsų žemėje siejamos su daug vėlesniu laiku. Antrojo pasaulinio karo pradžioje, 1939 metais, kai sovietinė kariuomenė užėmė Vakarų Ukrainą ir Baltarusiją (iki tol buvusias Lenkijos sudėtyje), ten gyvenę „Jehovos Liudytojai“ atsidūrė TSRS teritorijoje. Jų atversti žmonės ir garantavo tą perimamumą, padėjusį jehovistams išsilaikyti visą sovietinį laikotarpį, bei tą placdarmą, nuo kurio jie išplėtojo savo aktyvią veiklą po persitvarkymo pradžios. [...]

6. Sektantai mano, kad Jėhovą domina organizacija, o ne atskiri asmenys: asmeninių maldų jehovistų dievas nepriima

Aštuntame dešimtmetyje „Sargybos bokšto“ būstinėje įvyko su prezidento valdžia susijusios reformos. Valdančioji korporacija pasipiktino tuo, kad visus sprendimus vienasmeniškai priima prezidentas, ir jo valdžia buvo apribota. Iki tol prezidentas buvo Direktorių tarybos, kurią sudarė 7 nariai, pirmininkas. 1971 m. buvo nustatyta nauja, išplėstinė Vadovaujančiosios korporacijos struktūra, į kurią įėjo 11 žmonių (įskaitant 7 Direktorių tarybos narius). Šios Vadovaujančiosios korporacijos posėdžiuose balsavimu ir paprasta balsų dauguma buvo sprendžiami visi sektos valdymo klausimai.

¹⁴² „The Watchtower“, 2000 05 01, p. 9–10.

Noras mirė 1977 metais, jau po eilinės „pasaulio pabaigos“, o jo vietą užėmė **Frederikas Frencas (Frederick W. Franz)** – būtent jam ir teko slopinti skandalą, susijusį su šios pranašystės žlugimu, po kurio labai daug narių paliko sektą. Frencas buvo labiausiai išsilavinęs sektos narys – pirmasis „Liudytojų“ vadovas, bent šiek tiek mokėjęs graikų (bet ne hebrajų) kalbą. Būtent jam teko taikyti drakoniškas priemones siekiant naujo atverstųjų antplūdžio. Jis atliko nuodugną valymą (netgi išvijo iš Vadovaujančiosios korporacijos savo sūnėną), įvedė kareivinėms būdingą vienodumą ir šiek tiek pakeitė taktiką. Po to sekta vėl pradėjo plėstis.

Frencas buvo pagrindinis jehovistų ideologas ištisus 50 metų – iki pat 1992 m., kai mirė būdamas 99 metų amžiaus, – t. y. visus Noro ir savo paties valdymo metus. Po jo mirties buvo išrinktas naujasis prezidentas – 72 metų amžiaus **Miltonas Henšelis (Milton Henschel)**. Penktasis „Sargybos bokšto“ prezidentas buvo antras pagal amžių Vadovaujančiosios korporacijos narys – tik vienas žmogus buvo jaunesnis už jį (1992 m. jam buvo 69 metai), dar dviem buvo po 75, o likusiems po 80 ir 90 metų. Visi šie nusenę karštinčiai užmiega Vadovaujančiosios korporacijos posėdžiuose, juos tenka žadinti, kai ateina laikas priimti sprendimą. Henšelis buvo išrinktas todėl, kad jis vienintelis tebeturėjo šios tokios energijos.

Įdomu, kad abi ilgamažės sektos – „Jehovos Liudytojai“ ir mormonai – dabartinėje studijoje yra panašios savo gerontokratine valdymo sistema. Tiek vienoje, tiek kitoje sektoje aukščiausius postus užima tikri senoliai.

Frencas reformos sukūrė tą „Jehovos Liudytojų“ organizaciją, kurią žinome šiandien. Frencas įvedė naują taktiką – „atskyrimą“ (arba „bendravimo atėmimą“) – ir parengė sektos narių totalinės kontrolės praktinio įgyvendinimo metodus. Kad būtų suprantama, ką reiškia „atskyrimas“, reikia pateikti trumpą paaiškinimą. Jehovistai mano, kad jie yra valdomi vienintelės teisingos – teokratinės – vyriausybės. Kristus apsireiškė 1914 m. ir nuo to laiko neregimai yra žemėje, realią valdžią jis suteikė savo Ištikimam ir Protingam Tarnui – „Sargybos bokšto“ Vadovaujančiajai korporacijai, kuri valdo ištikimuosius, o iš esmės – visą Žemę, nes tik ištikimieji ši valdymą pripažįsta. Vadovaujančioji korporacija yra Kristaus valdymo visame pasaulyje skelbėja ir

¹⁴⁴ Cit. pagal: Švečikov A. N., *Žemės rojus: naujoji pasaka*. 1997, p. 90–91.

igyvendintoja, o kadangi ji yra Ištikimas ir Protingas Tarnas, tai Jehova pastatė ją virš daugelio. Bet kadangi jehovistai neturi savo valstybės, kuri pripažintų Ištikimo ir Protingo Tarno valdymą, jie neturi realios valdžios nė vienoje šalyje. Jeigu tokia šalis būtų, jie galėtų taikyti ten savo įstatymus, o dabar gali būti taikoma tik viena bausmė – amžina mirtis. Bausti mirtimi jehovistai kol kas negali, neturi teisės, tačiau jie gali laikyti kiekvieną atskilusį jau mirusiu, neegzistuojančiu. Jeigu jie pamato tokį žmogų gatvėje, turi praeiti pro jį kaip pro vaiduoklį; kaip nors bendrauti su juo apskritai neįmanoma. Paskui, kai mano minėtas danas paliko jehovistus, iš jo buvo „atimtas bendravimas“ ir jis tapo savo tėvams mirusiu. Kai apie jį paklausdavo, tėvas ir motina sakydavo, kad jų sūnus miręs, o gatvėje praeidavo pro šalį jo nė nepastebėję. Taip pat elgėsi jo ankstesni draugai ir pažįstami. Tas, kas pažeis draudimą bendrauti su pašalintuoju, pats susilauks mirties nuosprendžio, kuris tarsi kabo ore, bet jehovistams yra visiškai realus.

„Dar vieną pavojų mūsų dvasingumui kelia atskalūnai... Vengdami bet kokio kontakto su šiais tiesos priešais, apsisaugosime nuo iškreipto mąstymo.“¹⁴²

„...Apskritai neturime kalbėtis su išvartytu žmogumi ir net sveikintis su juo... Privalome nekęsti jų tiesiogine to žodžio prasme, tai yra žiūrėti į juos su didžiuliu pasibjaurėjimu, laikyti juos atsargiais, šlykščiais, purvinais, jais bjaurėtis.“¹⁴³

Taigi Frencas padarė galutines išvadas: vienintelis neginčijamas ir nekintamas „Jehovos Liudytojų“ tikėjimo objektas yra ne neregimas Dievas, bendravimo su kuriuo nenumato jų doktrina, o matoma ir reali „Dvasios vadovaujama“ organizacija. Būtent ji, o ne Dievas, reikalauja klausymo neprieštaraujant.

Aukščiausias pareigas einantys „Jehovos Liudytojai“ pripažino, kad sektos doktrinos pagrindą sudaro „organizacijos vienybė“. Po Frencos reformų šios vienybės išsaugojimas tapo sektos tikslu: jehovistų vadovybė saugo ją kaip šventenybę ir taiko visas priemones, kad ją išlaikytų, neleisdama nė menkiausio nukrypimo nuo organizacijos nustatytų reikalavimų sistemos. Su laisvamanyste kovojama be jokių kompromisų.

¹⁴⁵ „The Watchtower“, 1967 10 01. Cit. pagal.: Švečikov A. N., *Žemės rojus...*, p. 93.

Viename teismo procesų prieš „Jehovos Liudytojus“ sektos Vadovaujančiosios korporacijos narys Haidenas Kovingtonas (Hayden C. Covington) pareiškė:

„Jeigu kas nors iš organizacijos narių nesutinka su viena ar kita jos pozicija, susijusia su tikėjimo ir veiklos klausimais, ir mėgina sukelti tokį nesutikimą kitiems organizacijos nariams, ji atsikrato juo („atsiskiria“ jį. – A. D.). Ji užkirs kelią bet kokiems bandymams suardyti jos vidaus gyvenimo harmoniją ir neleis klaidingoms idėjoms, kylančioms iš apačios, o ne iš vadovybės, įnešti disonansą į jos gyvenimą ir veiklą... Mūsų pagrindinis tikslas yra palaikyti vienybę.“

„Vienybė bet kokia kaina?“ – paklausė Kovingtono teismo nariai. „Taip, vienybė bet kokia kaina, – atsakė jis, – nes tikime, kad Jehova valdo mūsų organizaciją, mūsų organizacijos Vadovaujančiąją korporaciją, net jeigu kartais ir darome klaidų.“¹⁴⁴

Kad įvykdytų šį pagrindinį uždavinį, sektos vadovybė naudoja visokias priemones, nesibodi niekuo. Buvę jehovistai liudija, kad organizacijoje sukurta šnipinėjimo ir skundimo sistema, vyrauja padlaiždavimas ir pataikavimas viršininkams. Kaip prisimename, liudija jie ir apie kitą šios griežtos kontrolės aspektą: aukštus postus užimančių „Betelio“ darbuotojų didelį moralinį nuosmukį ir slaptą girtavimą.

Vadovaudamasis monolitinės vienybės principu, Frencas sukūrė griežtą totalitarinę įstatymų ir normų sistemą sektos vidaus gyvenime. Jehovistams draudžiama rengti bet kokius susirinkimus ir kitokius renginius be sektos vadovybės leidimo. Draudžiama komentuoti religines problemas remiantis savais pamąstymais. Komentuoti galima tik mokslinius straipsnius. Draudžiama turėti nepriklausomą nuomonę ir sakyti „aš taip manau“ arba „aš taip galvoju“. Draudžiama netgi skaityti senąsias „Jehovos Liudytojų“ publikacijas.

Sekta griežtai apriboja savo narių ryšius su išoriniu pasauliu, „išoriniais“ žmonėmis, net jeigu tai artimi sektantų giminės, vadovaudamasi tuo principu, kad „visi nešvarumai – iš pasaulio“. Frencas įvedė griežtą atskaitomybę apie atliktą darbą (tarnavimą): ja galima efektyviai kontroliuoti bet kurio sektos nario gyvenimą ir veiklą.

Neskatinamas joks pasaulietinis išsilavinimas, nes jis, vadovybės nuomone, tik aptemdo protą klaidingomis žiniomis ir silpnina pastangas studijuojant Šventąjį Raštą. Skatinamas neigiamas požiūris į bet kokią pasaulietinį darbą, jeigu jis trukdo sektos nariui visiškai atsiduoti

tarnavimui Jehovai, kuris svarbiau už viską, todėl šiam tarnavimui reikia panaudoti visą laisvą laiką.

Įtvirtinama griežta kontrolė, kad kiekvienas brolis ir sesuo atkakliai studijuotų ir aktyviai propaguotų organizacijos doktriną. Totalinis šnipinėjimas ir kontrolė taikoma ne tik esamiems sektos nariams, bet ir tiems, kurie pašalinti iš organizacijos, bei tiems, kurie, vadovybės manymu, gali būti jai pavojingi.

„Jehovos Liudytojai“ išpažįsta savo organizacijos kultą, skelbia ją Jehovos kūdikiu, regima Jo dangiškąją organizacija. Todėl iš kiekvieno sektanto reikalaujama besąlygiškai paklusti organizacijos valiai ir tikslams. Ne organizacijoje neįmanoma rasti teisingo Dievo mokymo, Šventojo Rašto.

„Biblija – tai knyga organizacijai, ji priklauso krikščioniškam susirinkimui kaip organizacijai, o ne atskiriems asmenims, nesvarbu, kaip nuoširdžiai jie tikėtų savo gebėjimais aiškinti Bibliją. Todėl Biblijos neįmanoma suprasti teisingai, neprisimenant apie regimą Jehovos organizaciją.“¹⁴⁵

Biblijos studijavimas – kolektyvinis, o ne individualus reikalas, ją studijuoti gali tik vadovaujamas organizacijos. Realiai jehovistai atlieka elementarią falsifikaciją, patys to nepastebėdami: Biblijos studijomis jie vadina sektos spausdintos produkcijos studijavimą, o gyvenimu pagal Biblijos principus – Ištikimo ir Protingo Tarno instrukcijų laikymąsi. Nepripažįstama ir individualios maldos vertė, nes Jehovą domina organizacija, o ne atskiros asmenybės: asmeninių maldų jehovistų dievas nepriima. Viskas turi būti daroma žmonėms matant, viskas kontroliuojama. Malda nėra išimtis – ji irgi turi būti kolektyvinė, visiems matoma ir girdima.

Niekas neturi individualiai vertinti jokių klausimų, apibrėžti, kad yra gėris, o kas – blogis, tiesa ir melas, kam turi būti atleista, o kas baudžiamas, už ką ir kodėl. Tai daryti gali tik organizacija. Niekas negali šiaip sau palikti organizacijos – ją palikti galima tik tuomet, kai esi nuo jos atskiriamas, jos prakeiktas. Būti šios „dieviškos organizacijos“ nariu – reiškia priklausyti Dievo Jehovos išrinktiesiems. Šis išrinktumas įpareigoja: sektantai privalo laikytis vienodumo visame kame – mąstyme, elgsenoje, aprangoje. Viskas reglamentuojama ir kontroliuojama iki smulkmenų. Apie asmenybės laisvę negalima nė kalbėti.

Vienas pagrindinių reikalavimų sektos nariams yra lojalumas organizacijai. Jis turi pasireikšti: aktyviu dalyvavimu rengiamuose susirinkimuose, aktyvumu „lauko tarnavime“, sutuoktinio (sutuoktinės) iš sektos narių tarpo pasirinkimu, kontaktų su pašalintaisiais iš sektos vengimu, net jeigu tai artimi giminaičiai, nuoširdžiu sektos nario atsiskaitymu seniūnui pagal visus savo (ir svetimų) įsipareigojimų punktus. O įsipareigojimai sudėtingi ir platūs.

Kiekvienas sektos narys privalo tiksliai ir nuoširdžiai atsiskaityti atitinkamam organui (asmeniui) apie atliktą misionierišką darbą (aplankytus būstus, išplatintus žurnalus, žmones, su kuriais buvo studijuojamas mokymas).

Jis taip pat privalo:

- neapartinėti vyresniojo paliepiamų ir įsakymų;
- pranešti (įskųsti) vyresniajam apie nuodėmę, kurią padarė kitas sektos narys, prisimindamas, kad priešingu atveju jis prisiima nuodėmę sau;
- neabejoti Jehovos mokymu, nes abejojantiems nėra vietos Jo organizacijoje;
- neužduoti klausimų organizacijai, nes abejojimas organizacija yra abejojimas pačiu Jehova;
- prisiminti, kad tik organizacija pergyvens Armagedoną, bet tai niekam negarantuoja išsigelbėjimo;
- būti visada patenkintam viskuo, kas vyksta organizacijoje, ir nuolat entuziastingai jai dirbti;
- niekada „nesikišti“ į jokiais problemas ir negalvoti apie save „pernelyg gerai“.

Kiekvienas turi žinoti, kad:

- nėra tikrojo gyvenimo už organizacijos ribų;
- bet kokia informacija, kylanti ne iš organizacijos, yra melaginga ir kenksminga, todėl skaityti reikia tik savo literatūrą, kad neužtemdytum sąmonės šėtono melu;
- jeigu paaiškės, kad patirtis neatitinka mokymo, reikia atsiminti, kad tai šėtono pinklės.

Toks yra Frencio sukurtas „Jehovos Liudytojų“ mokymas apie pagrindinį jų tikėjimo objektą – savo organizaciją. Kaip matome, šis įgyvendintas tikėjimas tampa labai efektyviu totalitarinės sektos narių sąmonės kontrolės būdu: iš esmės jiems nelieka nė vieno gyvenimo

aspekto, kurio nereguliuotų Ištikimas ir Protingas Tarnas ar jo tarnautojai.

Reikia tarti keletą žodžių ir apie sektos spausdintą produkciją, per kurią vykdoma adeptų kontrolė.

Jau kalbėjome apie žurnalą „Sargybos bokštas“ ir apie tai, kaip jis naudojamas jehovistų susirinkimuose, kaip eiliniai sektos nariai turi išmolti jį atmintinai. Šis žurnalas „Jehovos Liudytojams“ yra pagrindinis tikėjimo mokymo šaltinis. Visus kitus jų interesus turi tenkinti žurnalas „Atsibuskite!“. Šio leidinio turinį lengviausia apibūdinti žodžiais „įvairenybės“ arba „po truputį apie viską“. Žurnale galima rasti straipsnių apie šeimyninį gyvenimą, narkomanijos ir aplinkos taršos problemas, apie tai, ar verta drausti gyvybę, kodėl atsiranda burnos kvapas ar Botkino liga, apie tropikų miško gyventojus ir minų keliamą pavojų. Kiekviename straipsnyje yra konkrečių rekomendacijų: geriausias šeimyninis gyvenimas pas „Jehovos Liudytojus“; ateities karalystėje nebus nei aplinkos taršos, nei minų; mus supantis pasaulis yra pavojingas, paskendęs narkomanijoje ir nedorybėje, todėl reikia jo šalintis ir nekantriai laukti, kada jis bus sunaikintas Armagedono; „Jehovos Liudytojai“ gali apdrausti gyvybę, ypač jeigu draudimo sumą testamentu palieka organizacijai – nors visišką draudimą suteikia tik pats Jehova – karalystėje, kurioje visų burnos skleis puikų aromata, o krokodilai bus švelnūs, balti ir pūkuoti ir pan.

„Atsibuskite!“ nori patenkinti visus nereliginius sektos nario interesus, visi atsakymai pateikiami iš patikrinto šaltinio ir leidžia padaryti vienintelę teisingą išvadą. Kai ši niša užpildyta, jehovistas nebeturi kuo domėtis, ir tikimybė, kad jis panorės paskaityti ne sektos literatūrą, tampa minimali. Be to, reikia prisiminti, kad „Jehovos Liudytojai“ turi nuodugnai ir išsamiai studijuoti kitas sektos publikacijas, skirtas jehovistų doktrinoms nagrinėti, kuriose pateikiamos instrukcijos, skirtos kiekvienam sektos nario gyvenimo atvejui. Viskas, ką jehovistas turi žinoti apie santuoką, pateikiama knygoje „Šeimos laimės paslaptis“ ir „Laimingai sutvarkyk savo šeimos gyvenimą“. Kiekvienas jaunas sektos narys turi labai atidžiai išnagrinėti brošiūrą „Jaunimo klausimai: praktiniai patarimai“. Pradėdamas vaikščioti po butus, jehovistas privalo iškalti knygą „Paskirti mūsų tarnystei vykdyti“ ir kt. Todėl jehovistas negali turėti nei noro, nei laiko skaityti kažką kita.

Greitai jis apskritai nustoja suvokti bet ką, kas kyla ne iš sektos ir nėra parašyta gerai pažįstama primygtina išsamių instrukcijų kalba. Kas kontroliuoja informaciją, tas kontroliuoja ir žmogaus sąmonę: gaunama informacija nulemia mąstymą. Praeina šiek tiek laiko ir jehovistas pradeda mąstyti citatomis iš „Sargybos bokšto“ ir kitų sektos leidinių.

Sekta gyvena savame pasaulėlyje ir kuria savąjį žmogų – egzistuojantį už kultūros, sociumo, visuomenės ribų. Žmogų, kalbantį sudarkyta, sutrumpinta kalba, skaitantį visiems vienodai atrajotą spausdintą produkciją, besiklausantį banaliausios ir nuobodžiausios muzikos (Betelyje parašytų giesmių), žiūrinėjantį agitacinę propagandinę meninę medžiagą (komiksus ir jehovistinių žurnalų bei publikacijų iliustracijas). Taigi sektai pavyko tai, kas nepavyko totalitariniams komunistiniams režimams: naujasis žmogus amžiams atsiseikino su „prakeiktosios praeities paveldu“ ir buvo sukurtas „homo jehovisticum“.

7. Eiliniai jehovistai aklai nusekė paskui savo vadus, nė nepastebėję klastotės

Sąmonės kontrolės sektoje efektyvumą ir vadovybei paklusnių jos narių akluo laipsnį dar kartą pademonstravo tai, kaip sekta išėjo iš sunkios struktūrinės krizės, kurią neseniai išgyveno. Ji buvo susijusi su garbiu Vadovaujančiosios korporacijos narių amžiumi. Korporacijoje gali būti tik asmenys iš jau mums žinomų 144 tūkstančių – valdyti žemėje gali tik tie, kurie valdys danguje. Bet šie 144 tūkstančiai iki 1995 metų visiškai išseko: juk dar 1935 m. Rezerfordas paskelbė, kad dangiškas pasaulis pasibaigė. Paskui prasidėjo „antrarūšis“ krikštijimas, skirtas „didžiulei daugumai“, kuri gyvens žemiškame rojuje, maitinsis bananais ir leips nuo priverstinės laimės. O kadangi 144 tūkstančiai valdys iš dangaus, tai ir Vadovaujančiojoje korporacijoje turi būti tik žmonės, įeinantys į tuos 144 tūkstančius, visi kiti yra „didžiulė dauguma“. Kadangi jehovistai krikštija tik tam tikrą sąmoningą amžių pasiekusį žmogų, pakrikštytieji iki 1935 metų turėjo būti gimę bent jau trečiojo dešimtmečio pradžioje (t. y. dabar jiems

¹⁴⁶ Ivanenko S., *Apie žmones, niekuomet nesiskiriančius su Biblija*. p. 203, žr. taip pat p. 7.

turi būti gerokai per 70). Dar dešimt metų – ir nė vieno neliks gyvo. Kas bus po to – nežinia.

1995 m. pasaulinėje jehovistų organizacijoje buvo ne daugiau kaip 12 tūkstančių žmonių, krikštytų iki 1935 metų, kurių daugumą sudarė moterys, negalinčios įeiti į Vadovaujančiąją korporaciją. Mokymo principai neleido jehovistams perduoti valdžios kam nors kitam. Be to, 1935 metų data buvo susijusi su aibe kitų datų, dėl to ją pakeisti buvo pakankamai sudėtinga. Pagal sektos mokymą per dvidešimt vienus metus – epochą nuo 1914 m. iki 1935 m. – įvyko štai kas: pagonių epocha (Lk 21, 24) pasibaigė 1914 metų rudenį, kai Kristus įsiviešpatavo kaip Karalių Karalius. Nuo šio momento prasidėjo Jo neregimas buvimas žemėje – tai liudija, kaip jie sako, nematyto masto karai, badas, žemės drebėjimai ir „Jehovos Liudytojų“ mokymo pasklidimas po visą pasaulį.

Be to, 1914 m. išsipildė Apreiškimo knygos pranašystė (12, 7–9): Kristus arkangelo Mykolo pavidalu nuvertė šetoną į žemę. 1918 m. prasidėjo dangiškasis prisikėlimas, kada dangaus pateptieji iš 144 tūkstančių buvo vėl atgaivinti su Jėzumi Kristumi dvasinėje karalystėje. Be to, 1918 m. pavasarį Kristus atėjo, kad patikrintų dvasios šventyklą ir įvykdytų Malachijo pranašystę (3, 1–5 ir 1 Pt 4, 17). Vėliau, 1919 m., vadovaujant Jėzui, buvo pradėta atskirti kviečius (pateptuosius, pradėtus Dvasios) nuo tų, kurie gyvens žemėje. 1919 m. Jėzus paskelbė Ištikimą ir Protingą Tarną laiminguoju ir pakėlė jo kolektyvinę sudėtį iki tos padėties, kurią jis užima dabar.

Jehovistai turi 7 antspaudų ir trimitų balsų teoriją. Septyniose jų konvencijose nuo 1922 iki 1928 metų buvo priimti „trimitų balsai“ ir ypatingosios rezoliucijos, paskui, 1935 m., buvo surinkti paskutiniai iš 144 tūkstančių išrinktųjų, ir žemėje prasidėjo antrasis būsimų žemiškojo rojaus gyventojų (didžiulės daugybės) surinkimas. Todėl reikia pakeisti ne tik 1935 metus, bet ir peržiūrėti visą sistemą, kuri jais grindžiama. Ši sistema nėra abstrakti – ji įkalta kiekvienam jehovistui. Susidariusi padėtis priminė 1916 metų krizę, kai po Raselo mirties prasidėjo organizacinė painiava ir Rezerfordui teko „suredaguoti“ aibę Raselo laikais atsiradusių mokymų bei pareikšti, kad jis nebėra ištikimas ir protingas tarnas. Piramidė, kurią Raselas pavadino „Biblija akmenyje“, iš tiesų yra „šėtoniška Biblija“. Dėl tokios esminės pertvarkos Rezerfordui pavyko ateiti į valdžią ir sukurti savo organizaciją.

¹⁴⁷ Prancūzijos įstatymas, nukreiptas prieš sektas, priimtas 2004 m. gegužę.

Taigi sektoje brendo antroji krizė, galingesnė už pirmąją. Jehovistai suvokė, kad artėja paskutiniai laikai, tebegyvenančių išrinktųjų skaičius mažėjo ir viską reikėjo gelbėti antruoju atėjimu arba turėjo įvykti dar kažkas.

Ir štai, kaip liudija naujausios jehovistinės publikacijos, buvo padaryti tokie pakeitimai:

„Iki 1995 m. Jehovos Liudytojai manė, kad „dabartinė daiktų sistema“ pasibaigs per 1914 metais gimusios kartos gyvenimo laiką. Taip jie suvokė reikšmę žodžio „karta“, kurį Jėzus pavartojo Mato evangelijoje (24, 34). Šioje eilutėje sakoma: „Iš tiesų sakau jums: ši karta nepraeis iki visa tai įvyks“. Tačiau nuodugnesnės studijos parodė, kad žodis „karta“ šiame kontekste nereiškia vienos kartos, o gali reikšti daugybę kartų arba jų seką. Toks paaiškinimas buvo pateiktas 1995 m. lapkričio 1 d. „Sargybos bokšte“.¹⁴⁶

Vėl iki skausmo pažįstama paradigma: „Partija iškilmingai žada, kad dabartinė tarybinių žmonių karta gyvens komunizmo sąlygomis“. Kodėl Jehovos tiesiogiai vadovaujamas Ištikimas ir Protingas Tarnas šimtą metų neteisingai suvokė šią eilutę, niekas nepaaiškina. Garantijos, kad dabartinis „nuodugnesnis nagrinėjimas“ greitai vėl nebus pakeistas, nepateikiama. Klausimų pateikti negalima, viskuo reikia tikėti entuziastingai. Egzistuoja tik ši diena, praeitis ištrinama akimirksniu ir amžiams. Tai dar viena skandalingo sektos antiistorizmo iliustracija.

Po to įvyko jau pribrendusi sektos valdymo reforma. 2000 m. spalio 9–10 d. agentūros „Associated Press“ pranešimu, sektoje būta tokių įvykių:

„Jehovos Liudytojų“ lyderiai įvykdė stambiausią pertvarką per šimtą šešiolika sektos egzistavimo metų. Iki šiol „Pensilvanijos Sargybos bokšto Biblijos ir traktatų bendriją“ (oficialus sektos pavadinimas) valdė vadinamoji Vadovujančioji korporacija. Dabar religinės ir administracinės pareigos bus padalytos, ir sektos veiklai JAV vadovaus trys naujai įkurtos korporacijos.

Aštuoniasdešimtmetis Vadovujančiosios korporacijos pirmininkas Miltonas Henšelis ir kiti šeši jos nariai atsistatydino spalio 7 d.

¹⁴⁸ Žr. „Šv. kankinio Ireniejaus, Liono vyskupo, Centro“ tinklalapyje pateiktą medžiagą (<http://iriney.vinchi.ru>).

Sektos Ryšių su visuomene skyriaus vadovas Džeimsas N. Pelekija (James N. Pellecia) pareiškė, kad pokyčius lėmė tiek teologinės, tiek ir praktinės priežastys. Ji pažymėjo, kad Vadovaujančioji korporacija, atleista nuo administracinio darbo, dabar galės skirti daugiau dėmesio „Žodžio tarnybai“.

Donas Eidamsas (Don Adams), penkiasdešimtmetis organizacijos veteranas, paskirtas jos prezidentu, o septyni žemesnio rango žmonės sudarys naują direktorių tarybą. Henšelis liks Vadovaujančiosios korporacijos nariu, bet joje nebebus nuolatinio lyderio, pirmininko postas bus perduodamas iš vieno korporacijos nario kitam. Pradedant nuo Čarlzo T. Raselo iki 2000 m. spalio 7 d. „Sargybos bokšto bendrijos“ vadovas visada buvo laikomas vieninteliu sektos lyderiu.

Stebėtojai teigia, kad po pokyčių paskelbimo buvę lyderiai oficialiai nebebus susiję su „Sargybos bokšto bendrija“. Reimondo Frenco (Raymond Franz), vienintelio palikusio sektą Vadovaujančiosios korporacijos nario, vertinančio ją kritiškai, nuomone, „Jehovos Liudytojų“ struktūros pertvarka tėra sektos bandymas išvengti teisinės atsakomybės. Taip pat mano ir kiti žmonės, kritiškai vertinantys „Jehovos Liudytojus“.

Reikalas tas, kad daugelis buvusių sektos narių arba jau padavė ją į teismą arba ketina tai padaryti. Ieškinių motyvacija skirtinga. Pavyzdžiui, į teismą paduoda daugelis žuvusių arba sveikatą praradusių dėl priverstinio atsisakymo perpilti kraują sektos narių giminaičių. Kiti patyrė didelę moralinę žalą dėl totalinio boikoto (bendravimo atėmimo), kurį sekta paskelbia savo nusižengusiems

¹⁴⁹ Žr., pvz.: Montague H., *The Pessimistic Sect's Influence on the Mental Healths of its Members: The Case of Jehovah's Witnesses* // „Social Compass“, 1977, Nr. 1, p. 135–148.

¹⁵⁰ Bergman J. R., *Jehovah's Witnesses and the Problem of Mental Illness*. Clayton, 1992, p. 56.

¹⁵¹ Ten pat, p. 142.

¹⁵² Ten pat.

¹⁵³ Franz R., *Crisis of Conscience*. Atlanta, 1992, p. 608.

¹⁵⁴ „Pavojus prie jūsų durų“, p. 1.

¹⁵⁵ Bergman J. R., *Jehovah's Witnesses...*, p. 142.

nariams. Be to, kaip pažymi Frencas, Prancūzija svarsto naują įstatymą, nukreiptą prieš religines organizacijas, kaltinamas sąmonės kontrole¹⁴⁷, o Vokietijos įstatymas įpareigoja organizacijas išmokėti kompensaciją atleistiems darbuotojams.

Patys „Jehovos Liudytojai“ neigia šiuos spėjimus ir tvirtina, kad pertvarka padės jiems efektyviau valdyti greitai augančią organizaciją.“¹⁴⁸

Taigi sektos vadovybė su akivaizdžiu cinizmu, net itin nesivargindama, išsisuko iš keblios padėties. Eiliniai jehovistai akiai nusekė paskui savo vadus, net nepastebėję klastotės. Nauji „atradimai“ ir direktyvos vėl buvo priimti su visuotiniu entuziazmu... Beje, kaip jau buvo sakyta, „Jehovos Liudytojai“ ne pirmą kartą keičia sektos mokymą. Juk pagrindinis jų tikėjimo objektas – pati organizacija – lieka nekintamas.

2001 m. pradžioje tapo žinoma, kad dar prieš 10 metų sektai pavyko gauti nevyriausybinės organizacijos prie JTO statusą. Buvę jehovistai piktinasi sektos veidmainyste, kuri viena vertus savo publikacijose vadina JTO Jono Teologo Apreiškimo knygos „raudonuoju slibinu“, kurį įniršęs Jehova neišvengiamai sunaikins, o kita vertus, – pasirašo prašymą suteikti šios organizacijos asocijuotojo nario statusą, įsipareigojęs propaguoti jos idealus, įstatus ir veiklą visame pasaulyje. Šis žingsnis dar kartą pademonstravo šiuurkštų Ištikimo ir Protingo Tarno, suinteresuoto tik savo turtingos tarptautinės korporacijos augimu ir plėtra bei palankių tam sąlygų sukūrimu, cinizmą.

Buvusių sektos narių sukeltas skandalas, iškėlęs aikštėn pasipiktinimą keliančią „Sargybos bokšto“ veidmainystę, lėmė netikėtus rezultatus. 2001 m. spalio pradžioje pasidarė žinoma, kad „Sargybos bokšto Biblijos ir traktatų bendrija“ pateikė JTO pareiškimą apie savo santykių su JTO nutraukimą. 2001 m. spalio 9 d. „Sargybos bokšto“ prašymas buvo įvykdytas, ir JTO išbraukė ją iš asocijuotųjų organizacijų sąrašo.

¹⁴⁶ Ten pat.

¹⁴⁷ Ten pat, p. 189.

¹⁴⁸ Žr.: „The Guardian“, 2001 11 17.

¹⁴⁹ Cohn W., *Jehovah's Witnesses as a Proletarian Sect*. New York, 1954, p. 24–26.

¹⁵⁰ Ten pat.

8. Daugelio šalių spauda pasakoja apie „Jehovos Liudytojų“ narių savižudybes

Narystė sektoje daugeliui jehovistų baigiasi apverktinai. Daktaras Džeris Bergmanas savo veikale „Jehovos Liudytojai ir psichinių ligų problema“ praneša, kad daug „Jehovos Liudytojų“ serga šizofrenija, sunkia depresija, alkoholizmu ir kitomis ligomis. Susirgimų psichikos ligomis skaičius tarp „Jehovos Liudytojų“, įvairių užsienio mokslininkų¹⁴⁹ duomenimis, 1,5-10 kartų viršija vidutinį¹⁵⁰.

Savižudybių skaičius tarp „Jehovos Liudytojų“ du tris kartus viršija lygi, būdingą ne sekto nariams¹⁵¹. Daktaras Bergmanas pateikia Rene Grutmano, įsitikinusio „Jehovos Liudytojo“, nuomonę. Dėl savo įsitikinimų jis buvo įkalintas, nes atsisakė tarnauti Šveicarijos armijoje, metė darbą, susijusį su kraujo perpylimu. Po dvidešimt dvejų metų „Bendrijoje“ sąžinė privertė Grutmaną parašyti organizacijos vadovybei apie tai, kad daugelis sąžiningų „brolių ir seserų“ patiria sunkias depresijas, pasibaigiančias savižudybe. Jis apkaltino sekto vadovybę, kad ši bando „plauti smegenis“ ir valdyti savo narių mintis. Jo paties žmona Klarisa taip pat nusizūdė¹⁵². Dėl to iš Grutmano nedelsiant buvo „atimtas“ bendravimas.

„Bendravimo atėmimas (pašalinimas iš bendruomenės)“ – absoliutus kaip nors prasižengusių sekto narių boikotas – dažnai priverčia sąžiningiausius „liudytojus“ pagalvoti apie savižudybę. Buvęs Vadovaujančiosios korporacijos narys Reimondas Frencas praneša, kad turi ilgą Betelyje įvykusių savižudybių sąrašą. Vienas darbuotojas nušoko nuo „Bendrijos“ gamybinio pastato, kitas – išsoko pro bendrabučio langą trečiajame aukšte ir t. t. Žinios apie tokius įvykius rūpestingai slepiamos¹⁵³.

Daugelio šalių spauda pasakoja apie „Jehovos Liudytojų“ vaikų savižudybes, kurių priežastis yra jų tragiški įsitikinimai ir artejančios pasaulio pabaigos baime¹⁵⁴.

¹⁴⁹ Išsamiau apie tai žr.: Parker A., *Jehovah's Sect Girl, 15, killed widow* // „The Sun“, 1985 03 01, p. 11, taip pat: Jack D., *The Disciple of Death* // „Daily Express“, 1985 03 13 d. p. 1. 2001 m. vasarą žiniasklaidoje pasirodė pranešimas apie tai, kad jauna „liudytoja“ iš Taganrogo apiplėšė senutę, pas kurią išprašė pakalbėti apie Bibliją ir padėti ūkyje. Vietinės „Jehovos Liudytojų“ bendrijos vadovybė taip pat atsisakė komentuoti šį įvykį. (žr.: <http://iriney.vinchi.ru/sects/witness/news002.htm>).

¹⁵² „The Daily Sentinel Tribune“, 1983, Nr. 20.

Buvusi „Jehovos Liudytoja“ Ronda Penland rašo: „Jehovos Liudytojai“ teigia, kad jie stiprina šeimos ryšius. Dėl jų nusizudė mano brolis, o mano motina bandė žudyti. Kiti šeimos nariai liovėsi bendravę su manimi. „Liudytojai“ nesuvienijo mano šeimos, o ją suardė“¹⁵⁵.

Kalbant apie pareiškimus, kad tarp „Jehovos Liudytojų“ nėra vietos tokiems rekiniams kaip prievarta, žmogžudystė, įstatymo pažeidimas, verta paminėti tokį faktą. V. P. Serbskio valstybiniame mokslo centre atlikta ekspertizė „Jehovos liudytojų“ pasekėjai, mėginusiai dėl religinių priežasčių nužudyti savo mažametį vaiką. Rusijoje tokia tragedija ne vienintelė.

Štai atvejai iš Jungtinių Valstijų. Remiantis „Winnipeg Free Press“ 1987 02 10 paskelbta informacija, iš Džimo Kostelniuko, 1978 m. palikusio „Bendriją“, buvo „atimtas bendravimas“. Jo žmona, likusi sektoje, neleido jam matytis su vaikais ir vėliau ištekėjo už kito sekto nario. 1985 m. ją ir abu vaikus nužudė naujasis jos vyras, organizacijos narys¹⁵⁶.

1982 m. lapkričio 24 d. laikraščio „Watertown Daily Times“ 24 puslapyje pateiktas pranešimas apie tai, kaip „Jehovos Liudytojų“ organizacijos narys Holmsas, įtaręs, jog serga kraujo liga, nušovė savo miegančią žmoną ir šešerių metų sūnų, o paskui nusizudė. Pagrindinė jo veiksmų priežastis buvo jehovistų organizacijoje egzistuojantis draudimas perpilti kraują¹⁵⁷.

2001 m. pabaigoje „Jehovos Liudytojų“ pora iš Čikagos mirtinai primušė dvylikametę dukrą. Šeimos galva Leri Slak, jau būdamas suimtas, pareiškė, kad tris kartus iš eilės pritaikė dukrai biblinę bausmę: 40 be vieno smūgių lazda (iš tikrųjų tai buvo pusanatro metro ilgio, colio skersmens kabelio gabalas)¹⁵⁸.

Daugelis Amerikos mokslininkų mano, kad kriminalinės jehovistų veiklos atvejai yra pagrįsti pačios organizacijos mokymu. Pavyzdžiui, tyrinėtojas Verneris Konas savo veikale „Jehovos Liudytojai“ kaip proletarinė sekta“ rašo, kad aukštus kriminalinius rodiklius lemia teologiniai „Sargybos bokšto bendrijos“ mokymai. Jis analizuoja organizacijos literatūrą, kurioje apstu kraugerišku vaizdų ir smurto scenų¹⁵⁹. Kono manymu, nuolatinis žmonių, deklaruojančių taikų savo organizacijos pobūdį, susirūpinimas smurto tema liudija tai, kad sekto nariams „smurtas, kuri jie vaizduoja kaip vykdomą kitų, didelių mastu yra jų pačių vidinių impulsų projekcija“¹⁶⁰.

Džeris Bergmanas (Jerry Bergman), iliustruodamas Kono teoriją, pateikia tokį pavyzdį iš Amerikos „Jehovos Liudytojų“ gyvenimo. 1985 metais penkiolikos metų amžiaus „Sargybos bokšto bendrijos“ misionierė

TREČIOJI DALIS

Pokarinė eklektika: scientologija ir munizmas

6 skyrius. Scientologija¹

Scientologija – tai blogis; jos technika ir metodai – blogis; jų taikymas praktikoje – rimta grėsmė visuomenei medicininiu, moraliniu ir socialiniu aspektu.

Australijos Viktorijos valstijos scientologijos tyrimo komisijos išvada, 1965 m.

1. Gerai įsižiūrėjęs, pamatysi plienines nemirksinčias akis

Scientologija – tai „autorinė sekta“, originalus pono **Lafajeto Ronaldo Habardo (Lafayette Ronald Hubbard)** kūrinys. Ji sulipdyta iš skirtingų idėjų fragmentų, pasiskolintų tiek iš mokslo sferos, tiek iš religijos, tačiau ir vieni, ir kiti pateikiami populiaria forma. Galima sakyti, kad sektos mokymo (ir lyderio metodo) sukūrimo šaltiniai buvo amerikietiški „Įdomiosios psichologijos“, „Įdomiosios religijotyros“ ir t. t. tipo knygelių analogai. Visa tai tirštai prisodrinta vulgariojo okultizmo ir išdėstyta šeštojo XX a. dešimtmečio mokslinės fantastikos ir šnipų romanų žodžiais. Tačiau svarbiausia scientologijai – tai ypač veiksminga agresyvi, primygtinė ir įkyri rinkodara. Būtent tai ir buvo pagrindiniai Habardo sugebėjimai.

Scientologijos praktiškai neįmanoma – netgi sąlygiškai – klasifikuoti. Ypač sunku ją trumpai apibūdinti. Galima teigti, kad scientologija – tai totalitarinės sektos pavyzdys, archetipiškiausia totalitarinė destruktivi sekta. Būtent dėl to ji yra pati baisiausia iš visų sektų (turiu omenyje „masines“, plačiai paplitusias sekas). Žinoma, yra „Ananda marga“ sekta, kuri užsiima žmogžudystėmis, tarptautiniu terorizmu, ginklų ir narkotikų prekyba, siunčia savo moteris dirbti prostitutėmis pinigams uždirbti sektos vadovybei.

¹ Daugiau apie scientologiją galima sužinoti iš knygos *Neribotos laisvės sąpatai. Straipsnių apie scientologiją rinkinys*. Maskva, 1997.

Tačiau ši piktavališka slapta organizacija niekada netaps masinė – ne kiekvienas žmogus pasiryš susieti savo likimą su rūsčiais Indijos guru, apsimuturiavusiais turbanais. Arba, pavyzdžiui, „Aum Šinrikyo“, kuri nuodijo Tokijo metro keleivius zarino dujomis; tačiau ir jos veiksmų spektras yra ribotas – pernelyg greitai jos pasipūtęs pranašas nuo neribotos valdžios išsikraustė iš proto ir griebėsi beprotiškų teroristinių aktų.

Galima prisiminti ir pasaulinę munistų organizaciją – neabejotinai baisią totalitarinę sektą, orientuotą į idealistiškai nusiteikusį, ieškančių jaunimą. Ji valdo milžinišką tarptautinę pramonės, finansų ir informacijos imperiją (daug į pensiją išėjusių politikų, pavyzdžiui, Gorbačiovas ar Bušas, mėgsta važinėti į munistų konferencijas ir gauti didelius honorarus). Tačiau munistų sekta nusileidžia scientologijai tiek paplitimo masiškumu, tiek kovos už savo įsitvirtinimą ir plitimą veiksmingumu. Bet kuriuo atveju, jeigu eilinis žurnalistas gali duoti sutikimą demaskuojančiam straipsniui apie munizmą (ar apie kokią nors kitą sektą) publikuoti, tai patirtis rodo, kad su scientologija mažai kas nori prasidėti.

Scientologija orientuojasi į „paprastus“ žmones: tuos, kurie mažai domisi įvairiais dvasiniais ieškojimais ir labiausiai šiame pasaulyje stengiasi padaryti karjerą. Scientologija turi viską, ką su kaupu privalo turėti totalitarinė sekta. Scientologai sukūrė galingą organizaciją, galingą finansinę struktūrą (pasak kai kurių pranešimų, jos grynasis kasdienis pelnas viršija 3–4 milijonus dolerių), jie yra negailestingi savo priešams. Jie kruopščiai apgalvojo ir išstobulino metodus, leidžiančius kontroliuoti sąmonę, tam tikslui naudodami šiuolaikiškiausias psichologines priemones. Jie nieko neatleidžia, nieko nepamiršta ir yra pasiruošę priversti nutilti savo kritikus visomis jiems prieinamomis priemonėmis. O kadangi jų materialiniai resursai yra praktiškai neriboti, tai ir priemonių prieš kritikus jie turi daugiau negu pakankamai.

„Scientologija – tai tarptautinė gerai konspiruota organizacija, turinti savo žvalgybos bei kontržvalgybos, saugumo tarnybas, „etikos teismą“ (vidinę organizacijos narių kontrolės tarnybą) ir net savo baudžiamąsias tarnybas, kurios tramdo nepaklusnuiosius... Jos sudėtyje veikia paslaptingoji „Jūros organizacija“... Iš esmės tai yra karinis ir ideologinis scientologų elitas.“²

² Šiuolaikinės Rusijos religijos ir sektos: Trumpas žinynas. Novosibirskas, 1997.

Dėl viso šito, taip pat dėl to, kad pirmą kartą susitikus su scientologais, nepasirengusiam žmogui mažai kas sukelia nerimą, scientologija yra ypač pavojinga. Ji yra kaip tik ta populiarioji ideologija, labiausiai tinkanti posovietinei sąmonei. Scientologai sudaro energingų bei įtaigių žmonių įspūdį, – tai yra „kapitalistinės svajonės“, veikiančio ir funkcionuojančio kapitalizmo įsikūnijimas. Tarkim, jų primygtinė prekyba: jie moka pardavinėti, moka primesti jums savo nuomonę, jie turi paruošę atsakymus į visus klausimus ir pateikia šiuos atsakymus labai žvalia forma. Tuo pat metu susidaro įspūdis, kad sektantai yra besišypsantys, malonūs žmonės. Žinoma, jeigu įsižiūrėtum, pamatytum plienines nemirksinčias akis, tačiau tai atsitinka toli gražu ne iš karto. Pradinėje studijoje visi jie vienbalsiai įtikinūs savo potencialų klientą, kad scientologija – tai visai ne religija, o tiesiog nepaprastai efektyvus šiuolaikiškas metodas, padedantis žmogui išmokti valdyti save, bendrauti su aplinkiniais, organizuoti savo verslą, pataisyti savo sveikatą. Šį metodą, pasakys jie, remdamasis naujausiais mokslo ir technikos pasiekimais, išrado ypatingas ir visais atžvilgiais talentingas žmogus L. Ronas Habardas. Su religija visa tai neturi nieko bendra, galima išpažinti bet kurią kitą religiją arba neišpažinti jokios ir kartu būti pavyzdingu scientologu. Maža to, – pasakys sektantai, – scientologija padės jums geriau suprasti ir įsigilinti į jūsų pačių religinę tradiciją ir giliau joje išsiskirti.

2. „Jeigu darbuotojas dirba aplaidžiai ir neparodo stulbinančių rezultatų, jis gaus beržinės košės už kiekvieną nusičiaudėjimą“

Prieš pradėdamas pasakojimą apie scientologiją, vertėtų pacituoti mėgstamą Habardo frazę:

„Darykite pinigus, darykite pinigus, darykite daug pinigų, darykite dar daugiau pinigų, priverskite dirbti kitus, kad ir jie uždirbtų jums pinigų.“

Tai yra tarytum visos scientologinės veiklos epigrafas, tinkantis visai šios sektos egzistencijai.

O štai citata iš Habardo instrukcijų, kurios platinamos organizacijos viduje tarp jos narių – tik etatiniams darbuotojams:

„Mūsų tikslas – ne būti nekaltais kūdikėliais, mūsų tikslas – pasiekti laisvę ir padidinti mūsų kontoros veiklos efektyvumą. Vienintelis dalykas, dominantis etiteisumą (etikos teismą – čia viskas parašyta scientologų naujakalbe. – A. D.): a) pritaikyti naują techniką, išmokti ją tobulai naudotis ir b) nuolat tobulinti darbo kokybę, dirbti visu tempu, kad mūsų kontora plėstųsi sulig kiekviena diena. Todėl jeigu darbuotojas, sprendžiant pagal statistiką, triūsia kaip reikiant, etiteisimas nelips jam ant kulnų, tačiau jeigu statistika rodo, kad kažkas yra ne taip, tai teismas nedelsdamas išsiaiškins visas aplinkybes. Apskritai, jeigu darbuotojas, sprendžiant pagal statistiką, dirba kaip arklys, jis gali drąsiai imtis abejotino reikalo, o jeigu jis dirba aplaidžiai ir neparodo stublinančių rezultatų, jam įkės beržinės košės už kiekvieną nusičiaudėjimą.“³

Šiame vertime iš anglų kalbos vartojama adekvati leksika – beveik kriminalinės kilmės žargonas.

Pasak Habardo, 20% Žemės rutulio gyventojų sudaro „slegiančiosios asmenybės“ (angl. „suppressive persons“, SP) arba „antisocialiniai elementai“ – psichiškai nesveiki žmonės, kurių neveikia joks gydymas. Todėl juos reikia izoliuoti, sterilizuoti, naikinti fiziškai – daryti viską, kad jie netrukdytų likusiems 80% tobulėti pagal scientologines schemas.

Žmogus, užmezgantis kontaktą su slegiančiąja asmenybe, vadinamas PPS (santrumpa: „potencialus problemų šaltinis“) arba PTS (angl. „potential trouble source“, „potencialus nemalonumų šaltinis“). Slegiančioji asmenybė platina užkratą, todėl užmezgdamas su ja kontaktą ir tapdamas PTS, žmogus ima platinti aplink save antisocialumą. Taigi ir jį reikia izoliuoti bei gydyti nuo to kontakto. Jeigu PTS „nepasveiksta“, jam pritaikoma slegiančiosios asmenybės diagnozė ir su juo reikia atitinkamai elgtis.

Scientologijoje vartojama „sąžiningo žaidimo“ sąvoka. Ji taikoma scientologijos priešininkams. Štai kaip patys scientologai apibūdina „sąžiningą žaidimą“:

³ Hubbard Ron L., *Policy Letter, Nov 1, 1965*. Citata iš: *Neribotos laisvės sąžastai...*, p. 52.

⁴ Citata iš: *Neribotos laisvės sąžastai...*, p. 41.

„Bet kuris scientologas, nesibaimindamas bažnyčios sankcijų, gali atimti turtą (tai yra, pavogti arba apiplėšti. – A. D.) iš bet kurios slegiančiosios asmenybės arba slegiančiųjų asmenybių grupės ir padaryti jiems bet kokią žalą. Joms galima paspėsti pinkles, patraukti jas į teismą, joms galima meluoti, jas galima naikinti fiziškai (kitaip tariant, nužudyti. – A. D.).“⁴

Taigi štai kas scientologų naujakalbe vadinama „sąžiningu žaidimu“. Suprantama, kad 20% (kuriuos sudaro slegiančiosios asmenybės) – sąlyginis dydis, todėl į šią kategoriją gali patekti visi be išimties. Paprastai visi scientologai, įsikūrę kurioje nors vietoje, tuoj pat pradeda ieškoti slegiančiųjų asmenybių, o jas suradę, paskelbia, kad visos jų problemos susijusios su šių asmenybių buvimu, ir inicijuoja prieš jas karą.

Visame pasaulyje scientologija garsėja tuo, kad be gailės persekioja ne tik savo priešininkus, bet ir žmones, kurie išdrįsta pareikšti savo kritišką požiūrį į scientologiją: pasak Habardo, su tokiais žmonės būtina susidoroti. „Jeigu galima, visiškai juos sunaikinkite“, – pataria jis. Visas pasaulis turi teisę turėti tik vienintelį požiūrį į scientologiją – ja žavėtis. Kitaip nenumatyta. Įdomus yra scientologijos etikos apibrėžimas: etika – tai visų idėjų, prieštaraujančių scientologijai, išnaikinimas, o pasiekus šį tikslą – visų nescientologinių idėjų išnaikinimas⁵. Būtent tuo ir užsiima scientologų organizacija jau beveik 50 metų.

3. Habardas nutarė: jeigu nori praturtėti, reikia įkurti savo religiją

Scientologijos tyrimus reikėtų pradėti nuo jos įkūrėjo – „paties žmogiškiausio visų laikų ir tautų žmogaus, paties didžiausio genijaus, kokį kada nors pagimdė visata“⁶ **Lafajeto Ronaldo Habardo (1911-1986)**. Scientologai jį vadina tiesiog Ronu arba (vidaus susirašinėjimui) naudojami savo mėgstama santrumpa „LRH“. Jums papasakos apie jo genialius talentus, apie tai, kad jis sėkmingai dirbo visose žmogaus veiklos

⁵ Hubbard L. Ron, *The Volunteer Minister's Handbook*. Citata iš vokiškojo leidimo: *Das Handbuch für den Ehrenamtlichen Geistlichen*. Danija, 1980, p. 355–356.

⁶ Vienoje neseniai scientologų platintoje skrajutėje rusų kalba jis buvo pavadintas „geriausiu žmogaus draugu“.

srityse ir toli pralenkė visus, kas jose dirbo anksčiau: jis buvo žymus filosofas, humanistas, keliautojas, kompozitorius, dailininkas, pedagogas, karo didvyris, fotografas, režisierius ir t. t.

Tačiau Kalifornijos Aukščiausiojo Teismo teisėjas Brekenridžas (Breckenridge) savo sprendimu (1984 m.) Habardą ir jo sektą apibūdino taip:

„Visiškai akivaizdu, kad tai šizofreniška bei paranoidinė organizacija ir kad toks pikantiškas derinys atspindi jos įkūrėjo LRH (L. Rono Habardo) asmenybę. Visi liudijimai atskleidžia, kad šis žmogus yra tiesiog patologinis melagis visais klausimais, susijusiais su jo biografija, kilme ir pasiekimais. Be to, raštiškuose liudijimuose bei dokumentuose atskleidžiamas jo nežabotas egoizmas, godumas, gobšumas, valdžios siekimas bet kokia kaina, kerštingumas ir agresyvumas žmonių, kurie, jo nuomone, yra jam nepakankamai lojalūs arba priešiški, atžvilgiu.“⁷

Jums bekalbant su scientologu, jis jums papasakos apie Habardą maždaug taip. Žymiausias pasaulio genijus gimė 1911 metais Nebraskos valstijoje esančioje savo pasakiškai turtingo senelio rančoje, kuriam priklausė vos ne ketvirtadalis šios didelės valstijos teritorijos. Jums pasakys, kad jau nuo jaunystės Ronas pasižymėjo neeiliniais gabumais. Dar neišmokęs vaikščioti, jis jau meistriškai sėdėjo balne, o būdamas pusketvirtų metų, jau išjodinėdavo laukinius mustangus, kuriuos sustabdydavo užmetęs lasą. Ankstyvoje vaikystėje jį priėmė kraujo broliu netoliese gyvenusi indėnų gentis „black foot“ („juodakojai“). Nuo 12 metų amžiaus Habardas domėjosi žmogaus proto paslaptimis. Jis susipažino su vienu jūreivių, pirmojo rango kapitonu, kuris buvo Froido (S. Freud) mokinys, ir jūrininkas buvo taip nustebintas smalsaus paauglio proto aštrumo, kad perteikė jam visą Froido išmintį. Taigi, galima sakyti, Habardas ją gavo beveik „iš pirmųjų rankų“.

⁷ Teisėjo Brekenridžo sprendimas buvo publikuotas rinkinyje *Sektos prieš Bažnyčią*, p. 384–386.

⁸ Maždaug tokia Habardo biografija yra pateikiama, pavyzdžiui, standartiniame scientologų leidinyje *What is Scientology?* Los Angeles, 1992.

Nuo 14 iki 19 metų amžiaus jis, kaip jums papasakos, keliavo vienas sunkiai pasiekiamomis Himalajų, Mongolijos, Indijos ir Tibeto vietomis, kur susitikdavo su išminčiais; pastarieji stebėdavosi jo išmintingumu ir atskleisdavo jam pasaulio paslaptis. Žinoma, scientologai neprisimins, kad tuo metu Kinijoje vyko žiaurus pilietinis karas ir keliauti šalyje (ypač europiečiui) buvo neįmanoma.

Būdamas 19 metų amžiaus, Habardas grįžo į JAV ir įstojo į Džordžo Vašingtono universitetą, kuriame įsigijo dvi specialybes; beje, jo branduolinės fizikos specialisto diplomas buvo vos ne pirmasis Amerikoje⁸.

Šioje biografijoje tiesa tėra tai, kad Habardas gimė 1911 metais Nebraskos valstijoje⁹. Jį auginęs senelis buvo kaimo veterinaras ir didelės rančos tikrai neturėjo. Jo vienmečiai prisimena, kad vaikystėje Ronas siaubingai bijojo arklių, o mokykloje tebuvo eilinis vidutiniokas; „juodakojų“ indėnų genties atstovai teigia, kad kraujo įbrolystė yra hollywoodiškas pramanas, jokių kraujo brolių jie neturėjo. Į Kiniją berniukas keliavo tik vieną kartą kartu su motina – jie važiavo aplankyti jo tėvo, tuo metu buvusio Guamo saloje tarnybiniais reikalais. Toje kelionėje Ronas visą laiką buvo šalia mamos ir su kinais visai nebendravo. Išlikusiuose Habardo dienoraščiuose pasakojama apie šią kelionę. Ten netgi esama, pavyzdžiui, tokio „giliaminčio“ autoriaus posakio: „Pagrindinė Kinijos problema yra ta, kad ten esama pernelyg daug žvairakių“.

Į Džordžo Vašingtono universitetą Habardas tikrai buvo įstojęs, bet jį pašalino iš antrojo kurso už nepažangumą; jis tikrai buvo užsirašęs į įžanginį branduolinės fizikos kursą, tačiau neišlaikė egzamino. O tolesnis Habardo gyvenimas iš tikrųjų buvo gausus nuotykių. Pasakojama apie jo nepaprastas keliones, tačiau visų jo nuotykių tikslas buvo tas pats – kur prasimanyti pinigų. Jis kurdavo fantastiškus planus, bet jie visi sužlugdavo, ir jam tekdavo slapstytis nuo kreditorių. Siekdamas kaip nors sudurti galą su galu, jis pradėjo kurti mokslinės fantastikos ir nuotykių apsakymus, kuriuos publikuodavo pigiuose bulvariniuose žurnaliukuose.

⁹ Tikroji Habardo biografija yra aprašyta knygoje Atack J. *A Piece of Blue Sky*. N. Y., 1990 ir Corrydon B., Hubbard L. R. J., *Hubbard: Messiah or Madman?* New Jersey, 1987.

Toliau oficialioje scientologų pateiktoje Habardo biografijoje kalbama, kad prasidėjęs karui, jis buvo pašauktas į karinę tarnybą jūrų laivyne, kur tapo didžiausiu visų laikų ir tautų karo didvyriu: vos ne vienas pats skandindavo karinius japonų laivus, o karo pabaigoje, visas sužeistas ir apakęs, tačiau apdovanotas visais įsivaizduojamais ir neįsivaizduojamais apdovanojimais, buvo išrašytas į krantą dėl invalidumo. Karinėje ligoninėje, kur jį pripažino beviltišku ligoniu, jis išrado dianetikos metodą, kuriuo išgydė pats save ir tapo visiškai sveikas žmogus.

Iš tiesų karo metu Habardas tarnavo jūrų laivyne, tačiau jis laiką leido užnugaryje esančiose tarnybose ir nė viename mūšyje nedalyvavo. Vienintelį kartą jam pavedė vadovauti kariniam laivui, kurį jis turėjo nuplukdyti išilgai Kalifornijos pakrantės. Tačiau mūsų herojus, vos nutolęs nuo kranto, tuojau pat paskelbė, kad aptiko japonų povandeninį laivą. Reaguodama į jo iškvietimą, atvyko visa laivų flotilė, kuri dvi dienas kariavo su įsivaizduojamu povandeniniu laivu, kol galų gale buvo pripažinta, kad jokio povandeninio laivo nebuvo. Habardui buvo liepta perduoti vadovavimą laivui kitam kapitonui, ir jis iš sielvarto paleido salves iš visų patrankų į sąjungininkės Meksikos salą, kuri, nelaimėi, pasirodė esanti gyvenama. Tuo jo žygdarbiai ir pasibaigė, jo tarnybiniuose dokumentuose buvo įrašyta, kad jam vadovaujančių postų patikėti negalima¹⁰, ir likusį karo laiką jis praleido dirbdamas užnugaryje kariniu cenzoriumi.

Pagaliau jis buvo demobilizuotas, tačiau ne dėl kare patirtų sužalojimų, o dėl „sėdimųjų“ ligų, kurias jis gavo per karą (jam buvo dvylikapirštės žarnos opa, konjunktyvitas, klubo trauma, nes vieną kartą suklupo ir nukrito nuo laiptų, ir dar kažkokios ligos, atsiradusios dėl ilgo sėdėjimo ant kėdės). Dėl tokių diagnozių jam keletą kartų teko gultis į ligoninę. Maža to, po karo jis dar buvo gydomas ir psichiatrijos klinikoje.

Įdomu, kad praslinkus ilgam laikui po to, kai Habardas atgaline data pasiskelbė pagijęs dianetikos metodo dėka, jis gavo pensiją už ligas, kuriomis susirgo tarnybos metu. Negana to, jis visą laiką rašė graudžius

¹⁰ Kontradmirolas Braisetas (Bryset) savo pranešime apie Habardo netinkamumą tarnybai rašė: „...Šis karininkas visiškai neturi tokių būtinų savybių kaip sugebėjimas įvertinti aplinką, vadovauti ir veikti kartu su kitais. Jis nesusimąsto apie galimas jo veiksmų pasekmes“ (Citata iš: *Neribotos laisvės sąjastai...*, p. 11).

laiškus veteranų draugijos administracijai, kuriuose skųsdavosi savo silpna sveikata, tuo, kad jį nukamavo opa, kad po karo jis patiria nuolatinę depresiją ir turi polinkį nusižudyti, ir todėl reikalauja, kad jam būtų padidinta pensija. Šie laišškai išliko. Tačiau tuo pat metu mūsų herojus rašė laiškus, adresuotus FTB ir CŽV, kuriuose siūlė savo, kaip slapto informatoriaus, paslaugas, padedančias demaskuoti komunistus. Laiškuose yra CŽV darbuotojo pastaba apie tai, kad šis žmogus greičiausiai yra psichiškai nesveikas ir geriau su juo neprasidėti.

Kai Habardas pasitraukė iš karinio jūrų laivyno, jis paliko savo žmoną ir mažus vaikus, norėdamas užsiimti „burtininkavimu“ (siūlome tokią angliško naujadaro „Magick“ vertimą); šį naujadarą sukūrė pats garsiausias XX a. satanistas **Alisteris Kroulis (Aleister Crowley)**. Kroulis gyveno Anglijoje ir vadovavo okultinei satanistų ložei, kuri vadinasi „Rytų šventyklos ordinu“ („Ordo Templi Orientis“, OTO)¹¹. Kalifornijoje veikė šios ložės filialas, kuriam vadovavo Kroulio mokinys vardu Džekas Parsonsas (Jack Parsons). Karo pabaigoje Habardas susidraugavo su juo, išėjęs iš ligoninės, tuoj pat nuvyko pas Parsonsą ir pas jį apsigyveno. Jeigu jūs pasakysite apie tai scientologui, jis atsakys, kad, kaip jam paaiškino organizacijoje, Habardas įsitraukė į šią ložę vykdydamas FTB užduotį, norėdamas šią ložę demaskuoti. Tačiau ir tai yra gryna fantazija, kadangi tokios užduoties FTB niekada jam nebuvo davusi (kaip prisimename, dirbti agentu jo nepriėmė, nepaisant jo prašymų). Tačiau ložės narys jis visgi buvo. Vėliau jis ne kartą atsiliepė apie Kroulį kaip apie „labai brangų savo draugą“.

Habardas dar prieš karą aktyviai domėjosi okultizmu, studijavo hipnozės techniką, įstojo į rozenkreicerių ložę ir kurį laiką buvo jos narys. Tuo pat metu jis tikėjo, kad egzistuoja tokia paslaptinga dvasia, kuri vadinasi „Imperatorienė“, įsikūnijanti jame ir per jį veikianti (ši dvasia neva ne kartą jį išgelbėjo nuo mirties). Kai Habardas susidraugavo su Parsonsu, jis viešai paskelbė apie savo ryšį su šia „Imperatoriene“, nes Kroulis reikalavo, kad kiekvienas, įstojantis į jo „Ordiną“, surastų savo „angelą sargą“ (žinoma, atitinkantį satanistinius standartus) ir su juo palaikytų nuolatinį ryšį.

¹¹ Žr. skyrių apie „Naujajį amžių“.

¹² Apie Habardo ryšius su satanistais žr.: Atak Dž., *Habardas ir okultizmas // Neribotos laisvės sąjastai...*, p. 76–100.

Kartu su Parsonsu Habardas pradėjo praktikuoti įvairius magiškų seksualinius ritualus, kuriuose buvo pačių šlykščiausių iškrypimų elementų, siekdamas tokiu būdu sukurti energiją, kuri pritrauktų prie jų moterį, sutinkančią nuo jų pastoti ir pagimdyti Babaloną (dar vienas Kroulio išrastas terminas, reiškiantis Antikristą). Visa tai buvo atliekama trise su Parsonsu ir jo drauguže, vardu Sara Nortrup (Sarah Nortrup)¹².

Su Babalonu nieko nepavyko, ir pagaliau Habardas pabėgo su Sara nuo Parsonso, kartu nugvelbdamas iš jo nemažą pinigų sumelę. Dar neišsiskyręs su pirmąja žmona, Habardas vedė Sarą ir taip turėjo dvi žmonas vienu metu. Jis ir toliau užsiiminėjo satanistiniais reikalais. Daug vėliau viename su scientologija susijusiame teisme Kalifornijoje (o jų buvo daug) buvo pateiktos to meto Habardo užrašų knygelės, kurių parašėse jis piešdavo vyriškus lytinius organus ir užrašydavo hipnotines frazes, pavyzdžiui: „Visi žmonės – mano vergai“, „Visa žmonija – mano vergai“, „Aš esu viso pasaulio valdovas“ ir pan. Tuo metu jis ir toliau simuliuo per karą gautas ligas bei reikalavo pinigų, skųsdamasis savo skurdu ir psichikos nestabilumu. Būtent tada Habardas įprato vartoti barbitūratų ir amfetaminų (vaistines medžiagas, kurios vartojamos kaip narkotikai ir prieš kurių priprantama). Vėliau jis įkūrė narkomanų gydymo organizaciją „Narkononas“ ir tvirtino, jog tai vienintelė organizacija, kuri gali visiškai išgydyti narkomanus. Tačiau jis pats, kaip tvirtina ji artimai pažinoję žmonės, iki pat gyvenimo galo liko narkotikų vergas ir netgi nesugebėjo mesti rūkyti (liudininkai pasakoja, kad per dieną jis surūkydavo iki keturių pakelių cigarečių).

Tuo pat metu penktojo dešimtmečio pabaigoje pervargęs nuo nuolatinių nesėkmių ir pinigų stygiaus, Habardas susikūrė požiūrį, kurį jis vėliau kartodavo skirtingiems žmonėms skirtingu laiku: jeigu nori praturėti, reikia sukurti savo religiją, nes tikrą kapitalą galima sukaupti tik šioje srityje. Tikriausiai šią idėją jam pašnibzdėjo „Imperatorienė“.

Pasakyta – padaryta, ir 1950 metais Habardas išleidžia knygą „**Dianetika: šiuolaikinis dvasinės sveikatos mokslas**“ („**Dianetics: The Modern Science of Mental Health**“), tą pačią, kurią jūs dabar

¹² Iš tikrųjų Diana nebuvo mirties deivė, kaip manė Habardas; ji buvo tapatinama su Nemezide ir kartaginiečių dangaus deive, kurią romėnai vadino Celesta. Astartė čia iš viso niekuo dėta – ji buvo meilės ir derlingumo deivė. Beje, Habardas tik kartoja daugelio okultistų teiginį, kad abi šios deivės slapta reiškė mirtį.

galite aptikti visuose knygynuose. Šis įvykis tapo naujos scientologijos eros pradžia. Scientologai net laiką skaičiuoja ypatingu būdu: dabar (2000 m.) pas juos yra „50 Ei-Di metai“ (AD – krikščionybėje „Anno Domini“ (lot. Viešpaties metai), o jiems tai reiškia „After Dianetics“, t. y. „po dianetikos“).

Habardas teigė, kad žodis „dianetika“ sudarytas iš dviejų graikiškų žodžių: „dia“ („per“) ir „nous“ („protas“), t. y., „per protą“. Tačiau kai kurie tyrinėtojai mano, kad iš tikrųjų šis pavadinimas kilo iš deivės Dianos vardo (Habardas ją laikė babiloniečių deivės Astartės ir finikiečių deivės Chator – mirties ir griovimo deivių, kurias jis kaip satanistas garbino – atitikmeniu)¹³. Jis buvo apsėstas vardo „Diana“: pirmas laivas, kurį jis nusipirko, vadinosi „Diana“, savo pirmąją dukterį jis taip pat pavadino Diana. Habardas dažnai kartodavo, kad garbina šią nuostabią mirties deivę, ir visai gali būti, kad būtent žodis „Diana“ yra žodžio „dianetika“ šaknis.

Taip pat reikia paminėti, kad „labai brangus Habardo draugas“ Kroulis uoliai garbino dievą Janusą, kurį jis vadino Dianusu. Dviveidžio raguoto Dianuso galva buvo pavaizduota ant jo lazdelės, su kuria jis niekada nesiskirdavo. Taigi pavadinimą „dianetika“ Habardui galbūt pasufleravo raguotas jo mokytojo įkvėpėjas.

4. Daugumą savo darbų Habardas, pasak jo sūnaus, parašė būdamas apsvaigęs nuo narkotikų

Knyga „Dianetika“ yra gana neaiškios naujakalbės mišinys, kurį sudaro populiarizuota froidistinė psichoanalizė, populiarios bendrosios semantikos tiesos ir kai kurie kiti šaltiniai. Tuo tarpu ypatingas Habardo nekompetentingumas medicinoje apskritai ir psichiatrijoje konkrečiai labai krenta į akis. Tiesą sakant, ta naujakalbė ir pseudomokslinė terminologija reikalingos Habardui vien savo nemokšiškumui pridengti, pateikti kaip didelius atradimus jau seniai žinomas ir į sąvartyną išmestas idėjas bei teorijas. Tam pačiam tikslui knyga parašyta ypač autoritarine intonacija ir su didele pompastika. Štai, pavyzdžiui, vienas Habardo „didžiųjų atradimų“: jis apibūdina žmogų kaip būtybę, kuri „visais savo veiksmis ir tikslais paklūsta vienintelei komandai: „Išlik“¹⁴.

¹⁴ „Žmogaus tikslas“ // *Dianetika*. 1 knyga, 3 skyrius.

Pagrindinė knygos idėja yra perimta iš ankstyvųjų Froido teorijų, nuo kurių jis vėliau atsiribojo: nesąmoningi prisiminimai, užsifiksavę mūsų smegenyse, yra mūsų problemų priežastis, taigi juos reikia ištrinti. Habardas pavadino šiuos nesąmoningus prisiminimus „engramomis“ ir pasiūlė būdą, kaip jų atsikratyti. Jo sukurtas metodas, padedantis atsikratyti engramų, buvo pavadintas „auditingu“ (arba, kaip rašo mūsų neišsilavinę scientologai, „oditingu“). Iš pradžių knyga turėjo milžinišką pasisekimą: penktajame dešimtmetyje psichoanalizė buvo madinga, kiekvienas turtingas žmogus turėjo savo psichoanalitiką, kuriam išsipasakodavo savo problemas. Tačiau tai buvo pakankamai brangus malonumas, tuo tarpu dianetika tapo psichoanalize vargšams – visi draugiškai pradėjo audituoti vienas kitą. Pirmą kartą gyvenime Habardas, taip sakant, „aptiko aukso gyslą“.

Taigi Habardas kalbėjo, kad nesąmoningi prisiminimai, engramos užsifiksuoja tam tikroje mūsų smegenų dalyje ir tampa visų problemų priežastimi. Scientologai pateikia tokį pavyzdį: dega namas, žmogus, netekęs sąmonės, iššliaužia į gatvę, o kas nors tuo metu rėkia: „Atgal, kvaily!“ . Tai užsifiksavo žmogaus smegenyse, ir dabar kiekvieną kartą, kai kas nors jam sušunka: „Atgal, kvaily!“ , jam pasidaro bloga ir jis apalpstą arba pradeda jausti dusulio priepuolius. Taigi kiekvieno žmogaus „reaktyvinėje smegenų dalyje“ esama daugybės panašių nesąmoningų prisiminimų, kurie ir gimdo vis naujas jo problemas. Žmogus paslydo gatvėje – vadinasi, suveikė kokia nors engrama; susipyko su žmona – vėl engrama; jo nepaaukštino tarnyboje – engrama; suskaudo pilvą – engrama. Svarbiausia – aptikti šias engramas ir jas ištrinti, ir viskas iš karto pradės klostytis kitaip. Beje, negatyviais žmogui laikomi tie išgyvenimai, kuriuos jis patyrė bendraudamas su kitais žmonėmis arba kurie yra susiję su gyvenimo sunkumais, o ne tie įvykiai, kuriuose pats žmogus buvo kitų žmonių išgyvenimų ir nelaimių kaltininkas.

Knygoje teigiama, kad dianetika galima išgydyti žmogų nuo savęs naikinimo, nuo įkryrių idėjų, neurozių, nuo širdies nepakankamumo, blogo regėjimo, astmos, mikčiojimo, susilpnėjusios klausos, hipertenzijos, dermatito, migrenos, visokiausių opų, artrito, nėščiosioms pasitaikančio pykinimo ir toksikozės, peršalimo, konjunktyvito,

¹⁵ Žr. „Psichosomatiniai susirgimai“ // *Dianetika*. 2 knyga, 5 skyrius.

alkoholizmo, tuberkuliozės¹⁵. Vėliau Habardas teigė, kad dianetika padeda išsigydyti netgi nuo vėžio ir leukemijos.

Auditorius (žmogus, parengtas atlikti auditingą) padės jums aptikti šias engramas, o jūs turite be galo kartoti ir iš naujo išgyventi kurią nors jums nutikusią liguistą situaciją iš praeities, kol jis pasakys: „Viskas, ištrinta“. Paklausti gali apie bet ką, taip pat ir apie jūsų asmeninį gyvenimą, apie giminaičius, pažįstamus, jų užsiėmimus ir t. t., iki pat intymiausių smulkmenų. Atsakyti būtina. Taip jūs turėsite viena engrama mažiau. Paskui reikės prisiminti kita – ir taip iki tol, kol jūs neprisiminsite ir neištrinsite visų engramų. Tada jūs tapsite „kliru“ (angl. „clear“, „švarių“).

Scientologai turi specialų aparatėlį, kuris vadinasi „e-metras“ („elektrometras“): tai daviklis, prie kurio laideliais prijungtos dvi skardinėlės – tiesiog elementarus melo detektorius. Jo naudojimas neeis nesąžiningai atsakinėti į išsamius scientologų klausimus. Visi gauti duomenys fiksuojami ir saugomi scientologų duomenų banke. Vėliau juos gali panaudoti šantažui.

Pasak amerikiečių psichiatro Dž. G. Klarko (J. G. Clark), iš tikrųjų auditingas yra kruopščiai parengtas metodas, leidžiantis adeptui sukelti kontroliuojamą transą. „Tikslas – priversti žmogų visiškai susitapatinti su mokymu... Meilės ir ištikimybės jausmai egzistuoja tik tiek, kiek tai susiję su scientologija ir asmeniškai su L. Ronu Habardu“¹⁶.

Taigi jūs sėdite užsimerkę ir laikydami šias skardinėles rankose, o auditorius klausia, ką jūs atsimenate, ką matote. Jūs, pavyzdžiui, prisimenate, kad prieš aštuoniolika metų kažkas jus aprėkė ir tai jums buvo labai nemalonu. Auditorius sako: „Gerai. Atkurkite mintyse šį momentą, vėl jį išgyvenkite, papasakokite jį. Dabar dar kartą pakartokite“ (akivaizdi hipnozės technika). Jūs tai darote tris, keturis, dešimt kartų, kol elektrometro rodyklėlė parodys auditoriui, kad viskas lyg ir ištrinta. Tada auditorius sako: „Viskas, ištrinta“. Žmogus atsimerkia, ir jam pranešama: „Šio epizodo daugiau nebėra, jūs jo atsikratėte“. O kadangi čia aiškiai naudojama hipnozės technika, žmogus pradeda jausti euforiją, su džiaugsmu ir juokdamasis pasakoja tai, kas kažkada jam sukėlė skausmą.

Mūsų tėvynainių scientologų veikloje esama dalykų, kurie juos skiria nuo kolegų vakariečių – pavyzdžiui, mūsų šaliai ne visada naudoja e-

¹⁶ Citata iš: *Šiuolaikinės Rusijos religijos ir sektos: Trumpas žinynas*. Novosibirskas, 1999, p. 156.

metrą (sektos skyriai turi pirkti šį prietaisą centrinėse scientologų organizacijose, o kaina už jį nustatoma nežmoniškai didelė), tačiau principas tas pats: kai klientas po begalinių pakartojimų pradeda isteriškai juoktis, auditorius jam sako, kad šis prisiminimas ištrintas. Kitą kartą jis pasiūlo imtis kito prisiminimo.

Kai tokiu būdu visi prisiminimai – engramos „ištrinamos“, klientas tampa, pasak Habardo, „kliru“, tai yra „švari“ – žmogumi-antžmogiu, kuris nebekenčia nuo visų anksčiau išvardytų ligų. „Kliras“ esą turi nepaprastą atmintį, jo protiniai ir fiziniai gebėjimai daug kartų didesni negu paprasto žmogaus, jis gali visiškai kontroliuoti aplinkinius, kurie daro viską, ko jis užsigeidžia.

„Dianetikoje“ buvo aprašyta daugybė panašių atvejų: ponas K. padarė tą ir aną ir tapo tokiu, o ponija N. padarė tai ir tai. Habardo paprašė parodyti tuos žmones, ir jis atvedė jauną damą fizikę, kuri buvo tokia suglumusi, kad nesugebėjo atsiminti nė vienos formulės, nors esą turėjo idealią atmintį. Habardo paprašė atsukti jai nugarą ir paklausė merginos, kokios spalvos jo kaklaraštis. Ji šito taip pat neatsiminė. Apskritai šis bandymas tapo visiška dianetikos fiasko.

Žmonės suprato, kad visi Habardo pateikiami statistiniai duomenys yra grynų gryniasias prasimanymas. Vėliau jo sūnus iš pirmosios santuokos kalbėjo, kad didžiąją dalį savo darbų Habardas kūrė apsvaigęs nuo narkotikų, nors pats Habardas savo draugams pasakojo, kad jo ranką vedžiojo „Imperatorienė“ ir jis parašė „Dianetiką“ per kelias dienas „automatinio rašymo“ būdu.

Mokslininkai atliko griežtą Habardo siūlomo metodo mokslinį patikrinimą, po kurio paaiškėjo visiškai šio metodo nemoksliskumas. Nuo to laiko Habardas pajuto didžiulę neapykantą psichiatrams, psichologams, žurnalistams ir apskritai visam jo mokymo nepripažinusiui pasauliui.

Pajamų ėmė mažėti, pasekėjai pradėjo skirstytis, be to, dar pradėjo irti antroji Habardo santuoka (su Sara). Sutuoctinė apkaltino jį fiziniu smurtu, patyčiomis bei daugeliu kitų dalykų, ir Habardas pasielgė savo įprastu stiliumi: jis išsivežė jų mažametę dukterį į Kubą ir ten pasislėpė. Iš Kubos jis rašė pranešimus FTB, kad jo žmona komunistė. Siekdama atgauti vaiką, žmona galų gale atsiėmė ieškinį iš teismo.

Iš visos šios situacijos Habardas daug ko pasimokė ir visų pirma suprato, kad reikia kaip įmanoma labiau apsunkinti tapimą „kliru“, o siekiant išvengti susidūrimų su mokesčių inspektoriumi – „sureliginti“

savąjį išradimą. Taip gimė naujas pavadinimas – „scientologija“. Tai jau buvo ne vien paprasčiausia hipnozės technika su psichotreningo elementais: be jų, scientologija inkorporavo okultines-magiškas Kroulio idėjas ir ištraukas iš Habardo mokslinės fantastikos kūrinių.

Habardas šį terminą kildino iš lotyniško „scio“ („žinau“) ir graikiško „logos“ („žodis“) – „žodis apie žinojimą“. Kyla klausimas, kam reikėjo sukurti tokį keistą naujadarą, jeigu egzistuoja žodis „gnoseologija“, kuris reiškia tą patį? Išžymus sektų žinovas Džonas Etekas (John Atack) pateikė prielaidą: yra graikiškas žodis „skia“ – „tamsa, vaiduoklis“, taigi gali būti, kad žodis „scientologija“ reiškia „žodis apie vaiduoklius“.

Habardas paskelbė scientologiją religija ir per kelias dienas parašė pastorių mokymo vadovėlį, skirtą dviejų savaitių kursams, po kurių pastorius gauna baltą apykaklę ir scientologinį kryžiu, kabinamą jam ant kaklo.

Šis satanistinis perbrauktas kryžius paimtas iš Kroulio sukurtų Tarot kortų nugarėlės. Ir čia Habardas įterpė satanistinę prasmę.

Scientologiją Habardas apibrėžia kaip taikomąją religinę filosofiją, mokančią išminties ir dvasios valdymo praktikos. Dianetika yra scientologijos technika (kitais tariant, – metodas). Tiesa, kartais politiniais sumetimais organizacijos nariai tvirtina, kad tarp dianetikos ir scientologijos nėra jokio ryšio.

Iki scientologijos atsiradimo Habardas knygoje „Dianetika“ tvirtino, kad dianetika išgydo, „garantuodama visišką pasveikimą bet kuriuo atveju“. Po dvejų metų jis paskelbė ankstesnę technologiją esant „lėta ir vidutiniška“, pareiškęs, kad su scientologija „akli praregės, luoši pradės vaikščioti, sergantys pasveiks, nenormalūs taps normalūs, o normalūs (taip ir kyla noras pasakyti: „taps nenormalūs“ – A. D.) taps dar normalesni“¹⁷. Kartu jis pridūrė: „Mes atskleidėme daugybę naujų būdų, kaip paversti žmones vergais“¹⁸.

¹⁷ Cit. pagal: *Neribotos laisvės sąlytos...*, p. 17.

¹⁸ Hubbard L. R., *20-oji paskaita Filadelfijos gydytojų kursuose*, 1952 m. Cit. pagal: *Neribotos laisvės sąlytos...*, p. 16.

¹⁹ Sankt Peterburge, Nevos prospekte, scientologų verbuotojai siūlė praeiviams nemokamai pavežti iki „Dianetikos centro“, kad jie galėtų atlikti „Oksfordo testą“.

5. Jeigu galima priversti peleninę atsisėsti ir atsikelti, tai gali patikėti, jog priversi kiekvieną žmogų padaryti bet ką

Prieš pradėdant pasakoti apie scientologijos mokymą, būtina pasakyti kelis žodžius apie tai, kaip verbuojama į šią sektą. Dažnai kelias į sektą prasideda nuo vadinamojo „Oksfordo testo“. Jums įteikia gatvėje arba įmeta į pašto dėžutę mažą lapelį¹⁹, kuriame būna parašyta tai, kas patraukia dėmesį, pavyzdžiui: „Susipažinkite su žmogumi. Šis žmogus – jūs pats“. Jame siūloma ateiti į scientologijos (dianetikos, Habardo ir t. t.) centrą ir nemokamai atlikti „Oksfordo žmogaus galimybių įvertinimo testą“. Paskui specialistas jį patikrins ir pasakys, ką jums svarbu apie save žinoti. Tai apgaule: iš tikrųjų „Oksfordo testas“ visiškai nesusijęs nei su Oksfordo universitetu, nei su Oksfordo miestu. Jį sudarė buvęs prekybinio laivo jūreivis, neturintis jokio psichologinio išsilavinimo.

Testą sudaro 200 klausimų, kurių dauguma yra gana intymaus pobūdžio. Testas nėra anoniminis – jame jūs turite parašyti savo vardą, pavardę, telefoną, adresą, gimimo metus. Mūsų piliečiai, visiškai pasitikėdami žmonėms, apie kuriuos jie nieko nežino, iškloja apie save viską, ką tiktai galima. Visa tai fiksuojama, įtraukiama į duomenų bazę, ir – žmogus jau užkibęs ant jų kabliuko. Taip atsiranda galimybė jį šantažuoti arba kitais būdais panaudoti šią informaciją prieš jį.

Šio testo rezultatas, nesvarbu, kaip jūs atsakysite į klausimus, yra vienas: jums pasakys, kad jūs turite bendravimo problemų. Jums nubraižys grafiką, nupieš kreivę: štai matote, jūs turite bendravimo problemų. Žinoma, kuris gi iš mūsų neturi problemų šioje srityje? Jums pasakys: yra nuostabus šių problemų sprendimo būdas – užsirašykite į kuriuos nors Habardo bendravimo kursus. Tai – jums bus garantuota – mokslinis metodas; jis, žinoma, gali pasirodyti brangokas (Rusijoje – maždaug 100 dolerių), bet jūs mokate už tai, ką gaunate: pagerės jūsų santykiai su

²⁰ Vieną detaliesių „Oksfordo testo“ ir visos su juo susijusios prekybos tyrimų atliko Miunchene dirbantis mokytojas ir Sektantizmo aukų tėvų ir artimųjų Bavarijos komiteto narys Karlas Šnaideris. Žr.: Schneider Karl H., *Dossier Scientology*. München, 1996/97 (rankraščio teisėmis).

²¹ Hubbard L. R., *Keeping Scientology Working*, 1965 02 07. Perleista 1980 08 27. Cit. pagal: *Neribotos laisvės sąžatai...*, p. 36.

aplinkiniams, jūs galėsite juos kontroliuoti, sugebėsite įdėti į jų lūpas tuos žodžius, kuriuos norite išgirsti, jūs atsikratysite visų savo kompleksų. Vienu žodžiu, tai bus jums naudinga²⁰.

Scientologai registatoriai turi baigti intensyvius agresyvaus marketingo kursus, todėl nepasiruošusiam žmogui labai sunku atsispirti jų primygtiniams įkalbinėjimams. Habardas įteigdavo savo pasekėjams:

„Kai žmogus užsirašo į mūsų kursus, jau galite manyti, kad jis lieka mūsų visiems laikams iki visatos egzistavimo pabaigos... Jei žmogus pas mus užsiregistravo, jis užlipo ant laivo borto, o jei jis jau ant borto, jis turi lygias galimybes su mumis visais – pergalė arba mirtis kovoje už pergalę. Niekam neleistina atiduoti scientologijai tik dalį savo esybės... Kai ponias Patykeik (angl. patty cake – „sluoksniuotas pyragas“) ateina pas mus, kad mes ją išmokytume, paverskite smalsaujančios abejonės išraišką jos akyse nepajudinama ištikimybe...“²¹

Žmogus užsirašo į pirmuosius kursus, tuomet jį visai bando įtraukti į auditingo seansus, kurie taip pat nemažai kainuoja, bet iš pradžių kaina atrodo prieinama. Kursuose, taip pat kaip ir auditinge, taikoma subtilios hipnozės sistema, kuria siekiama sukelti žmogui indukuotą (t. y. dirbtinai sukeltą) euforiją – būseną, panašią į narkotinių apsvaigimą. Norėdamas dar kartą patirti šią euforinę būseną, žmogus būna pasiryžęs viskam ir užsiregistruoja į kitus kursus.

Nesibaigiantis scientologijos bendravimo kursų srautas prasideda nuo parengiamųjų treniruočių pratimų: reikia sėdėti priešais trenerį, liečiantis su juo keliais, ir nemirksint žiūrėti jam į akis. Sėdėti reikia apie valandą. Jeigu jūs mirksite, treneris sako: „Viskas blogai. Pradedam iš naujo“. Išties tai yra labai galingas hipnotinis poveikis: kaip liudija atlikusieji šį pratimą, galiausiai žmogui akyse ima suktis ugniniai kamuoliai, viskas jam pradeda plaukti prieš akis, pasikeičia realybės pojūtis.

Kitas pratimas – „jaučio gaudymas“ arba „jaučio erzinimas“, kai jūsų treneris visai mėgina išmušti jus iš vėžių: jūs žiūrite į jį nemirksėdamas, o jis kalba jums kokias nors šlykštybes, norėdamas jus prajuokinti arba sugluminti, arba įžeisti, kad jūs sumirksėtumėte arba sujudėtumėte. Jūsų užduotis – ir toliau šuniškai žiūrėti priešais save; tačiau po to jūs turite

šansą pasakyti savo treneriui viską, ką jūs apie jį galvojate, kai su juo pasikeisite vaidmenimis, kad lygiai taip pat „paerzintumėte jauti“.

Viso pasaulio scientologų organizacijose pratimai yra visiškai vienodi. Yra ir toks pratimas: šaukti ant peleninės. Visame pasaulyje scientologai šaukia ant peleninės: „Stokis! Klausyk manęs – stokis! Stokis! Stokis! Aišku. Ačiū. Dabar sėskis!“ – ir peleninė „atsisėda“. O jeigu klientas patiki, kad gali priversti peleninę atsisėsti ir atsistoti, tuomet jis bus įsitikinęs, kad ir bet kurį žmogų privers padaryti ką panorėjęs.

Kai jūs baigiate eilinius kursus, jums sako, kad visi jų rezultatai – tai vieni niekai palyginus su kitais kursais, kuriuose jums bus įteigtas agresyvios prekybos metodas. Scientologus pardavėjus specialiai išmoko spaudimo būdų, kuriais galima priversti žmogų dalyvauti vis naujuose kursuose. Paprastai kiti kursai kainuoja brangiau nei ankstesni, ir kuo toliau, tuo labiau jie brangsta.

Taip žmogus žengia ant pirmosios scientologijos laiptų, kuriuos jie vadina „tiltu į begalinę laisvę ir begalinę laimę“, pakopos. Norint pereiti šiuo tiltu nuo pradžios iki galo, reikia, pačiais minimaliausiais apskaičiavimais, sumokėti 350 tūkstančių dolerių, bet galima ir 400, ir 500 tūkstančių²². Žmogus nuo tokių auditingų tampa narkomanu, jis nebegali be jų gyventi. Jis neša į sektą viską, ką turi: parduoda butą, vagiliauja iš pažįstamų. Kad tik patektų į kitus kursus, kad tik „pasikrautų“ per eilinį auditingą.

Prieš keletą metų jaunas prancūzų architektas, nebeturėdamas iš ko sumokėti už kursus, savo žmonai matant iššoko pro langą²³. Ir tai toli gražu ne vienintelis atvejis. Maža to, suveikia ir psichologinis mechanizmas: jūs mokate pinigus, bet negaunate to, kas žadėta; jums sako, kad reikia mokėti dar truputį – juk tiek daug jau užmokėjote – ir jūs pagaliau gausite viską, ko reikia. Jūs paklusniai mokate pinigus. Ima veikti ir toks galingas faktorius kaip psichosomatika: jeigu žmogus tiki, kad kažkas vyksta, jam iš tiesų pradeda atrodyti, kad tai vyksta, juo labiau kad pati scientologinė sistema veikia kaip marksizmas. Atsimenate: „Markso sistema visagalė, kadangi ji teisinga“? Scientologija taip pat skelbiama visagale, nes ji yra teisinga, o teisinga ji todėl, kad yra visagalė.

²² Žr. straipsnį *Scientology: Thriving Cult of Greed and Power* // „Time Magazine“, 1991 gegužės 6 d.

²³ Žr. Albin Michel, *L'Eglise de Scientologie*. Paris, 1997.

Juo labiau kad viskas, kas su jumis vyksta, tampa scientologijos visagalybės įrodymais: jeigu jūs pagyjate nuo slogos auditingo metu, jus, savaiame suprantama, išgydė scientologija; jeigu jūs nepagyjate, tai vis tiek reiškia, kad scientologija visagalė ir teisinga – o problema glūdi jumyse pačiuose. Tikriausiai jūs kur nors pabendraavote su slegiančiąja asmenybe (SP). Nagi išsiaiškinkite, kas yra toji slegiančioji asmenybė. Galbūt tai jūsų tėvas? Arba jūsų žmona? Tada reikia nutraukti santykius su jais visam laikui. Taip akomybė nuo metodo perkeliama žmogui, juo labiau kad aplink pilna besišypsančių žmonių, kurie teigia, jog jiems puikiai sekasi. Ir tik pabandyk pasakyti, kad ne puikiai... Situacija tokia pati, kaip ir nuogo karaliaus atveju. Be to, troškimas vėl išgyventi euforiją priverčia žmogų apgaudinėti save ir įtikinėti, kad scientologija „veikia“.

Auditinguose, kaip pamename, kamantinėjama pačios intymiausios informacijos apie jūsų gyvenimą. Visa tai kruopščiai užrašoma ir saugoma jūsų byloje amžinai tam atvejui, jeigu jūs, pavyzdžiui, panorėsite išeiti iš scientologų bendruomenės. Tada bus galima jus pagąsdinti, kad visi šie duomenys pateks į viešumą. Tai veikia labai efektyviai!

Netrukus po brangiai kainuojančio engramų prisiminimo ir ištrynimo proceso pradžios staiga pasirodo, kad iš tiesų jos atsispaudė žmogaus smegenyse dar iki jo gimimo, kai jis buvo motinos iščiose. Nėštumas – tai labai skausmingas procesas, tvirtina scientologai, maža kas tuo metu vyksta. Todėl jūs turite prisiminti viską, ką išgyvenote, būdami motinos iščiose. Čia jau visa jėga veikia grynai hipnotinis efektas, kai žmogus patenka į transą ir pradeda „prisiminti“, ką jis jautė. Be to, žmogui paaiškinama, kad dar buvo kūdikio pradėjimo momentas, o tai taip pat yra labai skausmingas procesas, kuris taip pat palieka neišdildomą pėdsaką žmogaus psichikoje ir kurį taip pat reikia ištrinti. Taigi būtina prisiminti ir savo pradėjimo momentą.

Netrukus klientui pompastiškai paskelbiamas didysis Habardo „atradimas“: pasirodo, kad žmogus – tai ne jo kūnas. Scientologai teigia, kad Habardas atrado didįjį įstatymą: žmogus – tai dvasinė būtybė (iki Habardo šito niekas nežinojo), „gyvenanti kūne ir besinaudojanti protu“, kuris vadinasi „tetanas“ – „thetan“. (Beje, jeigu anglišką žodį „satan“ ištartumėte švepluodami, kaip tik ir išeitų „thetan“. Šią hipotezę patvirtina ir tai, kad vienas iš svarbiausių scientologų simbolių yra gyvatės formos

raidė S, kuria prasideda du angliški žodžiai – „serpent“ (gyvatė) ir „satan“ (šėtonas). Taigi gali būti, kad ir čia esama tam tikro ryšio.)

Jums pasakys, kad jūs esate tetanas, kuris egzistavo milijardus metų. Per tokį laiko tarpą iš prigimties laisva dvasia aplipo daugybe ją apsunkinančių engramų. Iš pradžių tetanai buvo nemirtingos dvasios, kurios skrajojo po visą visatą, tačiau paskui joms pasidarė smalsu, ką išgyvena materija, ir jos ėmė įsikūnyti įvairiose materijos formose, kol galų gale taip aplipo nemaloniais išpūdžiais, kad pamiršo savo esmę, persikeldamos iš kūno į kūną, ir dabar jos yra tik kūnai. Todėl jūs užduotis – prisiminti visus praėjusius gyvenimus, visas tų laikų engramas, ir tik tada jūs pasieksite kliro būseną. Taip įvyksta galutinis atotrūkis nuo realybės: susitikęs su scientologu, jūs, pavyzdžiui, sakote, kad jums skauda kaklą, o jis žiūri į jus ir atsako: „Aha, aš žinau: užpraitame gyvenime jūs buvote pakartas“. Žinoma, „prisiminti“ viską, kas jums atsitiko praeituose gyvenimuose, galima iki begalybės.

Suprantama, kad mažai kam užteks tam pinigų. Todėl galimi du variantai: arba nemokus klientas išeina namo, ir jį išleis atgal tik su pinigais. (Scientologai periodiškai tikrins, ar jis neprasisgyveno. Jam skambins ir įkalbinės įsirašyti į kokius nors kursus „su didžiule nuolaida“: gal norite sutaupyti 400 dolerių? Mūsų tūkstantį dolerių kainuojantys kursai per artimiausias tris dienas „parduodami“ viso labo už šešis šimtus dolerių.) Arba, jeigu organizacija yra suinteresuota kokiu nors žmogumi, jam siūlo sudaryti su sekta klastingą sutartį, kurioje sakoma, kad jis gyvens ir dirbs scientologų bendruomenėje, gaudamas už tai šiokią tokį nominalų atlyginimą, būstą ir maitinimą, ir už tai galės išklausti tam tikrus kursus. Jeigu žmogus išeina iš organizacijos, jis būna priverstas užmokėti visus tuos dešimtis ir šimtus tūkstančius dolerių, kurie jo vardu buvo išiekvoti šiuose „nuostabiuose“ kursuose. Tai sulaiko žmones organizacijoje: iš kur paimti pinigų, kad už viską užsimokėtum? Žmonės tiesiog nežino, kad tokiomis sąlygomis sudaryta sutartis jokios juridinės galios neturi.

Tarkime, žmogus pasiliko organizacijoje ir pasiekė kliro būseną (jam netgi duodamas diplomą). Tačiau tuo metu jis jau žino, kad kliras – tai tik pusė „tilto“. O toliau – **VT**, arba OT kursai (angl. „Operating Thetan“, **„Veikiančiųjų Tetanų“** arba, netaisyklingai išvertus, „Operuojančiųjų Tetanų“ kursai). Iš viso šiuo metu esama aštuonių griežtai įslaptintų

lygmenų. Perėjęs šiuos lygmenis, žmogus tampa Veikiančiuoju Tetanu ir gali išeiti iš savo kūno, judinti planetas, sukelti katastrofas, ugnikalnių išsiveržimus – žodžiu, daryti viską, ko įsigėdęs.

Egzistuoja scientologų laikraščėliai, vadinami „Sėkmės istorija“, kurių autoriai pasakoja, ką jie sugeba būdami savo pasiekto lygmens. Tokius rašinius žmogus privalo rašyti, baigęs kiekvienus scientologinius kursus. „Nesėkmės istorija“ nenumatyta, taigi jau vien atsizvelgdamas į pavadinimą, žmogus verčiamas rašyti, kaip jam padėjo konkretūs kursai: jeigu jam rašyti nėra ko, jis vis tiek „savo sėkmės istoriją“ turi išlaužti iš piršto. Šie laikraščėliai naudojami reklamos tikslais, verbuojant „žalią mėšą“ (taip scientologai vadina visus „prašalaičius“) į naujus kursus. Visa tai pakankamai gudriai sugalvota: jeigu kas nors dar nepasiekė žadėto rezultato, jis vis tiek negali patraukti scientologų į teismą dėl nesąžiningos reklamos – jam buvo pateiktas tik privataus asmens pasakojimas apie asmeninius pasiekimus, o ne konkretus organizacijos pažadas.

Štai, pavyzdžiui, reklaminis Habardo pasakojimas apie Veikiančiojo Tetano galimybes ir kai kurių scientologų „sėkmės istoriją“. Habardas rašo apie eilinį žmogų, vėluojantį į darbą: jis ateina, ir visi į jį žiūri, jis pasigailėtinas, suprakaitavęs, pradeda kažką veblenti apie kamščius kelyje, visi niekina šį nevykėlį. O štai į darbą vėluoja Veikiantysis Tetanas: jis ateina, nerūpestingai atidaro duris ir pareiškia: „Taip, aš pavėlavau. Na ir kas?“, sėdasi ir pradeda dirbti savo darbą²⁴. – Pakankamai varganas rezultatas po ilgų metų, skirtų scientologijai...

Vienas trečiojo lygmens Veikiantysis Tetanas parašė štai ką:

„Atėjau aš pas savo draugą, o jo katinas susipešė su kitu katinu, ir jam ištrino akis. Aš tuojau pat auditavau katiną, ir po dienos jo akis pasveiko.“

Kažkuri vidurinio lygmens Veikiančioji Tetanė pasakoja:

„Važiudama keliu aš pamačiau, kaip ekskavatorininkas perpila smėlį iš vienos krūvos į kitą, tačiau viena krūva jam išėjo mažesnė.“

²⁴ Hubbard L. Ron, *Cause and Effect: Part Two* // „Magazine of the Flag“, Nr. 50, p. 4.

²⁵ Šie fragmentai pateikiami scientologų reklaminiame lapelyje anglų kalba „OT Phenomena“ (Šv. kankinio Ireniejaus, Liono vyskupo, centro archyvas).

²⁶ Pastaba lapelyje: „Vadovaujantis Habardo Centras – organizacijos skyrius, užsiimantis oditingu“.

Aš mintimis jam pasiunčiau signalą, ir jis tuoj pat pradėjo pilti smėlį į kitą pusę. Paskui sustingo ir ėmė galvoti: kodėl gi aš pilu smėlį į kitą pusę? Aš jam pasiunčiau komandą, kad jis nusiramintų, ir jis tęsė savo darbą.“

Kita Veikiančioji Tetanė rašo:

„Mes su vyru stovėjome ant stogo ir stebėjome gaisrą. Gaisrininkai dirbo blogai, neorganizuotai, ir mes mintimis pradėjome siųsti jiems signalus, kad susikauptų ir dirbtų organizuotai. Nepraėjo nė dvi valandos, ir gaisras buvo užgesintas!“

Štai kokių puikių rezultatų galima pasiekti. Jeigu už tai sumokėsite šimtus tūkstančių dolerių!²⁵

Pabaigoje pacituosiu vieną reklaminį lapelį, kuriuo sektantai vilioja žmones, išėjusius iš scientologų organizacijos „savo noru“. Manau, kad tai labai akivaizdus dokumentas.

Iš pradžių pateikiamas faksimilinis Habardo kreipimasis su vertimu:
„Reikalingi oditoriai! VHC²⁶ reikalingi etatiniai oditoriai. Košmariška alga. Sunkus darbas. Neįmanomas darbo grafikas. Tačiau mes paverčiame savo oditorius geriausiais pasaulyje. Ir jūs tampate paties didžiausio postūmio per pastaruosius 2500 metų dalimi. Daug besikreipiančių, maža išrinktų.

TAPKITE ETATINIU ODITORIUMI! Užpildykite šį blanką ir atsiųskite jį mums.“

(Toliau reikalaujama pateikti išsamius paso duomenis ir telefoną.)

O štai ir antrasis reklaminis lapelis, pridedamas prie pirmojo. Jame pateikta 26 klausimų anketa, į kuriuos, žinoma, turi atsakyti būsimasis „auditorius“:

„Mielas drauge! Prašom atsakyti į šiuos klausimus.

(Reikia vėl iš naujo įrašyti paso duomenis ir telefoną.)

- 1) Kada Jūs pirmą kartą išgirdote apie dianetiką arba scientologiją?**
- 2) Kokius kursus Jūs baigėte?**
- 3) Kokias Habardo knygas Jūs perskaitėte?**
- 4) Ar Jūs patyrėte sėkmę, taikydamas dianetiką ir scientologiją?**
- 5) Jūsų šeimyninė padėtis?**
- 6) Ar turite vaikų? Koks jų amžius?**
- 7) Jūsų amžius?**
- 8) Kuo užsiimate?**
- 9) Kokia yra Jūsų profesija?**

- 10) Kaip gerai Jūs mokate anglų kalbą?
- 11) Ar Jūs tarnavote armijoje?
- 12) Ar buvote kada nors patrauktas baudžiamojon atsakomybėn?
- 13) Ar gydėtės psichiatrijos klinikoje?
- 14) Ar Jūs buvote gydomas elektros, insulino ar kokia kita šoko terapija arba Jums darė smegenų operaciją?
- 15) Ar kada nors pardavinėjote narkotikus?
- 16) Ar Jūs kada nors patraukėte į teismą (ar grasinote tai padaryti) scientologų organizaciją ar scientologų organizacijos vadovus?
- 17) Ar Jūs arba Jūsų giminaičiai esate susiję su žvalgybinėmis organizacijomis (arba buvote susiję praityje)?
- 18) Ar kuris nors iš Jūsų tėvų, globėjų ar artimiausių šeimos narių yra scientologijos priešininkas?
- 19) Ar turite daug skolų?
- 20) Ar Jūs tarnavote ypatingai įslaptintuose armijos ar vyriausybinių organizacijų padaliniuose?
- 21) Ar Jūs vartojote LSD, angeliškas dulkes ar bet kurias išvestines šios narkotinės medžiagos atmainas?
- 22) Ar esate psichologas ar psichiatras?
- 23) Ar turite sveikatos problemų?
- 24) Ar vartojote narkotikus?
- 25) Ar pageidaujate dirbti scientologų organizacijoje?
- 26) Ar pažįstate dar ką nors, kas turėtų būti scientologų organizacijoje ar norėtų joje būti?

Jeigu į klausimus nuo 12 iki 24 Jūs atsakėte TAIP, tai prašom parašyti apie tai išsamiau kitoje lapo pusėje. Išsiųskite užpildytą anketą Humanitariniam Habardo Centrai. AČIŪ!²⁷

Akivaizdu, kad komentarai nereikalingi. Kaip sakoma, naivumas blogiau nei vagystė.

6. Habardas pasiskelbia Antikristu ir sako, kad scientologijos patekimas į valdžią užkirs kelią antrajam Kristaus atėjimui

Kokie yra scientologijos santykiai su krikščionyste? Į šį klausimą sektoje jūs galite gauti keletą atsakymų pagal jūsų pasiektą lygmenį.

²⁷ Toks lapelis yra Šv. kankinio Ireniejaus, Liono vyskupo, centro archyve.

Kol jūs esate „tilto“ pradžioje, jums sako, kad scientologija – tai tokia taikomoji religinė filosofija. Galima išpažinti bet kurį tikėjimą ir būti scientologijos organizacijos nariu. Tačiau po kelių kursų jums praneša, kad iš tiesų Jėzus Kristus pasiekė tik per plauką aukštesnį už klirą lygmenį. Bet kuris netgi pirmojo lygmens Veikiantysis Tetanas yra gerokai aukščiau už Kristų. Tai – antrasis atsakymas. Šio lygmens žmogų supažindina su religinių Habardo idėjų užuomazgomis. Pavyzdžiui, adeptas „geriausio žmonijos draugo“ rašiniuose gali perskaityti tokias giliamintes idėjas: „Esama dievų, kurie yra aukščiau už kitus dievus... Esama dievų, pakilusių aukščiau už kitus dievus, ir dievų, kurie yra aukščiau už Visatos dievus“. Arba: „Legenda apie Kristų gyvavo jau prieš milijoną metų“. Arba: „Mes pritariame Kristaus tikslui, kad žmogus siektų išminties, geros sveikatos ir nemirtingumo“. Habardo supratimu, Kristus buvo viso labo tik „informacijos nešėjas“.

Prieš pradėdami kalbėti apie trečią atsakymą, papasakosime kaip tampama SP (slegiančiąja asmenybe). Tai pirmasis (parengiamasis) Veikiančiųjų Tetanų lygmuo: jus verčia klaidžioti gatvėmis ir skaičiuoti žmones. Jūs vaikštote po gatves ištisas dienas ir iki apkvaitimo skaičiuojate žmones, kol jus aplanko tam tikra „ypatingo aiškumo būseną“. Antrasis lygmuo – taip pat parengiamasis: jus verčia susigrumti su daugybe frazių ir jų paneigimų. Pavyzdžiui: „Aš privalau egzistuoti“ – „Aš neprivalau egzistuoti“ ir pan. Tuo pat metu nuo kiekvienos frazės poveikio reikia pamatyti šviesą ir pajusti šoką. Viena scientologijos auka praktikavo tokį smegenis džiovinantį ritualą 600 valandų.

Perėję antrą lygmenį, jūs priartėjate prie trečio, kuris vadinasi „Ugnies siena“. Habardas sako, kad jeigu nepasirengęs žmogus sužinos apie jo turinį, tai po kelių dienų jis numirs baisiose kančiose. Norint patekti į šį lygmenį, reikia labai daug pinigų. Sumokėjusiam nemenką pinigų sumą („pažengusiam“) scientologui praneša kitą „didįjį atradimą“.

Prieš 75 milijonus metų mūsų Žemė priklausė tarpgalaktinei konfederacijai, kurią valdė piktasis kunigaikštis Ksenu (Xenu). Visos planetos buvo pilnos gyventojų, kiekvienoje gyveno po 200–500 milijonų žmonių. Ksenu nusprendė atsikratyti gyventojų pertekliaus problemos ir apgaulingu būdu daugelį žmonių perkėlė į Žemę, kuri tada vadinosi Tydžyak (Teegeeack), surinko juos į dideles krūvas, užšaldė, nusiuntė į ugnikalnių kraterius ir susprogdino ten vandenilines bombas. Taip iš

kūnų išsilaisvino tetanų pulkai, kuriuos jis surišo elektroniniais kaspinais ir nusiuntė į specialius implantavimo centrus (vienas – Havajuose, kitas – Marianų salose). Siekdamas ištrinti iš jų atminties visus jų blogus darbus, jis ėmė jiems „persodinėti“ atsiminimus apie ateitį (implantus), tarp kurių, beje, yra ir Dievo, Kristaus bei krikščionybės idėja kaip tam tikra melaginga, dirbtinė hipnotinė formulė, kuri buvo įteigta žmonėms, norint juos išvesti iš tikrojo kelio.

Taigi pirmasis atsakymas apie scientologijos santykį su krikščionybe: jūs galite būti scientologas ir geras krikščionis; antrasis: Kristus buvo pašvęstasis, tačiau gan silpnas; trečiasis: krikščionybė – tai melaginga idėja, išvedanti žmoniją iš tikrojo kelio. Bet yra ir ketvirtasis atsakymas. Jis pateikiamas aštuntajame VT lygmenyje. Tačiau jį dar reikia pasiekti...

Scientologas, pasiekęs trečiąjį VT lygmenį, pastebi, kad visi jo auditingai buvo tik laiko gaišimas: jo tikrosios problemos slypi ne engramos, o daugybėje tetanų-parazitų, apsigyvenusių jo kūne. Prieš jį iškyla du uždaviniai: reikia išvyti savo pagrindinį tetaną ir išsivaduoti iš viso pulko parazituojančių tetanų, prisisiurbusių prie pagrindinio. Jų yra daug tūkstančių, tačiau jų reikia atsikratyti „vienas po kito“, taikant specialias formules. Tai yra uždavinys daugeliui metų. Kituose lygmenyse žmogus yra apmokomas taikyti tokias „apvalančias“ formules.

Pavyzdžiui, adeptui papasakos, kaip išmokti sėkmingiausiai persikelti į naujus kūnus. Pasirodo, po mirties žmogus siunčiamas į Veneroje esančią „implantavimo stotį“, kur jo laukia tolesni persikūnijimai. Habardas perspėdavo: nemanykite, kad viskas bus taip gerai ir jus perkels į naują gimį. Kur jau ten: jus supakuos į kokią nors kosminę kapsulę, numes į Kalifornijos įlanką, o tada pabandyk iš ten iššliaužti ir įsikūnyti. Taigi tetanai klajokliai slankioja po visą pasaulį ir ieško, prie ko prisisiurbti. O scientologai moko, kaip po mirties išvengti Veneros, išėiti į atvirą kosmosą ir ten jau savarankiškai rinktis, į ką įsikūnyti²⁸.

Kaip matote, visa tai yra supopuliarinta ir vulgarizuota senovinių gnostikų teorijų versija, tų teorijų adeptai taip pat mokydavosi įvairių

²⁸ Pasakojimas apie Veikiančiuosius Tetanus pateikiamas, remiantis Džono Atako, perėjusio visus lygmenis iki VT-4, knygomis bei prisiminimais. Be to, VT-3 buvo publikuotas Internetu, ir jį nurodydavo daugelio publikacijų autoriai.

užkeikimų, kurie neva padėdavo jiems išvengti planetinių dvasių spąstų ir išėiti į atvirą kosmosą.

Tačiau pažinimo viršūnė – tai aštuntasis Veikiančiųjų Tetanų lygmuo, kuris yra nepaprastai paslaptingas. Jis perteikiamas tik scientologų laive „Laisvieji vėjai“ („Free Winds“) ir kainuoja nepaprastai brangiai. Dabar žinomas vienas dokumentas, duodamas perskaityti šiuose kursuose. Jis buvo parašytas 1980 metais ir neseniai paskelbtas Internete.

Habardas rašo:

„Tuo metu, kai jūs visa tai perskaitysite, aš nebebūsiu savo kūne ir asmenyje, kurį jūs pažinojote kaip Roną. Šis asmuo ir toliau gyvena daugelio žmonių širdyse bei mintyse – tiek visos planetos mokymo įstaigose, tiek administraciniuose centruose – ir po kelerių metų įkvėps visuotinį scientologų bei tiesos mylėtojų atėjimą. Tai, kas rašoma toliau, yra istorija, nuslėpta dėl priežasčių, kurios taps akivaizdžios. Iki šiol nebuvo pakankamai Veikiančiųjų Tetanų, kad būtų galima ką nors padaryti. Šis laikas atėjo dabar. Tai negraži ir nemaloni istorija, tačiau aš tikiu, kad jūs, pasiekę aštuntąjį Veikiančiųjų Tetanų kursų lygmenį, esate pasirengę ją išklausti. Jūs, be abejo, per keletą metų išgirdote duomenų, slepiamų už nutylėjimo širmos, fragmentų, kuriuose kalbama apie mano misiją čia, Žemėje, tačiau kol kas istorija nebuvo nei užrašyta, nei išsamiai papasakota dėl pavojų, kurie visada grėsė organizacijai. Tik dabar aš jaučiu, kad situacija yra pakankamai nepavojinga ir galima paskelbti informaciją, be to, sparčiai artėja laikas, kai aš jau nebebūsiu materialiajame kūne.“

Toliau Habardas iškoneveikia Kristų kaip istorinę asmenybę, vartodamas žodžius, kurių cituoti tiesiog neįmanoma. Tačiau svarbiausia – ne tai. Pasirodo, Kristus vis dėlto nėra melaginga idėja, ir Habardas tikėjo, kad Jis egzistavo.

Praleisime tuos fantasmagoriškus kliedesius. Štai ką Habardas rašo toliau:

„Be abejo, jūs esate susipažinę su Biblijos knyga, vadinama Apokalipse, kurioje pranašaujami įvairūs įvykiai, taip pat minimas

²⁹ Gali būti, kad ši tema bus ir toliau rutuliojama. Jau keletą metų scientologai

trumpas laikotarpis, kai karaliaus nuožmus Kristaus priešininkas, vadinamas Antikristu, o jo nuomonė darys visiems poveikį. Visa tai aprašyta taip, kad skaitinys būtų fantastiškas, intriguojantis, tačiau jame esama ir tiesos: šis Antikristas atstovauja Liuciferio (pažodžiui: „nešančio šviesą“ arba „pernešančio šviesą“) jėgoms, o Liuciferis yra mistinis galaktinės konfederacijos švietimo jėgų atstovas. Galima sakyti, kad mano misija – įgyvendinti Biblijos pranašystes per šį trumpą Antikristo valdymo laikotarpį. Per šį laikotarpį egzistuoja menka galimybė sugriauti visą scenarijų, o tai užkirstų kelią masiniam markabianiečių išsilaipinimui, tai yra Antrajam atėjimui.“

Visa tai parašyta miglota ir skurdžia scientologų naujakalbe, tačiau prasmė aiški: Habardas skelbia save Antikristu ir kalba apie tai, kad scientologų atėjimas į valdžią padės užkirsti kelią Antrajam atėjimui.

„Antrasis atėjimas sugalvotas kaip vienas iš daugelio dalykų, siekiant paleisti greitą destruktivių įvykių grandinę. Aš greitai paliksiu šį pasaulį, kad sugrįžčiau ir baigčiau savo misiją kaip kitas asmuo, nors ir noriu sugrįžti pailsėti į vieną tolimą žvaigždę vienoje tolimoje galaktikoje. Tai būtina užduočiai realizuoti... Kelias tęsiasi. Vėl kartoju: eikite juo kruopščiai ir iki galo, kadangi tai yra jūsų bilietas į žvaigždes. Ronas Habardas, įkūrėjas.“

Tai – ketvirtas ir galutinis atsakymas apie scientologijos ir krikščionybės santykius²⁹.

7. Daugelio šalių teismai pripažino Habardą nusikaltėliu, o keliose šalyse jis buvo paskelbtas *persona non grata*

Daugelio šalių teismai pripažino Habardą nusikaltėliu, o keliose šalyse jis buvo paskelbtas *persona non grata*. Pavyzdžiui, Prancūzijoje 1978 metais Habardas buvo nuteistas ketverius metus kalėti ir jam buvo paskirta piniginė bauda už sukčiavimą, tačiau jis išvengė bausmės, pabėgdamas iš šalies. Nuo to laiko jis daugiau nekėlė kojos į Prancūziją.

grasina, kad bus įvesti nauji VT lygmenys – 9-asis, 10-asis ir t. t. iki 15-tojo. Jau buvo paskelbta, kad VT-8 tėra priartėjimas prie tikrojo VT. Visi lygmenys iki VT-7 imtinai dabar vadinami pre-VT (pagal analogiją su pre-klirais).

³⁰ Corridon B., Hubbard L. R. J., *Hubbard: Messiah or Madman?* p. 13–14.

Jungtinėse Valstijose, nagrinėjant bylą dėl slaptų vyriausybinių dokumentų vagystės 1977 metais, Habardas pateko į kaltų, tačiau nenuteistų kalėti nusikaltėlių sąrašus. 1985 metais JAV Vidaus tyrimų tarnyba pradėjo finansinių Habardo sukčiavimų tyrimą.

Nuo baudžiamosios atsakomybės nusenušę scientologijos įkūrėją, besikankinantį, pasak jo sūnaus, nuo venerinių ligų bei sunkių psichikos sutrikimų ir besislepiančių nuo viso pasaulio apleistoje rančoje Kalifornijos valstijoje, išgelbėjo tiktai mirtis (remiantis kai kuriomis versijomis, ne be jo artimiausių pasekėjų, kuriems „senukas“ jau tapo našta, pagalba). 1986 metų pradžioje keletas tūkstančių scientologų buvo pakviesti į susirinkimą ištaigingoje „Hollywood Palladium“ viešbučio salėje, kur vienas aukšto rango scientologas jiems nuo scenos paskelbė:

„Labai džiaugiuosi, kad visi jūs galėjote ši vakarą atvykti į šį nepaprastai svarbų susirinkimą.

1980 metais LRH pasitraukė į vienumą, kad turėtų garbę tęsti savo rašytojo darbą ir užsiimti tyrinėjimais, nesiblaškydamas ir nesiučdamas pašalinių darbų... Per pastaruosius šešerius metus LRH intensyviai tyrinėjo aukštesnius VT lygmenis... Maždaug prieš dvi savaites jis pabaigė savo numatytus tyrinėjimus. Dabar jis perėjo į kitą VT tyrinėjimų etapą. Šis lygmuo yra pats aukščiausias, kokį tik galima įsivaizduoti. Beje, šis lygmuo pasiekiamas tik eksteriorizuotos būsenos. Šiame VT lygmenyje kūnas jau nebėra kliūtis ir apsunkinimas bet kokioms naujoms VT savybėms įgyti. Taigi 36 m. AD („After Dianetics“ – po dianetikos) sausio 24 d., 20 val. 00 min. L. Ronas Habardas nusimetė kūną, kuriuo jis naudojosi per šį savo gyvenimą 74 metus, 10 mėnesių ir 11 dienų...

Valio! Šaukite: „Hip-hip, ura!“

Visi pradėjo ploti delnais ir šaukti „Hip-hip, ura!“. Paskui miniai buvo pristatyti nauji sektos vadovai – „geriausi Habardo veiklos tęsėjai“³⁰.

Į gyvenimo pabaigą Habardas tapo neįtikėtinais turtingas: kasdien į jo sąskaitą patekdavo mažiausiai milijonas dolerių. Apytikriais skaičiavimais, jo asmeninis turtas viršijo 640 milijonus dolerių³¹. Tačiau šie pinigai neišėjo jam į naudą: jis buvo apsėstas persekiojimo manijos, bijojo visko ir visų. Tik trys žmonės visame pasaulyje žinojo, kur jis tuo metu yra.

³¹ *Neribotos laisvės sąlytos...*, p. 18.

Dabar du iš jų nutraukė ryšius su scientologija. Štai ką jie pasakoja apie paskutiniuosius paties aukščiausio laipsnio Veikiančiojo Tetano, judinančio planetas piršto krustelėjimu, metus. Prabangią savo vilą Habardas nuolat remontavo, tobulindamas ją iki begalybės. Jis taip ir nespėjo į ją įsikraustyti ir iki pat mirties gyveno kieme stoviniame mažame furgone ant ratų. Buvo manoma, kad jis alergiškas dulkėms, tad jis nuolat versdavo visus aplinkinius valyti dulkes ir tikrindavo švarą balta pirštine. Jis taip pat paskelbė, kad yra alergiškas skalbimo milteliams ir versdavo be perstojo skalauti savo baltinius. Tarnai būdavo griežtai baudžiami. Paskutiniuosius gyvenimo metus Habardas praleido invalido vežimėlyje, kankinamas paranojos ir nuolatinų isterijos priepuolių. Taigi savo sielą velniui jis pardavė, tačiau, žinoma, tai jam neatnešė nieko gero.

Jo kūnas buvo sudegintas, o pelenai išbarstyti virš Ramiojo vandenyno.

8. Scientologai įsiskverbavo į CŽV, FTB, Mokesčių valdybą, Interpolą, išvogdavo slaptus dokumentus ir atlikdavo klastotes

Po Habardo mirties liko scientologijos organizacija, turinti daugelį filialų. Scientologijos organizacijos viduje yra elitinė struktūra, kuri vadinasi „Jūros organizacija“ („Sea Organization“, sutrumpintai „Sea Org“). Ji atsirado dėl šių priežasčių. Kai Habardą keliose šalyse ėmė persekioti teismai, jis savo laivu išplaukė į neutralius vandenį, kur jo nebuvo galima pasiekti ir kur jis galėjo nemokėti mokesčių. Keletą metų jis plaukiojo iš uosto į uostą. Kai jį išsiųsdavo iš vienos šalies, jis išplaukdavo į kitą. Komanda, valdžiusi laivą, ir tapo „Jūros organizacija“.

„Syorgo“ nariai – profesionalūs scientologai, sudarantys sekto elitą; dviem liudininkam matant jie pasirašo sutartį su organizacija milijardui metų. Ten pasakya: „Aš (vardas, pavardė), būdamas sveiko proto ir tvirtos atminties, įsipareigoju skleisti organizacijos moralę ir ideologiją šioje planetoje ir visoje visatoje per ateinantį milijardą metų“³². „Syorgiečiai“ nuolat gyvena organizacijoje, algų jie dažniausiai negauna ir turi tik kišenpinigių cigaretėms bei dantų pastai, o ir jų ne visada užtenka. Kai jie gyveno laive ir su Habardu

³² Šios sutarties kopija yra Šv. kankinio Ireniejaus, Liono vyskupo, centro archyve.

klajoją iš uosto į uostą, juos griežtai baudavo už menkiausius nusizengimus. Pavyzdžiui, buvo tokia bausmė: nusikaltusius (tarp jų ir vaikus) sodindavo į laivo inkaro skyrių, kur jie kelias dienas, o kartais ir savaites klūpodavo rūdžių pilname vandenyje ir savo nešvarumuose, valgydami tik jiems numetamą sudžiūvusią duoną. Kita dažna tuometinė bausmė – išmetimas už laivo borto, pririšus ant virvės.

Po to Habardas sugalvojo „**Reabilitacijos projektų dalinį**“ („**Rehabilitation Project Force**“ – RPF) – scientologinį GULAGą: ten patekę nusikalte scientologai turi vaikščioti purvinais drabužiais, dirbdami pačius juodžiausius darbus; jie neturi teisės kalbėti, išskyrus tuos atvejus, kai į juos kreipiamasi; visas užduotis jie turi atlikti bėgte, jie gali valgyti tiktai išėdas, miegoti mažai ir pačiomis nepalankiausiomis sąlygomis – daržinėje, ant grindų ir pan. (vienas buvęs scientologas pasakojo, kad jį vertė miegoti morge, kitą – vištidėje), ir taip iki tol, kol jų „būsena pagerės“. Mažai kas RPF praleidžia mažiau kaip metus, yra žmonių, įkalintų ten daugeliui metų. Be sunkaus fizinio darbo – ne mažiau kaip 10 valandų per dieną (žinoma atvejų, kai kaliniai dirbdavo po 30–40 valandų iš eilės), RPF nariai privalo būti audituojami po penkias valandas per dieną (tai vadinasi „saugumo patikrinimas“), pasirašydami prisipažinimus dėl įsivaizduojamų nusikaltimų ir prašydami visų organizacijos narių atleidimo, kad tie galų gale pasirašytų liudijimą, jog kaltieji pasitaisė ir esą daugiau nepakenks organizacijai. Visą laiką būnant RPF, kiekvienam kaliniui priskiriamas porininkas. Žmogus niekada nelieka vienas: abu porininkai visą parą seka vienas kitą ir privalo vienas kitą skusti, pastebėję menkiausią nusizengimą, netikslumą ar abejonę. Visa tai visiškai sugniuždo asmenybę.

³³ Pasakojimuose apie RPF pateikiami ir buvusių scientologų Deivido Mejo (David May) ir Andre Tabajojono (André Tabayoyon) liudijimai, publikuoti rinkinyje *Sektos prieš Bažnyčią* (p. 463–464, 467–470). Smulkiai apie buvimą RPF pasakojama nepublikuotuose buvusio sektos nario Mardžerio Veikfildo (Margery Wakefield) prisiminimuose *Kelias pas Ksenu* (*The Road to Xenu*). Išsamiausias RTF tyrimas yra pateikiamas knygoje Kent S., *Brainwashing in Scientology's Rehabilitation Project Force (RPF)*. Hamburg, 2000.

³⁴ Žr.: Kent S., *Scientology's Forced Labour and Re-Indoctrination Program // Spirituality in East and West*, Aarhus, 1997.

Labiausiai nepataisomiems skirtas „Reabilitacijos projektų dalinio reabilitacijos projektų dalinys“ (RPF's RPF) – GULAGas GULAGO viduje. Ten tyčiojimas iš žmogaus, asmenybės žeminimas ir gniuždymas pasiekia kraštutinę ribą. Žinoma atvejų, kai žmogus Kalifornijos dykumoje buvo verčiamas dešimt valandų per parą bėgti aplink stulpą, kepinant saulei. Yra ir daug kitų kankinimo būdų. Mažai kas gali ilgai išverti tokią egzistenciją. Arba žmonės palūžta, arba nusižudo³³.

Paprastai, pasakodami apie sektas, mes vengiame termino „smegenų plovimas“, kadangi dažnai tai reiškia psichologines priemones, taikomas prievarta sulaikytiems kaliniams kinų pataisos stovyklose arba amerikiečių belaisviams Korėjoje. Psichologinės priemonės, skirtos sąmonei kontroliuoti ir taikomos daugelyje sektų, pasižymi (bent jau iš pradžių) tuo, kad nesigriebiama atvirai prievartinių metodų (tai yra neteisėto fizinio sulaikymo, fizinį kankinimo būdų ir pan.). Tačiau tai, kas vyksta RPF, tikrai galima pavadinti pačiu tikriausiu smegenų plovimu³⁴.

Čia nėra galimybės papasakoti apie visas scientologų organizacijas; paminėsime tik „Globėjų valdybą“ („Guardian Office“, GO), kuri buvo sukurta, remiantis nacistinės žvalgybos tarnybos pavyzdžiu. Svarbiausia jos užduotis buvo persekioti scientologijos priešininkus. Jos nariai dirbo gana efektyviai: prasiskverbavo į CŽV, FTB, Mokesčių valdybą, Interpolą, kur vogdavo slaptus dokumentus ir kurdavo klastotes. Habardas pavadino tai „Operacija Snieguolė“; jos užduotis buvo pagerinti scientologijos įvaizdį ir kovoti su jos priešininkais. Galiausiai scientologai tiek suižūlėjo, kad pradėjo veikti atvirai, ir 1980 m. įkliuvo: 11 „Globėjų valdybos“ narių, tarp jų ir tuometinė (trečioji) Habardo žmona Merė Sju (Mary Sew), buvo pasodinti į kalėjimą įvairiems laikotarpiams. Habardas už akių buvo pripažintas kaltu, tačiau kalėjimo jam pavyko išvengti. Po to „Globėjų valdyba“ formaliai buvo uždaryta, o iš tikrųjų tiesiog pervadinta „Ypatingųjų reikalų tarnyba“ („Office of Special Affairs“ (OSA)), kuri ir dabar veikia visose scientologų organizacijose, taip pat ir mūsų šalyje.

Scientologija turi daug priedangos organizacijų, išoriškai su ja lyg ir nesusijusių. Iš tiesų tai yra labai vieninga sekta. Bet kuris scientologų popierėlis apačioje turi autorinių teisių ženklą ©, ir be „Religinės technologijos centro“ („Religious Technology Center“ (RTC)) (tai vadovaujanti scientologų organizacija) leidimo jo naudoti negalima. Šis

centras vadovauja visai scientologų veiklai. Jo vadovas – Habardo įpėdinis ir dabartinis scientologijos „kapitonas“ Deividas Miskevidžs (David Miskevidge), savo imperiją valdantis geležine ranka.

Todėl, kai „Habardo koledžo“ arba „Tarptautinio detoksikacijos centro“ atstovai kalba apie tai, kad jie neturi jokio ryšio su scientologija, tai begėdiškas melas, nes visi jie privaloma tvarka pasirašė sutartį su RTC, kurios įstatuose kiekvienas Habardo žodis paskelbtas „Šventuoju Raštu“ (o jis daug prikalbėjo – ir žodžiu, ir raštu, ir vaizdo kasetėse), kurio niekaip nevalia pakeisti. Visa tai surašyta ant rūgštims atsparaus popieriaus, sudėta į nerūdijančio plieno kapsules, pripildytas skysto azoto, ir įdėta į specialiai tam pirktas slėptuves nuo bombų Kolorado valstijoje, kurios gali išlaikyti vos ne tiesiogiai į jas pataikiusią atominę bombą. Habardas, nors ir kalbėjo apie visos materijos netvarumą, aiškiai buvo nusiteikęs, kad jo paveldas būtų amžinai saugomas žemėje.

9. Medicininė scientologų praktika grindžiama stebėtinu jų neišmanymu

Rusijoje scientologai veikia keliomis organizacijomis. Yra „Scientologijos bažnyčia“ (arba, kaip patys sektantai ją vadina, „Scientologinė bažnyčia“) – religinė organizacija. Yra „Dianetikos centras“ – anot jų, tai psichologinė organizacija, teikianti psichologinę pagalbą ir nieko daugiau. Yra „Humanitarinis Habardo centras“. Yra „Detoksikacijos centrai“ ir „Narkononas“ – organizacijos, užsiimančios pseudomedicine praktika, kuri neva pašalina iš organizmo visus toksinus ir narkotikus. Taigi žmogus esą visiškai pasveiksta, o narkomanai pagyja. Yra švietėjiška organizacija „Studema“. Taip pat esama „Habardo koledžų“, kurie moko, kaip organizuoti administracinį įmonių valdymą, kad jos būtų pelningos. Tai yra pagrindinės scientologinės organizacijos, pumpuojančios pinigus iš šalies, vykdydamos Habardo priesakus.

Sektantiškos „medicininės“ organizacijos sudarytos tokiu pačiu principu: jose žadama visiškai išvalyti žmogaus organizmą nuo jame esančių toksinų ir išgydyti nuo narkomanijos. Klientas 6 valandas per dieną turi praleisti saunoje, didžiuliais kiekiais vartoti vitaminus ir bėgioti ristele. Kaip žinome, vitaminai, vartojami didelėmis dozėmis, taip pat gali sukelti narkotinį efektą („pasislinkusios erdvės efektą“).

³⁵ Žr. Hubbard L. Ron, *All About Radiation*. Los Angeles, 1989.

Milžiniškos vitamino B3 (niacino) dozės, kurios, kaip tikina scientologai, padaro organizmui „magišką“ poveikį, iš tikrųjų yra nepaprastai pavojingos kepenims. O aukšta temperatūra saunoje, kai joje praleidžiamos kelios valandos per dieną, taip pat nėra nekenksminga. Žinoma, kad kai kurie scientologų klientai mirdavo per šias valymosi procedūras. Autorius buvo asmeniškai susitikęs su žmonėmis, kurių sveikata buvo negrįžtamai sugadinta po valymosi programų.

Suprantama, jokia Habardo procedūra neišsiverčia be auditingų, derinamų su saunomis ir vitaminais – pasirodo, be jų Habardo „medicininiai atradimai“ nepadarys tikro poveikio. Išties, perėję auditingą, žmonės pradeda tikėti, kad „valymasis“ jiems padėjo ir užsirašo į kitą scientologijos programą.

Medicininiai scientologijos įkūrėjo teiginiai remiasi stebinančiu neišmanymu ir dideliu (nors ir niekuo nepagrįstu) pasipūtimu. Pavyzdžiui, Habardas ir jo pasekėjai tvirtina, kad LSD ir kiti narkotikai lieka riebalinėse audinių ląstelėse ir pašalinami iš ten tik minėtomis procedūromis³⁵. Tačiau bet kuris chemikas jums pasakys, kad LSD – labai nepatvari medžiaga, tirpstanti vandenyje ir tuoj pat išsiskaidanti, taigi ilgai likti organizme ji negali.

Scientologai taip pat mano, kad alkoholiką tik tada galima laikyti visiškai pagijusiu, kai jis, baigęs „Narkonono“ kursą, galės išgerti kiek tik norės ir laiku liausis gėręs. Tuo tarpu bet kuris žmogus, kuris bent kažką nutuokia apie alkoholizmą, pasakys, kad tai yra visiškai neišmanymas ir kad alkoholizmas – neišgydoma liga. Žmogus visą gyvenimą lieka alkoholiku ir vienintelis dalykas, ką galima padaryti – daugiau niekada negerti alkoholinių gėrimų.

10. Be abejonės, visi, kurie įstoja į scientologų organizaciją, atsiduoda demoniškomis jėgoms

Akivaizdu, kad išsamiai paaiškinti scientologijos poveikį asmenybei tik psichologiniais metodais ir tik hipnoze neįmanoma, nors ten naudojama ir viena, ir kita. Tačiau ta sparta, su kuria jie išsiskverbia į žmogaus sąmonę, ir tos sunkios pasekmės, kurias tas įsikišimas sukelia, vis dėlto leidžia įtarti, kad dėl Habardo ryšių su okultizmu ir satanizmu kiekvienas, ateinantis į scientologų organizaciją, iš esmės pats save atiduoda demoniškomis jėgoms. Visiškai tikėtina, kad „prisiminimus“ –

iš pradžių apie dabartinį gyvenimą, o paskui ir apie praeitus – lemia būtent jos. Kartu įvyksta visiškas tikrovės iškreipimas, žmogus jau nebesupranta, kokiame pasaulyje gyvena, kokias realias būsenas jis patyrė per savo paties gyvenimą, o kokias – per „praeitą“. Taip velnių apsėdimas sukelia psichines ligas.

Kartą į Šv. Ireniejaus Lioniečio centrą atėjo dvi damos, ką tik išėjusios iš scientologijos (tiksliau, jas iš ten išvijo pagal scientologinį scenarijų: kai žmogus visiškai išsikrausto iš proto, jį paprasčiausiai išmeta. Draudžiama apie jį kalbėti, taip pat domėtis jo gyvenimu). Šios moterys buvo labai sunkios psichinės būklės. Jos atėjo pranešti mums, kad scientologiją sukūrė pikti ateiviai iš kosmoso, norėję užkariauti Žemę.

Kartu tos moterys negalėjo gyventi be auditingo ir jautė tikrą narkotinę priklausomybę nuo jo. Net išėjusios iš scientologijos, jos ir toliau nuolat audituodavo viena kitą. Ta, kuri būdavo audituojama, tuoj pat patekdavo į transą, mintimis „sugrįždama“ į situaciją, buvusią prieš kelias dienas, ir tarsi pradėdavo skaityti žmogaus, su kuriuo ji tada bendravo, mintis. Antroji užsirašinėdavo. Paskui jos pasikeisdavo vaidmenimis. Jos atnešė didelę sąsiuvinį krūvą, ir iš užrašų buvo akivaizdu, kad tam tikri scientologai kalbėjo viena, o galvojo visai ką kita. Jos labai išsižeisdavo, kai stengėmės jas įtikinti, kad neverta į tai žiūrėti rimtai. Tai buvo labai sunkus atvejis. Buvo ir kitų atvejų, kai visiškai sveiki žmonės, niekada nesilankę pas psichiatrą prieš patekdami į scientologų organizaciją, po visų šių procedūrų tapdavo labai sunkios psichinės būklės.

11. Gamykla „Moven“ prarado milijonus dolerių, o paskui jos direktorių, prisiekusį scientologą, nušovė jo paties kabinete

[...] Rusijoje aktyviai veikia „Habardo administracinės technologijos koledžas“ – viena iš scientologų organizacijų, kuri verbuoja žmones, siūlydama „ypač efektyvią valdymo sistemą“. Ji veikia taip. Pas gamyklos, kurios reikalai klostosi nekaip, direktorių ateina gerai

³⁶ Chodoryč A., Konašenok N., Studnev M., *Tikėjimu pagrįstos bendrijos // „Kommersant-Dengi“*, 2001 spalio 31, Nr. 43, p. 35.

apsirengęs džentelmenas ir, demonstruodamas spalvingą poligrafinę produkciją, sako:

„Sveiki. Mes esame iš visame pasaulyje žinomo „Habardo koledžo“. Mūsų paslaugomis naudojasi „Boeing“, „Chanel“, „Volvo“, „Ford“ (vardinti galima bet ką – Rusijoje niekas netikrina, o minėtose firmose niekas neskaito rusiškai ir į teismą nepaduos. – A. D.). Įdiekite mūsų technologiją savo įmonėje, ir ji iš nuostolingos pavirs klestinčia. Jūs turėsite milžinišką pelną, ir visas jis eis per jūsų rankas, todėl galėsite jį kontroliuoti be jokių apribojimų ir jūsų valdžia darbuotojams bus neribota.“

Paprastai tai paveikia. Scientologai taip įsiskverbė į daugelį įmonių. Maskvoje tai prasidėjo nuo ventiliatorių gamyklos „Moven“ bei įvairių draudimo kompanijų, pavyzdžiui, „Nalko“, tačiau iki šių dienų beveik visi šie „pirmeiviai“ jau subankrutavę. Sektantai labai domisi karine-kosmine pramone ir jau bandė ten įsiskverbti Kaliningrade ir Maskvos srities Jubileinyj mieste.

Jie turi stiprius ryšius ir Urale. Buvęs Permės meras Vladimiras Filis pasiskelbė Habardo pasekėju ir žadėjo visą miestą pertvarkyti pagal Habardo technologiją (tiesa, jam kažkodėl nepasisėkė). Permės apskrityje tapo scientologijos tvirtove tame regione: vietinės TV vadovas yra scientologas, o gamykloje „Permės motorai“ (slapta įmonė, kurioje gaminami varikliai civiliniams ir kariniams lėktuvams) buvo įdiegta Habardo sistema, taip pat kaip ir Jekaterinburgo „Optinės mechanikos gamykloje“ (stambiausioje „pašto dėžutėje“). Tiesa, paskutinius rinkimus Filis pralaimėjo, ir scientologija Permėje šiek tiek užleido savo pozicijas. Novgorodo apskrities (nepainioti su Nižnij Novgorodu) įstatymų leidybos susirinkimo pirmininkas taip pat išėjo mokslus „Habardo koledže“.

Būdamas Nižnij Novgorodo banko „Garantija“ direktoriumi, ten, liudininkų teigimu, mokėsi (ir siuntė mokyti savo pavaldinius) buvęs Rusijos ministras pirmininkas Sergejus Kirijenko. Panašu, kad šiandien scientologijos veiklos centras Rusijoje persikėlė į Nižnij Novgorodą. Čia jie pradėjo kontroliuoti stambiausią apskrityje gamybinę grupę

³⁷ *Mokymo pagal L. Rono Habardo raštus pagrindų vadovas*. New Era Publications International, Danija, 1994; *Kaip ko nors išmokti pagal L. Rono Habardo raštus*. New Era Publications International, Danija, 1994.

„Zemliane“, kurią sudaro daugiau kaip 10 Nižnij Novgorodo įmonių (tarp jų Centrinė Universalinė parduotuvė, viešbutis „Centralnaja“, įmonės „Energetiniai žaliavų resursai“, FPK „Solo“, AAB „Metaloptorg“ ir kt.)³⁶.

Kas gi tai per mokymas? Kai pirmą kartą pamatai scientologų mokymo priemones³⁷, visų pirma apstulbina tai, kad knygelė suaugusiems praktiškai niekuo nesiskiria nuo vaikiškos, nebent tuo, kad pirmosios paveikslėliuose pavaizduoti suaugusieji, o antroje – vaikai. Perskaityti jas nesunku: jos panašios į komiksus, kuriose daugiausia vien paveikslėliai. Tačiau skaitantysis fiziškai jaučia, kad bunka, o galiausiai galima pasijusti visišku debilu. Jos iš tiesų veikia labai bukinančiai.

Šiose knygelėse pateikiamos dvi pagrindinės idėjos, pompastiškai liaupsinamos kaip didieji Habardo atradimai.

Pirmoji idėja – absoliučiai banali – scientologų yra privedama iki absurdo: mokymas turi būti akivaizdus – negalima kalbėti apie motociklą, jo nematant, o jeigu motociklo nėra, tai reikia padaryti jo modelį iš demonstravimui skirto rinkinio (kuris pridodamas ir kurį sudaro įvairūs kubeliai, sąvaržėlės, lipdukai ir kt.) arba nulipdyti jį iš plastilino. Scientologai netgi parodo, kaip galima nulipdyti iš plastilino mintį. Nuo savęs pridursime, kad tai iš tiesų įmanoma tik tuo atveju, jeigu mintis nuo pat pradžių plastilininė. Akivaizdu, kad scientologijos pasaulyje tik tokios mintys ir tarpsta.

Tuo tarpu pagrindinė Habardo idėja yra tokia: norint ko nors išmokti, reikia suprasti visus tekste esančius žodžius; jeigu nors vienas žodis jums nesuprantamas, jūs teksto nesuavoksite. Jeigu jūs perskaitysite kitą tekstą, tai dar menčiau jį suprasite, kitą – dar menčiau... Galiausiai jūs liksite nemokša, o dėl to bus kaltas tas vienintelis žodis, kurio jūs nesupratote pačioje pradžioje. Taigi norint ko nors išmokti, jums teks grįžti į pačią pradžią, susižvejoti tą nesuprantamą žodį, jį išmokti ir viską perskaityti iš naujo. Tada jūs viską suprasite.

Tiesą sakant, tai ir yra visos pagrindinės idėjos. Kas gi jose kenksminga? Norint atsakyti į šį klausimą, būtina aprašyti scientologų mokymo procesą. Jis vyksta taip. Atvažiuoja žmogus ir, suprantama, užsimoka iš anksto. Mokymas paprastai prasideda nuo gamyklos vadovo, kuris sumoka nemažą pinigų sumą. Todėl, net jeigu pirmasis užsiėmimas jam atrodo

keistas arba kvailas, jis jau neišvažiuos – pinigai sumokėti. Vėliau kiekvieną dieną jam duodami tekstai, kuriuos jis turi perskaityti ir įsiminti. „Studentai“ sėdi klasės suole ir skaito šiuos tekstus. Jus stebi vadinamasis supervaizeris (angl. „supervisor“ – vadovas, stebėtojas). Jiems perskaičius tekstą, jus egzaminuoja ir duoda kitą tekstą. Ir taip toliau – jokie mokymo proceso iš tikrųjų nėra: „studentas“ tiesiog skaito vieną tekstą po kito. Jų turinys iš pradžių pats banaliausias. Besimokantiems siūlomi „išminties perlai“, pavyzdžiui, tokie: „Visi darbuotojai tinkamai atliktų savo darbą, jeigu kiekvienas jaustųsi esąs savo vietoje“, „Kiekvienas turi suprasti savo darbo procesą nuo pradžios iki galo“ ir pan.

Mokymasis vyksta maždaug taip: jūs skaitote pirmąjį Habardo tekstą, per tą laiką prie jūsų prieina supervaizeris, baksteli pirštu į kokį nors žodį ir klausia, ar jūs suprantate šį žodį. „Taip. Suprantu“. – „Apibūdinkite jį (tarkim, žodį „koja“)“. Jeigu apibūdinimas bent vienu žodeliu skiriasi nuo pateikiamo žodyne (šalia guli Ožegovo žodynai), jums sako: „Šito žodžio jūs nežinote. Taigi ir teksto jūs negalite suprasti. Mokykitės apibrėžimą“. Štai jūs jau išmokote apibrėžimą. „Sudarykite dešimt frazių, taisyklingai vartodami šį žodį, ir dešimt – netaisyklingai. Paašškinkite, kodėl čia – taisyklingai, o ten – netaisyklingai. Pereiname prie kito žodžio“. Ir taip toliau, ir taip toliau.

Taip žmogus iš naujo pradeda mokytis savo gimtosios kalbos. Tačiau taip pažeidžiamas natūralus mokymosi procesas. Juk jeigu mes net ir nesuprantame kokio nors žodžio, per kelias sekundes atspėjame jį pagal kontekstą. Tuo pagrįstas, pavyzdžiui, užsienio kalbų mokymasis. Tačiau jeigu kiekvieną žodį nagrinėsime atskirai nuo konteksto, tai šis intuityvus procesas gana greitai sugriaunamas. Užuoat supratęs kokį nors dalyką akimirksniu, žmogus vargsta visą dieną, vaizduodamas savo mąstymo procesą, pasitelkdamas kubelius ir sąvaržėles. Kai pagaliau „dešine ranka per kairę ausį“ žmogų pasiekia frazės prasmė, žmogus patiria euforinio lengvumo būseną: kaip tai paprasta ir kaip gera, ačiū Habardui, jo dėka aš supratau šią mintį. Nors iš tiesų suprasti ją „įprastu būdu“ visai nebūtų buvę sudėtinga.

Maža to, visą frazę gali sudaryti žinomi žodžiai, tačiau ji gali neturėti jokios prasmės. Tokių frazių Habardo palikime daugybė. Tačiau jeigu

jūs kreipsitės į supervaizerį ir pasakysite, kad nesuprantate frazės, atsakymas visada bus vienodas: „Kokio žodžio jūs nesupratote šioje frazėje? Ieškokite žodžio, tikrinkite visus žodžius pagal žodyną ir išmokite juos iš naujo“. Tai vadinama žodžių „kliringu“ (tai yra „paaikškinimu“). Todėl žmogus greitai įsisąmonina, kad klausimų geriau neužduoti, o tiesiog iškalni nesuprantamas frazes atmintinai.

Greitai prasideda atbukimas. Maža to, tekste atsiranda vis daugiau žodžių, kurių įprastame žodyne jūs jau neberasite, nes jie yra iš scientologų naujakalbės. Čia pat guli scientologų žodynai – naujus žodžius tenka mokytis iš jų. Pagaliau žmogus sklandžiai pereina prie scientologinių žodžių ir sąvokų kalbos – tikslas pasiektas. Mes atsimeiname: kas kontroliuoja žmogaus kalbą, tas kontroliuoja jo mintis.

Be mokymo, dar vyksta nuolatinis žmogaus spaudimas: būtina pereiti auditingą. „Tik „apvalytas“ žmogus gali kontroliuoti situaciją. Be auditingo jūsų mokymasis niekada nebus baigtas.“ Jūs nepasieksite tų tikrų rezultatų, kuriuos galėtumėte pasiekti. Štai paskaitykite „Sėkmės istoriją...“ ir t. t. Šitaip lygiagrečiai įtraukiamos ir kitos procedūros.

Kai žmogus pirmą kartą ateina į šiuos kursus, jis randa pakankamai geranorišką požiūrį į save, tačiau į jį žiūrima šiek tiek iš aukšto, kaip į neprotingą vaiką, kuris nieko nežino ir nemoka, o jeigu ką nors ir supranta, tai neteisingai. Esant tokiam požiūriui, mes nevalingai pradedame vaidinti tokį vaidmenį: jeigu į mus žiūri kaip į neprotingus vaikus, tai mes ir jaučiamės tokie ir žvelgiame į visažinį išmintingą supervaizerį iš apačios į viršų. Žmogus, būdamas tokios būklės, ypač lengvai valdomas ir pasiduoda įtaigai. Be to, supervaizeriai yra ypač atkaklūs, o susidūrę su pasipriešinimu, užgniaužia jį užuomazgoje. Kiekvienai situacijai jie turi parengę ribotą reakcijų skaičių ir nedvejodami jas taiko. Mokiniui atrodo, kad nėra kito kelio, tik paklusti.

Kai taip išmokytas direktorius grįžta į savo įmonę, jis siunčia mokyti savo pavaduotojus, už tai, savaime aišku, taip pat moka pinigus iš įmonės biudžeto. Paskui siunčiami cechų viršininkai, po jų – meistrai. Įmonėje įdiegiama Habardo sistema: darbininkai privalo studijuoti Habardo veikalus, turi kasdien rašyti skundus (vadinamuosius „overtus“, kaip pasakytų scientologai) – apie save ir visus aplinkinius. Už nepranešimą

³⁸ Žr. Rusijos spaudos publikacijas: „MK“, 1994 lapkričio 12 d., 1997 rugpjūčio 20 d., 1998 vasario 10 d.; „Večerniaja Maskva“, 1998 balandžio 2 d.

numatyta tokia pat bausmė, kaip ir už patį nusižengimą (tiesiog stalininės teisėtvarkos normos).

Skundams nagrinėti sudaroma speciali scientologų „etikos komisija“, kuri visus juos skaito ir daro atitinkamas išvadas. Paskui visos šios išvados atiduodamos „etiteismui“ („etikos teismui“), taip pat sudarytam iš sektos narių. Į teismo posėdį iškviečiami nusikaltusieji, ir teismas paskelbia bausmę. Galiausiai biurokratų skaičius pasidaro didesnis negu žmonių, kurie ką nors gamina, ir įmonė s bankrutuoja. Labai daug įmonių, į kurias įsikverbė scientologai, jau bankrutavo, o kitose reikalai eina vis prastyn. Tačiau pinigai siurbiami iš jų galingu srautu. „Moven“ gamykla, išankstiniais apskaičiavimais, neteko daugelio milijonų dolerių, o paskui jos direktorių, prisiekusių scientologą, nušovė jo paties kabinete. Keletą metų gamykla mėgino pasiekti buvusį lygį po didelių nuostolių, kuriuos sukėlė Habardo sistema³⁸.

Galima teigti, kad šiandieninėje Rusijoje „Habardo koledžas“ yra vienas pagrindinių kanalų, kuriais scientologai siurbia pinigus iš šalies. Tai viena iš nedaugelio sektų, kuri praktiškai niekur neinvestuoja kapitalo. Skirtingai negu, tarkim, munistai, kurie Rusijoje investavo daugybę pinigų ir kol kas negauna grįžtamojo pelno, scientologai reikalauja, kad pinigai sugrįžtų nedelsiant: „Darykite pinigus, darykite daugiau pinigų!“ – šis Habardo priesakas lieka galioti visada. [...]

12. Specialistai neabejodami kalba apie ypatingą susitarimą dėl tarpusavio paramos, sudarytą tarp scientologų ir JAV žvalgybos tarnybų

Vokietija plėtoja aktyvią kampaniją prieš scientologiją, ji pirmą kartą šioje srityje. Pagrindinės politinės partijos joje uždraudė savo nariams būti scientologais. Vokietijos žemių vyriausybėse yra sudarytos specialios darbo grupės, kurios stengiasi apriboti šios sektos veiklą. Sektų veiklos tyrimo komisija sukurta ir federaliniame Vokietijos parlamente. Bavarijoje

³⁹ Citata iš: *Rusijos Sveikatos apsaugos ministerijos atsakymas į Darbo, sveikatos apsaugos bei gyventojų socialinės apsaugos departamento paklausą, susijusią su Habardo humanitarinio centro direktoriaus kreipimusi į Rusijos Federacijos Vyriausybę, Nr. P12-2113 // Sektos prieš Bažnyčią...*, p. 563.

⁴⁰ Šis dokumentas buvo taip pat publikuotas rinkinyje *Sektos prieš Bažnyčią*, p. 550-556.

veikia įstatymas, draudžiantis valstybės pareigūnams būti scientologijos organizacijos nariais (paštininkai, mokytojai ir kt., pradėdami tarnybą, duoda atitinkamą pasižadėjimą). Kitos federalinės žemės priima analogiškus įstatymus. Vokietijos teismas pripažino scientologiją ne religine, bet komercine organizacija.

Vokietijos Federacinės Respublikos VRM 1994 m. gegužės 6 d. išvadoje sakoma:

„Šiuo metu scientologų organizaciją vidaus reikalų tarnybos, įgaliotos atlikti kriminalinius tyrimus ir ginti visuomenę, traktuoja kaip sąjungą, kuri, prisidengdama religinio judėjimo iškaba, jungia savyje ekonominio nusikalstamumo ir psichinio teroro, taikomo savo narių atžvilgiu, elementus, ūkinę veiklą bei sektantiškus polinkius. Jos veiklos pagrindas yra ekonominiai nusikaltimai. Dėl to valstybinės priemonės turi būti taikomos būtent šioje srityje.“³⁹

1997 m. gegužę sektą oficialiai pradėjo sekti slaptoji policija. Vyriausybė laiko savo pareiga pranešti žmonėms apie sektą, ypač scientologijos, pavojų, o žmonės boikotuoja visas scientologų įstaigas. Vokiečiai, turintys totalitarizmo patirtį ir nenorintys jo pasikartojimo, supranta, kad scientologija – tai ne religinė, o politinė fašistinio tipo organizacija su komerciniu atspalviu. Tačiau scientologai savo ruožtu plėtoja ypač agresyvią tarptautinę spaudimo kampaniją, nukreiptą prieš Vokietiją, kaltindami ją antruoju nacizmo atėjimu: anksčiau esą persekiojo žydus, o dabar mus.

Štai ką, be kita ko, pareiškė federalinės Bavarijos vidaus reikalų ministras Giunteris Bekštains (Günther Beckstein) Vokietijos liuteronų bažnyčios federalinių žemių atstovų konferencijoje, skirtoje sektų problemoms (1997 m. kovo 12 d.):

„...Pastaruosius kelis mėnesius Vokietija tapo neregėtos pjudymo kampanijos, vykdomos scientologų organizacijos, objektu. (...) Piliečius baugina perspektyva, kad visuomenė, ekonomika ir valstybė gali pereiti Rono Habardo pasekėjų kontrolėn. (...) Už šios sektos slapstosi nusikalstama pinigų plovimo organizacija... Scientologija

⁴¹ Žr. straipsnį *Scientologijos bažnyčia ir Liza Makfirson* bei kitus straipsnius apie scientologiją stačiatikių informaciniame švietimo žurnale „Prozrenije“, 1998, Nr. 1 ir 1999, Nr. 1 (2).

yra mizantropiškas engiantis kartelis... Jos įkūrėjai yra nusikaltėliai. (...) Bavarijos Vyriausybė... negali leisti, kad mokytojas, pavaldus šiai organizacijai, primestų savo doktrinas jaunimui; kad į psichiatrijos klinikas patekę asmenys būtų gydomi gydytojų, įpareigotų verbuoti naujus narius scientologijos sektai.

(...) Izoliuota atskirų valstybių veikla tikrai nebus veiksminga kovojant prieš tarptautinę organizaciją.⁴⁰

JAV būta daugiausia teismo procesų prieš scientologus, tačiau prieš kelerius metus JAV Mokesčių valdyba, neatlaikiusi 25 metus trunkančio karo, kurį paskelbė scientologija, pagaliau pasidavė ir priėmė visas sektos sąlygas. Iki šiol visas pasaulis kalba apie šį sandorį (kurio sąlygos, beje, yra slepiamos abiejų šalių). Be to iš karto po minėto Mokesčių valdybos sandorio JAV vyriausybė pradėjo ginti sektos interesus pasaulinėje arenoje, tuo labai papiktindama savo sąjungininkus Europoje – pavyzdžiui, Prancūziją ir Vokietiją. Reikalas tebelieka labai paslaptingas. Specialistai neabejodami kalba apie ypatingą susitarimą dėl tarpusavio paramos tarp scientologų ir JAV žvalgybos tarnybų.

Didžiulėmis pastangomis amerikiečių scientologams pavyko faktiškai užgniaužti 1997 metais prasidėjusį Floridoje teismo procesą prieš „Scientologijos bažnyčią“ byloje dėl sektos narės Lizos Makferson (Lis McPherson)⁴¹ žūties paslaptinomis aplinkybėmis po priverstinio 17 dienų įkalinimo Floridos scientologų viešbučio „Fort Harrison“ vienuetėje. Ji mirė pakeliui į greitosios pagalbos kliniką. Per skrodimą paaiškėjo, kad per 5–10 paskutinių dienų ji nebuvo gavusi jokio skysčio. Visas jos kūnas buvo pilnas kraujosruvų. Panašu, kad kelias paskutines dienas ji buvo be sąmonės, nes jos galūnės buvo apgraužtos tarakonų. Niekas jai nesuteikė pagalbos. Tragiška Lizos Makferson mirtis atkreipė spaudos atstovų dėmesį į daugybę kitų paslaptinių mirčių, susijusių su scientologų štabu Floridoje. Šiaip ar taip, tai buvo pirmasis teismo procesas JAV, kuriame kaltinimas pateiktas ne konkrečiam fiziniam asmeniui, bet visai „Scientologijos bažnyčiai“. Tačiau scientologams kažkaip pavyko pasiekti,

⁴² *Scientologija demaskuota šnipinėjant tarptautiniu mastu* // „Prozrenije“, 1999, Nr. 2 (3), p. 14-15.

kad skrodimą atlikęs patologas anatomas atsisakytų savo pradinių parodymų, atsistatydintų ir išvažiuotų iš valstijos. Baudžiamąją bylą teko nutraukti. Bet civilinis procesas pagal šią bylą tebesitęsia ir kol kas scientologams nepavyksta jo sustabdyti.

Anglijoje po ilgų draudimo metų scientologams leista pirkti reklamos laiką televizijoje. Tačiau, kaip ir anksčiau, scientologija ten nepripažįstama religija.

Superliberali Suomija po ilgų svarstymų atsisakė registruoti scientologijos sektą.

Graikijoje, po dvejus metus trukusių prokuratūros atliekamų „Scientologijos bažnyčios“ tikrinimų, medžiaga buvo perduota teismui, rekomenduojant uždrausti šią organizaciją. 1996 m. gruodį teismas priėmė sprendimą likviduoti scientologų organizaciją šalyje. Po metų šis sprendimas buvo dar kartą patvirtintas Graikijos Apeliacinio teismo.

Peržiūrint kratos metu konfiskuotus dokumentus, paaiškėjo, kad scientologai buvo prasiskverbę į Graikijos žvalgybos agentūrą. Neseniai Graikijos laikraščiai paskelbė sensacingą medžiagą, kad tarp dokumentų, konfiskuotų iš scientologijos buveinės, buvo ypač slaptų karinio aerodromo planų⁴², taigi galima teigti, kad scientologų organizacijos dalyvavimas žvalgybos veikloje yra įrodytas.

Po ilgametės pertraukos vėl pradėtas teismo procesas prieš scientologus Ispanijoje; Prancūzijoje visa Liono scientologų organizacijos vadovybė buvo nuteista už sukčiavimą ir žmogaus savižudybės paskatinimą, pradėtas plataus masto procesas prieš scientologus Marselyje. Jau daugelį metų trunka teismo procesas Italijoje. Belgijos ir Austrijos vyriausybės svarsto ypatingų priemonių taikymo scientologams problemą. Pagal naująjį Prancūzijos įstatymą prieš sektas (priimtą Nacionalinės asamblėjos 2001 m. pavasario pabaigoje, nepaisant didžiulio JAV pasipriešinimo), kiekviena sekta gali būti uždaryta, jei pralaimėti du teismo procesai. Viena pirmųjų kandidačių uždrausti yra scientologų sekta.

Žodžiu, Europa traktuoja šią sektą kaip rimtą grėsmę asmenybei, visuomenei ir valstybei. Ir mums vertėtų pasekti mūsų kaimynų Europoje pavyzdžiu. Tačiau mes kažkodėl stengiamės visur orientuotis į JAV.

Rusijoje situacija, susijusi su požiūriu į scientologija, keičiasi labai lėtai. 1999 metų vasario 25 dieną Maskvoje buvo atliktos kratos keturiose scientologų organizacijos būstinėse. Kratos buvo atliekamos pagal

baudžiamąją bylą, kurią šiai organizacijai iškelė vienos sostinės apygardos prokuratūra. Scientologai kaltinami pagal Rusijos Federacijos BK 171 str. „Neteisėtas verslas“ ir 239 str. „Susivienijimo, pažeidžiančio asmenybės ir piliečių teises, organizavimas“. Patikrinimai šiose keturiose vietose buvo atliekami Federalinio tyrimų biuro, milicijos ir mokesčių policijos atstovų, vadovaujamų prokuratūros darbuotojų ir padedamų specialios paskirties būrių. Scientologai reagavo į šiuos įvykius jiems būdinga maniera: „Tarptautinės scientologijos bažnyčios“ prezidentas Hiberis Dženčas (Heber Jentsch) pareiškė, kad kratos buvo atliktos tamsuolių, reakcionierių ir likusių komunistų, nurodant ir remiant ypač reakcingai Rusijos Stačiatikių Bažnyčiai. Visa tai, pasak jo, yra atviras tikinčiųjų persekiojimas. Prokuratūra savo ruožtu teigia, kad nesama jokio persekiojimo, – vedamas įprastas tikrinimas ir įprastas baudžiamasis tyrimas pagal konkrečius kaltinimus. Pagaliau 1999 m. spalio mėnesį Maskvos miesto Ostankino teismas pripažino Habardo Humanitarinio centro registravimo neteisėtumą ir priėmė sprendimą dėl centro likvidavimo. Kartu buvo iškelta baudžiamoji byla organizacijos vadovybei. Maskvos miesto teismas, kuriam scientologai buvo pateikę kasacinį skundą, 2000 m. vasario 13 d. pritarė Ostankino teismo sprendimui. Tačiau kažkokiu paslaptingu būdu Habardo humanitarinis centras veikia iki šiol.

Kelios kitos bylos prieš scientologijos sektą, inicijuotos Maskvos prokuratūros, sektai pasibaigė nesėkmingai. Visas teismo bylas prieš provincijų scientologų organizacijų vadovus, kurie paprastai buvo kaltinami neteisėtu verslu, laimėjo teisėsaugos institucijos. Vienintelė išimtis – Chabarovskas, kur 2001 metų pavasarį vietinio „Dianetikos centro“ vadovė buvo nuteista 6 metams lygtinai būtent už neteisėtą verslą. Svarbiausia, kad mūsų valdžios atstovai pagaliau pradeda suvokti scientologijos keliamą pavojų ir bando kažką daryti. Tačiau tai tėra ilgalaikio proceso pradžia. Be to, nesama jokios garantijos, kad, taikant atitinkamas spaudimo priemones (o scientologai, kaip matėme, šioje srityje yra patyrę ir išradingi), jo nepavyks pakreipti kita linkme.

⁴³ Žr.: *Šiuolaikinės Rusijos religijos ir sektos*, p. 166.

13. Scientologija – tai ne šiaip blogis, bet Blogis iš didžiosios raidės

Baigdami atkreipsime dėmesį į vieną labai svarbų aspektą, būdingą šiai organizacijai. Akivaizdus oficialių pareiškimų, terminų bei įvairių scientologų grupių pavadinimų bei jų tikrojo turinio neatitikimas dvelkia kažkokiu savotišku cinizmu. Žodis „etika“ suprantamas kaip visuotinis sekimas ir skundimas. „Globėjų valdyba“ atlieka šnipo ir baudėjo funkcijas, „garbingas žaidimas“ yra susijęs su žiauriais veiksmais prieš oponentą be jokių moralinių ar teisinių apribojimų, slapta neteisėta šnipinėjimo operacija vadinama „Snieguole“. „Dianetika: dvasios sveikatos mokslas“ pasirodo esanti „puikus švelnaus nužudymo būdas“... Šį sąrašą galima tęsti be galo.

Kokia rafinuota atrodytų žmogaus, sugalvojusio tokią sąvokų painiavą, psichika... Tačiau viskas atsistoja į savo vietas, prisiminus, kas buvo Habardas ir iš kokio šaltinio (Kroulio satanizmo versijos) yra kilusios dianetika bei scientologija. Kaip žinoma, satanistų gyvenime ypatinga vieta skiriama tyčiojimuisi iš žmogiškųjų vertybių. Jie vadina nuodėme sąžiningumą, dorumą, santuokinę ištikimybę. Jų ritualuose išniekinama tai, kas daugybei žmonių yra šventa: Biblija, ikonos, kryžiai, šventyklos, protėvių kapai.

Panašu, kad Habardui žodžių, reiškiančių kokias nors žmogiškąsias dorybes, vidinės prasmės pakeitimas į priešingą prasmę buvo magiškas veiksmas, ritualinis tyčiojimosi iš Gėrio sąvokos, o galiausiai iš bet kurio gėrio šaltinio – Dievo – aktas. Jis atnašaudavo auką savo „Imperatorienei“, mistiškai realizuodamas jos grėsmingą paveikslą savo sukurtoje organizacijoje. Tuo ir galima paaiškinti nežmonišką scientologijos metodų žiaurumą (visiškai prilygstantį satanistų ritualinėms žmogžudystėms), negailestingą scientologų kovą prieš bet kurias valstybingumo apraiškas bei scientologų priešiskumą krikščionims.

Taigi šio skyriaus antraštėje nurodytą specialios Australijos Viktorijos valstijos komisijos išvadą, pateiktą 1965 metais, galima patikslinti taip: „Scientologija – tai ne šiaip blogis, bet Blogis iš didžiosios raidės“⁴⁴.

⁴⁴ Pasakojimas apie Muno gyvenimą, apie jo „imperijos“ veiklą ir apie kai kurių munistų apeigų prasmę pateikiamas daugiausiai iš knygos: Gandou T., „*Garbingojo Muno imperija*“. Maskva, 1995.

⁴⁵ <http://www.unification.net/news20001126.html>

7 skyrius. San Miang Muno „Susivienijimo judėjimas“⁴⁴

Ar jūs galite mylėti Šėtoną taip pat stipriai, kaip jūs mylite Dievą?

San Miang Munas⁴⁵

1. Rusijos jaunuoliai ir merginos prisiekia ištikimybę „tikriesiems tėvams“ Munui ir jo žmonai bei „tikrajai tėvynei“ Korėjai

Munitų (arba munistų, angl. „moonies“) organizaciją galima apibūdinti kaip okultinę sinkretišką šamanišką spiritistinę mesianistinę sektą, kurios apvalkalą sudaro keli iš krikščionybės pasiskolinti terminai.

Munistų judėjimas yra vienas labiausiai pastebimų šiandieninėje Rusijoje. Gatvėse galima pamatyti vaikus ir merginas, renkančius aukas „vargšams studentams“ arba prekiauja įvairiomis smulkmenomis. Jeigu jūs jų paklaustumėt, kokiai organizaciją jie atstovauja, jie pavadintų ją **„Universitetine Principo Studijavimo Asociacija“ („Collegiate**

⁴⁶ Kai kuriais duomenimis, dabar ši ceremonija atliekama kiekvieną rytą ir kiekvieną vakarą.

⁴⁷ Žr. Gandou T., „Garbingojo“ Muno imperija, p. 61-62.

⁴⁸ Pavadinimų vertimai į lietuvių k. pateikti pagal www.unification.lt. – vert. past.

⁴⁹ Žr. šios knygos 3 skyrių.

Association for the Research of the Principle“ (CARP)). Tačiau iš tikrųjų munistai suteikia šiam žodžiui antrąją, vidinę reikšmę: CARP – tai stambi, riebi žuvis, mūsų organizacija – tai tinklai, iš kurių smulkios žuvelės išsprūsta, o stambūs karpiai lieka pas mus.

Šie vaikinai ir merginos užsiima „fandreizingu“ („fundraising“), tai yra „rinkliavomis“. Jie keliauja po šalį kaip „mobilies fandreizingo komandos“ („mobile fundraising team“), gyvena pasibjaurėtinomis antisanitarinėmis sąlygomis ir privalo vakare atnešti nustatytą pinigų sumą. Neįvykdžiusiems užduoties tenka pasijusti gana nejaukiai. Reikalaujama surinkti kuo daugiau lėšų ir skatinama konkurencija tarp gatvės prašėikų grupelių. Juk šioje organizacijoje tai laikoma dvasine praktika, o atneštų pinigų kiekis liudija dvasinę pinigų surinkusiojo „pažangą“. Be to, daugelį adeptų siunčia dirbti už simbolinį užmokestį į gausias sektas įkūrėjo ir mesijo – korėjiečio verslininko multimilijonieriaus **San Miang Muno (Sun Myung Moon)** įmones.

Tie patys vaikinai ir merginos kiekvieno mėnesio pirmąją dieną, per kiekvieną munistų šventę ir kiekvieną sekmadienį atlieka „įžadų atnaujinimo tarnystę“⁴⁶. Jie tris kartus lenkiasi iki žemės San Miang Muno (kaip reikiant įmitusio korėjiečio pilnais skruostais) bei jo žmonos portretui ir prisiekia būti ištikimi Dievui, tikriesiems tėvams (tai yra Munui ir jo žmonai) ir tikrajai tėvynei (tai yra Korėjai). Tokie yra Rusijoje atsiradę „tikrieji korėjiečiai“⁴⁷.

Apskritai munistai turi daug rytietiškos vizualinės simbolikos. Kartą į Šv. kankinio Ireniejaus, Liono vyskupo, centrą atėjo tėvas, kurio dukte pateko pas munistus. Pati dukte ateiti griežtai atsisakė: „Pas Dvorkiną nė už ką neisiu – jis vikšras“. Pasirodo, munistų vartosenoje žodis „vikšras“ – tai tas, kuris graužia šaknis.

Yra daugybė pagrindinės munistų sektos organizacijos pavadinimų: dažniausiai apie ją kalbama kaip apie „munistų bažnyčią“, tačiau pati save ji dažniausiai vadina **„Susivienijimo Bažnyčia“ („Unification Church“)**⁴⁸. Oficialus jos pavadinimas iki dar neseniai buvo **„Šventosios**

⁵⁰ Mun S. M., *Taikos visame pasaulyje vadovėlis. Tikrųjų tėvų ir idealios šeimos pasirodymas*, p. 50.

⁵¹ Mun S. M., *Mesijo paskelbimas. Antrojo atėjimo pasirodymas*, p. 56–57.

⁵² „Unification News“, 1990 sausis, p. 6.

dvasios asociacija už pasaulio krikščionybės suvienijimą“ („Holy Spirit Association for the Unification of World Christianity“ (HSA-UWC)). Tai yra tam tikras gudravimas, kadangi pažodinis vertimas iš korėjiečių kalbos reiškia: „Spiritistinė asociacija už pasaulio krikščionybės suvienijimą“, tačiau jie sąmoningai verčia į Europos kalbas kaip „Šventosios Dvasios judėjimas“. 1997 m. pavasarį Munas įsakė savo pasekėjams daugiau nebevartoti pavadinimo „Susivienijimo bažnyčia“, o vadinti ją **„Šeimų federacija už taiką ir vienybę pasaulyje“** („Family Federation for World Peace and Unification“ (FFWPU)) – tai tipiškas „ezoterinio atotrūkio“ pavyzdys⁴⁹.

Munas turi milžinišką kapitalą. Mes tikriausiai niekada negalėsime sužinoti visų organizacijų ir įmonių, kurios (dažnai prisidengiant statytinių vardais) jam priklauso. Tai yra ekonominis tinklas, tarptautinė politinė partija, tarptautinis koncernas. Kiekvienoje šalyje, kur įsikuria Munas, jis imasi aktyvios komercinės veiklos. Kai tik jis pradėjo plėtoti savo ekspansiją į Rusiją, tuoj ėmė kurti grandiozinius planus šioje šalyje.

Pateiksiu keletą Muno teiginių. 1992 m. jis pareiškė:

„Šiuo metu trijose iš penkiolikos buvusių Sovietų Sąjungos respublikų vyksta judėjimas už tai, kad „Susivienijimo religija“ būtų paskelbta valstybine religija.“⁵⁰

1993 m. jis kalbėjo jau konkrečiau:

„Per ateinančius trejus metus mes įgyvendinsime Tėvo (čia jis kalba apie save – A. D.) tikslą: vienu metu bus sutuokta 360 tūkstančių porų (neva tai jau įvyko 1995 m. rugpjūčio 25 d. – A. D.), o paskui jau galėsime ypač nesistengti: pasaulis savaime pasuks mums reikalingu keliu. Kita vertus, kiekviena šalis turi savo valstybinę religiją. Pavyzdžiui, daugelis Lotynų Amerikos šalių katalikiškos. Kiekvienas pilietis išpažįsta nacionalinę religiją. Jeigu „Susivienijimo religija“ taps valstybine (o Rusija labai rimtai svarsto šį klausimą), mūsų tikslas bus pasiektas.“⁵¹

Tai yra rimtas pretendavimas į valdžią, todėl, kai munistai apsiputoję šaukia, kad esą Stačiatikių Bažnyčia pretenduoja į valstybinės religijos vaidmenį, o tai prieštarauja Konstitucijai, jiems pravartu priminti šį jų

⁵³ Gandou T., „Garbingojo“ Muno imperija, p. 29.

„Tėvo“ pareiškimą. Paminėsime tai, kad mūsų Bažnyčia niekada tokių pareiškimų neskelbė.

1990 m. Munas kalbėjo:

„Romos imperijos žlugimo laikais krikščionys paveldėjo įvairius valstybinius postus. Aš aiškiai matau, kad, jeigu mūsų nariai, kurie be viso moralinio tobulumo, įgyto sekant šventojo Muno (vėl apie save – A. D.) keliu, pasieks ir profesinį tobulumą, mūsų galimybės Rytų Europoje bus neribotos. kažkas turi paveldėti byrančios komunistinės imperijos valstybinius postus, o tikrų lyderių ten trūksta. Taigi mes turime su viltimi žvelgti į 90-uosius metus.“⁵²

Tačiau, kaip parodė istorija, šios munistų viltys Rusijos atžvilgiu, visa laimė, tikrai neišsipildė.

2. Tai yra spiritistinis, arba šamanistinis, judėjimas, kurio tikslas – išvalyti žmonių rasę, vadovaujant Muno šeimai

Kas gi yra tas „Muno sąjūdis“? Jį 1954 m. įkūrė korėjietis, vardu **Mun San Miang**. Daugelyje Rytų kalbų pavardė rašoma prieš vardą. Vakarietiška maniera jis save vadina San Miang Muno. Pradinis šios organizacijos pavadinimas korėjietišškai – **„Tong il do“** reiškia „Susivienijimo judėjimas“. Netrukus ji buvo pavadinta „Spiritistiniu judėjimu už pasaulio krikščionybės suvienijimą“. Tačiau iki šiol sąjūdžio nariai tarpusavyje vadina jį trumpai: „Tong il“.

Tai yra spiritistinis sąjūdis su šamanistinėmis šaknimis, kurio tikslas išvalyti žmonių rasę, vadovaujant Muno šeimai. Šeimos centre yra „pirmasis tikras žmogus“ ir „pirmoji tikra moteris“ – „pirmieji tikrieji ir teisėti visos žmonijos vadovai“. Tuo tarpu pati bažnyčia – tai tik šio judėjimo dalis, tarsi jos religinis skyrius, arba daugelio koncentrinų ratų vidurys.

Knygoje *„Garbingojo“ Muno imperija* pateikiama oficialios sekto struktūros, kurią sukūrė pats Munas arba jo artimiausia aplinka, schema⁵³. Vidinis ratas – tai pats Munas, „Tikrasis žmogus“ ir „Antrojo atėjimo

⁵⁴ Munas turi rimtų problemų ir su kitais vaikais, kuriuos ištvirkino prabanga ir absoliuti veiksmų laisvė, kurioje jie užaugo. Kai kurie vaikai pabėgo iš šeimos ir daugiau nenori nieko girdėti apie savo tėvus. O 1999 m. spalio 28 d. 21-erių metų Jon Džin (Filipas) Munas nusižudė, iššokdamas iš prabangaus Nevados valstijos Reno miesto viešbučio 17 aukšto.

Ponas (Viešpats)“, kitas ratas – „Tikrieji tėvai“ (Munas su savo žmona), ratas už jų – tai 13 jų vaikų („Tikroji šeima“), toliau – „Svainių klubas“, 13 jų vaikų su žmonomis ir vyrais. Toliau – 36 pirmosios Muno supirštos ir „palaimintos“ poros (jos taip pat sudaro „Vadovaujančiąją grupę“). Toliau – likusios „palaimintos poros“, CARP, etatiniai bendradarbiai ir kiti bažnyčios nariai. Šiame rate baigiasi „Susivienijimo Bažnyčia“ („Tong il kyo“, arba „Susivienijusi šeima“) ir prasideda „Susivienijimo judėjimas“, kurį sudaro Muno įmonės, daugybė jo įkurtų organizacijų bei fondų – asocijuotų sektos narių. Patys munistai skirsto „Susivienijimo judėjimo“ narius į „prijaučiančius“, „dalyvaujančius“ ir „įtakojamus“. Tačiau vis tiek visų šių ratų vienintelis centras yra jų „Tikrasis Tėvas“ ir „naujasis Adomas“ – „Garbingasis Munas“ („Reverend Moon“).

Išoriniuose ratuose esama bendradarbių, dirbančių munistų gamyklose ir spaudos leidiniuose. Visai nebūtina, kad visi šie žmonės būtų „Susivienijimo Bažnyčios“ nariais. Kaip tik atvirksčiai – dauguma jų nėra bažnyčios nariai. Munas nekelia sau tokios neatidėliotinos užduoties – atversti visą žmoniją į savo tikėjimą. Žinoma, globalinis, strateginis tikslas formuluojamas būtent taip, tačiau visų pirma jis nori pasiekti, kad susivienytų visos pasaulio religijos, valstybės, pasaulietinės struktūros, tai yra visi turi paklusti vieninteliam valdovui – jam pačiam.

Dar 1985 metais, laukdamas šio įvykio, Munas karūnavo save bei savo žmoną ir priskyrė sau „Visatos Imperatoriaus“ (taip ir norėtume pasakyti: „šio pasaulio kunigaikščio“) titulą. Liko visai nedaug: kai pasaulis jį tokiu pripažins, žemėje susikurs Dievo karalystė, ir Munas, kuris yra jau pakankamai senas (jam 80 metų), galės ramiai „pereiti į

⁵⁵ Išėjęs iš kalėjimo, Vinogradovas išvažiavo į Vašingtoną, kur pradėjo vadovauti munistų baleto akademijai „Universal Ballet Dance Academy“. Šios akademijos primabalerina – Džulija Mun, ištekėjusi už velionio Muno sūnaus Chen Džino (po mirties) ir įsūnijusi vaiką, kuris gimė kito Muno sūnaus šeimoje.

⁵⁶ Tiesa, vėliau Jakovlevas tapo kitos totalitarinės rytietiškos kilmės grupės – japonų sektos „Soka Gakkai“ šalininku; savo dabartiniuose interviu jis nepagarbiai, šurkščiai ir užgauliai atsiliepia apie Stačiatikių Bažnyčią. Žr., pvz.: „Moskovskije novosti“, Nr. 4, 1997 01 26 – 02 02; Nr. 6, 1998 02 15-22.

dvasių pasaulį, kur jis pratęs savo išganomąją veiklą“. O „mesijo“ vaikai tęs jo valdymą žemėje.

Iš tiesų Munas atliko viską, kas įmanoma, siekdamas, kad sektoje būtų garantuotas valdžios perimamumas. Tačiau realybė pasirodė gerokai nepaklusnesnė, negu jis manė iš pradžių: pasaulis niekaip neketina pripažinti nusenusio verslininko „Visatos Imperatoriumi“, o jo vyriausiasis sūnus ir dabartinis paveldėtojas Hjo Džin Munas (Hyo Jin Moon) (pasak Muno mokymo, jo vaikai, būdami „naujosios žmonijos“ atstovai, neįaučia gimtosios nuodėmės pasekmių ir yra absoliučiai nenuodėmingi) kenčia nuo piktnaudžiavimo narkotikais ir alkoholiu⁵⁴. Amerikos teismas šį prinčą paveldėtoją nuteisė lygtinai už tai, kad jis rafinuotai tyčiojosi iš žmonos (po trylika metų trukusių kančių jai pavyko nuo jo pabėgti su penkiais savo vaikais ir išsireikalauti skyrybų), o kitą kartą nuteisė lygtinai už tai, kad jis vairavo mašiną būdamas neblaivus. Jam uždrausta susitikinėti su savo vaikais tol, kol neatsikratys priklausomybės nuo narkotikų. Iš visko sprendžiant, jam to padaryti nepavyko, kadangi iki 2001 m. – jau daugiau kaip šešerius metus – jis taip ir nemėgino pasimatyti su savo vaikais. Taigi įdomu, kaip jam pavyks susidoroti su naujojo „Imperijos“ vadovo ir naujojo „Tikrojo Tėvo“ vaidmeniu.

Šiandien „Tong il“ sudaro daugiau kaip 300 organizacijų arba poskyrių, veikiančių pačiose įvairiausiose žmonių veiklos sferose – prekyboje, versle, pramonėje, religijoje, politikoje, moksle. Mokslo srityje veikia „Profesorių konferencija už taiką pasaulyje“, politikoje – „Politikos veikėjų konferencija už taiką pasaulyje“, taip pat „Tarptautinė moterų asociacija už taiką pasaulyje“ ir t. t. Politinių veikėjų konferencijoje aktyviai dalyvauja buvęs Sovietų Sąjungos prezidentas Michailas Gorbačiovas, o Gorbačiovo fondas, kaip pranešama, išlaikomas taip pat ir Muno pinigais. Yra ir kultūrinė organizacija – „Tarptautinis kultūros fondas“ (jo prezidentas buvo Vinogradovas – buvęs Mariinsko teatro meno vadovas, 1995 m. areštuotas už kyšius⁵⁵). Be Gorbačiovo, Munas turi daug draugų

⁵⁷ Autorių Stanek-Kozvoski M., Heins U., Bžisk A., red. prof. Bitinas B. P. vadovėliai *Mano pasaulis ir aš. Meilės kelias; Mano pasaulis ir aš. Kelias vienybėn; Mano pasaulis ir aš. Kelias vienybėn: Vadovas mokytojui; Mano pasaulis ir aš. Meilės kelias: Vadovas tėvams; Mano pasaulis ir aš. Meilės kelias: Vadovas mokytojui*, išleisti MFO, 1994.

Rusijoje, pavyzdžiui, „perestroikos architektą“ Aleksandrą Jakovlevą, buvusį Politbiuro narį (atsakingą už ideologiją) ir buvusį „Ostankino“ direktorių, vėliau tapusį munistų ordino kavalieriumi⁵⁶; buvusį „Pravdos“ vyriausiąjį redaktorių Frolovą, vyriausiąjį „Moskovskije novosti“ redaktorių Viktorą Lošaką ir daugelį kitų. Egzistuoja „Tarptautinis religijos fondas“, kurio prezidentu iki pat savo mirties XX a. paskutiniajame dešimtmetyje buvo Mar Pavelas Grigorijus (Vergežė), monofizitų metropolitas iš Indijos (ir kartu vienas iš Pasaulinės Bažnyčių Tarybos prezidentų).

1994 m. pabaigoje Korėjoje įvyko didelis munistų forumas, kuriame, be Gorbačiovo, dar dalyvavo Jakovlevas, Gavriilas Popovas (buvęs Maskvos meras), Stanislavas Šuškevičius (buvęs Baltarusijos prezidentas) ir daugelis kitų veikėjų. Keletą kelionių munistų organizacijos kvietimu atliko buvęs JAV prezidentas Bušas – suprantama, už nemenką honorarą. Munistų renginiuose kalbėdavo ir kitas buvęs JAV prezidentas – Fordas – bei daug kitų „buvusių“ ir dabartinių politikos veikėjų bei įžymybių. Savo honorarų sumų jie nėra linkę skelbti viešai.

3. Pagrindinės munistų verbavimo pastangos yra nukreiptos į jaunimą

Munas draugavo ir su Kalmukijos prezidentu Kirsanu Iliumžinovu, kuris netgi buvo keleriems metams įvedęs munistų mokymo kursą „Mano pasaulis ir aš“ kaip privalomą dėstomąjį dalyką Kalmukijos mokyklose ir tik po garsiai nuskambėjusių skandalų šis kursas buvo atšauktas.

Tačiau iš pradžių, 1995 m., pagal vadovėlį „Mano pasaulis iš aš“⁵⁷ buvo mokomasi daugiau kaip dviejuose tūkstančiuose Rusijos mokyklų. Žinoma, neinformuotas žmogus atviros Muno idėjų propagandos šiame vadovėlyje greičiausiai nepastebės. Tiesa, ten yra „Visatos imperatoriaus“ ir jo žmonos nuotrauka (civiliais rūbais), o pirmajame puslapyje parašyta, kad vadovėlis skiriamas „Tikrajai Šeimai ir Tikriesiems Tėvams“. Nežinant, kas tai yra, galima praryti ir nepastebėti. Apie „Susivienijimo Bažnyčią“ kalbama tik prabėgom.

Dažnai klausinėjama, kuo blogas šitas vadovėlis, jeigu jame munizmas atvirai nepropaguojamas? Tačiau esmė yra tai, kad jis visas pagrįstas munistiniais principais. Be to, šis vadovėlis – tik pirmasis visos serijos, buvo planuojama išleisti ir kitus, kuriuose vaikai bus palengva pratinami

prie minties, kad „Susivienijimo religija“ – viena pirmaujančių pasaulio religijų, o vėliau ir prie to, kad ji – galutinis apreiškimas, kurį visi anksčiau ar vėliau turės pripažinti. Kaip jau buvo minėta anksčiau, Munas nekelia sau tiesioginės užduoties iš karto visus įtraukti į „Susivienijimo Bažnyčią“, svarbiausia – išmokyti visus ją palankiai vertinti ir žinoti, kad tai yra viena iš pripažintų pasaulinių religijų. Na, o vėliau bus žengti ir kiti žingsniai.

Taip pat būtina atsiminti, kad vadovėlis pats savaime – tai dar ne visas; su juo dirba mokytojas. O mokytojas gali sustiprinti ir išplėtoti reikalingus aspektus. Todėl munistai deda daug pastangų, atitinkamai paruošdami mokytojus. XX a. dešimtojo dešimtmečio pradžioje munistų organizacijos surengė daug specialių seminarų kurortinėse vietovėse. Daugiau kaip 75 tūkstančiai mokytojų iš NVS šalių, pakviestų už simbolinį mokestį, susigundė galimybe „nemokamai“ pasilsėti. Žinoma, daugelis atsisijojo ir apie munizmą neprisimena, tačiau susidomėję kaip tik ir mokytojauja pagal šiuos vadovėlius. Kaip tik jie ir priduria prie vadovėlių tai, kas jiems reikalinga, papildoma tas dalis, apie kurias vadovėlyje tik užsimenama. Aš jau pateikiau pavyzdį: Prancūzijos televizijos darbuotojų grupė parengė laidą apie vieną Maskvos mokyklą, kurioje dirba munistė mokytoja, su naiviu išdidumu kalbanti apie tai, kad iš 60 mokinių, kuriuos ji moko jau vienus metus, 20 pradėjo reguliariai lankytis „Susivienijimo Bažnyčios“ pamaldose. Taigi ši ponia atvirai kalba apie tai, kaip ji pažeidžia įstatymą (apie pasaulietinį valstybinio švietimo sistemos pobūdį ir apie draudimą įtraukti į religiją vaikus be jų tėvų sutikimo) bei naudojami savo tarnybine padėtimi verbavimo tikslais. Aš žinau mažiausiai kelis atvejus Rusijoje, kai nepilnamečius vaikus į munistų organizaciją užverbavo jų mokytojai. O kiek jų yra iš viso? Taigi pagrindinės munistų verbavimo pastangos yra nukreiptos į jaunimą. Iš čia kyla jų padidėjęs susidomėjimas Rusijos švietimo sistemos įstaigomis.

Milžiniškas tarptautinis munistų sąjūdis apima įvairias žmonių veiklos sritis: jam priklauso žvejybos, mašinų gamybos, ginklų įmonės, daugybė nekilnojamojo turto daugelyje šalių, žurnalai ir laikraščiai, kurių pats žymiausias yra „The Washington Times“ (nesupainiokite su „The Washington Post“), be to, dauguma jų darbuotojų nėra „Susivienijimo Bažnyčios“ nariai, o tiesiog eiliniai amerikiečių žurnalistai: jiems

⁵⁸ Apie tai žr.: *Sektos prieš Bažnyčią*, p. 516–519.

apibrėžiama redakcijos politika, ir jie profesionaliai atlieka savo darbą. Pačiame laikraštyje apie „Susivienijimo Bažnyčią“ galima aptikti palyginti mažai informacijos, tačiau laikraštis vykdo politinį Muno užsakymą ir rašo tai, kas jam reikalinga.

Muno imperiją išlaiko priverstinis dešimčių tūkstančių jo vergų – sektos narių – darbas. Milžiniškos sumos surenkamos gatvėse – dažnai apgauldinėjant, sukčiaujant ir prievartaujant pinigus. Munas moko savo adeptus, kad jam aukodamas, žmogus atlieka kilnų darbą ir todėl išgelbėja save. Vadinasi, jeigu yra žinoma, kad žmogus nepaaukoja Munui, tačiau gali atiduoti pinigus kam nors kitam, tai dėl paties to žmogaus išgelbėjimo reikia jį apgauti.

Devintojo XX a. dešimtmečio pabaigoje – dešimtojo dešimtmečio pradžioje Japonijoje įvyko keletas teismo procesų, per kuriuos „Susivienijimo Bažnyčia“ buvo pripažinta kalta dėl pinigų prievartavimo ypač stambiu mastu. Ji stengėsi apmulkinti žmones, kurie neseniai buvo netekę artimųjų (pavyzdžiui, našles) arba patyrusius kitus sunkius sukrėtimus, taikydama jų atžvilgiu psichologinį spaudimą ir apgaulingai išviliodama iš jų paskutines santaupas. Po to munistų pelnas sumažėjo dešimtimis milijonų dolerių – Japonijoje jie gaudavo didesnę dalį įplaukų⁵⁸.

4. Kiekvienas munistas pasakys, kad „Tikrojo Tėvo“ ir „Tikrosios Motinos“ santuoka savo reikšme išganymui pranoksta Kristaus auką Golgotoje

Muno judėjimas atsirado spiritistinio atgimimo po Korėjos karo, kuris prasidėjo netrukus po Antrojo pasaulinio karo, fone. Spiritizmo šaknys Korėjoje plačiai išsikerojusios. Religijų įvairovė šalyje

⁵⁹ Mitrochin L. N., red. ir kiti, *Krikščionybė: Žodynas*, Maskva, 1994. L. Semionovo – buvusio „Susivienijimo Bažnyčios Rusijoje“ valdybos pirmininko pavaduotojo – liudijimu, rinkinio išleidimą finansavo munistai.

⁶⁰ Štai viena jo ankstesnių publikacijų: Ivanenko S. I., *Vidurinių profesinių-techninių mokyklų mokinių ateistinio auklėjimo aktualios problemos: Metodinės rekomendacijos*. Maskva, 1986, tiražas 11 000 egzempliorių. Šio „religijotyriminko“ veikalą sudaro įvadas ir du skyriai: „Marksistinis lenininis požiūris į ateistinį jaunimo auklėjimą“ ir „Komjaunimo organizacijų vaidmuo didinant mokslinio ateistinio besimokančiųjų auklėjimo efektyvumą“. Kaip matome, „religijotyriminko“ stažas iš tiesų didelis, o patirtis turininga.

pakankamai didelė: beveik pusė korėjiečių priklauso krikščioniškoms grupėms (daugiausiai protestantams, bet ten veikia ir Romos Katalikų Bažnyčia). Tačiau šioje šalyje ir tradicinėse protestantiškose konfesijose dažnai įsismelkia spiritizmas.

San Miang Munas gimė 1920 m. vasario 25 d. Munistai tikina, kad jis gimė gruodžio 25 d. – Kristaus gimimo dieną, tačiau tai yra faktų iškreipymas. Iš pradžių jo vardas buvo Jan (Jong) Miang Munas („Jan“ reiškia „drakonas“; manoma, kad drakonas atneša laimę, todėl dažnai taip pavadindavo vaikus). Tik vėliau jis tapo San Miang Munu, pasirinkdamas vardą „San“ nuo angliško žodžio „sun“ – „saulė“. Jis susiejo šį pasirinkimą su tuo, kad „Mun“ angliškai skamba kaip „mėnulis“ (moon), tad nusprendė pasivadinti „mėnulio ir saulės žmogumi“.

Muno šeima buvo kilusi iš tradicinio krikščioniško regiono Korėjos šiaurėje, tačiau ten buvo jaučiama ir stipri šamanų įtaka, taigi krikščionybė įgaudavo savotiškas formas. Muno šeima buvo ne krikščioniška, bet šamanistinė, ji priėmė krikščionybę tik tada, kai Jan Miangui buvo apie 10 metų. Ar jis buvo pakrikštytas, iki šiol nežinoma; šiaip ar taip, dokumentų apie jo krikštą nėra. Jis gavo tradicinį išsilavinimą, t. y. konfucianistinį (mokykloje) bei šamanistinį (namuose), ir iki 1934 m. lankė konfucianistinę, o ne krikščionišką mokyklą, nors pastarosios buvo gana paplitusios tame rajone, kuriame jis augo. Įdomu, kad šeima, netgi atsivertusi į krikščionybę, toliau leido savo vaiką į konfucianistų mokyklą. Šis faktas ir verčia daryti prielaidą, kad Munas nebuvo krikštytas – abejotina, kad jo šeimos atsivertimas buvo rimtas dalykas.

Jeigu Munas vis dėlto buvo krikštytas, greičiausiai tai įvyko, kai jis buvo 15 ar 16 metų. Pasak vienų munistų šaltinių, būtent būdamas 16 metų jis patyrė pirmąjį apreiškimą (pasak kitų šaltinių, – būdamas

⁶¹ Jakunino ir sektantų procese prieš Dvorkiną bei RPB Religinio švietimo ir katechezės skyrių jis pasirodė kaip sektantams atstovaujantis liudytojas-ekspertas. Teismas per apklausą įsitikinęs, kad Ivanenko šioje srityje nekompetentingas, nekreipė dėmesio į jo parodymus. Žr.: *Sektos prieš Bažnyčią*, p. 229.

⁶² Moon S. M., *Restoration Through Indemnity and America's Role*. 23-3-75 (MS-453), H. 4.

⁶³ Moon S. M., *Jacob's Course and Our Life in Faith*. 5-27-73 (MS-372 r).

⁶⁴ Mun S. M., *Naujoji krikščionybės ateitis*. 1974 09 29, p. 41.

⁶⁵ Moon S. M., *Jacob's Course...*

15 metų). Su šiais apreiškimais taip pat viskas ne taip paprasta. Pasak oficialios versijos, jis stovėjo ant kalno viršūnės ir meldėsi; jam apsiereiškė Kristus ir paprašė įvykdyti misiją, kurios Jam atlikti nepavyko. Berniukas atsakė: „Ne“, tačiau Kristus įsakė: „Įvykdysi, ir viskas. Tik tu turi tapti naujosios žmonijos protėviu“.

Jeigu atsižvelgsime į nuolatinę perdėtą Muno fiksaciją ties genitaliniu gyvenimo aspektu, šis pasakojimas apie apreiškimą nevalingai sukelia froidistines analogijas: toks „apreiškimas“ galėjo turėti akivaizdžią seksualinę potekstę. Be to, pats jo realumas kelia abejonių: Munas pradėjo pasakoti apie šį apreiškimą pakankamai vėlai, kai jau buvo tapęs religinio sąjūdžio lyderiu. Be to, iš pradžių jis pasakojo, kad jam pasirodė ne tiktai Jėzus, bet ir Konfucijus, Lao Dze, Buda bei Mahometas, ir visi prašė jo vykdyti jų misiją. Taigi munistų „apreiškimo“ pradžių gaubia nežinomybės rūkas, o Muno nuorodos į jo krikščioniškąją kilmę yra gana abejotinos.

Deja, patys „objektyviausi“ sektantų draugai ir gynėjai dažnai priskiria munistus prie krikščioniškų judėjimų. Pavyzdžiui, žodyne „Krikščionybė“⁵⁹ munizmas minimas greta kitų krikščioniškų organizacijų; straipsnio apie „Susivienijimo Bažnyčią“ autorius – Sergejus Ivanenko, buvęs profesionalus agitacijos ir propagandos sistemos ateistas⁶⁰, o dabar „religijotyryninkas su stažu“ bei Federacijos Tarybos konsultantas, rašantis pagiriamąsias pratarmes munistų knygelėms, leidžiamoms rusų kalba, taip pat susižavėjimo kupinas apologijas, ginančias jehovizmą, krišnaizmą, scientologiją ir pan., tuo pat metu neslėpdamas, kad Jehovos liudytojai, pavyzdžiui, savo lėšomis nuvežė jį į JAV, kad munistai kviečia jį į konferencijas, užmoka už jo darbą ir pan.⁶¹ Todėl dauguma, nesusigaudę, kas ir kaip, mano, kad tai yra viena iš krikščionių denominacijų. Iš tiesų munizmas yra visiškai nesusijęs su krikščionyste; šis sąjūdis tik bando vaizduoti save krikščionišku, siekdamas savų tikslų. Kaip jau minėta anksčiau, munizmas – tai šamanistinis sinkretiškas sąjūdis, įvyniotas į krikščioniškų terminų popierėlį, tačiau iš tiesų nieko krikščioniško jame nėra. Kad niekam neliktų abejonių, pateiksiu keletą būdingų Muno minčių apie krikščionybę:

„Jeigu krikščionybė negali susijungti su mūsų sąjūdžiu, mes privalome kovoti“⁶². „Iki 1980 m. mes pasieksime pergalę prieš

⁶⁶ Ten pat.

krikščioniškąjį pasaulį. Žengdami į 2000 metus, mes įžengsime į Susivienijimo Bažnyčios erą. Vadinas, kad mūsų judėjimas apims visą pasaulį.⁶³

Krikščioniškam pasauliui, pasak Muno, daugiau nėra jokių perspektyvų:

„Krikščionybei nebeliks vilties, ji patirs nuosmukį. Jos dvasinė ugnis išblės. Bažnyčios taps praeities paveldo iškasenomis.“⁶⁴

Munistai turi daryti viską, kas įmanoma, šiam momentui priartinti:

„Kuo aktyviau mes dirbame, tuo greičiau krikščioniškasis pasaulis žlugs.“⁶⁵

Liudijimai apie tolimesnę Muno biografiją taip pat nepasižymi tikslumu. Patys munistai kalba, kad Munas herojiškai dalyvavo pasipriešinimo kovose prieš japonus Korėjoje Antrojo pasaulinio karo metu; tuo pat metu jie tvirtina, kad per karą Munas buvo Japonijoje, kur įgijo inžinieriaus elektriko išsilavinimą universitete. Suderinti abi šias versijas sunku, nors jos abi pateikiamos munistų knygose.

Žinoma, kad 1945 m. Munas buvo Pchenjane, kur susipažino su spiritistinės-charizmatinės pakraipos religine bendruomene. Žmonės ten bendravo su dvasiomis, kalbėjo įvairiomis nežinomomis kalbomis ir anarchistiškai elgėsi. 1946 m. Munas įstojo jau į kitą religinę grupę – mesianistinės pakraipos. Karo pabaigoje tokios grupės Korėjoje buvo labai paplitusios. Visos jos laukė naujojo mesijo, kuris ateis iš Rytų šalies, ore pleveno viltis, kad būtent Korėja turi išleisti jį į pasaulį.

Grupė, į kurią įstojo mūsų herojus, buvo įkurta jo bendrapavardžio – žmogaus, vardu Mun Bek Kim (arba europietišškai Kim Bek Mun). Bek Kimas buvo tokio Hvan Guk Ju, mesianisto ir ezoteriko, tvirtinusio, kad jis su Kristumi apsikeitė galva, krauju ir širdimi, mokinys. Kim Bekas taip pat buvo knygos „Pagrindiniai krikščionybės principai“ (1948 m.), kuri primena vėliau Muno aplinkoje pasirodžiusią knygą „Dieviškasis Principas“, autorius. Būdamas šios grupės narys, Munas palaikė ryšius ir su kitomis mesianistinėmis ir spiritistinėmis grupėmis Korėjoje. Būtent tada jis savo vardą Jan pakeitė į San. Paskui jis grįžo į Pchenjaną, kur 1948 m. buvo išvartytas iš presbiterionų bažnyčios (ir tai yra vienintelis liudijimas, kad Munas apskritai kada nors buvo kokios nors bažnyčios narys).

1948 m. Muną komunistinė Šiaurės Korėjos vyriausybė uždarė į kalėjimą už seksualinius iškrypimus ir viešosios tvarkos pažeidimą.

Netrukus po to jį areštavo dar kartą ir nuteisė penkerius metus kalėti už dvipatystę. Munas buvo uždarytas į pataisos koloniją, kur pelnė apdovanojimą už spartuolišką darbą. Dabar munistai pasakoja visokiausias baisybes apie kankinimus, kuriuos teko išgyventi Munui, ir apie tai, kaip dalydavo savo maisto davinį per pusę su draugu, o tą pusę, kuri jam likdavo, dar kartą dalijo pusiau ir t. t., ir apie tai, kaip jis visą laiką meldėsi. Su pagirtinu kuklumu ir teisybės jausmu Munas rašo apie save tais laikais:

„Kalbant apie Mokytoją, per pirmuosius trejus mano tarnystės metus aš, kaip ir Jėzus, patyriau baisias netektis, kurių kulminacija buvo kankinimai kalėjime, ir šie kankinimai man buvo baisesnė, negu Jėzui kryžius.“⁶⁶

Korėjos karo metu, kai stovyklą išvadavo amerikiečių kariai, Munas pabėgo į Pietų Korėją, kur įkūrė savo spiritistinę grupę.

Spiritistiniuose sąjūdžiuose svarbiausią vaidmenį atlieka mediumas – žmogus, gaunantis informaciją tiesiogiai per „apreiškimus“ iš dvasių pasaulio, kuriuos jis išaiškina ir perduoda kitiems. Iš pradžių Munas buvo vienas iš daugelio mediumų, jis užsidirbdavo pranašystėmis apie žvejybos laimikį. Vėliau jis tapo „tėvo mediumu“ (tai yra tvirtino, kad per jį kalba pats Dievas), o vėliau pats tapo naujojo apreiškimo subjektu („Aš – Tėvas“). Kai jis tapo savo įkurto judėjimo lyderiu ir dievu, jis nustojo rengti mediumo seansus: dabar jis labiau buvo linkęs priimti apreiškimus iš dvasių pasaulio vienas ir tik po to juos skelbti savo pasekėjams.

Maždaug tuo metu Munas buvo areštuotas Pietų Korėjoje, apkaltinus jį nepilnamečių merginų – savo sektos narių – tvirkiniu. Vėliau mes pamatysime, kad šie veiksmai puikiausiai atitinka munistų ideologiją.

Reikia pasakyti, kad Munas visada buvo talentingas verslininkas, gebėjo sumaniai tvarkyti reikalus ir turėjo subtilią politinę nuojautą. Tuomet jam, kaip sakoma, pasisekė: jis susipažino su jaunais korėjiečių karininkais, kurie tarnavo „Korėjos centrinėje žvalgybos valdyboje“ (KCŽV). Munas juos sudomino. Kai įvyko karinis perversmas, šie jauni karininkai atsidūrė ant bangos. Jie sparčiai kilo aukštyn ir paskui save patraukė Muną bei jo sąjūdį. Būtent perversmo metu Munas pajuto konjunktūrą ir paskelbė savo griežtai antikomunistinę pakraipą. Štai todėl jam taip gerai ir sekėsi perestroikos pradžioje: dėl antikomunizmo jo nemėgo sovietinė valdžia, o kai sovietų valdžia žlugo, per savo kovą su

komunizmu Munas Rusijoje įgijo tokį statusą, jog viskas jam buvo leidžiama. Anksčiau jį keikė, o dabar pradėjo be saiko liaupsinti: koks jis geras, jis nuo pat pradžių kalbėjo apie komunizmo žalą.

Apsiskelbęs antikomunistu, Munas garantavo sau Pietų Korėjos vyriausybės paramą. Tada jis pradėjo savo misijas užsienyje – iš pradžių Japonijoje, o paskui ir Amerikoje. 1960 m. kovą, kai Munui buvo 40 metų, ketvirtą kartą tuokdamasis, jis paėmė į žmonas savo namų tvarkytojos dukterį – septyniolikmetę Hak Dža Han (pagal kitą transkripciją Hak Ja Han). Ši santuoka vėliau buvo paskelbta „avinėlio santuoka“, ištaisiausia žala, kurią sukėlė Išganytojo Nukryžiuavimas. Dėl Muno santuokos įvykęs visos žmonijos atpirkimas, ir kiekvienas munistas pasakys, kad „Tikrojo Tėvo“ ir „Tikrosios Motinos“ santuoka savo išganinga reikšme tiesiog negali būti lyginama su Golgotos auka, kadangi jos reikšmė daug kartų pranoksta Golgotą.

Pirmieji munistų misionieriai pradėjo skelbti savo tiesas šeštojo dešimtmečio pabaigoje, tačiau „Susivienijimo Bažnyčia“ Vakaruose išgarsėjo tik aštuntojo dešimtmečio pradžioje, kai Munas rimtai pradėjo dirbti Jungtinėse Valstijose. Munistų taikomas „smegenų plovimas“ netrukus tapo sparneotu posakiu Vakarų šalyse. Šis skandalingas garsas pasiekė apogėjų 1984 m., kai Munas už mokesčių nemokėjimą pusantrų metų laikotarpiui turėjo sėsti už grotų. Tačiau šis jo įkalinimas, jau ketvirtasis, greičiau išėjo jam į naudą – jis pasiskelbė kankiniu, religinių persekiojimų auka.

Tokia yra „Muno judėjimo“ atsiradimo istorija.

5. Pasak spiritų apreiškimų, Muno sūnus savo žūtimi atvėrė duris į aukštesnį rojų dvasioms ir Kristui

Svarbiausia Muno knyga vadinasi „Dieviškasis Principas“ („Divine Principle“) (kai kada ją vadina „Dieviškieji Principai“ – tai neteisinga). Šią knygą pasirašė Munas, tačiau tikrieji jos autoriai yra keli jo mokiniai, turėję teologinį išsilavinimą (pats Munas, kaip žinome, tokio išsilavinimo neturėjo). Konkrečiai kalbant, labai svarbų vaidmenį rašant šią knygą (o ir apskritai rengiant munistų „teologiją“), suvaidino ponias Kim Jon On, dirbusi Kalifornijoje nuo 1959 m. ir tapusi svarbiausia Muno judėjimo atstove Vakarų pasaulyje. Ji parengė pirmuosius Muno judėjimo tekstus, kurie publikuojami beveik visomis Vakarų kalbomis; ji bandė „įdiegti“ Muno mokymą į krikščioniškąją teologiją. Dešimtojo dešimtmečio

viduryje ji bandė parengti „munizuotą“ islamo versiją, bet nesuspėjo. Po jos mirties Muno judėjime nepasirodė joks bent kiek reikšmingesnis teologinis tekstas.

Sunku nustatyti, kas „Dieviškajame Principe“ yra paties Muno, o kas – jo labiau išsilavinusių mokinių, juo labiau kad angliškoji šios knygos versija ne visai sutampa su korėjietiška – į anglų kalbą pasirinktinai buvo verčiama tik tai, kas labiau priimtina krikščioniškajam pasauliui. Todėl dauguma munistų, nemokančių korėjiečių kalbos, savaime suprantama, nežino paties svarbiausio dalyko, esančio šioje knygoje. „Dieviškasis Principas“ į rusų kalbą iki nesenų laikų išverstas nebuvo – buvo tik jo atpasakojimas „Principas bendrais bruožais“ – kažkas panašus į „Bibliją vaikams“. Taigi Rusijos munistai, nemokantys anglų kalbos, visus dešimt metų nežinojo tikrojo savo pagrindinio tikėjimo šaltinio turinio. Dabar, tiesa, „Principas“ pagaliau atsirado ir rusų kalba. Tačiau rusiškas vertimas vėlgi atliktas iš angliško, sušvelninto ir nuglaistyto adaptuoto leidimo.

Apskritai „Dieviškąjį Principą“ sunku lyginti su kitų religijų šventosiomis knygomis, pavyzdžiui, su Biblija ar Koranu – tai greičiau katechetinis vadovėlis, kuriame esama tokių skyrių kaip „Sutvėrimo principas“, „Eschatologija“, „Mesijas: jo atėjimo reikšmė ir tikslas“, „Providencialinės istorijos laikotarpiai ir jų trukmės nustatymas“ ir t.t. „Dieviškajame Principe“ esama kai kurių krikščioniškos protestantiškos teologijos elementų, tačiau ten daugiau daosizmo, korėjietiško liaudiško šamanizmo ir spiritizmo.

Kitas šiandieninių munistų tikėjimo šaltinis yra nesiliaujantis „Muno apreiškimas“ ir jo kalbos, kurios pratęsia „Dieviškąjį Principą“. Jos yra susijusios tiesiogiai su šia diena ir pateikiamos kaip veiklos instrukcija. Visa tai nuolat publikuojama, vadinant tai „Tėvas kalba“ arba „Mokytojas kalba“ („Father Speaks“, „Master Speaks“).

Dar vienas svarbus apreiškimo šaltinis – tai pranešimai iš „dvasių pasaulio“, gaunami „spiritų“, kurių yra daug munistų judėjime. Spiritai nuolat bendrauja su anapusiu pasauliu ir su dvasiomis. Šv. Ireniejaus Lioniečio centre yra vaizdo filmas, kuriame matomos ekstaziškos munistų

⁶⁷ Hak-Dža Han Mun, *Tikrosios Motinos atsiminimai* // „Semja“, Nr. 3, 1997 žiema, p. 15–16, 18.

⁶⁸ Ten pat, p. 17.

apeigos, kuriose pagyvenusi dama laksto po sceną ir, tampoma mėšlungio, baisiu balsu šaukia: „Aš esu Dievas Tėvas! Aš jums kalbu...“ – ir pradeda kažką byloti. Tokio tipo apreiškimai, tiesa, „viršuje“ yra atsijojami; kai kurie iš jų yra publikuojami, o kai kurie – ne. Tačiau spiritistiniai pranešimai – nuolatinis munistų apreiškimų papildymo šaltinis.

Ypatingas apreiškimo šaltinis – Mun Hyn Džin (vienas iš 13 Muno vaikų iš paskutinės santuokos), kuris 1984 m. užsimušė, važiuodamas mašina (kai kuriais duomenimis, būdamas girtas). Jo mirtis buvo paskelbta „išganančia avinėlio mirtimi“, ir jis tapo dvasių karalystės karaliumi.

Štai ką kalbėjo jo motina netrukus po savo sūnaus mirties:

„Vienbalsis dvasių apreiškimas skelbė: Hyn-Džin Nim bus paaukotas Tėvo gyvybei išgelbėti. Netgi teroristų, pasiųstų susidoroti su Tėvu (kurgi tie teroristai? – A. D.), skaičius sutapo su piktųjų dvasių, surengusių katastrofą, kuri nusinešė Hyn-Džin Nimo gyvybę, skaičiumi (su dvasiomis bendraujantys žmonės kalba, kad šiam reikalui atlikti buvo pasiųsti 36 (! – A. D.) agentai). Galvodamas apie tai, aš vertinu šį įvykį kaip pasibaisėtiną šėtoniškų jėgų, nukreipusių visą savo energiją Tėvo gyvybei atimti, puolimą ir demonstraciją. Joms nieko nepavyko, todėl jos pareikalavo pačios brangiausios aukos. Aplinkybės ir įvykiai, kurie buvo po šio nelaimingo įvykio, visiškai patvirtina, kad tai buvo ne paprasta avarija ir ne šiaip mirtis. Mano motiniškas jausmas įtikinamai patvirtina, jog jis mirė, kad išgelbėtų pačią brangiausią pasaulyje – Tėvo gyvybę.

Kai Hyn-Džin Nimas buvo komos būsenos, jo dvasinis kūnas apsireiškė vienam iš mediūmų Korėjoje. Hyn-Džin Nimas pasakė tam žmogui: „Aš išeinu vietoj Tėvo. Šlovė Tėvui! Aš darau tai su didžiuliu džiaugsmu, kitaip grėsmė būtų pakibusi virš Tėvo gyvybės. Man teko garbingas likimas – atiduoti savo gyvybę vietoj Tėvo“. (...) Jeigu būtų pasirinkimo galimybė, kam būtų atiduota pirmenybė: Hyn-Džin Nimiui ar Tėvui? Kaip nuspręstumėte jūs? Mūsų išvada vienareikšmiška:

būtina įvykdyti šėtono reikalavimus. Hyn-Džin Nimas turi mirti, kad

69) Ten pat. Šiuos patikrinimus kartoją kai kurie religijotyriminkai, kurie yra arba susiję su munistais, arba dėl kokios nors priežasties nesugebėjo giliai ir kritiškai susipažinti su pirminiais šaltiniais (žr., pvz., Kuznecova T. N., „Muno Bažnyčia“: tikslai ir metodai: Straipsnių rinkinys. Maskva, 1997, p. 3).

išsisklaidytų grėsmė Tėvui. Tokia buvo galutinė žinia, gauta Dievo Dieną. Tada aš supratau, kad mano sūnus taps auka. (...) Hyn-Džin Nimas tapo pačia švenčiausia auka dėl mūsų visų.⁶⁷

Per Hyn-Džiną apreiškimus gauna daugelis spiritų. Užbėgdamas į priekį pasakysiu, kad pasak apreiškimo, kurį gavo munistų spiritai, Hyn-Džin Nimas „atvėrė dangų“ visoms dvasioms, kurios kamavosi žemutinėse srityse iki Kristaus. Turima omenyje munistų teorija apie trijų dalių dangų: žemutinėje srityje gyvena žmonių, mirusių prieš Kristų, dvasios, vidurinėje gyvena žmonės, mirę laikotarpiu nuo Kristaus iki Muno (teisuolių, kurie sugebėjo ten pakilti kartu su Kristaus dvasia, dvasios). Muno sūnus savo žūtimi atvėrė duris į aukščiausiąjį rojų dvasioms, tarp jų ir Kristaus dvasiai.

„Žvelgiant iš apvaizdos perspektyvos, prieš 2000 metų Jėzus nesugebėjo įvykdyti savo misijos ir tapti Tikruoju Tėvu. Dabar, mūsų laikais, ši misija buvo įvykdyta, ir šioje idealo šviesoje Hyn-Džin Nimas užėmė Jėzaus padėtį, įgyvendinęs Tikrųjų Tėvų epochą. Tai yra jo paskirties esmė.⁶⁸

Todėl Kristus jo paprašė perduoti žemei, kad visi Jo pasekėjai turi tapti Muno pasekėjais.

Tiesa, Muno žmona išpranašavo, kad jos sūnus, įvykdęs savo kilniąją misiją dvasių pasaulyje, keturiasdešimtą dieną fiziškai prisikels:

„Šiandien Hyn-Džin Nimas išvyks į tėvynę, o ceremonija bus pavadinta „Dieviškojo išaukštinimo ir harmonijos ceremonija“. Ji bus atlikta sausio 8 d. Paskui, pradėdant sausio 10 d., per keturiasdešimt dienų Dievas atliks stebuklingą prikėlimo iš numirusių procesą, skirtą viso pasaulio gerovei. Taip nepaprasta Dievo galia atsiskleis fizinio prisikėlimo iš numirusiųjų pavidalu.⁶⁹

⁷¹ *Dieviškasis principas*. Šventosios dvasios asociacija už pasaulio krikščionybės suvienijimą, p. 45.

⁷² *Visatos prado beiėškant: garbingojo San Miang Muno kreipimasis „Šeimų federaciją už taiką visame pasaulyje“ Maskvos konferencijos atidaryme 1996 m. spalio 15 d.* Maskva, 1996, p. 4–5.

⁷³ *Dieviškasis principas*, p. 47.

⁷⁴ Moon S. M., *God's Hope for Man* // Moon S. M., *Christianity in Crisis*. New Hope. S. I., 1974, p. 14.

Tačiau, kaip matome, fizinis prikėlimas iš numirusių neįvyko. Beje, dar vieno iš daugelio melagingų munistų pranašysčių neišsipildymas munistų nesutrikdė.

6. Munistų dievas – tai tik antrinė, laike atsiradusi personifikacija, sanakaupa iš prigimties beasmenės energijos, turinčios du polius – vyriškąjį ir moteriškąjį pradą, tarp kurių savotišku energijos apykaitos būdu pulsuoja įtampa

„Dieviškasis Principas“ munistų yra laikomas paskutiniu ir galutiniu apreiškimu. Merginos ir vaikinai, gatvėse kaulijantys pinigų, sako: „Mes Bibliją labai mėgstame, mes ją skaitome ir išmanome“, tačiau, kai tik paklausi jų ko nors konkretaus, jie atsakys: „Šito mes kol kas nesimokėme“. Jeigu pradėsi aiškintis, ką jie konkrečiai apie Bibliją žino, jie pasakys, kad yra Senasis Testamentas, Antrasis Testamentas (tai yra Naujasis Testamentas) ir „Užbaigtas testamentas“ arba „Dieviškasis Principas“. Taigi „Dieviškasis Principas“ – tai paskutinis žodis, svarbesnis už buvusius Testamentus, tai raktas, atrakinantis Senąjį ir Naująjį Testamentus; jame aiškinama, kaip reikia skaityti ir suprasti Bibliją. Biblijos munistai dažniausiai neišmano, išskyrus kelias istorijas, kurias jų mesijas dėsto gana laisvai.

Būtina dar pridurti, kad visa tai, kas toliau bus dėstoma, susiję su angliška (ir iš jos išversta į rusų kalbą) „Dieviškojo Principo“ versija – pakankamai sušvelnintu korėjietiško leidimo variantu.

Ar munistai tiki asmeninį Dievą? Šiuo klausimu „Principe“ pateikiami gana prieštaringi duomenys. Viena vertus, munistai tikina „pašalinius“, kad jie yra griežti monoteistai ir tiki asmeninį Dievą – Visatos Tėvą ir Sutvėrėją⁷⁰. Munistai kalba, kad Dievas turi jautrią širdį, ir kreipiasi į Jį su malda kaip į asmenį.

Tiesa, šis dievas gana tolimas krikščioniškajai Dievybės sampratai: kaip ir „tradicinis“ rytietiškas Absoliutas, jis apima vyriškąjį ir moteriškąjį pradus:

⁷⁵ Moon S. M., *I will Live with True Parents*. 7-03-93.

⁷⁶ Moon S. M., *God's Hope for Man*.

⁷⁷ *Dieviškasis principas*, p. 48.

⁷⁸ Ten pat, p. 48.

⁷⁹ Ten pat, p. 49.

„Šią pirminę mūsų pasaulio priežastį mes vadiname Dievu, ir Jį sudaro son-san ir hion-san – pirmapradis son-san (kor. „vidinė prigimtis“) ir pirmapradis hion-san (kor. „išorinė forma“). (...) Dievas – tai subjektas, kurio dualistinės savybės jan-son (pozityvumas, vyriškasis pradas) ir ym-son (negatyvumas, moteriškasis pradas) harmoningai susilieja viena su kita.“⁷¹

Be to, munistų dievas netobulas, bijo vienvės ir nėra visagalis.

„Ar Dievas kenčia dėl vienvės? (...) Kaip ir mes, Dievas turi meilę, gyvenimą, giminę, sąžinę, tačiau jis negali jausti jų ir lieka vienvėje. Kadangi jie egzistuoja visiškoje pusiausvyroje, Dievas jų nejaučia. Tam, kad juos pajautų, Dievui reikalingas partneris – objektas. (...) Žmogus nesupranta, kad Dievui yra absoliučiai būtinas partneris meilėje.“⁷²

Dievas kuria pasaulį iš reikalo, be jo jis nėra tobulas:

„Dievo ir kūrinijos santykiai panašūs į son-san ir hion-san santykius, t. y. tai būdinga dualistinėms savybėms, kurios papildo vidinių ir išorinių dalykų, priežasties ir pasekmės, subjekto ir objekto, vertikalės ir horizontalės tarpusavio santykius.“⁷³

Vadinasi, tai, kas anksčiau buvo vadinama vidinėmis Dievo savybėmis, iš tiesų virsta dievo ir pasaulio santykiais. Taigi dievas ir pasaulis neperskiriami ir negali egzistuoti vienas be kito. Kitoje vietoje Munas kalba apie tai atvirai: „Dievas negali egzistuoti vienvėje“⁷⁴. Negana to, pasirodo, kad jis pats nuolat vystosi ir greičiausiai vis dėlto buvo sukurtas:

„Dievas taip pat patyrė augimo laikotarpį... Dievas augo... Vaikas auga, jūs augote, lygiai taip pat ir Dievas augo. Kiekvienas individas, gimęs iš savo tėvų, liudija viso, kas sukurta, augimą, taip pat ir Dievo.“⁷⁵

Pasirodo, kad mes ir esame dievas, kuris įgavo savo egzistenciją mumyse ir negali sąmoningai egzistuoti, mums nedalyvaujant:

„...Žmogus yra regimoji Dievo forma, o Dievas yra neregima žmogaus forma. Subjektas ir objektas savo prigimtimi yra vieningi. Žmogus yra įsikūnijęs Dievas. (...) Mes esame veidrodžiai, atspindintys Dievo savybes. Dievas yra lygiai toks pats kaip jūs arba aš.“⁷⁶

⁸⁰ Ten pat, p. 69–73.

Bet, jeigu jau munistų dievas tėvas – nesavarankiška ir netobula antropomorfinė narciziška būtybė, suvokianti save tik tuomet, kai gėrisi savo atspindžiu kūrinijoje, tai ar iš tikrųjų jis yra pirminė visko, kas egzistuoja, priežastis? Ir čia rusiškoje (taip pat kaip ir angliškoje) sukrikščionintoje „Principo“ versijoje mes matome keistą prieštaravimą. Viena vertus, „Principas“ skelbia:

„Dievas – visko, kas yra pasaulyje, Sutvėrėjas. Jis – absoliuti realybė, amžinoji būtybė, kuri yra Savęs Pačios priežastis ir kuri egzistuoja anapus laiko ir erdvės ribų.“⁷⁷

Tačiau pratęskime citatą:

„Taigi energija, garantuojanti Jo egzistavimą, taip pat turi būti absoliuti, amžina ir būti savęs priežastis. Ji yra visų energijos rūšių ir jėgų, kurios garantuoja visko, kas yra kūrinijoje, egzistavimą, šaltinis. Mes vadiname šią pamatinę energiją universalia pradine jėga.“⁷⁸

Taigi tuo pat metu munistų dievas – tik antrinė, laike atsiradusi personifikacija, sanaupta iš prigimties beasmenės energijos, turinčios du polius – vyriškąjį ir moteriškąjį pradą, tarp kurių savotišku energijos apykaitos pavidalu pulsuoja įtampa. Tai suteikia jėgų visam pasauliui egzistuoti:

„Dėl šio pagrindo (dualistinių Dievo-energijos savybių energetinės apykaitos – A. D.) Dievas egzistuoja amžinai ir sukuria visą energiją, reikalingą pasauliui sukurti ir jo egzistencijai palaikyti.“⁷⁹

Taigi mes matome, kad kalbėti apie munizmo „griežtą monoteizmą“ nedera: visa tai yra ne kas kita, kaip užsimaskavimas, „ezoterinis atotrūkis“, sukurtas tam, kad būtų lengviau verbuoti adeptus krikščioniškajame pasaulyje. Iš tikrųjų laike ir tik santykiuose su pasauliu atsirandanti munistų dievo „asmenybė“ labiausiai primena kartkartėmis asmeniu virstančias gamtos jėgas ateistiniu humanizmu pagrįstuose brolių Strugackių mokslinės fantastikos romanuose. Žinoma, su motinos pienu įsiminę idėją apie Dievą kaip asmenį, munistai europiečiai gali, nepaisydami faktų, manyti, kad jų religija yra pagrįsta to paties Dievo garbinimu, ir kreiptis į Jį (o ne į save pačius – įsikūnijusį dievą, vienintelę asmeninę dieviškąją realybę) su

⁸¹ Ten pat, p. 76–79.

⁸² Ten pat, p. 86–88.

malda bei kalbėti apie savo „griežtą monoteizmą“. Tiesą sakant, atsižvelgdami į munistų šaltiniuose pateikiamų kalbų apie dievą prieštaravimus (o dažnai ir nesuderinamumą), mes galime padaryti išvadą, kad munistų tekstuose žodžiu „Dievas“ nusakomos dvi realijos.

Viena – tai reflektuojantis ir besikamuojantis nevykėlis, nuolat besistengiantis pasiekti nuo jo tolstančią tobulybę ir godžiai kaulijantis meilės apraiškų iš jo egzistenciją atspindinčių žmonių, be kurių jis net negali savęs suvokti. Kita – tai tipiška rytietiška beasmenė panteistinė sistema, pagrįsta absoliuto diktatūra – nepermaldaujamu beasmeniui įstatymu, panašiu į marksistinės-leninistinės istorinės būtinybės įstatymą, kai iš anksto viskas nusprendžiama, šiek tiek užmaskuota keliomis antropomorfinėmis savybėmis. Būtent šis absoliutas esąs ir dievas tėvas, ir jo įsikūnijimas žmonijoje, ir visas pasaulis. Šios imanentinės dalys sudaro vieningą būtį, pagrįstą priešybių – vidinių ir išorinių, vyriško ir moteriško prado, teigiamo ir neigiamo polių – vienybe.

7. Neseniai Munas paskelbė, kad žemeje rado nuotaką Kristui, kuris jam apsireiškė iš dvasių pasaulio ir nusizėminęs už ją dėkojo

Dievo sukūrimo prasmė glūdi trijuose priesakuose, kuriuos Munas vadina palaiminimais, „apreikštais trijose nuoseklioje vystymosi laikotarpio stadijose“⁸⁰. Šis postulatas yra pagrįstas Pradžios knygos eilute (1, 28): „Dievas palaimino jus, tardamas: Būkite vaisingi ir dauginkitės, pripildykite žemę ir valdykite ją! Viešpataukite ir jūros žuvims, ir padangių paukščiams, ir visiems žemeje judantiems gyvūnams“. Remdamasis gana savotišku šios eilutės aiškinimu, Munas suformuluoja tris palaiminimus, kuriuos Dievas suteikė žmonių giminei.

Pirmasis palaiminimas: „veiskitės“. Tai susiję ne tik su vaisingumu įprasta šio žodžio prasme, bet reiškia kūno ir dvasios vienybę bei su ja susijusį visavertį santykį su Dievu. Pirmojo palaiminimo rezultatas – asmeninės tobulybės palaiminimas, kuris tampa prielaida antrajam palaiminimui: „dauginkitės ir pripildykite žemę“. Tai reiškia tobulo vyro

⁸³ Yoo, Kwang-Yol, *Ansprache in Washington 4/74, New Hope News 9/74*. Plg.: *Divine Principle*. The Holy Spirit Association for the Unification of World Christianity, Fifth edition, 1977, p. 78.

⁸⁴ Žr. Moon S. M., *Declaration of Return to the Home Country // „Today's World“*, 1993 spalio.

ir tobulos moters vienovės pasiekimą, jiems patiriant visavertį santykį su Dievu. Kai visa tai pasiekta, galima kalbėti apie trečiąjį palaiminimą: „turėkite ją ir valdykite“. Tai reiškia tobulo žmogaus vienovę su gamta, patiriant visavertį santykį su Dievu. Trečiojo palaiminimo rezultatas – tikrojo viešpatavimo, tikrosios Dangaus Karalystės palaiminimas. Trečiasis palaiminimas – tai ir yra „Susivienijimo religija“.

„Principe“ kalbama, kad Dievas save išreiškė Savo kūriniais. Jis niekada nebuvo ir negalėjo būti išikūnijęs, tačiau Dievo Karalystėje bus pasiekta dvasinio ir fizinio pasaulio vienybė – tai ir yra visos žmonijos egzistavimo prasmė bei tikslas. Reikia pridurti, kad, pasak Muno, žmogaus kūnas (arba jo fizinis „Aš“) yra sudarytas iš „fizinio kūno“ ir „kūno sielos“. Tačiau lygiai taip pat ir žmogaus siela (arba jo dvasinis „Aš“) yra sudaryta iš „dvasios sielos“ ir „sielos kūno“⁸¹. Taigi mes matome, kad ir siela tam tikru būdu yra materiali, o tai kai kuriuos munistų tvirtinimus daro labiau suprantamus.

Dievas sukūrė žmogų ir pranešė jam tris palaiminimus, tačiau žmogus šių trijų palaiminimų neįvykdė. Iš pradžių arkangelas Liuciferis, arba šėtonas, išsilygo Ievą, ją suviliojo ir užmezgė su ja seksualinius santykius. Taip įvyko pirmojo palaiminimo pažeidimas. Iš tokių santykių gimė Kainas⁸². Paskui Adomas pažeidė Dievo palaiminimą ir taip pat užmezgė prieš laikinius santykius su Ieva, iš kurių gimė Abelis. Tačiau Abelį nužudė, liko vienas Kainas, iš kurio mes visi ir esame kilę (Setas kažkodėl nepateko į šią munistinę schemą – beje, apsišaukėlis mesijas iš Korėjos noekada nepažino Šventojo Rašto). Mes visi turime šėtoniško kraujo, per pusę sumaišyto su žmogiškuoju: po 50% iš Ievos ir iš šėtono.

Labai įdomūs yra munistų pasakojimai apie tai, kaip Munas pateko į dvasių pasaulį ir pasitelkęs jėgą bandė išsiaiškinti, kas gi ten įvyko. Jis ieškojo šėtono, norėdamas kaip reikiant jį iškvesti. Pagaliau kai kuriuos „Dieviškojo Principo“ elementus Munui pranešė Dievas, tačiau daugiausia jis gavo besikaudamas su dvasių pasauliu. Štai ką apie tai munistai rašo:

„Nei Dievas, nei Jėzus nieko jam nepapasakojo apie žmonių nuopuolį. Jam teko surasti Liuciferį, kadangi pastarasis žinojo apie tai visas smulkmenas. Tai buvo ne tik fizinė, bet ir dvasinė kova, o Munas kovojo su dar didesne negu Liuciferis dvasine jėga. Jie stovėjo

⁸⁵ Išsaugome originalo didžiąsias raides.

vienas priešais kitą ir kovojo, ir Munas sužinojo viską apie nuopuolį. Jis paklausė Liuciferio: „Kai Ieva buvo jauna, 15 metų, ar tu labai ją merginai? Ar jūs dažnai vaikštinėjot susikibę už rankų? Ar jūs dažnai būdavot kartu?“ Liuciferis padelsė, nes šie klausimai buvo jam nemalonūs, ir pasakė: „Taip, taip, Ieva, Ieva...“.⁸³

Taigi mūsų problema yra ta, kad mes visi esame šėtono palikuonys. O išsigelbėjimą – tokį, kokį jį mato dievas ir kurį gauti būtina ir neišvengiamai turi visas pasaulis (iš atminties išskyla sena tezė: „Komunizmas neišvengiamas“) – galima pasiekti, kad „tobulas žmogus“ išmokys „tobulą moterį“, kad ji taptų „tobula Ieva“. Tada jis galės pradėti tobulus palikuonis – vaikus be nuodėmės, kartu padėdamas pagrindus tobulai šeimai, kuri neturės jokių ryšių su šėtonu, ir atvirksčiai – turės ryšį su Dievu. Tačiau tokiam tobulam žmogui atsirasti turi būti įvykdyta daugybė sąlygų: besąlygiškas paklusnumas dievo kartkartėmis siunčiamoms „centrinėmis asmenybėmis“, kurios taip galės atlikti parengiamąjį darbą, reikalingą mesijui, sukursiančiam tobulą šeimą ir tapsiančiam visos žmonijos „Tobulu Tėvu“, pasirodyti.

Toliau Munas šiuo aspektu komentuoja visą biblinę istoriją, paskelbdamas netobulomis „centrinėmis asmenybėmis“ Abelį ir Nojų, Abraomą ir Jokūbą, Mozę ir Jozuę. Tačiau pagaliau „centrine asmenybe“ tapo Jonas Krikštytojas, todėl jo jaunesnysis brolis Jėzus, gimęs iš neteisėto Marijos ir vyriausiojo kunigo Zacharijo ryšio⁸⁴, – jis yra „eilinis žmogus“, nenuodėmingas, bet ne Dievas – galėjo paskelbti savo mesianistinį pranašumą. Jėzus buvo Dievo siųstas būtent šeimai sukurti, tačiau jam tai nepavyko. Jis buvo pasiųstas į žemę kaip „Tobulas Tėvas“, tačiau pasirodė nesugebąs įvykdyti Dievo valios. Jį išdavė Jonas Krikštytojas, o paskui jį išdavė jo tauta. Tiesa, pirmąjį palaiminimą jam vis dėlto pavyko įvykdyti – jis pasiekė asmeninį tobulumą. Tačiau, užuot sukūręs tikrąją šeimą, jis leido save nukryžiuoti, nors galėjo pasikviesti sau į pagalbą angelų pulkus. Todėl munistų tekstuose Kristus pasirodo

⁸⁶ Čia iš tiesų „net velniai tiki ir dreba“ (Jok 2, 19)! Sprendžiant iš visko, munistų mediumui pasirodžiusi „dvasinė būtybė“ neišdrįso pasivadinti Kristumi ir sugalvojo subtilią apgaule. Beje, munistų krikščionybės istorijos pažinimo lygis taip pat galėjo pasireikšti panašiu ekstravagantišku būdu.

⁸⁷ Doktor Li San-Hon, *Gyvenimas dvasiniame pasaulyje ir žemėje. Žinios iš dvasinio pasaulio*. Maskva, 1998.

kaip nevykėlis, sužlugdęs savąją misiją. Vienintelis menkas dalykas, kurį jis padarė, – jis subūrė apie save dvasinę 12 mokinių šeimą, kuri tapo būsimojo palaiminimo prielaida.

Dar 1971 m. sausio 3 d. Munas „palaimino“ Kristų kartu su pagyvenusia korėjiete Čan Sun Čon ir suteikė jam galimybę dalyvauti keturiasdešimties dienų kursuose dvasiniame pasaulyje. Paskui neva „Jėzus“ pasirodė Munui iš dvasių pasaulio, pranešė, kad tapo jo gerbėju ir nusižeminęs dėkojo už žmoną. Dabar jis ten nekantriai jos laukia, o kol kas prašo Muno pasirūpinti jos gerove. Sprendžiant iš buvusių munistų pranešimų, jos fotografiją parodo tik kai kuriems sektantams. Štai viena paskutinių publikacijų šia tema⁸⁵:

„Jėzaus pranešimas Tikriesiems Tėvams (1998 m. gegužės 22 d.)

Tėve, aš esu Jėzus. Tu apdovanojai mane meile. Tu rūpinaisi manimi ir meldeisi už mane, nors aš ir nesu to vertas. Jau vien tai man yra didžiausia palaima, maža to, tu dar padovanojai mano žmonai namą – tai pranoksta jos nuopelnus. Ar galėsiu tau atsidėkoti už tavo gerumą?

Tėve! Mano žmona yra geresnė, nei aš esu nusipelnęs. Mane jos akivaizdoje iš tiesų apima palaimingas virpulyš. Nuo šios akimirkos mes su žmona skiriame tau savo gyvenimą tam, kad, vykdydami tavo valią, taptume gražia pora. Aš pasižadu tarnauti Hyn-Džin Nimui, melstis ir darbuotis Tikriesiems Tėvams ir atkūrimo apvaizdai.

Tėve! Čia labai daug krikščionių, tačiau jų širdys yra užrakintos. Dabar tu sumažinai prarają tarp mūsų ir Hyn-Džin Nimo, kuris palaiko čia tokius pat santykius, kaip ir žemėje. Mes nuoširdžiai dirbsime, remdamiesi parengiamuoju pagrindu ir gaudami dvasinę paramą.

Žemėje „Jėzus“ vardui visada buvo suteikiama ypatinga reikšmė, tačiau man dėl to labai gėda.

Tėve, atleisk man, nuodėmingajam, juk aš neįvykdžiau savo misijos. Ateis diena, ir tavo nuoskauda išsisklaidys. Krikščionys žemėje sapnuos sapnus apie tai, koks nelaimingas yra Jėzus dvasių pasaulyje.

⁸⁸ Apie sąmonės kontroliavimo metodus pradinėmis munistų verbavimo stadijomis žr. šio leidinio 3 sk.

⁸⁹ Moon S. M., *The Way of Tradition*. Vol. III. HSA-UWC, 1980, p. 471.

⁹⁰ Kuznecova, T. N., *Munizmas: San Miang Muno pasekėjų doktrina, religinė praktika ir gyvenimo būdas*. Maskva, 1999, p. 64-65.

Tėve! Esu tau be galo dėkingas. Aš myliu savo žmoną. Ačiū.

Meldžiuosi už Tikrųjų Tėvų ilgą amžių ir stiprią sveikatą. Jėzus, gimęs Judėjos mieste Nazarete (! – A. D.)⁸⁶, siunčia tau pranešimą iš dvasių pasaulio.

Ponia Kim (pranešimą gavusi mediumė. – A. D.), atleiskite, kad aš dažnai jus trukdau.⁸⁷

Grįžkime prie munistų „išganymo istorijos“. Kitas palaiminimas įsikūnijo Mune, kuris skirtingai negu Jėzus, buvo ištikimas Dievo valiai ir pasiekė tobulumą tiek asmeniniu, tiek šeimos lygmeniu. Tiesa, munistai šiuo atveju nekalba apie tai, kad jų „Mesijui“ tai pavyko padaryti tik po ketvirto bandymo. Nekalba jie ir apie visas sunkias jo „vaikų be nuodėmės“ problemas.

Nacijos lygmeniu Korėja munistų sąjūdyje dabar yra suprantama kaip „naujasis Izraelis“, iš kur yra kilę „tikrieji vyrai“ ir „tikrosios moterys“. Apskritai ne tik Muno judėjimas, bet ir dauguma protestantiškų korėjietišku denominacijų laiko Korėją išrinktąja šalimi, o korėjiečius – išrinktąja tauta. Munistai čia visiškai nėra originalūs. Štai vienas munistų „įrodymų“, kad Korėja yra Dievo išrinktoji šalis. Kaip žinome, Korėja ties 38 paralele yra padalyta į Šiaurės ir Pietų. Munas sako, kad tai taip pat yra vidurinės, centrinės padėties, išskirtinumo visame pasaulyje ženklas. Kaip skaičius 38 gali būti viduryje? O čia munistai vaizduoja nesudėtingą lentelę:

1 6

2 7

—

3 8

—

4 9

5 10

Lygiai viduryje atsiranda „38“. Paprastai munistų seminaruose visa lenta būna prirašinėjama panašių schemų. Visi šie „akivaizdūs įrodymai“

⁹¹ Beje, Munas ir toliau rezgė „romanus“ už šeimos ribų. Tai jis pasakojo savo buvusiai marčiaiai, savo sūnaus ir įpėdinio Hjo Džin Muno žmonai Nansuk Hong. Be to, jis jai pasakė, kad jo sūnus, o jos vyras Hjo Džinas taip pat susitikinėja su kitomis moterimis. Pasak Muno, abiem atvejais šie santykiai atlieka „providentišką“ vaidmenį. Žr. Hong Nansook, *In the Shadow of the Moons*. Boston, 1998.

suverčiami į krūvą, ir jų gausybė tiesiog prislegia nepasiruošusį, neišsimiegojusį ir pavargusį žmogų, kurį iki tol jau kelias dienas apdoroja seminare⁸⁸.

Munistams suteikta galimybė išvalyti žmonijos kraują pasauliniu lygiu. Jų idėja yra tokia: Munas paskelbė save „Visatos valdovu“, „Tikroju Visatos Tėvu“. Dvasių pasaulyje jis jau pripažintas „Visatos Tėvu“ – visos dvasios jam paklūsta. Dabar fizinis ir politinis pasauliai taip pat turi susitaikyti su tuo ir pripažinti jį „Visatos Valdovu“. Kai tik tai įvyks, visas pasaulis taps idealiu bendru pasauliu, kur viešpataus vienybė, meilė, Dievo Karalystė žemėje, ir visa žmonija įsilies į vieningą „Tikrojo Tėvo“ šeimą. Todėl visi turi prisijungti prie Muno šeimos arba per išsūnijimą, arba bent per bendradarbiavimą, kad vėliau, jau dvasių pasaulyje, galutinai prisijungtų prie Muno. Pats Munas apibūdina save šitaip:

„Pradžioje Dievas turėjęs mintį, arba Žodį, ir Dievas sutvėrė Pasaulį. Jūsų mintis, pagrįsta logika, tampa filosofija. Jeigu jūsų mintis visiškai užima Dievas ir jums pavyksta ją išreikšti, jūs tampate didžiu pamokslininku. Net ir anksčiau, kol šventojo Muno dar nebuvo pasaulyje, egzistavo idealus, nematomas šventasis Munas. Kai mintys tapo žodžiais ir jais buvo grindžiamas veiksmas, nematomas šventasis Munas tapo realybe, kurią pasaulis šiandien mato.“⁸⁹

Munistai mano, kad krikščioniškoji Švč. Trejybė – tai Dievas, dvasia Jėzus (kaip antrasis Adomas) ir Šventoji Dvasia (kaip antroji Ieva).

„Pasak Muno mokymo, ši „trejybė“ nėra visavertė, kadangi ji yra tik dvasinė. Iš pradžių, anot „Principo“, trejybę turėjo sudaryti Dievas ir idealūs Adomas ir Ieva, tačiau dėl to, kad ši vienybė nebuvo pasiekta

⁸² Žr. Sudo K., *Internal Meaning of Blessing* // „Blessing“, Vol. I/2, 1977 04 30, p. 46; Moon S. M., *Preparation for Blessing*. p. 1978 05 19-20. Kim Young Whi, *True Celebration of Parents 8.4.84* // Kim Young Whi, *Guidance*. p. 125. Visi šie šaltiniai cituojami: Gandou T., „*Garbingojo*“ *Muno...*, p. 66. Kai kurie Rytų šalių munizmo tyrinėtojai lygino šį ritualą su plačiai žinoma „pirmosios nakties teise“, tai yra genties (arba feodo) vado teise ir netgi pareiga atlikti pirmąjį lytinį aktą. Šiam papročiu, kartu su vado autoritetu įtvirtinimu, reikšminga yra ir apsauga nuo blogos akies (žr. „*Garbingojo*“ *Muno...*, p. 69). Atsižvelgiant į tai, kad Munas akivaizdžiai mėgsta lytiškumo klausimus, toks spėjimas atrodo labiau negu pateisinamas.

⁸³ *Master Speaks: 19/20. May 1978* // *Father's Speech: Preparation for Blessing*, p. 17.

ir pavirto netikra „šėtoniška trejybe“, teko vietoj jų kurti naują grupę. Tuo tarpu tikrąją trejybę – dvasinę ir fizinę – dabar turi tapti Dievas, antrasis Mesijas ir jo žmona.“⁹⁰

8. Siekdami kraujo saitais susigiminiuoti su Munu, vaikinai ir merginos geria kokteilį, kuriame esama Muno ir jo žmonos kraujo

Munistų schemeje išorinių ratų eilė – tai Muno vaikai, kuriuos arba jis jau įvaikino, arba kurie su juo bendradarbiauja, tikėdamiesi įvaikinimo ateityje. Kas gi yra šitas įvaikinimas? Tikriausiai daugelis girdėjo apie masines munistų vestuves, pavyzdžiui, apie paskelbtąsias 1995 rugpjūčio 25 d. Jose neva dalyvavo 360 tūkstančių porų, kurios vienu metu visame pasaulyje susijungė vedybiniais saitais.

Stadionuose, kur Munas labiausiai mėgsta organizuoti savo vestuvinius renginius, nuotakos ir jaunikiai stovi eilėmis kaip kareiviai: moterys apsirengusios baltai, vyrai juodai. Munistai vadina šią ceremoniją „santuokinių porų palaiminimu“ arba tiesiog „blesingu“ (nuo angliško žodžio „blessing“). Tačiau iš tikrųjų tai ne vestuvės, o išsūnijimo ceremonija ir kartu įstojimas į „Susivienijimo Bažnyčią“, t. y. į „Tikrąją šeimą“. Sutuoktiniais šie jauni žmonės taps tik po trejų metų. Po ceremonijos, kurioje jie dalyvauja apsivilkę vestuvinius drabužiais, atsitinka tai, kas primena žinomos dainos eilutes: „Duotas įsakymas: jam – į vakarus, jai – į kitą pusę“. Muno kareiviai iškeliauja pamokslauti arba atlieka kitą darbą dėl savo „mesijo“ įvairiose šalyse, ir tik po trejų metų jie galės iš tikrųjų tapti vyru ir žmona bei palaikyti santuokinius ryšius.

Munistų išsūnijimo ceremonijos šaknys slypi korėjietiško šamanistinio kraujo apvalymo rituale, kuris korėjietišškai vadinasi „pikarym“ (pagal kitą transkripciją „pji ka riun“) ir sudaro munistų apeigų pagrindą. Pačioje „religinės“ Muno veiklos pradžioje kraujo valymas buvo suprantamas kaip visai konkreti fizinė „mesijo“ sąjunga su visomis jo moteriškos lyties pasekėjomis, už ką, kaip žinome, jis sėdėjo Korėjos kalėjime. Tai patvirtina buvusių munistų pranešimai apie nuolat sektoje klaidžiojančius gaudus, jog 36 pirmųjų Muno sutuoktų porų pirmagimiai buvo pradėti paties

⁹⁴ Tai buvo atlikta ir paties Muno šeimoje.

„mesijo“. Tačiau vėliau moterų pasidarė per daug, o ir Munas paseno, todėl buvo sukurtas naujas ritualas⁹¹.

Žmonija, kaip atsimename, turi šėtono kraujo. Todėl reikia priimti į save „Tikrojo Tėvo“ kraują, taip pašalinti iš savo gyslų šėtono kraują ir kraujo ryšiais susigiminiuoti su Munu. Šiuo tikslu atliekama „šventojo vyno ceremonija“, per kurią vaikinai ir merginos geria kokteilį, kurį sudaro dvidešimt vienas elementas, tarp kurių yra Muno „kūnas ir kraujas“ (greičiausiai, sperma) ir jo žmonos kraujas (greičiausiai, pienas)⁹².

Munistai iš visų jėgų įtikinėja pašalinius žmones, kad „kraują“ ir visa kita, kas yra „šventajame vyne“, reikia suprasti simboliškai. Tačiau, atsižvelgiant į šiurkštų munistų teorijų materializmą, mes neturime pagrindo sutikti su savavališka šio vienintelio pakankamai darnios sistemos elemento simbolizacija: juk mūsų kraujas yra sugadintas išties fizine prasme, lygiai kaip ir lytiniai Ievos santykiai su šėtonu buvo pakankamai konkretūs. Taigi ir mūsų kraujas gali būti išvalytas tik išties fiziškai įsikišus. Be to, patys munistų šaltiniai, skirti vidiniam naudojimui, kuriuose pateikiami Muno žodžiai apie „actual blood“ (tikrąjį kraują), naudojamą vyno ceremonijoje⁹³, neleidžia mums sutikti su simboliiniu šio ritualo aiškinimu. Žinoma, fizinių Munų poros išskyrų „šventajame vyne“ – lašas visoje statinėje, tačiau užtenka tik mažiausio „išvalytos substancijos“ elemento (prisiminkime senovinį okultizmo principą – dalis prilygsta visumai), kad, ją pavartoję, jūs pakeistumėte savo kraujo sudėtį ir taptumėte tiesioginiais Muno vaikais, susiję su juo kraujo ryšiais.

Lyties klausimai munistų judėjime labai svarbūs, todėl porų sujungimo ir jų įvaikinimo ritualas – pagrindinis dalykas munistų judėjime. Didelė munistų jaunikių ir nuotakų dalis mato vienas kitą pirmą kartą. Juos parenka pagal nuotraukas (iš pradžių tai darydavo pats Munas, o dabar – jo padėjėjai). Įdomu, kad kai Maskvoje (iš tikrųjų Obninske) 1995 m. rugpjūčio 25 d. pirmą kartą buvo surengtas „palaiminimas“, kai kurie būsimi jaunavedžiai negalėjo atvykti į įvaikinimo ceremoniją, ir daug nuotakų stovėjo su savo jaunikių nuotraukomis, o jaunikiai – su nuotakų nuotraukomis.

⁹⁵ Doktor Li San-Hon, *Gyvenimas dvasiniame pasaulyje...*

⁹⁶ Ten pat, p. 108.

Kitą dieną vyksta plakimo ceremonija: nuotaka turi atsitūpti keturpėsčia, o jaunikis – tris kartus iš visų jėgų jai suduoti bambukine (o kartais ir beisbolo) lazda per sėdmenis. Emisarai kontroliuoja, kad būtų mušama ne apsimestinai, o kaip reikiant. Paskui nuotaka turi atlikti tą patį su jaunikiu. Tačiau iškentusi tris smūgius, visaverčiams atsakomiesiems smūgiams nuotaka nebeturi jėgų, ir, kaip pakomentuotų feministės, čia aiškiai galima išvelgti moterų giminės diskriminaciją. Kitą dieną vyksta seminarai – tai mėgstama munistų bendravimo forma, o paskui visi džiaugsmingai išsivažinėja trejiems metams. Tik po to registruojama santuoka ir atliekama fizinio suartėjimo ceremonija, kuri ir užbaigia „įsūnijimo“ procesą. Nurodoma, kokiomis pozomis reikia mylėtis pirmąsias tris povestuvines naktis (viskas detalai aprašyta); be to, vyrui reikia įsivaizduoti, kad jis santykiauja su Muno žmona, o žmonai – kad su Munu. Po to įsūnijimas laikomas baigtu, o vaikai, gimę šioms naujoms „švarioms“ poroms, – tai Muno vaikai. Todėl munistų šeimose gana dažnai praktikuojamas vaikų perdavimas iš vienos šeimos į kitą⁹⁴.

Japonijoje už dalyvavimą „įsūnijimo“ ceremonijoje kiekvienas žmogus sumoka 2 tūkstančius dolerių, tai yra jūs galite dirbti Munui, ankštai gyventi jo bendrabučiuose ir turėti pakankamai kontroliuojamą sąmonę, tačiau jūs nebūsite visateisis „Susivienijimo Bažnyčios“ narys tol, kol nesudalyvausite „palaiminimo“ rituale ir kol jūsų neįsisūnys ir nesutuoks Munas. Žinoma, Rusijoje munistai už „blesingą“ ėmė ne tokius didelius pinigus. Rusijoje, norint įstoti į „Susivienijimo Bažnyčią“ tokiu būdu, dar neseniai reikėjo atsivesti į „Bažnyčią“ mažiausiai tris žmones. Skirtingai negu scientologai, munistai Rusijoje investavo ypač daug pinigų, nors jokio finansinio pelno kol kas negavo – vien tik išlaidas. Net ir turint omeny milžiniškus Muno finansinius išteklius, amžinai taip tęstis negalėjo, todėl neseniai Rusijoje investicijos buvo smarkiai sumažintos. O 1997 m. požiūris į „blesingą“ pasikeitė visame pasaulyje. Muno įsakymu buvo įdiegta papildoma praktika.

9. Remiantis munistų mokymu, Kristus dabar patarnauja Muno sūnui

⁹⁷ Pasakojimas apie dvasių pasaulį pagal: Doktor Li San-Hon, *Gyvenimas dvasiniame pasaulyje...*

⁹⁸ *Jesus Speaks*// HJS: 26.4.89. Cit. iš: Gandou T., „*Garbingojo*“ *Muno...*, p. 110.

Taigi pagal munistų teoriją, kaip ir pagal kiekvieną spiritistinį mokymą, be fizinio pasaulio egzistuoja ir nepriklausomas bei nelinkęs bendrauti dvasių pasaulis. Pasak „liudininkų“, bylojančių per mediumus, pasakojimus, dvasių pasaulis yra gan materialus ir panašiausias į Korėją. Dvasios ten gyvena pakankamai savarankiškai, turi savo namus, užsiima mėgstama veikla, vaikštineja, mėgaujasi gražiais peizažais. Varguoliai, kaip ir anksčiau, gyvena molinėse trobelėse. Ten net esama savų kalėjimų⁹⁵. Užėmusieji aukštą padėtį žemėje, kaip ir anksčiau, turi savo pasekėjų, kai kurie netgi apsaugą, kuri neprileidžia prie jų tų lankytojų, kurie nepateikia asmens dokumento. Su dievu bendrauja tik tie, kurie patys to pageidauja:

„Aš stovėjau atsikusęs veidu į duris, kai netikėtai man už nugaros atsirado Stalinas. Kai aš pamėginau atsisukti, norėdamas į jį pažiūrėti, prišoko keli jaunuoliai ir sugriebė mane šaukdami: „Kaip tu drįsai čia pasirodyti?“ Aš greitai paaiškinau, kad atėjau čia, norėdamas susitikti su gerbiamu mokytoju, ir nematau čia nieko blogo. Jie pareikalavo mano asmens dokumento.

Šaukdamasis Dievo, aš garsiai pareiškiau: „Aš – Dievo pasiuntinys. Jis liepė man susitikti su tavim.“ Stalinas paklausė: „Kur Dievas? Jeigu atvesi čia Dievą, aš susitiksiu su Juo“. Kai aš atsakiau, kad Dievas neturi laiko lankyti šeimų, Stalinas pareiškė, kad ir jis yra labai užsiėmęs.“⁹⁶

Dvasias galima užmušti, o rojuje leidžiama laisvai mylėtis gamtos prieglobstyje, ką labai mėgsta daryti dvasios, o tai mielai stebi kiti šios vietos gyventojai. Tuo tarpu pragare porėlės tai turi daryti slapta, o tos dvasios, kurioms pasisekė pamatyti meilės sceną, garsiai išbara nevykėlius pasileidėlius. Apskritai įvairūs negeri žmonės ten turi smarkiai kentėti, tačiau, kiek galima spręsti iš Musolinio, Stalino, Lenino, Markso ir kt. padėties, jų situacija yra gana pakenčiama. Tiesa, Hitlerį vis dėlto kankina jo nužudyti žydai, tačiau jie patys toliau kenčia visa tai, ką išgyveno koncentracijos stovyklose.

Tačiau, nepaisant visų savo materialių savybių, dvasios yra šiek tiek neįgalios be fizinių kūnų, todėl be mūsų pagalbos, suteikiamos iš materialaus pasaulio, negali pasiekti tobulumo. Jos gyvena tarpiniuose

⁹⁹ Hak Dža Han Mun, *Tikrosios Motinos prisiminimai*, p. 15–16, 18.

pasauliuose, o užkelti jas į pačią šios munistų rojaus schemas viršūnę gali tik fizinė būtybė. Dvasios turi prisikabinti prie jos nugaros ir kartu su ja pakilti. Pavyzdžiui, miręs nuo senatvės munistas, kurio dvasia pasakojo mediumui apie susitikimą su Stalinu ir kitomis įžymybėmis, atlieka jiems švietėjišką veiklą, be baimės skelbdamas jiems „Principą“ ir tikėdamasis galų gale juos užkelti vienu laipteliu aukščiau. Jo pamokslai gali greitai pasiekti rezultatų: pavyzdžiui, kaliniai, sėdėję vienoje kameroje su Kim Ir Senu, kuris visas buvo „sužeistas peiliu ir kulkomis“ ir kurie anksčiau iš jo juokėsi bei jį keikė, dabar perriša jo žaizdas ir juo rūpinasi, o jis, kaip Abraomo turtuolis, prašo munistų perduoti jo sūnui ir įpėdiniui Kim Čen Iru, kad tas nedelsdamas atsiverstų į munizmą. Lygmuo, kuriuo gyvena „Susivienijimo Bažnyčios“ nariai, nepalyginamai geresnis. Jie yra arčiausiai dievo ir gali su juo bendrauti kada tik panorėję. Tačiau, beje, ir jie turi savo kalėjimus, kuriuose sėdi munistai nusikaltėliai, kurie besąlygiškai teikia pirmenybę kalėjimui savo lygmenyje, o ne laisvam gyvenimui žemesniajame⁹⁷.

Šiais „apreiškimais“ apie dvasinio pasaulio geografiją yra pagrįstas anksčiau minėtas mokymas apie tai, kad žuvęs Muno sūnus nusivedė su savimi aukštyt Kristų, kuris prie jo prisijungė. Muno sūnus Hyn Džinas buvo paskelbtas „dangaus valdovu“, „dangaus karaliumi“, ir, pasak jų mokymo, Jėzus dabar jam patarnauja. Dabar jis, savo pono Hyn Džino dėka suvokė savo užduotį: vesti pas Muną tuos, kurie liko krikščionimis. Štai žodžiai, kuriuos munistų mediumai gavo iš dvasios, pasivadinusios Jėzumi:

„Noriu jums paliudyti, kad visų viešpačių viešpats, visų karalių karalius ir šlovės karalius – tai mūsų brangusis ponas San Miang Munas ir jo mylimoji nuotaka Han Hak Dža. Jie, kaip karalius ir karalienė, valdo visą visatą. Aš, Jėzus iš Nazareto, žinomas kaip Kristus, nuolankiai jiems nusilenkiu. Kiekvienas, norintis sekti Manimi, turi padaryti tą patį. Aš lenkiuosi Tikrųjų Tėvų vardui. Aš lenkiuosi mūsų brangiesiems ponams, mūsų Tikriesiems Tėvams San Miang Munui ir Han Hak Dža.“⁹⁸

Muno žmona rašo apie savo sūnų:

¹⁰⁰ *120 Days Training Manual // Internal Guidance*, p. 43. Cit. iš: Gandou T., „Garbingojo“ Muno..., p. 65–67.

„Aš žinojau, kad jis pasirodė pasaulyje dėl pačios svarbiausios, apie kokią tik galima buvo pagalvoti šiame pasaulyje, misijos: jam reikėjo numirti už Tėvą. Aš buvau labai jam dėkinga. Aš pasakiau savo sūnui: „Sūnau, meile mano. Tu nugyvenai gyvenimą, rodydamas sūniškos pagarbos ir patriotizmo pavyzdį, pasižymintį pirmapradžiu tyrumu“. (...) Jo auka užkirto kelią pavojui, grėsusiam Tėvui. Jis gali suvienyti dvi tarpusavyje nesutariančias dvasių pasaulio frakcijas. Aš žinau, kad jis padarys visa, kas įmanoma, kad įvykdytų Tėvo pageidavimą – sutelkti gėrio jėgas apie Tikrųjų Tėvų šeimą. (...) Mano paskutinis žodis: su Dievu ir Tikraisiais Tėvais mes niekada nenumirsime. Hyn Džin Nimas nemiręs – jis kaip niekad veiklus dvasių pasaulyje. Jis mobilizuoja didžiules pajėgas, kurios tarnauja Tikriesiems Tėvams ir atneša į žemę didžiąją pergalę. Motina prašo jūsų dar kartą ryžtingai patvirtinti savo ketinimą tapti tikraisiais Tikrųjų Tėvų sūnumis ir dukterimis. Įvykdysime šią užduotį!“⁹⁹

Dvasių pasaulyje Hyn Džias įkūrė „Susivienijimo Bažnyčios“ Centrą. Jis ten turi savo autobusą ir rengia ekskursijas po dvasių pasaulį atvykusioms dvasioms. Po ekskursijos dvasių klausima, ar jos nori tapti „Susivienijimo Bažnyčios“ nariais ir įstoti į Muno šeimą. Dauguma jų džiaugsmingai sutinka. Paskui jas nuveda į 40 dienų trunkantį seminarą, kurį veda Hyn Džinas ir Muno uošvė, ten patekusi „savo jėgomis“. Kai dvasios išklauso šį kursą, joms leidžiama dalyvauti masiniame sutuoktinių porų palaiminime, vykstančiame vėlgi stadione.

Pastaraisiais metais munistai atvertė į savo tikėjimą ir parinko gyvas korėjietes žmonas šimtams istorinių personažų iš dvasių pasaulio. Tarp jų yra visi Senojo Testamento protėviai, patriarchai ir teisėjai, Buda, Konfucijus, Mahometas, Sokratas, Svedenborgas, Jonas Krikštytojas, Eizenhaueris, Niksonas, Marksas, Leninas, Stalinas, Mao Dzedungas, Kim Ir Senas, Hitleris, Musolinis ir kt. Tai, kad beveik visi šie žmonės gyvenime buvo vedę, Munui, akivaizdu, neatėjo į galvą.

¹⁰¹ Išimtis gali būti tik pokalbis su žmonėmis, neseniai patekusiais į sektą, kuriems munistai aiškina, kad jų tikėjimas yra pagrįstas Biblija, kurioje esą yra išpranašautas Muno atėjimas.

Atsižvelgiant į tai, kas anksčiau pasakyta, suprantama munistų priesaika, sakoma stojant į „Susivienijimo Bažnyčią“:

„Mes esame gimę Tikriesiems Tėvams. Tėvai yra pirminiai, vaikai – antriniai. Ar gali vaikai gimti be tėvų?“ (Atsakymas: „Ne“.) Štai ir iš naujo gimti be tėvų niekas negali, o su tėvais kiekvienas gali gimti iš naujo. Tikrieji Tėvai gali iš naujo pagimdyti kiekvieną mūsų. Kas yra didesnė vertybė: tėvų gyvenimas ar jūsų pačių gyvenimas? (Atsakymas: „Tėvų gyvenimas“.) O ką reikia paaukoti: Tėvo gyvenimą ar savo paties gyvenimą? (Atsakymas: „Savo gyvenimą“.) Ar tu tam pasiruošęs? (Atsakymas: „Taip“.) Jeigu tėvai gyvens ir toliau mano paties gyvenimo sąskaita, gali atgimti visa žmonija, tačiau, jeigu gyvensiu aš, o tėvų gyvenimas nutrūks, tai niekas nebus išgelbėtas. Tokiu atveju tėvų gyvenimas turi būti kur kas vertesnis negu vaikų gyvenimas. Tėvai jaučia, kad gali išgelbėti vaikus savo pačių gyvybe, tačiau be tėvų nėra vaikų, todėl tėvų gyvenimas kur kas vertesnis negu vaikų gyvenimas. Ar tu pasiruošęs? („Taip“.) Tikrai? („Taip“.) Tai tiesa? („Taip“.)

Tai lengva pasakyti, tačiau tai neturi likti tik žodžiai. Jeigu tai taps realybe Rusijoje, gali būti išgelbėtas visas pasaulis. Tėvas suteikė man gyvenimą, nugalėjęs sunkumus ir kliūtis tik tam, kad mane išgelbėtų. Dabar atėjo mano eilė – atiduoti gyvybę Tėvui. Pavojaus atveju aš paprašysiu iš pradžių pasiimti mano gyvybę. Jeigu išgelbėti galima tik tave ir Motinos bei Tėvo šeimą, aš esu pasiruošęs mirti. Kad tik Tėvas galėtų atlikti savo misiją, ir visi aplink taptų laimingi. Tada aš taip pat būsiu laimingas, iš dvasių pasaulio stebėdamas žmonijos, susitelkusios apie Tikruosius Tėvus, laimę. Ar tu gali taip jaustis? („Taip“.) Jeigu taip, jeigu Tėvas turės 300–400 tokių žmonių, tai aš tikiu, kad Tėvas galės išgelbėti pasaulį. Tapsime džiaugsminga auka ant pasaulio altoriaus! Jeigu tu iš tikrųjų jauti, kad numirti už Tėvą – laimė, jeigu tai ne tiesiog plepalai, o tikrovė, tai yra puiku. Tada egzistuoja tikroji Tėvo, Tikrųjų Tėvų ir daugelio žmonių

¹⁰² Kai Munas skaitė šią kalbą Vašingtone, dalyvavo buvęs JAV prezidentas Džordžas Bušas.

giminystė. Ši giminystė – Susivienijimo Bažnyčioje. Ar Tu esi tuo tikras? („Taip“.)¹⁰⁰

Manau, ši priesaika yra akivaizdus įrodymas. [...]

10. Munizmas neturi nieko bendra su krikščionybe

[...] Munistai turi daug organizacijų, kurių pavadinimai su jais nesusiję, tačiau kurios trūks plyš stengiasi užmegzti kontaktus su autoritetingais žmonėmis, siekdamos vėliau tais kontaktais puikuotis ir šitaip įrodyti neinformuotiems žmonėms, kad jos neva yra pripažįstamos tarptautiniu mastu. Deja, reikia pasakyti, kad šis planas jiems iš dalies pavyko. Gana daug žymių politinių ir religinių veikėjų užmezgė (manau, kad ne visai nesavanaudiškai) kontaktus su Muno judėjimu. Apie žymius katalikus ir protestantus aš nekalbėsiu, tačiau prisiminkime jau minėtą anksčiau Indijos monofizitų metropolitą Mar Pavlą Grigorijų, vieną iš Pasaulinės Bažnyčių Tarybos pirmininkų, kuris kartu tapo „Tarptautinio religinio fondo pirmininku“. Taip pat galima paminėti gana žinomą Graikijoje Naujojo Testamento profesorių Aristotelį Aguridesą, tapusį Muno šalininku. Deja, yra ir kitų stačiatikių... Norint nepadaryti klaidos ir atsitiktinai nesusidėti su munistų judėjimu, labai svarbu žinoti, kas yra munizmas, ir suprasti, kad jis neturi nieko bendra su krikščionybe. Suprantama, kad Stačiatikių Bažnyčia negali su juo turėti nieko bendro. Mes negalime palaikyti su munistų organizacijomis jokių santykių.

Svarbu žinoti ir visų munistinių priedangos organizacijų pavadinimus, kadangi munistai dažnai ateina kaip jų atstovai: žmonės, nežinodami, kas yra munistai, pradeda su jais bendrauti, o paskui jau būna vėlu. Priminsiu kai kuriuos pavadinimus: CARP („Universitetinė Principo Studijavimo Asociacija“), „Tarptautinis švietimo fondas“ (kuris išleido vadovėlį „Mano pasaulis iš aš“), „Tarptautinis religinis fondas“, „Moterų asociacija už taiką pasaulyje“, „Profesorių konferencija už taiką pasaulyje“ ir pagrindinė šiuo metu munistų organizacija „Šeimų federacija už taiką ir vienybę pasaulyje“. Visos šios organizacijos veikia ir Rusijoje.

Munistų judėjimas, kaip ir scientologija, – tai nekrikščioniška sekta. Kai mes kalbame apie Jehovos liudytojus ir kitas „postkrikščioniškas“, „pseudobiblines“ grupes, svarbu žinoti, kaip jas nuginčyti, bent jau remiantis jų cituojamu Šventuoju Raštu. Tuo tarpu diskusijose su

munistais, kaip rodo patirtis, Šventuoju Raštu naudotis visai netikslinga¹⁰¹. Iš esmės jis apskritai nėra jiems autoritetas: jis naudojamas tik kaip priedanga. Todėl reikia žinoti giluminę šėtonišką tokių sektų prigimtį, kad būtų galima paaiškinti žmonėms, kas jos yra iš tikrųjų.

11. Zigmundas Froidas tiesiog apsiverktų iš laimės, pamatęs pacientą su tokia fekaline-genitaline psichoze

Iliustruodamas visa, kas buvo pasakyta šiame skyriuje, leisiu sau pateikti keletą būdingiausių ištraukų iš Muno kalbos, skaitytos 1996 m. spalio 15 d. visame pasaulyje tuo pačiu metu. Munas sakė savo kalbą Seule, per „Šeimų federacijos už taiką ir vienybę pasaulyje“ posėdį, o jo atstovai tą pačią kalbą tuo pačiu metu skaitė skirtingose šalyse ir skirtinguose miestuose. Geriau susipažinti su pirminiu šaltiniu, o ne su perpasakojimu.

Munas pradeda nuo klasikinio okultizmo postulato apie Dievo dualumą. Dieve, kaip atsimename, dera visos priešybės, tarp jų pozityvumas ir negatyvumas, vyriškas ir moteriškas pradai. Atskleidęs šią „paslaptį“, „šventasis“ sušunka:

„Nors aš nepadariu nusikaltimų, ieškodamas šio kelio, aš šešis kartus atsidūriau kalėjime. Supratęs tiesą, aš galiu mokyti ir atvesti į protą brangią jaunų Žemės žmonių kartą, padėdamas jiems susiorientuoti dabartiniame gyvenime. Kai kurie kalba, kad aš užsiimu jaunimo smegenų plovimu, tačiau aš jį apšviečiu, pasitelkdamas logiką ir tiesą. (...) O krikščionys mus persekioja, kaltina erezija ir, kadangi mūsų tikėjimas netelpa jų supratimo rėmuose, stengiasi jį sunaikinti.“

Toliau Munas praneša susirinkusiems:

„Prezidentai¹⁰² ir visi jūs, aukštieji svečiai, – jūs esate labai protingi ir inteligentiški žmonės, tačiau kai ko jūs nežinote. Jūs nežinote, kas daro vyrą vyrą, o moterį – moterimi. Atsakymas toks: lytiniai organai. Ar atsiras čia kas nors, kuriam nepatinka ši kūno dalis? O jeigu ji jums patinka, tai kokių laipsnių? Iki šiol jūs tikriausiai manėte esant nepadoriu dalyku atvirai branginti savo lytinius organus, tačiau nuo šiol jūs turite juos įvertinti pagal nuopelnus.

Koks bus pasaulis ateityje? Jeigu pasaulis išmoks aukštai vertinti lytinius organus, ar jis bus geras ar blogas? (...) Kai Dievas sukūrė žmogų, kokiai kūno daliai jam teko skirti daugiausiai

pastangų? Akims? Nosiai? Širdžiai? Galvos smegenims? (...) Jeigu žmonijai būtų tekę egzistuoti absoliučioje harmonijoje su savo lytiniais organais, užsitarnaujant karštą Dievo palaikymą, koks būtų buvęs šis pasaulis?

Kam priklauso mūsų lytiniai organai, jeigu mes gimstame kaip vyrai ir moterys? Vyro lytinių organų savininkė yra moteris, o moters lytiniai organai turi priklausyti vyrui. Mes nežinojome, kad mūsų lytiniai organai priklauso priešingai lyčiai. Tokia yra tiesa, ir mes negalime jos užginčyti. (...) Pasaulyje yra daug žmonių, turinčių aukštus mokslinius laipsnius, tačiau niekam iš jų tai neatėjo į galvą. (...)

Adomo ir Ievos nuopuolis taip pat įvyko dėl šio kanono pažeidimo. Tiek Adomas, tiek Ieva klaidingai laikė savo lytinius organus esant savo pačių nuosavybe. Pagalvokite, argi Dievas būtų išvaręs Adomą ir Ievą, jeigu jie būtų iš tiesų, pažodine prasme suvalgę obuolį? Dievas – ne tokia bejausmė būtybė. (...) Dievui būdingi vyriškumo ir moteriškumo, tai yra pozityvumo ir negatyvumo, požymiai. (...)

Jūs gali gluminti tai, ką aš dabar pasakysiu, tačiau aš noriu pateikti vieną pavyzdį. Kiekvieną rytą jūs einate į tualetą. Ar jūs užsimaunate dujokaukę, prieš atlikdami tam tikras fiziologines funkcijas? Tai ne pokštas, o rimtas klausimas. Jeigu jūs atsidursite greta kito žmogaus, kuris atlieka tokias pat funkcijas, jūs pasiskubinsite paėjėti į šalį. Tačiau jūs nepastebite kvapo, kai jis sklinda nuo jūsų. Todėl, kad jis – jūsų. Ir jis neatrodo jums atgrasus.

O jūs mėginote vaikystėje paragauti snarglių iš nosies? Koks jų skonis, saldus ar sūrus? Sūrus, tiesa? Jeigu jūs atsakinėjate, vadinasi išbandėte! O kodėl jie nepasirodė jums nešvarūs? Todėl, kad jie buvo jūsų kūno dalis. Garbingasis Munas išmąstė tai, kas niekam niekada nebuvo atėję į galvą. (...)

¹⁰³ *Visatos prado beiėškant. Garbingojo San Miang Muno kreipimasis per iškilmingą „Šeimų federacijos už taiką ir vienybę pasaulyje“ konferencijos Maskvoje pradžią 1996 m. spalio 15 d. Maskva, 1996.*

¹⁰⁴ *Dėl kai kurių klausimų, keliamų spaudoje dėl Susivienijimo Judėjimo. Maskva, 1995.*

¹⁰⁵ Žr. šio leidinio 3 sk.

Kaip ir mes, Dievas turi meilę, gyvenimą, giminę ir sąžinę, tačiau jis nesugeba jų jausti, būdamas vienas. (...) Tam, kad juos pajustų, Dievui reikalingas partneris – objektas. (...) Tačiau kai prieš moterį pasirodo vyras, o prieš vyrą – moteris, noras mylėti ir pratęsti savo giminę atsiranda kaip žaibas ir griaustinis. Jūs turite aiškiai tai suvokti. Mes gyvenome, nesuvokdami šios tiesos. Žmogus nesuprato, kad Dievui absoliučiai būtina turėti meilės partnerį. (...)

Vadinasi, Dievas nori pasirodyti ten, kur vyras ir žmona susijungia intymiaame glėbyje. O kodėl susitikimo su Dievu vieta yra ten, kur susijungia vyras ir moteris? (...) Dangaus Karalystė, tokia geidžiama Dievo, vis dar lieka tuščia. Visi žmonės, mirdavę iki šiol, patekdavo į pragarą. Dar niekas nepateko į Dangaus Karalystę. (...) Jėzus, pasirodęs kaip žmonijos Išganytojas, negalėjo patekti į Dangaus Karalystę. (...) Norint patekti į Dangaus Karalystę, Jėzui reikėjo sukurti šeimą. Štai kodėl Jėzus nori grįžti. Jėzui reikėjo susituokti, sukurti šeimą, o paskui kartu su savo šeima pateikti į Dangaus Karalystę. (...)

Buvusioje Sovietų Sąjungoje jaunimas, gyvenantis ideologiniame vakuume, praktiškai vadovaujasi susivienijimo idėjomis, pateikiamomis dorovės-etikos kursuose, kurie dėstomi pradinėse ir vidurinėse mokyklose, universitetuose ir netgi kalėjimuose. Keli tūkstančiai mokyklų buvusios Sovietų Sąjungos teritorijoje naudojami tokiais vadovėliais. Žmonės tiki, kad mano mokymas duoda jiems į rankas vienintelę priemonę, padedančią įveikti tvirkinančią degradavusios Vakarų kultūros, propaguojančios laisvą seksą ir homoseksualizmą, įtaką. (...) Jie nori aplenkti Ameriką, tapdami garbingojo Muno pasekėjais.

Ponios ir ponai! Ar jūs mylite Dievą? Ar Dievui malonu žiūrėti į garbingojo Muno darbus? (...) Paklauskite Dievo, kieno mokymas yra teisingas. Kokia prasmė jus įtikinėti, kad jūsų supratimas apie Jėzų ir mergelę Mariją klaidingas? (...)

Ar turėjo Jėzus susituokti? Taip, Jėzus turėjo tai padaryti. (...) Jeigu būtų gyvenusi kokia nors šventoji moteris, argi Jėzus nebūtų

norėjęs, kad ji taptų jo žmona? (...) Mesijas ateina kaip šeimininkas, kad sukurtų savo šeimą Edeno sode... (...) Visų pirma Mesijas turi sukurti savo šeimą, kuri tarnaus Dievui. Remdamasis savo šeima, jis suformuos naciją. (...) Garbingasis Munas pirmasis rado atsakymą, kadangi tik jam vienam žinomos Dievo paslaptys. (...) Kam įdomu, kur atsidurs garbingasis Munas po mirties, Danguje ar pragare, siūlau palaukti, kada po mirties jie nukeliaus į dvasių pasaulį. Ten jie viską sužinos. (...) Garbingasis Munas – tai toks žmogus, kuriam šimtus kartų pavyko Dievą sujaudinti iki ašarų. (...) Garbingasis Munas niekada nežus, nors ir kaip pasaulis besistengtų jį sunaikinti, kadangi Dievas jį saugo. Jeigu jūs pateksite į tiesos sritį, apie kurią skelbia garbingasis Munas, jūs taip pat tapsite globojami Dievo. (...)

Ir paskutinis, baigiamasis kvietimas:

O dabar, grįžę į savo namus, prašome patvirtinti santuoka savo lytinių organų absoliutumą, unikalumą ir nepakeičiamumą. (...) Kartu jūs sukursite tikrąją šeimą, vertą gyventi Dangaus Karalystėje, esančioje žemėje. Labai jums ačiū. Amen.“¹⁰³

Manau, Zigmundas Froidas tiesiog apsverktų iš laimės, pamatęs pacientą su tokia fekaline-genitaline psichoze.

Baisu, kad toks žmogus, kuriam aiškiai ne visi namie, nekontroliuojamai manipuliuoja likimais dešimčių tūkstančių žmonių, pasirengusių net savo gyvybės kaina įvykdyti bet kokią jo iškrypusio proto užgaidą.

12. Kiekvienas žmogus, susigundęs nemokamu munistų gardumynu, vartodavo fiziologinių Munų poros išskyrų elementų

Jau seniai Munas brandino idėją apie savo sąjūdžio statuso pakeitimą:

„...Naujos Bažnyčios sukūrimas niekada nebuvo išskirtinis garbingojo Muno tikslas, tai buvo tik neišvengiama priemonė, kurios teko imtis, kai XX a. penktojo dešimtmečio pabaigoje Korėjos krikščionių pamokslininkai priešinosi naujoms religijų susivienijimo idėjoms. Susivienijimo judėjimo įkūrėjas visada pabrėždavo laikiną

šios Bažnyčios pobūdį, jos veikla taps nereikalinga tuomet, kai bus įgyvendinti pasaulinės harmonijos idealai. Dabar, praėjus keturiasdešimčiai Bažnyčios gyvavimo metų, vyksta jos transformacijos iš vien tik religinės organizacijos į tarpkonfesinę pasaulinę šeimų federaciją procesas.¹⁰⁴

Taigi, kaip jau buvo sakyta anksčiau, 1997 m. pavasarį Munas nurodė apskritai panaikinti „Susivienijimo Bažnyčios“ pavadinimą ir pakeisti ją į „Šeimų federaciją už taiką ir vienybę pasaulyje“ (FFWPU). Vėliau, pamąstęs, sekdamas geriausiomis sektantiško „ezoterinio atotrūkio“¹⁰⁵ tradicijomis, nusprendė iš pavadinimo apskritai pašalinti žodį „susivienijimas“. Dabar iš tokio pavadinimo apskritai mažai kas atspės, kad bendrauja su munistais. Tačiau tai dar ne viskas.

Paskelbęs, kad 1997 m. lapkričio mėnesį Vašingtone surinks 3 milijonus 600 tūkstančių porų, Munas suprato (arba jo aplinka jį įtikino), kad šis uždavinys neįgyvendinamas. Tada jis šiek tiek pakeitė savo įsakymą: Vašingtone susirenka tik nedaug porų, o visi kiti turi „pašventinti“ savo santuoką iki šios datos. 1997 m. vasarą ir rudenį munistai aktyviai rinko žmones lapkričio palaiminimui. Kiekvienai šaliai buvo nustatytos konkrečios kvotos, ir jas reikėjo įvykdyti iki nustatytos datos. Todėl munistai kabinėdavosi prie visų žmonių gatvėse, nieko nesakydami jiems apie munizmą, o tik siūlydami pašventinti santuoką. Ukrainoje jie užverbavo Dnepropetrovsko vicemerą, kuris, naudodamasis savo valdžia, tūkstančius žmonių suvarė į šiuos „palaiminimus“ ir netgi vertė žmones aukoti pinigus munistams. Sektantai, sužavėti tokios sėkmės, gyrėsi ja vienas kitam Internete.

Lapkričio „blesingas“ įvyko, tačiau sektantams ilgai poilsiauti neleido: pasirodė naujas nurodymas. Esmė buvo ta, kad Munas pagaliau suprato, jog sensta, o jo pažadėtoji Danguis Karalystė žemėje taip ir neateina. Nematyti ženklų, kad visos pasaulio vyriausybės ir visos religijos skubėtų susivienyti apie jo įmitusią figūrą... Reikėjo kažką daryti, kad būtų paspartintas šis įvykis. Ir išradingasis Munas sugalvojo.

KETVIRTOJI DALIS Pseudoinduistinės sektos

8 skyrius. „Krišnos Sąmonės Organizacija“¹

Viešpats Jėzus sako, kad Jis yra Dievo sūnus. Jis – ne Dievas, bet Jo sūnus... Tarp Dievo ir Dievo sūnaus negali būti kivirčių. Jėzus yra sakęs: „mylėkite Dievą“, o Krišna – Aukščiausiasis Dievo Asmuo – sako: „mylėkite Mane“. Bet tai yra tas pats.

Šrila Prabhupada²

Aš esu Yama, mirties Dievas... Aš esu viską praryjanti mirtis... Aš esu laikas, didysis pasaulių griovėjas, ir atėjau čia, kad sunaikinčiau visus žmones.

Krišnos žodžiai apie save knygoje „Bhagavat-Gita, kokia ji yra“³

1. Tarp mūsų krišnaistų Indijos ir tikrosios Indijos yra toks pat skirtumas, kaip tarp „Zuko“ miltelių ir natūralių vaisių sulčių

Tarptautinė Krišnos Sąmonės Organizacija (TKSO) (International Society for Krishna Consciousness (ISKCON)) šiandieninėje Rusijoje veikia labai aktyviai. Sektos Rusijos skyrius vadinasi „Krišnos sąmonės bendrijų centras Rusijoje“. TKSO galima apibūdinti kaip pseudoinduistinę sinkretinę prozelitinę postmodernistinę neopagonišką totalitarinę sektą.

Paplitusi nuomonė, kad krišnaistai yra geri, atlapaširdžiai vaikinai. Žinoma, keistoki: skuta galvas, palikdami pakaušyje Zaporožės kazokų „uodegėlę“, vaikšto apsvynioję oranžinėmis užuolaidomis ir labai jau

¹ Šiame skyriuje visos teologinės citatos pateikiamos ne iš senovės Indijos šventųjų tekstų, kurie yra visos žmonijos paveldo dalis, bet iš Krišnos Sąmonės Organizacijos steigėjo Prabhupados perpasakojimų bei jo paties komentarų.

² Šri Šrimad A. Č., *Bhaktivedanta Svami Prabhupada*. Nauka samosoznanija, Maskva, 1992, p. 194.

³ 10 sk. 29 ir 34 tekstai; 11 sk. 32 tekstas.

Įkyriai siūlo gatvėse savo knygas, pataikūniškai žiūrėdami į akis. Bet užtat jie yra vegetarai ir nė musės nenuskriaus. Tai ko gi juos visi „ėda“? Be to, jie yra kankiniai: sovietiniais laikais jiems teko kalėti, o jie kenčia tiktai dėl pacifizmo.

Kiekvienas jūsų yra matęs krišnaistus miestų gatvėse, per televiziją, jie jau seniai yra tapę įprasta mūsų gyvenimo dalimi. Juos mėgsta filmuoti, jie yra egzotiški ir „puošia“ mūsų pilką kasdienybę. Kas tiesa, tas tiesa – šnekant su tais vaikinais, daugelis iš jų atrodo tyri ir nuoširdūs. Neabejoju, kad daugelis eilinių krišnaistų tokie ir yra. Tačiau problema, kaip visuomet, nepriklauso nuo asmeninių konkretaus sektanto savybių, nes šie žmonės yra aukos, bet kyla iš paties mokymo principų. Ir, žinoma, iš žmonių, kurių aukomis tapo šie vaikinai, taip pat paties mokymo kūrėjų: istorija liudija, kad paprasti krišnaistai, vadovų įsakymu, nesusimąstydami vykdavo nusikaltimus. Krišnaistų prekeiviai knygomis, kuriuos jūs matote gatvėse, yra apgaulės aukos, tačiau jie (savo noru ar ne) siekia apgauti ir jus.

Pavyzdžiui, apgaulė yra tai, kad krišnaistai prisistato kaip senosios (5 tūkstančių metų) vedų tradicijos pasekėjai, taip pat 500-milijoninės (arba 700-milijoninės ar net milijardinės) induizmo armijos nariai. Tačiau, pirma, Vedų raštus buvo pradėta formuoti apie 1500 m. prieš Kristų, t. y. tik maždaug prieš 3500 metų. Antra, induistų šventasis tekstas „Bhagavat-Gita“, į kurį jie apeliuoja, apskritai nepriklauso vedoms. „Mahabharata“ (kurios dalis yra „Bhagavat-Gita“) yra palyginti naujas indų epas, galutinai susiformavęs tik apie pirmojo tūkstantmečio po Kr. vidurį, o krišnaistų knygelė „Bhagavat-Gita, kokią ji yra“ tėra adaptuotas (ir amerikanizuotas) originalo perpasakojimas su komentarais. Trečia, patys Vakarų krišnaistai turi ne daugiau bendra su tradiciniu induizmu nei berniukas, prisikaisiojęs į plaukus plunksnų ir nusidažęs veidą akvareliniais dažais, su tikrais apačiais ir mohikanais. Žymi rusų indologė Irina Gluškova, Rusijos Mokslų Akademijos Orientalistikos instituto Indijos tyrimo centro darbuotoja, šia tema rašė taip: „Tarp mūsų krišnaistų Indijos ir tikrosios Indijos yra toks pat skirtumas, kaip tarp „Zuko“ miltelių ir natūralių vaisių sulčių“⁴.

Ne itin dori yra ir krišnaistų, kuriuos jūs matote gatvėse, naudojami literatūros platinimo būdai. Jų dažnas metodas yra toks: „Sveiki! Jūs man

⁴ „Nezavisimaja gazeta“, 1996 liepos 6 d. Smulčiau apie tai – 11 šio skyriaus dalyje.

labai patikote, Jūsų veidas yra toks inteligentiškas“, arba: „Man atrodo, kad Jūs esate labai išmintingas žmogus. Norėtume pasiūlyti Jums dovaną“. Ir paduoda knygelę margu viršeliu. Žmogus ima knygelę į rankas. Jis yra labai susigraudinęs, juk jam asmeniškai įteikia dovanėlę – ir dar tokią patrauklią knygą! Jis dėkoja dosniam ir labai draugiškam nepažįstamajam, kuris, atrodo, yra nuoširdžiai juo susidomėjęs.

O tuomet jam sakoma: „Gal Jūs galėtume kiek nors paaukoti mūsų labdaros bendrijai?“ Žmogus klausia: „O kiek reikėtų paaukoti?“ Jam sako: „Na, tarkim, 200 rublių“. – „Nejaugi ši knygelė kainuoja 200 rublių?“ – „Ne, knygelę mes Jums padovanojome, tačiau Jūs paaukokite kilniems tikslams“. Čia jau prasideda psichologinė prievarta: atsisakyti neįmanoma, juk dovana jau priimta. O šiurkščiai gražinti ją lyg ir nepatogu: „Juk nepažįstamasis buvo toks mandagus, dar pavadino mane protingu ir inteligentišku! Negaliu gi aš dabar elgtis neinteligentiškai!“ Taip žmogus sumoka 200 rublių už knygą, kurios jis nepirktų ir už penkis rublius.

Šie mieli ir nuoširdūs vaikinai yra atitinkamai išmokomi vilioti iš žmonių pinigus, pasitelkiant apgaulę ir begėdišką psichologinį šantažą. TKSO leidžia specialius žurnalus, kuriuose „platintojai“ mokomi įvairiausių būdų nepasitraukti nuo žmogaus, kol jis neduos pinigų; „simpatiškams“ gatvių knygnešiams rengiami specialūs agresyvios prekybos seminarai. Tarp individualių platintojų ir tarp vieno miesto ir įvairių miestų sankirtano⁵ grupių vyksta nuolatinis ir labai nuožmus lenktyniavimas, kas išplatins daugiau knygų, kas pelnys daugiau pinigų. Ir vargas tiems, kurie atsidurs tarp pralaimėjusių... Krišnai ir jo Sąmonės Organizacijai visuomet reikalingi „lakšmi“ (pinigai). Kuo daugiau žmogus atneša pinigų, tuo labiau jis myli Krišną ir tiki juo. Jokios kitos aplinkybės negali būti esminės⁶.

⁵ Taip krišnaistai vadina tiek pinigų rinkliavas gatvėse, tiek bet kurį pinigų įsigijimą „Krišnos Sąmonės Organizacijai“.

⁶ „Kokią normą tu bebūtum sau nusistatęs, Krišna iš tavęs nori gerokai daugiau. Tavo norma – kas čia ypatinga? Krišnos tau nustatyta norma yra 10 tūkstančių knygų per dieną, o ne 10 ar 20, kuriomis tu taip didžiuojiesi. Krišna nori, kad tu atiduotum jam viską. Tik tuomet, kai tu padidinsi savo rezultatą šimtą kartų, tu pradėsi truputį įsivaizuoti, ko iš tavęs nori Krišna. Pasišvėsk!.. Egzistuoja tik vienintelė idėja, vienintelis tikslas – vykdyti šią misiją visiškai atsidavus, entuziastingai ir su meile“ (*Sankirtanams*, Nr. 3 (25), 1997 gegužė-birželis, p. 12.).

Mes esame gavę pranešimų, kad krišnaistai lankosi maskviečių butuose, prašydami aukų dvasinei seminarijai, neišpėdami, kad tai bus krišnaistų seminarija. Beje, tokie jų juokeliai yra patys nekalčiausi.

Juk TKSO steigėjas „didysis guru“ Prabhupada mokė, kad dėl Krišnos leistinas „transcendentinis gudravimas“. O tai pateisina bet kurią apgavystę ir bet kurį sukčiavimą, apie kuriuos papasakota anksčiau.

Įdomu, kad, jeigu besikalbėdamas su jumis krišnaistas sužino, jog jūs esate stačiatikis, tai jis pirmiausiai pradės jums priekaištauti dėl Biblijos priesakų nevykdymo. „Biblijoje atseit sakoma „nežudyk“, o jūs žudote ir valgote gyvūnus“. Galima jiems ilgai aiškinti, kad šis priesakas nėra susijęs su gyvūnais, kad žydų kalboje „gyvūnų skerdimas“ ir „žmonių žudymas“ yra reiškiamas visiškai skirtingais žodžiais, – jie to neišgirs. Juk šis argumentas buvo pateiktas paties Prabhupados, o jis niekad nėra klydęs, nes tokį aukštą dvasingumo lygį pasiekęs žmogus iš principo negali klysti – kiekvienos jo frazės prasmė yra absoliuti.

Tačiau svarbiausia yra netgi ne tai. Paradoksalu, kad pagal Krišnos mokymą gyvūnų žudyti negalima, o žmones tikrai galima, o kartais netgi būtina, ypač jeigu jie priklauso Krišnos nekenčiančių demonų veislei⁷. Privertus žmogų jo žudymo momentu skaityti mantrą „Hare Krišna“, jo tolesnis likimas, jo karma taps daug geresnė.

2. Krišnaistų atsiradimo TSRS 1971 metais istorija yra gana įtartina

Prisiminkime TKSO istoriją. Ji prasidėjo 1966 metais, į Niujorką atvykus senyvam indų vienuoliui **Abhajui Čaranui De (Abhay Charan De) (1896–1977)**. Krišnaistai teigia, kad jie priklauso senovės indų tradicijai. Iš tikrųjų jų tradicija buvo pradėta 1966 metais šio vienuolio (sanyasin), kuris save „kukliai“ vadino „**Jo Dieviškoji Malonybė“ Šri Šrimadas Svamis Bhaktivedanta Šrila Prabhupada (His Divine Grace Sri Srimad Swami Bhaktivedanta Srila Prabhupada)**⁸.

Prabhupados biografijoje prieš jam įkuriant sektą buvo nedaug epizodų, savo skandalingumu prilygstančių Habardo, Muno ar Džozefo Smito gyvenimui. Išoriškai viskas atrodė daugmaž padoriai. Tačiau visas

⁷ Žr., pavyzdžiui, šio skyriaus 13 dalį.

⁸ „Svami“ reiškia „šventas“ (šiąme kontekste – „ponas“), o „Prabhupada“ – „tas, prie kurio kojų [sėdi visi] galingieji (t. y. mokytojai)“.

šios sektos, kuri per 35 savo egzistavimo metus pelnė vieną labiausiai kriminalinių reputacijų, steigėjo gyvenimas buvo liudijimas jo vienintelės, jį visą apėmusios aistros – begalinio garbės troškimo ir nežaboto, tiesiog velniško išdidumo. Pakanka žvilgtelėti į jo nuotrauką (ją galima rasti kiekviename krišnaistų leidinyje), ir tai taps akivaizdu. Pasak Prabhupados, jo guru jam prisakęs skleisti Krišnos mokymą Vakaruose. Tačiau jaunystėje Abhajus Čaranas neskubėjo įgyvendinti savo mokytojo priesako; jis buvo verslininku, platintoju, farmacinių preparatų pardavėju. Tiems užsiėmimams jis skyrė didesnę savo gyvenimo dalį. Jis labai tikėjosi praturtėti, tačiau visi jo finansiniai sumanymai žlugdavo. Supratęs, kad verslas neleis jam pasiekti trokštamo tikslo, Abhajus prisiminė savo mokytojo priesaką ir, jau būdamas senyvo amžiaus, pradėjo leisti anglų kalba žurnalą apie krišnaizmą „**Atgal prie Dievo**“. Nuo pat gimimo Prabhupada priklausė induizmo srovei, kurioje yra garbinamas vienintelis dievas Krišna. Krišnaistai save vadina monoteistais, bet tam galima pritarti tikrai pažįstant juos labai paviršutiniškai ir tik iš dalies.

Jie garbina dievą, kuri vadina **Krišna** (sanskrito kalba jis reiškia „juodas“, „tamsus“ arba „tamsiai mėlynas“ – iškalbingas vardas)⁹. Jo, kaip aukščiausiosios dievybės, garbinimo sąjūdis prasidėjo Indijoje XVI amžiuje pamokslininko Čaitanjos (Chaitanya). Čaitanjos pasekėjai vaikščiodavo Indijos miestų gatvėmis, mušdavo būgnelius ir, apimti orgiastinės ekstazės, ragino visus garbinti dievą Krišną. Prabhupada skelbė, kad jis yra kilęs iš mokytojų, tiesiogiai susijusių su šiuo XVI amžiaus mistiku. Toliau mes pamatysime, kiek pagrįstas toks teiginys.

Čaitanja skelbė, kad pragaištingo fizinio pasaulio poveikio galima išvengti tik gavus Krišnos palaiminimą. Pats Čaitanja krišnaistų laikomas bendru jų dievo Krišnos ir jo mylimos meiluzės **Radhos** išikūnijimu: Krišna buvo nutaręs išikūnyti į Radhą, siekdamas suvokti visą jos meilės bei ištikimybės sau jėgą, ir šiuo išikūnijimu buvo tapęs Čaitanja. Kaip mokė Čaitanja, pagrindinis mylinčiųjų Krišną tikslas – mylėti jį taip, kaip mylėjo Krišną jo gausios meiluzės piemenaitės.

⁹ Sikhų panteone Krišna yra laikomas vienu baisiausių demonų. Džainistų ir budistų mitologijoje Krišna yra neigiamas personažas. Budistai jį laiko juodųjų demonų (Budos priešų) vadu.

Krišna yra piemenų dievas, jo kultas tapo populiarius Indijoje VI-IX a. po Kr. Savo būdo bruožais jis labiausiai primena graikų dievą Hermį – išdykusį, žaismingą ir suktą piemenį:

„Iš visų sukčiavimo atmainų Aš esu azartinis lošimas, Aš – švytėjimo spindesys, Aš – pergalė, Aš – nuotykis, Aš – stipruolio jėga. KOMENTARAS: Visatoje egzistuoja daugybė įvairių sukčių tipų. Tarp visų sukčiavimo rūšių azartinis lošimas yra aukščiausio lygio sukčiavimas, todėl jis atstovauja Krišnai. Krišna, būdamas Aukščiausiąja Dievybe, gali būti klastingesnis už bet kurį paprastą žmogų. Jeigu Krišna nutars apgauti žmogų, niekas negalės pranokti jo klastingumo¹⁰. O, Viešpatie, niekas negali suprasti Tavo transcendentinių žaidimų, kurie... gali bet ką suklaidinti.“¹¹

Dažnai Krišna vaizduojamas kaip paburkęs, putnus, panašus į moterį jaunuolis (beje, krišnaistai įsitikinę, kad nieko gražesnio nesama: „Atsitiktinai pamatęs savo nuostabaus kūno atvaizdą grindų brangakmeniuose, Krišna sušuko: „Nieko gražesnio man neteko matyti!“¹²).

Jis patyrė meilės linksmybių su nesuskaičiuojama daugybe piemenaičių, ir jam atsidavusiųjų užduotis yra lygiai taip pat jį mylėti. Tuomet jie išeis iš amžinųjų persikūnijimų sansaros rato, įeis į Krišnos dangaus rūmus Vaikunitihos¹³ planetose ir tenai atsiduos amžinos meilės su juo pramogoms dangaus giriose. Taip rašoma po iliustracija knygoje „Atsidavimo nektaras“: „Puoselėdamas sutuoktinio meilę Krišnai, jam atsidavusysis gali patekti į Dvaraką, kur taps viena iš Viešpaties žmonų“.

Kai kurie Čaitanjos pradėtos linijos guru yra laikomi gausių Krišnos meilužių – tų pačių piemenaičių – įkūnijimu. Tai yra ypatinga garbė: jos grįžta į žemę ir įsikūnija į kurį nors barzdotą ar bebarzdį guru.

Septintame dešimtmetyje neoinduizmas tampa populiarius Vakaruose, ir daugelis guru prisitaiko prie vakarietiško gyvenimo būdo: pradeda valgyti mėsą, vilkėti vakarietiškais drabužiais, nes kitaip, kaip jiems atrodo,

¹⁰ *Bhagavat-Gita, kokia ji yra*, 10 sk. 36 tekstas, komentaras.

¹¹ *Śrīmad-Bhagavatam*, 8 sk. 29 teksto 1 giesmės 1 d. (Ši knyga, tradiciškai vadinama „Bhagavata Purana“, kaip ir „Bhagavat-Gita, kokia ji yra“, yra Prabhupados atliktas laisvas IV–VI a. po Kr. parašyto teksto perpasakojimas).

¹² Bhaktivedanta Svami Prabhupada, *The Nectar of Devotion*. N. Y., BBT, 1970. Tekstas po iliustracija.

¹³ Dar vienas Prabhupados „neologizmas“. Tradiciniame induizme tėra žinomas „Vaikunthos dangus“.

gausių pasekėjų Vakaruose nesulauksi. Tačiau Prabhupada buvo savaip asketiškas žmogus: jis vadovavosi kita, daug stipresne aistra. Savo mokiniams jis griežtai pareiškė: jokių vakarietiško drabužių, jokios mėsos – reikia griežtai laikytis visų Indijos buities reikalavimų. Jis perkeldavo išorinius Indijos gyvenimo aspektus į Vakarų dirvą, teigdamas, kad tik šiuo keliu eidami ištvirkę Vakarai gali išsigelbėti¹⁴. Jo mėgstama metafora buvo tokia: Vakarai yra akli (dvasine prasme), o Rytai – raiši (t. y. materialiai skurdūs). Susijungę jie pasieks tobulybę. Bekojo aklojo vaizdas – nieko sau tobulybė!

Pats Prabhupada buvo vedęs ir turėjo vaikų, tačiau vienu metu, jau būdamas senyvo amžiaus paliko savo žmoną ir tapo sanjasinu, t. y. visiškai pasišventė dievui. Ir vis dėlto, kad vienuolis neturi turėti fizinių santykių su moterimi, induizmo praktikoje jam leidžiama gyventi viename name su šeima. Prabhupada taip pat kurį laiką nepaliko savo šeimos. Kažkada jis papasakojo, kad kartą, kai jis buvo labai pasinėręs į mintis apie dievą, jo žmona, labai mėgusi arbatą (o jam, kaip sanjasinui, šis dirginantis gėrimas buvo draudžiamas), pardavė kažkurią jo šventąją knygą, norėdama nusipirkti sau ką nors saldaus prie arbatos (eilinė Prabhupados finansinė schema buvo žlugusi, ir šeima turėjo mažai pinigų). Jis taip išsižeidė, kad paliko ją ir vaikus, visiems laikams išėjo iš namų ir nuo to laiko niekuomet nesidomėjo jų likimu. Pasišventimas dievui pasiekus brandos amžių būdingas indų vyrams, kurie savo gyvenimą traktuoja kaip keturis vieną po kito einančius etapus: mokymąsi, šeimyninį gyvenimą, o senatvėje – atsiskyrėlio ir paskui maldininko gyvenimą. Tad Prabhupados poelgis buvo visai įprastas jo amžiaus ir kultūros kontekste. Tačiau dėl šio žmogaus veiklos Vakaruose dešimtys tūkstančių jaunų žmonių (o ne senukų) palikdavo savo šeimas, artimuosius ir gimines ir pereidavo į vergiją išdidžiajam indų garbėtroškai bei jo sukurtai totalitarinei organizacijai!

Prabhupada tikėjosi įkurti savo sektą Indijoje, bet jam nepavyko – ten buvo per didelė konkurencija. Jis ėmėsi intrigų, bandė susirasti sau rėmėjų tarp aukščiausios valdžios atstovų¹⁵, bet geidžiamų rezultatų nepasiekė. Tada jis nutarė pabandyti siekti savo tikslų Amerikoje, juo

¹⁴ Tačiau šių reikalavimų neilgai buvo paisoma, ir dabar krišnaistai už šventyklos ribų paprastai vilki europietiškais drabužiais.

¹⁵ Žr. Satswarupa das Goswami, *Prabhupada – žmogus, šventasis, jo gyvenimas, jo paveldas*. Bhaktivedanta Book Trust, 1993.

labiau kad nuvalkiotas rytietiškas dvasingumas ten buvo betampas vis labiau paklausia preke. Būdamas 69 metų amžiaus, jis, kaip byloja krišnaistų legenda, su keliais doleriais kišenėje, puodų rinkiniu (nekęsdamas visko, kas materialu, šis guru negalėjo įsivaizduoti savo gyvenimo be indiškos virtuvės) ir skėčiu įlipo į Indijos krovininį laivą, kuris jį nemokamai nuplukdė per vandenyną. Taip jis atvyko į Niujorko uostą. Surinkęs iš pažįstamų šiek tiek pinigų, Prabhupada išsinuomojo buvusios parduotuvės patalpas viename skurdžiame rajone ir vitrinoje pakabino skelbimą, kad jis skaitys paskaitas apie „Bhagavad-Gitą“. Primenu, kad „Bhagavad-Gita“ yra viena Indijos epo knygų, kurioje Krišna moko išminties savo pasekėją Ardžuną.

Iš pradžių reikalai buvo prasti. Vienu metu, kai Prabhupada buvo visiškai nusivylęs, nes įplaukų vis nebuvo, ir jau ketino išvažiuoti, staiga, kaip sakoma, jį pagavo srovė: tai buvo bytnikų saulėlydžio ir hipių sąjūdžio pradžios laikotarpis. Visi jie labai domėjosi indų išminties lobiais. Kai kurie iš pirmųjų Prabhupados mokinių pasirodė esą gana aktyvūs ir įtakingi bohemos sluoksniuose, todėl reikalai šiek tiek pajudėjo. Į grupę stoji ir jaunieji pacifistai, protestuojantys prieš karą Vietname. Jaunimą ypač traukė rytietiška egzotika. Be to, naujasis mokytojas įpareigojo juos laikytis labai griežtų dorovinių nuostatų, o tai irgi atrodė kažkas naujo ir gaivaus šiems visko pertekusiems žmonėms. Hipiai siekė kažkuo išsiskirti iš pilkos kapitalistinio isteblišmento minios, o nuskusta galva su plaukų kuokštu išsiskiria net labiau nei ilgi plaukai. Indiški vyrų šafrano „dhoti“ arba moterų įvairiaspalviai „sari“ taip pat labiau traukia akį nei išsiuvinėti džinsai ar išpiešti marškinėliai. Be to, šokiai gatvėse, šventinė aplinka su būgneliais ir cimbolais, bekompromisis iššūkis vartotojiškai visuomenei – visa tai buvo labai neįprasta ir įdomu.

1968 metais Prabhupada įsteigė nuosavą spaustuovę. Su juo susipažino populiarus to laikotarpio Amerikos poetas – bytnikų atstovas Alenas Ginzbergas (Allan Ginsberg), domėjęsis Rytais. Jis atėjo pas Prabhupadą ir pradėjo teikti „išminčiui“ pagalbą skleidžiant jo mokymą. Netrukus krišnaistams pavyko sudominti grupę „The Beatles“ ir jie leido sektai naudotis savo vardu. Vienas keturių garsiosios grupės narių Džordžas Harisonas (George Harrison) padėjo krišnaistams išleisti jų mantras plokštelę, o vėliau ir pats išleido dainą su krišnaistų melodija. Iširus „Bitlų“ grupei, jis net išleido Krišnai skirtą plokštelę „Gyvenimas materialiajame

pasaulyje“. Visa tai didino sektos populiarumą. Harisonas rėmė TKSO ir pinigais, net padovanojo Prabhupadai pilį Londono priemiestyje, kurią buvo įsigijęs sau. Ši pilis ligi šiol yra TKSO štabas Anglijoje.

Prabhupada išvystė pašėlusiai aktyvią veiklą; nors jis pradėjo ją Vakaruose būdamas jau 70 metų bei atrodė gana senyvas ir sunykęs, tačiau energijos jam netrūko. 1971 metais jis netgi buvo atvykęs į Sovietų Sąjungą. Apskritai krišnaistai labai mėgsta skųstis, kad jų sekta yra vienintelė iš naujųjų sektų (išskyrus jehovistus), kuri spėjo nukentėti nuo sovietų valdžios, tačiau pats krišnaistų atsiradimas TSRS yra labai įtartinas. Prabhupada atvyko 1971 metais, būdamas skandalingai pagarsėjusio religinio sąjūdžio lyderiu. Jam leido įvažiuoti į šalį, jis vaikščiojo gatvėmis, atvertė į savo tikėjimą keletą žmonių, įsteigė organizaciją – ir visa tai vyko, kaip mums dabar sakoma, nežinant KGB, liko „organų“ lyg ir nepastebėta. Primenu, kad krišnaistus buvo pradėta kalinti ir persekioti tikrai 8-jo dešimtmečio pabaigoje, todėl visiškai natūralu būtų daryti prielaidą, kad su jais buvo siejamos tam tikros viltys, kurių jie kažkodėl nepateisino¹⁶. Praėjus trims metams po Prabhupados vizito, krišnaistams vėl buvo leista apsilankyti TSRS – šį kartą atvyko tikras desantas. Jie buvo atvažiavę į Maskvos tarptautinę knygų mugę, kur jiems buvo skirtas visas standas. Sunku įsivaizduoti, kad 1971 metais KGB „apsižioplinęs“ įleido į TSRS Prabhupadą, o po trejų metų „nepastebėjo“ užsienio religinio sąjūdžio atstovų grupės. Visa tai atrodo gana paslaptinai. Bent jau toks gana įtartinas buvo krišnaizmo atsiradimas TSRS.

3. Krišnaistai yra sukūrę daugybę pinigų prievartavimo būdų

Sąjūdis pamažu plėtėsi bei stiprėjo ir netrukus pakvipo labai daug pinigų, kurie buvo renkami įvairiais sankirtanos būdais. „Atsidavusieji“ nėrėsi iš kailio, stengdamiesi surinkti kuo daugiau pinigų ir tuo įtikti griežtajam mokytojui. Prabhupada suprato, kad jis įkūrė ne tik sektą, bet ir turtingą tarptautinę korporaciją. Paleidęs šią mašinę, jis persikėlė į Indiją, kur apsigyveno legendinėje Krišnos tėviškėje Vrindavane, iš kur savo geležine ranka vadovavo sąjūdžiui ir su malonumu priimdavo dieviško garbinimo bei keliaklupsčiavimo ženklus. Kiekvienas jo žodis

¹⁶ Buvęs KGB 5-osios valdybos vadas F. D. Bobkovas liudija (žurnale „Liudi“, 1997, Nr. 1), kad Pabaltijo respublikose krišnaistai buvo ypatingai „globojami“ VLKJS RK.

buvo įrašomas magnetofonu, kiekvienas noras – nedelsiant ir neprieštaraujant vykdomas. Kelis kartus per dieną mokiniai su didžia pagarba puošdavo didžiuliu gyvų gėlių vainiku jo išdžiūvusį ir susiraukšlėjusį seną kūną. Vietiniams centrams vadovavo jo statytiniai, ieškantys vis naujų būdų, kaip prievartauti iš žmonių pinigus. Iš pradžių pripratę kaulyti pinigus būvę hipiai-krišnaistai toliau prašydavo jų gatvėse, tačiau netrūkūs vadovai sugalvojo daugybę veiksmingesnių būdų.

Pavyzdžiui, krišnaistų furgonėlis su užrašu „Radijo stotis“ sustoja automobilių stovėjimo aikštelėje prie prekybos centro nedideliame Amerikos miestelyje. Iš jo išlipa akinamo grožio blondinė su mikrofonu rankoje, kurio laidas nutiestas iš furgonėlio, ir sako, kreipdamasi į praeivį: „Sveiki! Mes esame tiesioginiame eterijoje! Kuo Jūs vardu? Dabar mes rengiame pagalbos benamiams vaikams maratoną. Ar Jūs mylite vaikus? O Jūsų žavingoji žmona? Primenu, kad mes esame tiesioginiame eterijoje. Jūs galite perduoti jai linkėjimų. Kiek Jūs galite paaukoti pagalbai benamiams vaikams?“ Žinoma, esant tokiam spaudimui – juk suma buvo skelbiama „tiesioginiame eterijoje“ – žmonės atiduodavo paskutinius pinigus. Beje, jokie radijo nebuvo, o mikrofono laidas niekur nebuvo prijungtas.

Bet visa tai tebuvo pokštai. Žinoma daugybė kriminalinių faktų apie tų laikų TKSO. Pavyzdžiui, krišnaistų misija Japonijoje plėsdavo juvelyrinių dirbinių parduotuves. Pagal jos parengtą sistemą pagrobtos vertybės būdavo gabenamos į Indiją, ten parduodamos, o gauti pinigai sudedami prie Prabhupados kojų. Kalifornijoje vietinė judėjimo vadovybė prekiaudavo narkotikais. Kaip žinoma, į sektą buvo įstoję daug hipių, tarp kurių narkomanija buvo gana paplitusi. Pirmieji krišnaistai, susipratę prekiauti narkotikais, vadovavosi maždaug tokia logika: tu buvai narkomanas, aš buvau narkomanas, mes tapome krišnaistais, paskyrėme savo gyvenimą Krišnai, ir daugiau mes narkotikų nebevartojame. O tai reiškia, kad kuo daugiau bus Krišnos šventyklų, tuo mažiau bus narkomanų. Žmonės ateis į šventyklas ir atsisakys narkotikų – taigi, jeigu mes prekiausime narkotikais, o už gautus pinigus statsime Krišnos šventyklas, tai artimiausioje perspektyvoje narkomanų daugės, bet galų gale jų gerokai sumažės. Ši istorija pasibaigė užsakytu konkurento nužudymu (ją buvo užsakęs krišnaistų šventyklos prezidentas) ir visos vietinės TKSO vadovybės suėmimu.

Esama įrodymų, kad Prabhupada visa tai žinojo, nes gaudavo laišku su skundais apie pradinių idealų iškraipymą, tačiau jis neatsakydavo į juos, o reikalaudavo vis daugiau pinigų¹⁷. Pinigų niekuomet nepakako, bet jis reikalaudavo jų vis daugiau, veidmainiškai skųsdamasis, kad jo pasekėjai niekaip negali pasiekti tikrosios Krišnos sąmonės ir yra puolę žmonės. Taigi křišnaistų, kurie „nė musės nenuskriaustų“, istorijoje esama ir plėšikavimo, ir prekybos narkotikais bei ginklais, ir keleto žmogžudysčių, ir dar daug ko.

4. „Gurukulose“ viešpatavo siaubingas išnaudojimas, žiauriausias baismės, seksualinė prievarta prieš vaikus

Prabhupada mirė 1977 metais, o metais anksčiau buvo išleistas potvarkis apie tai, kas bus po jo mirties. Buvo paskirta 29 asmenų **Valdančioji Komisija (Governing Body Commission – GBC)**. Bet netrukus senis suprato, kad ji per daug gausi, ir 1977 metais, likus nedaug laiko iki mirties, paskyrė 11 guru-įpėdinių, pasirinkęs juos iš savo mylimiausių ir perspektyviausių mokinių. Jis liepė jiems pasidalyti pasaulį tarpusavyje. Prabhupada nutarė, kad jie lenktyniaus tarpusavyje pagal atverstų į jų tikėjimą žmonių skaičių ir įsigytų pinigų kiekį, taip sąjūdis augs ir plėsis.

Yra išlikęs šio pasaulio pasidalijimo tarp guru-įpėdinių aprašymas – jis labai panašus į Ilfo ir Petrovo romane aprašytą leitenanto Šmidto vaikų, pasidalijusių tarpusavyje Tarybų Sąjungos teritoriją, „Sucharevkos konvenciją“. Pagaliau pasaulis buvo pasidalytas, ir guru-įpėdiniai iškeliavo į užkariautas teritorijas kurti naujojo gyvenimo Krišnos garbei. Įsviešpatavę jiems skirtose kunigaikštystėse, guru-įpėdiniai pradėjo kovoti tarpusavyje: jie išvarydavo kitų guru agentus iš savo teritorijos ir nuolatos aiškinosi, kas iš ko pavogė „atsidavusiuosius“, kas su savo sankirtanų komandą įvažiavo į svetimas valdas. Praėjus keleriems metams, po daugybės perversmų, iš 11 guru-įpėdinių savo vietose teliko du: kažkas pateko į kalėjimą, kažkas atsėdėjo, bet išėjęs į laisvę, nebegrižo į judėjimą, kažkas buvo nužudytas, kažkas tebebalaikė ryšius su judėjimu, bet išlėkė iš vadovaujančio posto. Kalbėdami šia tema, křišnaistai karštai įtikinėja, kad TKSŌ yra křištolinio tyrumo organizacija, tiesiog kai kurie buvę jos

¹⁷ Žr., pavyzdžiui, Hubner J., Gruson L., *Monkey on a Stick*, N. Y., 1988, p. 187-188. Anksčiau minėti nusikaltimai taip pat aprašomi šioje knygoje.

nariai apvyllė... Nenoromis atmintyje iškyla TSKP, kurioje nebuvo nė vieno nusikaltėlio, – kiekvieną, pažeidusį Baudžiamąjį kodeksą, dar prieš teismą pašalindavo iš partijos, todėl nė vienas komunistų partijos narys nebuvo nuteistas. Lygiai taip pat buvo ir šiuo atveju: areštavus kurį nors guru-įpėdinių arba paaiškėjus, kad jo areštas yra neišvengiamas, jis nedelsiant būdavo šalinamas iš Krišnos judėjimo, ir sekta išlikdavo krikščioninio tyrumo.

Pasaulis buvo sukrėstas, išaiškėjus daugybei kasdieninio gyvenimo faktų iš „gurukulų“ – mokyklų internatų, į kuriuos tėvai atiduodavo vaikus, kad šie „šalutiniai kūno produktai“ (anot Prabhupados)¹⁸ netrukdytų jiems pažinti Krišnos Sąmonės. Ten būta masinio tyčiojimosi iš vaikų, jų mušimo ir prievartavimo. Štai berniuko, išaugusio TKSO, laiško citata:

„Bandymas priminti gurukulos košmarus yra didžiausias žiaurumas paauglio atžvilgiu. Aš stengiuosi pamiršti visą siaubą, kurį mes patyrėme Dievo vardu: fizinį mušimą, psichologinį persekiojimą, nuolatinį prievartavimą... Mane išprievartavo tas pats mokytojas, kuris buvo išprievartavęs mano brolių Prancūzijoje, mano sesuo iš motinos pusės Dalase buvo verčiama gerti savo šlapimą, mano patėvis vežiojo gautus už narkotikų pardavimą pinigus iš Las Vego į Los Andželą. Mano motina buvo priversta ištekti prieš savo valią. Mano jaunesniojo brolio guru buvo nužudytas pasaulinio sankirtano lyderio. Ir tu nori, kad aš visa tai tęščiau? Arba gal tiesiog įtrauksi mane į neišvengiamų praradimų sąrašą?.. Iš tikrųjų, nors tu gal to ir nežinai, tokių kaip aš visame pasaulyje yra tūkstančiai.“¹⁹

Mylimas Prabhupados mokinys **Kirtanananda (tikr. Kytas Hemas (Keith Ham))** tikėjosi vėliau tapti judėjimo lyderiu. Susipykęs su mokytoju, jis atsikilo nuo sąjūdžio ir įsikūrė tolimame Vakarų Virdžinijos valstijos regione. Savo įkurtą koloniją jis pavadino Nju (Naujuoju) Vrindavanu. Jos centre už pinigus, surinktus įvairiais sunkiais

¹⁸ *Bhagavad-Gita, kokia ji yra*, 2 skyrius, 20 teksto komentaras.

¹⁹ *The Voice of Second Generation. As it is*. 1993 balandis-birželis, Nr. 002, p. 3. 2000 metų pavasarį keturiasdešimties keturių buvusių gurukulų auklėtinių grupė pateikė Teksase 400 mln. dolerių ieškinį TKSO dėl moralinės ir materialinės žalos, patirtos jų suluošintoje vaikystėje (žr. „Krišnos Sąmonės Organizacijos“ aukos apskundė sektą teismui // „Prozrenije“, 2000, Nr. 2(5)).

įsivaizduojamais būdais (įskaitant neteisėtus), jis pasistatė didžiulę šventyklą ir pavadino ją „aukso rūmais“, o prie jos įsteigė tikrą koncentracijos stovyklą. Jo pasekėjai dirbo šių „aukso rūmų“ statyboje, į kurią buvo investuota neįtikėtinais daug lėšų: buvo naudotas itališkas marmuras, viskas buvo uždengiama aukso lakštais, viduje pastatytos pasakiškai brangios statulos. Šventykla tapo turistų, iš kurių plaukė pinigai, lankoma vieta. Tačiau šventyklos gyventojų gyvenimas buvo košmariškas: bendruomenėje buvo praktikuojama siaubinga žmonių eksploatacija, žiauriausios bausmės (net ir žmogžudystės), vaikų seksualinis prievartavimas „gurukulose“. Nors Prabhupada susitaikė su Hemu, priėmė jį atgal į judėjimą (kaipgi išleisi iš TKSO toki gardų kšnelį!) ir nuolat rodė jį pavyzdžiu kitiems mokiniam.

Mirus Prabhupadai, Kirtanananda (tuomet jau vadinęs save Maharadžu Bhaktipada Svamiu) tapo vienu iš guru-įpėdinių. Žinoma, nusikaltimų Nju Vrindavane daugėjo. Būta naujų užsakytų žmogžudysčių. Krišnaistas, bandęs jas ištirti, buvo nužudytas šūviu į pakaušį. Jį nužudė gaunantis algą iš Kirtananandos krišnaistas žudikas. Ši informacija pasklido, nors ir gerokai pavėlavusi, nusikaltimai buvo atskleisti ir keli asmenys buvo nuteisti kalėti iki gyvos galvos be ankstesnio paleidimo į laisvę teisės. Dauguma nusikaltėlių pabėgo į Indiją ir iki šiol tebesislapsto.

Kirtanananda samdydavo brangiausius advokatus ir kurį laiką jam pavykdavo įrodyti, kad visa tai neva vyko jam nežinant. Jo vis negalėjo nutverti už rankos. Bet kai galų gale išaiškėjo, kad jis nebeišsisuks, TKSO vadovybė nusprendė jo atsižadėti ir pašalino iš judėjimo. Kirtanananda vilkino procesą kuo ilgiau, ir tikrai 1996 metais pagaliau triumfavo teisingumas: Kirtanananda buvo nuteistas kalėti 20 metų. Jį įkalinus, grupės likučiai vėl prisijungė prie TKSO.

Londono guru-įpėdinis **Džejatirta (Jayatirtha, tikr. Džeimsas Imelis (James Immel))** buvo skandalingai pagarsėjęs kirtanomis (šokiais Krišnos garbei), kurias jis šokdavo pavartojęs LSD, ir „skraidymais į kitus pasaulius“. Pagaliau ir jis atskilo nuo sąjūdžio, netgi įsteigė haremą. Jo grupėje taip pat būta žmogžudysčių – bent jau vieną žmogų, grasinusį jį demaskuoti, jis paskandino ežere. Visa tai pasibaigė tuo, kad vienas jo mokinys iširdęs papjovė jį peiliu, o paskui nupjovė lavonui galvą.

Visuose 500 knygose „Beždžionė ant lazdos“ („Monkey on a Stick“) apie Tarptautinę Krišnos Sąmonės Organizaciją puslapiuose pasakojama apie kriminalinius nusikaltimus krišnaistų sąjūdžio istorijoje. Iš šios

knygos akivaizdžiai matyti, kad tai nėra atsitiktinumas, o sektos egzistavimo pagrindas. Šie nusikaltimai logiškai išplaukia iš TKSO mokymo bei struktūros, sukurtos patologiško garbėtroškos ir išpuikėlio²⁰.

Pats guruizmo, t. y. absoliučios dieviškosios valdžios, suteiktos paprastam nuodėmingam žmogui²¹, egzistavimas tvirkina jo sielą ir skatina baisų nuopuolį. Prisiminkime Čerčilio žodžius, kad valdžia tvirkina, o absoliuti valdžia tvirkina absoliučiai. TKSO atveju mes susiduriame būtent su tokiu reiškiniu, kai vakarykščiai nevykėliai ir visuomenės atmatos, įsiutę prieš visą juos atmetusį pasaulį, gavo į rankas absoliučią, niekuo neribojamą valdžią tvarkyti tūkstančių žmonių gyvenimus bei likimus. Žinoma, už visus jų nusikaltimus atsako Prabhupada, išaukštinęs juos ir davęs jiems neribotą valdžią.

5. Stabus pažadina, išvalo jiems dantis, juos aprenkia ir nuprausia – apiplauna pieno, rožių vandens ir karvės šlapimo mišiniu

Taigi krišnaistai tiki vienintelį asmenišką dievą, kurį vadina Aukščiausiuoju, Valdovu, Absoliučiu, Tikruoju, iš kurio kilo visa, kas egzistuoja pasaulyje. Šis dievas turi daugybę vardų, atitinkančių daugelį jo veiksmų. Pagrindinis jos vardas yra Krišna, kuri krišnaistai, nepaisydami jokios etimologijos, aiškina kaip „visų patraukliausią“²². Dievas yra amžinas ir nesukurtas, jis turi daugelį aspektų, taip pat dvi energijos rūšis – aukštesniąją (dvasinę) ir žemesniąją (materialiąją), kurios kuria pasaulį ir visus gyvus sutvėrimus.

Krišna apsireiškė ir gyveno žemėje prieš 5 tūkstančius metų. Paskui būta 29 naujų jo apsireiškimų – avatarų. Tačiau tiktai pirmasis Krišnos apsireiškimas buvo visiškas, visi kiti – daugiau arba mažiau daliniai. Kiekviename naujame apreikime likdavo vis mažiau procentų tikrojo Krišnos. Prabhupada vadina pirmąjį Krišnos apsireiškimą „Valdančiąją“ pačios dievybės „asmenybę“. Be šio dievo esama daugybės kitų dievybių (minimų ir induistų, ir kitų religinių sistemų literatūroje), kurias, pasak Prabhupados, iš principo taip pat galima garbinti. Tačiau jos tėra Krišnos

²⁰ Šis vertinimas taip pat yra patvirtinamas faktų, pateiktų egzaltuotuose Prabhupada dievinusių krišnaistų prisiminimuose apie jį.

²¹ Žr. toliau apie guru vaidmens vertinimą TKSO leidiniuose.

²² Žr. *Bhagavad-Gita, kokia ji yra*, 18 skirsnio 66 teksto komentarą.

avataros (apsireiškimai), arba puseddieviai, o Krišna – tai dievų dievas, visų kitų dievų priežastis ir kūrėjas. Todėl, pasak Prabhupados, negarbinantys Krišnos yra kvailiai, panašūs į asilus, kiaules ir kitus ne itin simpatiškus gyvulius. Savo apsireiškimuose Krišna neva pasirodydavęs ir kaip budistų, ir kaip krikščionių, ir kaip islamo dievas (! – A. D.). Taigi, krišnaistų nuomone, mūsų Viešpats Jėzus Kristus tebuvo vienas iš tų nepilnų Krišnos apsireiškimų.

Krišnaistai netgi analizuodavo kalbą ir įrodinėjo, kad žodis „Kristus“ reiškia tą patį, ką ir Krišna²³. Žinoma, lingvistiniu aspektu toks teiginys yra absurdiškas, nes „Kristus“ yra hebrajų kalbos žodžio „mešiah“ vertimas į graikų kalbą ir reiškia „pateptasis, mesijas“. O „Krišna“ yra sanskrito kalbos žodis, kuris, kaip jau minėjome, reiškia „juodas“, „tamsus“, t. y. „tamsi dvasinė esybė“.

TKSO mokymas neva pagrįstas „Bhagavad-Gita“, kuri yra senovės indų epo dalis. Tačiau iš tikrųjų mūsų pseudokrišnaistai studijuoja ne pačią „Bhagavad-Gitą“, o Prabhupados vertimą į anglų kalbą su komentarais. Šie komentarai yra atskira tema, tačiau rimti mokslininkai indologai teigia, kad Prabhupados „Bhagavad-Gita, kokio ji yra“ – ne vertimas, bet visiškai šiuolaikinis (galima sakyti, postmodernistinis) tikrosios „Bhagavad-Gitos“ perpasakojimas, pagražintas Vakarų popkultūros ir popfilosofijos terminais bei koncepcijomis.

Remiantis Prabhupados mokymu (beje, išdėstytu daugybės tomų perpasakojime „Šrīmad-Bhagavatam“ su plačiausiais komentarais), Krišna mėgsta linksmybes, juokus, pramogas („lilas“ – dieviškuosius žaidimus), jis turi 16108 žmonas, kiekviena turi rūmus, po 10 vaikų ir daugybę vaikaičių. Žodžiu, tai ne dievas, bet žaismingas supermenas. Krišnaistų literatūroje tikrai gausu erotinės simbolikos. Krišnaistai, žinoma, gali apeliuoti į tai, kad ir Biblijoje yra „Giesmių giesmė“. Tačiau sektoje viskas yra kitaip, nes pasinėręs į erotinius džiaugsmus dievas Krišna yra esminis jų mokymo epizodas, jis yra visa ko pamatas, apie kurį viskas sukasi, tuo tarpu „Giesmių Giesmė“ tėra viena (ir ne pati svarbiausia) Biblijos knyga. Mūsų tradicijoje niekur nesiūloma traktuoti šią simbolinę knygą paraidžiui.

²³ Pirmasis apie tai gana kategoriškai pareiškė pats „neklįstantis“ Prabhupada (žr. Šrī Śrīmad A. Č. Bhaktivedanta Svamī Prabhupada, *Krišna, Kristus...* // „Nauka samosožnanija“, p. 125–156.

Jeigu jums teks bendrauti su krišnaistais, pabandykite paklausti apie jų požiūrį į Kristų. Jie pasakys, kad labai gerbia Kristų – juk jis buvo Krišnos avatara. Tuomet galima paklausti, kas anksčiau atsirado ar įsikūnijo – Krišna ar Kristus? Jie sakys, kad Krišna vaikščiojo žeme ir krėtė savo pokštus prieš 5000 metų, taigi jis įsikūnijo anksčiau. Paskui jis vėl įsikūnydavo, įskaitant dalinį įsikūnijimą į „didįjį mokytoją Jėzų“. Tuomet pacituokite Išganytojo žodžius: „Visi, kurie pirma manęs atėjo, buvo vagys ir plėšikai“ (Jn 10, 8), ir stebėkite jų pašnekovų reakciją.

Sektantai mokomi, kad Krišnos žodis yra tas pats, kaip ir pats Krišna. Kadangi manoma, kad „Bhagavad-Gita“ buvo diktuota paties Krišnos, tai kiekvienas jos žodis ir yra pats Krišna – nors ne visiškai, ne šimtu procentų, bet tiek, kiek kiekvienas žodis gali jį aprėpti. Kitaip tariant, jų šventoji knyga taip pat yra dievas ir ją reikia garbinti kaip dievą. Dar Prabhupada buvo sakęs, kad vadinamoji induistų Trejybė (Brahma, Višnu ir Šyva) taip pat yra Krišnos apsireiškimas ir taip pat dalinis. Kiekvienas šių dievų atliko savo vaidmenį pasaulio kūrime, tačiau Krišna yra aukščiausias ir nepagimdytas, jis skiriasi nuo viso likusio pasaulio savo transcendentalumu – jis absoliučiai nepriklauso materialiajam pasauliui.

Krišna pasireiškia trimis modusais, arba aspektais, kurių pirmasis yra „Paramatma“ – lokalizuota supersiela, t. y. Krišnos dalelė, esanti kiekvieno žmogaus širdyje. Galbūt kas nors iš jūsų yra matęs populiarių krišnaistų paveikslą „Gyvenimo ratas“, kuriame vaizduojamas kūdikis, paskui berniukas, vėliau jaunuolis, subrendęs vyras, senyvas vyras, senis, krintantis į kapą lavonas ir vėl kūdikis. Kiekvieno krūtinės viduryje – ryškus šviečiantis taškas. Tai ir yra Krišnos siela, gyvenanti kiekviename žmoguje šalia jo individualios sielos – „dživos“, o paskui persikelianti į kiekvieną jo vėlesnį kūną. Antrasis modusas – „Brahmanas“ – tai ryškus asmens spindėjimas, kuris yra visos visatos vidaus variklis. Tai neasmeninis aspektas, visur prasiskverbianti absoliuti tiesa, neįveikiama, savybių neturinti jėga, dievo asmenybės transcendentinio kūno spindesys. Trečiasis modusas – „Bhagavanas“ – yra aukščiausioji paties Krišnos asmenybė, turinti nesuvokiamų savybių, visus turtus, galią, šlovę, grožį.

Pakartokime. Trys aspektai – tai supersiela, Krišnos spindesys (emanacija) ir paties Krišnos aukščiausioji asmenybė. Lygiai taip pat kaip lokalizuota Krišnos siela gyvena kiekvieno žmogaus sieloje, taip ir sukūręs

visą visatą Krišna savo spindesio arba spinduliavimo pavidalu yra visur, kartu ir stabuose – dievybių statulose, tačiau pastarosiose jo yra daugiausia (beje, nepavyksta susilaukti iš krišnaistų bent kiek logiško paaiškinimo, kodėl statuloje Krišnos yra daugiau nei, tarkime, jo paveiksle). Statulas reikia traktuoti kaip patį Krišną. Būtent todėl krišnaistų šventyklose egzistuoja rytinė stabų priežiūros ceremonija. Jas žadina, joms valo dantis, jas aprengia ir nuprausią – apiplauna pieno, rožių vandens ir karvės šlapimo mišiniu. Nuprausę dievus, Krišnos pasekėjai išgeria šį vertingą nektarą: juk induizme karvė yra šventas gyvulys, ir visa, kas susiję su karve, taip pat yra šventa. Kelis kartus per dieną stabai valgydinami, o nakčiai guldomi miegoti.

Krišna, būdamas aukščiausioji dievybė, pats priima tą garbinimą. Iš esmės Krišnos avatarų garbinimas yra ir Krišnos garbinimas, todėl, jeigu jūs esate krikščionis ir garbinate Kristų, iš tikrųjų, net patys to nežinodami, vis tiek garbiniate Krišną. Tačiau, kaip primena Prabhupada, labai kvaila garbinti kitus dievus, jeigu galima tiesiogiai kreiptis į dievą. Knygoje „Šrimad-Bhagavatam“ rašoma: „Netikintys Krišna iš tikrųjų garbina tikrai pusdievius ir gali gauti tik iliuzinių bei trumpalaikių gėrybių“. Savo komentare „Bhagavad-Gitai“ Prabhupada sako, kad visi žmonės yra kvailiai ir kad visos žmonijos kančios kyla dėl nemokšiško („99,9% žmonių yra priskiriami naradhmos kategorijai... Naradhama – tai žemiausia žmogaus gyvenimo forma“²⁴), tačiau visuomenė taptų puiki ir klestinti, jei išsiugdėtų savyje Krišnos Sąmonę.

„Taigi „Šrimad-Bhagavatam“ paprastą žmogų, neturintį dvasinių žinių, priskiria tai pačiai kategorijai kaip šunys, kiaulės, kupranugariai ir asilai, ir šis teiginys toli gražu nėra perdėtas. Tokių tamsių žmonių vadai labai didžiuojasi, kad jais žavisi tiek daug šunų ir kiaulių, tačiau tai menka garbė. „Bhagavatam“ atvirai skelbia, kad nenorintis pažinti mokslo apie Krišną – net jeigu jis yra didis žmonių, panašių į šunis ir kiaules, lyderis, – jis iš esmės yra gyvulys. Jis gali būti galingas, stiprus arba didelis gyvulys, tačiau, „Šrimad-Bhagavatam“ požiūriu, toks lyderis nėra laikytinas žmogumi dėl jo ateistinio mąstymo. Kitaip tariant, panašūs į šunis ir kiaules lyderiai

²⁴ Žr. *Bhagavad-Gita, kokia ji yra*, 7 skirsnio 15 teksto komentarą.

²⁵ *Šrimad-Bhagavatam*. 2 giesmės 3 sk. 19 teksto komentaras.

ateistai tėra stambesni gyvuliai, turintys ryškesnių gyvuliškų savybių.²⁵

„Pašaliniams“ krišnaistai su malonumu praneša, kad Dievas buvo apsiरेiškęs daugybe formų ir jį garbinti galima įvairiai. Tačiau Krišnos pasekėjai sau taiko kitokius kriterijus ir mano, kaip ir jų sąjūdžio pradininkas, kad bet kuris žmogus, garbinantis kažką kita, o ne Krišną, yra ateistas, kvailys, žmogaus pavidalo padaras, kiaulė, šuo, krokodilas ar bet kuris kitas zoologijos sodo gyventojas. Tik krišnaistai stovi šios piramidės viršūnėje ir turi nepalyginamai didesnių išganymo galimybių.

6. „Aš esu viską ryjanti mirtis“

Krišnos, kaip putnaus moteriško mėlyno jaunuolio, vaizdas mums jau yra žinomas. Tačiau Krišna turi ir kitų veidų, labiau atitinkančių jo prigimtį. Pavyzdžiui, daugiarankis, apsuptas kobraų, negailestingas ir kraugeriškas žmogus-liūtas Narasimha, graužiantis kraujuojančius žmonių kaklus ir apsikarstęs žmonių vidaus organais. „...Savo nagais jis perplėšė perpus galingą bedievio Hiranjakašipos kūną“²⁶.

Tačiau tai dar nėra tikrasis Krišnos veidas. Štai kaip pasakojama „Bhagavad-Gitoje“ apie jo tikrąjį pavidalą:

„Aš matau Tavo kūne daugybę rankų, pilvų, burnų, akių, nusidriekiančių visur be apribojimų... Aš matau, kaip Tu spjaudaisi ugnimi ir degini visatą Savo spindesiu... Visos planetos ir visi pusedieviai sutrinka, išvydę Tavo didingą formą su daugybe veidų, akių, rankų, klubų, kojų, pilvų ir daugybe baisių dantų... Tavo atverti nasrai... Visi žmonės neria į juos kaip drugeliai į ugnį, kurioje jiems lemta žūti... Aš matau, kaip Tu ryji žmones savo liepsnojančiomis burnomis... Aš negaliu išlaikyti pusiausvyros, matydamas Tavo liepsnojančius, nešančius mirtį veidus... Mūsų svarbiausi kariai puola į Tavo baisyuosius nasrus. Ir aš matau, kad kai kurių galvos įstringa tarp Tavo dantų, ir jie sutraiško jas.“²⁷

O štai „gailestingąjo ir meilės kupino“ Krišnos žodžiai apie save:

²⁶ Ten pat, 1 giesmės 1 d. 3 sk. 18 tekstas.

²⁷ *Bhagavad-Gita, kokia ji yra*, 11 skyrius; 16, 19, 23, 27, 29–30 tekstai.

²⁸ Ten pat, 10 sk., 29, 34 tekstai; 11 sk. 32 tekstas.

„Aš esu Yama, mirties Dievas... Aš esu viską praryjanti mirtis... Aš esu laikas, didysis pasaulių griovėjas, ir atėjau čia, kad sunaikinčiau visus žmones.“²⁸

Ir pagaliau – pagrindinė charakteristika: „...mirtis – tai Pati Aukščiausia Dievo Asmenybė“²⁹. Čia jau norom nenorom prisiminsi Išganytojo žodžius apie šetoną, kuris iš pat pradžių buvo žmogžudys.

7. „Krišna nuleido į žemę šešis mėnesius trunkančią naktį ir tuo metu mylėjosi su šimtu moterų, o jų vyrai, beje, to nė nepastebėjo“

Prabhupada vadina Krišną „pasaulio šviesa“, „pasaulio priežastimi“, „pasaulio šaltiniu, dvasia ir energija“. Be to, TSKO steigėjas turėjo „įterpti“ palyginti naują Krišnos dievybę į senesnes indų legendas apie pasaulio sutvėrimą.

Pagal Prabhupados parengtą kosmologiją, pasaulio sutvėrimas prasidėjo pirminiu Višnos apsiareiškimu. Višna, kaip teigia Prabhupada, yra beveik šimtaprocentinė Krišnos avatara. Višna kūrė pasaulį žvilgsniu, kvėpavimu ir prakaitu. Šie trys požymiai būdingi viskam, kas buvo sukurta Višnos.

Brahma – tai pirmoji dievybė jau sukurtame pasaulyje, kurioje esama 75% Krišnos, ir Brahma prisiėmė moters formą. Krišna apvaisino Brahma, ir Brahma pradėjo gimdyti įvairias būtybes, taip pat ir žmones. „Viešpats Brahma buvo sutrikęs, nežinodamas nuo ko pradėti materialios visatos sukūrimą. Bandydamas tai išsiaiškinti, jis pasinėrė į meditaciją, ir jo ausis pasiekė Krišnos fleitos garsai. Taip Brahma buvo Aukščiausiojo Viešpaties įšventintas ir tapo pirmuoju dvasiniu visatos mokytoju“³⁰. Kadangi esame kilę iš Brahmos, mes turime 75% Krišnos savybių, tačiau nėra kuo per daug didžiulis, nes tų 75% mumyse yra nykstamai mažai. Taigi prieiname išvadą, kad mums būtina augti Krišnoje. O apie Šyvą galima pasakyti, kad jame esama 50% Krišnos ir jis yra griovėjas. Visas pasaulis yra pagrįstas nuolatine kūrimo ir griovimo priešprieša.

Kas gi yra žmogus pagal krišnaistų mokymą? Tai visų pirma siela (dvasinis kūnas), o mūsų fizinis kūnas mūsų asmenybei yra visiškai nesvarbus. Toks požiūris būdingas visoms Rytų kilmės religijoms. Tačiau

²⁹ *Śrīmad-Bhāgavatam*. 1 giesmė, 2 d. 13 sk., 19 teksto komentaras.

³⁰ *Śrīmad-Bhāgavatam*. Užrašas po iliustracija.

Prabhupada žengia dar toliau. Anot jo mokymo, mūsų dvasiniai kūnai kilę iš Krišnos, ir jų tarpusavio ryšys yra kaip tėvo ir sūnaus (akivaizdus skolinys iš krikščionybės). Žinoma, krišnaistai pripažįsta ir reinkarnaciją (sielų persikūnijimą), kurią laiko blogiu. Reikia siekti išsilaisvinimo iš kūno pančių. Įsitikinimas, kad materialus kūnas yra žmogus, tėra, anot Prabhupados, baisi klystančių žmonių iliuzija. Tai yra neišmanymas, su kuriuo būtina kovoti ir išrauti jį su šaknimis.

Mūsų individuali siela (dživa, atma) yra aukščiausiosios dvasios (Paramatmos, Brahmano) dalelė. Dživos veiklos sritis yra kūnas, kuri siela gauna pagal savo norus. Piktnaudžiaudama savo laisve, dživa patenka į materialųjį pasaulį, kur yra valdoma trijų gunų (būklių, modusų, potraukių) – nemokšiškumo, aistros ir gerumo. Materialiajame pasaulyje dživa pamiršta savo dieviškąją esmę ir paklūsta karmai, t. y. priežasties ir pasekmės ryšiui.

Dvasiniame pasaulyje esama trijų planetų lygmenų. Aukščiausių lygmeniu gyvena pusdieviai, kurių dživa yra gerumo moduso. Jiems priskiriami patys krišnaistai, brahmanai, vedų mokslininkai bei filosofai ir karvės. Vidutinis lygmuo, įskaitant Žemę, – tai kūnai, kurių dživa yra aistros moduse. Aistra – tai garbės troškimas, siekimas turėti šeimą, namus. Čia žmogus yra priverstas sunkiai dirbti. Žemiausio lygmens planetose gyvena neišmanymo moduse esančios dživos (tingėjimas, beprotybė). Pagal mūsų elgesį mūsų siela gali persikelti į žmogų ar gyvūną, tapti vabzdžiu arba netgi mineralu. Kaip išvengti tokio liūdno likimo? Reikia rasti tikrąją gyvenimo prasmę, kuri išlaisvins jus nuo tolesnių persikūnijimų ir nuo bet kurių ryšių su materialioju pasauliu, – atsako Prabhupada. Tai ir yra Prabhupados „atradimas“ – jo išrastas metodas. Tai reiškia išmokti suvokti Krišną, atnaujinti prarastus ryšius su juo. Tam reikia sutelkti šaṣṣonę vien į Krišną, mylėti Krišną labiau už viską pasaulyje, visa širdimi, visa siela, visu protu.

Jeigu mes taip nesielsime, mūsų siela kitą kartą gali pavirsti bet kuria iš 8 400 000 gyvybės atmainų, nustatytų Prabhupados, t. y. pereiti į bet kurį vabzdį, mineralą ar dar ką nors. „Įvairiose visatos planetose esama 8 400 000 gyvybės atmainų, ir gyva būtybė nepertraukiamai persikelia iš vieno kūno į kitą pagal tai, kokių malonumų ji ieško“³¹.

³¹ *Śrīmad-Bhagavatam*. Užrašas po iliustracija.

Mes ne tik turime pripažinti, kad esame ne vien kūnas, bet kad esame apskritai ne kūnas. Mes neturime tikėti nė vienu savo jausmu ir noru. Reikia tai įsisąmoninti ir visiškai jų atsisakyti. Viena vertus, pakanka jau to, kad mes išikūnijome į žmones, vadinasi, ankstesniame gyvenime mes gerai elgėmės, kitaip galėjome virsti vabzdžiais. Bet, kita vertus, nėra ko per daug didžiulotis, nes jeigu mes tikrai būtume buvę geri ir paklusnūs, būtume jau tapę bekūnėmis dvasiomis, o tai mums būtų nepalyginamai geriau. Įsigijusi žmogaus formą, dživa turi galimybę atsikratyti sansaros ir grįžti atgal pas dievą. Dživos išsilaisvinimas iš materialaus pasaulio įmanomas tik ugdant savyje Krišnos sąmonę.

Įsigiję šiame gyvenime Krišnos sąmonę, mes garantuojame sau žmogišką pavidalą būsimajame. Mums tai yra reali galimybė vėl tapti krišnaistais ir tikėtis, kad viskas baigsis gerai. Idealus atvejis – tapti dangaus dvasia ir susilieti su Krišna meilės ekstazėje (Krišna jo garbintojų yra laikomas „puruša“ – vyriškuoju pradū. O patys krišnaistai, t.y. Krišnos tarnai, save laiko „prakriti“ – moteriškuoju pradū). Jeigu mes per dvejus gyvenimus iš eilės rasime tikrąją prasmę Krišnos sąmonėje, tuomet mes ištrūksime iš sansaros rato, išsiveršime iš kūno ir nuvyksime į dangaus nirvanos girias, kur mūsų laukia Krišnos meilės glamonės amžiams. Kitaip tariant, norint užsitikrinti tokią pavydėtiną ateitį, tereikia „atsilaikyti“ viso labo du gyvenimus iš eilės.

Mūsų santykiai su Krišna neturi visuomet likti kaip tėvo ir sūnaus: juk sūnus tegali ko nors kaulyti iš tėvo, o tai jį žemina. Tėvo ir sūnaus santykius reikia pakeisti jutimniais erotiniais šalių santykiais. Reikia mylėti Krišną labiau, nei mes mylime savo tėvą, motiną ar vaikus. Reikia jo geisti, kaip meilužė geidžia artumo su savo mylimuoju³². Todėl įdomi „Šrīmat-Bhagavatame“ papasakota istorija, kaip Krišna nuleido į žemę šešis mėnesius trunkančią naktį ir tuo metu mylėjosi su šimtu moterų, o jų vyrai, beje, to nė nepastebėjo. Ten smulkiai aprašoma, koks gražus ir išpūdingas yra Krišna, tad nė viena moteris negali jam atsispirti. Lygiai taip pat ir mes turime siekti viską pamiršti tamsiai mėlyno Krišnos glamonėse. Tik tokiu atveju mes būsime išganyti. Taigi, pasiskolinęs krikščionybės idėją, Prabhupada vėliau jos atsisako – kaip satanistai perima

³² Žr. Sparks J., *Mindbenders*. Nashville, 1979, p. 100.

„Tėve mūsų“ maldą ir skaito ją nuo galo arba vagia šventykloje Nukryžiuotąjį ir pakabina Jį galva žemyn.

Išganymas vyksta Krišnos dėka aukščiausios energijos, kuri iš jo teka į mus. Šis procesas sąlygojamas Krišnos juslinio noro: jis nori mėgautis piemenaitėmis. Tačiau mėgavimosi siekimas „pririša“ visagali Krišną prie mylimųjų piemenaičių ne tik perkeltine, bet ir tiesiogine prasme: jie yra vienas kitam vienodai skolingi už mėgavimąsi. Iš palaimingos meilės išnyksta laisvė, ir meilė virsta skolininko bei kreditoriaus santykiais. Mes turime išvystyti santykius su Krišna iki tokio aukšto juslinio lygmens, kad dėl susilieimo su juo meilėje galėtume pamiršti visa kita, visas mūsų priedermes bei įsipareigojimus šiame pasaulyje. Daugelyje induistų sektų (ypač tantrinėse) aukščiausio lygio būkle yra laikomas erotinis jausmas. Santykių su Krišna hierarchijoje taip pat labiausiai vertinamas mėgavimasis Krišna kaip mylimuoju. Tai visiškai dėsninga, nes būtent tokį jausmą patirdavo piemenaitės-gopi savo meilužiui Krišnai. „Šrimat-Bhagavatame“ minima, kad šios piemenaitės nulėkė pas Krišną, pamiršusios savo teisėtus vyrus. Todėl pagal induistų etiką, jos yra svetimos žmonos, siekiančios pamaloninti savo meilužį (nors šis meilužis ir yra dievybė). Čia yra akivaizdus pagrindinių dorovinių įstatymų – ir induistų, ir visos žmonijos – pažeidimas.

8. Tarnavimo Krišnai pagrindas – išsaugoti ištikimybę guru

Kaip teigė Prabhupada, materialus pasaulis gali tapti dvasiniu, išsaugodamas savo materialias savybes. Dvasinės vertybės yra visa, kas susiję su Krišna. Materialios vertybės virsta dvasinėmis vertybėmis, jeigu jos naudojamos tarnauti Krišnai, t. y. atiduodant TKSO didesnę savo pajamų dalį. Kiekvienas žmogus, net priklausantis neliečiamųjų kastai, gali išsilaisvinti iš kupino kančių materialaus pasaulio ir išsiugdyti savyje Krišnos sąmonę, jeigu jis visiškai atsidavęs tarnaus Krišnai. Prabhupada išvardija 64 tarnavimo Krišnai būdus, kurių svarbiausias – bet kuriomis aplinkybėmis išlaikyti ištikimybę guru. Prisiminkime, kad pirmasis totalitarizmo bruožas yra guruizmas. Krišnaizme guru, kuriam reikia paklusti, vaidmuo pabrėžiamas ir nepaprastai iškeliamas.

Todėl visų pirma reikia rasti tinkamą guru, kuris teisingu keliu ves jus pas Krišną. Antra, pasak Prabhupados, paskutinis tinkamas guru, einant ilgu perimamumo keliu, yra jis pats. Reikia atsisakyti minties, kad jūs esate valdomi materialaus pasaulio, reikia paklusti guru ir tarnauti jam taip, lyg jis būtų pats Krišna. Beje, jums jis toks ir yra. Jūs tarnaujate jam ir mokotės iš jo. Aš pakartosiu anksčiau pateiktą citatą, kaip reikia gerbti ir garbinti guru. Štai ką sako mokinys (šišja), gulėdamas prie guru kojų, veidu į jo pėdas:

„Tu esi mano dvasinė saulė, o aš – nykstamai maža Tavo dieviškojo spindesio kibirkštis. Tu esi mano viešpats, o aš – Tavo tarnas amžiams. Tavo lotoso baltumo pėdų nektaras svaigina visus mano jausmus, ir aš pasikliauju tiktai begaliniu tavo šventojo vardo saldumu. Ką aš puolęs galiu pasakyti pagal savo išmanymą? Aš čia esu tik tam, kad vykdyčiau Tavo valią. Aš jaučiu didelį pasitenkinimą, tardamas žodžius, kuriuos Tu įdedi man į lūpas, net nesusimąstydamas, ar jie yra teisingi.“³³

Rusijos krišnaistai mėgsta lyginti guruizmą su stačiatikių paklusnumu senoliams (rus. „starčestvo“). Tačiau jeigu senolis („starec“) pradeda skleisti erezijas ar nuodėmes, jo nebeklausoma. Krišnaistai tokio klausimo net nesvarsto. Čia mes matome ne paklusnumą, bet absoliutų beprotiškai aklą pritarimą. Antrasis svarbus šio teksto (ir apskritai viso dvasinio gyvenimo pagal Prabhupados receptą) momentas yra apsvaigimas, kuriam mes priešpriešiname blaivumą kaip pagrindinį būtiną sveiko dvasinio gyvenimo elementą.

Taigi norint garantuoti sau išganymą, reikia paklusti guru, lyg jis būtų pats Krišna. Štai ką apie tai rašo Harikeša Svamis (Harikesha Swami), neseniai dar buvęs vienu šiuolaikinio krišnaizmo lyderių (apie tai papasakosime vėliau):

„Guru nurodymai tiksliai, šimtu procentų, atitinka Krišnos nurodymus... Atsiduoti guru ir atsiduoti Krišnai – tai visiškai tas pats... Dvasinis mokytojas yra Krišnos energijos įsikūnijimas... Mes turime atiduoti dvasiniam mokytojui viską, ką turime ir išlikti

³³ Bhaktivinoda Takur, *Šri Harinama Čintamani*. Bombėjus, p. 2. (Rašyba iš didžiosios raidės – pagal originalą.)

³⁴ *Prabhupada-sumedhasam*. 1 leid., Maskva, 1997, p. 19, 35–36, 40.

³⁵ Ten pat, p. 1, 15.

romūs... Dvasinis mokytojas būna priverstas imti lazdą ir mušti bukagalvį mokinį... Dvasinis mokytojas sieja mus su Krišna, o nutraukę ryšį su dvasiniu mokytoju, mes kartu prarandame ir ryšį su Krišna³⁴. Ištikimųjų Viešpačiui šlovinimas – tai paties Viešpaties šlovinimas. Tam tikru atžvilgiu ištikimojo šlovinimas yra net svarbesnis... „Mokinys turi norėti tik vieno dalyko – patekinti savo dvasinį mokytoją“, – antrina Harikešai jo mokiniai.“³⁵

Ir toliau:

„Mokinys jokiū būdu neturi laikyti dvasinio mokytojo paprastu žmogumi, o šventyklos Dievybės – akmens dirbiniu. Kiekvienas taip mąstantis yra pragaro būtybė“ (Bhag., 4.21.12). Neturintis dvasinio regėjimo laiko Krišnos Dievybę materialia, nors iš tikrųjų Ji dvasinė. Lygiai taip pat mums atrodo, kad dvasinis mokytojas, kaip ir paprastos sielos, yra kankinamas karmos pasekmių. Tačiau taip nėra. Guru kūnas taip pat yra dvasinis... „Kai žmogus pasišvenčia Krišnai, Krišna pasiima visas jo nuodėmes. Panašiai ir Krišnos atstovas, Jo išorinė apraiška, suteikia gyvoms būtybėms Aukščiausiosios Dievo Asmenybės malonę, dvasiškai įšventindamas savo mokinius, todėl jis prisiima visas savo mokinių praeities nuodėmių pasekmes“ (Bhag., 4.21.31, komentarai).³⁶

Guru iniciuoja adeptus (galima ir iniciacija neakivaizdžiai), pasiima mokinio karma, suteikia slaptą „apsauginę“ mantrą, kuria mokinys gali ekstremalimis situacijomis kreiptis į Krišną. Guru padeda šisjai pakeisti savo dvasinį pasaulį, išsiugdyti ypatingą palaimingo mėgavimosi kupiną pasaulėjautą, kai atsidavusysis Krišnai siekia visur matyti neužtarnautą dievo malonę.

Trečia, reikia išsiugdyti nuostatą žvelgti į pasaulį akimis, „pateptomis meile Krišnai“. Meilė jam labiausiai pasireiškia siekiant religinės ekstazės per meditaciją – individualiąją (džapa) ir kolektyvinę (kirtan); pastaruoju atveju kartu giedamos mantros, grojant muzikos instrumentams ir šokant. Išskirtinį vaidmenį vaidina maha-mantra: „Hare Krišna, Hare Krišna, Krišna, Krišna, Hare, Hare, Hare Rama, Hare Rama, Rama, Rama, Hare, Hare“. Ją reikia kartoti ne mažiau kaip 1728 kartų per dieną. Kaip matote, šioje mantroje esama tik trijų žodžių: „Krišna“, „Rama“ (dievybės

³⁶ Ten pat, 2 leid., Maskva, 1997, p. 81–82.

vardai) ir „hare“ – krišnaistų vartojama prasme žodžio „hari“ šauksmininko linksnis, kuris reiškia „dievybės energija“, o iš tikrųjų – vieną Višnos vardą-savybę, kuri reiškia „gelsvai rudas“, „purvinai rudas“. Taigi iš esmės vėl kartojamas Krišnos vardas. Bet nesvarbu, ar jūs suprantate tuos žodžius. Svarbiausia – pradėti mantras giedojimą, o toliau šie žodžiai patys atliks už jus valomąjį darbą, žadindami ir ugdydami jūsų Krišnos sąmonę. Be galo kartodami šiuos žodžius, t. y. šį vardą. Jūs pradėsite asmeniškai bendrauti su Krišna; taigi, kiekvieną kartą tardami mantrą, Jūs susijungiate su Krišna.

Ketvirta, reikia tarnauti Krišnai. Geriausias būdas tarnauti Krišnai – išsižadėti viso pasaulio, tapti vienuoliu sanjasinu ir gyventi šventykloje. Žinoma, sanjasinas atsisako bet kokių lytinių santykių³⁷. Jeigu jūs to negalite, jūs vesite, tačiau jums bus leista fiziškai santykiuoti su moterimi tiktai giminei pratęsti, t. y. kartą per mėnesį tą dieną, kai yra didžiausia moters pastojimo tikimybė. Prieš šiuos santykius kiekvienas sutuoktinių turi perskaityti didįjį maha-mantros ratą, t. y. 50 ratų pagal rožančių, kuriame yra 108 karoliukai (kiekvienas karoliukas atitinka pilnąją mantrą), o po to pradėti vaiką, sutelkus sąmonę į Krišną. Tačiau, jeigu Jūs pageidaujate tobulo gyvenimo, Jums reikia atsisakyti žmonos, persikelti į šventyklą ir ten gyventi visiškai pasišventus Krišnai.

Toliau reikia atsisakyti bet kurio draudžiamo maisto. Visiems sektos nariams yra numatyta vienintelė dieta. Draudžiamiems produktams priklauso mėsa, žuvis, kiaušiniai, svogūnai, česnakai, grybai, arbata, kava ir kt. Visi krišnaistai turi valgyti tiktai Krišnai skirtą maistą. Visas maistas suskirstytas į 4 grupes. 1-oji grupė – draudžiamas maistas; 2-oji grupė – „aistringas“, bet labai sotus maistas, kuriame daug prieskonių; 3-ioji grupė – gerasis maistas (daugiausia daržovės ir pienas); 4-oji grupė – tyrasis maistas, t. y. tas gerasis maistas, kuris buvo pašventintas Krišnai jį verdant ir, baigus virti, juo tuoj pat buvo „pamaitintas“ Krišną. Pageidautina, kad jis būtų suvalgytas per tris valandas. Krišnai pašventintas maistas vadinamas „prasadu“. Jo paragavęs, Krišna įeina į jį, šis maistas tampa pačiu Krišna, praranda savo materialias savybes ir tampa dvasiniu penu. Valgydami jį, jūs priimate komuniją iš Krišnos.

³⁷ TKSO istorijoje esama daugybės įvairiausių sekso skandalų, susijusių su „atsižadėjusiais pasaulio“ sanjasiniais.

Kai krišnaistai dalija savo prasadą gatvėse, derėtų nepamiršti, kad valgydami jį, mes priimame komuniją iš Krišnos, t. y. pažeidžiame priesaką, draudžiantį krikščionims valgyti stabams paaukotą maistą (Apd 15, 29). Čia galima būtų priminti, kad krišnaistai mūsų maisto jokių būdu nevalgytų, jiems tai griežtai draudžiama. Krišnaistai mėgsta kalbėti apie savo labdaringą veiklą: esą jie ir Abchazijoje maitino žmones, ir Grozne buvo virtuvę įrengę. Jie turi ištisą programą, vadinamą „Gyvenimo penas“. Jie ne šiaip maitina – jie gamina tikrai prasadą, versdami alkanus žmones, jiems to nežinant, priimti komuniją iš Krišnos. Tai yra ne labdara, bet jų tikėjimo skleidimo aktas per ritualinį maisto dalijimą.

1997 metų pradžioje vienoje televizijos laidoje buvo reklamuojami krišnaistai: jie esantys didvyriai – pasiaukodami maitina žmones Grozne. Tačiau tą maistą finansavo Peterburgo valdžia, krišnaistai savo pinigų jie neleido. Jie gaudavo iš valstybės ir kitų dotacijų, surinktų, beje, ir iš mokesčių mokėtojų, kurie yra stačiatikiai. Iš esmės šios lėšos buvo suteikiamos pagonims, kurie jomis naudojosi savo organizacijai reklamuoti, t. y. kovai prieš stačiatikybę.

9. Meilės Krišnai ekstazės požymiai: raitymasis žemėje, garsūs šauksmai, žiovulys, seilėjimasis, pašėliškas juokas, sunkus kvėpavimas, raugėjimas...

Norint perimti Krišnos sąmonę, reikia išmokti išeiti iš savo kūno ir pulti į ekstazę kalbant mantrą, o tam naudojami timpanai, būgneliai, būgnai ir bendri ekstatiniai šokiai dainuojant mantrą. Paskui jūs nebejaučiate savo kūno, „išeiniate į astralą“ ir ekstazėje susilieiate su Krišna. Pasiekę tokią būklę, žmogus tampa „realizuota siela“. Meilės Krišnai ekstazės požymiai: raitymasis žeme, garsūs šauksmai, žiovulys, seilėjimasis, pašėliškas juokas, sunkus kvėpavimas, raugėjimas ir kt.

Pasak Prabhupados, žmogus, įpuolęs į ekstazę, patiria aštuonias būkles:

- 1 – prasideda sustingimas ir tuštumos jausmas;**
- 2 – išpila prakaitas;**
- 3 – plaukai ant kūno stoja piestu;**
- 4 – balsas ima drebėti ir pradingsta;**
- 5 – pradeda drebėti ir kratytis;**

³⁸ Bhaktivedanta Svami Prabhupada, *The Nectar of Devotion*, p. 230–236.

6 – oda ima keisti spalvą;

7 – imate verkti ir isteriškai blaškytis;

8 – patenkate į kataleptinį transą.³⁸

Visa tai labai panašu į atvejus, kai velniai įeina į žmogų, t. y. apsėdimą. Nieko nuostabaus, kad visos šios „būklės“ veikia žmogaus protą.

10. Būtina atsisakyti visko: savo turto, savo kūno

Taigi žmonės apsigyvenę krišnaistų ašrame (bendruomenėje), turi laikytis griežto induistų (anot Prabhupados), o iš tikrųjų – šios sektos nustatyto elgesio buityje kodekso. Reikia atsisakyti visko – ne tik savo turto, bet ir savo kūno. Mąstantis apie savo kūną daugiau nei leistina nevertas Krišnos, mintys apie kūną neleidžia ugdyti savo Krišnos sąmonės. Žinoma, nevalia visą savo turta išmesti ar išdalyti vargšams – jį reikia atiduoti Krišnos Sąmonės Organizacijai. Nepaisydamas asmeninio asketizmo ir primygtinio reikalavimo laikytis gyvenime indiškų buities tradicijų, Prabhupada pelnui didinti atšaukė ankstesnius draudimus ir leido savo pasekėjams rinkti pinigus gatvėse apsvilkus kostiumais ir užsidėjus perukus (dabar tai jau tapo norma). Primenu, jog akivaizdu, kad jis žinojo nusikaltimus, tačiau buvo pasiryžęs užmerkti akis, jeigu tai atnešdavo įplaukų.

Prabhupada buvo palikęs priesakų visiems gyvenimo atvejams. Pavyzdžiui, kaip prižiūrėti savo kūną, kaip jį prausti, valyti, kaip praustis, kaip ir kiek miegoti, kaip ir apie ką mąstyti. Žmogui nebelieka jokios laisvės – už jį viskas nuspręsta. Adeptas patenka į absoliučią vergiją. Gyvenimas bendruomenėje labai griežtai reglamentuotas, laisvalaikiui neskiriama nė minutės. Ritualizuotame gyvenime išskiriami devyni pagrindiniai užsiėmimai: pasakojimų apie Krišną klausymasis, mantros kartojimas, prisiminimas, tarnavimas, pamaldos, malda, paklusnumas, draugystė su Krišna ir viso turimo turto atidavimas.

Per daug miegoti – tai labai blogai, todėl reikia keltis trečią valandą nakties arba pusę ketvirtos ryto (krišnaistai eina miegoti po dešimtos vakaro) ir iš karto pradėti ceremoniją. Reikia apeiti visus stabus, juos pažadinti, nuprausti, išvalyti jiems dantis, aprenkti, pamaitinti. Paskui skaitomos mantros pagal rožančių. Tai užima ne mažiau kaip dvi valandas. Paskui visą valandą klausomasi medžiagos, parengtos vadovaujant Prabhupadai, ir pamokslo. Vėliau – darbas, o 9 valandą – pusryčiai. Tuo metu maistas jau būna paruoštas ir skirtas Krišnai.

Po pusryčių prasideda pinigų rinkimo gatvėse darbas ir užsiėmimai, iš kurių pelnomi pinigai – vadinamasis sankirtanas.

Krišnaistų požiūris į moteris yra prastas, nes moterys esančios ne tokie vertingi padarai kaip vyrai. Jeigu jų elgesys ankstesniame gyvenime būtų buvęs deramas, jos būtų įsikūnijusios į vyro, o ne į moters kūną. Todėl moteris privalo visiškai paklusti vyrui. Paprastai moterys dirba patį purvinausią ir sunkiausią darbą.

11. Tradicinių indų požiūris į krišnaistus yra gana atsargus

Krišnaistai mėgsta tapatintis su induizmu („mūsų yra 500 milijonų, 800 milijonų, milijardas, mes turime senovės vedų tradiciją“). Sektantams labai patogu reklamuoti save „išoriniam pasauliui“ kaip tradicinę indų religiją. Tačiau TKSO propaguojama religija yra pseudoinduizmas, gerokai pakeistas, pritaikytas vakariečių skoniui. Prabhupada mėgo save priskirti paskutinei indų mistikų grandžiai, kurios ištakos siekia XVI amžių. Tačiau šis teiginys yra pagrįstas vien jo žodžiais ir niekuo nepatvirtintas.

Pateikime tokią analogiją. Pavyzdžiui, liuteronai kildina save iš Liuterio, kuris taip pat gyveno XVI amžiuje. Jų teiginys patvirtinamas bent tuo, kad kiekvienoje liuteronų bibliotekoje jūs tikrai rasite Liuterio, jo mokinių ir pasekėjų raštus iki pat mūsų dienų (ką bekalbėti apie ankstyvųjų Bažnyčios tėvų raštus, kuriuos liuteronai taip pat studijuoja). Taigi matome, kad jų kildinimasis iš XVI amžiaus yra visiškai pagrįstas. O krišnaistai studijuoja Prabhupadą ir tik Prabhupadą. Įeikite į bet kurią krišnaistų biblioteką ar knygyną, pasižiūrėkite, kuo jie prekiauja gatvėse – tai vien Prabhupados knygos arba „Bhagavad-Gita, kokio ji yra“, kurią, kaip prisimename, taip pat galima vadinti Prabhupados kūrinium. Dar krišnaistų knygynuose galima rasti Prabhupados mokinių, dabar vadovaujančių TKSO, raštų. Tačiau jūs nerasite nieko, kas buvo parašyta prieš Prabhupadą, nebent jo paties perpasakojimus.

Galima pripažinti, kad esama tam tikrų ryšių tarp TKSO ir induizmo – tokių kaip, pavyzdžiui, tarp „Jehovos liudytojų“ ir krikščionybės.

³⁹ Kitaip – višnuistų: taip save vadina krišnaistai pagal dievo Višnos, kuris, jų nuomone, yra Krišnos avatara, vardą.

⁴⁰ Žr. interviu su Moti Lal Panditu apie Tarptautinę Krišnos Sąmonės Organizaciją žurnale „Prozrenije“, 1998, Nr. 1, p. 61–63.

Kažkoks tolimas jehovistų ryšys su krikščionyste (dėl jų kilmės iš adventistų) egzistuoja, tačiau vargu ar dėl to juos galima vadinti krikščionimis. Tas pat pasakytina apie krišnaistų ryšį su induizmu. Patys tradiciniai induistai juos vertina gana atsargiai, nes, anot jų, induistai gali būti tikrai Indijoje gimęs žmogus; neindas, atsivertęs į induizmą, o juo labiau pats save pašventęs į brahmanus yra nesąmonė. Tad Vakarų krišnaistai neįleidžiami į daugumą indų šventyklų, susijusių su Krišnos „žemiškuoju gyvenimu“. Be to, Prabhupadai įkūrus sąjūdį Vakaruose, jo net nekviestavo į metinius vaišnavų³⁹-čaitanitų⁴⁰ susirinkimus. Galbūt, įsiziėdęs dėl to, jis atvirumo akimirka (tai jam apskritai nebūdinga) padarė tokį pareiškimą:

„Bandydami įterpti Krišnos Sąmonės judėjimą į atitinkamą istorijos ir kultūros kontekstą, daugelis žmonių tapatina jį su induizmu. Bet jie klysta... Egzistuoja klaidinga nuomonė, jog Krišnos Sąmonės judėjimas yra induistinė religija... Kartais indai, gyvenantys tiek Indijoje, tiek už jos ribų, mano, kad mes propaguojame induistų religiją, bet taip nėra... Krišnos Sąmonės judėjimas neturi nieko bendra nei su induizmu, nei su jokia kita religine sistema... Žmonės turi suvokti, kad Krišnos Sąmonės judėjimas nepropaguoja vadinamosios induistų religijos.“⁴¹

Yra aišku, kad šiame pareiškime viskas sustatoma į savo vietas. Po nedviprasmiškų neklystančiojo dieviškojo krišnaistų guru žodžių bet kurie jų pareiškimai apie priklausymą induizmui yra akivaizdus melas. Todėl būtų teisingiau priskirti Krišnos Sąmonės judėjimą neoinduzmui, o dar tiksliau – pseudoinduzmui, postinduzmui arba neoguruizmui. Matyt, siekdami kompensuoti savo silpnus ryšius su Indija religijos srityje, jie nutarė sustiprinti politinius ryšius. Dabar jie sudaro aktyvų Indijos religinio-nacionalistinio (komunalistinio) ekstremistų sąjūdžio **„Višva Hindu Parišad“** branduolį. [...]

⁴¹ Šri Šrimad A. Č. Bhaktivedanta Svami Prabhupada, *Krišnos Sąmonė: induistų kultas ar dieviškoji kultūra?* // „Nauka samosoznanija“, 1991, p. 135, 141.

⁴² Harikeša Svami, *Varnašramo manifestas. Praktinis visuomenės reorganizavimo vadovas*. Jekaterinburgas. Citatų puslapiai skliaustuose yra pateikiami pagal P. Činilino išverstą vokiškąjį leidimą: Harikesa Swami, *Varnasrama: Manifest der sozialen Vernunft*. New York, Los Angeles, Vaduz, Bombay, 1981.

12. Akivaizdu, kad TKSO yra grupė, skirta šiurkščiu būdu valdžiai užgrobti

Nepaisydami savikritikos, krišnaistai neatsisako vienos svarbiausių savo doktrinų – Varnašramo koncepcijos, kuri ir šiandien lieka krišnaizmo „šventąja karve“. Ši naujos visuomenės ir valstybės koncepcija buvo suformuluota knygoje „**Varnašrama – socialinės ir dvasinės sveikatos manifestas**“⁴². Jos autorius yra anksčiau minėtas asmeninis Prabhupados sekretorius Jo Dieviškoji Malonybė Omas Višņupada Paramahamsa Parirayačarija Astottarasata Šri Šrimadas Harikeša Svamis Maharadža Višņupada, Tarptautinės Krišnos Sąmonės Organizacijos ačarija, arba paprasčiau – Harikeša Svamis.

Harikeša Svamis (Harikesa Swami) yra amerikietis (tikras jo vardas bei pavardė – **Bobis Kampanjola (Bobby Campagnola)**). Jis buvo Organizacijos nariu nuo 1970 metų, o mirus Prabhupadai, nuo 1979 spalio 11 d. tapo vienu iš 11 guru-įpėdinių bei turto tvarkytoju. Pasidalijant pasaulį, jam teko Sovietų Sąjunga, Rytų Europa ir Artimieji Rytai. Taigi savo knygos rašymo laikotarpiu jis buvo vyriausiasis visų sovietinių ir Rytų Europos krišnaistų guru ir visi jo sprendimai buvo jiems privalomi.

Vis daugiau Prabhupados mokinių traukiantis iš TKSO, Harikešos Svamio autoritetas didėjo – dešimtojo dešimtmečio pradžioje jis jau buvo vienas iš dviejų guru-įpėdinių, tebevadovaujančių judėjimui – nors jau buvo pagarsėjęs daugybe skandalingų poelgių. Pavyzdžiui, jis svajojo išgarsėti kaip roko žvaigždė. Tam tikslui Harikeša iš TSKO pinigų įsteigė roko studiją, daugiatūkstantiniais tiražais leido savo plokšteles ir versdavo sektantus jas platinti, nors netgi jo bendratikiai apibūdindavo jo sukurtus „transcendentinius garsus“ kaip „persileidusios dramblių bliovimą“. Be to, Harikeša buvo rimtai susidomėjęs okultizmu ir nieko svarbaus nespėdavo, nepamojavęs švytuokle virš magiškosios lentos. Jis konstravo amžinąjį variklį ir gamino skraidančią lėkštę bei kosmodromą jai. Jis buvo išpranašavęs, kad 1982 metais prasidės trečiasis pasaulinis karas, dėl ko daugybė jo mokinių pardavė visą turtą ir pasislėpė rūsiose, laukdami neišvengiamos pasaulio pabaigos. Kampanjola garsėjo ir savo nacionalizmu: jis sakydavo savo mokiniams Europoje, kad, jeigu jiems būsiamajame gyvenime pavyks įsikūnyti į amerikiečių kūnus, tai reikš,

kad jiems labai pasisekė. Tačiau, palyginus su kitų guru „interesais“, visa tai atrodo nekaltos keistenybės.

Pagaliau guru-įpėdinių sistema buvo panaikinta, ir judėjimo valdymas buvo perduotas aukščiausiam TKSO valdymo organui – Organizacijos Valdancijai Komisijai (GBC). Jos Vykdomosios tarybos pirmininkas buvo renkamas 12 mėnesių laikotarpiui.

Visa tai buvo daroma vykstant slaptai nuožmiai kovai tarp guru-sanjasių ir vedusių šventyklų prezidentų, siekusių užgrobti aukščiausią valdžią judėjime. Būtent šiame kontekste reikia nagrinėti „reformatorių sąjūdį“ TKSO viduje, jo dalyviai demaskavo daugybę guru-sanjasių nusikaltimų ir siekė išvalyti Organizaciją. Šiam sąjūdžiui vadovavo ambicingas Filadelfijos šventyklos prezidentas **Ravindra Svarupa** (tikras vardas ir pavardė – Viljamas Dedvaileris (William Deadwyler)). Nors „reformatoriai“ pasisakė už sugrįžimą prie Prabhupados idealų, jie iš tikrųjų sąmoningai ignoravo nedviprasmišką pirmenybę, kurią dar būdamas gyvas senis teikė sanjasinams.

Ir vis dėlto, 1998 metais Harikeša Svamis buvo išrinktas GBC Vykdomosios tarybos pirmininku trejiems metams. Tuo metu jis jau buvo sektos švietimo ministras, jos leidybos komplekso „Bhaktivedanta Book Trust“ vadovas (tai yra faktiškai spaudos ministras) ir visos TKSO turto tvarkytojas. Daugiametė kova baigėsi visišku Harikešos triumfu: jis faktiškai tapo sektos vadovu ir užėmė poziciją, kurios po Prabhupados mirties dar niekam nepavyko užimti. Taip jis sugebėjo išstumti „reformatorius“. Jis buvo labai populiarus TSKO, o tarp Rusijos krišnaistų jo populiarumas buvo tikrai beribis: jo portretai puošė jų patalpas, daug jo knygų buvo parduodamos jų kioskuose ir netgi buvo leidžiamas žurnalas rusų kalba vien apie jo asmenybę⁴³. Vadinas, kad kiekvienas Rusijos krišnaistas turėjo traktuoti Varnašramos koncepciją kaip dieviškąją visuomenės tvarką ir siekti jos įdiegimo visame pasaulyje.

Vis dėlto nekrišnaistui gana sunku sužinoti šios koncepcijos turinį: sektos vadovai slepia ją nuo „pašalinių“, manydami, kad jie yra

⁴³ Rusijos krišnaistai apie jį rašo taip: „[Mes norime] šlovinti mūsų brangių dvasinių mokytojų, nepaprastai kilnios dvasios Viešpaties Krišnos pasiuntinį, už jo iškilias savybes ir nuostabius darbus“ (*Prabhupada-sumedhasam*, 1 leid., p. 2).

⁴⁴ Faktą, kad Varnašramos koncepcija yra absoliučiai pagrįsta Prabhupados raštais, įtikinamai rodo citatos iš Prabhupados raštų rinkinio, pateikiamo žurnale „Missionerskoje obozrenije“, 1997, Nr. 4(18), p. 8-12.

nepakankamai apsišvietę jai suvokti bei priimti ir, sužinoję apie ją, gali sukelti skandalą. Būtent dėl to Harikeša, nors ir nenoromis, iš dalies pakeitė „kai kurias“ koncepcijos dalis (1997 m.). Jis tai padarė, ketindamas kiek pagerinti gana negatyvų savo organizacijos įvaizdį Vokietijoje. Tačiau leiskime sau nepatikėti jo priverstiniu ir daliniu atsisakymu, juo labiau kaip jis pats daug kartų rašydavęs, jo knyga yra absoliučiai pagrįsta paties Prabhupados raštais⁴⁴. Be to, jau po minėto atsisakymo, Harikeša knygoje, išleistose „vidaus naudojimui“ ir parduodamose TKSO knygynuose, lyg niekur nieko skelbta vis ta pati Varnašramos koncepcija.

Kokia gi yra šios koncepcijos esmė? Visų pirma, joje nepripažįstami demokratijos pagrindai, t. y. tie patys principai, į kuriuos apeliuoja krišnaistai, gindami savo teisę egzistuoti pliuralistinėje visuomenėje:

„Kadangi žmonių visuomenėje nėra galvos, neturintys proto žmonės, kurie nėra brahmanai, veda pasaulį į kupiną kančių savęs griovimą... Kol žmonių giminei nepradės vadovauti brahmanai, tol nebus taikos, laimės, pasitenkinimo“ (p. 106).

Valstybės religinis neutralitetas, klaidingai vadinamas ateizmu, buvo paskelbtas visuotinio nuosmukio priežastimi; šį nuosmukį galima įveikti, nedelsiant įvedant visame pasaulyje Varnašramos kastų sistemą, kuriai vadovaus krišnaistų vadovai. Kalbama apie savotišką valdžios užgrobigumą, kurį galima atlikti pavergus įvairių šalių intelektualinį elitą ir lemtingai veikiant žiniasklaidą:

„Šiuolaikinė visuomenės sistema, su kuria žmonės jaučiasi esą susiję, gali būti neskausmingai pakeista, nustačius tinkamus socialinius tikslus, kuriuos žino tikrieji vaišnavai ir vedų tekstai“ (p. 133).

Harikeša Svami norėtų „naudotis informaciniais visuomenės tinklais žinioms apie dieviškuosius dalykus skleisti“ (p. 136), t. y. paversti žiniasklaidą Krišnos Sąmonės propagavimo įrankiu, ne be pagrindo tikėdamasis, kad

„pertvarka greičiausiai vyks tose visuomenėse, kuriose daugelis informacijos galės skliti be kliūčių. Šiuo metu informaciniai kanalai piktnaudžiauja tuo, kad pavergia žmogaus protą, keldami materialius tikslus. Vaišnavų inteligentai gali sudvasinti šiuos kanalus ir naudoti juos dvasinėms permainingoms visuomenėje garantuoti“ (p. 134).

Naujojoje visuomenėje pertvarkyta žiniasklaida turės kitus tikslus:

„Varnašramos visuomenėje informacijos srautas bus kontroliuojamas brahmanų. Vadinasi visa žiniasklaidos skleidžiama informacija turės atitikti dvasinį standartą... Varnašramos visuomenė priklauso nuo intelektualaus brahmanų vadovavimo. Todėl Varnašramos visuomenė negali palikti žiniasklaidos kontrolės kitoms įtakingoms jėgoms“ (p. 146).

Taigi visos vadovaujančios pareigybės žiniasklaidos sistemoje priklausys aukščiausiai brahmanų kasta:

„Brahmanų uždavinys – mokyti liaudį, naudojant informacinių tinklų galimybes. Brahmanai taps žmonių patarėjais ir nulems visuomenės pobūdį“ (p. 118).

Aktoriai, komentatoriai, operatoriai ir kt. liks šudromis – žemiausia samdinių, dirbančių už pinigus, kasta. Tačiau

„visi, kas priima sprendimus, susijusius su skleistinomis žiniomis bei informacija, t. y. redaktoriai, žurnalistai, scenarijų autoriai arba režisieriai, turi būti brahmanai, išmokyti, kaip vadovauti visuomenei. Vadovaujamos brahmanų, žiniasklaidos priemonės tarnaus tam pačiam tikslui, kuriam jos tarnauja esant dabartinei kapitalistinei vadovybei – visuomenės stabilumui palaikyti. Tačiau tai bus ne priešusi aklavietę materialistinė, bet pažangi dvasinė visuomenė“ (p. 148).

Ideali visuomenės sistema – tai į ligi šiol nebūtas aukštumas iškelta ir nediskutuojama teokratija, pagrįsta kastų sistema. TKSŌ Varnašramos sistema yra kilusi iš

„Tobuliausio Viešpaties... Aukščiausiasis Ponas suteikė savo valdžią atstovams, vykdydantiems šiame pasaulyje jo priesakus... Aukščiausiasis Ponas nori, kad jo tobula visuomenės sistema (Varnašrama-dharma) būtų įdiegta kaip žmonių visuomenės standartas“ (p. 73, 81, 88).

Šiai kraštutinei autoritarinei visuomenei būdinga kastų sistema. Netgi Harikeša Svamis savikritiškai pripažįsta, kad

„Varnašramos Vyriausybė – tai reikia suprasti – yra ne fašistinis, tačiau griežtas režimas“ (p. 208).

Dažnai galima aptikti „organišką“ idealios sistemos aprašymą. Daugelis fašistinių ideologų mėgsta lyginti valstybę su organizmu, kuris turi galvą

(valdantijų elitą), rankas (policininkų ir karių kastą), pilvą (prekybininkų ir bankininkų kastą) bei kojas (darbininkus).

„Visuomenei tikrai turi vadovauti protinga galva, kuri priima sprendimus, atitinkančius absoliučius principus“ (p. 88).

Šis valdantysis elitas ir yra vaišnavos, vaišnavos-ačarjos, t. y. Organizacijos vienuoliai ir jų vadovai. Jokie rinkimai nėra reikalingi, nes

„kai paprasta liaudis pamatys, kaip jie veikia, ir išgirs, ką jie kalba, akivaizdu, kad ji bus sužavėta ir paklus šiems aukštos kvalifikacijos bei kupiniems malonės bei dvasingumo žmonėms, kurie rūpinasi tikrai aukščiausia žmonijos gerove“ (p. 82).

Krišnaistų guru išreiškė savo nuomonę ir apie darbininkus, kuriems jo sistemoje priklauso daugiau kaip pusė gyventojų. Štai ką jis mano apie juos:

„Šudroms tinka profesijos, susijusios su fiziniu darbu arba patarnavimu... Šudra tarnauja trimis kitoms visuomenės klasėms... Jo pajamos priklauso nuo jo užsakovų pasitenkinimo laipsnio... Žmonėms, turintiems šudros gabumų, yra skirta gyventi kitų trijų visuomenės grupių kontroliuojamiems... Jo (šudros – A. D.) interesų pagrindas – savo gašlumo tenkinimas, jis jaučia potraukį draudžiamiems šlykštiems dalykams, pavyzdžiui, mėšai, žuviai, kiaušiniams, o ypač perrūgusiam ir supuvusiam maistui. Šudrą labai traukia vynas, viskis, alus, cigaretės ir cigarai, dažnai ir narkotikai. Jis gali pralošti visus savo pinigus arba juos išleisti savo gašlumui patenkinti. Šudra nekenčia jokio juslinių malonumų apribojimo ir, esant menkiausiai galimybei, su visiško palengvėjimo jausmu atsiduoda pasimėgavimų ieškojimui. Jo mėgstamiausias užsiėmimas yra seksualinis gyvenimas. Neribotai skatinamas savo genitalijų, jis dieną naktį stengiasi turėti tinkamą aplinką savo gašliams troškimams... Šudros visuomet kontroliuojami to, kas atitinka jų polinkius. Geriausia jiems paklusti Varnašramos sistemos vaišnavų kontrolei. Tuomet jie pagaliau bus patenkinti“ (p. 215, 217, 227).

Beje, kitaip nei tradicinio induizmo kastų sistemoje, kur priklausomybė kastai nulemiama gimimo, naujų kastų nariai atrenkami pradiniam mokymosi mokykloje etape:

„Nėra žmogaus, visiškai neturinčio asmeninių savybių ir niekas negali veikti prieš savo prigimtį... O tam tikrų visuomenės klasių simptomų atsiradimas vaikui – tik laiko klausimas“ (p. 143).

Taigi žmogaus likimas nulemiamas ne aklo atsitiktinumo, bet valdančiojo elito. Kiekviena kasta įgis išsilavinimą, griežtai atitinkantį jos padėtį visuomenėje:

„Moksleiviai, pakankamai gabūs brahmanams skirtiems mokslams įveikti, gauna pakankamų žinių iš filosofijos ir visuomeninių mokslų. Kitoms visuomenės grupėms netikslinga mokytis šių mokslų ir jie joms nereikalingi. Be būsimų brahmanų, ilgas mokymosi kursas skiriamas tiktai kšatrijams (t. y. kariams, politikams), kuriems ateityje teks aukščiausios vadovaujančios pareigos. Kiti visuomenės nariai gauna atitinkantį jų kastą išsilavinimą, būtiną profesionaliam jų socialinių priedermių vykdymui...“

Maždaug 12 metų amžiaus vaikas išeina iš pagrindinės mokyklos, o tolesnis jo mokymasis priklauso nuo jo profesinių polinkių.

„Jeigu mokinys turi šudros, t. y. darbininko, gabumų, jį išmokys dirbti tam tikrą darbą. Jis lankys mokyklą tol, kol gaus pakankamai žinių tam darbui atlikti, bet ne ilgiau. Paskui jis paliks mokyklą, kad galėtų pradėti dirbti visuomenei naudingą darbą. Mokinys, pademonstravęs vaišijos (prekybininko) gabumų, įgis kiek platesnį išsilavinimą mokykloje, kurios specializacija bus susijusi, pavyzdžiui, su prekybininko, bankininko, žemvaldžio profesija. Šioms profesijoms labai platus išsilavinimas nereikalingas“ (p. 144).

Mokykloje nebus vietos religiniam pliuralizmui. Visose naujosios visuomenės mokyklose mokys tiktai krišnaizmo:

„Neverta pasakoti vaikams, lankantiems Varnašramos mokyklą, apie ateistų beprasmių principų klaidas, nebent tiktai tam, kad jie žinotų, kuo tiki kiti“ (p. 141).

Nepaisant nuolatinį krišnaistų pareiškimų apie taikos siekimą ir reguliariai jų rengiamus „taikos festivalius“, Varnašramos sistemoje svarbiausios funkcijos yra patikėtos kariškių kastai – kšatrijams. Ateities visuomenėje numatyti ir „atomo kšatrijai“, kurių uždavinys apima

„priešo nušlavimas nuo žemės paviršiaus dvasiškai ar elektroninėmis priemonėmis..., ginklu ir prietaisais“ (p. 180).

Dieviškosios sąmonės nešėjas, kaip vyriausybės vadovas, turi turėti galimybę

„vesti tiek gynybinį, tiek puolamąjį karą ir garantuoti kariuomenės pergalę... Jis turi pulti priešą, pavergti jį, neutralizuoti jo netinkamą elgesį, o paskui įkurti jo šalyje visuomeninės sąmonės bendriją“ (p. 163).

Matome globalinius planus:

„Jeigu viena visuomenė galės pasikeisti ir priimti dvasines vertybes, bus labai svarbu, kad tokios dvasinės visuomenės vadovai įtvirtintų jos interesus visame pasaulyje. Ginkluotai priešinsis tiktai demoniškos asmenybės, visa širdimi prisirišusios prie ateizmo ir materializmo. Būtent tokius žmones būtina išstremti. Tuomet pasaulis išvengs jų intrigų“ (p. 163). **„Ką reiškia kvaili ir sentimentalūs „gyvenimo ir išlikimo“ idealai pasaulyje, kuris aiškiai demonstruoja polinkį į autodestrukciją?“** (p. 181).

Neatskirama „idealiųjų visuomenės“ dalis yra priešų įvaizdis. TKSO savo priešus vadina „demonais“:

„Šiame pasaulyje gyvena trijų rūšių žmonės: dievo išrinktieji, demonai ir nekaltieji. Dievo išrinktieji tarnauja Aukščiausiam. Demonai aktyviai veikia, siekdami panaikinti visas žinias apie Dievą. Nekaltieji yra banda, sekanti paskui vadovaujantį visuomenei“ (p. 158).

Visiems piliečiams bus taikoma privaloma smegenų plovimo sistema.

„Pataisos priemonės, įdiegtos galingojo Varnašramos vado, neapsiribos vien įvairiais karinio įsikišimo būdais.

Ateizmo apnuodytų visuomenių piliečiai gaus brahmanų instrukcijas, kad suvoktų Varnašramos sistemos būtinumą... Galima lengvai atskirti naudingus visuomenės elementus nuo nenaudingų, pakvietus kiekvieną kartu giedoti mantrą „Hare Krišna“. Kartu giedant mantras, daugelis žmonių, šiuo metu galbūt net nusikaltėlių, gali apsivalyti ir dirbti visuomenei naudingą darbą. Jeigu kai kurie žmonės ir ateityje liks nenaudėliai, nors kiekvienam jų prieinamas apsivalymo kelias, prireiks, kad kiekvienu nepataisomu nusikaltėliu rimtai užsiimtų kšatrijų policija“ (p. 163, 177).

O štai kaip reikia diskutuoti su sistemos kritikais:

„Pavydžius, o ypač nesugebančius pagrįsti savo argumentų kritikus galima pakviesti viešai diskutuoti su brahmanais vien tam, kad būtų palaikoma tautos dvasia. Kšatrijus brahmanai kvies kritiniu atveju, jeigu prireiktų tuos agitatorius sudrausti“ (p. 165).

Labai įdomi yra ir nepaklusniųjų baudimo teorija:

„Kadangi Varnašramos bendruomenėje žmonėms nuo pat gimimo bus skiepijami tobuliausi elgesio standartai, nusikalstamumas čia bus neatleidžiamas. Todėl Varnašramos policija bus gana griežta įstatymo pažeidėjams, jiems bus skiriamos griežtos bausmės... Po bandymų nukreipti pradedančius nusikaltėlius į tiesos kelią, kšatrijų policija turės nepataisomus nusikaltėlius išvaryti arba pašalinti... Mirties bausmės taikymas yra nediskutuotinas. Šiuolaikinėje visuomenėje mirties bausmė laikoma beprasmišku žiaurumu, daugelyje šalių jos atsisakyta. Tačiau mirties bausmės panaikinimas tėra visuomenės vadovų nesąmoningumo įrodymas, bet ne gailestingumas žudikams... Jeigu žudikas nužudomas pagal religinį įstatymą, tai pagal karmos įstatymą jis atleidžiamas nuo pomirtinės bausmės.

Bausmės bus labai veiksminga bauginimo priemonė. Būtų geriau, jei sentimentalūs individualios laisvės šalininkai piktintųsi tuo, kad, negailestingai palaikant teisėtumą bei tvarką, neatsižvelgiama į nusikaltėlio socialinę kilmę bei aplinką“ (p. 176–177).

Taigi Krišnos Sąmonės Organizacija neigia laisvę. Tačiau, kai totalitarinių sektų kritikai kalba apie laisvės nebuvimą sektų bendruomenėse, jie kaltinami neobjektyvumu. Varnašramos teorija yra teorinis pačių sektantų propaguojamo laisvės uždraudimo pagrindas. Panašioms koncepcijoms propaguoti bei diegti visuomenėje krišnaistai, kaip ir kitos jaunimo religijos, noriai naudojasi sąžinės ir nuomonės laisvės teise. Tačiau neleistina piktnaudžiauti viena pagrindinių žmogaus teisių – sąžinės laisve, siekiant apriboti kitas pagrindines teises. Kaip mes matėme Varnašramos koncepcijos pavyzdyje, tai pagaliau sąlygoja ir teisės į sąžinės laisvę panaikinimą.

Krišnaistų planuojamas gyvenimas mums yra pakankamai aiškus. Tarp Rusijos krišnaistų ši knyga skirta „vidaus naudojimui“, todėl jiems

nepatinka, kai ją cituoja „pašaliniai“. Po pirmosios šių citatų publikacijos krišnaistai surengė masinę šmeižto kampaniją, kuri pasiekė kulminaciją jiems dalyvaujant Maskvos procese 1997 m. (žr. apie jį rinkinyje „Sektos prieš Bažnyčią“, Maskva, 2000). Svarbu priminti, kad jie skandalingai pralaimėjo procesą, tačiau iki šiol niekas negali paneigti, kad Varnašramos koncepcija turi didžiulę reikšmę šiuolaikinio krišnaizmo teologijoje.

Visiškai akivaizdu, kad TKSO yra grupė, skirta šiurkščiai užgrobti valdžią, pagrįsta griežtais totalitariniais principais ir svajojanti juos taikyti visai žmonijai, o visos krišnaistų kalbos apie „demokratiją“ ir „pakantumą“ tėra ne daugiau kaip priedanga toli siekiantiems mizantropiškiems ir agresyviems planams, išdėstytiems jų tikėjimo šaltiniuose. [...]

13. Visus Krišnos garbintojų reikalus Sankt Peterburge tvarko mafija

Baigiant būtinai reikia papasakoti apie antrojo 1998 m. pusmečio įvykius, sukėrusius Maskvos Krišnos sąmonės bendruomenę (MKSB), ir apie su jais susijusius faktus. Viskas prasidėjo nuo to, kai valdančioji taryba, kuriai vadovavo **Ravindra Svarupa (Viljamas Dedvaileris (William Deadwyler))**, – Filadelfijos šventyklos prezidentas ir pagrindinis kovotojas už valdžios persikirstymą MKSB, – pareiškė, kad didysis guru Harikeša Svamis išsikraustė iš proto. Kai jis statė skraidančias lėkštes ir joms skirtus kosmodromus, klausimų apie jo psichinę sveikatą nekilo. Tačiau dabar bendruomenės vadovas pasiskelbė esąs Krišnos bei jo mylimo mokinio Čaitanjos įsikūnijimas. Maža to, Harikeša pademonstravo savo sunkią dvasinę ligą, pareiškęs, kad nori reformuoti bendruomenę ir netgi išdrįso kritikuoti patį Prabhupadą (pavyzdžiui, jis palygino savo buvusį mokytoją su Hitleriu dėl jo pernelyg griežto požiūrio į seksą. Sanjasinas Harikeša pasakė, kad nori vesti savo psichoterapeutę Moniką Kranc – nepriklausančią MKSB, praktikuojančią „Naujojo amžiaus“ ekstrasensorikos metodus. Pasak kai kurių pranešimų, ji yra skandalingai pagarsėjusio guru Radžnišo, propagavusio visišką seksualinį palaidumą, mokymo pasekėja. Pasirodo, ji jau seniai užsiiminėjo seksu su Harikeša už „kuklių“ 300 dolerių per valandą sumą. Pasak Valdančiosios tarybos narių, Kampanjola jau seniai kentėjo dėl psichikos sutrikimų ir vartojo stiprius psichotropinius vaistus, kuriuos jis vadino

„transcendentiniais Vibhuti milteliais“. Vėliau jis esą staiga liovėsi juos vartojęs ir dėl to jam pakriko psichika, o tai sukėlė minėtas pasekmes. Tačiau tuo tarpu Tarybos sprendimu Harikeša buvo pašalintas iš visų jo užimamų pareigų. Į jo vietą buvo paskirtas susituokęs vienos šventyklos prezidentas. Realiai vadovavęs visam šiam procesui „nepaperkamas kovotojas“ už bendruomenės grynumą Ravindra Svarupa apdairiai rezervavo sau antrą vietą hierarchijoje. Atrodė, kad tai reiškia galutinį sanjasių pralaimėjimą.

Tačiau, kaip netrukus sužinojo Interneto vartotojai, taip išgarsėjęs guru išreiškė savo nepritarimą Komiteto vykdytai veiklai. Jis pareiškė, kad MKSB yra nusikalstama komunistinė-fašistinė organizacija, slopinanti savo narių laisvę ir apgaulinėjanti juos. „Tai korumpuota komunistų organizacija, kurioje domina tik pinigai, valdžia, nekilnojamas turtas ir nevaisinga institucinė veikla“, – be kita ko pareiškė Harikeša apie sektą, kuriai jis visai neseniai vadovavo. MKSB valdžios atėmimą iš guru, kurie tęsė mokytojų-mokinių seką, Valdančiąjai tarybai Harikeša pakomentavo kaip šimtą kartų mažiau kvalifikuotų asmenų paskyrimą vietoj vienuolikos nekompetentingų asmenų. Jis paragino visus savo mokinius palikti MKSB ir pridūrė, kad, jeigu nebus sugrąžintos jam priklausančios pareigos bendruomenėje, jis sukurs savo religiją ir nuves paskui save daugumą krišnaistų.

Įsižeidusi MKSB vadovybė atsakė savo buvusiam vadovui, kad jis pats atsakingas už visą neteisėtą krišnaistų veiklą, kadangi ji visa buvo skirta jo paties asmeninei materialinei gerovei. MKSB vadovybė apkaltino „atitolusį nuo visų pasaulietišku prisirišimų“ sanjasių tuo, kad jis gyveno pranokstančioje lakiausia vaizduotę prabangoje, seksualiai priekabiavo prie savo mokinių ir organizacijoje įvedė autokratinį valdymo režimą ir niekam neteikė ataskaitos. Jis išsunkdavo visus syvus iš savo pasekėjų, priversdamas juos surinkti jam kuo daugiau pinigų, o paskui juos, sutrikusios sveikatos ir be cento kišenėje, išmesdavo į gatvę. Pavyzdžiui, iškilo aikštėn istorija apie tai, kad Harikeša privertė savo mokinį išmesti iš namų jo paties motiną, perduoti šį namą ir jam atiduoti pinigus.

Harikeša daugybei žmonių grasino mirtimi, dėl to mažiausiai vienas mirė neaiškiomis aplinkybėmis. Taip pat žinoma, kad Harikeša išdavė KGB vieną krišnaistą, dažnai važinėdavusį į Sovietų Sąjungą su padirbtu pasu. Tai yra vienas iš netiesioginių įrodymų, jog egzistavo slapti MKSB

vadovybės ir KGB ryšiai. Buvo paskelbta, kad galbūt Harikeša įmaišydavo narkotikų į „Vibhuti“ miltelius, kuriuos jis vartojo daugelį metų.

MKSB emisarai paskelbė pasauliui apie savo susitikimą su Harikeša, mėgindami rasti kompromisą. Pasak jų, penkiasdešimtmetis guru atvyko, apsvilkęs spalvingus sportinius marškinėlius, Bermudų šortus ir beisbolo kepuraitę, kurią mūvėjo nugręžtu atgal snapeliu. Į susitikimą kartu su juo atvyko psichoterapeutė ekstrasensė ir jos mažametis sūnus, kurį Maharadža Harikeša paskelbė Prabhupados įsikūnijimu ir pareikalavo, kad visi dalyvaujantieji jam, kaip dievybei, parodytų deramą pagarbą. Į kompromisus Harikeša nesileido, o pareiškė, kad ruošiasi įkurti reabilitacinį centrą nukentėjusiems nuo psichologinės prievartos Krišnos sąmonės bendruomenės nariams. Paskui jis išdūmė su savo draugužė atostogauti į Prancūzijos Rivjerą.

Pasirodo, kad visi šie tolimi krišnaitų „apsišaudymai“ yra tiesiogiai susiję su Rusija. Virtuali internetinė erdvė mirgėjo pranešimų, rašytų Rusijos gyventojų. Harikešos maskviečių mokinių grupė parašė atvirą laišką MKSB, reikalaujama nedelsiant grąžinti mylimą mokytoją. Priešingu atveju, rašė Maskvos krišnaistai, mes įvykdysime kolektyvinę savijudybę. Kiti labiausiai atsidavę Harikešos pasekėjai, kai kuriais duomenimis, užpuolė leidyklos „Bhaktivedanta Book Trust“ sandėlius ir išsinešė knygų bei įvairių prekių už 800 000 JAV dolerių. Oficialus Rusijos krišnaitų radijas „Krišnaloka“ taip pat stojo į Harikešos pusę ir tiesioginiame eteryje pareiškė, kad MKSB – „pavojinga totalitarinė sekta, paverčianti zombiais savo narius, suluošinant ir žalojanti vaikus. Jos vadovybei rūpi tik valdžia ir pinigai“. Valdančioji taryba tuoj pat išleido įsaką dėl „Krišnalokos“ vadovybės pakeitimo. Radijo veikla taip ir nebuvo atnaujinta.

Peterburgo Krišnos sąmonės bendruomenės šventykla, pati didžiausia Europoje, visiškai palaikė Harikešos liniją ir išprovokavo skilimą. Paskui į viešumą iškilo eilinė duomenų apie Peterburgo krišnaistus dozė. Pasirodė, kad visus šiauriečių Krišnos garbintojų reikalus tvarko armėnų mafija, kurios vienas iš autoritetų yra Peterburgo šventyklos prezidentas, žinomas kulto vardu Kamalamala. Jis šventyklos viduje įrengė du „liukso“ stiliaus kambarius, skirtus tik Harikešai jo vizitams į miestą. Kitas armėnų autoritetas – Brahmananda Puri, kiekvieną kartą Harikešai lankantis

Rusijoje, ėteikdavo jam šešiaženklas sumas JAV doleriais, tai daugelis vertino kaip mokestį už tai, kad Kamalamala buvo paskirtas prezidentu, o Brahmananda – „Krišnalokos“ vadovu. Jiedu buvo glaudžiai susiję su Brahmika Dasa – „Prema Invest“ kompanijos, kuri užsiiminėjo spekuliacijomis valiutos biržoje bei nekilnojamoju turtu, prezidentu. Visa ši grupė kartu su ypač turtingu Sanjasu Dasu 1992 m. pradėjo aktyvią kampaniją prieš Vykdomosios tarybos emisarų atstovus, kuriuos taryba siuntė į Rusiją. Sklandė gandai ir apie jų prisidėjimą prie žiauraus fizinio susidorojimo su Šri Rama Dasa – Prabhupados mokiniu, kurį Valdančioji taryba buvo atsiuntusi į Maskvą eiti šventyklos prezidento pareigų. Nežinomi žmonės užpuolė Šri Ramą gatvėje ir sumušė taip, kad jis atsidūrė ligoninėje. Netrukus po to jis išvyko iš Rusijos, užleidęs savo vietą Harikešos paskirtam žmogui.

Taip pat tapo žinoma, kad „Prema Invest“ dėl Rusijos krizės prarado labai daug pinigų (kai kuriais duomenimis, 20 milijonų JAV dolerių). Tiesa, pasirodė, kad asmeninėje Harikešos sąskaitoje Šveicarijos banke liko nemenkos sumos, kurios MKSB tvirtinimu, yra bendruomenės nuosavybė. Tačiau Harikeša šiuo klausimu laikosi kitos nuomonės. Maža to, netrukus po banko nuostolių Harikeša paskambino savo mokiniui Brahmai Muhurtai (kuris tada ėjo „Bhaktivedanta Book Trust“ vadovo pareigas), reikalaujamas nedelsiant pervesti visus leidyklos pinigus jam. Atsisakius Harikeša grasino „paskelbti dokumentus apie nelegalią leidyklos veiklą“. Galiausiai Valdančiosios tarybos Vykdomasis komitetas per derybas sumažino reikalaujamą sumą iki 500 000 dolerių, kurie ir buvo ėteikti Harikešai. Paskutiniaisiais 1998 metų mėnesiais Harikešai buvo dar perduotas vienas milijonas dolerių. Vykdomojo komiteto vadovybė pareiškė, kad, jeigu jis to nebūtų padaręs, rusų mafija būtų nužudžiusi keletą MKSB lyderių.

Skilimas tęsiasi ir toliau. Kas atsitiks Krišnos sąmonės bendruomenei, parodys laikas. Mėgindama atsiriboti nuo Harikešos palikimo, ji padarė keletą precedento neturinčių pareiškimų apie baisų tyčiojimasi iš vaikų, kuris vyko visose uždaroose krišnaistų mokyklose internatuose – gurukulose. Dabar mes tapsime kitokie, tvirtino smarkiai praretėjusi MKSB vadovybė. Tačiau kur garantija, kad visa tai nepasikartos?

⁴⁵ Visa anksčiau išdėstyta informacija apie paskutinį MKSB skandalą buvo paimta iš alternatyvaus krišnaistų tinklapio internete /<http://vnn.org/europe/>.

Kai kurie krišnaistų šaltiniai praneša apie slaptas derybas tarp Vykdomojo komiteto narių ir Harikešos dėl galimo jo sugrįžimo į visas jo seniau eitas pareigas MKSB. Be kita ko, aptariama galimybė paskirti Harikešą vyriausiuoju Rusijos guru. Daugelis MKSB lyderių, taip pat Harikešos mokiniai, laiko jo „psichikos sutrikimą“ sąmoninga simuliacija, kurios jis griebėsi tam, kad nuslėptų milžiniškus finansinius nuostolius ir seksualinius poelgius. Neva vieną vakarą per Rusijos biržos krizę praradęs 20 milijonų dolerių, Harikeša pareiškė: „Dabar viskas baigta“. Kitą dieną jis inscenizavo savo „atsidūrimą prie pat mirties vartų“, nuo kurio jį „išgelbėjo“ Monika, davusi jam „naują širdies čakrą“⁴⁵.

Derybos sužlugo: Harikeša galutinai nutraukė ryšius su MKSB ir tapo „Naujojo amžiaus“ ezoteriniu mokytoju – vienu iš daugelio. Paskui jį nuėję krišnaistai priėmė naują savo mokytojo tikėjimą. Ši istorija yra gana pamokanti: mes vėl įsitikiname, kad, kol išlieka guruizmo sistema, tai yra neribota žmonių valdžia savo pasekėjų kūnams ir sieloms, visada išlieka tikimybė, kad jie neišvengs pagundos naudotis šia savo valdžia, kenkdami kitiems žmonėms. Būtent taip atsitiko dramatiškoje „didžiojo guru“ – Jo Dieviškosios malonės Om Višnupados Paramahamsos Pariraiacarjos Astottarasatos Šri Šrimados Harikešos Svamio Maharadžos Višnupados – pakilimo ir nuopuolio istorijoje.

Kaip *post scriptum* galima pridurti, kad Rusijos Krišnos sąmonės bendruomenei pamažu pavyksta įveikti skilimo pasekmes. Peterburgo šventykla, kurios ji neteko, vis labiau virsta „Naujojo amžiaus“ dvasingumo centru ir jau nebekonkuruoja su Maskvos šventykla. Išgyveno jie ir skandalus, susijusius su žvėriška vieno krišnaisto įvykdyta ritualine vienuolio Grigorijaus (Jakovlevo) žmogžudyste Sibire, ir tai, kad kitas Maskvos krišnaistas išprievertavo 12 metų mergaitę. Pastaruojų metu Krišnos sąmonės bendruomenė ir jos dukterinės įmonės vis labiau skverbiasi į maisto pramonę, ir vis dažniau maskviečiai, parsinešdami namo duonos parduotuvėje pirktą tortą, mažame įdėkle perskaito, tarkime, užrašą „OOO Prasad“ arba „Vegetariškos kultūros draugija“, kuris liudija apie tai, kad jie buvo apgauti, nes be savo žinios pirkto stabams paaukotą maistą.

⁴⁶ 9 sk. priedą parašė diakonas Michailas Plotnikovas (praeitame leidime pasirašęs slapyvardžiu Anatolijus Michailovas).

⁴⁷ Įdomu, kad Bhaktivedanta Prabhupada nebuvo iš jų tarpo. Žr.: *Haribol*. Neeilinė leida. 1 dalis, 7 p..

Priedas⁴⁶**Neokrišnaistai, nepriklausantys MKSB**

Be Tarptautinės Krišnos Sąmonės Organizacijos, egzistuoja ir kitos neokrišnaistų misijos, kurios veikia daugiausia krikščioniškose šalyse. Norėdamos koordinuoti savo veiklą, jos kartu su atskirais MKSB atstovais įkūrė „Tarptautinę vaišnavų asociaciją“. Trys jos nariai – „Šri Čaitanja Sarasvath Math“, „Gaudija Math“ ir „Čaitanjos misijos Žinių apie Tapatybę institutas“ – turi savo filialus Rusijoje.

„**Šri Čaitanja Sarasvath Math**“ (ČSM) Vakarų Bengalijoje (Indijoje) 1941 m. įkūrė Šrila B. R. Šridharas Gosvamis, Bhaktivedantos Svamio Prabhupados gurubhai („brolis“, to paties guru mokinys). Abu jie buvo Šrilos Bhaktisiddhantos Sarasvati Thukuros, „Gaudija Math bendruomenės“ įkūrėjo guru, mokiniai. Ši bendruomenė buvo įsteigta krišnaistų atgimimo metu, siekiant skleisti, ypač pasiturinčių gyventojų tarpe, gaudija vaišnavizmo (čaitanizmo) vrindavanos atšaką – penktąją, vėlyviausią višnuizmo sampradają. Po Thukuros mirties tarp dvylikos jo paskirtų Bendruomenės vadovų⁴⁷ prasidėjo kova dėl valdžios ir didelio velionio palikimo, o tai sukėlė Bendruomenės nuosmukį. Ant jos griuvėsių atsirado „Šri Čaitanja Sarasvat Math“ ir dabartinis „Gaudija Math“.

Siekdamas apsaugoti ČSM nuo liūdno „Gaudija Math bendruomenės“ likimo, Šridharas Gosvamis (miręs 1986 m.) paskyrė įpėdiniu savo sūnų, kuris dabar ir vadovauja organizacijai kaip „XII patriarchas Šri Vaišnavizmo Gaudija Jo Dieviškoji Malonė Višnupadas Šri Šrila Bhakti Sundaras Govinda Dev-Gosvamis Maharadža, šventasis Tarptautinės Vaišnavų Čaitanja Sarasvat Math Misijos vadovas ačarja“. Nuo 1996 m. jis beveik kasmet atvažiuoja į Rusiją ir rengia daugelį dienų trunkančias programas-festivalius Pamaskvio pensionatuose.

Be Bengalijos, ČSM centrų esama Italijoje, Anglijoje, Airijoje, Vokietijoje, Pietų Afrikoje, Venesueloje, Meksikoje ir Malaizijoje. JAV veikia du ašramai: Niujorke ir San Franciske, beje, amerikiečių filialas, kuris vadinasi „Gaudija Vaišnava bendruomenė“, buvo sukurtas neokrišnaistų, kurie atskilo nuo MKSB. Devintajame dešimtmetyje Bendruomenė ilgai konfliktavo su San Francisko valdžia, kuri mėgino apriboti įkyrų Bendruomenės prekyvimą savo literatūra miesto gatvėse.

Į Rusiją ČSM prasiskverbė dešimtojo dešimtmečio viduryje: jis buvo importuota iš Amerikos Georgijaus Aistovo, kuriam dabar yra kiek daugiau nei 30 metų. Georgijus buvo emigravęs į JAV, kur iš pradžių prisijungė prie MKSB, o vėliau perėjo į paralelines neokrišnaistų struktūras. Georgijus, gavęs Džaganathos Valabhos vardą, buvo paskirtas ČSM šikša-guru (mokančiuoju guru, kuris neturi teisės kitų išventinti į guru) Rusijoje, tačiau iš esmės atlieka sektos vadybininko funkcijas. Pasak buvusių ČSM narių pranešimų, Aistovas yra kelių komercinių įmonių savininkas.

Nedideli ČSM skyriai veikia Maskvoje ir Sankt Peterburge kaip religinės grupės (be registracijos). Maskvoje ČSM pasekėjų yra maždaug 70, visoje Rusijoje jos skyrių vargu ar bus daugiau negu keliolika, tačiau kai Maharadža atvažiuoja į Rusiją, jo programose apsilanko šimtai „besidominčių“.

ČSM (kaip ir „Gaudija Math“) mokymas bei praktika panašūs į tuos, kurie yra priimti MKSB. Pagrindinis skirtumas yra mažesni reikalavimai, kuriuos „mathos“ kelia savo pasekėjams: kasdien reikia sukalbėti ne daugiau kaip keturis mantros „ratus“, sutuoktiniams leidžiama santykiuoti ne tik tomis dienomis, kai labiausiai tikimasi pastoti, visų trijų išventinimo lygių įveikimas („pranama mantra“, pati iniciacija ir išventinimas į „brahmanus“) nereikalauja kelerius metus sunkiai vargti, atliekant religinės praktikos „tarnystes“ ir standartus kaip MKSB. Pasak buvusio ČSM pasekėjo ruso, dėl Aistovo-Valabhi laisvo elgesio daugelis „atsidavusiųjų“ rūko, kai kurie girtauja ir netgi vartoja narkotikus. Tokia situacija nuolat skatina Rusijos krišnaistų nutekėjimą iš MKSB į „mathi“.

„Čaitanjos misija „Žinių apie tapatybę institutas““ susikūrė aštuntojo dešimtmečio pabaigoje Havajuose. „Čaitanjos misijos“ įkūrėjas ir vadovas yra Džagadas Guru Siddhasvarupananda Paramahamsa Prabhupad (Chrisas Batleris). Jis gimė 1948 m. Naujajame Orleane. Kai jam buvo dveji metai, jo tėvai kartu su juo išsikraustė į Havajus, čia jis ir užaugo. Batleris pradėjo lankyti užsiėmimus Havajų universitete Oaho mieste, bet ilgai ten neužsibuvo, tačiau, vadovaujamas įvairių guru, pradėjo praktikuoti kundalini jogą. Labai greitai, 1968 m., jis įkuria savo Nirvana-jogos centrą Haiku mieste Maui saloje ir netrukus tampa gana

⁴⁸ *Haribol*. Neeilinė laida. 2 dalis, p. 3.

⁴⁹ *Haribol*. Neeilinė laida. 1 dalis, p. 6.

⁵⁰ Džagat Guru Siddhasvarupananda Paramahamsa. *Anapus sektantizmo ir religinio fanatizmo*. Tapatumo institutas p.16.

populiarus tarp Havajų hipių, pasivadinęs Sai Jang vardu. 1970 m. Batleris sukuria nepriklausomą nuo MKSB „Krišna-jogos bendruomenę“, tačiau jau kitais metais kartu su savo mokiniais prisijungia prie Prabhupados organizacijos. Iš jo Batleris gavo sanjasą (vienuolišką iššventinimą), tačiau vėliau, pasak „Čaitanjos misijos“ Maskvos skyriaus direktoriaus, jis „priėmė žmoną su vaikais“ ir pradėjo gyventi kaip grihasti (namų šeimininkas). Jo pasekėjai aiškina tai tuo, kad pasiekęs tikrojo dvasinio mokytojo lygmenį, Batleris pakilo virš varnašramo taisyklių, pasak kurių sanjasino ašramas (lygmuo) yra gerokai aukščiau už grihasti lygmenį.

Batlerio vedybos buvo viena iš priežasčių, kad jis nutraukė santykius su MKSB po Prabhupados mirties. Paskui jį pasitraukė kai kurie krišnaistai, kurie nepripažino vienuolikos Prabhupados „guru-įpėdinių“. Prabhupados paskirtus MKSB vadovus Batleris vadina „besivaidijančiais demonais“⁴⁸, „mintančiais išmatomis“ ir „blogesniais už sparvas ir muses, o tie, kurie jais seka, taip pat yra panašūs į sparvas ir muses“⁴⁹. Batlerio krišnaizmas, palyginus jį su MKSB ortodoksiniu, yra vakarietiškesnis: jo mokiniai nesiskuta galvų, nenešioja dhoti ir sarių, kirtanus dainuoja, pritardami gitara, pats Batleris greičiau primena amerikiečių televizijos pamokslininką, o ne induistų guru. Beje, Batleris pretenduoja vadintis „Viso pasaulio mokytoju“ (taip verčiamas jo paties sau suteiktas titulas „Džagat Guru“), „skirtingai nuo konkrečios sektos mokytojo, tikėjimo, rasės ar tautybės“⁵⁰.

Pagrindinis Batlerio organizacijos centras yra JAV, Havajuose. Kiti centrai yra įsikūrę Kalifornijoje, Didžiojoje Britanijoje, Šveicarijoje, Australijoje, Naujojoje Zelandijoje, Filipinuose. Taip pat yra nedidelės (dviejų trijų žmonių) misijos Čekijoje, Vengrijoje, Norvegijoje ir Vokietijoje. Gausiausias ir aktyviausias „Čaitanjos misijos“ filialas veikia Lenkijoje, iš kur 1991 m. į Rusiją buvo atsiųstas pirmasis misionierius. 1992 m. Rusijoje misionieriai apsilankė dar du kartus, atsirado pirmieji pasekėjai. 1993 m. batleristų organizaciją užregistravo Maskvos miesto Teisingumo valdyba. Šiuo metu centrai veikia Sankt Peterburge, Vladivostoke, Lvove ir Kijeve.

⁵¹ Pirmasis ir galbūt, vienintelis šio puikios poligrafinės kokybės žurnalo numeris pasirodė 1996 m.

Misijos vadovai Rusijoje – Batlerio inicijuoti mokiniai Višnu das (Voldemaras Kočuba) ir Hari dasi (Hanna Polak) – Lenkijos piliečiai. „Žinių apie tapatybę instituto“ Maskvos skyriaus direktorius ir žurnalo „Haribol Žinios“⁵¹ redaktorius – Omkara das (Olegas Stanislavskis).

Bendrabutyje Maskvos centre gyvena apie dešimt žmonių, daugiaž nuolatinių parapijiečių yra apie penkiasdešimt – daugiausia jauni 20–30 metų žmonės. Maksimalus klausytojų, susirenkančių į Misijos pamokslininkų iš užsienio renginius – iki šimto žmonių. Nuomojamose salėse kartą per savaitę vyksta Batlerio vaizdo paskaitos ir meditacijos, kuriose dalyvauja keletas žmonių. Lapeliai, raginantys apsilankyti šiose misionieriškose akcijose, klijuojami visame mieste.

Batlerio mokymas yra supaprastintas Svamio Prabhupados doktrinos išdėstymas. Autoritetingais šaltiniais pripažįstami senovės ir viduramžių induistų šventųjų tekstų vertimai ir komentarai, kuriuos atliko Šrila Prabhupada: „Bhagavad-Gita, kokia ji yra“, „Šrimad-Bhagavatam“, „Šri-Išopanišad“ ir kt., taip pat Chriso Batlerio ir kai kurių kitų neokrišnaistų autorių, pavyzdžiui, Bhaktivenodos Thakuros, kūriniai.

Neokrišnaizmo prisitaikymas prie krikščioniškos civilizacijos leido batleristams išplėtoti specifinę ritualinę labdarą: valstybiniuose socialinės rūpybos centruose jie dalija stabams (Krišnai) paaukotą maistą, tuo metu rodydo misionierišką skaidrių programą ir sako pamokslą. Pinigai šiems projektams gaunami iš užsienio centrų.

„Čaitanjos misijai“, taip pat ir MKSB, būdingas guru, kaip neklystančio Dievo atstovo, garbinimas. Pasak Misijos Maskvos skyriaus direktoriaus, dvasinės pažangos raktas – tyrojo Krišnai atsidavusiojo, tai yra Chriso Batlerio, patenkinimas. Galima įsitikinti, kaip „tobulusis Mokytojas“ demonstruoja savo neišmanymą arba nesąžiningumą, pavyzdžiui, mėgindamas pagrįsti žinomą sektantiško sinkretizmo tezę, skelbiančią, kad skirtingų religijų pasekėjai garbina tą patį Dievą:

⁵² Džagat Guru Siddhasvarupananda Paramahamsa. Anapus sektantizmo ir religinio fanatizmo. 9 psl.

⁵³ Žr.: *Islamas: Enciklopedinis žodynas*. Maskva.: Nauka, 1991, p. 19.

⁵⁴ Žr.: *Induizmas. Džainizmas. Sikhizmas: Žodynas*. Maskva.: Respublika, 1996, p. 243.

⁵⁵ Džagat Guru Siddhasvarupananda Paramahamsa. *Dvasinė meilė. Jėzus myli Krišną*. Maskva.: Čaitanjos Misijos Žinių apie tapatybę institutas”. p. 30.

„Taigi, nors Dievas vienas, Jis turi daug vardų, kurie pagrįsti skirtingomis jo savybėmis. Dievas vadinamas Jehova, kadangi Jis visagalis. Dievą vadina Alachu – tai reiškia, kad Jis visus užjaučia. Ir Jį vadina Krišna, kas reiškia „Pats patraukliausias Asmuo“.“⁵²

Tačiau iš tiesų *Jehova* (tiksliau, *Jahve*), išvertus iš senovės žydų kalbos, reiškia „Esantysis“, o ne „visagalis“, *Allah* (iš arabų k. *Al-ilah*) – tiesiog „Dievybė“⁵³, o ne „užjaučiantis“, ir galiausiai *Krišna* – „juodas“ arba „tamsiai mėlynas“⁵⁴, o tai patinka toli gražu ne visiems. Beje, gali būti, kad sanskritiškas žodis *krišna*, kaip rusų k. *krasnyj*, kilo iš indoeuropietiškos šaknies, kuri reiškia „gražus“.

Užsiiminėdamas prozelitizmu krikščioniškoje terpėje, Batleris dažnai apeliuoja į Bibliją, deklaruodamas, jog nėra prieštaravimų tarp krikščionių Apreiškimo ir jo „Mokslo apie Tapatybę“, kurį jis pristato kaip Religiją iš didžiosios raidės, visų kitų religijų esmę:

„...Užtenka vien žvilgtelėti, kad pradėtum suprasti padėtį, kurią užima Jėzus ir Krišna. Jėzus – sūnus, o Krišna – tėvas. Jėzus – Krišnos sūnus! Todėl Jėzus ir vadinamas Kristumi, kad jis buvo pateptas Krišna. Šio fakto grožis yra didingesnis už bet kokį pašlovinimą! Šis žinojimas išvaduos pasaulį iš nerimo persmelkto

⁵⁶ Ten pat. Maskva, p. 63.

⁵⁷ Džagat Guru Siddhasvarupananda Paramahamsa. *Anapus sektantizmo ir religinio fanatizmo*. p. 9.

⁵⁸ Ten pat.p. 7.

⁵⁹ Džagat Guru Siddhasvarupananda Paramahamsa. *Reinkarnacijos realijos*. p.16

sektantizmo gniaužtų... Mes pamatysime, kad Jėzus nenori nieko kito ir nemoko nieko kito negu Krišna!⁵⁵

Krikščioniui nebūtina pasiskelbti induistu... „Krikščionio“ pavirtimas „induistu“, „musulmonu“ jam nieko nepadėtų. Likite su savo drabužiais, su savo statusu: išorinis pasikeitimas jums nepadės. Tačiau priimkite šias papildomas Gitos žinias ir pažinkite tikrąją žodžio „krikščionis“ reikšmę⁵⁶.

Bhagavad-Gitos pabaigoje Krišna tvirtina: „Palik visas religijos ar tikėjimo atmainas ir tiesiog mylėk mane“⁵⁷.“

Kitaip tariant, norint tapti tikru krikščionimi, reikia tapti krišnaistu. Savo ištikimybės Kristui patvirtinimas, pasak Batlerio, yra religinio fanatizmo požymis:

„Jeigu kas nors galvoja: „Aš – krikščionis“, jis laikys musulmonus arba induistus savo priešais, ir atvirksčiai. Tokie skirstymai neturi nieko bendro su tikrąja religija, o yra pagrįsti klaidingu kūnišku tapatumu, todėl tiek daug konfliktų ir religinių karų remiasi šiuo pagrindu“.⁵⁸

„Tikroji“ religija, – tvirtina Batleris, – kalba apie žmogaus ir jo sielos tapatumą, o sielos tikslas – galutinai išsivaduoti iš kūno, išsiveržti iš gimimų ir mirčių rato: „...jeigu jūs neturėtumėte materialaus kūno, jūs būtumėte Dievo karalystėje“⁵⁹.

Šį pagonišką požiūrį į žmogų Batleris dėl nežinojimo arba sąmoningai stengdamasis suklaidinti pateikia kaip aukščiausią pažinimą, būdingą skirtingoms religijoms, tarp jų ir krikščionybei.

9 skyrius. „Transcendentinė meditacija“ (TM)

Maharišio perengta Transcendentinė Meditacija ir TM-Sidhi programa atskleidžia paslėptą kiekvieno studento genijų.

1. Žmogus, pats to nežinodamas ir gal net būdamas krikščionis, aukoja stabams

Ši pseudoinduistinė totalitarinė sekta, taikanti naujausius rinkodaros metodus, Rusijoje yra gana plačiai paplitusi. Pastaruoju metu jos veikla vis labiau pastebima. Veikia transcendentinės meditacijos studijų būreliai ir klubai, o Ščiolkovo ir Friazino miestuose Maskvos srityje, taip pat Omske, Irkutske (galbūt ir kitose vietose) yra gamyklų, gaminančių konditerinius gaminius, paaukottus stabams („Maharišio sausainius“), kurie pardavinėjami visoje šalyje. Spaudoje nuolat pasirodo reklaminių publikacijų apie sektą ir jos metodą, o TM nariai ypač aktyviai skverbiasi į politinius ir politologinius sluoksnius, siūlydami įvesti šalyje tvarką, pasitelkus jų organizacijoje parengtus „mokslinius“ metodus. Tuo metu, kai kitos sektos siekia gauti religinės organizacijos statusą (pavyzdžiui, scientologija, kuri visame pasaulyje reikalauja, kad ją laikytų religija), TM priešingai, visai nuo to atsižegnoja. Jos organizatorius „Jo Šventenybė“ **Maharišis Mahešas Jogis (Maharishi Mahesh Yogi)** pasirinko kelią, padedantį populiarinti jo organizaciją: jis tvirtina, kad TM neturi nieko bendra su jokia religija – tai yra išskirtinai mokslinis medicininis metodas, padedantis žmogui atsipalaiduoti, padidinti savo potencialą, pagerinti sveikatą.

Studentiškuose Vakarų universitetų miesteliuose buvo įgyvendinta aktyvi kampanija už transcendentinę meditaciją, pasitelkiant „kietus“ tokio tipo užrašus: „Nori gauti kaifą be narkotikų – ateik pas mus: užsikabinsi kaip slyva stiklainyje!“ Kai kuriuos žmones tai paveikia. Sektos nariai labai mėgsta demonstruoti įvairias lenteles ir grafikus: TM pradėta taikyti tokiam mieste – nusikalstamumo kreivė ryškiai nukrito žemyn, ir kuo toliau, tuo labiau. O viskas dėl to, kad gyventojai pradėjo medituoti. Pradėkite medituoti savo mikrorajone, ir pas jus nusikalstamumo kreivė eis žemyn, o gamybos kreivė šoktelės aukštyn. Jie tuoj pat nubraižys ant lentos kreivę ir parodys krūvą kitų grafikų,

⁶⁰ Sektantai netiksliai vartoja terminą: „pudža“ sanskrito kalba reiškia pamaldas šventykloje, o iniciacija vadinasi „dikša“.

kur mirtingumo kreivė šliaužia žemyn, geros savijautos kreivė šauna aukštyn.

Iš pradžių mes jau kalbėjome, kaip vyksta iniciacija (puodža⁶⁰) TM. Tarkime, jūs susidomėjote šiuo „moksliniu metodu“. Pirmojoje paskaitoje, kur lektorius lazdele rodo įvairiausias kreives, visa siena būna nukabinėta grafikų. Štai encefalograma, kurią padarė medituojančiam žmogui, ir joje kreivė yra vienokia, o nemedituojančio žmogaus encefalograma atrodo kitaip. Pažiūrėsi – ir iš tikrųjų lyg ir yra skirtumas. Neinformuotam žmogui tai gali padaryti įspūdį. O kai tik potencialus klientas susidomės, jam sako: pas mus viskas prasideda nuo iniciacijos; joje nieko religinio nėra, tačiau kadangi mūsų organizatorius – indas, tai paprastai mes pradedame nuo folklorinės ceremonijos. Ateikite, pasiėmę baltą skarelę, obuolį arba apelsiną ir gėlę.

Ir štai žmogus ateina į pusiau užtemdytą kambarį, kur įtaisytas kažkas panašaus į altorių su guru, kurį TM įkūrėjas Maharišis Mahešas Jogis vadina savo mokytoju, nuotrauka. Šio plaukuoto barzdoto indo vardas buvo **Svamis Brahmananda Sarasvatis Maharadža**, arba tiesiog **Gurudevas**. Smilksta aromatinės lazdelės, dega žvakės. Atėjusiajam liepiama patiesti skarelę ir padėti ant jos vaisių, kurių jis atsinešė. Jis tai padaro, o paskui jo instruktorius klaupiasi ant kelių ir pradeda kažką ilgai murmėti nesuprantama sanskrito kalba. Žinoma, naujas žmogus nieko nesupranta, tačiau iš tikrųjų sakomas tekstas yra savęs pašventimo guru malda, kuris vadinamas „dievu“, „aukščiausiuoju“ ir pan. Gurudevas skelbiamas indiškų dievybių įsikūnijimu. Potencialus adeptas stovi šalia ir laiko gėlytę, o tai yra tipiška indiška maldos poza. Po to guru kažką labai tyliai šnibžda – pasirodo, jis ištaria individualią atėjusiojo mantrą, kurią tas turės kartoti po 20 minučių rytais ir vakarais. Kadangi jis šnibžda labai tyliai, o mantrą niekam negalima sakyti, tai naujokas būna priverstas klauptis ant kelių šalia jo, ir jau tada jam į ausį šnibžda mantrą. Tai ir yra dar vienas vadinamojo „transcendentinio gudravimo“ pavyzdys, kai žmogus, pats to nežinodamas ir netgi galbūt būdamas krikščionis, paaukojo stabams, dalyvavo jiems skirtoje maldoje ir netgi atsiklaupė prieš juos ant kelių. Naujokui pasakys, kad jo mantra jam išrinkta individualiai ir žinoma tik jam. Kartodamas ją, jis pasieks teigiamų rezultatų:

⁶⁰ Faak F.-W. und Gandow T., *Transcendentale Meditation*. München, 1992, p. 27.

sveikata pagerės, protinis potencialas padidės, jis patirs kaipą be narkotikų, kurio jam nesinorės netekti, kadangi jis visą laiką plūduriuos palaimoje ir iš visų pusių ant jo byrės gėrybės. Jeigu kas nors sumanys jį apiplėšti, tai pakeliui būtinai suklups ir pargrius. Apskritai, jeigu visame pasaulyje būtų medituojama, tai jau seniai būtų atėjusi gerovė ir klestėjimas, kadangi su tais, kurie medituoja, nieko blogo negali atsitikti. Mantra – tai baisi paslaptis; ją žino tiktai instruktorius, tačiau ir jis pamiršo, kadangi ją žino tiktai žmogus, kuriam ji buvo duota, ir jeigu, neduok Dieve, jis kam nors ištars ją garsiai, tai gali sukelti baisias nelaimes tiek jam pačiam, tiek ir žmogui, netyčia sužinojusiam jo paslaptį. Taip žmogų sulaiko sektoje, manipuliuodami baimės jausmu, o tai yra ne kas kita kaip paprastas šantažas.

Iš tikrųjų jokios paslapties čia nėra: mantra duodama pagal žmogaus amžių, kuriame žmogus praėjo iniciaciją. Jeigu paklaustumėte sektos nario, kokio amžiaus jis buvo išventintas, o po to pasakytumėte garsiai jo mantrą, tai sukeltų nepaprastą efektą. Štai šis baisusis „slaptasis“ sąrašas:

„Praėjusiam pudžą nuo 4 iki 10 metų amžiaus duodama mantra Ing, nuo 10 iki 12 metų – Im, nuo 12 iki 14 – Inga, nuo 14 iki 16 – Imma, nuo 16 iki 18 – Aing, nuo 18 iki 20 – Aim, nuo 20 iki 22 – Ainga, nuo 22 iki 24 – Aima, nuo 24 iki 30 – Širing, nuo 30 iki 35 – Širim, nuo 35 iki 40 – Chiring, nuo 40 iki 45 – Chirim, nuo 45 iki 50 – Kiring, nuo 50 iki 55 – Kirim, nuo 55 iki 60 – Šiam, virš 60 – Šiama.“⁶¹

Visa tai – indų mirties deivės Kali, paprastai vaizduojamos su iškištu kruvinu liežuviu, karoliais iš kaukolių bei su vyrų, moterų ir vaikų lavonais, kabančiais jai prie juosmens, vardai ir epitetai. Rankose ji laiko lenktus kardus, nuo kurių varva kraujas. Būtent šią deivę kviečia medituotojai, kalbėdami savo mantrą.

2. Transcendentinė meditacija patiko daugeliui, kadangi ji mažai reikalavo, bet žadėjo didelį efektą

TM judėjimas prasidėjo 1952 m. Į Kaliforniją atvažiavo barzdotas guru iš Indijos ir tuoj pat įregistravo religinę nekomercinę organizaciją, kuri iš pradžių vadinosi „Dvasinės regeneracijos fondas“. Šis žmogus save vadino **Maharišiu Mahešu Jogiu**. Jo tikrasis vardas – Mahešas Prasadas Varma.

Jis gimė 1911 m. mokesčių rinkėjo šeimoje, 1942 m. baigė Alachabado universitetą, įgijo inžinieriaus specialybę, šiek tiek padirbo gamykloje, tačiau greitai susidomėjo dvasiniais ieškojimais, dėl kurių tapo mums jau žinomo žymiojo guru Svamio Brahmanandos Sarasvačio Maharadžos (Gurudevo) mokinium. Šis Gurudevas buvo mylimas pirmojo Indijos Respublikos prezidento Radžendro Prasado guru ir todėl labai įtakingas žmogus.

Maharišis Mahešas Jogis tvirtina, kad buvo geriausias Gurudevo mokinys, tačiau, be jo paties žodžių, to niekas nepatvirtina – kaip ir to, kad prieš mirtį Gurudevas neva pasikvietė jį pas save ir pavedė jam sugalvoti naują meditacijos būdą, kuris būtų efektyvus ir prieinamas kiekvienam žmogui, kad kiekvienas žmogus galėtų prisitaikyti jį sau ir pasiekti „absoliučios būties sąmonę“. Pasak TM legendos, Maharišis pažiūrėjo į šį nurodymą labai rimtai: jis neva pasitraukė į olą Himalajuose ir neišeidamas iš jos sėdėjo ten medituodamas ištisis dvejus metus. Vėliau išėjo iš olos ir paskelbė sukūręs naują metodą. Maharišis pradėjo važinėti po Indiją ir propaguoti šį savo metodą, tačiau ypatingos sėkmės nesulaukė, kadangi Indijoje guru yra labai daug ir konkurencija didžiulė. Tada jis nusprendė važiuoti į Kaliforniją, kur buvo galima viską lengvai pasiekti, juo labiau kad Vakaruose ėmė populiarėti rytietiški mokymai.

Iš pradžių Maharišio reikalai klostėsi nekaip, kol gyvenimas jį suvedė su grupės „The Beatles“ nariu Džordžu Harisonu (George Harrison). Šis metodas jam labai patiko, kadangi ten buvo mažai moralinių reikalavimų, o žadamas stiprus efektas. Po šio susitikimo Maharišiui pradėjo sektis. Transcendentine meditacija pradėjo užsiiminėti visa „Bitlų“ grupė (tai buvo dar prieš tai, kai jie susidomėjo krišnaizmu). Paskui pradėjo medituoti grupė „Rolling Stones“, vėliau aktorė Širly Maklain (Shirley McLane) (dabar ji yra neopagoniškojo sąjūdžio „Naujasis amžius“ apaštalė) ir kitos Holivudo žvaigždės. Taip Maharišis netikėtai sau pačiam tapo pirmo ryškumo žvaigžde. Apie jį visi kalbėjo, tačiau jo sukurti metodai buvo pakankamai brangūs ir gana sunkūs. Džordžas Harisonas ir Džonas Lenonas (John Lennon) galėjo sau tai leisti, tačiau kokiam nors šaltkalviui ar studentui jie buvo ne pagal kišenę. Todėl jo populiarumas taip pat gerokai smuko, kaip iš pradžių buvo staiga išaugęs. Tuomet gudrus ir dalykiškas guru suprato, kad pradėjo ne nuo to galo.

Jis išsikūrė jau ne Himalajų oloje, o kelių žvaigždučių „Kalifornijos“ viešbutyje ir visiškai pakeitė savo programą: pašalino iš jos visas nuorodas į religiją ir religingumą. Svarbiausia, ką prie jos pridėjo Maharišis – tai

efektyvūs rinkodaros metodai. Jis uždarė savo fondą ir įkūrė naują organizaciją – „Tarptautinę studentų meditacijos draugiją“. Tuoj pat pradėjo steigti jos filialai visuose universitetų studentų miesteliuose – jis, kaip sakoma, pataikė ant bangos, kadangi studentai visi kaip vienas domėjosi Rytais. Be to, tai, ką jis pasiūlė, jau nesivadino religija – viskas buvo pagrįsta „moksliniais“ ir „psichologiniais“ metodais. Maharišis pabrėždavo ne dvasinę savo išradimo reikšmę, o materialinę: pradėkite medituoti – ir iškart pradėsite gauti gerus pažymius, sugebėsite rasti darbą ir pan. O jeigu jūs norite „pakaifuoti“, tai kam jums kenksmingi narkotikai, kai galima „kaifuoti“ ir be jų?

Jau po kelerių metų TM imperijoje buvo 6 tūkstančiai mokytojų ir 20 milijonų dolerių metinio pelno: tais laikais buvo beprotiški pinigai. Nuo to laiko pajamos nuolat augo. Pagrindinis reklaminis akcentas buvo toks, kad transcendentinės meditacijos labai lengva išmokti, kad ji gali suteikti pasitenkinimą, garantuoti visišką poilsį ir atsipalaidavimą, kurie būtini, dirbant dinamišką darbą. Ji gali padidinti suvokimo aiškumą, suaktyvinti kūrybines proto galias, išplėsti tikrovės išsąmoninimą, garantuoti asmenybės raidą natūraliu būdu. Pasak Maharišio, viskas labai paprasta: medituokite po 20 minučių iš ryto ir vakare – kartokite jums duotą mantrą ir naudokitės metodu, kurį visame pasaulyje praktikuoja pilotai, ministrai, namų šeimininkės, statybininkai, medkirčiai, mokslininkai – visi, visi, visi. Tai buvo visiškai nepanašu į sudėtingą indišką filosofiją ir buvo propaguojama, pasitelkiant galingą rinkodarą ir naujovišką reklamą.

3. Buvę „medituotojai“ pasakojo, kad per pratimus jie patirdavo baisius šėtoniškus regejimus

Iš pradžių, kai Maharišis ką tik atvyko į Ameriką, jis kalbėjo apie „**Absoliučią būtį**“, tai šioje šalyje buvo per daug religinis terminas. Perdirbdamas savo sistemą, jis pakeitė šį terminą į „**Kūrybinį intelektą**“ (Rusijos TM praktikuotojai verčia šį terminą „**Kuriantysis protas**“), o tai labiau primena mokslinį terminą. Tačiau Maharišiui šis eufemizmas reiškė lygiai tą patį, kaip ir „Absoliuti būtis“, tai yra buvo Dievo sinonimas. Dievas, kaip jį supranta Maharišis, – tai viskas, kas mus supa (tipiška panteistinė pasaulėjauta), tai yra beasmenė jėga, persmelkianti viską šiame pasaulyje, sutampanti su visais jo daiktais. Dievas yra daugiau negu gamta – tai pati visata ir viskas, kas yra visatoje,

išskyrus blogį. Blogis iš Maharišio sistemos visiškai dingsta: nesuprantama, iš kur jis atsirado ir kokia jo prigimtis. TM siūlo gana optimistinį požiūrį į žmogų ir į gamtą. „Aš esu Tai, tu esi Tai, visa tai yra Tai. Tačiau yra tik vienas Tai ir nieko daugiau, išskyrus Tai“. „Tai“ yra užuomina į Kuriantįjį protą, arba į Dievą. Taigi mes matome, kad Dievas – tai ne Asmuo.

Viską, apie ką kalba Maharišis, galima rasti induistų raštuose, tačiau norint paaiškinti jo mokymą apie Dievą, reikia įtraukti du terminus – tokios prasmės, kokia jis pats juos vartoja. Pirmasis – „prana“. Maharišis jį vartoja tam tikro Dievo polinkio į kūrybą reikšme: Dievas negali nekurti, o prana – tai neatskiriama jo dalis. Maharišis lygina Dievą su okeanu, iš kurio nuolat išteka gyvenimo įvairovė. Nematoma forma yra protas, o materialinė forma – tai materija. Visa tai išteka iš Dievo.

Antrasis terminas – „karma“. Maharišio terminijoje – tai formuojanti jėga, nulemianti visą būties įvairovę. Jeigu Dievas – tai okeanas, tuomet karma – jėga, veikianti pačiame okeane ir sukurianti bangas. Karma – tai veiksmas, tai, kas verčia visa, kas gyva, egzistuoti, gyventi. Karma turi tikslą – protą, arba intelektą; intelektas taip pat turi tikslą – tai yra karma. Nuolat sukasi pasikeitimų ir persikūnijimų ciklas: pavyzdžiui, siela įsikūnijo į vabalą; jeigu vabalas gerai elgiasi, jis gali persikūnyti į arklį. Jeigu arklys gerai elgėsi, gali persikūnyti į karvę, o karvė – į žmogų ir taip toliau. Ta pati karma valdo ir Dievą, kuris taip pat yra pavaldus karmai. Jis nustato karmą, tačiau pats nėra nuo jos laisvas.

Žmogų sudaro kūnas, protas ir jo vidinis „aš“. Kūnas – tai apvalkalas, kurį mums davė prana ir karma. Kūno viduje yra protas, kuris pats savaime yra nematomas, tačiau turi patirtį ir gali veikti. Vidinis „aš“ – tai Dievo sėkla, gyvenanti kiekviename, tai tarsi šviečiantis taškas, išryškėjantis mūsų veiksmuose. Kol mums pasisekė įsikūnyti ir mes esame žmonės, reikia ugdyti sau Dievo sąmonę, kadangi blakė, į kurią mes taip pat galime įsikūnyti, ugdyti sau Dievo sąmonės negali. Mes mirštame, ir kūnas suyra, tačiau pats svarbiausias dalykas – vidinis „aš“ – lieka. Jeigu mes suvokiame, kad gyvenimas yra duotas Dievo ir kad Dievas pasireiškia per kūrybą, tyrumą ir palaimą, mes pradedame gyventi dievišką gyvenimą.

Pasak Maharišio, gyvenimo tikslas – tai laimės didinimas. Bet padidinti laimę galima tik būnant žmogumi. Kiekvienas turi galimybę evoliucionuoti tobulo Dievo įsisąmoninimo linkme. Protas, jėga, energija,

kūryba, palaima – visa tai yra geriausios žmogaus savybės. Žmonijos tikslas – laimės didinimas – leidžia žmonėms visas šias savybes ugdyti sau grynų pavidalu. Žmonija yra tiltas tarp Dievo ir viso likusio pasaulio; jos užduotis – įgyti proto, jėgos, energijos, kūrybos bei palaimos ir skleisti šias savybes visiems likusiems Dievo apsiraiškimams ir visoms kitoms gyvybės formoms. Maharišis tvirtina, kad kiekvienas žmogus gali išsiugdyti savų visas šias savybes, tačiau daugeliui tai nepavyksta; daugeliui – tiesiog dėl to, kad jie abejingi užduočiai atskleisti savo dieviškąją prigimtį, o tai ir yra visų žmonijos klaidų bei nuopolių priežastis. Dėl to, kad mes esame tokie abejingi, mes nežinome, kaip atrasti ir pasiekti Dievą savo viduje, todėl nematome gyvenime tikrojo tikslo ir negalime sujungti kūno, proto ir vidinio „aš“, kad jie kartu dalyvautų natūraliame evoliucijos procese. O evoliucija, pasak Maharišio, – tai išikūnijimai, iš kurių mes galime išrūkti ir daugiau į nieką nebeįsikūnyti bei išsiugdyti savyje palaimingą Dievo įsisąmoninimą. Tai yra reikia ugdyti ir plėsti savyje Absoliučią būtį ir pačiam šioje beasmenėje būtyje ištirpti.

Kol mes gyvi, nėra nieko blogo, jeigu mėgaujamės gyvenimo džiaugsmiais. Kadangi esame žmonės, mes vis tiek esame geresni už bet kurį gyvūną. Tačiau žmogus turi protą, ir reikia atsiminti, kad visi mūsų blogi poelgiai mums yra įskaitomi. Jeigu mestume akmenį į okeaną, bangos sklis nesiliaujamai – taip ir bet kuris mūsų darbas sukelia bangas visoje Dievybės erdvėje, ir kada nors mes būtinai susilauksime atpildo už savo poelgius. Jeigu mes suspėjome atverti savyje Absoliučią būtį ir į ją išėiti, tai bausmę vietoj mūsų patiria mūsų artimiausi giminaičiai. Kaipgi nuo to apsisaugoti? Tik TM gali sukurti priešingas bangas, kurios pajėgia numalšinti blogų veiksmų sukeltas bangas ir pagerinti bendrą pasaulio būklę.

Dievas nėra saugus nuo veiksmų, kuriuos mes atliekame: jie veikia Jį; reikia susijungti su Dievu siekiant bendro tikslo, dėl kurio Jis kuria visatą. Čia ir pradeda veikti transcendentinė meditacija. Paprastas žmogus, moko Maharišis, turi tris sąmonės būsenas: budrumą, sapnavimą su sapnais ir sapnavimą be sapnų. Mes neperžengiame šių trijų būsenų ribų. Tačiau Maharišis paskelbė, kad yra dar ketvirtoji stadija – visiškai savo vidinio „aš“ įsisąmoninimas. Ši būseną atsiranda tada, kai jūs visiškai viską nuo savęs atskiriate ir liekate vienas su beasmeniu Dievu, kuris yra jūmyse. Būtent tuomet jūs pradate visiškai suvokti savo vidinį „aš“.

Maharišis sako, kad tai ir yra ta realybė, kurios fone egzistuoja trys pirmosios būsenos. Jis vadina tai grynosios sąmonės būseną ir teigia, kad be TM pagalbos tokios būsenos pasiekti neįmanoma. Kai žmogus, užsiiminėdamas TM, pasiekia šią būseną, pasirodo, jog tai dar ne viskas – yra taip pat penkta būseną, kai prie visiško savo vidinio „aš“ įsisąmoninimo prisideda naujas išorinio pasaulio suvokimas: ne protu, bet jausmais. Pagyvenę keletą metų tokioje būsenoje, jūs galite už tam tikrą sumą pasiekti ir kitą būseną, kai visiškai suvokiate būties esmę ir imate suprasti Absoliučią būtį. Ši būseną vadinasi „vienovė“.

Taigi pirmoji būseną – tai būdravimas (jausmų ir proto naudojimas); antra būseną – sapnavimas su sapnais, arba „gilusis svajojimas“ (išgyvenimas dalykų, kurie nėra realybė); trečia būseną – sapnavimas be sapnų (nesąmoningumo būseną); ketvirta būseną – grynosios sąmonės būseną (proto išsivalymas, visų išorinių įspūdžių, viso, kas žinoma, atsisakymas; savo proto išvalymas, paruošiant jį giliai įtaigai, atsiribojimas nuo jausmų pasaulio); penkta būseną – vienalaikis realybės ir nerealybės jautimas (iš tikrųjų tai sumaišytos pirmą ir antrą būseną, kai neįjuntama skirtumo tarp fantazijos ir realybės); šešta būseną – visiškai atsiribojimas nuo išorinio pasaulio (pasaulis suvokiamas kaip haliucinacija). Ir galų gale septinta būseną (kurioje, iš visko sprendžiant, visos praeitos būsenos sustiprėja) – jau tikra beprotybė. Pradedant ketvirtą būseną, protas dirba be stabdžių, žmogus daugiau nebėra pats savimi. Maharishi sako, kad septintoje būsenoje reikia visiškai pasiduoti, nusilenkti ir atsiduoti visagai gamtos jėgai. Norint pasiduoti, reikia atsisakyti visų minčių, netgi minties apie tai, kad jūs norite pasiduoti. Tai daroma, pasitelkiant TM (žinoma, už tam tikrą mokestį): žmogus „išskrenda į astralą“, ir tuomet jau jokiais pastangomis iki jo neprisibelsi.

Pats žodis „transcendentinis“ reiškia ribos peržengimą. Maharishi sako, kad reikia įsisąmoninti Absoliučią būtį, esančią anapus mūsų jausnių. Norint ją pažinti, reikia pereiti mūsų jautimų ribas. Pati meditacija – tai koncentracijos procesas, kai žmogus sutelkia savo protą tik į vieną objektą, atsiskirdamas nuo visų kitų. Maharishiui šis objektas yra Dievas – Absoliuti Būtis, arba Kuriantysis Protas (pagal vėlesnę terminologiją). Tačiau Dievas yra toli, koncentruotis į jį sunku. Būtent todėl duodama mantra, kurią

⁶² Tradiciniai induistai atsisako TM pripažinti induizmu dėl ypatingos Maharishi meilės „krikščioniškiems“ (tai yra, vakarietiškiems) pinigams.

galima medituoti. Teoriškai žmogus turi nuolat mąstyti apie šios mantros skambesį ir prasmę, tačiau mantros prasmės jos turėtojas nežino – ji yra sanskrito kalba, todėl lieka medituoti tik garsą. O kiekviena mantra, kaip jau buvo minėta anksčiau, – tai mirties deivės Kali vardas, titulas arba savybė. Taip TM adeptas koncentruojasi į vardų garsus, atsiribodamas nuo viso likusio pasaulio, kitaip tariant, atsisako Dievo pagalbos ir nuolat kviečia nežinomą bei svetimą jam dievybę. Tuo pasinaudodamas, jis pereina iš vienos būsenos į kitą, ir taip juda kūrybinė evoliucija, kurią ir skatina Maharišis.

Krikščioniui visiškai akivaizdu, kas tai yra ir kur tai nuveda. Daugelis buvusių „medituotojų“ pasakojo, kad per pratimus patirdavo baisių šėtoniškų regėjimų. Kiti kalba apie katalepsiją, sąmonės atsiribojimą, psichozės protrūkius.

4. Transcendentinės meditacijos dėstymas Amerikos mokyklose buvo uždraustas

TM struktūros centre – platintojų, etatinių darbuotojų, atsakingų už meditacijos plitimą visame pasaulyje, branduolys. Jų užduotis – pasiekti, kad žmonės pradėtų naudotis transcendentine meditacija ir bent jau liktų „besiklausančiųjų“ būsenos, mokėdami pinigų ir medituodami. Svarbiausia, gauti pinigų ir didinti įtaką. Greta „besidominčių“, yra ir vidinis ratas, kurį sudaro „pašvęstieji“, tai yra, pasiekę aukščiausius TM lygmenis. Geriausieji iš „besidominčių“ pereina į „pašvęstųjų“ būseną. Jų mantra pamažu ilgėja: prie pudžos metu duoto žodžio po vieną pridėdami kiti žodžiai, kol susidaro visa frazė, aprašanti „didžiosios deivės“ Kali savybes, kuri yra maldingas kreipinys į ją. Iš pačių patikimiausių „pašvęstųjų“ išrenkami etatiniai darbuotojai.

Galbūt TM yra labiausiai amerikanizuota neoinduistinė grupė, veikianti krikščioniškajame pasaulyje⁶². Maharišis vadovauja gana griežtai organizacijai: jos nuo viršaus iki apačios kontroliuojamai struktūrai gali

⁶³ *Article Second, Certificate of Incorporation of the Students International Meditation Society, filed with Office of the Secretary of State of California, as amended October 7, 1974.* [Antrasis straipsnis. Studentų tarptautinės meditacijos draugijos registracijos pažymėjimas, išduotas Kalifornijos valstijos Valstybės sekretoriato 1974 m. spalio 7 d.]

⁶⁴ Chodoryč A., Konašenok N., Studnev M., *Tovariščestva na vere* // „Kommersant-Dengi“, 2001, Nr. 43, spalio 31 d., p. 37.

pavydėti bet kuri verslo korporacija. Jis įkūrė savo imperiją, norėdamas paversti realybe „Pasaulinį planą“, kurį sudaro septyni nuosekliai keliami ambicingi tikslai:

1. **Visiškai išugdyti asmenybės potencialą;**
2. **Pagerinti vyriausybių pasiekimus;**
3. **Realizuoti aukščiausią švietimo idėją;**
4. **Panaikinti amžius truncančią nusikalstamumo ir bet kokio elgesio, atnešančio nelaimės žmonių šeimai, problemą;**
5. **Maksimalizuoti protinę aplinkos naudojimą;**
6. **Pasiekti ekonominių žmonių ir visuomenės siekių išsipildymo;**
7. **Pasiekti dvasinių žmonių tikslų, dar gyvenant šiai kartai.⁶³**

Kitaip tariant, „dabartinė sovietinių žmonių karta gyvena komunizmo sąlygomis“. Kitas reikalas, kad Maharišis ne tik skelbia šiuos tikslus – jis realiai daro visa kas įmanoma, kad jie būtų įgyvendinti. TM imperijos veikla yra išsklaidoma programose dėl konkrečių Maharišio utopijų įgyvendinimo. Tai liudija jo sukurtos organizacijos: „Tarptautinė studentų meditacijos draugija“, „Amerikos meditacijos draugija“, „Pasaulinė planinė vykdomoji taryba“, „Amerikos Kuriančiojo proto fondas“, „Tarptautinis Maharišio universitetas“, „Fizinio parengimo ir sportinio tobulumo institutas“, „Jungtinis organizacinis konglomeratas“. Šių struktūrų filialai atsidaro visose šalyse, kur veikia TM. Pavyzdžiui, Rusijoje „Tarptautinio Maharišio universiteto“ filialai veikia Maskvoje, Sankt Peterburge, Omske ir kituose miestuose. Kaip praneša žurnalas „Dengi“, svarbiausias Maharišio universiteto filialas šiuo metu yra Naberežnyje Čelny mieste. Gali būti, kad netrukus jis bus perkeltas į Kazanę, kur tam statomas ištaigingas pastatas⁶⁴. Maskvoje veikia ir „Tarptautinis Maharišio technologijos universitetas“.

Neseniai laikraščiuose pradėjo atsirasti „Atvirojo Maharišio universiteto“ reklaminių skelbimų su šūkiu – „Išsamios žinios visiškai smegenų vystymuisi – sėkmės gyvenime pagrindas“. Skelbimai papuošti kaip reikiant pasenusio ir nuplikusio, tačiau vis dar žvalaus Maharišio, vilkinčio ukrainietiškais rūbais, portretu. Reklama skelbia:

„Jo Šventenybė Maharišis Mahešas Jogis, prieš 40 metų padavonojęs pasauliui Transcendentinę Meditaciją ir atvėręs kelią į nušvitimą milijonams žmonių, dabar siūlo Pilnąjį

⁶³ Žr., pvz., „Argumenty i fakty“, 1998, Nr. 51 p. 6.

Pažinimą kiekvienam žmogui, atėjusiam į Atvirąjį Maharišio Universitetą, siekiant visiško smegenų išsivystymo ir kosminio potencialo atskleidimo, kad atskiros žmogaus ir visos visuomenės gyvenime būtų pasiektas tobulumas – Rojus Žemėje.⁶⁵

„Pilnojo Pažinimo kursą“ (suprantama, mokamą, kas, tiesa, neskelbiama) galima baigti vos per 6 mėnesius, susirenkant dviem valandoms du kartus per savaitę. Duodami kontaktiniai telefonai 37 Rusijos miestuose, taip pat telefonai Kazachstano, Moldovos, Ukrainos ir Baltarusijos miestuose.

Visą pasaulį Maharišis padalijo į 12 „laiko juostų“, kurių kiekvienai vadovauja asmeniškai sektos vadovo paskirtas „purušis“. Rusija yra 5-oji laiko juosta. Rusijos purušis – prancūzas Gvenaelis Bušė (Gwenael Buche).

Maharišio imperijoje yra ir pramonės įmonių. Jų yra ir Rusijoje. Prisiminkime konditerijos fabrikus Pamaskvėje ir Sibire. O tai – tik ledkalnio viršūnė... Kiekviena iš organizacijų atlieka svarbų vaidmenį įgyvendinant „Pasaulinį Planą“. Jų vystymasis nepaliktas savieigai. Maharišis gana rimtai žiūri į savo religiją ir jos platinimą pasaulyje.

Religijos platinimas neįmanomas, meistriškai neįtraukiant žiniasklaidos. Maharišis laiko ekspertų grupę, vadovaujančią didžiuliam leidybos kompleksui, televizijos studijai ir reguliuojančią santykius su visuomene visose svarbiose žmonių gyvenimo srityse. Ypač ji suinteresuota tuo, kad TM būtų suteikta mokslinio metodo regimybė. TM moka daug pinigų mokslininkams, kurie skelbia straipsnius apie mokslinę Maharišio atradimų reikšmę ir tai, jog yra „įrodyta“, kad meditacija palankiai veikia organizmą. Yra žinoma daktaro disertacija, parašyta Roberto Kijto Voleso (Robert Keith Wallace), kurioje jis tvirtina, kad TM sulėtina širdies ritmą ir sukelia bendrą viso organizmo atsipalaidavimą. Vėliau buvo įrodyta, kad šiuos rezultatus galima pasiekti ir kur kas paprastesniais ir nepavojingais metodais, tačiau TM praktikuotojai plačiai paskelbė Voleso tyrimų rezultatus ir toliau pateikia nuorodas į jo darbus. Yra ir daugybė kitų tyrinėjimų; dauguma jų pagrįsta nesąžiningais ir nekontroliuojamais eksperimentais ir visiškai nieko neįrodo. Tačiau patį faktą, kad kažkas

⁶⁶ *Meditation of Maharishi Mahesh Yogi*, N. Y., 1968, p. 59.

⁶⁷ Cit. iš: Makdauell Dž., Stiuart D., *Apgakikai*, Maskva, 1994, p. 224.

moksliskai tyrinėjo TM taikymą, sprendžiant problemas, sektantai panaudoja kaip viso metodo moksliskumo įrodymą.

Anot daugelio pranešimų, tarptautinė ekologinė organizacija „Greenpeace“ yra susijusi su TM. Daugelyje šalių TM sukūrė savo politines partijas, kurias pavadino „Natūralaus įstatymo partijomis“. Tiesa, joms kol kas niekur nepavyko sėkmingai dalyvauti rinkimuose. Pačią didžiausią sėkmę pastaruoju metu TM pasiekė 1997 m., kai medituotojas Viljamas Heigas (William Hage) buvo išrinktas Didžiosios Britanijos Konservatorių partijos lyderiu. Nuo to laiko konservatoriai taip ir nesugebėjo išbristi iš gilios vidinės krizės.

TM buvo naudojama įvairiose programose gydant nuo alkoholizmo ir narkomanijos, taip pat ir JAV armijoje (iki 1977 m.). Ji buvo naudojama ir kalėjimuose. Maharišis sugebėjo tai pasiekti, tikindamas, kad TM visiškai nėra susijusi su religija. Nepaliko jis be dėmesio ir verslo pasaulio. Verslo žurnaluose atsirado straipsnių, šlovinančių TM teikiamą naudą verslininkams ir skelbiančių Voleso ir kitų sudarytus grafikus. Buvo publikuota ir plačiai paskleista brošiūra „Kuriantysis protas verslininkams“. TM giriantys straipsniai pasirodydavo žurnaluose, kuriuos aviakompanijos pateikdavo keleiviams skrydžių metu. Juos buvo galima pamatyti visur. Aštuntasis dešimtmetis tapo TM triumfo metais.

Maharišis ėmė siekti daugiau. Jis dėjo maksimalias pastangas, norėdamas prasiskverbti į švietimo sistemą, į teisėsaugą ir į valdymo struktūras. Jo pastangomis TM 1974 m. buvo pradėta dėstyti daugelyje Amerikos mokyklų. Maharišiui buvo suteikta valstybinė subsidija, skirta mokykliniam vadovėliui parengti. Visa tai buvo įmanoma dėl nuolatinių Maharišio tvirtinimų, kad TM nėra religija. Taip buvo išvengta JAV Konstitucijos straipsnio dėl bažnyčios ir mokyklos atskyrimo.

Iš visko sprendžiant, Maharišis teigiamai vertina galimybę pritaikyti „transcendentinę gudrybę“. Juk jeigu jis iš tiesų mano, kad TM nėra religija, tai kaip reikėtų traktuoti tokį jo teiginį: „Transcendentinė meditacija – tai kelias į Dievą“⁶⁶? Kitoje vietoje Maharišis TM vadina „visų religijų išikūnijimu, paprasta praktika, gilia transcendentine meditacija“⁶⁷. Maharišis atvirai pripažįsta, kad yra būtina taikyti apgaulės taktiką: „Tais laikais ir tose vietose, kur religija dominuoja masinėje

⁶⁶ *The Science of Being and the Art of Living*. N. Y., 1968, p. 299–300.

⁶⁷ *TM in Court: Malnak v. Maharishi Mahesh Yogi*. California, 1978, p. 72.

sąmonėje, transcendentinė, gilioji meditacija turi būti dėstoma religiniais terminais... Šiandien, kai politika valdo žmogaus likimą, mokymas visų pirma turi remtis politikos sfera, o paskui – ekonomikos... Panašu, kad pastaruoju metu gilioji transcendentinė meditacija turi būti pasiekama žmonėms per vyriausybines žinybas⁶⁸.

Galutinį atsakymą šioje prieštaringoje situacijoje pateikė Nju Džersio valstijos (JAV) teismas, kuris 1977 m. uždraudė NTI/TM („Kuriančiojo Proto Mokslas / Transcendentinė Meditacija“) mokymo platinimą mokyklose ir padarė tokią išvadą:

„...NTI/TM mokymas savo prigimtimi yra religinis; kitoks tvirtinimas neleistinas ir nepagrįstas... Nors atsakovai pateikė teismui daugiau kaip 1500 puslapių laiškų, oficialių pareiškimų ir liudijimų, kurie oponuoja ieškovų prašymui paskelbti jiems palankų sprendimą, atsakovai nesugebėjo sukelti nė mažiausios abejonės dėl faktų ar religinės NTI mokymo ir pudžos prigimties. NTI/TM mokymas Nju Džersio valstybinėse vidurinėse mokyklose pažeidžia (JAV Konstitucijos – A. D.) Pirmosios Pataisos esmę, ir jos dėstymas turi būti uždraustas.“⁶⁹

5. Jeigu žmogus pamiršta savo paties vardą, tai sektoje laikoma ne daugiau negu linksmu epizodu

Norėdami iliustruoti tai, kas anksčiau pasakyta, pateiksime vieno jaunuolio, ilgą laiką buvusio TM vidinio branduolio nariu, prisiminimus.

„Kai aš mokiausi paskutinėje vidurinės mokyklos klasėje, ten atvyko verbuotojai iš „Tarptautinio Maharišio universiteto“. Mums paaikšino, kad „Tarptautinis Maharišio universitetas“ – tai oficialiai užregistruotas universitetas Ajovos valstijoje. Mums papasakojo apie visokeriopą naudą tokių mokslškai pagrįstų programų, kurios sudaro naujasių švietimo sistemų, praktikuojamų šiame universitete, pagrindą. Iš pradžių aš nuėjau į įvadinę paskaitą, kur gerai apsirengę transcendentinės meditacijos dėstytojai ir instruktoriai pasakojo apie TM kaip apie žmogiškojo potencialo judėjimo „kompiuterį IBM“. Viskas atrodė labai įdomu: moksliniai tyrimai, liudininkų parodymai ir patogios analogijos. Jie kalbėjo

⁷⁰ Specialistai teigia, kad Maharišio sistemoje žodis „stresas“ yra eufemizmas, vartojamas vietoj žodžio „karma“, siekiant neatbaudyti naujai atėjusiųjų religiniu ceremonijos pobūdžiu.

apie asmenybės augimą, apie socialines permainas, pažangą mūsų aplinkoje ir apie taiką visame pasaulyje.

Verbuotojai iš visų jėgų stengėsi pristatyti TM ne kaip religiją, ne kaip gyvenimo būdą, o kaip filosofiją. Man parodė TM galimybių perspektyvą, papasakoję visą mano ateitį. Buvo žadamos papildomos programos, pažangios paskaitos, kas savaitę ir kas mėnesį vykdomi meditacijos rezultatų patikrinimai, specialūs kursai tiems, kurie gyvena universiteto teritorijoje, tarp jų kursas, „Kuriančiojo Proto Mokslas“, vėliau mokymasis „Tarptautiniame Maharišio universitete“ ir pažintis su judėjimu visame pasaulyje. Visa tai pagaliau ir atvedė mane į „Tarptautinį Maharišio universitetą“.

Aš užkibau ant kabliuko ir pradėjau studijuoti TM. Man buvo tik 17 metų. Aš gavau savo mantrą ir nuėjau į papildomą paskaitą, o po to pradėjau kas savaitę vaikščioti į meditacijos rezultatų patikrinimus, į pasitobulinimo paskaitas ir kas 10 dienų dalyvaudavau ypatingame patikrinime. Aš matydavau ramius besišypsančius savo mokytojų veidus ir netrukus taip pat pajutau nušvitimą.

Po to buvo kursas, per kurį aš turėjau gyventi organizacijos teritorijoje. Meditacijos, vykdavusios du kartus per dieną, buvo pakeistos „suapvalinimu“ – dažnesnių meditacijų procesu. Tai ypatinga kvėpavimo, jogos pozų technika ir vaizdo filmukų apie Maharišį peržiūra. Siekiant garantuoti visų besimokančių šiuose kursuose nepaliamą dėmesį Maharišio mokymui, mums buvo įsakyta niekada nelikti vieniems. Kiekvienam buvo paskirtas „bičiulis“, kuris su tavimi visur vaikščiojo, nė sekunde nepalikdamas tavęs vieno. Mums buvo liepta neskaityti laikraščių, nežiūrėti TV, neklausyti radijo ir niekam neskambinti telefonu – taip mes visi turėjome gauti iš šio kurso maksimalią naudą. Viena iš pačių fundamentaliausių kurso koncepcijų vadinosi „streso išleidimas“ (TM kalba tai vadinosi „nustresinimas“). Kurso metu mes turėjome „išleisti stresą“, kuris, kaip mums paaiškino, buvo kažkas panašus į debesį, apsunkinantį ir suveliantį mąstymo procesą bei sukeltą abejones dėl Maharišio mokymo ir TM judėjimo. Mes turėjome „išleisti stresą“ už šį ir už praeitus gyvenimus⁷⁰. Jeigu mes užsiiminėjome „nustresinimu“, tai mums jau nebekildavo abejonių dėl TM mokymo, ir mums paskirti „bičiuliai“ turėjo

nuolat mums priminti, kad, jeigu mes imame abejoti, turime vėl tuoj pat imtis „nustresinimo“.

Per savo pirmąją „suapvalinimą“ aš patyriau euforiją, kurią pertraukdavo disociacijos, depersonalizacijos, visa ko susimaišymo, dirglumo ir atminties praradimo periodai. Paskaitos, per kurias buvo liaupsinami tokios visą parą trunkančios meditacijos privalumai, padedantys augti asmenybei, buvo kupinos pokalbių apie gausesnį narių skaičių TM sąjūdyje, taip siekiant išgelbėti visą pasaulį.

Viena dėstytoja, vardu Meri, apie kurią kalbėjo, kad ji jau pasiekė nušvitimą, buvo Holivudo žvaigždės sesuo. Meri buvo viena „Tarptautinio Maharišio universiteto“ verbuotojų, iš visų jėgų girdavo šios mokymo įstaigos privalumus, nes jis suteikiantis geriausią pasaulyje išsilavinimą. Tai universitetas, iš kurio išeina asmenybės, išnaudojančios savo potencialą visais 100 procentų. „Jeigu tu baigsi universitetą, būsi toks pat apsišvietęs žmogus kaip ir Maharišis“, – kalbėjo ji. Meri pasakodavo už širdies griebiančias istorijas apie laiką, su Maharišiu praleistą Indijoje. Ji kalbėjo apie puikias savybes, kuriomis jis pasižymėjo savo gyvenime: apie gerumą, meilę, nesibaigiantį rūpestį dėl taikos visame pasaulyje ir apie galimybę visada imtis tinkamų veiksmų.

Judėjimas išmokė mane, kad iš tiesų apsišvietęs žmogus niekada neįsileidžia į savo smegenis kritiškų minčių. Jis gyvena vienoje srovėje su begaline pasauline sąmone. Nušvitęs žmogus nedaro klaidų, visi jo troškimai automatiškai išsipildo.

Tuo metu, kai mano prisirišimas prie judėjimo augo ir tvirtėjo, aš pradėjau tolti nuo savo šeimos ir jos papročių. Nustojau vaikščioti į pamaldas, daugiau nebedalyvaudavau šeimos šventėse, tapau vegetaru, nustojau dėvėti džinsus. Mano tėvai norėjo, kad aš važiuočiau į Floridos universitetą, tačiau aš atsisakiau ir nuvažiauvau į „Tarptautinį Maharišio universitetą“.

„Tarptautinio Maharišio universiteto“ tikslas – išmokyti studentą, kad visos Maharišio teorijos yra susijusios su viskuo pasaulyje per „Kuriančiojo Proto mokslą“ (gyvenimo mokslas pagal Maharišį). Universitete bet kuri disciplina dėstoma Kuriančiojo Proto mokslo

⁷¹ Paprastuose Amerikos universitetuose mokėtis už mokslą mokamas kartą per semestrą, o ne už atskirus kursus.

šviesoje. Kursai vadinasi taip: „Matematika ir Kuriančiojo Proto mokslas“, „Muzika ir Kuriančiojo Proto mokslas“, „Buhalterinė apskaita ir Kuriančiojo Proto mokslas“, „Psichologija ir Kuriančiojo Proto mokslas“, „Absoliuti Maharišio valdymo teorija“, „Absoliuti Maharišio apsaugos teorija“, „Absoliuti Maharišio žemės ūkio teorija“ ir t. t.

„Maharišio universitetas“ veikia pagal blokų sistemą: studentai vienu metu mokosi tik vieną dalyką, kuris gali trukti nuo vienos savaitės iki vieno mėnesio. Akademinis kursas papildo mėnesio meditacijos, trunkančios kiauš parą, kursai. Nuolat kiekvieną studentą lydinčių „bičiulių“ sistema funkcionuoja labai griežtai. Mes turėjome uniformą, kurią būtina vilkėti, buvo speciali dieta, griežta dienvartė. Mūsų elgesį ypač atidžiai stebėjo instruktoriai, dauguma iš kurių buvo TM dėstytojai.

Tuo metu, kai aš atradau vis naujus TM mokymo lygmenis, mano ištikimybė sąjūdžiui stiprėjo. Iš mūsų buvo reikalaujama absoliutaus slaptumo. Mes nešiojome nustatytos spalvos ženklelius ant krūtinės, pagal kuriuos buvo galima nustatyti mūsų statusą sąjūdžio viduje. Statusų titulai buvo tokie: pilietis, gubernatorius (valdytojas), tarnautojas; jie reikė mūsų pasiektą doktrinos pažinimo lygį. Mūsų ištikimybė sąjūdžiui buvo tikrinama kiekvieną savaitę per privačius pokalbius.

1976 m. Maharišis paskelbė pažangios meditacijos, kuri vadinosi „TM-sidhi“, sukūrimą. Jos pagalba jis tikėjosi išugdyti žmogui paranormalius gebėjimus, pavyzdžiui, levitaciją (mokėjimą skraidyti) ir gebėjimą pasidaryti nematomam. Maharišis vadovavo šiam naujam tris mėnesius trunkančiam akademiniam kursui iš Šveicarijos. Kursas buvo parengtas taip, kad TM-sidhi būtų išmokyti visi „Tarptautinio Maharišio universiteto“ studentai. Aš sumokėjau už šį kursą 1400 dolerių⁷¹, paėmęs paskolą banke. Kurso turinys ir struktūra buvo užslaptinta. Maharišis labai bijojo, kad į universitetą prisiskverbs užsienio šalių ir vyriausybės agentai, ir vis labiau griežtino vidinę saugos sistemą. Standartinis progresyvus sustiprintos meditacijos kursas reikalavo būtino „bičiulių“ dalyvavimo ir televizijos, radijo ir laikraščių draudimo. Kai mes užsirašėme į naują kursą, pasirašėme

atsisakymą nuo pokalbių su priešingos lyties asmenimis bei dėl celibato iki gyvenimo pabaigos.

Vienas Maharišio paranojos pavyzdžių pasireiškė tą dieną, kai mus mokė skrydžių technikos pagal TM-sidhi. Mums liepė ateiti susirinkimų salę, vilkint geriausias savo uniformas ir su ant krūtinės segamu ženkleliu rankose. Pažįstami apsaugos darbuotojai (jie vadinosi „Pasaulinė nušvitimo amžiaus vyriausybė“) sutiko mus prie durų, patikrino mūsų asmens dokumentus ir ant krūtinės segamus ženklelius. Kai mes įėjome pro pirmąsias duris, asmens dokumentus patikrino dar kartą, paskui mums liepė patikrinti vienas kito asmens dokumentus. Mūsų grupės lyderis patikrino kiekvieno grupės nario dokumentus. Inspektorius ir universiteto psichologas dar kartą patikrino dokumentus, po to tą patį padarė TM-sidhi kurso administratoriai. Taigi mūsų dokumentai buvo patikrinti aštuonis kartus. Siekiant užkirsti kelią pasiklausyti, buvo įtaisyta labai gudri sistema su ausinėmis. Mes atlikome priešais velionio mokytojo Maharišio nuotrauką indiškąs ceremonijas, žinomas „pudžos“ pavadinimu. Paskui mūsų asmens dokumentus patikrino dar kartą ir tik tuomet prasidėjo mokymas.

Mes atsisėdome, įjungėme vaizdo magnetofoną ir užsidėjome ausines. Ekране pasirodė Maharišis. „Jūs sėdite ant porolono čiužinių“, – pasakė jis. Iš tiesų mes sėdėjome ant kėdžių ir prie suolų. – „Taigi jūs norite išmokti skraidyti?“ Ir pašnibždom pridūrė: „Kūno ir akašos santykis – tai vatos gumulėlio lengvumas“. Ir liepė kartoti šią frazę kas 15 sekundžių. Maharišis pasakė, kad taip mes galime išmokti skraidyti. Paskui mus nukreipė į skraidymo salę. Šiame kambaryje grindys buvo užtiestos porolono čiužiniais. Keli žmonės pradėjo šokinėti kaip triušiai. Tie, kurie liko ant grindų, pradėjo galvoti apie savo nuodėmes ir judėjimo taisyklių pažeidimą. Aš pagalvojau, kad keletą kartų valgiau skrudintus kukurūzus po 10 valandos vakaro – tikriausiai dėl to aš nesugebėjau pakilti į orą.

⁷² Po teroristinio akto Niujorke 2001 m. rugsėjį Maharišis spaudos konferencijoje paskelbė būtinybę surinkti jam milijardą dolerių, kuriais jis galės išlaikyti „skraidančiųjų jėgų“ armiją, kurie, visą laiką medituodami, sugebės visiems laikams sustabdyti žemėje terorizmą (žr. Preville Philip, *All you need is funds* // „Montreal Mirror“, 2001 spalio 11–18 d.).

Laikui bėgant, mums taikomas grupinis spaudimas, kad mes pakiltume, vis stiprėjo. Skraidymo kambariuose buvo nuolatinė hiperventiliacija. Begaliniai riksmi, nevalingas kūno drebėjimas, juokas, išėjimo iš kūno išgyvenimas ir balistinis strykičiojimas – mums sakė, kad tai pirma skrydžio stadija. Tai buvo laikoma akademinio kursu, už tai rašė akademinis pažymius. Mums liepė rinktis du kartus per dieną ir dvi valandas praktikuoti meditacijos programą: kvėpavimą, skraidymą ir induistinių raštų skaitymą.

Kaip paaiškino fizikos katedros vedėjas, Maharišis atrado, kad kaip tik tai, jog žmonių grupės, praktikuojančios TM-sidhi, pradeda skraidyti kartu, gali sukurti taiką visame pasaulyje. Maharišis pradėjo siuntinėti „skraidūnų“ grupes į visus karštus planetos taškus – Nikaragvą, Iraną, Salvadorą, kad būtų sustabdyti karai. Jis pasakė, kad taip mes pasieksime taikos visame pasaulyje. Toks Maharišio ir sąjūdžio atstovų įžūlumas ir bet kokios necenzūruojamos informacijos iš išorinio pasaulio nebuvimas dar labiau sustiprino mano atsidavimą sąjūdžiui. Siekiant manipuluoti studentais ir tikrinti skraidymo seansų lankymą šimtu procentų, „Tarptautiniame Maharišio universitete“ buvo plačiai taikomas kaltės kompleksas. Kai iraniečiai užgrobė amerikiečių ambasadą, mano draugą, „Tarptautinio Maharišio universiteto“ studentą, kuris praleido vieną iš skraidymo pamokų, iškvietė pas rektorių ir apkaltino, kad būtent dėl šios pražangos iraniečiams pavyko jo tėvynainius paimti įkaitais⁷².

Aš baigiau „Tarptautinį Maharišio universitetą“ 1980 metais, įgyjau „tarpdisciplininių studijų“ bakalauro laipsnį ir išvažiavau į Filadelfiją dirbti su kitais TM nariais. Maharišis dabar pabrėždavo bendro visų bendruomenės skraidūnų gyvenimo ir darbo svarbą. TM nariams buvo pavesta sukurti „idealius kaimus“. Maharišis kalbėjo, kad, jeigu jie gyvens ir skraidys kartu, pasaulis kur kas greičiau pasikeis į gerą. Tada ateis nušvitimo amžius, ir mes pasieksime taiką visame pasaulyje.

Aš padėjau kurti Filadelfijos „idealių kaimą“. Tai buvo nedidelė bendruomenė Pietų Filadelfijoje, kurią sudarė 16 namukų. Kai aš ėmiau gyventi dideliame mieste, toli nuo orveliškos „Tarptautinio

⁷³ „Cult Awareness Network“ (CAN) – tėvų organizacija Amerikoje.

Maharišio universiteto“ aplinkos, pats gyvenimas paruošė palankią terpę pirmosioms mane apnikusioms abejonėms. Žadėtasis nušvitimas taip ir neatėjo – atrodo, kad pasaulis nesikeitė, žmonės kentėjo nepriklausomai nuo jų karmos. Asmeninė sėkmė, sėkmė versle, idealus gyvenimas – kurgi visa tai, galvojau aš. Man buvo nuolatinė depresija, aš chroniškai sirgau ir nepaprastai pavargdavau. Tačiau, kaip sužinojau vėliau, tai buvo tipiški šalutiniai meditacijos poveikiai.

Kartą mano motina paskambino man ir pasakė spėjanti, kad būtent meditacija sukelia man visas problemas. „Galbūt tau reikėtų sugrįžti į realų pasaulį?“ – pasakė ji. Tuoj pat mano prote pradėjo veikti prieštaravimo mechanizmai, įdiegti sektoje, ir nuslopino mano abejonės. Jie buvo reiškiami tokiais teiginiais: poilsis yra veiklos pagrindas; gilus poilsis – sėkmės pagrindas; TM malšina ligas, mažina stresą, malšina depresiją; TM – tai bet kokios sėkmės pagrindas, visų problemų sprendimas. Aš nuolat kartodavau šią išmoktą frazę. Aš buvau taip pasinėręs į Maharišio mokymą, kad, kai mano motiną išvežė į ligoninę po infarkto, aš pasakiau jai telefonu: „Mama, tu gali išspręsti visas savo problemas (ji pradėjo užsiiminėti TM ir gavo savo mantrą) ir jeigu nenori pasirinkti šito sprendimo, vadinasi, tu pasirenki kančią. Kai tu nebenorėsi daugiau kentėti, tavo kentėjimai pasibaigs“. Ir padėjau ragelį.

1983 m. rudenį mano sesuo Mišelė pateko į kitą gana skandalingos reputacijos sektą, kuri vadinosi „Tarptautinis kelias“ („The Way International“). Mano šeima pradėjo planuoti vadinamąją „intervenciją“, tai yra pasitelkti „išėjimo iš sektos konsultantus“ ir visų šeimos narių bendradarbiavimą su jais, siekiant ištraukti iš ten seserį. „Intervencijai“ reikėjo visos šeimos susirinkimo Mišelei emociškai palaikyti. Manęs paprašė padėti šiame procese, ir aš turėjau susisiekti su „Kultūrų atpažinimo tinklu“⁷³ bei gauti informaciją apie „Tarptautinį kelią“. Aš susisiečiau su dviem Tinklo atstovais. Pokalbis buvo labai draugiškas, tačiau viduje aš likau nepatenkintas. Jie pateikė klausimų apie mano šeimą, seserį ir apie mane patį. Kai aš prasitariau, kad esu TM narys, jie labai atsargiai man užsiminė, kad TM reputacija taip pat toli gražu nėra nepriekaištinga. Aš tuoj

pat atrėžiau: „TM – tai ne sekta, tai moksliskai įrodyta programa“.

„Intervencija“ su mano seserimi buvo gerai apgalvota ir praėjo labai sklandžiai. Aš dalyvavau visuose seansuose, nes norėjau palaikyti seserį. Aš sėdėjau ir klausiausi „išėjimo konsultanto“, pasakojančio apie grupinio spaudimo prigimtį, apie sąmonės kontroliavimą ir apie užmaskuotą hipnozės techniką. Ir vėl man kilo tam tikrų abejonių. Per metus, kuriuos aš praleidau sąjūdyje, mane ruošė tam, kad neleisčiau atsirasti negatyvioms mintims, tačiau nepriklausomų minčių kibirkštys pirmą kartą pradėjo rasti mano galvoje. Aš pamačiau hipnozės esmę naujomis akimis – kaip ir transo būsenų prigimtį. TM nuolat moko, kad hipnozė yra labai pavojinga ir jos prigimties tyrinėjimas niekada nieko gero neduoda. Kuo daugiau informacijos aš gaudavau apie hipnozę, tuo labiau pradėjau tikėti, kad iš tiesų hipnozė ir TM – tai tas pats.

Nauja informacija nenutraukė mano meditavimo ir įsitraukimo į sidhi programą, nors aš pirmą kartą pradėjau sau užduoti klausimą apie šio judėjimo šventojo mokslo kokybę. Praėjo mėnesiai, kol aš pirmą kartą leidau sau pagalvoti apie tai, kad galiu nutraukti meditaciją. Mano pirmasis žingsnis, siekiant palikti TM, buvo tas, kad aš pradėjau visiems, kam tik galėjau, pateikti klausimų apie sąjūdį. Mus mokė, kad bet kurie kritiniai informacijos šaltiniai už sąjūdžio ribų yra absoliučiai melagingi, ir aš pradėjau abejoti, kuo gi man vis dėlto tikėti. Tačiau, šiaip ar taip, aš pamažu pradėjau sveikti.

Man prireikė maždaug metų fiziniams ryšiams su judėjimu nutraukti. Tuo metu aš slapta ieškojau kontaktų su buvusiais nariais, buvusiais „Tarptautinio Maharišio universiteto“ dėstytojais, buvusiais Maharišio padėjėjais. Aš buvau šokiruotas tos informacijos, kurią jie man pateikė: apie suklastotus mokslinių tyrimų rezultatus, apie užkulisinius pinigų pervedimus, apie negatyvių meditacijos poveikių tyrimus, taip pat apie asmeninio Maharišio gyvenimo detales. Aš norėjau gauti vis daugiau informacijos, mane užvaldė idėja rasti visą įmanomą informaciją. Tai buvo, viena vertus, didelio nusivylimo, antra vertus, vilties, kurią stiprino netekties ir liūdesio jausmas, metas. Aš žinojau, kad, jeigu paskelbsiu nutraukiantis

meditacijas, tai prarasiu visus savo draugus. Aš pradėjau pamažu daryti bandomuosius žingsnius: kaip jie atsakys į mano klausimus? Kaip jie gali atsakinėti man standartiniais štampais, nejaugi jų tikslas – tik sustabdyti patį šių klausimų uždavinėjimo procesą?

Aš žinojau, kaip lengva buvo atsisakyti visko, kas jiems atrodė negatyvu, ir visų, kurie buvo paskelbti esą negatyvūs, „prapuolę purve“. Netrukus aš pasidariau *persona non grata*. Draugai nustojo mane kviestis vakarienės, paskui nutilo telefonas – man nustojo skambinti. Mano vardą išbraukė iš sąrašų, pagal kuriuos siųsdavo paštą, man uždraudė lankytis vietiniame TM centre. Jeigu man tai būtų atsitikę tuomet, kai aš visiškai tikėjau sąjūdžiu, tai tikriausiai būtų mane pražudę. Tačiau dabar tai man pirmą kartą suteikė galimybę atsidurti išorėje ir ištrukti iš egoistinio elitarizmo kalėjimo.

Fizinis ryšių su sąjūdžiu nutraukimas neišvadavo manęs iš gilių pašamoninių procesų. Kaip aš sugebėsiu pasaulyje išsiversti be prigimties paramos? Kaip apskritai žmonės šiame pasaulyje sugeba kažką veikti be dievų palaiminimo? Pati Maharišio meditacijos jėga buvo būtina, norint išgyventi. Kaip aš sugebėsiu be meditacijos susirasti vietą, kur pasistatyti mašiną? Kaip aš sugebėsiu rasti darbą, kaip apskritai sugebėsiu ko nors pasiekti šiame gyvenime be TM? Kaip pajėgsiu išgyventi?

Mano perėjimas iš gyvenimo TM į normalų gyvenimą buvo veiksmų derinio rezultatas. Pirmasis – tai, kad atsidūriau už kontroliuojamos „Tarptautinio Maharišio universiteto“ aplinkos ribų, antrasis – kad atsitiktinai išitraukiau į „intervenciją“, skirtą mano seseriai išėiti iš sektos, ir taip pamažu pradėjau išsąmoninti prievartinę įtaką, daromą mano asmenybei. Paskui tas baisusis meditacijos, kuri iki tol buvo visų mano problemų sprendimas, nutraukimo momentas.

1986 m. aš pirmą kartą atsidūriau seminare, skirtame buvusiems sektų nariams – visos Amerikos konferencijoje „Kultų atpažinimo tinklai“. Aš klausiausi buvusių „tikrų“ sektų narių, aprašiusių savo patirtį, ir pastebėjau, kad tai yra ir mano patirtis. Aš taip pat buvau atsidavęs Maharišiui ir buvau įsitikinęs jo tikrumu ir teismu, kaip

buvę munistai buvo atsidavę „šventajam“ Munui. Ir šis, ir anas lyderis dėl dvasingumo manipuliavo faktais ir gyvenimais.

Aš supratau, kad ryšių su sąjūdžiu nutraukimas buvo tiktai pradžia. Aš patyriau didžiausių sunkumų, mėgindamas atlikti pačius paprasčiausius dalykus. Pavyzdžiui, aš negalėjau skaityti – mano atmintyje buvo atsiradusios gilios duobės, man buvo sunku susikaupti, sutelkti dėmesį, mane persekiojo nevalingas kūno trūkčiojimas ir disociacijos. Aš bijojau fizinių ir dvasinių pasekmių už savo nuodėmę – meditacijos nutraukimą. Judėjimo mokymas visiškai kontroliavo mano kūną ir protą. „Tarptautiniame Maharišio universitete“ aš nuoširdžiai priėmiau tai, kad TM yra susijusi su viskuo pasaulyje. Man reikėjo iš naujo surūšiuoti visą savo dvasinį bagažą, kuris buvo prilipdytas prie kiekvieno mano gyvenimo aspekto. Pirmą kartą aš sulaužiau tylėjimo įžadą ir sutikau duoti reporteriui interviu. Kai aš pradėjau jam kalbėti apie slaptus mokymus, mane pradėjo žiauriai purtyti. Aš gulėjau lovoje, visas mano kūnas drebėjo, galva trūkčiojo pirmyn atgal. Aš buvau sutrikęs ir baisiai išsigandęs. Kai aš kalbėjau, save pagaudavau sakant tai, kas nevalingai gynė sąjūdį. Aš bandžiau suprasti savo paties mąstymo procesą. Kas aš buvau – dvasiniai griuvėsiai? Ar aš buvau neteisis, kad kalbėjau su reporteriu? Ar dabar aš degsiu pragare? Aš supratau, kad man reikalinga profesionali pagalba, kad galėčiau atsikratyti savo intelektualinio sutrikimo, kad galėčiau išskirti tą judėjimo mokymo apie tikėjimą dalį, kuri mane kontroliavo, ir tuos psichologinius sunkumus, kurie kilo tais metais, kuriuos aš praleidau medituodamas.“

Toliau autorius pasakoja, kaip jam ėmė padėti psichiatras. Paskui jis rašo, kas yra disociacija ir depersonalizacija.

„TM pasaulyje visai normalu būti žmogumi, kuriam „nuvažiavęs stogas“, ten tai yra visai neutralus terminas. Ten kalbama, kad žmogus būna palaimos būsenos, kai jis be tikslo slampinėja, jo kūnas trūkčioja, kreta, iš krūtinės jam veržiasi nevalingi garsai – visa tai

⁷⁴ Tai, ką pasakoja teksto autorius, yra okultinė vizualizacijos praktika. Žr. skyrių apie „Naująjį amžių“.

yra dvasinio augimo požymiai. Jeigu žmogus užmiršta savo vardą, tai laikoma ne daugiau negu linksmu epizodu.

Būdavo, aš pradėdavau kokią nors darbą, tačiau per procesą pamiršdavau, ką būtent darau. Tai taip pat buvo laikoma visai normaliu dalyku TM pasaulyje. Noras išmokti gyventi „reliatyviame pasaulyje“ (tai, ką TM vadina reliatyviu pasauliu, mums yra normalus pasaulis) reikalavo iš manęs mokėjimo kontroliuoti tuos fenomenus, kuriuos aš, būdamas TM narys, dirbtinai ugdžiausi. Per terapiją aš išmokau, kad tokie elgesio aspektai – sąmonėi įteigti įpročiai, nuo kurių labai sunku atsisakyti. Kuo labiau aš atsisakydavau sąmonę keičiančių TM praktikų, tuo rečiau tie įpročiai man atsirasdavo. Tačiau vis tiek per stresus jie nevalingai „iššokdavo“. Šiaip ar taip, man prireikė daugelio metų, kol pavyko išugdyti sau mokėjimą pagal pirmuosius požymius atpažinti šių būsenų artėjimą ir jas užgniaužti.

Fiziniai pratimai padėjo man sutrumpinti disociacijos, „išplaukimo“ epizodus, kadangi aš pradėjau geriau jausti savo kūną. Kiekvieną kartą, kai užsiimdavau fiziniiais pratimais, aš vis labiau jausdavau savo kūną kaip savo paties dalį, ir kuo labiau aš pažinau savo fizinį kūną, tuo greičiau pajusdavau tą subtilų pojūtį, kuris atsirasdavo prieš kūno kretėjimą, vibravimą ir visa kita.

Aš pradėjau atpažinti tuos dalykus, kurie mane emociškai perkraudavo, nuo kurių aš „išplaukdavau“ – pavyzdžiui, dideles parduotuves ir apskritai žmonių susibūrimo vietas. Aš supratau, kad man reikia prie jų pratintis po truputį ir lavinti savo gebėjimą išverti dideles žmonių minias.

Kai baigiau TM-sidhi kursą, paaiškėjo, kad aš negaliu skaityti. Aš paimdavau knygą ir po kelių puslapių pamiršdavau, ką skaičiau anksčiau. Aš perskaitydavau pirmą puslapį, ir paaiškėdavo, kad neatsimenu, apie ką ten buvo kalbama. Tada aš perskaitydavau pirmą pastraipą – ir vėl nieko neatsimindavau. Aš nieko negalėjau suvokti. Palikęs TM, aš iš lėto lavinau įprotį skaityti: šalia pasistatydavau chronometrą ir kiekvieną dieną šiek tiek pailgindavau skaitymo laiką bei pasistengdavau perskaityti iki galo bent vieną laikraščio straipsnį per dieną.

⁷⁵ Patrick Ryan, *A Personal Account: Eastern Meditation Group* // Langone M., ed., *Recovery from Cult*, W. W. Norton, 1993, p. 129–140.

TM programos pagrindas – tai, kad mintys magišku būdu gali materializuotis. Jeigu jums kyla kokia nors mintis, ji turi pasekmes. Pavyzdžiui, jeigu jūs norite šiandien suvalgyti meksikietišką vakarienę ir jeigu jūs esate pakankamai švarūs pagal TM standartus, tai ji akimirksniu atsiras prieš jus. Apie ką nors negatyviai pagalvosite – ir tas žmogus susirgs, palinkėsime sėkmės versle – ir taip atsitiks⁷⁴. Taigi TM realybė apibūdinama per subjektyvią patirtį. Tai, kas jaučiama kaip gėris, turi būti tiesa. Jeigu objektyvi juslinė informacija konfrontuoja su subjektyviais jausmais, kurie sukurti grupėje, tuomet objektyvi intelektualinė perspektyva turi būti atmesta ir laikoma intelekto klaida. Jei magiškos

jėgos negali sukurti rezultato, tai laikoma žmogaus karmos, tai yra buvusių veiksmų šiame ir praeitame gyvenime, pasekme.

Visos šios sukauptos neigiamos gyvenimo patirtys trukdo TM nariui įkūnyti savo mintis realybėje. Todėl tam, kad pasveikčiau, būtinai reikėjo gydytojo, kuris žinotų grupės daromą įtaką.“

Yra žinomas atvejis, kai viename iš TM būrelių mokytojas įteigė būrelio nariams, kad viskas, ką jie suvokia savo jausmėmis, iš tiesų yra neteisinga – realybėje viskas vyksta priešingai, negu jie suvokia. Galiausiai viena dama pateko į ligoninę su sunkiomis traumomis dėl to, kad ją subadė jautis, kurį ji palaikė labai draugiška karve ir priėjo ją paglostyti.

„Aš atsimenu užsiėmimus su gydytoju, kai mes bandėme išskirti jausmus, kuriuos sukėlė TM užsiėmimai, ir palyginti juos su tikrąja informacija bei perspektyvomis. Pavyzdžiui, tai, kad jūs suradote vietą, kur pasistatyti mašiną, – tai visai ne meditacijos rezultatas, kalbėjo man gydytoja Singer. Žmonės, kurie nemedituoja, taip pat randa vietą, kur pasistatyti mašiną. Sėkmė versle – tai ne pasekmė to, kad baigėte aukštesnio lygmens parengiamuosius TM kursus; IBM pakankamai gerai sekasi verslas ir be meditacijos. Pamažu aš pradėjau įveikti įprotį panaudoti savo jausmus kaip išeities tašką sprendimams priimti. Aš ėmiau suprasti, kad esu visavertis žmogus, visavertė asmenybė ir galiu spręsti kaip visavertė asmenybė – su savo protu, savo kūnu ir savo jausmais.

Aš gyvenau už kultūros ribų 10 metų, aš nežinojau nieko, kas įvyko per tą laiką – muzikoje, literatūroje, politikoje. Dabar aš matau, kaip dėl šios izoliacijos buvo sunkiau bendrauti su išoriniu pasauliu. Aš turėjau vėl išmokyti palaikyti paprastą pokalbį, nepaversdamas jo verbavimo procesu. Aš turėjau įveikti sumišimą dėl to, kad dažnai apsijuokdavau, nežinodamas, apie ką kalbama, kai žmonės kalbėdavo apie pačius trivialiausius ir visiems žinomus dalykus.“

Toliau autorius kalba apie sunkumus, kurie atsirasdavo, kai jį priimant į darbą klausdavo, kur jis mokėsi ir koks yra jo mokslinis laipsnis.

⁷⁶ Cit. iš: Kliuev B. I., *Guru, „dievažmogiai“ ir „antžmogiai“* // Indija: religija politikoje ir visuomeninėje sąmonėje: Straipsnių rinkinys. Maskva, 1991, p. 99.

⁷⁷ Ščipkov A., *Kuo tiki Rusija: Paskaitų kursas*, 1998, p. 148.

„Jeigu būčiau pasakęs, kad mokiausi „Tarptautiniame Maharišio universitete“ ir turiu tarpdisciplininių studijų bakalauro laipsnį ir kad mano specialybė – tai sąmonės kaip visų galimybių veikimo terpės tyrinėjimas, jei man būtų tekę aiškinti, kad aš studijavau kūrimo mechanizmus, mokiausi skraidyti – dvi valandas iš ryto ir dvi valandas vakare, kad išgelbėčiau pasaulį, tai jokiame darbe niekas nebūtų į tai rimtai reagavęs. Todėl man reikėjo išmokti visa tai nutylėti.

Palikti sektą – tai tas pat, kas išsiskirti su žmona. Aš turėjau tvirtus emocinius ryšius su TM sąjūdžiu, su Maharišiu ir su daugeliu narių. Šeimyninės vertybės, kurių įtakoje aš išaugau, buvo tiek nuslopintos TM ideologijos, kad aš visiškai jų netekau. Išgijimas nuo sektos – tai procesas, trunkantis visą gyvenimą. Nuo mano verbavimo momento praėjo 18 metų, bet aš, kaip ir anksčiau, aptinku gyvenimo sritis, kurias neigiamai paveikė mano buvimas sekteje.“⁷⁵

Štai, beveik ir visa istorija, tik šiek tiek sutrumpinta. [...]

10 skyrius. Šri Činmojaus kultas

Šie žmonės negali būti guru. Guru publikai nebūna, kaip nebūna guru su tokiais motyvais ir metodais, kokius taiko šie žmonės: nors jie save vadina guru – tai pseodoguru.

Svami Kaivaljananda, ortodoksinių induistų guru-šankaritas⁷⁶

1. „Bėgantis guru“

Činmojus Kumaras Gošas (Chinmoy Kumar Gosh) gimė 1931 m. Bengalijoje (dabartinio Bangladešo teritorijoje). Nuo 1942 iki 1964 m. jis gyveno Šri Aurobindo ašrame, kur, pasak jo paties, „pasiekė aukščiausią sąmonės būsenos lygmenį“ būdamas vos 12 metų. 1964 m. Šri Činmojus su Šri Aurobindo Fondo misija persikėlė į JAV, kur dirbo Indijos

⁷⁸ Ten pat, p. 148, 150.

konsulato sekretoriumi Niujorke ir bendradarbiavo leidžiant religinį filosofinį žurnalą. 1971 m. Činmojus įkūrė asociaciją „**Šri Činmojaus bažnyčia**“ („**Sri Chinmoy Church Centre**“). Tais pačiais metais, padedamas JTO generalinio sekretoriaus (1962–1971) budisto U Tano, organizavo JTO „Meditacijos grupę“, kuri tapo kolektyvine „Jungtinių Tautų Organizacijos darbuotojams rengiamų švenčių komiteto“ nare. Tuo remdamasis, Činmojus pareiškia, kad jis yra JTO „dvasinis patarėjas“. Iš tikrųjų jo „meditacijos grupė“ (tarp daugelio kitų religinių grupių) viso labo du kartus per savaitę siūlo užsiėmimus aparato darbuotojams ir JTO valstybių narių atstovams, nes JTO pastate Niujorke specialiai tuo tikslu nuomojasi patalpas. 1975 m. Šri Činmojaus asociacija buvo priimta į JTO kaip nevyriausybinė organizacija, o „JTO meditacijos grupė“ 1977 m. gavo teisę naudotis JTO emblema. Nuo to laiko Šri Činmojaus simbolika visada vaizduojama JTO vėliavos fone⁷⁷.

Nuo 1983 m. Šri Činmojus du kartus per mėnesį pradėjo rengti vadinamąsias „JTO Taikos meditacijas“ ir organizuoti masinius tarptautinius renginius: „Taikos žygį“ (1983 m.), „Taikos koncertus“ (pradedant 1984 m.) ir „Taikos eisena“, kurią Šri Činmojus suorganizavo per Tarptautinius Taikos metus (1986 m.). Po 1986 m. sportinė „Taikos eisena“ pagal galimybes rengiama kasmet. Pradedant 1987 m., kasmet arba kas dveji metai organizuojamas „Taikos bėgimas“ per kuo didesnę šalių skaičių, jo metu rengiama degalų estafetė, kurios dalyviai bėgdami „medituoja už taiką visame pasaulyje“, o prie bėgikų prisijungti kviečiamas kiekvienas, pasirengęs pamąstyti „apie meilę viskam, kas gyva“. Dėl to amerikiečių žurnalistai Šri Činmojų praminė „bėgančiu guru“.

Atlikdama propagandinį darbą, sekta naudojasi nevyriausybinės JTO organizacijos statusu ir stengiasi įteigti, kad visi jos renginiai organizuojami pritariant JTO. Tai leidžia Šri Činmojuj užmegzti prestižinius ryšius ir kontaktus. Jis susitinka su aukščiausią padėtį užimančiais žmonėmis, taip pat, žinoma, ir sutuoktiniais Gorbačiovais. Šri Činmojus parašė apie

⁷⁹ Ten pat, p. 150.

⁸⁰ Ten pat, p. 149.

⁸¹ Ten pat.

⁸² Sri Chinmoy, *Meditation*. Lapelis, kurį platina Šri Činmojaus centras, Jamaika, Niujorkas, be datos. Cit. iš: Barker A., *Naujieji religiniai judėjimai*. 1997, p. 255.

Gorbačiovą knyga, kuriai nuotraukas, atlikdami specialią užduotį, rinko visi jo rusai mokiniai⁷⁸.

Šri Ėinmojų taip pat priėmė popiežiai Paulius VI ir Jonas Paulius II, jis susitiko su kardinolais ir motina Terese, su kuria, jo tvirtinimu, netgi kartu meditavo ir meldėsi. Beje, tai visai nereiškia, kad Šri Ėinmojų pripažįsta Katalikų Bažnyčia: kaip žinia, popiežiai priima visus, juo labiau kad tai buvo ne specialios, o bendrosios audiencijos, kuriose kiekvieną trečią dieną dalyvauja tūkstančiai žmonių. Po susitikimo popiežius prieina tai prie vieno, tai prie kito, ir labai lengva savireklamai panaudoti tuo metu padarytas nuotraukas su popiežiumi. Pavyzdžiui, yra nuotraukų iš popiežiaus susitikimų su daugeliu Indijos guru arba, tarkime, su burtininke Džuna. Panašių metodų, kaip žinoma, griebdavosi Šoko Asachara. Ko verta vien jo nuotrauka su metropolitu Pitirimu! Beje, pasiekti artimesnio susitikimo su popiežiumi Ėinmojus sugebėjo pasinaudojęs laišku, neva adresuotu popiežiui nuo JTO.

Šri Ėinmojus, pristatydamas save kaip kovotoją už taiką visame pasaulyje, neapsiriboja koncertais ir sportu. Nuo 1989 m. visoje planetoje jis skyrė taikai ir asmeniškai sau apie 80 vadinamųjų „Šri Ėinmojaus taikos žiedynų“, kuriuos jis medituoja ir kurie neva yra saugomi jo dvasinės apsaugos. Šie „Taikos žiedynai“ yra paminklai, medžiai, kalnai, upės, ežerai, kriokliai, tiltai, stadionai, oro uostai, parkai, miestai. 26 šalys ir daugiau kaip 250 miestų pavadinti „Šri Ėinmojaus taikos vietomis“, tarp jų yra Otava, Melburnas, Sidnėjus. Šri Ėinmojus pageidauja, kad jam būtų pašventintos visos pasaulio sostinės. Patys originaliausi „Taikos žiedynai“ – Rusijos-Norvegijos siena, Rusijos motorlaivis „Karelėja“ ir traukinys „Kišiniovas – Maskva“. Ką nors paskelbiant „Šri Ėinmojaus Taikos žiedynu“, tarp municipalinių arba valstybinių valdžios institucijų bei vietinio Šri Ėinmojaus centro atstovų sudaroma raštiška sutartis ir speciali deklaracija. Rusijoje Šri Ėinmojui yra pašventinti Baikalas, Jenisiejus, Dzeržinsko miestas prie Maskvos ir Sosnovyj Bor miestas prie Peterburgo (pastarajame yra atominė

⁷⁸ Ščipkov A., *Kuo tiki Rusija...*, p. 149.

⁷⁹ Sri Chinmoy, *Das Beispiel eines echten spirituellen Meisters*. Zürich, Sri Chinmoy Verl., 1983, p. 15. Cit. iš: *Informationen über neue religiöse und weltanschauliche sogenannte Psychogruppen*. Berlin, 1994, p. 46.

elektrinė), vienas centrinių Peterburgo rajonų⁷⁹ ir Tomės upės krantinė Kemerove.

1993 m. rugpjūčio 29 d. 5 minučių meditacija Šri Činmojus pradėjo Antrąjį pasaulinį religijų kongresą Čikagoje.

2. Šri Činmojus sau priskiria dieviškus gebėjimus ir savybes

Kulto doktrina yra **Šri Aurobindo (Shri Aurobindo)** „integralinės vedantos“ variantas. Pagal Šri Činmojaus mokymą, jo vadovaujamas dvasiškai nebrandus žmogus turi realizuoti savo potencialų dieviškumą. Save Šri Činmojus paskelbė tobulu guru, visiškai realizavusiu sau Dievą, ir eiliniu Dievo Sūnaus įsikūnijimu po Kristaus, Krišnos, Budos ir kitų⁸⁰. Dievas, arba „Sjuprym“ („Supreme“, angl. „Aukščiausiasis“), kaip dažniausiai jį vadina Šri Činmojus, turi du pradus: vyrišką ir moterišką⁸¹. Dievas – tai nušvitusi žmogaus esmė, jo tikrasis „pats“, esantis anapus jo juslinio „aš“. Atsivertimas iš „aš“ į „pats“ įmanomas medituojant. „Meditacijos tikslas, – rašo Šri Činmojus, – tai Dievo įsisąmoninimas, arba „siddhi“, o tai reiškia savęs atradimą aukščiausia šio žodžio prasme. Tuo pat metu žmogus įsisąmonina savo tapatumą su Dievu“⁸².

Šri Činmojaus mokymo centre stovi jis pats: be absoliutaus atsidavimo guru mokinys negali įveikti savo „aš“, kuris yra svarbiausia kliūtis kelyje į vidinio dieviškumo realizaciją. Činmojuui priskiriami dieviški sugebėjimai ir savybės. Jo pasekėjai tiki, kad jis turi „universalią sąmonę“, leidžiančią jam pasiekti visus sąmonės lygius. Susijungiant ir susilieję su Šri Činmojumi ir paklusniai vykdant jo nurodymus, neva pasiekiamas išsilaisvinimas iš karmos naštos, kurią Činmojus žada prisiūmti sau, taip pat aukštesnis sąmonės išsivystymas ir nušvitimas. Atsidavimas mokytojui yra iracionalus ir pasiekiamas per „širdies gyvenimą“. Pagal Šri Činmojaus mokymą, dvasinė širdis („meilės ir pasaulinės vienybės jausmo sostas“) turi valdyti intelektą – „sumaišties ir abejonės sostą“. Rekomenduojamas metodas, kai susikaupinama ties vienu objektu, meditacija įvykdomas „mąstymo sustabdymas“ ir iš „dvasinės širdies“ iššaukiamos tam tikros

⁸⁵ Ščipkov A., *Kuo tiki Rusija...*, p. 149.

⁸⁶ Sri Chinmoy, *Meditation*. 2 Aufl., Zürich, 1983, p. 275. Cit. iš: *Informationen...*, p. 45.

⁸⁷ Čukurov A., *Kruvinoji Šri Činmojaus sektos iniciatyva* // „Komsomolskaja pravda“, 1995 07 05.

„dvasinės jėgos“, kurias reikia nukreipti į „trečiosios akies“, kuri yra kaktos centre, sritį⁸³. Koncentracijos objektas paprastai būna Šri Činmojaus „transcendentinis portretas“ – guru nuotrauka, padaryta per meditaciją (beje, foto portretas – visada tas pats: tai plika Činmojaus galva su nustėrusia veido išraiška ir išsprogusiomis akimis). Pats Šri Činmojus savo meditaciniam portretui teikia ypatingą reikšmę:

„...Savo ištikimiams mokiniams, tikintiems manimi aš galiu garantuoti, kad mano Transcendentinis portretas vaizduoja ne mano fizinį kūną arba žmogiškąją asmenybę. Jis vaizduoja ne mane, Činmojų Kumarą Gošą. Šis portretas buvo padarytas, kai aš buvau savo aukščiausio sąmonės lygmens, o šiame sąmonės lygmenyje aš sudarau visišką vienovę su Aukščiausiuoju („Supreme“). Šis portretas kiekvienam ieškančiajam, kuris priėmė mane kaip guru, pristato Aukščiausiąjį („Supreme“)...

Turiu su didžiausiu nuolankumu ir kartu labai atvirai pasakyti, kad tik dideli ieškotojai bei gilios senovės, dabarties ir ateities didūs dvasiniai mokytojai gali visiškai suprasti, ką reiškia šis portretas. Jiems reikia Dievo realizacijos, ir jie ją atėjęs laikui gaus, jeigu medituos mano Transcendentinį portretą.“⁸⁴

„Transcendentinį portretą“ stato namuose ant papuošto Šri Činmojaus altoriaus. Medituojantysis, kartodamas kaip mantrą mokytojo vardą (kasdien tokią mantrą reikia kartoti nuo 500 iki 1200 kartų), turi sutelkti į jį visas mintis, paversti jį savo „vidiniu šturmanu“ (arba „pilotu“) ir taip priimti jį kaip „tikrąją tapatybę“. Be mantros kartojimo, per meditaciją reikia klausytis muzikos, kurią sukūrė pats Šri Činmojus, ir įkvėpti smilkalų aromato⁸⁵. Specialūs kvėpavimo pratimai ir kiti veiksmai, parengiantys ir palaikantys meditaciją, kulte vadinami koncentracijos pratimais. Rekomenduojama kartoti žodį „Sjuprym“ (kaip mokytojo titulą) dvidešimt kartų taip greitai, kaip tik įmanoma, siekiant „išvalyti“ kvėpavimą.

Šri Činmojaus pasekėjai mažiausiai vieną kartą (paprastai du tris kartus) per dieną pašventina save guru ir „Sjuprym“. Paprastai tai reikia daryti anksti iš ryto (nuo 2.00 val. iki 6.00 val.) ir, esant galimybei, vakare.

⁸⁸ „Bėgantis guru“ Šri Činmojus, arba pop-religija Gineso rekordų knygai // „Blagovest“ (Riazanės stačiatikių laikraštis), Nr. 6(18), 1995 birželis, p. 6.

⁸⁹ Cit. iš: Ščipkov A., *Kuo tiki Rusija...*, p. 149.

Rekomenduojama rytinė „taisyklė“ trunka maždaug 40 minučių, o ją sudaro penkias minutes trunkantis vardo „Sjuprym“ kartojimas, guru sukurtų dainų atlikimas, maldos „Aukščiausiam“ („Sjuprym“) ir Činmojaus knygos „Kiekvienai dienai“ ištraukų skaitymas. Per rytinę meditaciją guru, pasak jo, koncentruojasi į medituojančius įvairiose vietose mokinius:

„Aš tikiuosi, kad visi mano mokiniai medituos iš ryto iki šeštos valandos trisdešimt kartų. Nuo antros iki šeštos valandos ryto aš trisdešimt kartų koncentruojuosi į savo mokinius.“⁸⁶

Vykdydami panašius Činmojaus pageidavimus, labiausiai atsidavę mokiniai laikosi ypač griežto „dvasinių“ pratimų grafiko: dvi valandos miego, keturios valandos meditacijos, keturios valandos bėgimo, dvi valandos meditacijos, po to dar truputis miego⁸⁷.

Činmojaus gerbėjų susirinkimai vyksta du kartus per savaitę – sekmadienį ir kokią nors kitą dieną. Patalpoje, kur vyksta „pamaldos, skirtos guru“, iškabinami balti užtiesalai ir rankšluosčiai, o pamokslininkai stengiasi vilkėti baltais drabužiais. Ant pakyls (scenos, kėdės, stalo) pastatomas guru „transcendentinis portretas“, priešais kurį uždegama žvakė ir/ar pastatoma gyva gėlytė. Dalyvaujantieji (kai kurie su vaikais) atsisėda taip, kad matytų portretą, atsipalaiduoja, užmerkia akis, pradeda kartoti savo dievuko vardą. Paprastai veidu į publiką atsisėda lyg dirigentas, kuris ir vadovauja meditacijos ritmui⁸⁸. Kas savaitę rengiamos grupinės meditacijos viršūnė būna tada, kai visi kartu dainuoja Šri Činmojaus sukurtą giesmę „Invocation“ („Pakvietimas“, „Užkeikimas“ arba „Meldimas“).

Būdingas Šri Aurobindo „integralinės jogos“, sudarančios Šri Činmojaus mokymo pagrindą, bruožas yra kūrybos integravimas į meditaciją, siekiant kosminio sąmonės išplėtimo. Činmojus pridėjo dar ir sportą. Be to, pasak Činmojaus, žmogus, norintis suprasti savo dieviškumą, turi transcenduoti pats iš savęs, tai yra „išeiti už savo ribų“, įveikti savo ribotumą. Iš čia atsiranda Činmojaus judėjimo dalyviams būdingas noras siekti rekordų (pasiekti ekstremalų savęs įveikimą) ir sporte, ir mene, ir apskritai visose žmogaus veiklos srityse. Mokiniai

⁸⁶ Cit. iš: Čukurov A., *Kruvinoji...*

⁸⁷ Cit. iš: Ščipkov A., *Kuo tiki Rusija...*, p. 150.

⁸⁸ Ten pat, p. 149.

turi eiti paskui guru – pagrindinį „rekordininką“, kuris siekdamas įrodyti savo ypatingą „įveikusiojo“, „siddhi“ (pasiekusio okultinių-mistinių „rezultatų“) padėtį, naudoja primityvius triukus ir apgaulę. Jis tikina, kad parašė daugiau kaip 800 ar net 900 knygų (pjesių, poemų, apsakymų, esė, komentarų), nutapė 140 000 „dvasinių“ paveikslų, sukūrė 7000 dvasinių dainų ir kompozicijų fleitai, fortepijonui, violončelei ir vargonams bei daugiau kaip 30 tūkstančių eilėraščių. Beje, vieną kartą jis per parą parašė 843 eilėraščius. Štai šios neįtikėtinos grafomanijos pavyzdys:

„Atskleidžiau seniai aš visas gyvenimo paslaptis, ir liko Tiesa tik manyje pačiame, Bet štai dabar neginčijamai apsireiškė: Aš pats – esu Kelias, ir Aš – Dvasia, Aš – Dievas.“⁸⁹

Panaši rašliava, išspausdinta labai stambiu šriftu, užpildo Šri Činmojaus knygeles, kuriose gali būti vos keletas puslapių (po „eilėraščių“ kiekviename), tačiau jos vis tiek skaičiuojamos. Taip pat fabrikuojami ir „pasiekimai“ tapybos srityje. Pavyzdžiui, Činmojus paskelbė, kad jis nupiešė 13 milijonų paukščių (iš jų 1 milijonas kaip dovana M. Gorbačioviui). Drobės buvo eksponuojamos, ir jomis žavėjosi jo mokiniai. Ant kiekvieno paveikslo – daugybė smulkių išraitymų, sudarančių primityvius paukščių siluetus. Triukas buvo tas, kad paukščiu buvo laikomas (ir skaičiuojamas) kiekvienas išraitymas. Beje, kai Činmojų aplanko įkvėpimas, jis iš tiesų gali beprotiškai daug piešti, kurti eiles ir muziką ištisas paras.

Šri Činmojaus centrai platina vaizdo kasetes ir nuotraukas, kuriose jis demonstruoja „mirtinus“ cirko numerius: pakelia milžiniškus kontenerius su knygomis, dramblius, sunkvežimius, žmonių grupes ir kitus neįtikėtinus svorius (pavyzdžiui, be komentarų pranešama, kad pakėlė rekordinį 3 tonų svorį).

Dar viena priežastis, skatinanti guru siekti rekordų, yra jo nepaprastas garbės troškimas. Tarp jo projektų, pavyzdžiui, buvo paties didžiausio pasaulyje būgno ir ilgiausios gėlių girliandos sukūrimas.

Taigi, be meditacijos, pasekėjai privalo užsiimti įvairia veikla, kuri reikalauja išvermės, ir, sekdami mokytoju, mėginti pasiekti rekordą. Šie

⁸⁹ Barker A., *Naujieji religiniai judėjimai*, p. 149.

⁹⁴ Ščipkov A., *Kuo tiki Rusija...*, p. 149.

⁹⁵ Ten pat, p. 148.

⁹⁶ Ten pat, p. 151.

pratimai vadinasi „asmeniniais savęs nugulėjimo (savęs transcendavimo) pasiekimais“. Pavyzdžiui, nepaliaujamai medituoti „10 000 minučių“, padaryti 10 000 nusilenkimų prieš „transcendentinį portretą“, nuskinti 10 000 gėlių ir padaryti gimnastikos figūrą „ratas“ 10 000 kartų.

Norint tapti Šri Činmojaus mokiniu, reikia pradėti lankyti užsiėmimus vietiniame centre ir praktikuoti meditaciją, o po mėnesio, apsisprendus būti ištikimam guru, išsiųsti jam užpildytą anketą ir nuotrauką, kad jis galėtų per atstumą suteikti iniciaciją. Šri Činmojus reikalauja iš savo pasekėjų visiško paklusnumo: „Aš noriu, kad kiekvienas mano prašymas jūsų būtų priimamas kaip Viešpaties įsakymas. Jeigu jūs pradėsite man nepaklusti, iš pradžių sugrius jūsų siela, o paskui jūs numirsite fiziškai“⁹⁰. Vienintelis būdas palankumui pasiekti – patikti mokytojui: „Jeigu jūs patinkate man, jūs patinkate Realybei, kuri yra manyje. Tada jūs patinkate Sjudrymui“, „jeigu jūs nepatinkate man... tai jūsų gyvenimas tampa bevaise dykuma“⁹¹.

Be besąlygiško paklusnumo, iš mokinių reikalaujama sutrumpinti miego laiką ir susilaikyti nuo lytinių santykių. Neseniai užverbuotiems ir išoriniam pasauliui kalbama apie seksualinio susijungimo galimybę santuokoje, jeigu tai daroma norint susilaukti palikuonių. „Pažengusiems“ visokie intymūs santykiai draudžiami absoliučiai. Santuokai Šri Činmojus iš principo nepitaria, kadangi tėvai koncentruoja savo dėmesį į vaiką, o ne į mokytoją⁹². Činmojaus pasekėjai taip pat negali vartoti narkotikų, alkoholio, tabako ir mėsos (žuvis tai leidžiama, tai vėl uždraudžiama). Ypatingą dėmesį Šri Činmojaus pasekėjai kreipia į higieną. Manoma, kad guru būna šalia mokinio jo per meditaciją, todėl būtina prieš tai išsimaudyti duše. Kadangi sportas laikomas ypatinga jogos atmaina, Činmojaus pasekėjai lanko daugybę sporto sekcijų, organizuojamų sąjūdžio. Paplitusi lengvoji ir sunkioji atletika, plaukimas, tenisas, dviračių sportas⁹³. Nieko nuostabaus, kad ši sekta labiausiai traukia sportininkus. Viena pagrindinių ir labiausiai augančių bendruomenių Rusijoje veikia Smolensko kūno kultūros institute⁹⁴.

Činmojaus pasekėjai turi remti savo vietinį centrą. Labiausiai atsidaavę pasekėjai persikelia iš šeimų į bendruomenę ir dirba klijuodami plakatus

⁹⁰ Induizmas. Džainizmas. Sikhizmas: Žodynas, p. 396.

⁹⁸ Žr.: Sandwise S., *Satja Sai – šventasis ir... psichiatras*. Satja Sai Centras, 1992, p. 53.

⁹⁹ Sai Baba paprastai apie save kalba trečiuoju asmeniu.

ir organizuodami įvairius renginius, kuriuose pardavinėjamos Šri Činmojaus knygos, jo paveikslų reprodukcijos ir jo muzikos įrašai. Vakaruose, kur sekta neišvengė kaltinimų sukčiavimu⁹⁵, Šri Činmojaus centrai užsiima įvairia komercine veikla, įskaitant prekybą gėlėmis ir restoranus su madinga vegetariška virtuve. Rusijoje įkurtos garso įrašų studijos, skirtos Šri Činmojaus muzikai platinti, buvo įsteigtos įmonės, kuriose gaminama lengva sportinė apranga su sąjūdžio simbolika. Volgograde sektai priklauso kavinė Pergalės parke. Visi organizacijos nariai, išskyrus aukščiausią vadovybę, dirba nemokamai⁹⁶.

11 skyrius. Satja Sai Babos kultas

1. Sai Babos „stebuklų“ technologija gerai žinoma ir išsamiai aprašyta

Satja Sai Baba (Sathya Sai Baba), kurio vardą iš sanskrito galima išversti kaip „tikrasis tėvas ir motina“, gimė 1926 m. pietų Indijos kaime. Kaip ir dera, Sai Baba pasakoja, kad jau vaikystėje jam nutikdavo įvairių stebuklingų istorijų, pavyzdžiui, jis keletą kartų iš oro materializavo

¹⁰⁰ *Induizmas...*, p. 397.

¹⁰¹ Sandwise S., *Satja Sai...*, p. 4.

¹⁰² Saibabistų tinklalapis Internetė.

draugams vaisių, saldumynų ir netgi retų Himalajų gydomųjų žolelių. Pasak jo paties žodžių, būdamas 14 metų, jis išgyveno būseną, artimą komai. Du mėnesius jį kankino stiprūs skausmai ir jis periodiškai prarasdavo sąmonę. Po šios keistos ligos „jo parapsichologiniai sugebėjimai išaugo ir išsiplėtė“⁹⁷, ir Sai Baba paskelbė, kad jis yra gyvasis dievas bei populiarus indų „šventojo“ ir stebukladario Šri Sai Babos iš Širdi (1856? – 1918), laikyto Šyvos apsimėškimu, persikūnijimas. Sai Baba paliko šeimą ir netrukus, padedamas atsiradusių pasekėjų, Puttaparti kaimelyje įkūrė ašramą „Amžinosios ramybės buveinė“ („Prashanti Nilayam“), o paskui tarptautinę organizaciją „Satja Sai Babos Fondas“ („Sathya Sai Baba Foundation“).

Satja Sai Baba paskelbė, kad jis yra Šyvos ir Šakti, vyriško ir moteriško dievybės pradmenų, avataras ir kad jis gims dar kartą Prema-Sai pavidalu kaip vien tik Šakti apsimėšimas. Kartu jis pateikia nuorodas į kažkokių seniausių pranašysčių apie save, kurios neva yra Biblijoje, Korane, Mahabharatoje ir kituose šventraščiuose, išsipildymą⁹⁸. Sai Baba ir pats pranašauja:

„Šio Avataro“⁹⁹, dabartinės eros Avataro šlovė didės diena po dienos. Ankstesniais laikais, kai mažas berniukas, vardu Krišna, atplėšė nuo žemės Govardano kalną, melžėjos ir piemenys, kurie buvo geriausi Krišnos draugai ir bičiuliai, suprato, kad jis yra Dievybė. O dabar ne vienas kalnas, o visa kalnų grandinė bus pakelta į orą. Ir jūs tapsite šio įvykio liudininkais! Būkite kantrūs, tikėkite!“

Pasak kitos Sai Babos pranašystės, jis mirs 2022 m.¹⁰⁰. Naudodamasis propagandiniais Vivekanandos veikalais, Sai Baba skelbia, kad atėjo dėl visos žmonijos, o ne dėl atskirų tautų ir religijų, kad jo tikslas – ne sukurti naują religiją ar primesti žmonėms savo mokymą, o per Tiesą ir Meilę atkurti tiesų kelią į Dievą ir pažadinti žmonių norą siekti dvasingumo, brolybės ir bendradarbiavimo. Tokia prasmė slypi ir viename iš Sai Babos sektos pavadinimų – „Sąjūdis už visa apimantį tikėjimą“.

Tačiau 1976 m. Sai Baba paskelbė „Sai religiją“. Tiesus kelias į Dievą, pasak „Sai religijos“, yra bhakti, nukreiptoje į Sai Babą kaip į „įsikūnijusį“ Dievą. Sai Baba taip pat kalba apie save kaip apie mistinio

¹⁰³ Sandwise S., *Satja Sai...*, p. 54–56.

pažinimo objektą: „... dvasinėse paieškose reikia nerti kiek įmanoma giliau ir nugrimzti į Satja Sai, kad galėtumėte paragauti Avataro buvimo žemėje vaisių“¹⁰¹.

Vadovaudamasis monizmo antropologija, Sai Baba moko: „Mes pagal savo prigimtį nesame apriboti laiko ir erdvės, kadangi mūsų tikroji prigimtis neturi ribų, yra nekintanti ir nenykstanti... Mūsų tikroji būtis yra bekūnė tyros meilės ir palaimos būseną“¹⁰². Net jeigu atmestume žodžių vartosenos nesklandumus ir keistą „būties“ ir „būsenos“ neatskyrimą, akivaizdu, kad Sai Baba tvirtina žmogaus ir Absoliuto vienovę. Tačiau tuo pat metu Sai Baba primygtinai pabrėžia savo kokybinį skirtingumą nuo „paprastų šventųjų“, kurie tam tikromis pastangomis atrado savyje dieviškąją prigimtį.

Sai Babos mokyme daug panašių prieštaravimų. Tačiau jis ir neskirtas racionaliam suvokimui, o daugiausiai orientuotas į emocinių priėmimų. Svarbiausias dalykas sinkretiškoje jo doktrinoje – tai jis pats kaip „Viešpats“, „Padėjėjas ir Gelbėtojas“ gyvenime ir po mirties, tas, kuris gali padėti ištikimiems pasekėjams atskleisti paslėptą jų dieviškumą.

Suprantama, Dievui, nors ir egzistuojančiam žmogiškuoju pavidalu, turi būti būdinga visažinystė, visagalybė ir buvimas visur tuo pat metu, ir tai pasireiškų jo daromais stebuklais. Jie ir sudaro pagrindinę saibabistų literatūros bei jų pokalbių dalį. „Svamiui“ priskiriamas stebuklingas gebėjimas skaityti mintis, akimirksniu persikelti erdvėje bet koku atstumu, užkirsti kelią katastrofoms, valdyti stichijas, paversti vandenį nafta (sic!), išgydyti ligonius ir netgi prikelti žmones iš numirusių. Pateiksime tipiško pasakojimo apie vieną iš Sai Babos „nepaprastų stebuklų“ ištrauką:

„Pirmąją Kalėdų dieną, anksti rytą, tarp Sai Babos pasekėjų pasklido gandas, kad vieną pagyvenusį amerikietį ištiko sunkus infarktas... Elsi Kouen patvirtino, kad jos vyras mirė. Ji meldėsi Satja Sai, prašydama jo pagalbos, tačiau išsaugojo visišką savitvardą ir, atsimindama mūsų mirtingą prigimtį, baigė savo maldą žodžiais: „Viešpatie, tebūnie tavo valia“.

¹⁰⁴ Daugiau informacijos žr.: rusų k. <http://www.saibaba.da.ru>, anglų k. <http://www.saibabaguru.com>.

Greitosios pagalbos automobilis išvežė Valterio kūną į ligoninę. Kai... Elsi ir jos draugė... atbėgo į ligoninę, jos sužinojo, kad iki jų atėjimo į ligoninę čia pabuvojo Satja Sai Baba. Jos nustebo radusios Valterį gyvą... Daktaras Rao liudija, kad jis apžiūrėjo Valterį netrukus po greitosios pagalbos automobilio atvykimo, neaptikęs jokių gyvybės ženklų, konstatavo mirtį ir užkimšo jam ausis ir nosį vata... Tą pačią dieną po kelių valandų Satja Sai pranešė savo pasekėjams ir mokiniams, kad jis iš tiesų grąžino Valterį į gyvenimą.“¹⁰³

Pranašystės, mirusiojo prikėlimas per Kalėdas, išklausus nuolankios našlės maldos, taip pat reikalavimas tikėti ir pomirtinis teismas – visos šios evangelinės aliuzijos skirtos „religiniams turistams“ iš Vakarų, kurie sudaro žymią Sai Babos gerbėjų dalį. O ir jie patys linkę suvokti Sai Babą per krikščionybės prizmę. Beje, ir tarp induistų paplitęs liaudiškas Sai Babos garbinimas. Jeigu jis neatmeta induizmo nei buitiniu, nei teoriniu lygmeniu, aukoja šventykloms ir kartu daro stebuklus, kodėl gi jo negarbinti kaip dievo? Dievų daug, avatarų irgi užtenka – kas juos supaisys?

Sai Babos „firminis stebuklas“ – įvairių smulkių daiktų, pradedant „šventaisiais pelenais“ (vibhuti) bei saldumynais, ir baigiant masyviais auksiniais lingamais, kuriuos jis neva gimdo per burną, ar auksiniais laikrodžiais, ant kurių įspaustas gamyklos numeris ir nurodyta šalis gamintoja, „materializavimas“ iš oro. Visokiausi Sai Babos „palaiminti“ ar „materializuoti“ smulkūs daiktai (dažniausiai įvairūs juvelyriniai dirbiniai ir bižuterija) būna skirti gerbėjams „gydyti ir palaiminti“. Yra netgi filmų, kuriuose užfiksuotas „materializavimas“ ir „išgydymas“, taip pat ir filmų, kuriuose tai demaskuojama.

Sai Babos „stebuklų“ atlikimo technologija gerai žinoma ir nuodugniai aprašyta. Iš esmės tai yra paprasti fokusai, kurių išpūdį sustiprina prietaringumas ir įaudrinta publikos vaizduotė. Pavyzdžiui,

¹⁰⁵ Sandwise S., *Satja Sai...*, p. 8.

¹⁰⁶ *Induizmas...*, p. 397.

¹⁰⁷ Žr. <http://www.saibaba.da.ru> ir <http://www.saibabaguru.com>.

¹⁰⁸ Popov I., *Mistinė kelionė į Indiją su Borisu Grebensčikovu* // „Ja – molodoj“, 1997 liepa, Nr. 27-29 (155-157).

„šventieji pelenai“ iš anksto paruošiami iš sudeginto sauso karvės mėšlo, primaišius į jį sandalmedžio ir suvoliojus į nedidelius rutuliukus arba tabletes. Šiais rutuliukais Sai Baba nepastebimai manipuliuoja per pasirodymus, suspaudęs juos tarp pirštų. Jis juos dėlioja iš vienos rankos į kitą, pavyzdžiui, tuomet, kai iš atsidavusių gerbėjų priimami rašteliai, o paskui reikiamu momentu sutrina. Panašiu būdu Sai Baba sufabrikuoja lingamo (Šyvos simbolio) gimimo „stebuklą“, kurį jis anksčiau kasmet demonstruodavo dideliuose sektantų susibūrimuose. Daugelis jo gerbėjų verkdamo iš užuojautos, matydami, kaip jų dievukas per kančias stengiasi išvemi išpūdingų matmenų kiaušinio formos lingamą. Iš tikrųjų lingamas iš anksto buvo įvyniojamas į skarelę, ant kurios jis neva nukrisdavo iš Sai Babos burnos. Laikrodžius ir papuošalus Sai Babai perduoda padėjėjai, daiktai slepiami drabužių klostėse arba ištraukiami iš po kėdės pagalvėlės. Nėra nė vieno patikimai užfiksuoto atvejo, kad Sai Baba būtų išgydęs ligonį: dažniausiai kuria nors dingstimi juos gydyti atsisakoma, kitų būklė vėl pablogėja po trumpo laikino pagerėjimo. Pasakojimai apie daugybę „avataro“ stebuklų apskritai yra išgalvoti¹⁰⁴.

Sai Babos pasekėjų sąjūdžio plitimas Vakaruose prasidėjo po paskaitų apie jį, kurios buvo skaitomos Kalifornijoje Santa Barbaros universitete 1967 m. Filmus apie Sai Babą į JAV atvežė Indra Devi, iš tiesų Eugenija Peterson, kabareto šokėja, XX a. trečiajame dešimtmetyje emigravusi iš Rusijos. Ji ilgai gyveno Rytuose, taip pat ir Indijoje. 1947 m. pirmą kartą Vakaruose, Holivude, ji įsteigė hatha-jogos kursus (žinoma, supaprastintą jų variantą). Septintajame-aštuntajame dešimtmetyje jos jogos mokykla šiaurės Meksikos rančoje, netoli nuo sienos su JAV, buvo viena populiariausių Amerikoje. Dabar devyniasdešimtmetė „pirmoji jogos dama“ gyvena Buenos Airėse. Būdama karšta Sai Babos gerbėja, ji tvirtina, „kad kiekvienas, kuris nori asmeniškai pajusti Kristaus, Budos arba Krišnos buvimo efektą, turi važiuoti pas Satja Sai, kadangi jis – jų įsikūnijimas“¹⁰⁵. Papildomą reklamą Sai Babai padarė Džonas Lenonas, aplankęs jį ir kitus naujuosius guru.

¹⁰⁹ Ten pat.

¹¹⁰ Induizme „daršan“ (matymas) – dievo ar šventojo atvaizdo regėjimas mandire (šventykloje).

Aštuntojo dešimtmečio pabaigoje Sai Babos pasekėjų centrų tinklas apraizgė Šiaurės Ameriką ir Vakarų Europą. Buvo išleistos kelių pavadinimų knygos, kurias parašė jis pats ir jo gerbėjai; jo vieši pasirodymai ir pokalbiai platinami vaizdo juostose ir per Internetą. Su Sai Babos kultu yra „susijusios dešimtys skirtingų organizacijų – ligoninės, mokyklos, viešbučiai, menininkų studijos įvairiuose Indijos miestuose ir regionuose, taip pat daugelyje pasaulio šalių“¹⁰⁶. Sai Baba praktiškai niekur nekeliaudamas gyvena savo ašrame netoli Bangaloro, kuris ir yra viso sąjūdžio pagrindinė būstinė. Čia, Putapartyje, tarp varganų kaimietišku statinių, Sai Baba už savo gerbėjų pinigus pastatė šventyklų kompleksą, prabangų Dvasinio koledžo pastatą, šiuolaikinę ligoninę, pasaulio religijų muziejų, planetariumą ir netgi nedidelį oro uostą. Mandiro (šventyklos) lubos šiuo metu padengtos aukso lakštais. Sai Baba turi keletą pačių moderniausių ir brangiausių automobilių. Savo gerbėjus Sai Baba tikina, kad valgo tik čapati (indiškus paplotėlius) ir ryžius, o geria tik karštą vandenį. Iš tiesų jis geria ir arbatą, ir kavą, o jo vakarienę sudaro šeši aštuoni skirtingi patiekalai¹⁰⁷.

Ašramo bendrabučio kambariuose už nedidelį užmokestį gyvena po tris ar keturis žmones (vyrai ir moterys atskirai). Po devintos valandos vakaro, kai skelbiamas poilsio laikas, išeiti iš kambarių primygtinai nerekomenduojama¹⁰⁸.

Pateiksime apsilankymo Sai Babos ašrame aprašymą, kurį parengė laikraščio „Argumenty i fakty“ priedo žurnalistas ir kuris gerai iliustruoja piligrimų „smegenų plovimo“ procesą. Sai Baba yra vienas paskutinių „roko guru“ Boriso Grebenščikovo susidomėjimo objektų. Jau ne kartą jis atliko piligriminę kelionę į Bangalorą ir į vieną iš jų su savimi pasiėmė bulvarinio leidinio korespondentą. Kalbėdamasis su juo lėktuve, Grebenščikovas suformuluoja tarsi kokį saibabistų credo: „Iš savo patirties aš žinau, kad jis [Sai Baba] visažinis ir visur esantis... Sai Baba – tai kažkas panašaus į Dievą“¹⁰⁹. Taigi susitikimas su „gyvuoju dievu“ ašrame:

„Antrąją buvimo Ašrame dieną mums teko dalyvauti tiesioginio Sai Babos bendravimo su piligrimais seanse. Jie vyksta du kartus per dieną ir vadinasi „daršn“¹¹⁰. Pirmasis prasideda septintą ryto, tačiau senbuviai rekomenduoja ateiti į šventyklą apie ketvirtą valandą.

¹¹¹ Popov I., *Mistinė kelionė...*

Norint patekti į pirmąsias eiles, arčiau gyvosios dievybės, eilę geriau užsiimti iš anksto.

Ir štai – rytas. Jo tylą drumsčia tik gaidžiai ir iš už Ašramo vartų sklindantys indiškojo būgno garsai – kaip Maskvoje, kai per Arbatą žygiuoja krišnaistai... Tamsu. Kažkaip ypatingai iškilminga ir šiek tiek dvelkia Anapiliu. Ašramo šventykla, apšviesta prožektoriais, pakibusi virš apylinkės lyg Kiplingo maharadžos pasakų pilis... Vyrų baltomis tunikomis ir moterų, apsivilkusių sariais, su kilimėliais po pažastimis tylomis susirenka į pagrindinę ritualinę Ašramo vietą Mandirą. Tai yra kažkas panašaus... į didžiulę dengtą „šokių aikštelę“. Iš visų pusių ji aptverta tvora, viduje – kolonos ir dramblių skulptūros. Griežti nekalbūs šventyklos tarnautojai gestais parodo, kur sėstis, prie įėjimo į Mandirą pastatytas metalo ieškiklis – kai aš einu pro jį, jis... pypsi, išduodamas paslėptą diktofoną. Tenka jį nunešti į netoliese esančią saugojimo kamerą...

Žmones Mandire susodina eilėmis pagal nupoliruotose granitinėse grindyse nubraižytus koridorius. Šiais koridoriais ir vaikščioja Sai Baba. Galima sėdėti ant kilimėlio turkiška poza, galima klūpoti ant kelių – kaip kam patogiau. Garsiai kalbėti neleidžiama. Visą laiką skamba indų dvasinė muzika; nervai, galima sakyti, kaip reikiant įtempti – lauki kaip antrojo Kristaus atėjimo... Absoliučiai nėra jausmo, kad viskas vyksta realybėje – tai daugiau panašu į nuotykių filmą *a la* „Indiana Džons“. Mano kaimynai – keletas prancūzų, du pagyvenę indai ir koloritiškas galiūnas negras – taip pat pastebimai nervinasi.

Laukiame. Iki pradžios beveik valanda, ir ji trunka neapsakomai ilgai. Vienas kaimynas indas nuolat užsnūsta, nusvarinęs galvą ant krūtinės. Milžiniška Mandiro erdvė beveik visiškai užpildyta. Pagaliau be penkių septintą prasideda kažkoks sujudimas, eilėmis nuvilnija lengvas šnabždesys, ir aš greičiau pajuntu, negu pamatau, kad JIS išėjo...

Žinoma, jūsų korespondentą ne kartą instruktavo, kaip elgtis „daršano“ metu, kad galiausiai iš Sai Babos būtų galima sulaukti realios pagalbos.

¹¹² Ten pat.

¹¹³ Ten pat.

„Kalbėkis su juo mintimis! – mokė mane. – Kalbėk, prašyk, nusiteik bendrauti tik su juo!“ Ką reiškia „nusiteik“? Aš žiūriu į Sai Babą neatitraukdamas akių; man, žinoma, kaip ir kiekvienam mirtingajam, yra ko jo paprašyti, tačiau kažkodėl nieko kaip reikiant nesuformuluoju, išskyrus vieną dalyką: kaip nors įrodyk, kad tu esi Dievas! Duok man ženklą, pastebėk mane! Pasiųsk man kokią nors mintį, kreipkis tiktai į mane! Įtemptai įsiklausau į save, laikiu kokio nors signalo, apreiškimo – nieko. Jis tiesiog vaikšto – lėtai, gracingai, renka laiškus su prašymais, kuriuos jam beviltiškai tiesia iš visų pusių. Kai kada stabteli ties kuriuo nors žmogum, persimeta su juo pora žodžių. Beveik visą laiką šelmiškai šypsosi... Sėdintieji pirmoje eilėje stengiasi apkabinti jam kojas, o kai kurie puola jas bučiuoti – Indijoje tai yra aukščiausios pagarbos ir didžiausio garbinimo ženklas. Aš staiga pastebiu, kad taip pat užsikrėčiau šia euforija ir, nepaisant ateizmo ir gana europietiško auklėjimo, esu pasirengęs pasekti jų pavyzdžiu. Beje, greitai suimu save į rankas ir toliau „gaudau dieviškojo dėmesio ženklus“. Deja, kaip ir anksčiau, nieko nejaučiu, išskyrus vis didėjantį nusivylimą...

Taip praeina dešimt minučių, ir Sai Baba didingai nueina į šventyklos gilumą, pasikvietęs keletą laimingųjų į vadinamuosius interviu – bendravimą *tete-a-tete*. (Tai jau yra pati aukščiausia malonė, sunkiai išsipildanti tikinčiųjų svajonė ir... senas Grebenščikovo, dar nė karto ten nepatekusio, troškimas.) Daršanas baigtas, visi išsivaikšto. Deja, kontaktas su Sai Baba kol kas neįvyko. Ką gi – palauksim...

Ir antrą, ir trečią, ir ketvirtą vizito Putapartyje dieną aš, užuot prašęs padidinti atlyginimą ir pan., prašiau Sai Babos pademonstruoti savo dieviškąją prigimtį. Veltui. O juk mane įtikinėjo, kad Ašramo teritorijoje išsipildo VISI troškimai. Dėl paaiškinimų teko kreiptis į Grebenščikovą.¹¹¹

Grebenščikovas, žinoma, paaiškino:

¹¹⁴ Liudijimus žr.: rusų k. <http://www.saibaba.da.ru.>, anglų k. <http://www.saibabaguru.com>.

¹¹⁵ Žr. Ten pat.

„Jeigu jis yra dieviškas, tai jam nereikia duoti kokių nors ženklų; jis užsiima kitais dalykais... Tai, kad tu negauni jokių įrodymų – tavo problema, o ne jo.“¹¹²

Dar viena nedidelė ištrauka iš korespondento dialogo su Grebenščikovu:

– Kai kurie žmonės Ašramo teritorijoje kalbėjo man, kad gauna čia kažkokią energiją. Man atrodo, kad iš manęs ji, atvirksčiai, išeina. O kaip Jūs pats jaučiatės?

– Kaip pionierių stovykloje! Čia, tiesą sakant, ir yra pionierių stovykla. Žmonės vaikšto basi, apsirengę baltai, vakarais dainuoja dainas prie laužo. Tai toks pionierių stovyklos ir psichiatrinės gydyklos mišinys.

Žurnalistas asmeniškai įsitikino šio apibūdinimo teisingumu, pašnekęs

„...su imponantišku rusų senoliu, kuris nedelsdamas paslapčia pranešė, jog vakar matė, kaip pro jo miegamąjį korpusą... pralėkė angelas.

– O dar aš čia neseniai bendravau su reinkarnavusiu Stalinu! (Tai yra žmogumi, kuris buvo Stalinu praeitame gyvenime. – koresp. past.) Gal jis, žinoma, ir meluoja, bet nepanašu – akys tokios pat pasibaisėtinos kaip ir Josifo Visarionovičiaus. Juos, tironus, kažkodėl apskritai čia traukia. Štai pastaruju metu čia buvo užsukęs ir Napoleonas, ir Cezaris, ir Aleksandras Makedonietis... Visi nori pas Sai Babą į interviu patekti. Pateko tik Hitleris. Apie ką jie kalbėjo, niekas nežino, tačiau šis žmogus netrukus grįžęs iš Indijos nusišovė! O taip pat sklinda gandų, kad dabar čia Borisas Grebenščikovas atvykęs. Žinai, aš manau, kad jis yra ne kas kitas kaip reinkarnavęsis Puškinas!“¹¹³

Ašrame „beveik visi pokalbiai – apie Sai Babą. „Sai Baba kažkoks paniuręs šiandien, daršanas buvo trumpas“, „o man Sai Baba naktį

¹¹⁶ Žr. „India Today“, 2000 12 04.

¹¹⁷ Jo pareiškimas paskelbtas „Sunday Age“, 1999 11 12.

¹¹⁸ Žr.: <http://www.saibaba.da.ru>, <http://www.saibabaguru.com>.

¹¹⁹ Liudijimas paskelbtas žurnale „Fokus“ 2000 09 18.

¹²⁰ „India Today“, 2000 12 04.

apsireiškė“, „mane čia apgyvendino su kažkokiais ligotais juodukais – vadinasi, Sai Baba taip nurodė. Valyti karmą...“ – ir panašiai.“

Čia pat ir nuolatiniai pasakojimai apie Sai Babos „stebuklus“. Žinoma, tokioje aplinkoje mūsų korespondentas vis dėlto „gavo įrodymų“ dėl mažojo storuliuko su negriška šėveliūra *a la* „Boney M“, kuris vilki laisvais, maskuojančiais jo dievišką pilvuką oranžiniais drabužiais ir demonstruoja fokusus silpnų nervų naivuoliams. Vakare korespondentas išbūrė, kad nukristų žvaigždė, o ji, tik pamanykite, ėmė ir nukrito, „nepraėjo ir penkios sekundės“. Kuo ne Sai Babos visagalybės įrodymas?

2. Tas, kurį garbino kaip dievą, pasirodė esąs iškrypėlis ir apgavikas

Pastaraisiais metais vis daugiau pasekėjų pasitraukia nuo Sai Babos dėl vis dažnėjančių liudijimų apie jo „stebuklą“ fabrikavimą ir jo, švelniai tariant, amoralių elgesį. Tas, kurį garbino kaip dievą, pasirodė esąs iškrypėlis ir apgavikas. Paaiškėjo, kad daugelis Sai Babos koledžo Putapartyje mokinių – paauglių ir jaunuolių – buvo jo išprievartauti ir tvirkinti. Dauguma iš jų nieko negalėjo padaryti, kadangi buvo visiškai „avatoro“ ir jo sargybinių („sevadalių“) valdžioje, o jų tėvai, atidavę juos į internatą, buvo karšti Sai Babos gerbėjai ir nenorėjo niekuo tikėti. Mokiniai, kuriuos Sai Baba paversdavo savo meilužiais, atsiduria privilegijuotoje padėtyje ir gauna iš jo pinigų bei brangių dovanų, todėl tarp koledžo mokinių viešpatauja cinizmas ir veidmainystė. Jaunuoliams belieka linksminti vienas kitą nešvankiais juokeliais apie savo santykius su Sai Baba, atspėti jo triukus su „materializacija“ ir pakartoti juos vienas kitam¹¹⁴.

Daktaras Bhatja, paliudijęs, kad septyniolikmetis Sai Babos koledžo mokinytis buvo išprievartautas, vos išgelbėjo savo gyvybę, kadangi „sevadalai“ norėjo jį nužudyti, o visa vietinė policija buvo papirkta „verslininko guru“. Neaiški istorija atsitiko 1993 m. birželio 6 d., kai keturi koledžo studentai, tikriausiai išvesti iš kantrybės Sai Babos užgauliojimų, nesėkmingai mėgino į jį pasikėsinti. Visus juos nušovė

¹²¹ Žr.: <http://www.saibaba.da.ru>, <http://www.saibabaguru.com>.

¹²² Žr. „Daily Telegraph“, 2000 10 20.

¹²³ Žr.: <http://www.saibaba.da.ru>, <http://www.saibabaguru.com>.

¹²⁴ Žr.: „Evening Standard Magazine“, 2000 01 28.

policininkai. Teris Geleheris (Terry Gallagher), kuris trejus metus buvo vyriausias Sai Babos centro Australijoje koordinatorius, žinojo apie stebuklą falsifikavimą ir pasirodė turįs žinių apie šios tragedijos užkulisius. Jis tvirtina, kad studentus specialiai išprovokavo, įviliojo į pasalą, apklausė ir šaltakraujiškai nužudė. Netrukus po šio įvykio Geleheris paliko sektą¹¹⁵.

Tai, kas paslėpta, tapo žinoma. Amerikietis Džefas Jangas (Jeffes Young) ir jo žmona daugiau kaip 20 metų garbino Sai Babą kaip dievą. Dabar Jangas, kuris dar neseniai buvo Sai Babos centro, esančio JAV pietų-centriniame regione, prezidentas, kaltina Sai Babą seksualiniu tyčiojimu iš jo sūnaus Semo, kuris truko nuo 1977 m. (kai Semui buvo 16 metų) iki 1999 m. Kitas amerikietis – Džedas Džeiranas pareiškė, kad būdamas 16 metų patyrė Sai Babos seksualinį priekabiavimą¹¹⁶. Australas Hansas de Krekeris buvo atsidavęs Sai Babos pasekėjas penkerius metus, kol Sai Baba nepabandė jo suvedžioti¹¹⁷. Tas pats atsitiko iraniečių kilmės amerikiečiui Afšinui Koramšachgolui¹¹⁸. Vokietijos pilietis Jensas Setu 10 metų garbino Sai Babą. 1999 m. jis pas visuomeninį Miuncheno prokurorą užregistravo savo raštiškus parodymus, patvirtintus priešais, apie Sai Babos seksualinį priekabiavimą. Jis taip pat jį vertė skirtis su žmona. Kai jis bandė palikti ašramą, jį sulaikė Putaparčio policija, atėmė iš jo pasą ir medžiagą apie Sai Babą, gautą iš Interneto. Gavęs perspėjimą, kad jo gyvybei gresia pavojus, Setu pabėgo ir sugebėjo pasiekti Vokietijos ambasadą Delyje¹¹⁹. Haris Sempetas (Harry Sampett), inžinierius iš Čikagos, buvo savanoris vidinės Sai Babos ašramo saugumo tarnybos darbuotojas nuo 1992 m. iki 1995 m. Jis atliko savarankišką Sai Babą neva šmeižiančių gandų tyrimą. Galiausiai jis nutraukė ryšius su kultu ir paskelbė savo nustatytus seksualinių Sai Babos nusikaltimų faktus¹²⁰.

Muzikos profesorius iš Anglijos Deividas Beilis (David Baley) ir jo žmona Faja keletą metų buvo ištikimi Sai Babos pasekėjai ir netgi rašė apie jį susižavėjimo kupinas knygas. Penkerius metus Beilis dirbo Putaparčio koledže. Jo tikėjimas Sai Baba susvyravo, kai jis atskleidė suklastotą Babos „materializaciją“, tačiau jo kantrybės taurę perpildė

¹²⁵ Žr.: <http://www.saibaba.da.ru>, <http://www.saibabaguru.com>.

grupės koledžo mokinių prašymas sustabdyti iškrypėlišką seksualinį priekabiavimą, kurį jie patirdavo iš „avataro“. 1998 m. Beilis išvažiavo iš ašramo ir tapo vienu iš aktyvių „tamsos avataro“ demaskuotojų. Būtent jis nustatė, kad vadinamosios „brangenybės“, „materializuojamos“ Sai Babos, – tai daugiausia beverčiai niekniekiai, kurie dažniausiai perkami Bangalore ir Haiderabade, tačiau kartais – pačiame Putaparčio kaimelyje. Pavyzdžiui, „auksinis“ žiedas su didžiuliu 64 briaunų „briliantu“, kurį Beiliui „materializavo“ Sai Baba ir kuris, pastarojo žodžiais, yra labai brangus, pasirodė esąs pigi klastotė. Beje, Beilis atsitiktinai Indijoje aptiko juvelyrą, kuris nuolat susiduria su netikromis brangenybėmis „iš Sai Babos“. Satja Sai bendruomenės Airijoje koordinatorius po apsilankymo pas šį juvelyrą paliko sektą¹²¹.

Švedijoje Sai Babos demaskavimų srautą pradėjo žinomas kino aktorius Konis Larsenas (Conny Larsen), paskelbęs pasakojimą apie savo paties liūdną patirtį, kurią jis išgyveno, būdamas ištikimas Sai Babos pasekėjas¹²². Į tai atsiliepė daug jaunų žmonių iš Europos, kurie norėjo pasidalyti savo skausmu. Vienas paauglys iš Prancūzijos pranešė, kad norėjo nusižudyti po priekabiavimo per „interviu“ pas Sai Babą. Galiausiai po visų demaskavimų Švedijoje užsidarė Sai Babos mokykla, o Sai Babos draugija nutraukė savo veiklą. Didžiojoje Britanijoje leiboristas Tonis Koulmenas (Tonny Coleman) ir buvęs vidaus reikalų ministras Tomas Sakvilas (Thomas Sackvill) surengė Konio Larseno publikacijos pavertę aptarimą objektu Parlamente. Jie tikisi paskatinti Didžiosios Britanijos vyriausybę pateikti perspėjimą žmonėms, norintiems apsilankyti Sai Babos ašrame. Skotland Jardas ir kitų šalių policija pradėjo tyrimus pagal nukentėjusiųjų pareiškimus¹²³.

Per Airijos ir Australijos TV (programa „60 minučių“, 1997 08 24 laida) buvo parodyti vaizdai, rodantys netikrą stebuklų technologiją ir piktnaudžiavimus, viešpataujančius Sai Babos ašrame. „Pavyzdinė“ ligoninė, kurią Sai Baba pastatė iš vakariečių gerbėjų paaukotų pinigų ir kuri skirta neva vargšams, pasirodė 80% tuščia dėl aukštų kainų,

¹²⁶ Jefremov I. S., *Sai Babos sekta: Diplominis darbas sektologijos katedroje PSTBI*. Maskva, 2001, p. 19–20.

¹²⁷ Ten pat, p. 21.

¹²⁸ *Naujos religinės organizacijos Rusijoje...*, p. 293.

¹²⁹ Ten pat, p. 294.

neprieinamų daugumai Indijos gyventojų. Tuo tarpu sanitarinė ligoninės būklė pasibaisėtina. Maža to, programose nuskambėjo pranešimai apie tai, kad ligoninėje praktikuojamos organų vagystės ir jų pardavimas turtingiems arabams¹²⁴.

Pagaliau išaiškėjo lėšų, paaukotų Sai Babai, skirtų ligoninės ir vandentiekio sistemos septyniems šimtams penkiasdešimčiai kaimų statybai, grobstymo atvejai. Už pinigus, kuriuos skyrė Pasaulinis plėtros fondas, buvo pagerintas vandens tiekimas pačiame ašrame, ir tik keli kaimai gavo veikiančią vandentiekį. Sai Babos organizacija kaltinama ir kitais finansiniais piktnaudžiavimais¹²⁵.

¹³⁰ Apie TM sidhus žr. 9 skyrių.

¹³¹ Popov I., *Mistinė kelionė...*

Buvę Sai Babos koledžo mokiniai, pavyzdžiui, Krišna Kumaras, dabar dirbantis Singapūre, pareiškia, kad dauguma žmonių ašrame žino apie seksualinius „avataro“ priekabiavimus. Dalis jų tiki, kad tai yra ypatingi tantristiniai „kundalini“ energijos pažadinimo pratimai. Net jeigu taip ir yra, tokie „metodai“ netampa mažiau pasibjaurėtini. Be to, nežinoma nė vieno atvejo, kada Sai Baba būtų žadinęs moterų „kundalini“.

Kiti atsidadę jo pasekėjai, kurių smegenys yra jau visiškai išplautos, tiesiog kartoja, kad jeigu jau Sai Baba yra Dievas, tai jis gali daryti viską, ką tik panorėjęs, ir visi jo poelgiai, netgi amoralūs, turi slaptą pedagoginę prasmę.

3. Tarptautinė Sai Babos organizacija

Šri Satja Sai Babos centrų tinklas apraizgė Šiaurės Ameriką ir Vakarų Europą aštuntojo dešimtmečio pabaigoje. **Tarptautinė Satja Sai Babos organizacija (International Sathya Sai Baba Organization)** turi centralizuotą hierarchinę struktūrą. Piramidės viršūnė yra ašramas Putapartyje, kuriam vadovauja pats Sai Baba. Jis vadovauja Centrinei „Prašanti Nilajam“ būstinei, kurią sudaro Vyriausioji kanceliarija, Visos Indijos prezidentas ir Tarptautinis pirmininkas. Pagrindinės Centrinės būstinės funkcijos yra parengti periodiškai skelbiamas taisykles, spręsti administracinius klausimus, šaukti susirinkimus ir rinkti kontrolinę informaciją apie kiekvieną iš 15 regionų, į kuriuos padalytas visas pasaulis. Rusija ir kai kurios buvusios Sovietų Sąjungos šalys priklauso trečiajam regionui. Regionai turi savo vidinius poskyrius, kurie nustatyti pagal administracinę-geografinę principą: šalis arba valstija, po to apskritis, zona arba rajonas ir galiausiai gyvenvietė. Kiekvienam regionui Tarptautinis pirmininkas skiria Vyriausiuosius koordinatorius, kurie steigia savo regionuose Koordinacinius komitetus. Pastarųjų pirmininkai sudaro Centrinę regiono tarybą, kurios pirmininką taip pat skiria Tarptautinis pirmininkas. Koordinacinių komitetų nariai yra visi Sai Babos centrų vadovai ir po vieną atstovą iš kiekvienos iš trijų Sai Babos grupių. Sai Babos centro statusą įgauna bet kuri jo pasekėjų grupė, kurią sudaro

¹³² Wonderhill E., *XX a. mistikai: Enciklopedija*. Maskva, 1997, p. 415.

¹³³ Martin U., *Kultų karalystė*. 1992, p. 287.

ne mažiau kaip 9 žmonės, vykdančios veiklą, atitinkančią pagrindines Sai Babos organizacijos veiklos kryptis. Pagal „Satja Sai organizacijos nuostatus“ „Centras arba grupė neturi siekti registracijos... jeigu tokia registracija nėra privaloma“ (p. 20)¹²⁶. Visus centrus, kur jie būtų – Indijoje, ar Maskvoje – Sai Baba įregistravo Putapartyje, taigi visi jie turi oficialių savo veiklos „palaiminimą“ ir yra kontroliuojami. Remiantis duomenimis, paskelbtais saibabistų tinklalapiuose Internete, šiuo metu 137 šalyse veikia 1200 centrų.

Visi Satja Sai organizacijos nariai darbuojasi viena ar keliomis kryptimis (arba programomis): „Bhadžana Mandali“ (maldos susirinkimų vedimas); „Bala Vikas“ (jaunimo ir vaikų susirinkimų, renginių ir būrelių organizacija); „Seva Dal“ (organizacinė veikla ir saugumas); „Mahila Vibhag“ (moterų organizacija, besirūpinanti ūkine veikla ir pedagoginių Bal Vikas mokomųjų programų įgyvendinimu)¹²⁷.

Rusijoje Sai sekėjų grupės pirmą kartą pasirodė dešimtojo dešimtmečio pirmoje pusėje. Jos veikia Maskvoje, Sankt Peterburge, Astrachanėje, Volgograde, Chabarovske, Voroneže ir kituose stambiuose miestuose¹²⁸. Saibabistų susirinkimai paprastai vyksta sekmdieniais. Maskvoje juose kiekvieną kartą apsilanko 100–150 žmonių, iš kurių 40 yra aktyvūs sektos nariai. Be to, susirinkimai vyksta ir kitomis dienomis pasekėjų butuose. Sekta pretenduoja dalyvauti mokymo įstaigų švietimo programose. Žinomas atvejis, kai vieno Maskvos vaikų darželio auklėtoja – Sai Babos pasekėja – pradėjo aktyviai pamokslauti savo auklėjamiems mažyliams. Tėvų reikalavimu, šią veiklą nutraukė teisėsaugos organų darbuotojas, kuris paaiškino auklėtojai jos veiksmų neteisėtumą¹²⁹.

Būdinga tai, kad Sai Babos garbinimas neretai suderinamas su ištikimybe kitoms rytietiškomis arba „Najojo amžiaus“ religinėms srovėms, tačiau, žinoma, tik toms, kurių guru nepretenduoja turėti išskirtinį dievišką statusą ir nežiūri į konkurentus griežtai neigiamai. Pavyzdžiui, į Šv. Ireniejaus Lioniečio centrą kreipėsi mergina, kurios motina, būdama TM¹³⁰ „sidhu“, taip pat yra ir Sai Babos gerbėja. Kai kurie mažai išgarsėję guru įtraukia Sai Babos kultą į savo sinkretinių sektų praktiką.

¹²⁴ Bhagwan Shree Rajneesh, *This is a Revolution*. Video kasetė 18C236, 1980 gruodžio 28 d. Cit. iš: Martin U., *Kultų karalystė...*, p. 288.

¹²⁵ Cit. iš: Privalov K. B., *Sektos: baimės dosjė*. Maskva, 1987, p. 34.

¹²⁶ Radžnišas Ošo, *Naujojo žmogaus teisės*. Maskva, 1994, p. 34.

Pavyzdys galėtų būti grupė „Padėk pats sau“ Maskvoje. Tas pats Grebenščikovas – „pradedantysis Tibeto budistas“ – pateikia iš esmės pagonišką tokio tariamo susidvejinimo aiškinimą:

„Dievas nėra kažkas ypatingo ir bet kuriuo atveju nėra galutinis absoliutus pasaulio sukūrimo taškas. Dievų daug, visi jie geri...“¹³¹

12 skyrius. Bhagvano Šri Radžnišo (Ošo) kultas

1. „Mylėk save ir daryk, ką nori“

Radžnišo (Ošo) (Bhagwan Shree Rajneesh (Osho)) ir jo kulto istorija – tai vieno iš mūsų laikų avantiūristų pakilimo ir nuopuolio istorija. Radžnišas nuoširdžiai niekino žmoniją ir nemanė, jog reikia slėpti savo ketinimus; galbūt netgi labiau negu kitų sektų istorijose, čia su neslepiamu cinizmu į paviršių iškeltos priežastys, kurios buvo būdingos naujai atsiradusiam guru – godumas, geismas, garbės ir valdžios troškimas. Verta pridurti, kad Radžnišo kultą sunku priskirti netgi pseudoinduistiniams naujai atsiradusiems kultams – tai yra absoliučiai „autorinis kūrinys“, veikiantis „Naujojo amžiaus“ sąjūdžio rėmuose.

Radžnišas Čandra Mohanas (1931–1990) gimė Kušvade (vidurio Indijoje, dabartinėje Madhja-Pradešo valstijoje) džainistų šeimoje. Džainizmas atsirado maždaug VI a. pr. Kr. pabaigoje – V a. pr. Kr. pradžioje. Ši religija pripažįsta individualios sielos – dživos – egzistavimą, tačiau atmeta aukščiausiojo Dievo buvimą. Kaip ir kitų Indijos religijų adeptai, džainistai mato išsigelbėjimą dživos išsivadavime iš persikūnijimų grandinės. Pasiekęs išsilaisvinimą, žmogus tarsi tampa gyvuoju dievu ir

¹³⁷ Skandalingo romano „Paskutinis Kristaus gundymas“ autorius.

¹³⁸ Amrit Svami Prem, *Ošo: pirmoji pažintis*. Minskas, 1992, p. 5.

¹³⁹ Plg. pagrindinį satanizmo įstatymą, kurį suformulavo A. Crowley: „Daryk, ką nori – tai yra svarbiausias įstatymas“.

¹⁴⁰ Cit. iš: Privalov K. B., *Sektos...*, p. 35.

¹⁴¹ Ošo, *Nirvana – paskutinis košmaras*. Cit. iš: Amrit Svami Prem, *Ošo...*, p. 18–19.

¹⁴² Cit. iš: Martin U., *Kultų karalystė...*, p. 292.

¹⁴³ Ošo, *Nirvana – paskutinis košmaras*. Cit. iš: Amrit Svami Prem, *Ošo...*, p. 26.

garbinimo objektu. Ši džainistų idėja padarė Radžnišui didelę įtaką, nors apskritai jo mokymas yra ypač eklektiškas.

Radžnišas buvo vyriausias vaikas tarp savo penkių seserų ir septynių brolių. Iki septynerių metų Radžnišas gyveno su močiute ir seneliu. Radžnišas prisimindavo, kad dvasinio išsilaisvinimo klausimai jį domino nuo ankstyvo amžiaus. Jaunystėje jis išbandė įvairias meditacijos technikas; tai darydamas, jis stengėsi nesekti jokiomis tradicijomis ir neieškoti mokytojų, visada pasikliaudamas tik savimi¹³². Vienas svarbiausių Radžnišo vaikystės patyrimų buvo mirties išgyvenimas. 1979 m. dienoraštyje jis rašo, kad vaikystės metais lydėdavo laidotuvių procesijas, kai kiti vaikai bėgdavo paskui klajojantį cirka¹³³. 1953 m., kai Radžnišas studijavo Džabalpuro koledžo filosofijos skyriuje, jo žodžiais tariant, jis patyrė „nušvitimą“ – savo mirties pojūtį, po kurio jis tarytum gimė iš naujo. Būdamas studentas, Radžnišas gyveno gyvenimą, kuris toli gražu neatitiko griežtų asketiškų džainizmo normų. Tačiau jos taip jame įsišaknijo dar vaikystėje, kad jis, pavyzdžiui, visą naktį vėmė, su savo draugais užvalgęs po saulėlydžio (džainistams griežtai draudžiama valgyti tamsiuoju paros metu – galima nepastebėjus praryti kokį nors smulkų vabzdį, į kurį įsikūnijo, tarkime, prosenelio dvasia). Atgailos džainizmas nepripažįsta, ir vidinį konfliktą Radžnišas galėjo išspręsti tik maištaudamas prieš tėvų religijos ir visų kitų religijų „prietarus“. Teorinį tokio maišto pagrindą Radžnišui rado „gyvenimo filosofijoje“ (F. Nyčė ir kt.), su kuria jis susipažino universitete.

1957 m. Radžnišas baigė Saugaro universitetą, gavęs aukso medalį visos Indijos debatų konkurse ir filosofijos magistro laipsnį, vėliau devynerius metus dėstė filosofiją Džabalpuro universitete. Tuo metu jis keliauja po Indiją, susitikinėdamas ir rengdamas diskusijas su įvairiais religiniais ir visuomenės veikėjais. Pasirodydamas prieš daugiatūkstantines auditorijas, jis pamažu tampa žinomas kaip polemistas ir maištininkas. 1966 m. metais Radžnišas paliko universitetą ir pradėjo propaguoti savo mokymą, kurį sudarė paradoksali džainizmo, tantrizmo, dzen budizmo, daoizmo, sufizmo, chasidizmo, nyčizmo, psichoanalizės, populiarių „psichinių-

¹³² Bhagawan Shree Rajneesh, *Meditation...*, p. 27. Cit. iš: Wonderhill E., *XX amžius...*, p. 421.

¹³³ Ošo, *Nirvana – paskutinis košmaras*. Cit. iš: Amrit Svami Prem, *Ošo...*, p. 28.

¹³⁴ Ten pat.

¹³⁵ Ten pat, p. 30.

dvasinių“ terapijų ir Krišnamurčio (Krishnamurti) bei Gurdžijevo (Gurdjiev) mokymų atplaišų mišinys. Nebūdamas įšventintas į jokią mistinę tradiciją, jis viską traktavo savaip, pritaikydamas savo reikmėms. Tuo metu Radžnišas pasivadino „Ačarja“ („Mokytoju“). Jis klajojo pėsčiomis ir jodinėjo asilu po Indiją, kvietė pasikeisti viduje, nes tai būtina norint išgyventi po artėjančios branduolinės katastrofos, propagavo naują nonkonformistinį religingumą, prieštaraujantį tradicinėms religijoms, kurias Radžnišas aršiai puolė pasitaikius bet kokiai patogiai progai: „Mes darome revoliuciją... Aš deginu senus raštus, griauanu tradicijas...“¹³⁴; „Aš esu vienintelės religijos įkūrėjas, kitos religijos – tai apgaulė. Jėzus, Mahometas ir Buda tiesiog apgaudinėjo žmones...“¹³⁵; „Tikėjimas – tai tikras nuodas“¹³⁶ ir panašiai tuo pačiu stiliumi. Jis ne kartą kalbėjo, kad netiki jokiais pranašais nei Mesiju ir kad visi jie buvo egoistiški žmonės. Pagrindinė tradicinių religinių doktrinų ir meditacijos technikų klaida, anot Radžnišo, buvo ta, kad jos kviečia žmogų atsisakyti „visaverčio“ fiziologinio gyvenimo, siūlydamos mainais „dvasinį nušvitimą“.

Iš tiesų nušvitusį naująjį žmogų, jungiantį savyje intensyvių kūniškąjį gyvenimą ir meditaciją, materializmą ir dvasingumą, vakarietišką aktyvumą ir rytietišką neveiklumą, Radžnišas pavadino Zorba-Buda (graikas Zorba – energingas, gyvenimą mylintis žmogus, graikų rašytojo Nikoso Kazanzakio¹³⁷ to paties pavadinimo romano herojus). Zorboje-Budoje jis matė „ateities žmogų, visiškai atitrūkusį nuo praeities“¹³⁸.

Pagrindinį Radžnišo „vienintelės religijos“ postulata galima suformuluoti perfravavus žinomą šventųjų Bažnyčios tėvų posakį: „Mylėk Dievą ir daryk, ką nori“. Pritaikius tai Radžnišo mokymui, išeina: „Mylėk save ir daryk, ką nori“¹³⁹. Anot Radžnišo, nėra kito dievo, išskyrus žmogų, ir tai – hedonistinis dievas: „Kiekvienas potencialiai gali tapti Dievu... Dievas – tai sąmonės būseną... tai būdas mėgautis gyvenimu tiesiog čia ir dabar“¹⁴⁰. „Pirmas dalykas, kurį reikia suprasti, – mokė Radžnišas, – yra tai, kad jūs esate tobuli. Jeigu kas nors jums sako, kad jums reikia tapti dar tobulesniems, tai tas žmogus – jūsų priešas, saugokitės jo“¹⁴¹; „Tu gali būti Kristumi, tuomet kam tau tapti krikščionimi?“¹⁴².

¹³⁸ Ten pat, p. 28.

¹³⁹ „Sannyas“, 1978 balandis, p. 18. Cit. iš: Martin U., *Kultų karalystė...*, p. 292.

¹⁵⁰ Bhagawan Shree Rajneesh, *Rajneeshism*, p. 60. Cit. iš: Martin U., *Kultų karalystė...*, p. 291.

¹⁵¹ Wonderhill E., *XX amžiaus...*, p. 418.

Nėra jokių nepajudinamų autoritetų (išskyrus Radžnišą, atskleidusį šią tiesą), bet kuri tradicija – tikrosios religijos priešas:

„Jeigu jūs seksite Buda, pateksite į bėdą – milijonai jau pateko. Jeigu seksite Kristumi, taip pat pateksite į bėdą. Pažiūrėkite į bet kuriuos pasekėjus – jie neišvengiamai patenka į bėdą, kadangi gyvenimas kiekvieną akimirką keičiasi, o jie laikosi mirusių principų. Atsiminkite vienintelę auksinę taisyklę: auksinių taisyklių nėra!“¹⁴³

Norint gyventi intensyvią dvasinę ir kūnišką gyvenimą „čia ir dabar“, reikia „būti spontaniškas“, kadangi „gyvenimas yra spontaniškas“. Pagrindinė kliūtis, trukdanti žmogui būti dievu ir mėgautis kiekviena gyvenimo akimirka, anot Radžnišo, yra proto susiskaidymas į du tarpusavyje nesutariančius pradus: sąmoningą ir nesąmoningą. Žmogus save tapatina tik su sąmoningu protu, ir tai jam neleidžia pasiekti vidinės vienovės. Tik tada, kai potencialiajam, nesąmoningam pradui bus leista suklestėti, žmogus galės pajusti „būties palaimą“. Aistros ir nesąmoningi impulsai turi būti ne slopinami ar įveikiami, o intensyviai ir išsamiai išgyvenami. Savo aistrų ir geismų pildymas, anot Radžnišo, yra būdas pasiekti dieviškąją laisvę.

Pasinėrimas į nesąmoningą būseną, reflektuojančio proto išjungimas ir visų moralinių apribojimų atsikratymas vėliau kai kuriuos Radžnišo mokinius, ypač jeigu jie buvo neurotikai, psichopatai, narkomanai ar alkoholikai, pavertė rimtais psichiniais ligoniais. Pats Radžnišas manė, kad tikroji beprotybė – tai sąmonės susidvejinimas į dvi nelygias ir tarpusavyje nesutariančias dalis – sąmoningą ir nesąmoningą:

„Jūs – beprotis, ir todėl reikia su tuo kažką daryti. Senosios tradicijos sako: „Nuslopink savo beprotybę. Neleisk jai išsiveržti į paviršių, kitaip tavo veiksmai taps beprotiški“. Tačiau aš sakau: „Leiskite savo beprotybei išsiveržti į paviršių. Įsisąmoninkite ją. Tai – vienintelis kelias į sveikatą“. Išlaisvinkite ją! Viduje jinai taps nuodinga. Išmeskite ją, visiškai išvaduokite iš jos savo sistemą. Tačiau šio katarsio reikia siekti sistemingai, metodiškai, kadangi tai reiškia išeiti iš proto, pasitelkiant metodą, tapti sąmoningu bepročiu“¹⁴⁴.

¹⁴² Cit. iš: Amrit Svami Prem, *Ošo...*, p. 8–9.

¹⁴³ Bhagawan Shree Rajneesh, *Meditation...*, p. 27. Cit. iš: Wonderhill E., *XX amžiaus...*, p. 418–420.

Šizofrenija praeina po nuoširdaus įsisąmoninimo. Nekovokite su savimi. Visada atsiminkite, kad nugalėtojas neteisus. Kai atsiranda konfliktas, sekite prigimtimi.¹⁴⁵

Prigimtis, kuria siūlo sekti Radžnišas – puolusi: „Jeigu kilo konfliktas tarp meilės ir šeimos nekūrimo, pasirinkite meilę ir atsiduokite jai visa esybe“¹⁴⁶; „...jeigu atsitiks taip, kad jūs pasirinksite pyktį, atsiduokite jam visa esybe“¹⁴⁷ ir pan.

Tradiciniai mokymai negali žmogaus išgydyti nuo konflikto, vykstančio jo sąmonėje, kadangi jie patys yra šio sąmonės susiskaidymo kaltininkai. „Religijos pagimdė šizofreniją“¹⁴⁸, suvaržydamos nesąmoningąjį pradą įstatymais ir priesakais. Tačiau įstatymo nepakankamumui Radžnišas priešpriešina ne malonės duodamą pasikeitimo laisvę, apie kurią jis nėra nė girdėjęs, bet anarchijos laisvę, kai viskas leidžiama:

„Nusidėjėlių nebūna. Net jeigu tu šiame gyvenime pasiekei patį dugną, tu esi dieviškas, kaip ir anksčiau, tu negali prarasti šio dieviškumo. Aš tau sakau: išganymo nereikia, jis yra tavyje pačiame.“¹⁴⁹

Radžnišas mano, kad racionalizmo negalios pažeistai žmonijai yra gyvybiškai svarbu išlaisvinti infernalinį nesąmoningąjį pradą:

„Žmonių sąmonės revoliucija jau yra ne prabanga, o didžiausia būtinybė, kadangi egzistuoja tik dvi galimybės: savižudybė arba kokybinis sąmonės šuolis į tą lygmenį, kurį Nyčė pavadino Antžmogiu.“¹⁵⁰

2. „Meditacija – tai „ne-proto“ būseną“

Radžnišo pamokslai Indijoje neturėjo ypatingo pasisekimo tol, kol jis 1968 m. apsigyveno Bombėjuje, kur netrukus pasirodė pirmieji jo mokiniai iš Vakarų. Daugiausiai tai buvo amerikiečiai ir anglai, dauguma išbandę įvairiausių naujuosius religinius sąjūdžius, susidomėję „narkotiniu dvasingumu“, hipių judėjimu, okultinėmis psichoterapinėmis grupėmis ir pan. Šioje auditorijoje alogiškas ir amoralus Radžnišo „nemokymas“ apie dievažmogį susilaukė karšto atsako. Radžnišas prie savo vardo vietoj žodžio „Ačarja“ pridėda epitetą „Bhagwan Šri“ – „Viešpats

¹⁴⁵ Wonderhill E., *XX amžiaus...*, p. 421.

¹⁴⁶ Barker A., *Naujieji religiniai judėjimai*, p. 245-246.

Dievas“. Nuo aštuntojo dešimtmečio pradžios jis pradėjo reguliariai rengti vadinamąsias meditacijos stovyklas, dažniausiai kalnuotose vietovėse.

Tikslingai ir utilitariai sąmoningo proto veiklai Radžnišas priešpriešina „šventimą“ arba „žaidimą“, tai yra tokią veiklą, kai mėgaujamosi pačia veikla, o ne galutiniu jos rezultatu. Tokia veikla, jo manymu, turi teisę vadintis meditacija¹⁵¹.

„Meditacija – tai „ne-proto“ būseną. Meditacija – tai grynosios sąmonės, neturinčios turinio, būseną... Jūs galite surasti meditaciją, tik atidėję protą į šalį, tapdami šalti, indiferentiški, nesusitapatinę su protu, matydami, kaip protas pračina pro šalį, tačiau nesitapatindami su juo, negalvodami, kad „aš – tai jis“.“¹⁵²

Meditacija pagal aprašymą panaši į klasikinės jogos dhjaną, tačiau norint pasiekti samadhi, reikėdavo milžiniškų asketinių pastangų, o Radžnišo metodai buvo dar paprastesni ir efektingesni negu Šri Aurobindo „integralinė joga“; jie visiškai atitiko jo auditorijos paviršutiniškumą ir atsipalaidavimą, siūlydami lengvą kelią į „nušvitimą“, primenantį didžiulį „dvasinį“ pasimėgavimą. Tuo pat metu Radžnišas nenustojė spekuliuoti savo ganomųjų baimėmis, kurias sukėlė „šaltasis karas“ ir beprasidedanti ekologinė krizė, pateikdamas meditaciją kaip vienintelį šių problemų sprendimo būdą.

1970 m. balandį meditacinėje stovykloje prie Bombėjaus Radžnišas pirmą kartą pademonstravo jo paties išrastą „dinaminę“ (arba „chaotišką“) meditaciją. Štai jos „technologija“:

„Pirmoji stadija: 10 minučių gilus, greito kvėpavimo pro nosį. Tegu jūsų kūnas atsipalaiduoja, kiek tik įmanoma... Jeigu kūnas nori to kvėpavimo metu judėti, leiskite jam tai... Antroji stadija: 10 minučių katarsio, visiško kokios nors energijos, kurią sukūrė kvėpavimas, sąveikavimo... Neslopinkite nieko. Jeigu jūs norite verksti – verkite, jeigu norite šokti – šokite. Juokitės, rėkite, staukite, šokinėkite, drebėkite: viską, ką jūs norite daryti, – darykite! Trečioji stadija: 10 minučių rėkaukite „Hu-hu-hu“. Pakelkite rankas virš galvos ir šokinėkite aukštyr žemyn, nenustodami rėkauti „Hu-hu-hu“. Šokinėdami tvirtai nusileiskite ant kojų pėdų, kad garsas giliai

¹⁵⁶ Amrit Svami Prem, *Ošo...*, p. 10.

¹⁵⁷ Martin U., *Kultų karalystė...*, p. 288.

įsiskverbtų į lytinį centrą. Visiškai save išsekinkite. Ketvirtoji stadija: 10 minučių visiškos ramybės, sustingimo ta poza, kurioje jūs esate. Kvėpavimu energija buvo pažadinta, apvalyta katarsio ir pakelta į viršų sufijų mantra „Hu“. O dabar leiskite jai veikti giliai jumyse. Energija – tai judėjimas. Jeigu jūs daugiau neišmetate jos į išorę, ji pradeda veikti viduje. Penktoji stadija: nuo 10 iki 15 minučių šokio, šventiškumo, dėkojimo už didžiulę palaimą, kurią jūs patyrėte.“¹⁵³

Gilus kvėpavimas, skambant būgno smūgiams pirmoje „dinaminės meditacijos“ stadijoje sukelia plaučių hiperventiliaciją, ir dėl to žmogus svaigsta nuo deguonies pertekliaus. Vėliau jis „išsikrauna“ kaip gali, iki išsekimo. Išsekvojęs visus aktyvumo rezervas, žmogus, pasak Radžnišo, negali daugiau valdyti sąmoningojo proto, ir šis išsijungia. „Išsijungimo“ būsenoje, kai galvoje tuščia, o kūnas visiškai atsipalaidavęs, įsiviešpatauja nesąmoningas pradai. Ši pigų psichofiziologinį triuką Radžnišas ir pateikdavo kaip nušvitimą.

Viena iš tokios Radžnišo mišrainės sudedamųjų dalių yra okultinis tantristinis mokymas apie „čakras“. Tiesa, Radžnišas nuo savęs pridėjo, kad čakros jaučiamos tik tuo atveju, jeigu jos užterštos; jeigu čakros švarios, tai „kundalini“ energija prateka pro jas be kliūčių.

Pagrindinė mantros „Hu“ užduotis – atverti muladhara-čakrą, esančią stuburo apačioje, ir išlaisvinti kundalini, kuri kasdienybėje eikvojama lytiniam žmogaus gyvenimui. Toks yra jos natūralus pritaikymas; tačiau siekiant nušvitimo, būtina, kad ji judėtų priešinga kryptimi, aukštyn „energetiniu kanalu“, pakeliui atverdama visas kitas čakras. Radžnišas neslėpė, kad šis metodas labai pavojingas fiziniam kūnui ir kad daugelis žymių jogų, praktikavusių šį metodą, mirė nesulaukę senatvės nuo sunkių ir skausmingų ligų. Tačiau tuo pat metu jis manė, kad kundalini naudojimas – tai pats efektyviausias čakrų atvėrimo metodas ir kad vėlesnė guru pagalba gali sumažinti jos negatyvias pasekmes. Pagrindinis gėris,

¹⁵⁸ Medvedev M. J., *Penkios dienos Orhuse arba pravoslaviškas žvilgsnis į „naująjį dvasingumą“*. Permė, 1995, p. 47-48.

¹⁵⁹ Bhagwan Shree Rajneesh, *Rajneeshism*. Rajneeshpuram, Oregon, 1983. Cit. iš: Martin U., *Kultų karalystė...*, p. 291.

¹⁶⁰ Martin U., *Kultų karalystė...*, p. 291.

kurį teikia aukštyl kylanti kundalini energija, jo manymu, yra tai, kad ji leidžia „kosminei energijai“ įsiliesti į žmogų ir cirkuliuoti visuose jo kūnuose, taip pat ir fiziniame. Dvi paskutinės chaotiškos meditacijos stadijos suteikia galimybę pajusti šią cirkuliaciją ir pasimėgauti ja¹⁵⁴.

Be „dinaminės meditacijos“ Radžnišas taip pat išpopuliarino savo paties parengtą „kundalini meditaciją“, per kurią sektantai stipriai purtėsi, norėdami „nusimesti tai, kas užspaudžia kūną“, ir šoko, „kad pasireikštų iš naujo įgytas trykštantis gyvybingumas“. Tam, kad meditacija būtų kuo efektyvesnė, Radžnišas rekomendavo ją užsiimti 21 dieną iš eilės, derinant ją su jogos kvėpavimo pratimais, būnant visiškoje izoliacijoje ir tyloje, arba užrištomis akimis¹⁵⁵.

3. Komuna Punoje

Nuo aštunto dešimtmečio pradžios Radžnišas pradėjo visus norinčius išventinti į „sanjasinus“, kuriems, beje, nebuvo būtina palikti „pasaulį“; tik patys fanatiškiausi vėliau ėmė kurtis Radžnišo ašramuose. Žinoma, kad šie „sanjasinai“ neduodavo jokių įžadų ir negyveno asketiško gyvenimo, priešingai, Radžnišas kvietė juos atmesti visus „formalumus“. Vienintelis dalykas, ko iš jų buvo reikalaujama, – tai visiškai atsiverti Radžnišui ir atsiduoti jam visa kuo. Sanjasinai gaudavo naujus sanskritiškus vardus „kaip ištikimybės meditacijai ir ryšių nutraukimo su praeitimi simbolį“¹⁵⁶. Moterys gaudavo privalomą priedą prie vardo „Ma“ (mama), o vyrai – priedėlį „Svami“. Jie turėjo vilkėti ryškiai oranžiniais drabužiais ir nešioti medinius rožančius su Radžnišo portretu ant kaklo, taip pat nuolat su savimi turėti riešutą su savo guru „kūno dalele“ (paprastai su jo plaukų arba nagų nuokarpomis).

1974 m. Radžnišas persikėlė į Puną (Indija), kur Koregaono parke įsteigė savo pirmąjį ašramą-komuną. Ašramas galėjo vienu metu priimti iki 2 tūkstančių žmonių, per metus jame apsilankydavo iki 50 tūkstančių

¹⁶¹ Bhagwan Shree Rajneesh, *Rajneeshism...* Cit. iš: Martin U., *Kultų karalystė...*, p. 291.

¹⁶² Ošo, *Seksas. Citatos iš pokalbių*. Maskva, 1993. Cit. iš: *Naujos religinės organizacijos Rusijoje...*, p. 280.

¹⁶³ *Paris-match*. 1985 09 08. Cit. iš: Privalov K. B., *Sektos...*, p. 35.

¹⁶⁴ Barker A., *Naujieji religiniai...*, p. 244.

¹⁶⁵ Martin U., *Kultų karalystė...*, p. 288.

žmonių. Per septynerius metus Punoje apsilankė šimtai tūkstančių „dvasinių ieškotojų“ iš Vakarų. Aštuntojo dešimtmečio pabaigoje ašrame gyveno apie 10 tūkstančių Bhagavano pasekėjų, o dar maždaug 6 tūkstančiai piligrimų, kurių ašramas jau nebesutalpino, apsigyveno Punoje. Kiekvieną dieną Radžnišas pasirodydavo pamokslaudamas laužyta anglų kalba, pasakodamas įvairiausias istorijas, pokštus, šaipydamasis ir piktžodžiaudamas. Šie pamokslai-paskaitos buvo įrašomos į magnetofono juostelę ir leidžiamos atskiromis knygomis (pats guru nieko nerašė, išskyrus dienoraščius), kurių skaičius šiuo metu viršija šešis su puse šimto pavadinimų. Be knygų, kurios išverstos į daugiau kaip 30 kalbų, Radžnišo pasekėjai platina jo pasirodymų garso ir vaizdo įrašus. Šios produkcijos gamybai ir prekybai plėsti mylima Radžnišo mokinė ir jo asmeninė sekretorė indė avantiūristė, turinti amerikietišką pasą, Ma Ananda Šila (Shila Silverman) Nju Džersio valstijoje sukūrė kompaniją „Radžnišo UAB“ („Rajneesh Foundation Limited“), kurios apyvarta netrukus sudarė milijonus dolerių. Pasak vieno iš radžnišistų, „organizacija seniai suprato, kokią jėgą turi pinigai“¹⁵⁷.

Sugrįžę iš Punos, piligrimai, buvę išventinti į neosanjasą, pradėjo steigti dukterinius ašramus ir tapdavo jų vadovais. Devintojo dešimtmečio pradžioje tokių centrų buvo įsteigta jau 500 – kitose Indijos vietose, taip pat dar 22–jose šalyse, tarp jų JAV, Anglijoje, Prancūzijoje, Kanadoje ir Japonijoje.

Punos ašrame veikė „terapijos grupės“, kuriose dirbo psichoterapeutai profesionalai. Sanjasinai radžnišistai apskritai gyveno tik grupėmis, paklusdami vadovui. Sąmonės kontroliavimas tokiose komunose buvo ypač veiksmingas. Pavyzdžiui, kai Radžnišas užsiminė, kad moteris, apsikrovusi vaikais, negali pasiekti nušvitimą, tuoj pat kulto centre Laguna Byč (Lagoona Beach) daugelis sanjasinių moterų buvo sterilizuotos chirurginiu būdu¹⁵⁸. Suprantama, kad meistriškai sukonstruotas kultas negalėjo išsiversti be apokalipsės. Radžnišas pranašavo spartų pasaulinės katastrofos artėjimą:

¹⁵⁶ Ten pat, p. 287.

¹⁵⁷ Chandler Uday Singh, *Sins of Bhagwan* // „India Today“, 1982 06 15. Cit. iš: Martin U., *Kultų karalystė...*, p. 288.

„Ši krizė prasidės 1984 m. ir baigsis 1999 m. Visi destruktijos būdai tuo metu viešpataus žemėje – nuo gamtinių katastrofų iki savižudybės, naudojantis mokslo laimėjimais. Kitaip tariant, gamta mums duos potvynių, neregėtų nuo Nojaus laikų, žemės drebėjimų, ugnikalnių išsiveržimų ir visko, kas įmanoma... Bus karų, atvesiančių žmoniją ant branduolinio karo slenksčio, tačiau žmonijos neišgelbės Nojaus laivas. Radžnišizmas – štai sąmonės Nojaus arka, ramybės kampelis taifūno centre... Tokijas, Niujorkas, San Franciskas, Los Andželas, Bombėjus – visi šie miestai pražus per pasaulinę katastrofą, kuri neapsiribos tik lokaliniais kataklizmais. Ji bus globali ir neišvengiama. Pasislėpti nuo jos bus galima tik mano mokymu.“¹⁵⁹

1984 m. pradžioje Radžnišas išplėtė savo pranašystę apie artėjančią katastrofą, pareiškęs, kad išsipildys kažkuri Nostradamo pranašystė, ir AIDS pražudys du trečdalius pasaulio gyventojų¹⁶⁰. Į klausimą, ar radžnišistai išgyvens per būsimą branduolinę katastrofą, Bhagavanas atsakė:

„...Beždžionės padarė šuolį ir tapo žmonėmis, tačiau ne visos. Dalis jų ir šiandien liko beždžionėmis... Aš nepasakysiu, kad radžnišistai išgyvens katastrofą, tačiau aš galiu pasakyti, būdamas visiškai tuo įsitikinęs, kad tie, kurie išgyvens, bus radžnišistai, o kiti – beždžionėmis arba jie nusižudys. Pagaliau likusieji neturi reikšmės.“¹⁶¹

Radžnišas propagavo ištvirkavimo ir iškrypimų laisvę, vadindamas šeimą ir vaikus bereikalinga našta. Jis sakė:

„Nėra nieko nuodėmingo paprastame gryname sekse... Jokių įsipareigojimų, jokių pareigų, jokių prisirišimų jame nėra. Seksas turi būti pilnas žaismo ir maldos.“¹⁶²

Ugdykite savo seksualumą, neslopinkite savęs!.. Aš neįkvepiu jūsų orgijoms, bet ir nedraudžiu jų.“¹⁶³

Punos komunos lankytojai sugriždavo ir pasakodavo apie tokias seksualines orgijas, taip pat apie iškrypimus, apie narkomaniją ir prekybą

¹⁶⁸ Barker A., *Naujieji religiniai...*, p. 244-245.

¹⁶⁹ Martin U., *Kultų karalystė...*, p. 288.

¹⁷⁰ Cit. iš: Privalov K. B., *Sektos...*, p. 37.

¹⁷¹ Žr. ten pat, p. 37-39.

narkotikais, apie ašramo gyventojų savižudybes. Pasitaikydavo, kad meditacijos seansai radžnišistų ašramuose pasibaigdavo muštynėmis ir peilių dūriais. Daugelis prarado sveikatą, savo kailiu išbandę Radžnišo „terapiją“¹⁶⁴. Pateikiame ištrauką iš prisiminimų apie apsilankymą Punos ašrame maždaug 1980 m.:

„Žmogžudystės, išprievartavimai, paslaptingas žmonių dingimas, grasinimai, padeginėjimai, sproginimai, palikti „ašramiečių“ vaikai, prašantys išmaldos Punos gatvėse, narkotikai – visa tai [čia] yra normalus dalykas... Krikščionys, dirbantys psichiatrinėje Punos ligoninėje, patvirtins visa tai, kas pasakyta, nepamiršdami paminėti plačiai paplitusių psichinių sutrikimų, kuriuos sukėlė [būtent] tai, kad ašramas paėmė į savo rankas politinę valdžią, ir jį apskūsti nėra kam.“¹⁶⁵

Su Radžnišu susiję skandalai ir jo erzinančios publiką kalbos viliojo Vakarų žurnalistus. Be to, nusiskutęs galvą, barzdotas, dėvintis „sufistinę“ kepuraitę ir vilkintis laisvai krintančiais „dvasiniais“ drabužiais Radžnišas pasižymėjo fotogeniškumu. Pirmą kartą amerikiečių spaudos puslapiuose jis pasirodė 1978 m. pradžioje, kai žurnalas „Time“ įdėjo apie jį straipsnį, pavadinęs jį „Viešpats Dievas iš Rytų“. Žurnalas pranešė, kad talentingas guru išsiveržė į priekį, aplenkdamas įvairius „Naujojo mažiaus“ judėjimo „žmogiškojo potencialo“ apaštalus¹⁶⁶. Vėliau Radžnišas liko Vakarų spaudos dėmesio centre ir pirmoje devinto dešimtmečio pusėje tapo madingiausiu guru Vakaruose, nustelbęs Mahariši.

4. „Aš – turtingųjų guru“

1980 m. ir 1981 m. pradžioje induistų tradicionalistai du kartus nesėkmingai bandė pasikėsinti į Radžnišą. Tuo pat metu, 1981 m., buvo pradėtas tyrimas, įrodęs, kad „Rajneesh Foundation Limited“ iki ausų įklimpęs dėl nesumokėtų mokesčių, aukų labdaros tikslams pasisavinimo, vagysčių ir baudžiamųjų bylų, iškeltų sektos nariams¹⁶⁷. Tais pačiais metais Indiros Gandhi vyriausybė atėmė iš Radžnišo ašramo religinės organizacijos statusą, ir jam būtų tekę sumokėti didžiulius mokesčius.

¹⁷² Barker A., *Naujieji religiniai...*, p. 246.

¹⁷³ Privalov K. B., *Sektos...*, p. 37–39.

¹⁷⁴ Martin U., *Kultų karalystė...*, p. 290.

Radžnišas, nelaukdamas tyrimo pabaigos, nuo 1981 m. gegužės 1 d. nustojo skaityti paskaitas ir apskritai kalbėti viešumai. Nuo to laiko Radžnišo tarpininke, bendraujant su pasauliu, tapo jo „dešinioji ranka“ Šila Silvermen (Shila Silverman). 1981 m. vasaros pradžioje pardavęs ašramo turtą, pasiėmęs pinigus iš savo sąskaitų Indijoje ir pasikvietęs 17 ištikimiausių mokinių, Radžnišas su turistine viza išvyko į JAV neva gydytis. Beje, vieni radžnišistų šaltiniai nurodo, kad jis rengėsi gydytis nuo stuburo ligos, o kiti – kad nuo diabeto ir astmos.

Panaudojus Radžnišo mokinių amerikiečių pinigus ir daugiausiai antrojo Anandos Šilos vyro amerikiečio pinigus, tuščioje centrinio Oregono vietovėje, Vasko grafystės teritorijoje, buvo nupirkta milžiniška ranča Big Magdy. Čia, sausose nederlingose žemėse, iš pradžių įsikūrė radžnišistų žemdirbių komuna, o vėliau atsirado penkių tūkstančių gyventojų Radžnišpuramo miestelis, kuriame buvo aerodromas, komfortabilus viešbutis su kazino, prekybinės gatvės, restoranai, parkai, sodai, oranžerijos, keliai ir reisiniai autobusai. Visa tai sukūrė maždaug 2000 Radžnišo pasekėjų. Jie nemokamai be poilsio dienų triūsė po sivilinčią saulę po 12 valandų per parą, nakvodavo barakuose ir visą laiką per garsiakalbius klausėsi Radžnišo pamokslų, kuriais jiems buvo įteigiama, kad alinantis darbas – tai šventė, meditacija, kitaip sakant, dvasios puota.

Dešimtys tūkstančių kitų radžnišistų taip pat reguliariai suvažiuodavo į Radžnišpuramą (vasarą, pavyzdžiui, susirinkdavo iki 20 tūkstančių žmonių). Jie turėjo galimybę aukoti guru dideles lėšas, kadangi dauguma jų priklausė pasiturinčiai vidurinei klasei. Visame pasaulyje buvo įsteigta daugiau kaip 300 radžnišistų meditacijos centrų, kurie taip pat duodavo nemažą pelną; tarkime, Britanijos centruose pagrindinis metinis „Radžnišo terapijos“ kursas kainavo

¹⁷⁵ Amrit Svami Prem, *Ošo...*, p. 12.

¹⁷⁶ Iš Bhagvano Šri Radžnišo pamokslo Radžnišpurame 1984 m. lapkričio 12 d. Cit. iš: Martin U., *Kultų karalystė...*, p. 292.

¹⁷⁷ Dietrich Bill, *Conflict Over Rajneeshpuram* // „Seattle Times“, 1984 09 09, p. B3. Cit. iš: Martin U., *Kultų karalystė...*, p. 292.

¹⁷⁸ Iš Bhagvano Šri Radžnišo pamokslo Radžnišpurame 1984 m. lapkričio 12 d. Cit. iš: Martin U., *Kultų karalystė...*, p. 292–293.

3500 svarų sterlingų. Be to, centruose buvo siūloma pasirinkti daugelį mokamų „Naujojo amžiaus“ kursų: bioenergetiką, kūno valdymą, dehipnoterapiją, intuityvųjį masažą, neotantrinę jogą, rebefingą ir daugelį kitų. Tuos, kurie baigdavo kursus, stengdavosi nusiųsti į Radžnišpuramą. Už tokią kelionę reikėdavo pakloti dar keletą tūkstančių dolerių¹⁶⁸. Radžnišas manė, kad „dvasingumas – tai turtingųjų prabanga ir privilegija“¹⁶⁹. O apie save jis sakė: „Aš – turtingųjų guru. Egzistuoja pakankamai religijų, kurias praktikuoja vargšai, o man palikite darbą su turtingaisiais“¹⁷⁰.

Jis su jais dirbo, gana sėkmingai papildydamas savo kišenę. 1982 m. pabaigoje jo turtas pasiekė 200 milijonų dolerių, kurie nebuvo apmokestinti. Jam priklausė 4 lėktuvai, kovinis sraigtasparnis ir 91 rolsroisas. Apskritai jis ketino turėti 365 šias brangiausias pasaulyje mašinas, po naują mašiną kiekvienai metų dienai¹⁷¹. Rolsroisu Radžnišas važiuodavo kiekvieną dieną aplankyti savo kaimenės. Guru pats vairavo mašiną, lėtai ir iškilmingai riedančią automatais ginkluotų kareivių apsuptas išilgai gyvos oranžinės sienos jo adeptų, kurie stovėdavo vadinamojo „nirvanos kelio“ šalikelėje, ir mėtydavo rožių žiedlapius po automobilio ratais. Jiems tai būdavo reta galimybė pamatyti savo dievuką.

Augant Radžnišpuramui, visose stambiose Vakarų šalyse pradėjo rasti pagal jo pavyzdį radžnišistų pastatyti „šventieji miestai“ – komunos, kurios mėgindavo gyventi autonomiškai ir tikėjosi tapti „nelaisvos visuomenės“ alternatyva. Bekalbant apie laisvę, Radžnišo sekta pamažu virto „totalitarine organizacija su griežta kontrolės sistema“. Būtent tokiais žodžiais komuną Radžnišpurame apibūdino netgi tokia prosektantiškai nusiteikusi naujųjų religinių judėjimų tyrinėtoja kaip profesorė Ailina Barker (Eileen Barker)¹⁷².

Radžnišistai Oregone užėmė netoliese esantį provincijos miestelį Entiloupą (Antilope), gavo daugiausia vietų miesto taryboje ir pervadino jį Radžnišu. Dauguma tikrųjų Entiloupo gyventojų, kurie daugiausiai buvo senyvi žmonės, tapo nuolat prižiūrimi policinių sanjasių pajėgų,¹⁷⁹ „Victor Valley Daily Press“, 1981 09 18, p. B3. Cit. iš: Martin U., *Kultų karalystė...*, p. 292.

¹⁶⁸ Martin U., *Kultų karalystė...*, p. 287.

¹⁶⁹ Žr.: Privalov K. B., *Sektos...*, p. 41.

¹⁷² Ten pat, p. 41-42.

¹⁷³ Ten pat, p. 42-43.

¹⁷⁴ „Le Point“, 1985 11 11. Cit. iš: Privalov K. B., *Sektos...*, p. 43.

buvo apdėti mokesčiais, kurie tekdavo sektai, ir priversti stebėti miesto tarybos vietiniame parke įsteigtą nudistų pliažą. Jie pasirinko kapituliaciją ir pasitraukė iš miesto. Miestas ir toliau augo, kadangi Radžnišo pasekėjai supirkdavo esančius namus ir statė naujus¹⁷³.

Tuo metu artėjo rinkimai į grafystės įstatymų leidybos susirinkimą, ir radžnišistai nusprendė užimti daugumą vietų ir jame. Remiantis vietiniais įstatymais, užtekdavo pragyventi valstijos teritorijoje 22 dienas, norint gauti balsavimo teisę rinkimuose į vietines valdžios institucijas. Todėl buvo nuspręsta padidinti rinkėjų, kurie nubalsuotų už radžnišistų kandidatus, skaičių. 1984 m. rudenį buvo įgyvendinta operacija „Pasidalyk būstu su savo artimaisiais“: iš Niujorko, San Francisko ir kitų didelių JAV miestų sektantai suvežė į ašramą apie tris su puse tūkstančio alkoholikų, valkatų ir narkomanų¹⁷⁴. Išgąsdintos šito išpuolio, vietinės valdžios institucijos skubiai priėmė įstatymą, pratęsiantį sėslaus gyvenimo terminą, būtiną, norint dalyvauti rinkimuose. Taigi susirinkę į Radžnišpuramą valkatos neatnešė sektai jokios naudos. Priešingai, pusiau kriminaliniai elementai elgėsi žūliai ir akiplėšiškai, dirbti guru naudai nenorėjo ir, be kita ko, pablogino ir šiaip ne per geriausius komunos gyventojų bei vietos gyventojų santykius. Radžnišpurame Šila subūrė ginkluotą šimto kovotojų būrį, tačiau netgi jam nepavyko išvaikyti įkyrių „artimųjų“, ir netrukus „šventojo miesto“ apylinkėse, tik ne pačiame Radžnišpurame, radavo jų lavonų. Policija nustatė, kad visi jie buvo nunuodyti nežinomais nuodais, ir dėl suprantamų priežasčių įtarė Radžnišą bei jo kompaniją.

Tuo pat metu politinės sektos ambicijos toliau didėjo. Kadangi triukas su valkatomis nepavyko, dabar, tikėdamiesi pergalės rinkimuose, radžnišistai nusprendė pasiekti, kad tie, kurie nepalaiko jų kandidatų, negalėtų dalyvauti balsavime. Toliau būdama tylinčio guru „liežuvio“, Šila Silvermen sugalvojo, ką reikia daryti: jai priskirti agentai daugelyje reformų apygardos teritorijoje apipurškė salmoneliozės bakterijomis salotas, padėtas prie baro ir todėl dauguma gyventojų susirgo. Tiesa, ir tai nepadėjo radžnišistams pasiekti trokštamos valdžios grafystėje.

¹⁷³ Ten pat, p. 44.

¹⁷⁴ Radnišas Ošo, *Naujojo žmogaus teisės...*, p. 53.

¹⁷⁷ „The Oregonian“, 1999 12 26.

¹⁷⁸ Wonderhill E., *XX amžius...*, p. 423.

1984 m. spalį Radžnišas netikėtai prabilo. Jis vėl apkaltino politikus ir šventikus žmonių sielų tvirkiniu, vėl tvirtino, kad radžnišizmas – „tai vienintelė apsauga nuo branduolinio ginklo“ ir vėl propagavo „senojo pasaulio“ atsižadėjimą, rodydamas „dvasinės revoliucijos“ pavyzdį: „Aš pakeliu ranką prieš visos žmonijos praeitį“¹⁷⁵.

Jo kalbose rasdavosi vis daugiau antikrikščioniškų išpuolių:

„Mesijais paprastai būna bepročiai. Jis [Jėzus] buvo absoliučiai įsitikinęs, kad nukryžiuojamas įrodys jo teisumą, ir būtent todėl aš matau jo veiksmuose tiesiog užmaskuotą bandymą nusižudyti. Jeigu kas nors ir buvo kaltas dėl jo nukryžiuojimo, tai tik jis pats. Jis pats to prašėsi. Ir nė vienas šaltinis – žydų ar istorinis – nepatvirtina, kad jis prisikėlė. Tik Naujasis Testamentas. Fikcija. Nebuvo jokio Prisikėlimo.“¹⁷⁶

Radžnišas pats norėjo savo pasekėjams būti vietoj Kristaus: „Tegul aš būsiu tavo mirtimi ir prisikėlimu“¹⁷⁷. Ir jie dievindami jam dainavo: „Aš įteikiu savo širdį į tavo rankas“¹⁷⁸.

Dvasia, per žaltį kalbėjusi su Ieva rojuje, dabar bylojo Radžnišo lūpomis:

„Šetonas sugundė Ievą teiginiu, neva Dievas nori, kad ji liktų tamsuolė... Jis pavydus. Ir tai panašu į tiesą, kadangi žydų Dievas yra labai pavydus. Jis nenori, kad žmonės taptų jam lygūs. Jis – ne mylintis tėvas... Pažinimas – ne nuodėmė... Aš siūlau jums valgyti nuo pažinimo medžio...“¹⁷⁹

1984 m. Radžnišo pasekėjų skaičius viršijo 350 tūkstančių, beje, jų amžiaus vidurkis buvo 34 metai¹⁸⁰. Nepaisant nesėkmės Vasko rinkimuose, radžnišistai tais pačiais 1984 m., ryšium su rinkimais į Oregono įstatymų leidybos susirinkimą, davė dingstį baimintis, kad sekta siekia politinės valdžios jau valstijos lygiu. Alyvos į ugnį įpylė Šila, pareiškusi, kad jeigu prireiks, Radžnišo žmonės visą Oregoną pavers Radžnišpuramu. Apylinkių ūkininkams, kuriuos amoralus radžnišistų elgesys buvo įsiutinęs taip, jog jie jau ketino jėga priversti juos laikytis tvarkos, Šila pagrasino, kad nužudys po penkiolika žmonių už kiekvieną Radžnišo pasekėją¹⁸¹. Veikiama visuomenės nuomonės, policija, o vėliau ir FTB pagaliau pradėjo baudžiamąją bylą prieš Radžnišo sektą. Maždaug keturiasdešimt FTB tardytojų vykdė tyrimą pačiame Radžnišpurame. Jie aptiko ginklų sandėlius,

¹⁸⁹ Martin U., *Kultų karalystė...*, p. 293.

¹⁹⁰ Radnišas Ošo, *Naujojo žmogaus teisės...*, p. 26.

narkotikų, kurių buvo nuolat pridedama į sektantų maistą, gamybos laboratorijas, kruopščiai užmaskuotą požeminių tunelių, kuriuo galėtų pabėgti guru, susiklosčius nenumatytoms aplinkybėms¹⁸².

1985 m. rugsėjo 14 d. Šila Silvermen su savo asmenine apsauga ir tuometiniu vyru, taip pat su keliais komunos valdybos nariais pabėgo į Vakarų Europą. Radžnišas apkaltino Šilą tuo, kad ji bandė nunuodyti jo asmeninį gydytoją, kėsinosi į paties guru gyvybę, žudė valkatas, kurių kūnus policija rasdavo Radžnišpuramo apylinkėse, ir norėjo paversti ašramą fašistine organizacija. O tuo metu Šila išėmė iš ašramo sąskaitos Šveicarijos banke 55 milijonus dolerių ir bandė pasislėpti, tačiau Štutgarte ją areštavo Interpolas¹⁸³. Ji savo ruožtu pareiškė, kad „Bhagvanas – tai išlepintas vaikas, negalintis kvėpuoti be kas mėnesį gaunamų 250 tūkstančių dolerių kišenpinigių. Tai genijus, sugebantis naudotis žmonių patiklumu, narkomanas, negalintis gyventi be valiumo. Jo gyvenimo istorija – ištisinis sukčiavimas. Ir aš buvau šios aferos dalyvė. Jis ir aš, mes abu buvome puiki aferistų pora“¹⁸⁴.

Radžnišui taip pat pavyko pabėgti, tačiau 1985 m. spalio 29 d. jis buvo areštuotas Šiaurės Karolinos Šarlotės miesto oro uoste, kuriame nuosavas Bhagvano lėktuvas nusileido papildyti degalų. Radžnišas ir aštuoni artimos jo aplinkos žmonės neva skrido ilsėtis į Bermudus¹⁸⁵.

Radžnišo teismas, kuris vyko Portlende (Oregono valstija), baigėsi jau 1985 m. lapkričio 14 d. Valstijos valdžios institucijos, ir taip jau patyrusios milžiniškus nuostolius dėl Radžnišo veiklos, baiminosi, kad nepaprastai brangaus daugelį mėnesių trunkančio teismo proceso jos tiesiog neištempo. Be to, pasak valstijos generalinio prokuroro Čarljo Ternerio, jie nenorėjo Radžnišo paversti kankiniu¹⁸⁶. Po sunkių derybų su Radžnišo advokatais buvo pasiektas kompromisas – Bhagvanas prisipažino kaltas tik dėl 2 iš 34 jam pateiktų kaltinimo punktų. Taigi jis gavo simbolinę bausmę už imigracijos įstatymų ir galiojančių teisinių normų pažeidimą: dešimt metų lygtinai plius 400 tūkstančių dolerių baudos. Be to, Radžnišą įpareigojo per penkias dienas visam laikui palikti Jungtinių Valstijų teritoriją. Šila buvo pripažinta kalta dėl to, kad naudojo neteisėto pasiklausymo priemones, dėl padegimų, sumušimų ir bauginimų, pasikėsinimų nužudyti ir 750 žmonių užkrėtimo botulizmu, už tai buvo pasodinta į kalėjimą ir turėjo sumokėti didelę baudą. Išbuvusi kalėjime vos 29 mėnesius, ji 1988 m.

¹⁸¹ Ten pat, p. 31.

¹⁸² Ten pat, p. 37.

pabaigoje išvažiavo į Šveicariją ir vėl ištekėjo – už šveicaro Urso Birnštilio, 1992 m. mirusio nuo AIDS. Šila susitaikė su Radžnišu, tačiau jo pasekėja ir kolege jau niekada nebebuvo. Šiuo metu 52 metų Šila Birnštil turi du namus, skirtus invalidams ir pagyvenusiems žmonėms netoli Bazelio. Jos įstaigų kontingentas – žmonės su psichine negalia, daugiausiai sergantys Alzheimerio sindromu, tai yra sutrikusios atminties. JAV Šilai vėl pateikti kaltinimai dėl senų reikalų, šį kartą dėl sąmokslų, siekiant nužudyti Oregono generalinį prokurorą Čarlį Ternerį, tačiau Šveicarijos pilietės statusas ją gina nuo ekstradicijos. Iš 469 tūkstančių dolerių Šilos skolos Oregono valstijai ir Vasko apygardai kažkoks anonimas neseniai sumokėjo 200 tūkstančių (galima spėti, kad tai buvo vienas iš ne visai susivokiančių jos pacientų)¹⁸⁷.

Radžnišas uždarė Oregono ašramą, sudegino penkis tūkstančius savo brošiūrų egzempliorių ir viešai pareiškė, kad jis – ne dievas¹⁸⁸. Po deportacijos iš JAV Radžnišas mėgino apsistoti kurioje nors šalyje, kur gyveno jo pasekėjų, tačiau 21 šalis uždraudė jam įvažiuoti į jų teritoriją arba išsiuntė jį be jokių ypatingų paaikškinimų (pavyzdžiui, Graikija). Nuo to laiko radžnišistų judėjimas vis labiau pradėjo prarasti savo pasekėjus. Daug žmonių apgyvendinančios komunos suyra, silpnėja kulto įtaka pasekėjams.

Dauguma tų, kurie užsiima naujųjų religinių judėjimų problemomis, kalba apie tai, kad negalima ekstremistinėms totalitarinėms sektoms taikyti represines priemones, pagrįsdami tai spėjimu, kad uždrausta sekta pasitrauks į pogrindį ir pasidarys dar pavojingesnė. Tačiau tiksliai atlikta policijos operacija likviduojant Radžnišpuramo bendruomenę liudija, kad yra priešingai. Pasirodo, kad už asmeninio saugumo garantijas kulto lyderis, labiau branginantis savo paties personą, yra pasiruošęs paleisti sektą. O juk likus keliems mėnesiams iki čia aprašytų įvykių netgi patyręs kultų tyrinėtojas, krikščionių apologetas, keturių daktaro laipsnių savininkas Volteris Martinas, beje, Radžnišo sektos atžvilgiu nusiteikęs griežtai neigiamai, rašė: „Radžnišas ir jo pasekėjai teikia didžiulę reikšmę eksperimentui

¹⁸³ Ten pat, p. 40.

¹⁸⁴ Barker A., *Naujieji religiniai...*, p. 247.

¹⁸⁵ Amrit Svami Prem, *Ošo...*, p. 13.

¹⁸⁶ Ten pat.

PENKTOJI DALIS Pseudobiblinės (pseudoevangelinės) sektos

13 skyrius.
„Šeima“ („Dievo vaikai“)

Todėl grįžkime į Edeno sodą, sugrįžę pas Dievą, Jo Žodį, Jo Meilę! Ir iki soties mėgausimės Dievo dovanomis – seksu ir meile!

Mozė Dovydas (Deividas Bergas)¹

1. Ši grupė – tai klasikinis pavyzdys, kaip lyderis gali iškraipyti krikščionių Šventąjį Raštą ir kaip tai veda prie moralinių vertybių bei apskritai gyvenimo išskrypimo

Anksčiau ši sekta vadinosi „Meilės šeima“ („The Family of Love“), o dar anksčiau – „Dievo vaikai“ („Children of God“). Dabartinis oficialus jos pavadinimas – „Šeima“ („The Family“). Dar jie save vadina „Krikščioniška misija „Šeima“ arba „Nepriklausomų misionieriškų krikščioniškų bendruomenių sąjunga „Šeima“. Ją galima apibūdinti kaip amoralią ištvirtėlišką pseudoevangelinę okultinę pornocentrinę apokaliptinę sektą.

1992 m. visi Peterburgo metro buvo apklijuoti šios sektos lapeliais. Lapeliai buvo spalvoti, nuplėšiami, juose buvo vaizduojamas žilaplaukis senolis su sektos įkūrėjo **Deivido Brando Bergo (David Brandt Berg)** veidu (panašus į Dievą Tėvą) arba Jėzus Kristus, ištiesęs rankas, lyg norėtų apkabinti, daug širdelių, pusiau apsirengę jaunuoliai ir merginos ištiestomis rankomis, skubantys pasitikti dieviškąją meilę. Kitoje lapelio pusėje smulkiu šriftu buvo parašytas tekstas ir adresas – abonentinė pašto dėžutė Lenkijoje. Dėl šios priežasties daugelis manė, kad tai katalikų platinami lapeliai, tačiau iš tikrųjų tai buvo tipiškas sektos „Šeima“ propagandos skyriaus kūrinys.

Tai labai keista grupė – klasikinis pavyzdys, parodantis, kaip lyderis gali, pasitelkęs savo liguistą protą, iškraipyti krikščionių Šventąjį Raštą ir

¹ *Lobis*. 1 tomas, 1992, p. 291.

kaip tai veda prie sektos adeptų moralinių vertybių bei apskritai gyvenimo iškrypimo. Sektantai pradeda nuoroda į Raštą, savo rėmimusi Raštu, tačiau galiausiai Šventasis Raštas paverčiamas citatų rinkiniu, iš kurio galima ištraukti bet kokią frazę (dažnai – be pradžios ir pabaigos), norint pagrįsti savo gyvenimo būdą, veiklą bei pažiūras.

Ši grupė pradėjo savo veiklą evangelikų jaunimo sparno aplinkoje, „Studentų kryžiaus žygyje už Kristų“ Kalifornijoje. Jos įkūrėjas – amerikietis Deividas Brandas Bergas, miręs 1994 m. pabaigoje nežinomoje vietoje ir nežinomomis aplinkybėmis. Gyvenimo gale jis slėpėsi nuo pasaulio ir niekas be jo artimiausios aplinkos žmonių nežinojo (ir iki šiol nežino), kur jis gyveno.

Rusijoje „Šeimai“ vadovauja anglas Deividas Hilas (David Hill), o jo pagalbininkai yra Lenkijos piliečiai. Vienos aktyviausių ponių (ji prisistatė kaip Marija, tačiau yra žinoma, kad savo vardus jie keičia kas kelerius metus) paklausė, kodėl, tiesą sakant, ji gyvena Rusijoje, o ne savo šalyje – Lenkijoje. Ji atsakė: „Oi, ką jūs, Lenkija – tokia baisi šalis, ten vien tik katalikai, labai sunku dirbti. Pas jus, Rusijoje, mums kur kas maloniau. Ir geresni rezultatai“. Tam tikra prasme tai galima laikyti komplimentu Lenkijai ir pripažinti rimtas Rusijos problemas...

1994 m. pradžioje Maskvoje vyko parlamento posėdžiai, skirti taip niekada ir nepriimtoms ankstesnio įstatymo dėl sąžinės laisvės pataisoms. Posėdžiams vadovavo šiuo metu miręs deputatas Savickis. Kalbėti per šiuos posėdžius buvo pakviestas Tomas Gandou (Thomas Gandow), liuteronų pastorius iš Vokietijos, rimčiausias Europoje sektų specialistas. Gėlių bulvare esančiame Parlamentinio centro pastato hole įsikūrė sektos „Šeima“ narių grupė – keli jauni žmonės, dainavę dainas, pritardami sau gitara ir daliję lapelius visiems deputatams bei svečiams. Pastorius Gandou buvo nepaprastai nustebęs: „Pas mus Vokietijoje jų net negali patraukti teisinėn atsakomybėn – jie nėra užregistruoti ir neturi juridinio adreso, kur būtų galima nunešti šaukimą į teismą. O pas jus jie viešai pasirodo Dūmoje!“

Buvusios Sovietų Sąjungos teritorijoje „Šeima“ iš pradžių ypač aktyviai veikė Minske, ten jie turėjo savo svarbiausią punktą ir galbūt perkėlimo punktą lenkams.

1997 m. sekta išdidžiai pranešė, kad ji įleido šaknis Estijoje, Lietuvoje, Moldovoje, Uzbekistane, Tatarstane ir Sibire. Panašu, kad dabar svarbiausias visoje Rusijoje centras yra Novosibirske. Neseniai jų

publikuotame reklaminiame prospekte² aprašomas organizacijos „Humanitarinis projektas – pagalba Sibirui“ steigimas, organizacijai vadovauja ponias Feit Fišer (Faith Fisher (Berg)), sektos įkūrėjo Deivido Bergo dukterė³. Prospekte pranešama, kad ši organizacija „surinko ir atvežė į kelis vargingus Sibiro miestus 300 tonų labdaros“. Tame pačiame prospekte aprašomas ligoninių įrangos ir vaistų, taip pat drabužių ir kitų daiktų pristatymas į Latviją, Ukrainą ir įvairius Rusijos miestus; pranešama, kad sekta planuoja įvairius „projektus“ Rusijos ir Ukrainos „pataisos įstaigose“. Ten pat kalbama, kad „Šeimos“ išleisti vaikiški videofilmai transliuojami per valstybinę televiziją Rusijoje ir Ukrainoje. Šie filmai, platinami, pavyzdžiui, tokiais pavadinimais: „Kiddy-Widdy“, „Lobių palėpė“, „Atraskime naujus pasaulius“ ir „Fantastiški draugai“. Platinamos ir garso kasetės, kurios vadinasi „Gyvenimo dainos“ ir „Dangiškoji magija“.

Šv. Ireniejaus Lioniečio centre yra storas aplankas su laiškais iš ligoninių, senelių namų, įvairių kitų Rusijos įstaigų, kur reiškiamas padėka krikščioniškai misijai „Šeima“ už tai, kad „jie atėjo ir surengė koncertą“ arba atvežė labdaros, o paskui „šiltai bendravo“ su klientais. Tarp jų – ir laiškas iš Peterburgo stačiatikių šv. Ksenijos Peterburgietės ligoninės, kur jiems taip pat iš visos širdies dėkojama: kad tik dažniau mus aplankytų tokie žmonės, jie įkvėpė mūsų ligoniams sveikatos. Naudojantis šiais laiškais, sektai pavyksta atverti vis naujas duris ir užsiimti savo tiesiogine veikla: verbuoti naujus adeptus. Bet vėliau pasigirsta nuolatiniai moksleivių tėvų skambučiai: mūsų vaikai pateko į sektą „Šeima“, jie baisiai pasikeitė, ką daryti?

2. Pinigai keliavo viršūnėlės reikmėms, o dauguma sektos narių gyveno visiškame skurde

Deividas Brandas Bergas gimė Kalifornijoje 1919 m. gana gerbiamų evangelikų pamokslininkų, mėgstančių savo veiklą, šeimoje. Jis augo, svajodamas taip pat tapti pamokslininku. Deividas vedė būdamas 20 metų, ir netrukus jo šeimoje gimė keturi vaikai. Jis bandė pamokslauti

² *The Family Making a Difference!* p. 1.

³ Pasak artimai ją pažinojusių žmonių pasakojimų, savo asmeniniame gyvenime ponias Fešer (paskutinio jos vyro pavardė) nuosekliai vadovaujasi savo velionio tėvo (žr. toliau), kuris ankstyvoje jos vaikystėje buvo jos meilužis, priesakais.

įvairiose protestantų evangelikų krypties bažnyčiose, tačiau dėl blogo savo charakterio niekur negalėjo priprasti ir nuolat keliavo iš vienos vietos į kitą, jausdamasis prie nieko neprisirišęs ir nepritampantis.

Galų gale jis atrado save septintajame dešimtmetyje, kai prasidėjo hipių sąjūdis. Jam buvo jau per keturiasdešimt, jaunimui jis atrodė senyvas žmogus. Visur gyvavo hipių komunos, hipiai gyveno paplūdimiuose, parkuose, ir štai jis užsiaugino ilgą barzdą ir plaukus, pradėjo jiems pamokslauti, dalijo jiems sumuštinius su riešutų sviestu ir kalbėjo apie Jėzų. Tai hipiams labai patiko. Jie vadino jį „mūsų seneliu“ ir laikė jį visiškai savu vaikinu. Nors jis ir vyresnis už mus, mąstė jie, tačiau jis ne toks, kaip visa ta aukštuomenė, jis išmintingas, jis mus supranta, kalba gerus dalykus ir kviečia mus visus siekti gėrio.

Netrukus aplink Bergą susirinko jam ištikimi žmonės, ėmę aktyviai verbuoti naujus adeptus. Tada tai buvo naujas dalykas, ir jaunimas skrido į sektą kaip drugeliai į liepsną: labai aktyvūs ir ypač agresyvūs sąmonės kontroliavimo metodai atliko savo darbą. Jauni žmonės – vaikinai ir merginos – dingdavo iš namų vienas po kito, atidavę visą savo turtą sektai. Kai juos pavykdavo rasti, jie būdavo neatpažįstami. Būtent nuo to prasidėjo tėvų iniciatyvos JAV, tada pirmą kartą imta kalbėti apie „smegenų plovimą“ ir „pavertimą zombiais“ sektose, tada prasidėjo pirmieji bandymai perprogramuoti „Dievo vaikų“ aukas⁴.

Tuo pradiniu savo gyvavimo etapu bergiečiai labai mėgdavo trukdyti pamaldoms protestantų bažnyčiose: mes esame pirminė krikščioniška komuna, krikščionių bendruomenė, o visi šitie „solidūs“ žmonės sustingo savo „sisteminiam“ fariziejiskume. „Pirminiai krikščionys“ ateidavo į pamaldas, atsisėdavo į pirmą eilę priešais pamokslininką ir pradėdavo šukuotis plaukus, nusiauti batus, šūkauti „aleliuja“ pačiu netinkamiausiu metu arba kalbėti kokį nors savo tekstą⁵.

Deividas Bergas taip nuteikė prieš save visus gyventojus, kad kartu su savo pasekėjais buvo išvytas iš San Francisko rajono. 50 žmonių grupė pradėjo važinėti po visą Ameriką furgone su priekaba ir pamokslauti. Jie

⁴ Apie šitą laikotarpį ir apie „Dievo vaikų“ metodus žr.: Patrick T., Dulack T., *Let Our Children Go!* N. Y., Ballantine, 1979.

⁵ Apskritai „aleliuja“ – mėgstamas pseudoevangelinių sektų žodis. Pavyzdžiui, „Kristaus Bažnyčioje“ arba neocharizmatinėse sektose pamokslininkas nuolat klausia: „Aleliuja (arba su „anglišku“ akcentu: „Haleliuja“), broliai?“ Ir visi choru atsako: „Aleliuja, broli!“

nepamėgo Kalifornijos, kur juos ištiko nesėkmė, paliko ją, ir Bergas, visiems pažadėjęs žemės drebėjimą bei potvynį, pakvietė visus ištikimus savo pasekėjus iš ten išvažiuoti. Jie išvyko septintojo dešimtmečio pabaigoje, tačiau Kalifornija kol kas liko savo vietoje.

Pagaliau bergiečiai įkūrė savo komuną Teksaso rančioje, kurią jie vadino „Sielų klinika“. Čia pamažu pradėjo formuotis judėjimas, kurį lengva vieno žurnalisto ranka pavadino „Dievo vaikais“. Iš pradžių šis sąjūdis iš tiesų gyvavo daugmaž kaip evangelinis, nebent buvo agresyvesnis ir piktesnis negu dauguma kitų panašių sektų, o ir kur kas griežčiau kontroliavo savo narius. Deividas Bergas mokė savo mokinius pamokslauti taip: „Iš pradžių priverskite juos prašyti, kad Jėzus ateitų į jų širdį, paskui priverskite prisipildyti Šventosios Dvasios, po to paklauskite, ar jie pasirengę palikti viską, ką turi, ir sekti Jėzumi, tai yra mūsų grupe“.

Pats Bergas, pasivadinęs paskutiniuuoju pranašu **„Moze Dovydu“**, fiziškai vis labiau tolo nuo savo pasekėjų ir slėpėsi nuo jų. Tik nedaugeliui buvo leidžiama susitikti su juo. Daugumos sektos narių akyse jis darėsi paslaptinga asmenybe. Jis bendravo su adeptais ir su pasauliu per savo pranešimus, pavadintus „Mo (Mozės) laiškais“. Jo valdžia sektoje vis labiau didėjo, kol pagaliau tapo absoliuti ir neginčijama. Būtent tokioje aplinkoje vyko visi iškrypimai, kuriuos sektos nariai ne tik nekritiškai priimdavo, bet ir nedelsdami pritaikydavo gyvenime.

Bergas pradėjo praktikuoti naujos formos pamokslus, pavadinęs juos „Literatūra ir liudijimas“ („Literature and witnessing“; jis sujungė tai į vieną žodį – „Litnissing“). Visi sektos nariai eidavo į gatvę prekiauti literatūra. Bergas įdiegė šią praktiką, paveiktas munistų. Taip buvo galima surinkti daug pinigų, kadangi kiekvienam buvo nustatyta norma – parduoti du tūkstančius brošiūrų per savaitę. Norint įvykdyti šią normą, reikėjo nuolat būti gatvėje ir prekiauti. Literatūrą rengė sekta, ir ji buvo gana įvairi, skirta įvairaus išsilavinimo žmonėms: nuo brošiūrų, skirtų nieko neįtariantiems potencialiems atsivertėliams, iki instrukcijų vidaus naudojimui, skirtų siauriam sektos vadovų ratui.

Bergo laiškuose-instrukcijose, adresuotuose jo pasekėjams, aprašyti įvairūs pinigų gavimo būdai. Jis mokė, kad, jeigu jūs prekiaujate, pavyzdžiui, šalia mokyklos ir matote, kad šalimais yra daug vaikų, reikia prieiti prie praeivių ir prašyti „paaukoti šiek tiek pinigų mūsų mokyklai“. Priejus prie verslininko, reikia prašyti neapmokestinamų piniginių aukų maistui, drabužiams, nuomai. Nesvarbu, kad nuo

mokesčių iš tiesų jų niekas neatleis – jie duos pinigų, o vėliau tegu patys aiškinasi. Galima sakyti, kad jų renkate pinigų jaunimo atpratimo nuo narkotikų programai⁶.

Ši taktika pasitvirtindavo: 1974 m. spalį laikraštis „New York Times“ rašė, kad „Dievo vaikų“ kolonija Niujorko apskrityje esančiame Staten Ailende išplatindavo iki 40 tūkstančių brošiūrų ir „Mo laiškų“ per savaitę. Jos metinis pelnas iš „litnesingo“ viršydavo 200 tūkstančių dolerių, tais laikais tai buvo milžiniški pinigai⁷. Bergas mokė rašyti laiškus tėvams ir kalbėti apie nepaprastai sunkias gyvenimo sąlygas: sakykite, kad jūs badaujate arba kad norite atvažiuoti ir juos aplankyti, tegul jums išsiunčia pinigų bilietui, o patys nevažiuokite. Suprantama, visi pinigai keliaudavo viršūnėlės reikmėms, o dauguma sektos narių gyveno visiškame skurde.

3. Sektos steigėjas užsiiminėjo okultizmu ir pradėjo lytiškai ištvirkauti

Taigi mokiniai pamokslavo, judėjimas plėtėsi, o apsvaigęs nuo savo valdžios Bergas tuo metu susidomėjo okultizmu ir pradėjo lytiškai ištvirkauti. 1970 m. jis pradėjo, dar žmonai esant gyvai, atvirai gyventi su mergužele, vardu **Kerin Zerbi (Karen Zerby)**, kurią pavadino nauju vardu **Marija (Maria)**. Bergas pareiškė savo žmonai ir keturiems vaikams, kad Dievas įsakė jam gyventi su nauja moterimi, kadangi tai yra analogija su nauja bažnyčia. Buvo Senojo Testamento bažnyčia, ir jo pirmoji žmona buvo Senojo Testamento simbolis, o santuoka su Marija reiškia Naujojo Testamento gimimą. Užbėgdami už akių, pasakysime, kad „Naujojo Testamento atstovių“ skaičius nepalįaujamai didėjo.

Maždaug tuo pat metu atsirado praktika adeptams duoti naujus vardus ir juos dažnai keisti: Bergui ir jo meilužei atėjo „naujas apreiškimas“, be to, jis manė, kad „krikščionių revoliucionieriams“, gyvenusiems pogrindyje, reikia laikytis konspiracijos. Būta ir skirtingų variantų: išoriniam pasauliui – vienas vardas, vidiniam naudojimui – kitas, paskui viskas pasikeičia, ir iš tiesų jų vardus sunku rasti. Taigi Kerin gavo vardą Marija, o netrukus ten pasirodė ir Marta – kaip priedas prie žmonos ir Marijos. Atsižvelgdami į liguistą Bergo vaizduotę, galima lengvai atspėti, su kuo jis pradėjo save lyginti.

⁶ Enroth R., *Youth, Brainwashing and Extremist Cults*. Zondervan: Grand Rapids, 1977, p. 49–50.

⁷ Ten pat, p. 40–49.

Tuo pat metu pasirodė ir liudijimų apie jo okultinius bandymus. Bergas ėmė skelbti, kad gauna apreiškimus iš vienos dvasios, kurią jis vadino Abrahamu. Pasak Bergo, Abrahamas gyvenime buvo čigonų karalius, o dabar gyvena danguje ir dvasiškai jam vadovauja. Ši dvasia diktavo jam pranašystes, kurios neva buvo siunčiamos paties Dievo. Įdomus Bergo liudijimas apie tai, kaip jis pirmą kartą užmezgė kontaktą su pačiu Abrahamu. Po audringai praleisto vakaro Bergas gulėjo nuogas tarp miegančių Marijos ir Mortos, ir staiga pradėjo kalbėti kalbomis. Bergas pamanė, kad tai Abrahamas meldėsi per jį „Dvasioje“. Paskui, tikina jis, ištisas tris dienas jis negalėjęs kalbėti angliškai. Toliau jis rašo: „Aš taip ilgai meldžiausi, kad man būtų duota kalbų dovana, tačiau ji man nebuvo dovanota. Ir štai čia, po to, ką išorinis pasaulis vadina nuodėme, kai aš nuogas gulėjau tarp nuogų moterų, ant manęs nusileido Šventoji Dvasia, ir Viešpats padovanojo man šią dovaną“⁸. Kas pirmiau: ar Bergas priėmė tai, kas ant jo nusileido, kaip savo iškrypimo patvirtinimą, ar atvirksčiai, norėdamas patvirtinti savo iškrypimus, jis panaudojo šį pavyzdį?

Be Abrahamo, buvo dar viena viso judėjimo dvasia globėja, vardu Abneris, kuris iš pradžių buvo paties Bergo saugos tarnybos viršininkas. Kai jis mirė, Bergas pareiškė, kad Abneris gavo dar aukštesnį postą dieviškoje, dangiškoje saugos tarnyboje ir iš šios aukštos pozicijos saugo paties Bergo sąjūdį. Dabar jis esąs asmeninis „Dievo vaikų“ atstovas visose dangiškose tarybose ir teismuose.

Bergas gyresis ir savo kontaktais su įvairiais mirusiais žmonėmis: su Martynu Liuteriu, Ivanu Rūsčiuoju, Merilin Monro, Ena Bolein, Petru Atsiskyrėliu ir kitais, kurie siūsdavo jam patarimus iš dangaus. Save jis lygino su daugeliu, tarp jų ir su Džosefu Smitu, kuriam, beje, taip pat apsiereiškė „angelas“. Iš visko sprendžiant, tas pats „angelas“ padėjo Bergui ir jo žemiškose klajonėse.

Bergas nutolo nuo savo pasekėjų, kadangi suprato: kuo mažiau jį mato, tuo paslaptingesne figūra jis tampa ir tuo didesnę valdžią įgyja. Galiausiai bendravimas su mokiniais apsiribojo „Mo laiškais“, kurių jis prirašė daugybę. Manau, kad vargu ar jis juos rašė ranka – greičiausiai įkalbėdavo į magnetofoną, pagautas įkvėpimo (jie gana padriki), o vėliau jo pasekėjai

⁸ Deborah (Linda Berg Davis with Bill Davis), *The Children of God*. Zondervan: Grand Rapids, 1984, p. 79, 83–86.

juos išspausdindavo. Šių laiškų daugybė, ten yra rekomendacijų, potvarkių ir įsakymų, skirtų visiems žmogaus gyvenimo atvejams. Kiekvienas laiškas buvo traktuojamas kaip paskutinis apreiškimas ir veiklos instrukcija. Tai ir yra pagrindinis „Šeimos“ sektos tikėjimo šaltinis: Biblija jiems – ne daugiau negu „Mozės laiškų“ priedas.

Viena vertus, Bergas slėpėsi, bet, kita vertus, jautė tam tikrą iškrypėlišką malonumą, pateikdamas šiuose laiškuose visas nešvankias savo asmeninio gyvenimo smulkmenas, ypač aprašinėdamas savo seksualinę ir okultinę patirtį. Visi sektos nariai arba vadindavo jį Moze Dovydu, arba Mo, arba tiesiog tėveliu (jis prašė, kad jį vadintų ne tėvu, o tėveliu).

Pavyzdžiui, be kita ko, jis pasakodavo, kaip vieną kartą buvo arti mirties, kaip pabuvo danguje ir ten turėjo dangišką, tačiau tuo pat metu ir fizinę sueitį su įvairių laikų ir tautų meilės deivėmis, ir tuomet patirtas orgazminis pasimėgavimas davė jam tokią neįtikėtiną dvasinę jėgą, kuri dabar jį veda ir leidžia jam kalbėti kalbomis bei pranašauti⁹.

4. Bergas pateikė ultimatumą išrinktiesiems, kad jie dalytųsi savo vyrais ir žmonomis

Pamažu gandai apie iškrypimus sektoje ėmė plisti, juo labiau, kad ten patekusių jaunuolių tėvų veiksmai darėsi vis aktyvesni. Galų gale Bergui iškilo sunkumų. 1972 m. jis dėl jų paliko Ameriką ir persikėlė į Angliją, ir labai laiku – praėjus dviem savaitėms, Niujorko valstijos prokuroras davė orderį jam suimti už žmonių grobimą, neteisėtą jų sulaikymą, smegenų plovimą ir sukčiavimą. Žinoma, iš naujos gyvenamosios vietos Bergas pasiuntė seriją laiškų apie tai, kad Amerika yra Babilono kekšė, kuri bus sunaikinta artimiausiu metu. Viešpats, kalbėjo jis, nuteisė ją savo teisme, bėkite, gelbėkite savo gyvybę, kadangi iš Amerikos kontinento greitai nieko nebeliks.

1975 m. „Dievo vaikų“ kolonijos buvo įkurtos daugelyje Europos šalių, o aštuntajame dešimtmetyje jos įsikūrė daugiau kaip 70 šalių, įskaitant Fidžį, Tailandą, Singapūrą. Kolonijų skaičius tuo metu viršijo 400, o nuolatinių jų gyventojų skaičius artėjo prie 10 000. Tačiau tai buvo tik tie, kas gyveno ten nuolat, o patekusiųjų į sektą žmonių buvo gerokai daugiau. Patys „Dievo vaikai“ kalbėjo, kad jų yra apie 250 tūkstančių, tačiau iš tikrųjų jų buvo 50–60 tūkstančių.

⁹ Deborah (Linda Berg Davis with Bill Davis), *The Children of God...*, p. 6, 88–89.

„Dievo vaikai“ tuo metu tapo marionetėmis Bergo rankose ir darydavo viską, ką jis jiems liepdavo. Kiekvienas jo žodis būdavo sutinkamais plovimais, be jokios kritikos. Bergas turėjo gabumą kalbėti, maišydamas pseudobiblinę iškilmingą kalbą su pačiu nešvankiausių gatvės žargonu. Šis leksinis kontrastas taip pat lyg hipnotiškai veidavo jo pasekėjus. Bergas nuolat pabrėždavo savo, kaip paskutinio Dievo pranašo, ypatingą padėtį žemėje, sakydamas, kad jis kaip Mozė yra savo tautos valdovas, o kaip Dovydas – Dievo tautos pranašas. Tuo pat metu didėjo „Mo laiškų“ su atvirai pornografinio pobūdžio paveikslėliais srautas. Apskritai visą jo „teologiją“ galima pavadinti supornografinta. Pradedant 1973 m., laiškų turinys tapo atvirai seksualinis. Bergo duktė iš pirmosios santuokos Linda, radusi savy jėgų palikti sąjūdį, pasakojo: „Mūsų dievas buvo labai lengvai sukalbamas dievas, kadangi viskam pritardavo“.

Judėjimas prie visiško iškrypimo slinko palaiptai. Viskas prasidėjo nuo ultimatumo, kurį Bergas pateikė kai kuriems išrinktiesiems, kad jie „pasidalytų“ su juo ir vienas su kitu savo vyrais ir žmonomis. 1973 m. jis liepė savo mokiniui, kad tas pasidalytų su juo savo žmona. Tas nieko neklausinęs sutiko, o žmona sutiko atiduoti savo vaiką į svetimas rankas. Apie tai Bergas parašė ypatingą laišką, kuriame sako, kad tėvai apskritai neturi jausti savo vaikams jokios atsakomybės. Jis kalbėjo: „Viešpats padarė moterį nėščią – Viešpats ir vaikas pasirūpins. O tu eik savo keliu ir užsiimk tuo, kas tau skirta“.

5. Sektos elgesio kodeksas numatė „įstojimą į revoliucinę organizaciją, kuri turi viską sugriauti iki pamatų, o paskui pastatyti viską iš naujo“

Bergas buvo valdinga asmenybė, tai atsispindėjo ir jo grupės struktūroje. Kaip Mozė ir kaip Dovydas (tai yra kaip valdovas ir kaip pranašas), jis griežtai valdė sektą iš savo slėptuvės. Jam buvo pavaldūs ministras pirmininkas, ministrų taryba ir vyskupai. Kiekvienas vyskupas vadovavo vienam iš 12 regionų, į kuriuos buvo padalytas visas pasaulis. Daugumą šių pareigų ėjo Bergo žmonos ir vaikai. Vyskupams buvo pavaldūs regionų pastoriai, šiems – rajonų ir maždaug 400 kolonijų pastoriai.

Nuo tų laikų, kai Bergas buvo hipis, jis save laikė „krikščioniškuoju revoliucionieriumi“ ir visą sektos elgesio kodeksą orientavo link „stojimo į revoliucinę organizaciją, kuri turi sugriauti viską iki pamatų, o paskui

pastatyti viską iš naujo“. Turi būti sugriautos visos tradicinės vertybės, visos tradicinės vyriausybės, todėl, kad visa tai – iš antikristo. Čia Bergas suranda pačius nešvankiausias žodžius, skirtus visoms vertybėms ir bendruomenėms, visam tam, ką jis vadina „sistema“. „Mes visi esame revoliucionieriai, mes nusistatę prieš sistemą: gyvename revoliucinį gyvenimą su jo romantika: keičiame vardus, gyvenamąsias vietas, asmenybę, išvaizdą – mes viską keičiame; tačiau mes atsidavę, mes – Kristaus revoliucionieriai“. Instrukcijose adeptams, aiškinančiose, kaip jiems elgtis su „sistemininkais“ (šiuo atveju su jų tėvais), Bergas rašė:

„Jūs, mano brangūs tėvai, esate pikčiausi maištininkai, sukilę prieš Dievą ir Jo kelius – jūs, o ne mes! Ir jūs būsite labiau pasmerkti, nes kaipgi mes galime sukilti prieš Dievą, Kurio mes nepažinojome, Kurio kelių jūs mums neparodėte, o jūs Jo išsižadėjote... Velniop jūsų šėtonišką sistemą! Teprakeikia Dievas jūsų netikinčias širdis! Būtų kur kas geriau, jeigu ant jūsų kaklo pakabintų girnapusę ir įmestų jus į jūrą, negu vienas iš šių mažutėlių sukluptų, atsitrenkęs į jus. Jūs buvote tikri Dievo priešininkai, mano mielieji tėvai, ir patys blogiausi iš buvusių visais laikais! Dievas sunaikins jus ir išgelbės mus, kadangi mes sukylame prieš jūsų niekšišumą, atsiribojame nuo jūsų bedievytės, sunaikiname jūsų nebiblinius pasakojimus ir sutriname į miltus jūsų stambeldišką sistemą Visagalio Dievo vardan!“¹⁰

Revoliucinė organizacija reiškė ir revoliucinę discipliną, ir nediskuototiną revoliucinį paklusnumą. Taip Bergas sukūrė teorinį pagrindą savo absoliučiai valdžiai, kuri pasireiškė jo pasekėjų kūnams ir sieloms. Visi nepaklusnieji buvo gąsdinami ir slopinami. Bergas nepaklusniesiems užleisdavo Dievo prakeiksmą ir kalbėjo, kad, jeigu jie paliks sektą, juos tuoj pat ištiks mirtis. Juk jie jau uždėjo ranką ant plūgo, o dabar gręžiojasi atgal – ir prasidėdavo ištisa serija jo pseudobibliinių posakių. Įdomu, kad, kai sektą paliko Bergo duktė, jis prirašė didžiulę krūvą laiškų. Viename jų jis rašė:

„Eikite pagaliau prie reikalo ir užmuškite juos (tai yra dukrą ir jos vyrą – A. D.) – kuo greičiau, tuo geriau. Aš turiu omeny, kad jeigu jie negali stovėti tiesos akivaizdoje, tai turi mirti. Taigi

¹⁰ Moses David, *The Revolutionary Rules*. London: Children of God, March 1982, p. 1.

¹¹ Martin W., *The New Cults*. Vision House, 1980, p. 152–153.

tikėkimės, kad po to, kai juos užmuš, jie pateks į dangų, o ne į pragarą.“¹¹

Pažįstama logika: užmuškime juos, ir jiems pasidarys geriau. O štai ką Bergas rašė apie kažkokius jam neįtikėjusius Amerikos žydus:

„Teprakeikia Dievas tuos prakeiktus žydus! Dieve mano, jeigu aš galėčiau prie jų prisiartinti su automatu rankose, aš juos savo rankomis visus iššaudyčiau!.. Dieve, nubausk ir prakeik tuos turtingus Amerikos žydus, tuos antikristus, tuos Dievo neapkenčiančius žydus, kurie neapkenčia mūsų... Nieko neliko, išskyrus tuos prakeiktus antikristus – tuos košmariškus, atgrasius ir nekenčiamus žydus, įsikūnijusius velnius, pačius šėtonus!“¹²

6. Sektoje prasidėjo vaikų seksualinis išnaudojimas nuo pat kūdikiško amžiaus

Didžiausias skandalas, išgarsinęs sektą, kilo tada, kai buvo pritaikytas naujas verbavimo metodas. Bergas pavadino jį **„flirto žvejyba“ („Flirty Fishing“)**. Jis buvo oficialiai pritaikytas Anglijoje 1976 m., tačiau praktikuotas ir anksčiau, maždaug nuo 1973 m., kai Bergas su savo antrąja „žmona“ Marija pradėjo vaikščioti į šokius. Ji susipažindavo su vyrais, suviliodavo juos ir šitaip atvesdavo kai kuriuos iš jų į grupę, tačiau pateikdavo Bergui išsamias ataskaitas apie tai, kas vykdavo tarp jos ir eilinės jos aukos. Nuo 1976 m. Bergas pradėjo rašyti, kad visi turi užsiimti flirto žvejyba.

Pašlijus Bergo santykiams su britų policija, jis pabėgo į Tenerifę (vieną iš Kanarų salų), kur atvyksta daug turistų ir kurortinis gyvenimo stilius teikia daug galimybių „flirto žvejybai“. Būtent ten Bergas saugojo save, paskelbęs likviduosiąs „Dievo vaikus“, kuriuos jis apkaltino įvairiais piktnaudžiavimais, ir naujos organizacijos, kuri vadinosi „Meilės šeima“, steigimą. Beje, „Meilės šeima“ užsiiminėjo lygiai tuo pačiu. Tačiau dabar Bergas paskelbė, kad ne visi sektos nariai turi viską mesti ir sekti paskui jį. Turtingiems ir įtakingiems žmonėms, kuriuos pagavo ant kabliuko „mažosios flirto žuvelės“, buvo leidžiama laikyti savo narystę sektoje paslapyje ir likti „sistemoje“. Savo mergužėles Bergas angliškai vadino „hookers for Christ“, tai yra „prostitutėmis dėl Kristaus“. Tačiau iš tikrųjų

¹² Moses David, *A Prayer for the Poor!* Rome: Family of Love, 1978 03 19, Nr. 681, p. 1–10.

tai yra žodžių žaismas: „hook“ reiškia „gaudyti ant kabliuko“. Mergužėles jis dar vadino „Dievo raganomis“ ir „žmonių žvejėmis“.

Bergo žodis buvo prilyginamas Dievo žodžiui, ir jis buvo paskelbtas paskutiniu oju šio artejančio į pabaigą pasaulio pranašu. Visi turėjo eiti į gatves ir „gaudyti žmones“. Tam reikalui skirtuose laiškuose jis paskelbė savo mergelėms instrukcijas, kaip reikia elgtis, kiek palaidinės sagų prisiegti, kaip į save atkreipti vyrų dėmesį, kokius nešioti apatinius rūbus ir t. t. Iš pradžių jis kalbėjo, kad jos turi gyventi tyrą gyvenimą – negerti, nerūkyti ir nevartoti narkotikų, o dabar visa tai leidžiama, jeigu tai daroma siekiant patraukti žmogų prie Kristaus. Tuo pačiu tikslu jis siuntė į gatves ir vaikus, tačiau sistema geriau veikė per merginas. Bergas turėjo parengęs dar vieną instrukciją: jis tiesiai kalba, kad jeigu mergaitė viską padarė, o klientas nekreipia dėmesio, tai iš jo bent jau reikia paimti pinigus judėjimui, o tai, suprantama, yra jau visiškai atvira prostitucija. Taip pat Bergas kalbėjo, kad mergina turi būti pasiruošusi tam, kad ją išprievartaus, ir atsiduoti nespriešindama.

Siekdamas priversti žmones šituo užsiimti, jis pasitelkė patį baisiausią piktžodžiavimą. Jis sakė, kad visa tai jam apreikšta dangiškosiose sferose ir kad jis suprato, jog ir Dievas, ir Bažnyčia užsiima tuo pačiu, kad Bažnyčia irgi gauda žmones. Bergas rašo: „Dievas – tai suteneris. Ką jūs galvojate apie tai? Bum! Jis yra pats didžiausias (suteneris) iš visų, kadangi naudoja savo bažnyčią sieloms ir širdims gaudyti bei patraukti prie savęs“¹³. Ir tai dar vienas padoriausių jo palyginimų.

Bergo iškrypimas toli pranoko paprastą prostituciją – jis atvirai kalbėjo, kad nė viena ištekėjusi moteris neatleidžiama nuo flirto žvejybos, kad vyrai turi tarnauti žmonių suteneriais, kad vyras – geriausias žmonos suteneris. Antra vertus, nėra asmeninių vyrų ir asmeninių žmonių – visi turi dalytis savimi su visais. Nėštumų būdavo daug ir nuolat, kadangi visos kontraceptinės priemonės buvo draudžiamos, o visi vaikai laikyti visų grupės narių vaikais – visos buvo mamos ir visi buvo tėčiai. Bergas seno ir vis labiau kraustėsi iš proto: jis pradėjo leisti ir netgi skatinti visokius iškrypimus. Jis išsiuntinėdavo instrukcijas, kaip užsiiminėti kokiū nors iškrypimu ir kalbėjo, kad Biblijoje nieko prieštaraujančio nepasakya. Grupėje prasidėjo vaikų (praktiškai nuo kūdikiško amžiaus) seksualinis išnaudojimas. Ir šiuo klausimu Bergo laiškuose yra instrukcija: kuo

¹³ Moses David, *God's Whores? Rome: Children of God*, 1976 04 26, p. 3.

anksčiau, tuo geriau. Šv. Ireniejaus Lioniečio centro archyve yra brošiūros kopija, kuri vadinasi „Mano mažoji žuvelė“, o ją sudaro trejų metų mažylio, su kuriuo santykiauja jo auklė, nuotraukos. Tas vaikas – Marijos, bet ne Bergo sūnus.

Pagaliau į Bergo metodus atkreipė dėmesį policija ir jam atsiuntė šaukimą į Tenerifės salos teismą. Jis nedelsdamas pabėgo iš salos, palikęs savo mergužėlėms išsrėbti košę. Nuo to laiko jo buvimo vieta būdavo žinoma tik keliems žmonėms pasaulyje. Tačiau tai nereiškė „flirto žvejybos“ pabaigos. Savo metinėje ataskaitoje už 1979 metus Bergas rašė:

„Mūsų mielosios žuvelės dirba labai gerai, telaimina jas Dievas. Jos jau paliudijo ketvirčiui milijono sielų, pasimylėjo su 25 tūkstančiais iš jų ir laimėjo Dievui beveik 19 tūkstančių, taip pat įsigijo 35 tūkstančius naujų draugų.“¹⁴

7. Bergo knygoje yra visiškai nešvankių instrukcijų su necenzūriniais žodžiais, skirtų vaikams nuo 10 metų amžiaus

Dėl AIDS plitimo bergiečiai pradėjo saugotis atsitiktinių lytinių santykių ir įvedė taisyklę: kiekvienas naujas sektos narys turi pusę metų susilaikyti nuo bet kokių fizinių santykių, o paskui gali turėti tokius santykius tik grupės viduje, su jos nariais. Dabar jie tuo labai giriasi: esą mūsų sektoje jau seniai nebėra flirto žvejybos, mes jos atsisakėme, tai buvo laikina priemonė, o dabar visi pusę metų laukia ir tada turi ryšius tik su tais, kurie viduje, o su išore – ne. Tačiau visų pirma neaišku, kiek šito draudimo paisoma, o antra, svarbiausia, kad flirto žvejyba ilgą laiką buvo sektos veiklos pagrindas. Jie sako, kad dėl įvairių priežasčių šito atsisakė, tačiau šios praktikos nepasmerkė. Tuo tarpu „dalijimosi“ savo kūnu vienas su kitu praktika, jų pačių liudiotų, tęsiasi iki šiol. Be to, pasak daugelio liudijimų, ir flirtas tebeegzistuoja, tačiau tik ypač sektai svarbiems asmenims.

Su bergiečiais labai sunku kalbėtis. Jos ateina – iš pažiūros mielos, kuklios merginos: ką jūs apie mus kalbate, mes dabar esame visai ne „Dievo vaikai“, o „Šeima“, mes visai kitokie. Joms sakai: bet jūsų organizacijoje yra tas ir tas. – „Na, jūs žinote, užvakar mes šito atsisakėme. Kodėl jūs visą laiką mus šituo kaltinate? Mes jau nauji, visiškai kitokie“. – „O štai tai?..“ – „O šito nuo vakar dienos ketvirtos valandos daugiau

¹⁴ Davis, *The Children of God*, p. 122–123.

nebėra. Kodėl jūs visą laiką minite tai, kas kažkada vyko? Jūs žiūrėkite, kas yra dabar“. Ir taip be galo. Deividas Bergas lieka jiems neginčijamu pranašu. Kai bandai jiems priminti jo pranašystę apie tai, kad 1989 m. prasidės pasaulio pabaiga, o 1993 m. ji pasibaigs, jie sako: jūs neteisingai suprantate. Ir apskritai, kodėl jūs į tai sutelkiate dėmesį? Jis parašė tiek daug laiškų, o jūs renkatės tik tam tikras vietas. Jūs pasirenkate apie seksą, o jis ne tik apie seksą rašė.

Bergiečiai sako, kad nuo 1983 m. jie visiškai persitvarkė ir neleistina veikla buvo nutraukta. Tačiau Šv. Ireniejaus Lioniečio centre yra ištraukų iš jų knygos, išleistos 1986 m., kserokopija – tai instrukcija apie vaikų ir paauglių gyvenimą, taip pat ir seksualinį. Ji skirta vaikams nuo 10 metų amžiaus, tačiau ten parašyta, kad ją skaityti ir pritaikyti gyvenime gali ir jaunesnio amžiaus vaikai. Knygoje pateikiamos visiškai nešvankios, su necenzūriniais žodžiais Bergo instrukcijos, kuriose rašoma, kad lytinis gyvenimas yra geras ir naudingas dalykas, pradėdant nuo jauno amžiaus. Tačiau kyla problemų: nuo 12 metų mergaitėms prasideda menstruacijos ir jos gali pastoti, o berniukams prasideda ejakuliacija ir jie gali ką nors apvaisinti. Čia, rašo Bergas, nėra nieko bloga, tačiau dėl išorinės „sistemos“ veidmainiškumo visuomenė sukels skandalą, jeigu mūsų mažos mergaitės vaikščios pilvotos. Todėl, mielos mergaitės, iki 12 metų jūs galite santykiuoti su kuo norite, su bet kurio amžiaus žmogumi, o vėliau, nuo 12 iki 15 metų, – tik su mažyliais (berniukais iki 12 metų), o tada – vėl su kuo tik norite, ir tapkite nėščios į sveikatą¹⁵. Taigi, kai tos merginos sako, kad nuo 1983 m. „nieko tokio“ jų sektoje nėra, jos meluoja, kadangi ši knyga buvo publikuota 1986 m. bei buvo platinama tarp sektantų ir daug vėliau – netgi dešimtojo dešimtmečio pabaigoje.

Jų vidinėse instrukcijose, skirtose tiek vaikams, tiek suaugusiems, dabar daug kalbama apie naują pasibjaurėtiną praktiką – masturbaciją, per kurią reikia kiek įmanoma natūralistiškai įsivaizduoti, kad turi fizinius santykius su Jėzumi; beje, berniukams ir jaunuoliams rekomenduojama įsivaizduoti save kaip moteriškas būtybes su visomis fiziologinėmis smulkmenomis. Pasak sektos narių, taip jie patiria Dievo meilę sau...

8. Trejybė Bergas netiki, kadangi šio žodžio Biblijoje nerasi

¹⁵ *Basic Training Handbook*. World Services, Zürich, p. 293.

Kalbant apie Bergo teologiją, sunku išskirti konkrečias įžvalgas, kadangi jis rašė labai daug, be galo daugiažodžiaudamas, tačiau kaskart skirtingai, labai miglotai ir neapibrėžtai. Vis dėlto jo raštuose galima rasti kai kurių būdingų citatų, panašių į šią:

„Todėl, jeigu jie tiki nekaltuoju gimimu, tada jie turi tikėti ir Jėzaus dievyste. Būtent Jis buvo iš dalies Dievas, nors per kai kuriuos savo gynėjus jie pareiškia (jie – tai žmonės iš išorės. – A. D.), kad Jis nebuvo Dievas. Jie prieštarauja savo pačių Biblijai, kadangi jeigu Jis tikrai gimė iš nekalto prasidėjimo, tai Jis buvo Dievo Sūnus. Dievas sukuria, ką nori. Kitaip tariant, Jėzus buvo Dievo kūrinys, o būtent apie tai rašo Šventasis Raštas. Jūs žinote, kad katalikai ir kai kurie kiti labai akcentuoja vadinamąją Trejybę. Aš netikiu jokia Trejybe. Šio žodžio Biblijoje jūs nerasite. Kodėl tuomet aš turiu tuo tikėti? Tačiau aš tikiu Dievu Tėvu, aš tikiu Sūnumi Jėzumi, aš tikiu Šventąja Dvasia. Jeigu jūs norite vadinti tai Trejybe – tai jūsų reikalas, prašom. Tačiau aš tuo netikiu. Aš nenoriu viso to pabrėžti, kaip jūs žinote. Jūs žinote, kad Jėzus visada buvo beveik toks kaip Dievas, tačiau tam tikru atžvilgiu Jo nebuvo, kol jis nebuvo padarytas žmogumi, nors Jis buvo nuo pat pradžios ir Jis buvo Dievo dalis.“¹⁶

Štai tokia paini citata. Viena vertus, akivaizdu, kad jo galvoje visiškai košė, o antra vertus, jis visiškai nesugeba logiškai mąstyti arba sąmoningai nenori savęs varginti ir yra tiesiog įpratęs išlieti tarsi sąmonės srautą. Tačiau vis tiek akivaizdu, kad Trejybe jis netiki, o kai kalba, kad tiki Tėvu, Sūnumi ir Šventąja Dvasia, tai greičiausiai turi omeny kažką visai kita. Šventoji Dvasia jam – būtybė, kurią jis kitose vietose vadina „Meilės deive“ arba „Dievu Motina“ ir vaizduoja kaip apvalių formų pusnuogę jauną moterį.

Svarbi „Dievo vaikų“ mokymo dalis – mokymas apie laikų pabaigą. Tai raktas, padedantis suprasti visas krikščioniškojo gyvenimo sferas. Bergas pradėjo savo veiklą nuo apokaliptinių pranašysčių, iš dalies panašių į jehovistines: netrukus ateis paskutiniai laikai ir visi žus, išskyrus likutį (144 tūkstančiai – žinomas skaičius). Jis kalbėjo, kad ir dabar mes gyvename paskutiniais laikais, kurie pasibaigs šventųjų paėmimu į dangų.

¹⁶ Moses David, Islam. Rome, Children of God, 1975 m. gegužės 18 d. Nr. 631.

1968 m. jis paskelbė pagonių laiko pabaigą ir Izraelio likučio atsikūrimą „Dievo vaikuose“. Būtent tuo laiku jo pasekėjai pamokslaudavo gatvėse, kad žmonės atsisakytų visų kontaktų su „Babilono ištvirkėle“. Paskui, kalbėjo jis, ateis didelių paklydimų metas, kuris tęsis visą aštuntą dešimtmetį ir kurio metu į valdžią ateis Antikristas bei prasidės pasiruošimas Armagedonui. Po to ateis didelių sukrėtimų metas, kai tikrieji krikščionys bus engiami ir visas pasaulis garbins Antikristą. 1993 m. įvyks šventųjų paėmimas į dangų, vėliau prasidės tūkstantmetė Jėzaus karalystė, ir jis valdys tą 144 tūkstančių likutį. Tarsi viskas baigėsi 1993 m.

9. Pradėjusi vadovauti sektai, Marija pareiškia, kad Bergo dvasia reguliariai apsireiškia jai ir per ją vadovauja sąjūdžiui

Bergui buvo lemta gyventi iki 1994 m., ir jis galėjo įsitikinti savo pranašysčių melagingumu. Tačiau dar iki tol jis pakeitė savo taktiką ir išoriškai atsisakė pačių skandalingiausių formų, o paskui keletą kartų rodė apgailėstą, kad literatūra vidiniam naudojimui pateko į išorinį pasaulį, kuris esą nieko nesupranta ir tik suvulgarina ją. Dabar, kalbėjo jis, reikia stengtis, kad išoriniam pasauliui būtų įrodyta, jog jie, „Dievo vaikai“, yra visai kitokie – ne tie, prie kurių įprato išorinis pasaulis. Tuo tikslu Tenerifėje buvo pakeistas sektos pavadinimas bei paskelbta, kad „Dievo vaikai“ likviduojami ir daugiau nebeegzistuoja, o yra nauja organizacija – „Meilės šeima“; vėliau ji buvo dar kartą pervadinta tiesiog „Šeima“. Bergas pateikdavo instrukcijas, kaip kalbėti apie skandalingiausios sektos praktikos ir istorijos atsisakymą. Reikia, kalbėjo jis, dirbti su bažnyčiomis, tačiau daugiau nenutraukinėti pamaldų, o prastumi ten savo grupę. Būtina daugiau kalbėti apie tai, kad visa, kas sena, jau praeity, kad visa tai buvo augimo ligos, o dabar jie – normali krikščioniška organizacija, tokia pat kaip visos kitos. Taigi reikia prasiskverbti į bažnyčias ir verbuoti ten savo šalininkus.

Dėl to, viena vertus, surengiama kampanija, per kurią renkami dėkingumo laišakai už labdarinius koncertus, už dainas ir šokius, už humanitarines pagalbų teikimą. Antra vertus, sekta visai bando užmegzti ryšius su bažnyčios hierarchais. Rusijoje tai, žinoma, įgyvendinti sunkiau. Jeigu bergiečiai ateis pas evangelikus ir charizmatikus ir pasirodys, kad tie apie juos nežino, tai atskirti juos bus sunku, bet jiems prasiskverbti į Stačiatikių Bažnyčią, apsimetus savais, tikrai keblu. Tačiau kai kurie iš

jų parapijose iš visų jėgų bando organizuoti kažkokias „charizmatines“ jaunimo grupes.

Dialoge su jais svarbu atsiminti, kad nesekame jų moralės, nekalbame apie asmeninį kurio nors sektos nario elgesį, o kalbame apie jų mokymą, kuriame viskas pagrįsta seksualiniu palaidumu.

Rusijoje jie nėra užregistruoti, tačiau greičiausiai susiję su kokiu nors pagrindiniu verslu. Prostitucija davė jiems labai daug pinigų, ir jie, pasak daugelio liudijimų, kai kuriose šalyse užsiima lošimo bizniu. Galbūt ir Rusijoje jie yra su juo susiję. Esant tiek kazino kaip Maskvoje galima daryti prielaidą, kad į šią sritį yra pakankamai lengva prasiskverbti. Taip pat galima spėti, kad kai yra viskam pasiruošusių mergaičių, sekta lengvai gali pelnyti vieno ar kito viršininko palankumą sau, kurį, be to, vėliau bus galima lengvai šantažuoti šiuo kontaktu.

Taigi 1994 m. pabaigoje Bergas mirė, o sektantai išplatino pranešimą, kad mirė didis pranašas. Jo mirties aplinkybės ir vieta nežinomos. Jos lieka nežinomos iki šiol. Dabar organizacijai vadovauja ta pati „Marija“, tapusi antrąja Bergo žmona. Vidinėse instrukcijose ji pareiškia, kad Bergo dvasia reguliariai jai apsirodo ir per ją vadovauja judėjimui. Taigi, tikina ji, viskas liks kaip ir anksčiau, t. y. visos sektantų kalbos, kad jie pasikeitė, – ne daugiau kaip dūmų uždanga. Sektoje „Šeima“ „didžiojo krikščionių revoliucionieriaus“ Bergo reikalas gyvuoja ir laimi.

10. Džoanos istorija

Pateiksime moters, 8 metus praleidusi „Dievo vaikų“ organizacijoje, istoriją. 1972 m., kai septyniolikmetė Džoana vaikštinėjo Toronto gatve su drauge, prie jų priėjo nepažįstamas ir pasiūlė jas pavaišinti kava netoliese esančiame bare, kur, jo žodžiais, grojo puikus muzikinis ansamblis. „Apie religiją mums nieko nepasakojo, – rašo Džoana. – Aš nuėjau ten, norėdama pasiklausti grupės ir, jeigu pasiseks, susipažinti su įdomiais jaunais žmonėmis. Aš buvau tipiška septyniolikmetė paauglė“.

Ir čia ją tuoj pat „pagavo ant kabliuko“.

„Didelė grupė jaunuolių priėjo ir atsėdo aplink mus. Jie uždavė daugybę klausimų mums: viskas jiems buvo įdomu... Tačiau jie nemėgino prie mūsų kabinėtis, kaip būtų galėję atsitikti kitoje kompanijoje... Man jie nepaprastai patiko. Jie atrodė švarūs, padorūs, geri krikščionys, tačiau kartu nebuvo nuobodūs. Jie buvo įdomūs

žmonės, lyg hipiai, tačiau nebuvo seksualiai išbadėję kaip jie. Jie nevartojo narkotikų, negėrė ir nedarė nieko panašaus. Iš pradžių negalėjau tuo patikėti. Aš sakiau sau: „Iš kur tokie vaikinai galėjo atsirasti Toronto centre?“

Nebuvau narkomanė, nebėgdavau iš namų. Aš turėjau puikius namus, nuostabius tėvus, mylėjau savo brolių ir seserį... Vienintelis sunkumas, kurį aš išgyvenau, – tai, kad buvau naujokė Toronte. Tačiau aš jau turėjau keletą puikių draugų, mokiausi paskutinėje vidurinės mokyklos klasėje, mano pažymiai buvo puikūs, ir mokykla man patiko... Aš nedarydavau nieko neįprasto, nebent buvau truputėlį naivi... Aš maniau, kad kiekvienas žmogus turi teisę būti išklaustas. Būtent todėl aš iš pat pradžių pradėjau jų klausyti.“

Džoana pradėjo lankyti naujuosius draugus vis dažniau. Galiausiai ji nebegrižo namo. Grupės nariams pavyko ją įtikinti, kad ji ateitų pas juos viena, ir jie pradėjo su ja dirbti,

„...sakydami, kad brandos atestatas danguje nieko nereiškia, kad vienintelis dalykas, kuris vertinamas danguje, – tai tavo siela ir tai, ką tu nuveikei savo gyvenime dėl Dievo... kad jeigu mano tėvai tikrai mane mylėtų, jie norėtų, kad aš gyvenčiau Dievui... kad mano draugai manęs nesupranta... Kitaip tariant, jie pasistengė mane nuteikti prieš visus, kurie nebuvo jų grupės nariai.“

Sektantai panaudojo taip pat ir emocinį šantažą, privertę Džoaną pasijusti kalta. Jie pareikalavo atsakymo į klausimą:

„Tu manai, kad kas nors gali tave mylėti labiau negu Dievas, ir jeigu Jis myli tave taip stipriai, jeigu atiduoda savo Sūnų mirti dėl tavęs, kaipgi tu gali atsisakyti paaukoti Jam savo gyvenimą?“

Netikėtai Džoanos „draugai“ atsisakė palydėti ją į paskutinį tramvajų. Ji bijojo grįžti namo viena vėlai vakare ir pasiliko pas juos.

„Aš buvau visiškai sutrikusi... Aš norėjau tarnauti Dievui, tačiau pas juos aš įstrigau prieš savo valią. Taip aš likau ten nakvoti, ir nuo to momento manęs nė sekunde nepalikdavo vienos. Prie manęs pristatė „draugę“, ir ji praleisdavo su manimi 24 valandas per parą, netgi eidavo su manimi į vonią ir į tualetą... Jeigu aš nespėdavau įbėgti į tualetą prieš ją, ji stovėdavo prie durų ir skaitydavo man Biblijos eilutes.“

Toliau Džoana pasakoja apie tvarką sektoje:

„Jeigu kas nors, jų manymu, perdaug skųsdavosi, jie išmesdavo jį į gatvę be cento kišenėje. Maža to, žmogus, kurį jie išmesdavo, būdavo patyręs nervinį šoką. Kai kurie tiesiogine to žodžio prasme išsikraustydavo iš proto. Aš pažinojau išvartus iš sektos vaikus, kurie atsidurdavo psichiatrinėje klinikoje, kadangi jie buvo visiškai netekę savo individualybės: sektoje jiems suteikdavo naują vardą ir sukurdavo visiškai naują psichinę tapatybę. Mūsų vadovai visuomet pateikdavo šiuos žmones kaip pavyzdį: „Matote? Štai kas atsitiks su jumis, jeigu jūs iš mūsų išeisite“. Keletą kartų aš jau buvau beveik nutarusi išeiti, tačiau negalėjau to padaryti iš baimės... Palikti grupę reiškė netekti Dievo buvimo ir būti išmestai į visišką tamsą. Anapus Dieviškosios šviesos jūs neturėjote absoliučiai jokios apsaugos.“

Džoana pabrėžia, kad sektos nariai buvo nuolat laikomi visiško emocinio ir psichologinio pasimetimo būsenoje.

„Kai jūs netenkate bet kokio stabilumo, jus gali priversti daryti ką tik nori ir jūs su viskuo sutiksite. Su jais neįmanoma ginčytis, kadangi jie yra vienintelė jūsų apsauga ir atrama šiame pasaulyje. Su šeima arba su kuo nors už grupės ribų jūs visiškai negalite bendrauti... Jeigu jums pavyksta ką nors visiškai izoliuoti, jūs galite priversti jį daryti ką tik nori.“

Kol Džoana buvo sektos naujokė, ją versdavo nuo aštuonių iki dešimties valandų per dieną atmintinai mokyti Biblijos tekstą.

„Taip mane pamažu supažindino su jų doktrina. Mane privertė patikėti, kad Mozė Dovydas buvo paskutinis Dievo pranašas, o mes esame revoliucinė armija, kuriai tenka absoliučiai ir visiškai pertvarkyti visą pasaulį... Mes turime pasistengti išgelbėti kuo daugiau žmonių Dangaus Karalystei... Ir mes tiesiogine to žodžio prasme gyvenome kaip armija. Visos merginos miegodavo viename kambaryje miegmaišiuose ant grindų, o vaikinai – kambaryje aukštu žemiau... Trimitininkas žadindavo mus anksti ryte, mes šokdavome iš savo patalų, sustodavome į gretą ir išsirikiavę skaitydavome savo maldas. Po to mokydavomės atmintinai Biblijos tekstus, tada būdavo pusryčiai, po jų prasidėdavo užsiėmimai, per kuriuos mes studijuodavome mūsų lyderio raštus ir šiek tiek Biblijos.“

Pagal ten įvestą sistemą kiekvienas žmogus buvo laikomas giminės nariu, turint omeny dvylika Izraelio giminių. Kiekvienoje giminėje buvo savo lyderis, ir jūs turėjote kasdien jam atsiskaityti. Lyderis turėjo teisę jus nubausti. Pavyzdžiui, jus galėjo uždaryti dviem dienoms į kambarį be maisto ir vandens, kur jūs turėdavote melsti atleidimo už tai, kad jūs, pavyzdžiui, pasiskundėte dėl maisto kokybės. Vieną kartą man paskyrė bausmę valyti tualetus dantų šepetėliu.“

Kai sektantai visiškai išsekdavo – fiziškai, emociškai ir dvasiškai – jie jau nebeturėdavo jėgų mąstyti ir atsisakyti to, ko iš jų reikalavo „vardan Dievo“.

„Mes turėjome pradėti vaikščioti po naktinius klubus ir užsiiminti „flirto žvejyba“ – gaudyti vienišus vyrus. Mūsų vaikinai savo ruožtu turėjo gaudyti moteris. Mes turėjome panaudoti flirtą ir gundyti seksualiai... Būti tarsi jauku ant kabliuko, kad būtų galima pradėti pamokslauti. Iš pradžių mes nemanėme, kad iš mūsų pareikalautų su kuo nors permiegoti. Tačiau ilgainiui mus pradėjo primygtinai raginti. „Tu negali priversti jų patikėti, kad iš tikrųjų juos myli, jeigu nepasidalysi savimi su jais“. Ir jie cituodavo Biblijos eilutes: „Moteris sukurta vyrui“. Arba eilutę, kur Jėzus kalbėjo: „Aš atiduodu savo kūną už jus...“ Jie kalbėjo, kad mes, jeigu mylime sielą ir ja rūpinamės, turime padaryti tą patį... Jie pradėjo iš mūsų reikalauti, kad mes permiegotume su bet kuriuo broliu, kurį mums nurodys bet kuriuo paros metu.“

Tam tikru atžvilgiu Džoanai pasisekė. Taip, ji pasiekė tokią būklę, kai sekta galėjo ją priversti daryti ką tik nori, tačiau tuo metu ji jau turėjo du vaikus ir buvo nėščia. Tikriausiai ją galų gale išgelbėjo meilė savo vaikams.

„Mes gavome paštą iš svarbiausiojo lyderio laišką, kuriame buvo įdėtos nuotraukos suaugusiųjų, kurie santykiavo su vaikais. Kaip buvo teigiama laiške, mes turime siekti to, kad mūsų vaikai taptų revoliucionieriais ir įgytų tikrąją laisvę... Nuo tos dienos mes turėjome pradėti santykiuoti su savo pačių vaikais... Tačiau šito pakelti aš jau

¹⁷ Džoanos istorija paskelbta Kanados jaunimo žurnale „What!“ (p. 27–28).

nebegalėjau! Tai buvo tas šiaudas, kuris sulaužė kupranugariui nugarą. Aš tiesiog sprogau. Aš pradėjau bėgioti po bendruomenę, šaukdama, kad tai buvo ne iš Dievo, kad nešu iš čia kudašių ir kad, jeigu koks nors niekšas palies mano vaikus, aš užmušiu jį vietoje. Tai buvo 1980 metų kovo mėnesį.“

Džoaną išmetė į gatvę be vaikų; laimei, po poros mėnesių jai pavyko juos išvaduoti. Ji sugebėjo grįžti į normalų gyvenimą tik po ilgo reabilitacijos laikotarpio¹⁷. [...]

14 skyrius. „Pasaulinė Dievo Bažnyčia“

Mūsų potencialas – gimti Dievo šeimoje ir gauti absoliučią valdžią! Mums bus duotas visos visatos valdymas!.. Mes pradėsime gyvenimą milijarduose mirusių planetų lygiai taip, kaip gyvybė buvo pradėta šioje žemėje. Mes tversime... Mes karaliausime per amžius!

Herbertas Armstrongas¹⁸

1. Sektos įkūrėjas priskyrė save vienai kompanijai su apaštalu Pauliumi ir Pedro Valdesu

[...] Tikriausiai iš visų šioje knygoje aptariamų sektų Rusijoje mažiausiai pastebima „Pasaulinė Dievo Bažnyčia“ („Worldwide Church of God“). [...] Kai kalbėsime apie šios sektos kūrimo istoriją ir jos mokymą, jūs rasite daug pažįstamų dalykų: daugelis jos elementų panašūs į jehovizmą ir mormonizmą. DB įkūrėjo Armstrongo gyvenime yra daug dalykų, kurie daro jį artimą mormonų sektos įkūrėjui Džozefui Smitui, taip pat Habardui – scientologijos kūrėjui. O šios sektos taktika labai primena munistus. Amerikoje DB žinoma iš savo radijo programų (ji turi galingą radijo stotį) bei savo žurnaliuku, nemokamai dalijamu oro uostuose. Rusijoje šis žurnalas taip pat pasirodo anglų kalba (galbūt dabar leidžiamas ir rusiškai). Žurnalas vadinasi „Plain Truth“, tai yra „Gryna tiesa“, arba „Tiesiog tiesa“. Savo poligrafija jis panašus į jehovistų

¹⁸ Armstrong H. W., *The incredible Human Potential*. Pasadena, 1978, p. 32.

leidinius, bet, skirtingai negu jų, ten nėra beveik nieko religinio – jis visas skirtas tos savaitės naujausiems politiniams įvykiams bei jų politiniams bei doroviniams komentarams.

Lyginant su „Jehovos Liudytojais“ ir mormonais, DB sekta palyginti nedidelė – visame pasaulyje joje yra ne daugiau kaip 100 tūkstančių narių. Tačiau dėl žurnalo, spausdinamo milijoniniais tiražais, ir radijo programų, jos įtaka plačiajai publikai labai didelė. Nei žurnale, nei radijo programose jūs nepastebėsite šios sekto mokymo specifikos – ji tampa žinoma tik tiems, kurie į ją patenka. Dėl tokio paslaptiškumo sekta įgavo respektabilumo aurą ir labiau už bet kurią šioje knygoje aprašytą organizaciją priimama kaip viena iš krikščioniškų denominacijų. Tačiau DB savo klasikiniu variantu yra apokaliptinė milenaristinė (chiliasinė) judaizuojanti sekta su politeizmo elementais ir griežtais totalitariniais savo narių kontrolės metodais. Neseniai pasklido liudijimų, kad per paskutinius keletą metų DB smarkiai pasikeitė ir atsisakė daugelio savo keistų mokymų bei praktikų. Jeigu tai tiesa, tuomet tai yra retas klasikinės totalitarinės sekto lėtos detotalitarizacijos atvejis.

Sektos įkūrėjas – **Herbertas Armstrongas (Herbert W. Armstrong)**. Jis gimė 1892 metais, o mirė 1986 metais, tai yra nugyveno labai ilgą ir gana „vaisingą“ gyvenimą. Jis gimė Amerikos Ajosvos valstijos Demoino mieste, kvakerių šeimoje. Vaikystėje jis niekuo nesiskyrė nuo bendraamžių, nebent tuo, kad buvo visiškai dvejetukininkas, tačiau tuo pat metu labai ambicingas berniukas, svajojęs apie karjerą. Baigęs mokyklą, jis nieko daugiau nesimokė, bet nutarė užsiimti reklama, kuri tuo metu vis labiau plito. Taip jis tapo reklamos agentu, tačiau jam ne itin sekėsi: jis tai išgyvendavo gerovės laikotarpį, tai patirdavo nesėkmes.

1917 m. baptistų bažnyčioje Armstrongas susituokė su savo trečios eilės pussesere **Loma Dillon (Loma Dillon)**. Po vestuvių jo padėtis nepagerėjo, ir galiausiai 1926 m. jis visiškai bankrutavo. Kaip jis rašė prisiminimuose, jie sėdėję su žmona namie, jiems išjungė dujas ir elektrą, o valgyti nebuvo ko, tik makaronai. Tada ir įvyko jo „nušvitimas“ bei „atsivertimas“.

Gerokai vėliau Armstrongas pasakojo, kad tuo metu jo žmona susipažino su viena adventiste, padariusia jai didelį įspūdį. Loma pasakė vyrui, kad reikia švęsti šeštadienį. Iki tol Armstrongas religijos atžvilgiu

¹⁹ Armstrong H. W., *The Autobiography of Herbert W. Armstrong*. Pasadena, 1957, 1 tomas, p. 284.

buvo indiferentiškas ir labai supyko, kad jo žmona staiga tapo „religine fanatike“. Jis, pasitikėdamas savimi, jai pareiškė: „Aš nors ir ne toks religingas, kaip tu, bet viską žinau. Štai aš išstudijuosiu visą Bibliją skersai išilgai ir tau įrodysiu, kad ten nieko nekalbama apie šeštadienio šventimą. O jeigu tu man nepaklusi, mes išsiskirsime. Tačiau aš sugebėsiu tau įrodyti, kad reikia švęsti sekmadienį, o ne šeštadienį, ir tuomet prisiek man, kad mesi savo fanatizmą“¹⁹.

Žmona prisiekė, ir Armstrongas ėmė studijuoti Bibliją. Tuo pat metu jo sesuo, kuri domėjosi evoliucijos teorija, pradėjo su juo ginčytis, sakydama, kad žmogus kilo iš beždžionės ir kad Dievo nėra. Herbertas nusprendė, kad, kadangi jis jau pradėjo studijuoti Bibliją, tai tuo pačiu akivaizdžiai įsitikins, ar iš tiesų evoliucija egzistuoja, ar jos nėra. Šios studijos leido jam padaryti „atradimą“, kad vienu metu tikėti evoliucija ir Biblija neįmanoma – reikia tikėti arba vienu, arba kitu. Savo tyrinėjimų metu jis kažkoku būdu padarė ir kitą „atradimą“, kad mokslininkai, kurie tiki evoliucija, neteisingai datuoja kažkokią senovinę kriaukleles, ir tuo remdamasis nusprendė, kad visa evoliucijos teorija yra absoliučiai neteisinga.

Apie tai mūsų savamokslis, vos baigęs vidurinę mokyklą, parašė „mokslinį“ straipsnį ir parodė jį savo bičiuliui bibliotekininkui. Tas buvo sužavėtas ir pasakė, kad Herbertas padarė epochinės svarbos atradimą, po kurio visa pasaulio istorija pasirodys kitu atžvilgiu. Armstrongas parašė, kad jis moksliskai įrodė Dievo egzistavimą, ir ėmė toliau studijuoti Šventąjį Raštą. Tada jis pamatė, kad Šventajame Rašte apie sekmadienio šventimą niekur nekalbama. Vadinasi, reikia švęsti šeštadienį, kaip sakė jo žmona. Nors ir kaip jautėsi pažemintas, kad moteris pasirodė esanti teisi, jis su tuo susitaikė ir priėmė jos požiūrį.

Antrasis įvykis, apie kurį pasakoja Armstrongas, atsitiko po kelerių metų. Tai – baisus jo žmonos sapnas. Herbertas tai suprato kaip Dievo šauksmą, kuris ir tapo postūmiu jam atsiversti. Žmona pasakojo, kad regėjo sapną, labai panašų į realybę: visos žvaigždės danguje staiga pradėjo sukstis, kol susiliejo į vientisą švytinčią masę, kurioje pasirodė trys angelai. Vienas jų pavirto Kristumi, apkabino ją su vyru per pečius ir švelniai prie savęs priglaudė. Paskui Kristus vėl virto angelu ir pasakė, kad jie ruošūsi greitam Jo atėjimui į žemę. Žmona paklausė angelo, ar

²⁰ Ten pat, p. 207–209.

galima vaikščioti į kiną, ir šis atsakęs, kad galima, tačiau dabar tam nėra laiko – ne už kalnų Antrasis atėjimas, todėl geriau veltui negaišti laiko. Loma pabudo išpilta šalto prakaito ir apie viską papasakojo vyrui. Armstrongas tai suprato kaip jam skirtą kvietimą ir parašė, kad apskritai sapnai 999 atvejais iš 1000 būna neteisingi, tačiau šiuo atveju tai buvo tikrasis apreiškimas²⁰.

Taigi 1927 m., praėjus metams po atsivertimo, Armstrongą pakrikštijo baptistų pamokslininkas: iki tol jis buvo nekrikštytas, nors ir tuokėsi baptistų bažnyčioje. Jis ilgai ieškojo, kas jį galėtų pakrikštyti, o kadangi baptistas patiko jam kaip žmogus, jis jį ir pasirinko, nors ir perspėjo, kad jis krikštijasi Kristaus, o ne jo bažnyčios vardu ir kad su baptistais jokių santykių jis nepalaikys. Pastorius sutiko. Armstrongas tikina, kad per savo krikštijimą jis neklysdamas pajutęs, kad Dievas davė jam Šventosios Dvasios²¹.

Po krikšto Armstrongas pradėjo ieškoti teisingosios, tikrosios bažnyčios. Jo kriterijus buvo bažnyčia, švenčianti šeštadienį. Septintosios dienos adventistai jam netiko; buvo nedidelė septintosios dienos baptistų grupė, tačiau ir tie jam nepatiko. Galiausiai jis surado mažą sektą, kuri vadinosi „Septintosios dienos Dievo bažnyčia“, 1928 m. įstojo į ją ir pradėjo pamokslauti, o 1931 m. buvo iššventintas į pastorius. Tačiau Armstrongas buvo per daug aršus individualistas ir jokiame kolektyve negalėdavo pritapti. Įstojęs į „Septintosios dienos Dievo bažnyčią“, jis neilgai trukus parašė 16 puslapių kritinį straipsnį apie daugelį savo naujosios bažnyčios ypatybių, iš pat pradžių tik apie „antraeilius dalykus ir nežymius nukrypimus nuo tiesos“, ir atnešė visa tai šios bažnyčios pastoriumi bei prezidentui. Prezidentas su viskuo sutiko, tačiau atsisakė ką nors keisti. Paskui Armstrongas parašė 300 puslapių veikalą, kur išskėlė britiško izraelizmo teoriją (beje, ne visai jo paties išrastą, o iš dalies pasiskolintą), kuri vėliau tapo skiriamuoju „Dievo Bažnyčios“ sektos bruožu. Kai pastorius perskaitė naują opusą ir atmetė šią teoriją, Armstrongas išėjo iš bažnyčios. Vėliau jis rašė, kad jis apskritai su niekuo negali dirbti ir kad yra Dievo palaimintas dirbti pats vienas: „Kai aš pamokslauju su kitais pamokslininkais, niekas neatsiverčia, o kai aš pamokslauju vienas, tai visi atsiverčia būriais“²².

²¹ Armstrong H. W., *Personal from the Editor* // „The Good News“, 1969 08, p. 4.

²² Armstrong H. W., *The Autobiography...*, p. 468.

Išėjęs iš „Septintosios dienos Dievo bažnyčios“, Armstrongas 1937 m. pradėjo kalbėti per savo radijo stotį ir leisti žurnaliuką „Gryna tiesa“, kurį iš pradžių kopijavo rotatoriumi, o paskui suteikė jam tokį poligrafinį tobulumą, koku jis pasižymi dabar. Tuo pat metu Armstrongas ėmė leisti į verslo keliones, kuriose pamokslaudavo, o paskui ir krikštydavo atsivertusius žmones. Armstrongas iš pat pradžių paskelbė, kad kuria tikrąją bažnyčią ir kad niekur ir niekada nebuvo, nėra ir nebus kitos bažnyčios. Save jis traktavo kaip ypatingą išrinktąjį žmogų, kurio misija – sukurti bažnyčią. Galima sakyti, kad jis save priskyre tik dviejų žmonių iš visos žmonijos istorijos kompanijai. Armstrongas kalbėjo, kad Jėzus išrinko labai išsilavinusį savo laikų žmogų, vardu Paulius, savo mokymui skleisti ir Evangelijai platinti tarp pagonių. Po tūkstančio metų Jis išrinko taip pat labai išsilavinusį ir klestintį verslininką, vardu Pedro Valdesas (valdiečių sektos įkūrėją). Valdesas savo laikais buvo toks pat Dievo tiesos liudytojas kaip Paulius savais. Trečiasis žmogus per visą istoriją buvo Armstrongas – taip pat nepaprastai išsilavinęs, ypač reklamos srityje. Ir štai vietą, kurią iš pradžių užėmė apaštalas Paulius, o paskui Valdesas, dabar užima Armstrongas.

Savo misijai patvirtinti jis pateikė keletą įdomių faktų. Pavyzdžiui, jis primindavo, kad Jėzus Kristus pradėjo savo žemišką tarnystę maždaug 30 metų. „Ir iš manęs, – kalbėjo Armstrongas, – Viešpats atėmė verslą, perkėlė mane į Čikagą ir pradėjo ruošti atgailai, kai man buvo 30 metų“. Antra, rašo Armstrongas, Jėzus pradėjo skelbti savo mokymą ir rengti mokinius maždaug 27 m. po Kr. Būtent po 100 laiko ciklą (apie juos žr. toliau), 1927 m., Dievas ir jį, Armstrongą, pradėjo intensyviai mokyti bei ruošti Evangelijai skelbti visoms tautoms visame pasaulyje. „Apaštalų prisaiškinimas įvyko, praėjus trejiems su puse metų po intensyvaus mokymo ir patirties kaupimo, tai yra 31 m. po Kr., Sekminių dieną. Lygiai po 100 laiko ciklą, 1931 m. Sekminių dieną, ir mane išventino“, – be apsimestinio kuklumo rašė Armstrongas²³.

Jis labai daug kritikavo protestantų ir katalikų bažnyčias, sakydamas, kad jose apstu melagingų mokymų ir neteisėtų papročių, ir todėl jos jokio ryšio su krikščionybe neturi. Jis kalbėjo, kad šios bažnyčios

²³ Ten pat, p. 400, 407.

²⁴ Ten pat, p. 336.

prieštarauja Kristaus, Pauliaus ir pirminiam Bažnyčios mokymui²⁴. Tikriausiai apie Stačiatikių Bažnyčią jis niekada gyvenime (arba tuo metu) nebuvo girdėjęs, kitaip ir ją būtų priskyres tai pačiai kompanijai.

Nuo pat pradžių Armstrongo organizacija buvo griežtai autoritarinė: visi besąlygiškai pakludavo Armstrongui. Kadrams rengti jis įkūrė „**Ambasadorių koledžą**“ („**Ambassador College**“) – joje svarbiausias dalykas buvo teologija, kurią jis pats ir dėstė. Svarbų vaidmenį sektoje atliko Armstrongo sūnus **Garneris (Garner Ted Armstrong)**, oficialiai paskirtas savo tėvo sukurtos organizacijos įpėdiniu. Armstrongas jaunesnysis buvo plačiai žinomas ir labai populiarus radijo pamokslininkas, jį netgi vadino „žmogumi su sidabrinu liežuvium“. Šiuo liežuvium jis atvedė į sektą daug žmonių. Tačiau jis turėjo daug asmeninių problemų, sukėlusią jam nemalonumų: jis kentėjo nuo lošimų nuodėmės ir dažnai važinėdavo į lošimo namus, kur, kaip įprasta, visiškai prasišo. Keletą kartų tėvas jį buvo atskyręs nuo bažnyčios, tačiau vėliau jam atleisdavo ir sugrąžindavo atgal, tapatindamasis su Dovydu, kuriam taip pat tekdavo atskirti nuo bažnyčios savo sūnus, tačiau kuris iš gailestingumo jiems atleisdavo. Tačiau galų gale tai pasidarė nebepakenčiama – kai sūnui buvo 60 metų, jis buvo galutinai atskirtas nuo tėvo bažnyčios, tačiau tada nedelsdamas įkūrė savo bažnyčią. Tėvo Armstrongo bažnyčia vadinasi „Pasaulinė Dievo Bažnyčia“, o sūnaus Armstrongo – „Tarpautinė Dievo Bažnyčia“ („Church of God International“). Jos abi egzistuoja iki šiol ir veikia daugelyje šalių.

Armstrongas vyresnysis taip pat patekdavo į skandalingas situacijas. Visų pirma tai buvo susiję su tuo, kad jis eikvodavo bažnytinius fondus ir pernelyg daug iš jų pasiimdavo savo reikmėms, tad į išorinio pasaulio spaudą ėmė skverbtis skandalingi liudijimai. Antra, kai jo žmona mirė, 85 metų Armstrongas susituokė su išsiskyrusia dama, 45 metais už jį jaunesne. Skandalas kilo dėl to, kad Armstrongas kuo griežčiausiai draudė skyrybas: jeigu išsiskyręs ir vėl susituokęs žmogus stodavo į jo bažnyčią, Armstrongas priversdavo jį išsiskirti su dabartiniu sutuoktiniu, rasti senąjį sutuoktinį ir atnaujinti su juo santuoką. O jeigu rasti senojo sutuoktinio jau būdavo neįmanoma, tai atsivertusieji turėdavo išsiskirti ir išsivažinėti į skirtingas valstijas. Tačiau dar didesnis skandalas kilo po penkerių metų,

kai sektos vadovas paskelbė apie savo skyrybas su antrąja žmona. Praėjus dvejiems metams, jis mirė.

2. Sektos nariai viršūnėlės reikmėms skiria ne mažiau kaip 30% savo pajamų, o kartais ir daugiau

Armstrongui esant gyvam, jo „Bažnyčia“ buvo pagrįsta karine disciplina ir griežčiausiu paklusnumu. Nepagarba pastoriumi, pareikšdavo jis, laikoma nepagarba pačiam Dievui, o bet kokios abejonės pastoriaus teismumu kyla iš šėtono. Jeigu jūs turite abejonių, esate pasmerkti amžiams, todėl svarbiausia – išmokti vengti bet kokių abejonių. Žmonėms, užduodantiems per daug klausimų „Dievo Bažnyčioje“ buvo taikoma tokia pati taktika kaip ir „Jehovos Liudytojų“ sektoje: su jais visiškai nustojama bendrauti, jie imami laikyti mirusiais, kadangi daugiau nebeegzistuoja tikrosios bažnyčios nariais. Panašu į jehovistus ir tai, kad DB ne tik laiko save vienintele tikra krikščionių bažnyčia visame pasaulyje, bet ir vienintele teisėta vyriausybė su Armstrongu (o vėliau – jo įpėdiniu) priešakyje. Visos kitos pasaulio vyriausybės yra neteisėtos, kadangi DB viduje veikia kiti įstatymai.

DB nuo jehovistų skiriasi tuo, kad anie visada matomi, o „Dievo Bažnyčia“ aptikti kaip religinę organizaciją gana sunku. Išoriniame pasaulyje ji veikia ne kaip religinė organizacija, o kaip politinis klanas. Žmonės žino apie DB iš radijo ir iš žurnalo, kuriame kalbama apie visiems bendras problemas, pavyzdžiui, nusikalstamumą, aplinkos užterštumą, feminizmą, abortus, evoliuciją ir pan., laikantis itin konservatyvių pozicijų. Jeigu žmogus susidomi ir parašo į žurnalą, jam išsiunčiamos labai išsamios anketos, kurias užpildęs jis praneša apie save viską, ką tik galima. Jis grąžina anketas, ir tik jas ištyrinėjęs, kviečiamas į bandomąjį susitikimą. Paskui prasideda jo traukimas į sektą, o tada jis sužino, kuo ji skiriasi nuo kitų.

Visa tai panašu į apgaulės sistemą, apie kurią pasakojo pats Armstrongas. Būdamas reklamos agentu, jis ieškodavo laikraščiuose skelbimų su pasiūlymais nuomoti kambarius. Reklamos agento uždavinys buvo parduoti kuo daugiau reklaminių skilčių laikraštyje. Todėl jis eidavo nurodytu adresu ir sakydavo, kad nori išsinuomoti kambarį. Jį įleisdavo į namą, ir jau viduje išsikalbėjęs ir palankiai nuteikęs šeimininę, pranešdavo, kad perskaitė skelbimą, tačiau jis labai blogai parašytas, ir

²⁵ Ten pat, p. 36.

jis, kaip reklamos agentas, galėtų pasiūlyti kitą tekstą, kuriame kambarys būtų aprašytas kur kas geriau, negu yra iš tikrųjų. Tačiau šis skelbimas yra keturis kartus ilgesnis, vadinasi, tiek pat kartų ir brangesnis. Šiaip ar taip, kadangi moteris jį jau išleido ir buvo jo sužavėta, ji pirkdavo skelbimą, mokėjo keturis kartus daugiau, bet pagaliau vis dėlto išnuomodavo kambarį. „Apgaulė, kurios aš griebdavausi, – rašo Armstrongas, – galų gale tai moteriai pasirodydavo esanti naudinga“²⁵.

Tas pats principas buvo taikomas ir verbuojant į DB: žmogų įviliodavo į sektą kalbėdami ne religinėmis, bet bendromis politinėmis temomis, kaip į interesų klubą. Labai svarbu verbuojant, kad visa medžiaga išoriniam pasauliui platinama nemokamai. Jeigu jehovistai tik pirmuosius žurnalus įteikia nemokamai, o paskui stengiasi juos parduoti, tai DB siuntinėja ir dalija savo publikacijas ne savo nariams nieko neprašydama mainais. Tačiau, kaip teigia buvę sektos nariai, įstojus į bažnyčią, jums užkraunama didžiulė duoklė.

Visi sektos nariai privalo mokėti dešimtinę, ir tai nėra 10%. Yra „pirmoji dešimtinė“ iš pajamų, atskaičius mokesčius, tai yra iš jūsų grynujų pajamų jūs atskaičiuojate 10 % ir atiduodate sektai. Vėliau eina „antroji dešimtinė“, skirta „dvasinės ir šeimų gerovės vystymo fondui“. Po to – „trečioji dešimtinė“, kuri, tiesa, mokama ne kiekvienais metais, o du kartus per septynerius metus. Ji vadinama „dešimtaine labdarai“, tačiau iš tikrųjų yra skirta sektos viršūnėlės auštam gyvenimo lygiui išlaikyti. Be trijų dešimtinių, yra aukojimai per kiekvieną iš septynių sektoje švenčiamų švenčių, taip pat aukos statybos fondui, savaitinės savanoriškos aukos – „neatidėliotinių išlaidų fondas“. Taip žmogus realiai atiduoda mažiausiai 30% savo pajamų, o kartais ir daugiau.

Kalbant apie sektos narių gyvenimo stilių, paminėtina, kad jiems draudžiama kreiptis į gydytoją (gydytis galima tiktai malda), griežtai draudžiamos skyrybos; labai griežtos instrukcijos dėl lytinio gyvenimo, čia reglamentuojama praktiškai viskas. Jokios krikščioniškos šventės nešvenčiamos, draudžiama tarnauti armijoje, taip pat eiti bet kokias valstybines pareigas. Esama išsipareigojimų tik pačiai DB. Visa tai taip pat panašu į jehovistus.

Raselas turėjo sau artimą juristą, „teisėją“ Ruterfordą, taip ir Armstrongas netrukus įsitaisė padėjėją juristą, tapusį jo artimu draugu –

žydų kilmės amerikietį Stenlį Raiderį (Stanley Rider). 1975 m. Armstrongas jį pakrikštijo Honkongo viešbučio „Mandarinas“ vonioje, ir nuo to laiko jo kitaip nevadino, tik „mano sūnus, kuriuo aš džiaugiuosi“. Raideris pateikė Armstrongui idėją, kad reikia įgyti palankumą tarp šio pasaulio galingųjų. Pamaštes pastarasis įsteigė tarptautinį kultūros fondą „Ambassador“, į kurį pakvietė žymius politikos ir kultūros veikėjus, norėdamas garantuoti jų paramą (tai primena Muno veiklą, kuris taip pat mėgdavo gauti įžymių žmonių paramą). Žurnale „Gryna tiesa“ nuolat publikuojamos Armstrongo nuotraukos šalia kokių nors žinomų veikėjų. Jis fotografavosi su visais, kurių valdymą pripažino ar nepripažino, – svarbu, kad tik pasirodytų jų fone. Ypač jį traukė Artimieji Rytai. Žurnale buvo nuotraukų, kur Armstrongas užfiksuotas tai su Golda Majer (Golda Meyer), su Jordanijos karaliumi Huseinu, Anvaru Sadatu (Anwar el-Sadat) ar Menahemu Beginu (Menahem Begin).

Armstrongas naudojosi ir kitais abejotinos vertės reklamos triukais. Pavyzdžiui, jis rašė, kad „Dievo Bažnyčia“ rengia pasaulinį labdaringą vakarą, kuriame sutiko dalyvauti Anglijos karalienė. Žinoma, laikraščiuose pasirodydavo Bekingemo rūmų paneigimas, tačiau DB nariai jokios spaudos, išskyrus žurnalą „Gryna tiesa“, neskaito, jiems susidarydavo įspūdis, kad jų lyderis yra Anglijos karalienės draugas.

3. Pirmą dieną Adomo nuodėmė, Armstrongo manymu, buvo ta, kad jis atsisakė švęsti šeštadienį ir pradėjo švęsti sekmadienį

Pasidomėkime „Dievo Bažnyčios“ tikėjimo doktrina. Kaip ir mormonai bei „Jehovos Liudytojai“, Armstrongas visą laiką pabrėždavo, kad jo gyvenamuoju metu tikrosios krikščionybės pasaulyje seniausiai nebebuvo. Jo manymu, nuo 50 m. po Kr. pasaulyje įsiviešpatavo dirbtinė, sufalsifikuota krikščionybė, ir tik jis, Armstrongas, 1953 m. – praėjus šimtui 19 metų trunkančių laiko ciklų (apie tai žr. toliau) – atkūrė tikrąjį Kristaus mokymą, tokį, koks jis buvo pirmaisiais metais. Sufalsifikuotos krikščionybės ikūrėjas neva buvo Simonas Magas – mums žinomas iš Apaštalų darbų ir Bažnyčios Tėvų raštų personažas, kuris, kaip kalbėjo Armstrongas, pakeitė apaštalų mokymą savo paties doktrinomis.

²⁶ Armstrong H. W., *Mystery of the Ages*. N. Y., 1985, p. 55.

Sufalsifikuota krikščionybė dar labiau nutolo nuo apaštalų mokymo imperatoriaus Konstantino laikais, „nepaisant herojiškų daktaro Arijaus pastangų sugrįžti prie tikrosios krikščionybės“²⁶. Tačiau pats „daktaras Arijus“, nors ir buvo simpatiškas, taip pat buvo gana nutolęs nuo tikrosios krikščionybės. Žinoma, jis buvo gerokai arčiau negu tų laikų oficialioji Bažnyčia, tačiau tuo metu, kai jis gyveno, blogio jėgos jau buvo nugalėjusios. Arijus iškėlė kai kurias teisingas prielaidas, tačiau tikrojo mokymo jis neturėjo iš kur pasisemti.

Viena būdingų DB mokymo ypatybių – šeštadienio šventimas. Savo fanatišku siekiu švęsti šeštadienį Armstrongas gerokai pralenkė netgi septintosios dienos adventistus. Armstrongas nuolat pabrėždavo, kad visa ko pagrindas yra šeštadienio šventimas; netgi pirmą dieną Adomo nuodėmė buvo ta, kad jis atsisakė švęsti šeštadienį ir pradėjo švęsti sekmadienį. Tie, kurie švęs sekmadienį, paskutiniaisiais laikais gaus antikristo antspaudą ir bus įmesti į ugnies ežerą²⁷. Armstrongas parodė šeštadienio šventimo svarbą papasakojęs atsitikimą iš savo gyvenimo. Vieną kartą jaunystėje jis apsilankė sekmininkų charizmatiškojo gydytojo Makfirsono (McFirson) seanse. Ten buvo baisi spūstis, ir prie Makfirsono negalėjo priėti aklas žmogus, trokštantis išgyti. Tada Armstrongas jam pasakė: „Aš pasimelsiu už tave ir garantuoju – tu praregėsi, tačiau tik tuo atveju, jeigu prisieksi, kad nustos švęsti sekmadienį ir pradėsi paisyti Viešpaties įsakymo – švęsti šeštadienį“. Akklis atsisakė, ir Armstrongas pareiškė, kad už jį nesimels²⁸. Armstrongas pateikia šį epizodą kaip pavyzdį, kad negalima melstis už žmogų, kuris nešvenčia šeštadienio. Sekmadienio šventimas – tai šėtono darbas. Maža to, Armstrongas tvirtino, kad Jėzus prisikėlė ne sekmadienį, o šeštadienį, o nukryžiuotas buvo ne penktadienį, o trečiadienį – tai yra, karste praleido iš visas tris dienas ir tris naktis. Jis tai „apskaičiavo“, savarankiškai studijuodamas Šventąjį Raštą.

Šeštadienį, pasak Armstrongo, negalima nieko daryti – nei dirbti, nei ilsėtis; negalima užsiimti tuo, kas teikia malonumą. Jis pateikia labai ilgą sąrašą dalykų, kurių negalima daryti: lošti kortomis, žvejoti, plaukioti, žaisti

²⁷ Hopkins J., *The Armstrong Empire: A Look at the Worldwide Church of God*. Grand Rapids, 1974, p. 115.

²⁸ Ten pat, p. 322.

²⁹ McDowell B., *Keep God's Sabbath Holy!!! „The Good News“*, 1968 kovas, p. 17.

golfa, rinkti pašto ženklus, medžioti, eiti į kiną,irstytis valtimi ir pan.²⁹ Reikia tiktai studijuoti Bibliją, o dar geriau – paties Armstrongo raštus.

Dar vienas išskirtinis armstrongizmo bruožas – „britiškasis izraelizmas“. Šio mokymo esmė ta, kad 10 pasimetusių Izraelio giminių iš tikrųjų nebuvo pasimetę, o emigravo į Šiaurės Europą, iš ten į Angliją, o iš Anglijos – į Ameriką. Dabartinė baltoji anglosaksų rasė, kalbanti angliškai, ir yra išrinktoji Dievo tauta, tikrieji žydai, tikrasis Izraelis. Jie yra kilę iš Manaso, vyresniojo Juozapo sūnaus, ir todėl jiems priklauso pirmenybė – ta pati pirmenybė, kurią Dievas pažadėjo Abraomui per Izaoką, Jokubą, Juozapą. Ši „teorija“ buvo labai populiari Anglijoje XVII amžiuje, paskui – JAV XIX a. pradžioje (prisiminkime Džozefą Smitą ir „Mormono knygą“), o dar kartą buvo išdėstyta XX a. pradžioje žmogaus pavarde Dž. H. Alanas knygoje „Judo skeptras ir Juozapo pirmenybė“ (Allen J. H., „Judas' scepter and Joseph's birthright“). Iš visko sprendžiant, Armstrongas perskaitė Alano knygą, ir ji jam labai patiko – sutapimai jų knygoje pernelyg dažni, kad būtų galima juos laikyti atsitiktiniais. O kadangi nuorodų į Alaną Armstrongas niekur nepateikia, galima kalbėti apie plagiatą.

Armstrongas rašo, kad Anglija ir JAV, kaip Viešpaties pažado paveldėtojos, yra dvi valdančiosios pasaulio nacijos. Jos valdo dabar ir valdys ateities pasaulyje. Bet koks rasių sumaišymas prieštarauja Dievo valiai, ir dalyvaujantis tarprasinėje santuokoje daro baisią nuodėmę. Todėl po prisikėlimo, kai prisikels Nojus, jam bus duota užduotis apgyvendinti visas tautas joms skirtose vietose ir nustatyti sienas tarp rasių. Dievo Karalystėje tarp rasių bus tvirta nepereinama riba, kurios nebus galima peržengti. Tačiau visoms rasėms ir tautoms turės vadovauti baltoji anglosaksų rasė, kalbanti anglų kalba³⁰.

4. Krikščionybė, pasak Armstrongo, yra babilonietiška misterinė religija, kurią išrado Simonas Magas

Kaip ir kiti sektų įkūrėjai, Armstrongas labai mėgo skaičiuoti pasaulio pabaigos datą. Jo apskaičiavimais, pasaulio istorija apima 6000 metų (po 1000 metų kiekvienai kūrimo dienai); pagal tuos pačius skaičiavimus, Dievas sukūrė pasaulį 4025 m. pr. Kr. – vadinasi, pasaulio pabaiga turi

³⁰ Armstrong H. W. and Armstrong G. T., *The Wonderful World Tomorrow*. Pasadena: Ambassador College, 1966, p. 57–58.

įvykti 1975 m., kai ateis septintoji diena – tūkstantmetė Kristaus karalystė. Tikriausiai Viešpats specialiai davė Armstrongui tokį ilgą gyvenimą, kad jis įsitikintų savo pranašysčių klaidingumu.

Visą savo sąmoningą gyvenimą jis aiškino, kad pasaulio pabaiga ateis 1975 m. Prieš tai vietoje babilonietiškos misterinės religijos, kurią išrado Simonas Magas ir išplatino vietoje krikščionybės, visame pasaulyje įsiviešpataus ir karaliaus tikroji krikščionybė (suprask: armstrongizmas). Simonas Magas buvo šėtono įrankis, ir šėtonas jam taip sumaniai vadovavo, kad Simonas sunaikino Dievo bažnyčią.

„Simonas Burtininkas pasisavino Kristaus vardą ir pavadino savo babilonietišką misterinę religiją „krikščionybė“. Šėtonas vadovavo šiam žmogui ir panaudojo jį kaip savo įrankį tam, kad engtų ir naikintų tikrąją Dievo Bažnyčią... Per keletą greit prabėgusių dešimtmečių jam pavyko sunaikinti mokymą, kurį Kristus atnešė iš Dievo... Tai buvo puikiai suorganizuotas sąmokslas, kurio tikslas ištrinti atminimą apie šį Bažnyčios istorijos laikotarpį.“³¹

Per dvidešimt amžių, pasak Armstrongo, „pasaulis iki dvasinio užsimiršimo prisigėrė šios sufalsifikuotos evangelijos vyno!“ Tačiau jo paties pasirodymas pasaulinės istorijos scenoje pakeitė jos eigą ir paruošė pasaulį Kristui sugrįžti³². Armstrongas skaičiuodavo labai sudėtingai: dienas paversdavo metais, o metus dienomis. Pagaliau išeidavo, kad XIX a. pradžioje Juozapo palikuonys, tai yra Anglija ir Amerika, turėjo tapti pirmaujančiomis pasaulio valstybėmis, valdančiomis didžiąją pasaulio dalį. Jo skaičiavimai buvo ilgi ir gudragalviški, tačiau savo pranašystėms patvirtinti jis pateikia gana kuklų įvykį: nuorodą, kad 1803 m. Robertas Fultonas paleido pirmą garlaivį, o tai esą patvirtino anglosaksų proto, kuris nuo to laiko pradėjo valdyti pasaulį, genialumą³³. Daugiau kaip

³¹ Armstrong H. W., *The Incredible Human Potential*. Pasadena: Worldwide Church of God, 1978, p. 1.

³² Armstrong H. W., *The Autobiography...*, p. 407-408.

³³ Armstrong H. W., *The United States and Britain in Prophecy*. Pasadena, 1980, p. 123–128.

³⁴ Ten pat, p. 153.

³⁵ Ten pat, p. 168–169.

³⁶ Ten pat, p. 170, 176–177.

pusę geriausių žemių visame pasaulyje pradėjo valdyti dvi didžiosios anglosaksiškos valstybės³⁴.

Tačiau vėliau, kalbėjo Armstrongas, maždaug 1950 m., palaiminimas iš anglosaksų buvo atimtas; iki to laiko jie laimėdavo visus savo karus, baigiant Korėjos karu, o po to pradėjo pralaimėti³⁵. Netrukus ateis pasaulio pabaiga, ir jeigu anglosaksai neatgailaus (tai yra, neįstos į „Dievo Bažnyčią“), jie bus Dievo sunaikinti ir žus, ir niekada netaps valdančiąja rase. Tačiau šansas vis dėlto išlieka: kai ateis pasaulio pabaiga, paskutiniaisiais laikais, daugelis prisimins, kad jie arba klausėsi radijo, kuris vadinasi „Pasaulis rytoj“, arba skaitė „Gryną tiesą“, ir tada jie turės šansą nežūti, o paskutinę akimirką kreiptis į Dievą ir išsigelbėti³⁶.

Armstrongas mėgo skaičių 19: jis sakė, kad kas 19 metų Žemė, Mėnulis ir Saulė išsirikiuoja viena linija, ir todėl 19 metų – tai kosminis ciklas. Visas laikas jo sukurtoje sistemoje matuojamas kosminiais ciklais. Apaštalams buvo duota 19 metų krikščionybei Azijoje skleisti – nuo 31 iki 50 m. po Kr. Tuomet Dievas atvertė į krikščionybę Paulių, kitus 19 metų skelbusį krikščionybę Europoje; praėjus 19 metų po jo atsivertimo, 69 m. krikščionys pasitraukė iš Jeruzalės. Be to, Armstrongas kalbėjo apie save, kad ir jis pamokslavo savo tautai 19 metų (1934–1953 m.), o paskui pradėjo pamokslauti visam pasauliui. Pasibaigus antrajam 19 metų laikotarpiui, kaip tik ir turi įvykti Antrasis Kristaus atėjimas, po kurio praėjus trejiems metams turėtų būti pasaulio pabaiga³⁷. Tačiau praėjus 1972 m., į kuriuos Armstrongas dėjo tiek vilčių, o Antrasis atėjimas neįvyko, mūsų herojus nenusiminė. Jis pareiškė, kad šen ar ten dveji metai nieko tokio, tačiau tuo pat metu tikino, kad Adomo nuodėmės padariniai pasibaigs gyvenant naujai kartai. Tada prisikels mirusieji, ir prasidės tūkstantmetė Kristaus karalystė³⁸.

³⁷ Armstrong H. W., *The Autobiography...*, p. 408.

³⁸ Armstrong H. W., *The Incredible Human Potential*, p. 123.

³⁹ Ten pat, p. 32, 123.

⁴⁰ Hill D. J., *Why is God the Father Called a Father? // „Tomorrow's World“*, 1970 09, p. 27.

5. Armstrongas teigė, kad Dievas – tai ne vardas, o kažkas panašaus į dviejų individualių asmenybių – Tėvo ir Sūnaus – pavardę

Armstrongas mokė, kad išganomų žmonių likimas – tapti dievais (atsiminkime, kad tą patį kalbėjo ir mormonai). Kai mes išsigelbėsime, kiekvienas taps dievu; jam bus duota viena apleista planeta, jis ją puoselės, keis ir kurs joje naują gyvenimą (vėl aiški mormonų įtaka)³⁹. Dievo tikslas – sukurti naujus dievus, o mes ir esame dievai-kandidatai:

„Mes, augdami dvasiškai, vis labiau artėjame prie Dievo, kol, atėjus prisikėlimo laikui, būsime akimirksniu pakeisti iš mirtingųjų į nemirtinguosius! Tada mes gimsime iš Dievo! TADA MES TAPSIME DIEVU!“⁴⁰

Armstrongas tvirtino, kad Dievas – tai ne vardas, o kažkas panašaus į dviejų individualių ir atskirų Asmenybių – Dievo Tėvo ir Dievo Sūnaus – pavardę; kiekvieno iš mūsų tikslas – patekti į šią šeimą ir taip įgyti šią pavardę. Asmens vardas lieka tas pats (pavyzdžiui, Džonas Dievas, Herbertas Dievas, Maiklas Dievas). Visi mes būsime Dievo sūnūs, kadangi Dievas tikrąja to žodžio prasme sukūrė žmogų pagal savo paveikslą bei panašumą ir dvasiškai dauginasi tarp žmonių. Vėliau žmogus, išugdęs tam tikrą charakterį, pateks į Dievo šeimą, gaus tą pačią pavardę ir taps Dievu⁴¹.

Remiantis Armstrongo mokymu jog kiekvienas žmogus gali tapti Dievu ir gauti jo pavardę, reikia vertinti ir jo mokymą apie Kristaus Dievystę; tačiau čia susidaro tam tikras prieštaravimas. Viena vertus, pasak Armstrongo, Jėzus buvo pirmasis žmogus, gavęs pavardę Dievas ir tapęs Dievu: „Jėzus Kristus per savo prisikėlimą GIMĖ kaip dieviškasis Dievo sūnus... tapęs pirmuoju, kuris buvo taip pagimdytas ir pateko į Dievo šeimą“⁴². Tačiau, antra vertus, Armstrongas tvirtina, kad yra ne vienas Dievas, o du: Dievas Tėvas – dangaus ir žemės valdovas ir Jėzaus Kristaus Tėvas, ir antrasis Dievas – Abraomo, Izaoko ir Jokūbo Dievas, kuris sukūrė dangų ir žemę; šis Dievas tapo Jėzumi Kristumi. Taigi yra vienas Dievas – Valdovas, o kitas – Kūrėjas. Armstrongas tvirtino, kad Trejybė

⁴¹ Žr.: Withers B., Benware P., *Armstrongism from the Inside* // „Moody Monthly“, 1978 10, p. 73.

⁴² Armstrong H. W., *Mystery of the Ages*, p. 57.

⁴³ Ten pat, p. 46–47.

– tai šėtoniškas žodis, kuris prieštarauja visam Kristaus mokymui, kad tai babilonietiška pagoniška sąvoka. Šventoji Dvasia, kalbėjo jis, yra ne asmuo, o būseną. Mokymas, kad Ji – trečiasis Trejybės asmuo, taip pat absoliučiai pagoniškas išradimas.

Aprašydamas Dievą Tėvą, Armstrongas, kaip ir mormonai, pabrėžia Jo fizines savybes, nors kartu akcentuoja Jo dvasiškumą ir nekūniškumą. Skirtingose Biblijos vietose, kalba jis, paaiškėja, kad Dievas turi veidą, akis, burną, nosį, ausis, plaukus ant galvos, kad Dievas turi rankas ir kojas, delnus ir pirštus. Jeigu jūs norite sužinoti, kaip atrodo Dievas, pažiūrėkite į save veidrodyje, kadangi jūs esate sukurtas pagal Dievo paveikslą ir panašumą⁴³.

6. Armstrongas mano, kad šėtonas taip stipriai apgavo žmones, kad kai kurie netgi garbina Kristų

Svarbiausia, ko reikia, norint pasiekti išganyką – tai Senojo Testamento priesakų paisymas, tačiau su kai kuriomis išimtimis. Armstrongas pasiima iš ten viską, kas jam tinka: šeštadienio šventimą, košerinį maistą ir kt. Senajame Testamente pateikiamus Dievo garbinimo būdus jis atmeta: bažnytiniai drabužiai, šventykloje vykstantis Dievo garbinimas jam netinka – to paisyti nereikia. Jokių krikščioniškų švenčių jis nepripažįsta. Štai ką jis rašo apie tai, ar galima valgyti gyvulių mėsą:

„Kiaulės mėsa, t. y. kiauliena, kumpis, sprandinė, dešrelės, netinka žmonių maistui. Tas pats pasakytina ir apie austres, omarus, kriaukleles, krabus, krevetes, vėžius, šunis, gyvates, žiurkes, sliokus ir kt.“⁴⁴

Pagrindinė Bažnyčios užduotis buvo neteisingai suprantama per daugelį amžių, mano Armstrongas, kadangi ji iš pat pradžių buvo pakeista Simono Mago pasekėjų. Tikroji Bažnyčios užduotis – tai ne Evangelijos skleidimas ir ne viso pasaulio atvertimas; visa tai – Kristaus uždavinys. Kai Jis ateis antrą kartą, Jis ir pamokslaus. Jis pats savo mokymui skleisti paskyrė apaštalus, ir tik jie gali tai daryti. „Mūsų laikais yra tik vienas apaštalas – aš pats, Herbertas Armstrongas. Todėl žmonės

⁴⁴ Armstrong H. W., *Is All Animal Flesh Good Food?* Pasadena, 1958, p. 2.

⁴⁵ Armstrong H. W., *The Incredible Human Potential*, p. 114.

⁴⁶ Armstrong H. W., *Mystery of the Ages*, p. 134, 247.

gali skleisti mano, o ne Kristaus mokymą. Kristaus mokymą skleis Jis pats, kai ateis“⁴⁵.

Paskutiniaisiais savo gyvenimo metais (1985 m.) Armstrongas išleido knygą **„Amžių paslaptis“** („**Mystery of the Ages**“). Jis tvirtino, kad be šitos knygos Biblijos suprasti neįmanoma. Biblija – tai paslaptis, užantspauduota septyniais antspaudais, ir tik pasitelkęs „Amžių paslaptį“, skaitytojas sugebės sudėlioti visas galvosūkio dalis į vietas; tada Biblija jam atgis ir taps suprantama... Pagrindinis Armstrongo mokymas pateiktas šioje knygoje. Be kita ko, ten kalbama, kad šėtonas taip labai apgavo žmones, kad kai kurie netgi garbina Kristų, o iš tikrųjų yra vienintelis garbinimo objektas – tai „Pasaulinė Dievo Bažnyčia“ su jos įkūrėju Armstrongu. Tik juos galima garbinti iki pat Antrojo atėjimo“⁴⁶.

7. Skilimai ir pasidalijimai sektoje po Armstrongo mirties

Po Armstrongo mirties „Dievo Bažnyčiai“ pradėjo vadovauti **Džozefas Tkačas (Joseph Tkach)** (1927–1995), ukrainiečių kilmės amerikietis. Jam mirus įpėdiniu tapo Džozefas Tkačas Jaunesnysis. Abu jie pradėjo sektoje daug reformų: pamažu šalino iš jos armstrongišką paveldą ir mėgino atsiriboti nuo kai kurių skandalingų Armstrongo kalbų bei doktrinų. Tkačų sau iškeltas uždavinys buvo pelnyti sektai evangelikų simpatijas, ir, galima sakyti, jiems tai iš dalies pavyko. Tačiau daugelis Armstrongo pasekėjų buvo nepatenkinti Tkačų reformomis ir nuo jų atskilo. Dešimtojo dešimtmečio pradžioje buvo sukurtos dvi naujos „armstrongiškos“ sektos: „Suvienytoji Dievo Bažnyčia, Tarptautinė Asociacija“ („United Church of God, an International Association“) (apie 20 tūkstančių narių) ir „Globalinė Dievo Bažnyčia“ („The Global Church of God“); pastaroji buvo įsteigta 1993 m. ir 1998 m. viduryje joje buvo 7 tūkstančiai žmonių. Tuo tarpu jos populiarī televizijos programa „Pasaulis priekyje“ įgijo pakankamai reikšmingą ir greitai didėjančią įtaką.

Šis greitas populiarėjimas ir netikėtai didelė įtaka pasirodė sektai nepakeliamai našta, ir 1998 m. lapkritį joje įvyko skilimas. Kovojuojant už valdžią ir finansinį pyragą, direktorių tarybai pavyko išvaryti iš sektos jos įkūrėją ir pagrindinį pamokslininką Roderiką Meredithą (Roderick Meredith). Meredithas nenusiminė ir iki 1998 m. pabaigos kartu su savo ištikimų šalininkų grupe įkūrė naują armstrongišką sektą, kurios pavadinimas mums iki skausmo pažįstamas – „Gyvąją Dievo bažnyčią“ („Living Church of God“). Jos būstinė yra San Diege. Pasak sektos narių, į ją perėjo nuo 70 iki 80% „Globalinės Dievo bažnyčios“ narių. Nuo 1999 m. vasario Meredithas pradėjo vesti naują televizijos programą „Rytojaus pasaulis“. Taigi, nepaisant skilimų, Armstrongo pasėta sėkla auga ir tvirtėja, o jo mokymas ir toliau plinta.

Nors ir pranešama apie permainas į gera „Dievo Bažnyčioje“, mes labai mažai žinome, kas realiai joje vyksta ir juo labiau apie jos skirtingas atšakas. Šaltinių, iš kurių mes galėtume sužinoti kas vyksta jų viduje, yra labai mažai, o išklausti ką nors iš jų pačių labai sunku. Savo leidiniuose „išoriniam pasauliui“, jie apie religiją nieko nerašo – tik apie politiką. O politinę įtaką, kaip ir anksčiau, jie turi labai didelę. Manau, kad Rusijoje dar ne kartą bus išgirsta apie vadinamąją „Dievo Bažnyčią“ ir kitas armstrongiškas sekas.

15 skyrius. „Tikėjimo sąjūdis“ – neosekmininkai

1. „Dieve, duok mums Rusiją!“

Galbūt jums teko matyti per televiziją keistas pamaldas, kai pamokslininkas kalba ant scenos, o visa salė atsakinėja „amen!“, „aleliuja!“, po to įjungiami muzika, scenoje šoka mergužėlių grupė, dainuodama

⁴⁷ Iš angl. „power“ – „jėga, valdžia“ ir „evangelism“ – Evangelijos skelbimas. Patys neosekmininkai supranta šį terminą kaip Evangelijos skelbimą, padedant galingai Šventajai Dvasiai, kuri apsirėiškia per ženklus ir stebuklus. Vienas iš neosekmininkų korifėjų Džonas Vimberis (John Wimber) apibūdina „power evangelism“ kaip „Evangelijos skelbimą, kuris yra žmogiško supratimo ribose ir tuo pat metu jas pranoksta. Jis įrodo žmogui Dievo galią ir paverčia Dievo didybę prieinamą žmogui pažinti“ (cit. iš: Biunė Wolfgang, *Žaidimas su ugnimi*. Biefeld, 1992, p. 75.)

paprasciausiai žodžius, tarkim, „O Visagalis Viešpatie!“ arba „Aš myliu tave, Jėzau!“ – ir visi paskui jas pradeda trepsėti, iškėlę į viršų rankas, rėkdami maldas, pamažu pereinančias į susiliejančią garsų srautą? Paskui pamokslininkas nulipa į salę ir pradeda dėti rankas žmonėms ant galvų: „aš tave išgydau“, „aš išvarau iš tavęs demonus“, arba tiesiog: „priimk Šventąją Dvasią!“ – žmogus tuoj pat griūva ir pradeda arba tamptytis konvulsijose, arba klykia ir raičiojasi ant grindų, arba tiesiog guli „išsijungęs“. Tai ir yra **neopenkiasdešimtinių (neosekmininkų) „Tikėjimo sąjūdis“ („Faith Movement“)**, arba **„Tikėjimo skelbimas“**, taip pat dar vadinamas **„Klestėjimo evangelija“ („Prosperity Gospel“)**. Šis sąjūdis yra taip pat žinomas pagal vieno iš pagrindinių savo komponentų pavadinimą – **„klestėjimo teologija“** ir pagal savo pagrindinį metodą – **„jėgos evangelizmą“ (Power Evangelism)**⁴⁷. Į Rusiją „Tikėjimo sąjūdis“ atėjo daugiausia per švedų organizaciją **„Gyvenimo žodis“ („Livets Ord“)**. Tai viena gausiausių, žinomiausių ir įtakingiausių sektų, įeinančių į „Tikėjimo sąjūdį“, ir todėl daugelis patogumo dėlei taip vadina visą sąjūdį, nors iš tikrųjų įvairiose šalyse „klestėjimo teologijai“ priklausančios sekotos vadinasi skirtingai. Rusijoje, be „Gyvenimo žodžio“, gali būti **„Gyvasis vanduo“**, **„Naujasis gyvenimas“**, **„Gyvasis šaltinis“**, **„Tiesos žodis“**, **„Naujosios kartos bažnyčia“**, **„Gyvojo Dievo bažnyčia“**, **„Testamento bažnyčia“**, **„Šlovinimo bažnyčia“**, **„Tikėjimo reikalas“**, **„Rasa“**, **„Palaima“**, **„Kristaus meilės bažnyčia“**, **„Jėzaus Kristaus bažnyčia“**, **„Gyvasis tikėjimas“**, įvairios **„Pilnos evangelijos bažnyčios“**, **„N. miesto Krikščioniškasis centras“** ir t. t.

„Tikėjimo sąjūdis“, skirtingai nei visos sekotos, apie kurias kalbėjome iki šiol, neturi griežtos tarptautinės struktūros su vieninteliu centru ir vertikalia subordinacijos sistema, tačiau kiekvienos sekotos, įkurtos atskiruose miestuose, vidaus kontrolė yra ne mažesnė, negu esant centralizuotai struktūrai. Vietinės sekotos visame pasaulyje palaiko teologinę, ideologinę ir metodologinę vienybę, teikdamos viena kitai materialinę pagalbą, keisdamosi pamokslininkais, kviesdamos pačius

⁴⁸ Pačių neosekmininkų tvirtinimu, mokykla kasmet parengia 400–500 žmonių.

⁴⁹ Angl. „pentecostalism“, nuo žodžio „Pentecost“, Sekminės (iš graikų „pentekoste“ – penkiasdešimtą dieną po Velykų) – tą dieną apaštalams buvo atsiųsta Šventoji Dvasia. – red. past.

„pažangiausias“ gastrolių ir siūsdamos savo pamokslininkus į visiems bendras mokymo įstaigas.

Visi Rusijos šiaurės rytai tiesiog užtvindyti šiam sąjūdžiui priklausančių sektų. Sibire jų yra visas spiečius: pasekėjų būna pilnos milžiniškos salės. Abakane veikia jų „Pastorių tarnavimo mokykla“, čia aktyviai rengiami nauji įkūrūs pamokslininkai ir leidžiamas laikraštis „Tikėjimo balsas“ (vieno numerių paantraštė: „Dieve, duok mums Rusiją!“). Novosibirske veikia besiplečianti „Gyvenimo žodžio“ mokykla: 2001 m. spalį ten mokėsi 88 „kandidatai į pastorius“. Kazachstane leidžiamas iliustruotas neosekmininkų žurnalas „Naujasis gyvenimas“, platinamas visoje NVS. Beje, ir europinėje Rusijos dalyje naujieji sekmininkai veikia gana aktyviai (Maskvoje yra pamokslininkų rengimo centras „Gyvenimo žodis“⁴⁸, o Peterburge – „Pastorių mokykla“) ir gana sėkmingai proteguoja savo interesus valdžios koridoriuose.

Dažnai „Gyvenimo žodis“ priskiriamas prie sekmininkų ir apie jį kalbama kaip apie penkiasdešimtininkų sąjūdį⁴⁹. Iš tikrųjų tai nėra visiškai teisinga, kadangi, nors kai kurie išoriniai požymiai sutampa (ir tai tik reliatyviai: „tradiciniai“ sekmininkai viską atlieka kur kas solidžiau), jų teologija yra visiškai skirtinga. Patys „tradiciniai“ sekmininkai nelinkę jų pripažinti savais, dažnai juos smarkiai kritikuoja ir paprastai nepriima į savo susivienijimus. Pamatysime, kad tiksliau būtų „Gyvenimo žodį“ priskirti *naujųjų penkiasdešimtininkų* arba *neocharizmatiniam* judėjimui.

Tačiau maskavimosi tikslais ir norėdami suteikti savo grupėms respektabilumo, naujieji sekmininkai stengiasi save vaizduoti kaip protestantus ir, kaskart iškilus problemoms dėl kurios nors valstybės įstatymų, tuoj pradeda triukšmingą kampaniją dėl „protestantų persekiojimo“. Rusijoje, stengdamiesi apeiti naujo įstatymo „Apie sąžinės laisvę ir religines bendruomenes“ reikalavimus, jie susijungė į „**Rusijos suvienytąją Evangelijos tikėjimo krikščionių sąjungą**“ (RSETKS), kurios pavadinimas dėl „keisto“ atsitiktinumo beveik pažodžiui sutampa su „tradicinių“ sekmininkų bendruomenės „**Rusijos evangelikų–penkiasdešimtininkų tikėjimo krikščionių sąjunga**“ (REPTKS) pavadinimu. Be to, naujai susijungę naujieji charizmatikai savo steigiamojoje konferencijoje neslėpė, kad sulipdė savo sąjungą tik tam, kad sukurtų sau „stogą“.

Naujai sąjungai pradėjo vadovauti „vyskupas“ Sergejus Riachovskis. Jo brolis Vladimiras Riachovskis kartu su skandalingai pagarsėjusiu Anatolijumi Pčelincevu (jie abu vadovauja pagrindinems sektas ginančioms Rusijos organizacijoms: vadinamajam „Religijos ir teisės institutui“, taip pat „Slavų juridiniam centrui“) Aukščiausiąjame teisme atstovavo valstybei į teismą padavusių neosekmininkų – „Krikščioniškojo šlovavimo centro“ (Abakanas) ir „Krikščioniškojo Naujosios kartos centro“ (Jaroslavlis) – interesams.

Pastaraisiais metais Rusijoje išryškėjo specifinis reiškinys: neosekmininkų „Tikėjimo sąjūdis“ veikia „tradicinius penkiasdešimtininkus“, kurių bendruomenės masiškai priima naująją ideologiją, naują tvarką ir naujus „autoritetus“. Jaunimas veržte verčiasi pas „naujuosius“, kur, kaip jie patys teigia, yra „aukštas lygis“. Nesuradę Rusijoje pakankamai tvirtos bazės, „senieji“ penkiasdešimtininkai, siekdami neišmirti kaip dinozaurai, anksčiau ar vėliau pasitelkia roko muziką ir kviečia pas save žinomus užsienio ar Rusijos pamokslininkus, o tie greitai įkyla į galvą auditorijai, koks turi būti krikščioniškas gyvenimas. Įdomu, kad didžiausias neosekmininkų žvaigždes Benį Hiną (Benny Hin), Rainhardą Bonkę (Reinhard Bonnke) ir Devidą Vilkersoną (David Wilkerson) gastrolių į Maskvą pakvietė REPTKS, kurios pirmininkas daug metų buvo nusipelnęs sekmininkų veikėjas (gimęs vakariniame Sovietų Sąjungos pakrastyje sekmininkų šeimoje) Vladimiras Moisejevičius Murza.

Susiliejimasis vyksta ir administraciniu lygmeniu: dabar naujųjų sekmininkų bendruomenės priklauso tiek RSETKS, tiek REPTKS, taip pat ir trečiajam susivienijimui – **„Evangeliškojo tikėjimo krikščionių asociacijai „Globalinė strategija“** (taip pat žinomam pavadinimu **„Pasaulio derlius“**).

Visas šis politinis aktyvumas, įtakingi gynėjai ir triukšmingos reklaminės kampanijos duoda vaisių: apytiksliais skaičiavimais, „Gyvenimo žodžio“ pasekėjų Rusijoje yra daugiau kaip 200 tūkstančių, ir tai lėmė, kad naujųjų sekmininkų grupės tapo gausiausiu sektantišku dariniu dabartinėje jos teritorijoje.

Deja, pasirodė, kad Stačiatikių Bažnyčia neturi absoliutaus imuniteto neosekmininkų sąjūdžiui. Jau daug metų JAV aktyviai veikia visą neosekmininkų sąjūdžio ideologiją ir praktiką priėmęs archimandritas Jevsevijus (Stefanas). Ne kartą jis buvo suspenduotas, tačiau jam kaskart

pavykdavo gauti suspendavimo atšaukimą. Šiandien jis yra „Šv. Simeono Naujojo Teologo stačiatikių atsinaujinimo centro“ (arba „Stačiatikių atsinaujinimo centro“ – A. D.) direktorius. Nuoroda į šį Centrą yra pateikta Šv. Filareto aukštosios stačiatikių mokyklos šventiko Georgijaus Kočetkovo tinklapyje.

JAV kaip atskira struktūra veikia „Charizmatinė Stačiatikių Bažnyčia“ („Charismatic Orthodox Church“). Jai vadovauja toks „labiausiai palaimintas vyskupas Simeonas–Joanas, mirtinas šėtono priešas“, kaip jis pats save pristato. Šios organizacijos būstinė yra Floridoje, netoli Jevsevijaus Stefano būstinės. Abu veikėjai ir gausūs jų padėjėjai nuolat keliauja ir pamokslauja apie „charizmatinį atgimimą“ Stačiatikių Bažnyčiose.

Žinia apie atgimimą spėjo įleisti šaknis ir postsovietinėje erdvėje: buvęs Ukrainos Stačiatikių Bažnyčios Maskvos patriarchato šventikas Sergejus Žuravliovas neseniai įkūrė „Ukrainos Reformatorišką Stačiatikių Bažnyčią“ ir pasiskelbė jos arkivyskupu. Savo dvasiniais pirmtakais ir mokytojais Žuravliovas paskelbė trečiojo dešimtmečio atsinaujinimo lyderius Antoniną Granovskį ir Aleksandrą Vvedenskį, taip pat visas Amerikos neosekmininkų žvaigždes, apie kurias bus kalbama vėliau. Žuravliovas veikia labai aktyviai, pamokslauja kur tik gali, organizuoja seminarus bei konferencijas ir jau spėjo Kijeve atidaryti savo seminariją.

Visi šie nerimą keliantys signalai rodo, kad artimiausioje ateityje galima tikėtis, kad ir Stačiatikių Bažnyčia susidurs su neosekmininkų fenomenu. Todėl reikia gerai žinoti, kas tai yra.

2. Glosolalija

Pats būdingiausias penkiasdešimtininkų, o juo labiau neosekmininkų, sąjūdžio bruožas yra „**meldimasis kalbomis**“, nuo kurio jis ir gavo savo pavadinimą – jis esąs pakartojimas antrajame Apaštalų darbų skyriuje aprašyto „kalbų stebuklo“, įvykusio Sekminių dieną. Vienas pagrindinių „Tikėjimo sąjūdžio“ veikėjų Kenetas Heiginas (Kennet Hagin) rašo:

„Egzistuoja išgyvenimas, kuris ateina, gavus išganymą, ir tas išgyvenimas yra vadinamas prisipildymu Šventąja Dvasia arba Šventosios Dvasios priėmimu... Meldimasis kalbomis – tai natūralus pirminis požymis arba liudijimas to, kad esi prisipildęs Šventosios

⁵⁰ Hagin K., *Das Sprachengeber*. Feldkirchen, p. 4, 9–10. Cit. iš: Biunė Wolfgang, *Žaidimas...*, p. 192, 199.

Dvasios... Remdamasis visa savo gyvenimiška patirtimi, aš supratau: kuo daugiau meldžiuosi ir garbinu Dvasią kalbomis, tuo daugiau atradimų ir kitų dvasios dovanų aš gaunu. Kuo mažiau meldžiuosi kalbomis, tuo mažiau pasireiškia ir kitos dvasinės dovanos. Meldimasis kalbomis – tai vartai kitoms Dvasios dovanoms.⁵⁰

Tiesą sakant, „meldimasis kalbomis“ yra arba akivaizdus apsimetinėjimas, arba nekontroliuojama isterija. Kaip pripažįsta daugelis charizmatikų, jie, siekdami „užsivesti“, pradeda imituoti kalbėjimą kalbomis, rėkdami tarpusavyje nesusijusius žodžius. Jeigu sektantų paklaustume, kuo remdamiesi jie rėkia tarpusavyje nesusijusius žodžius, isteriškai dreba ir raičiojasi grindimis, apimti ekstazės, t. y. darydami tai, kam aiškiai nepritaria apaštalas Paulius, jie atsakys, kad Paulius buvo viso labo žmogus, galėjęs klysti, priešingai negu Jėzus, kuris buvo Dievas ir klysti negalėjo. Tačiau svarbiausia, pasakys jie, kad Paulius vadino kalbėjimą kalbomis Dvasios dovana.

Apskritai *glosolalija*, tai yra pusiau sąmoningas isteriškas neartikuliuotų garsų murmėjimas ir šūkčiojimas (tai, ką charizmatikai vadina „kalbėjimu kalbomis“), yra žinoma nuo senovės ir yra neatskiriamas daugelio ekstaziškų pagoniškų kultų atributas: prisiminkime šamanistinius šokius su riksmomis, „transcendentinį“ šyvaistų vienuolių drebėjimą, dervišų murmėjimą ekstazėje arba sunkiai suvokiamas senovės graikų sibilių ir pitijų „pranašystes“. Tiesą sakant, retas pagoniškas kultas apsieina be glosolalijos. Glosolalija aptinkama ir šiuolaikinėse neindustinėse ir neopagoniškose sektose. Naujai atsivertę pagonys atnešė glosolaliją į ankstyvasias krikščionių bendruomenes, kur jai priešinosi šv. apaštalas Paulius, su pedagogine išmintimi nurodęs jos pasekėjams, kad per pamaldas būtina saugoti rimtį ir tvarką (žr. 1 Kor 14, 1–40).

I a. pabaigoje, kai buvę pagonys buvo įtraukti į Bažnyčią, glosolalijos reiškinys krikščionių bendruomenėse visiškai išnyko. Tik antrojoje XIX a. pusėje glosolalija vėl pradėjo rasti krikščioniškoje aplinkoje tarp dvasingumo ir įkvėpimo stokojančių žmonių. Tačiau, nepriklausydami vienai tradicijai, jie priėmė dvasinę ekstazę ir masinę isteriją kaip ženklą, kad jų tarpe dalyvauja Šventoji Dvasia, ir tai buvo dar blogiau...

Charizmatikams, tvirtinantiems, kad „kalbėjimas kalbomis“ yra realaus Šventosios Dvasios dalyvavimo ženklas, galima priminti pagonių glosolaliją ir paklausti, kaipgi Šventoji Dvasia gali apsireikšti pagoniškuose,

antikrikščioniškuose kultuose ir kam reikėjo Kristaus aukos, jeigu išsigelbėti, padedant Šventajai Dvasiai, galima ir, tarkim, per senovės graikų religiją ar šamanizmą? Jeigu jie nurodys faktą, kad apaštalai kalbėjo kalbomis Sekminių dieną (Apd 2, 4–11), tuomet galima lengvai paaiškinti, kad jie klysta: apaštalai, nemokėdami kitų kalbų, skleidė Evangeliją taip, kad juos suprato įvairiausių tautų atstovai, o ne, būdami tarp kalbančių ta pačia kalba žmonių, murmėjo niekam nesuprantamus neartikuluotus garsus.

Šventoji Dvasia – Tiesos Dvasia – suteikia supratimo dovaną. O niekam nesuprantamų beprasmių garsų šūkčiojimas – ne dovana, o Dievo bausmė, siunčiama išdidiems, pasipūtusiems žmonėms, kurie pradėjo manyti, kad yra lygūs Dievui (prisiminkime biblinį pasakojimą apie Babelio bokšto statytojus Pr 11, 1–9). Dievas kalba, kreipdamasis į stambeldystėje paskendusį Izraelį: „Taip veblendamas ir svetima kalba jis kalbės tautai, kuriai buvo sakęs: „Tai atilsis, leiskite atsikvėpti nuvargusiems! Tai atgaiva!“ Bet jie nenorėjo girdėti“ (Iz 28, 11–12). Tai vienintelė pranašystė apie kalbėjimą nesuprantamomis kalbomis Senajame Testamente, ir tai vienareikšmiškai suprantama kaip Izraelio tautos nuteisimo ženklas. Būtent šią pranašystę nurodo apaštalas Paulius 1 Kor 14, 21–22.

Tikriausiai pats svarbiausias liudijimas prieš neosekmininkų glosolaliją yra tai, kad „kalbantys kalbomis“ užsienio pamokslininkai Rusijoje kalbasi su savo bendratikiais per vertėjus. Kol kas dar nė vienas iš jų nesugebėjo kreiptis į Rusijos bendratikius jiems suprantama kalba...

Prieš pratęsiant pokalbį apie neosekmininkų sąjūdį, būtina trumpai susipažinti su trijų sekmininkų judėjimo bangų istorija.

3. Trys sekmininkų judėjimo bangos⁵¹

Sekmininkai savo pirmtakais laiko tokius postprotestantiškus veikėjus, kaip Džonas Veslis (John Wesley) (metodizmo pradininkas), Čarlzas Finėjus (Charles Finney), Pirselas Smitas (Pirsel Smith), Dvaitas Madis (Dwight Maddy). XIX a. pabaigoje daug metodistų ir baptistų bendruomenių pradėjo praktikuoti „krikštijimą Šventąja Dvasia“

⁵¹ Sekmininkų judėjimo istorijos faktai išdėstyti pagal: Biunė Volfgang, *Žaidimas...* ir pagal: Šventikas Igoris Jefimovas, *Šiuolaikinis sektantiškas charizmatinis judėjimas*, Maskva, 1995.

⁵² „Christianin“, Ryga, 1990, Nr. 2, p. 9.

(„Baptism of (arba in) the Holy Spirit“), o tai lėmė „Šventumo sąjūdžio“ („Holiness Movement“) atsiradimą. Tačiau visi šie incidentai kol kas yra paskiri ir marginaliniai. Sekmininkų judėjimo – tokio, kokį mes žinome, – pradžia susijusi su dviem įvykiais 1901 m. išvakarėse ir 1906 m.: **„krikštijimu Šventąja Dvasia“ Topekos (Topeka) mieste (Kanzas valstija) ir „Prabudimu Azuzo gatvėje“ („The Azusa Street Revival“) Los Andžele.**

Štai ką rašė oficialus Sovietų Sąjungoje spausdintas sekmininkų leidinys – žurnalas „Krikščionis“ apie sekmininkų judėjimo pradžią:

„Tai atsitiko 1900 metais. Jaunas metodistų pastorius Čarlzas Parhemas (Charles Fox Parham) nusprendė, kad jo religiniam gyvenimui reikia kokių nors permainų. Skaitydamas Apaštalų darbus ir apaštalo Pauliaus laiškus, jis lygino savo pamokslavimo bejėgiškumą su galybe, atsispindėjusia šiose knygosė. Kur yra jo naujai atsivertusieji? Kur jo stebuklai? Jo išgydymai? Be abejonės, kalbėjo jis sau, pirmojo amžiaus krikščionys žinojo kokios nors jėgos „paslaptį“, kurią dabar prarado ir jis pats, ir jo bažnyčia.“⁵²

Siekdamas įgyti tos pačios „pirmųjų krikščioniškųjų pamaldų jėgos“, **Čarlzas Parhemas (1873–1929)** atidarė Kanzas valstijos Topekos mieste Biblijos mokyklą. Pagrindinė jos studentų ir dėstytojų užduotis buvo nuodugnus Biblijos studijavimas, norint suprasti, kaip sukurti naujus, geresnius santykius su Šventąja Dvasia. Parhemo manymu, mintis apie šių santykių kūrimą persmelkia visą Naująjį Testamentą. Netrukus „topekiečiai“ priėjo išvadą, kad krikščioniškojo gyvenimo pradžia yra „krikštijimas Šventąja Dvasia“, kurį lydi glosolalija, t. y. kalbėjimas kalbomis. Taigi 1900 m. gruodžio 31 dieną 19 valandą, kai Parhemas uždėjo rankas, jauna studentė Agnes I. Ozmen (Agnes E. Ozman) pradėjo kalbėti kalbomis. Per kelias kitas dienas mieste įvyko daug „krikštijimų Šventąja Dvasia“, o sausio 3 d. ir pats Parhemas kartu su 12 krikščioniškųjų denominacijų narių gavo ilgai lauktą „krikštą“ ir pradėjo kalbėti kalbomis.

Netrukus Parhemas įkūrė dar vieną mokyklą, kurioje buvo mokoma, kaip skleisti „visą Evangeliją“ („Full Gospel“). Joje mokėsi išventintas juodaodis pamokslininkas **V. Dž. Seimuras (William J. Seymour)**, tapęs antruoju sekmininkų judėjimo įkūrėju.

1906 m. Seimuras gavo vietą juodaodžių „šventumo bendruomenėje“ Los Andžele, kur jis pradėjo propaguoti „trečiają palaiminimą“ ir

glosolaliją. Kongregacija netrukus išvijo nevykėlį pamokslininką. Tačiau Seimuras nepasidavė: balandžio pradžioje jis išsinuomojo pamaldoms rengti senos metodistų bažnyčios pastatą, kurios adresas buvo Azuzo gatvė, 332. Balandžio 3 d. Seimuras pareiškė savo parapijiečiams, kad nekalbantis kalbomis, yra dar nepakrikštytas Šventąja Dvasia, pridurdamas, kad jis pats asmeninių Sekminių dar nepatyrė ir kviečia visus „šventuosius“ melstis kartu su juo, kol Šventoji Dvasia ant jų nenusileis. Po maldų ir pasninko ant visų susirinkusiųjų „nusileido ugnis“: žmonės pradėjo griūti ant grindų, kalbėti kalbomis, isteriškai juoktis, raudoti, drebėti, nekontroliuojamai judėti. Ši diena ir tapo tikrąja sekmininkų judėjimo gimimo diena. Įvykiai klostėsi sparčiai: susirinkimai Azuzo gatvėje pradėjo vykti kasdien, trukdavo nuo dešimtos ryto iki vidurnakčio. 1906 m. pabaigoje Los Andžele susiformavo jau devynios penkiasdešimtininkų bendruomenės. Daugelis pamokslininkų ir misionierių, dirbusių Azijoje, Afrikoje ir Europoje, išgirdo apie šiuos įvykius ir suskubo į Los Andželą, savo akimis pamatyti šį „prabudimą“ ir po to skleisti „ugnį“ toliau, į gimtąsias vietas. Taip sekmininkų judėjimas tapo tarptautinis.

Tačiau iš karto kilo ir problemų. Sekmininkų bendruomenės netrukus pagarsėjo tuo, kad vieniškai nesugebėdavo viena su kita sutarti. Pamokslininkai varžėsi dėl „atverstų nusidėjėlių“, „Šventosios Dvasios apsireiškimų“ jėgos ir galios, išorinio „Dvasios nusileidimo“ išgyvenimo ekstravagantiškumo. Netrukus pasirodė ir rimta sąjūdžio kritika iš evangelikų bendruomenių. Sekmininkų „pirmoji banga“ ėmė prarasti savo naujumą bei populiarumą ir įgavo institucionalizuotas formas.

Šiuo metu Amerikoje veikia tokios didelės sekmininkų bažnyčios kaip „Dievo bažnyčia“ (nepainioti su Armstrongo „Pasauline Dievo Bažnyčia“), „Dievo Pranašų bažnyčia“ ir kt. Visi šie susivienijimai savo mokymuose laikosi trijų pakopų dvasinio augimo formulės: atsivertimas, atgimimas, krikštijimas Šventąja Dvasia. Be to, egzistuoja kitos sekmininkų bažnyčios, kurios anksčiau priklausė „Šventųjų sąjūdžiui“, tačiau vėliau nuo jo atsiskyrė dėl smulkių doktrinos skirtumų. Tokios bažnyčios kaip „Dievo asamblėja“, „Tarptautinė keturių kampų Evangelijos bažnyčia“ („International Church of the Foursquare Gospel“), „Nepriklausoma Dievo asamblėja“ ir kitos

pripažįsta ne tris, o tik dvi dvasinio augimo pakopas: atsivertimą ir krikštijimą Šventąja Dvasia.

Sekmininkų sąjūdis susiskaidęs ir nacionaliniu pagrindu: puertorikiečių, juodaodžių ir kt. Daugelis išvardytų grupių priklauso įvairioms sąjungoms ir asociacijoms, pavyzdžiui, egzistuoja „Dievo asamblėjos asociacija“, „Sekmininkų asociacija“, „Sekmininkų taikos asociacija“, „Sekmininkų šventumo bažnyčia“ ir kt.

Nevalia nepaminti ir sekmininkų „vienatininkų“ („Oneness Pentecostal“), primygtinai teigiančių, kad vienintelė tinkama krikštijimo formulė yra „Vardan Jėzaus Kristaus“, o ne „Vardan Tėvo, ir Sūnaus ir Šventosios Dvasios“. Vienatininkai mano, kad egzistuoja tiktai vienas Dievybės asmuo – Jėzus Kristus. Tėvas ir Šventoji Dvasia – tai tik vienos Kristaus asmenybės aspektai, o Trejybė – tai papistų prasimanymas. Pagrindinės sekmininkų denominacijos atmetė vienatininkus kaip unitarinę ereziją, ir taip sąjūdyje įvyko dar vienas skilimas.

Pagaliau reikia paminėti **Smitą Viglsvortą (Smith Wigglesworth)**, pramintą „išgydymo apaštalu“. Daugelis laiko jį pirmuoju charizmatiku. Bet kuriuo atveju pranašystė apie „charizmatinį pabudimą“ priklauso jam. Viglsvortas buvo toks žymus, kad jo naudotas nosines pardavinėdavo kaip „didžiojo Smito pateptus daiktus“, o paskui dėdavo ant ligonių. Jis pats tiesiogine to žodžio prasme daužydavo ligoniams per pilvą, tvirtindamas, kad muša velnius ir išvaro juos iš „apsėstųjų“ (būtent „apsėstųjų“, o ne „ligonių“), taip pat spjaudydavo žmonėms į veidą, taip rodydamas „Dvasios vadovavimą“.

Tam tikra prasme pirmųjų sekmininkų siekiai mums akivaizdūs ir suprantami. Sekmininkų judėjimas atsirado Šiaurės Amerikos evangelikų sąjūdžio terpėje – tai poprotestantiškas fenomenas, redukuojantis krikščionybę į patį primityviausią neistorinį ir nekultūrinį lygį. Principas „Sola Scriptura“ (vien tik Raštas) šioje stadijoje buvo pasiekęs absurdo lygį – savo logišką pabaigą. Tradicija ir Bažnyčios istoriškumas buvo atmesti. Tačiau mąstantis žmogus negalėjo neatkreipti dėmesio į tai, kad evangelinės grupės, pagaliau, atrodo, pasiekusios sutarimo, niekaip negalėjo pasiekti tarpusavio vienybės: kiekviena bendruomenė laikėsi savo Šventojo Rašto aiškinimo, skirtingo negu evangelinėje parapijoje, esančioje gretimoje gatvėje. Pasirodė, kad reikalingas koks

nors Šventojo Rašto skaitymo ir supratimo instrumentas, be to, tas instrumentas turi būti neginčijamas.

Mums akivaizdu, kad evangelikų ir stačiatikių ginčas – tai ne Šventojo Rašto ir Tradicijos, o Tradicijos ir tradicijų ginčas. Kiekvienoje evangelinėje grupėje yra sava maža tradicija, daugiausiai siekianti pastoriaus senelį ar jo tėvą, arba (tai labiausiai tikėtina), sukurta paties pastoriaus. Pastorius aiškina Šventąjį Raštą, remdamasis savo tradicija, o parapijiečiai priima šį aiškinimą. Nepriimantys išsina pas kitą pastorių, kuris taip pat turi savo tradiciją.

Tik vienintelė Tradicija, kuri, pasak prot. Georgijaus Florovskio, yra Šventosios Dvasios gyvenimas Bažnyčioje ir neegzistuoja už Bažnyčios ribų, gali būti tikrasis krikščioniško gyvenimo Dvasia ir Tiesa kriterijus. Tačiau XIX a. pabaigos – XX a. pradžios Amerikos evangelikai, stengdamiesi sugrįžti į krikščionybės pradžią (tai liudija jų visiškai tikrovišką pojūtį, jog jų organizacija stokoja perimamumo ir yra neabejotinai atitrūkusi nuo šaknų), net neįtarė apie tikrosios Tradicijos egzistavimą. Iš čia kyla jų siekis gauti Šventąją Dvasią, kuri turi padėti pamatus tikrajam krikščioniškam gyvenimui, atkurti perimamumą iš ankstyvosios Bažnyčios ir tapti svarbiausiu jų tikėjimo, organizacijos, pastoriaus tradicijos tikrumo kriterijumi. Problema yra ta, kad Šventosios Dvasios apsimėšimas ir apsikrikštijimas ja buvo suprasti kaip subjektyvūs ekstaziniai išgyvenimai, „ženklai ir stebuklai“. Įprastinė masinė isterija ir indukuota euforija jiems tapo jų „asmeniškai išgyvenamų Sekminių“ ženklais. Pagaliau, nors pirmieji sekmininkai dar nebuvo pasirengę pripažinti, asmeniniai išgyvenimai ir pojūčiai jiems tapo daug svarbesniu faktoriumi nei pats Šventasis Raštas, nors atrodo viskas prasidėjo nuo to, kad jis buvo „išvalytas“ nuo „asmeninių žmogiškųjų apnašų“. Maža to, asmeniniai pojūčiai ir išgyvenimai, sukeliama daugiau ar mažiau patyrusių manipuliatorių, tapo netgi ne kriterijais, padedančiais suprasti Šventąjį Raštą, o tikslu ir ženklu, patvirtinančiu pastoriaus, sugėbančio „nuleisti Šventąją Dvasią“ į savo bendruomenę, jėgą ir valdžią. Ratas užsidarė...

Dviejų pasaulinių karų laikotarpiu sekmininkų judėjimas galutinai susiformavo. Grupės, kalbėjusios apie atgimimą ir apie viso pasaulio krikščionybės pakeitimą, tapo denominacijomis – vienomis iš daugelio. Kartkartėmis pasirodydavo naujų sekmininkų pamokslininkų, mėginavusių „prikelti pirmąpradžius idealus“, tačiau jų pastangos galiausiai nuslopdavo.

Situacija pasikeitė tik septintojo dešimtmečio pradžioje, kai pasaulį užliejo „antroji sekmininkų judėjimo banga“. Ji žinoma kaip „charizmatinis judėjimas“. Veikėjas, paruošęs dirvą charizmatiniam sąjūdžiui, buvo pamokslininkas **Deividas de Plesi (David du Plessis) (1905–1986)**, žinomas kaip „misteris Sekminės“ („Mr. Pentecost“). De Plesi tvirtino, kad gavo paliepiamą iš Dievo skelbti sekmininkų judėjimo idėjas ir atgaivinti Šventąją Dvasią tradicinėse bažnyčiose: Romos Katalikų, presbiterionų, episkopalinėje (anglikonų), liuteronų ir t. t.

Charizmatinis judėjimas gimė 1960 m. balandžio 3 d. Tą dieną episkopalistų dvasininkas **Denisas Benetas (Dennis Bennett)** vietoje pamokslu savo bendruomenei papasakojo savo išgyventą „krikštijimo Šventąją Dvasią“ patirtį. Benetas, dar gerokai anksčiau norėjęs „didesnio Dievo artumo“, vieną kartą leido sekmininkams uždėti ant savęs rankas, dėl to jį tarsi trenkė srovė, ir jis pradėjo kalbėti „kitomis kalbomis“. Beneto pamokslas sukėlė sąmyšį tarp parapijiečių, todėl jis buvo atleistas. Žinios apie tai prasiskverbė į spaudą, ir Benetą pakvietė į televiziją. Tiesiai prieš kamerą jis pradėjo melstis „kalbomis“. Laidą pamatė daugiau kaip milijonas televizijos žiūrovų. Netrukus Benetas buvo užverstas laiškais ir kvietimais. Dėl jo aktyvios paskaitininko ir pamokslininko veiklos charizmatinis judėjimas pradėjo greitai plisti, o Benetas buvo pripažintas jo tėvu.

1964 m. Deividas de Plesi Romos Katalikų Bažnyčios vadovybės buvo pakviestas dalyvauti Vatikano II Susirinkime, kur turėjo galimybę propaguoti charizmatinį atgimimą susirinkusiems. 1966 m. charizmatinis atgimimas tapo realiu faktu Romos Katalikų Bažnyčioje: Diuko (Duquesne) Romos katalikų universiteto, esančio Pitsburge, studentai ir profesoriai pradėjo rengti maldos susirinkimus kartu su protestantais charizmatikais ir netrukus pradėjo kalbėti „kalbomis“. Po penkerių metų JAV jau buvo daugiau kaip 500 katalikiškų charizmatinių maldos grupių.

1968 m. Deividas de Plesi dalyvavo generalinėje Pasaulinės Bažnyčių Tarybos asamblėjoje Upsaloje. Jo ugingas pamokslas delegatams susilaukė karšto atsako jų širdyse. Vis dažniau vykdavo daugiataūkstantiniai charizmatikų sąjūdžio suvažiavimai ir konferencijos, tiek konfesiniai (Romos katalikų, episkopalistų, liuteronų ir kt.), tiek ir visuotiniai, dalyvaujant sekmininkams ir tradicinių vakarietiškoji bažnyčių atstovams. 1975 m. Romoje įvyko antrasis

tarptautinis „Katalikų charizmatikų atsinaujinimo judėjimo“ kongresas. Į jį susirinko daugiau kaip tūkstantis katalikų. Mišias Šv. Petro bazilikoje aukojo kardinolas Ziunensas (Leo Jozef Suenens) kartu su 750 kunigų ir 12 vyskupų. Šis įvykis įėjo į istoriją kaip „pirmosios charizmatinės pamaldos Šv. Petro bazilikoje“. Į kongreso dalyvius pagyrimo, palaiminimo ir paramos žodžiais kreipėsi popiežius Paulius VI. Tuo metu daugiau kaip 50-yje pasaulio šalių buvo maždaug 3500 katalikiškų charizmatinių maldos grupių, kuriose buvo 400 tūkstančių narių.

Tačiau pačioje aštuntojo dešimtmečio pabaigoje Antroji banga taip pat pradėjo silpti. Charizmatinis atsinaujinimas prarado naujumą ir ėmė įkyrėti tikintiesiems. Jo plitimas sulėtėjo, o kai kur ir visai nutrūko. Daugelis žmonių „išaugdavo“ iš jo ir grįždavo prie tradiciškesnių apeigų ir maldų formų. Daugelis kalbėjo jau apie „postcharizmatinį“ laikotarpį. Šiaip ar taip, Antrosios bangos svarbą sunku pervertinti. Per 20 metų sekmininkų idėjos išiskverbė praktiškai į visas vakarietiškas bažnytines bendruomenes ir denominacijas. Dabar charizmatizmas yra nuolatinis krikščioniškųjų Vakarų bažnytinio gyvenimo faktorius.

Tačiau kaip tik nuo 1980 m., kai Antroji charizmatikų judėjimo banga ėmė prarasti savo plėtros dinamiką, prasideda nauja epocha – naujųjų sekmininkų judėjimo ir neocharizmatinės „Šventosios Dvasios Trečiosios bangos“ („Third Wave of the Holy Spirit“) epocha. Trečiosios bangos tikslas – prasiskverbti į visas krikščioniškas grupes ir bažnyčias, dar neapimtas „charizmatinio atgimimo“ (tarp jų, kaip bebūtų keista, ir pirmaprades sekmininkų grupes) bei jas užkariauti. Trečioji banga linkusi skelbti Dievo galybę tiems, kurie dar nepatyrė jos asmeniškai, todėl ji ir buvo pavadinta „Pauer ivendželizm“.

Daugelis šiuolaikinio neosekmininkų sąjūdžio veikėjų tuo metu jau buvo scenoje ir propagavo savo mokymus. Tačiau jie nebuvo susivieniję ir ne tokie žinomi. Trečioji banga, sukūrusi sistemą ir sąjūdį, iškėlė juos į pirmą vietą. Bendraudami ir keisdami patirtimi, jie galėjo daug kartų padidinti savo įtaką ir šiomis dienomis tapti pastebimiausiu ir masiniu pokrikščioniškos civilizacijos „krikščioniškojo“ gyvenimo faktoriumi. Naujesiems sekmininkams pirmą kartą pavyko sukurti masinę „pop-krikščionybę“ vartotojiškai masinės televizinės kultūros visuomenei.

Trečiosios bangos pradininkas buvo **Džonas Vimberis (John Wimber)**, pasekėjų vadinamas „svarbiausia Vakarų krikščionybės figūra“. Vimberis gimė netikinčiųjų šeimoje ir jaunystėje buvo profesionalus džiazas ir roko muzikantas. Kilus šeimos krizei, jis griebsi religijos ir per kelerius metus „evoliucionavo“ nuo Romos kataliko iki kvakerių pastoriaus. Netrukus perėjęs pas kvakerius Vimberis pradėjo kalbėti „kalbomis“. 1977 m. jis su 150 pasekėjų paliko kvakerius ir įkūrė savo bendruomenę, pavadintą „Vynuogyno Krikščionių Bendrija“ („Vineyard Christian Fellowship“). Netrukus Vimberis savo pasekėjų prašymu pradėjo dėti ant jų rankas ir melstis, kad jie pagytų. Tuomet jis pajuto jėgą, „panašią į elektros“, sklindančią iš jo rankų. Žmonės griūdavo ant žemės, prarasdavo sąmonę. Daugelis pagydavo.

1981 m. per Motinos dieną Vimberio bendruomenė, turinti jau 700 narių, išgyveno kai ką nauja: besimeldžiant vienam jaunuoliui, šimtai žmonių aplink jį ėmė drebėti, griuvo ant žemės ir pradėjo kalbėti kalbomis. Kai Vimberio žmona Kerol (Carol) prisiartinio prie „Dvasios aplankytų“ žmonių kūnų, ji pajuto nuo jų sklindančią energiją, panašią į šiluminę arba elektros bangą.

Vimberis nežinojo, kaip tai suprasti, ir praleido naktį skaitydamas Bibliją ir kitas knygas, ieškodamas paaiškinimo. Pagaliau penktą valandą ryto jis pareikalavo iš Dievo ženkle. Netrukus šalia jo suskambėjo telefonas, ir draugas, atsiprašęs dėl skambučio tokiu ankstyvu metu, pranešė, kad ką tik Dievas liepė jam perduoti žodžius, kurių prasmės jis nesupranta: „Tai nuo manęs, Džonai“.

Vimberis suprato, kad gavo reikalaujamą ženklą ir atmetė bet kokias abejones. Nuo to laiko svarbiausiais jo žodžiais tapo „ženklai ir stebuklai“ („signs and wonders“). 1983 m. Vimberis įkūrė „Vineyard Ministries International“ („Tarpautinės Vynuogyno Tarnystės“) organizaciją. Ši organizacija rengia JAV ir užsienyje (Anglijoje, Škotijoje, Airijoje, Prancūzijoje, Švedijoje, Šveicarijoje ir Vokietijoje) rengia susirinkimus, konferencijas ir seminarus įvairiausiomis temomis: „Bendruomenės augimas“, „Pauer ivendželizm“, „Gydymo tarnystė“, „Visagalė malda“. Paties Vimberio duomenimis, jis ir jo kolektyvas galėjo išmokyti daugiau

⁵³ Hunt D., *Die Verführung der Christenheit*. Bielefeld, 1987, p. 133. Cit. iš: Biunė, p. 139–140.

kaip 100 tūkstančių pastorių ir pamokslininkų. Bendras konferencijų dalyvių iš viso pasaulio skaičius siekė pusę milijono žmonių.

Pasak pagrindinio pauer-ivendželisto (pamokslininko-galiūno) mokymo, ženklai ir stebuklai susiję ne tik su Kristaus ir jo apaštalų laikais, bet iki šiol yra Dievo Karalystės „vizitinė kortelė“. Tokie matomi ženklai kaip demonų išvaymas, ligonių išgydymas, mirusiųjų prikėlimas ir mūsų dienomis yra artėjančios Dievo Karalystės, kuri, pasak Vimberio, kol kas, iki Kristaus atėjimo, yra „priešo teritorijoje“, požymiai. Ten, kur taikomas pauer ivendželizmas, susiduria dieviškos ir šėtoniškos jėgos.

Pasireiškia ir trumpa katalikiška Vimberio praeitis: pauer ivendželizmo pirmtakais ir „bažnytiniais istoriniais liudininkais“ jis vadina popiežių Grigalių I, Tertulijoną, Ignacą Lojolą ir stebuklingus išgijimus Lurde. Milžinišką įtaką Vimberiu padarė katalikų kunigas jėzuitas Francis Meknatas (Francis McNutt), kurį Vimberis nuolat cituoja, rekomenduoja jo knygas ir netgi dalija kai kurias iš jų savo konferencijose. Meknatas, save vadinantis „krikščioniškuoju humanistu“, savo ruožtu veikiamas K. G. Jungo mokinio Mortono Kelsio (Morton Kelsey), kuris prilygina Šventąją Dvasią žmogiškajam „aš“, o šamanišką psichinę jėgą Šventosios Dvasios dovanoms.

Štai būdinga Kelsio citata:

„Aiškiaregystė, telepatija, įvykių žinojimas iš anksto, psichokinezė ir išgydymai buvo pastebimi daugelio religinių lyderių ir beveik visų krikščionių šventųjų gyvenime... Tai tos pačios prigimties Dvasios jėga, kurią turėjo ir pats Jėzus.

Jėzus buvo galingas žmogus. Jis buvo stipresnis už visus šamanus. Mano studentai pradeda geriau suprasti Jėzaus reikšmę, kai skaito Mirčės Eliadės (Mircea Eliade) „Šamanizmą“ ir Karloso Kastanedos (Carlos Castaneda) „Kelionę į Ikstlaną“... Tai yra lygiai tokios pat prigimties psi jėga (antgamtinė jėga), kurią turėjo ir pats Jėzus.“⁵³

Tai vienas iš daugelio „Tikėjimo sąjūdžio“ okultinių šaknų įrodymų.

Okultinės pasaulėjautos įtaka jaučiama ir Vimberio bei jo žmonos samprotavimuose apie sklindančias energijas (šilumos arba elektros pavidalu). Okultinė praktika yra ir „pažinimo žodis“ („Word of

⁵⁴ Wimber J., Springer K., *Vollmächtige Evangelisation*. Hochheim, 1986, p. 43. Cit. iš: Biunė, p. 143.

Knowledge“) (arba, tiksliau, aiškiaregystė), kurio turėjimą Vimberis laiko svarbiu „šventųjų“ požymiu. Pavyzdžiui, Vimberis pasakoja, kad vieną kartą, skrisdamas lėktuvu, jis atkreipė dėmesį į vidutinio amžiaus žmogų:

„Kai atsitiktinai pažiūrėjau į jo pusę, aš pamačiau kai ką, kas mane išgąsdino. Ant jo veido aš išvydau labai aiškiai parašytą, visiškai įskaitomą žodį „svetimoteriavimas“. Aš sumirksėjau, pasitryniau akis ir vėl pažvelgiau į jį. Jis vis dar buvo ten: „Svetimoteriavimas!“ Aš mačiau jį ne kūniškomis akimis, o dvasiniu regėjimu... Man tai atvėrė Dievo Dvasia.“⁵⁴

Vimberio išgydymų praktikoje „pažinimo žodis“ vaidina svarbų vaidmenį. Kai kada jis mato virš žmonių galvų „šviečiančius kūgius“, kurie parodo jam tuos žmones, kuriems reikia pagyti. Kai kada jis jaučia skausmą tose savo kūno vietose, kurias jam reikia išgydyti kitiems žmonėms.

Vimberis yra įsitikinęs, kad „dvasinės dovanos ir dvasiniai įgaliojimai“ gali būti perduodami, uždedant rankas – sekant Mozės ir Elijo pavyzdžiu, kurie tokiu būdu perdavė savo „įgaliojimus“ kitiems. Anksčiau Vimberis susilaikydavo nuo savo dvasinių dovanų ir įgaliojimų perdavimo kitiems žmonėms, tačiau tada, pasak jo, Dievas atėmė iš jo visas dovanas. Vimberis buvo priverstas prašyti savo draugų, kad jie vėl uždėtų ant jo rankas. Nuo to laiko jis neatsikalbinėdamas uždeda rankas ant visų norinčiųjų.

Nors sekmininkų denominacijos Vakaruose apskritai nebuvo paliestos Trečiosios bangos, Rusijoje po perestroikos jai pavyko pasiekti puikių rezultatų. [...]

4. „Tikėjimo sąjūdžio“ vadinti krikščionišku negalima

Nors Trečiosios bangos atstovai vadina save krikščionimis, „Tikėjimo sąjūdžio“ vadinti krikščionišku negalima. Vienas neosekmininkų kilmės šaltinių yra penkiasdešimtinių judėjimas, o kitas (ir tikriausiai pagrindinis) šaltinis yra pseudokrikščioniškas okultinis sąjūdis „**New Thought**“ („**Naujasis mąstymas**“), buvęs populiarus JAV pirmojoje XIX a. pusėje.

⁵⁵ Viena žymiausių šiuolaikinių „pozityvaus mąstymo“ atstovių – **Luiza Hey (Luiza Hay)**. Ji yra plačiai žinoma Rusijoje – jos knygos parduodamos didžiuliais tiražais, o seminarai surenka dideles auditorijas. Tokia seniai nužydėjusi dažyta blondinė Angelina Mogilevskaja, save vadinanti pagrindine Luizos Hey mokytoja Rusijoje, subūrė aplink save vis labiau pastebimą totalitarinę sektą.

Iš šio judėjimo kilo tokie sektantiški sąjūdžiai kaip „Religinis mokslas“, „Krikščioniškas mokslas“, „Išminties mokslas“ ir „Krikščioniškoji vienybės mokykla“. Beje, dabar šios sektos ir iš jų kilusios grupės veikia ir Rusijoje.

„Naujojo mąstymo“ tėvas buvo tuo metu žinomas ekstrasensas ir hileris (gydytojas) **Fineas Parkherstas Kvimbis (Phineas Parkhurst Quimby) (1802–1866)**. Jo pagrindinė idėja buvo ta, kad ligų ir kančių priežastis – neteisingas mąstymas. Kvimbio pasekėjai tvirtino, kad žmogus sugeba kurti savo paties realybę, pasitelkęs pozityvių teiginių (ištarmių) jėgą, arba „*pozityvų mąstymą*“ („positive thinking“). Reikia išivaizduoti sveikatą ir turtus, o paskui teigti arba skelbti šį vaizdą lūpomis ir gyvenimo būdu, kad šis įvaizdis galėtų įsikūnyti konkrečioje realybėje⁵⁵. Nors šiandien „Tikėjimo sąjūdžio“ pamokslininkai stengiasi nudailinti okultinę „proto jėgos“ sampratą ir pakeisti ją „tikėjimo jėga“, bet praktiškai šios dvi sąvokos niekuo nesiskiria. „Naujojo mąstymo“ adeptas rašytojas Varenas Feltas Evansas (Warren Felt Evans), pavyzdžiui, rašė, kad tikėjimas – tai intensyviausia proto pasireiškimo forma. Kalbėdamas apie gydymo procesą, Evansas tvirtino, kad „sugestijos (tai yra pozityvaus tvirtinimo, kad pacientas sveikas – A. D.) efektas yra žmogaus tikėjimo pasekmė, kadangi jis visuomet pasireiškia tiek, kiek žmogus *tiki* (išskirta originale – A. D.) jūsų žodžiais“.

Emili Keidi (Emily Cady), „Krikščioniškosios vienybės mokyklos“ sekėja, paaiškina: „Mūsų tvirtinimai, sustiprinti tikėjimo, yra grandis, jungianti mūsų išsąmonintus žmogiškuosius poreikius ir Jo jėgą bei paramą“. Be to, Keidi tvirtino, kad „mūsų tikėjimo žodyje slypi jėga, galinti įkūnyti visa tai, kas yra gero, mūsų kasdieniame gyvenime“. Tokie pareiškimai aiškiai rodo, kad skirtumai tarp okultinio sąjūdžio „Naujasis mąstymas“ sekėjų „proto“ ir „Klestėjimo teologijos“ sekėjų „tikėjimo“ yra visiškai nežymūs.

Šiuolaikinio „Tikėjimo sąjūdžio“ tėvu galima pavadinti **Eseką Viljamą Kenioną (Essek William Kenyon) (1867–1948)** – žymų amerikiečių pamokslininką okultistą, patyrusį milžinišką tokių sektų kaip „Krikščioniškasis mokslas“ („Christian Science“), „Krikščioniškoji vienybės mokykla“ ir „Išminties mokslas“ įtaką. Dauguma populiarių frazių, kurias vartoja šiuolaikiniai „Klestėjimo teologijos“ pamokslininkai (pavyzdžiui: „Ką išpažįstu, tą ir gaunu“ („What I confess, I possess“)), buvo pradėtos vartoti Keniono.

Taip pat vienu iš neocharizmatinio sąjūdžio tėvų galima pavadinti po pasaulinio karo pakankamai išgarsėjusį amerikiečių pamokslininką **Viljamą Brenhemą (William Branham) (1909–1965)**. Brenhemas pradėjo nuo sekmininkų vienatininkų judėjimo, tačiau netrukus sukūrė savo gana eklektišką mokymą, toli nuklydusį nuo krikščionybės. Panašu, kad tapęs žymus dėl savo liepsningų pamokslų, Brenhemas pametė galvą: jis pradėjo save laikyti pranašu Eliju, atėjusiu į dabartinį pasaulį, siekiant įvesti bažnyčioje tvarką prieš Jėzaus Kristaus atėjimą.

Dar vaikystėje Brenhemas girdėjo balsus, kuriuos jis palaikė angliškais. Jis taip pat teigė, kad jo gimimo dieną virš lopšio mirgėjo matoma šviesa, panašiai kaip tuomet, kai Betliejaus žvaigždė žibėjo virš kūdikėlio Jėzaus lopšio (Brenhemo pasekėjai šį „faktą“ pateikia kaip savo stabo „dieviškumo“ įrodymą). Brenhemo, kaip pranašo ir gydytojo, karjera prasidėjo 1946 m. – po dar vieno susitikimo su angelu, apsiireiškusiu jam oloje, „kurios negalėjo surasti joks žmogus“. Pranašą į olą atvedė asmeniškai pats Dievas. Angelas pranešė Brenhemui užduotį, kurią jam davė Dievas – paskelbti visam pasauliui žinią apie išgydymą, ir kaip dovaną nuo Dievo perdavė du ženklus: gebėjimą diagnozuoti ligas pagal fizinius savo kairiosios rankos pokyčius ir aiškiaregystę, t. y. gebėjimą regėti slaptas žmonių mintis ir jų darbus. Brenhemas teigė, kad angelas jį lydėjo visos tarnystės metu ir vadovavo jam kasdiniame gyvenime (pavyzdžiui, reikalaudavo atšaukti numatytus susitikimus ir panašiai). Įdomus yra kitas Brenhemo liudijimas, nurodantis tikrąją jo dvasinio pasaulio palydovo prigimtį: „angelo“ dalyvavimas visiškai jį išsekindavo, o kartais tiesiog paralyžiuodavo.

Sužavėti Brenhemo gerbėjai platindavo „pranašo“ nuotraukas, kuriose išryškėdavo šviesūs (arba tamsūs) nimbai virš jo galvos. Jie krikštydavo naujokus, suteikdami jiems jo vardą, ir nešiodavo jo nuotraukas su užrašu: „Brolis Brenhemas – mūsų Viešpats“.

⁵⁶ Apie Brenhemą žr., pavyzdžiui, Apologetinių tyrimų centro medžiagą „Ar Viljamas Brenhemas buvo tikrasis Dievo pranašas?“ (TZ-0608).

⁵⁷ Egzistuoja taip pat tiesioginių Brenhemo pasekėjų sekta, kuri vadinasi „Brenhemo Palapinė“ („Branham Tabernacle“). Po „pranašo“ mirties jai pradėjo vadovauti vienas iš jo sūnų – Bilis Polas Brenhemas (Billy Paul Branham). Visai neseniai sekta pradėjo veikti ir Rusijoje.

Kaip tvirtino Brenhemas, dar pačioje ankstyviausioje vaikystėje jis patyrė Dievo apreiškimą, jog Švenčiausiosios Trejybės idėja yra kilusi iš šėtono. Kiekvienas, pakrikštytas Švč. Trejybės vardu, turi būti pakrikštytas iš naujo, „vardan Viešpaties Jėzaus Kristaus“. Kartu Brenhemas laikėsi modalistinių pažiūrų, kad Tėvas, Sūnus ir Šventoji Dvasia – tik vieno Dievo apraiškos.

Brenhemas taip pat mokė, kad pragaras nėra amžinas, kad šėtonas ir nusidėjėliai bus sunaikinti; kad didžiosios Cheopso piramidės koridoriai ir Zodiako ženklai – taip pat yra dieviškasis apreiškimas, ne mažesnis negu Biblija; kad žmogaus gyvenimas prasideda nuo pirmojo gimusio kūdikio atodūsiu ir todėl abortas yra visai leistinas; kad Jėzus Kristus savo žemiškajame gyvenime buvo Žmogaus Sūnus, o ne Dievo Sūnus: Dievo Sūnumi ir Šventąja Dvasia Kristus tapo tik paimtas į dangų. Brenhemas taip pat mokė, kad Edeno sode Ieva lytiškai santykiavo su žalčiu, nuo kurio gimė Kainas (gali būti, kad Muno „Dieviškojo Principo“ parengėjai perėmė šią idėją iš Brenhemo) ir kad dabartiniai Kaino palikuonys yra mokyti, išsilavinę žmonės⁵⁶.

Brenhemas pirmasis iš sekmininkų panaudojo pozityvaus „išpažinimo“ idėją, sumaišęs tą stiprų kokteilį, kuris sudaro „Tikėjimo sąjūdžio“ pagrindą⁵⁷. Šiuolaikiniai neosekmininkų pamokslininkai (pavyzdžiui, Kenetas Heiginas (Kenneth Hagin), Oralas Robertsas (Oral Roberts), Benis Hinas (Benny Hinn)) laiko Brenhemą „didžiuoju Dievo pranašu“ ir semiasi iš jo daug idėjų.

Brenhemo darbą, jungiant „pozityvų mąstymą“ su krikščionybe, pratęsė **Normanas Vincentas Pylas (Norman Vincent Peel)** (bestselerio „Pozityvaus mąstymo jėga“ („The Power of Positive Thinking“) autorius).

Pylas, jo tėvo liudijimu, sukūręs „naująjį krikščionišką judėjimą“, kurį sudaro mokslo apie sąmonę, metafizikos, „krikščioniškojo mokslo“, medicininės ir psichologinės praktikos, baptistų Evangelijos, metodistų liudijimo ir solidžios olandiško reformatoriško kalvinizmo dalies mišinys skelbė aiškias ir nedviprasmiškas idėjas: „Tikėk pačiu savimi! Pasitikėk

⁵⁸ Peale N. V., *Die Kraft des positiven Denkens*. Oesch, Thalwil, p. 9, 29, 74–75. Cit. iš: Biunė, p. 236.

⁵⁹ Ši ir ankstesnės citatos paimtos iš informacinio Apologetinių tyrimų centro lapelio „Kas yra blogo Tikėjimo Sąjūdyje“ (S-019).

⁶⁰ Hagin K., *How You Can be Led by the Spirit of God*. RHEMA Publishers, 1989, p. 88–89 ir t. t.

savo sugebėjimais! Tikėjimas savimi atneša sėkmę! Tikėk savomis Dievo duotomis jėgomis! Didelė maldos reikšmė yra sugebėjimas pažadinti kūrybinės idėjas. Mūsų dvasioje snaudžia visi šaltiniai ir jėgos, būtinos, sėkmingam gyvenimui formuoti“, ir kt...⁵⁸ Būtent „pozityvus mąstymas“ yra tokių metodų ir teorijų kaip vizualizacija, „išstarto žodžio jėga“ ir „klestėjimo teologija“ pradinis pagrindas.

Žymiausias dabartinio „Tikėjimo sąjūdžio“ atstovas ir „klestėjimo teologijos“ kūrėjas yra amerikiečių pamokslininkas **Kenetas Heiginas (Kenneth Hagin)**. Heiginas per savo gyvenimą parašė beveik šimtą penkiasdešimt knygų ir brošiūrų, išleistų daugeliu pasaulių kalbų bendru maždaug 35 milijonų egzempliorių tiražu. Tyrinėtojai tvirtina, kad Heiginas perrašinėjo iš Keniono ištisus puslapius, o paskui išleisdavo savo vardu. „Vainikuojanti“ Heigino frazė: „Kiekvienas žmogus, kuris „atgimė iš aukštybių“ – Įsikūnijimas, o krikščionybė – stebuklas. Tikintysis tiek pat yra Įsikūnijimas, kiek juo buvo Jėzus iš Nazareto“⁵⁹ – taip pat paimta iš Keniono darbų.

Kaip ir Brenhemas, Heiginas save laiko didžiu Dievo pranašu:

„Mano dvasia niekada nepasakys man nieko neteisingo. Joje yra Dievo prigimtis; joje yra Dievo gyvenimas; joje yra Dievo meilė... Jeigu mumyse yra dieviškoji prigimtis, mūsų dvasia niekada nepasakys mums nieko neteisingo. Ką jūsų dvasia jums bekalbėtų, tai visada bus teisinga...“

Toliau jis tęsia:

„Dvasiškai mes esame gimę iš Dievo ir dalyvaujame Jo prigimtyje... Dievo sėkla yra mano dvasioje, bet ne mano kūne.“⁶⁰

Nepaisant akivaizdaus plagiato, Heiginas tvirtina, kad gavo savo mokymus asmeniškai iš Kristaus „priešais jo sostą“ per aštuonis asmeninius susitikimus su juo. Heiginas, visiems savo kritikams pranašaujantis greitą mirtį nuo vėžio, platina mokymą apie gerovę, sveikatą ir valdžią, kurie turi būti prienami tikinčiajam.

Heiginas, išplėtojęs Keniono teorijas į blogą pusę, atvirai užsiima okultine praktika. Jis ne tik giriasi savo garsiaisiais apsilankymais pragare ir rojuje, bet ir išėjimais iš kūno. Vienu atveju, kaip tvirtina Heiginas, vidury savo pamokslo jis netikėtai persikėlė į praeitį. Jo kelionė baigėsi

⁶¹ Žr. Hanegraaf Hendrik, *Christianity in Crisis*. Harvest House, 1993.

ant galinės kažkokios mašinos sėdynės, kur jis galėjo stebėti, kaip jauna jo bažnyčios lankytoja ištvirkavo su vairuotoju. Visa tai truko maždaug penkiolika minučių, o paskui Heiginas staiga pajuto, kad yra savo bažnyčioje ir kviečia bendruomenės narius melstis⁶¹.

Heiginas (gimęs 1917 m.) nuo aštuntojo dešimtmečio pradžios pradėjo vadovauti milžiniškai Biblijos mokyklai, kuri vadinasi Biblinio parengimo centru „Rhema“, JAV Oklahomos valstijos Tulsos (Tulsa) mieste. Jo tikėjimas platinamas per žurnalą „Tikėjimo žodis“ ir daugelį kitų masinių leidinių.

Be Heigino, „Tikėjimo sąjūdžiui“ priklauso tokie tam tikruose ratuose žinomi pamokslininkai ir „stebukladariai“, kaip **Kenetas Kouplendas (Kenneth Copeland)**, **Džimas Keisemenas (Jim Kaseman)**, **Džonas Brandstremas (John Brannstrom)**, **Čarlzas Kepsas (Charles Capps)**, **Džonas Vimberis (John Wimber)**, **Polas (Deividas) Jongi Čo (Paul (David) Yonggi Cho)**, **Morisas Seruljo (Maurice Cerullo)**, **Rainhardas Bonkė (Reinhard Bonnke)**, **Rodnis Houvardas Braunas (Rodney Howard-Brown)**, **Benis Hinas (Benny Hinn)** ir daugelis kitų.

Kiekvienas jų pasižymi ypatingais, tik jam vienam būdingais skandalingais išsišokimais ir ekstravagantiškais pareiškimais. Bennis Hinas (beje, gimęs kaip arabų kilmės stačiatikis) žinomas, be kita ko, dėl savo „stebuklingo“ švarko. Per savo gydymo seansus, apimtas ekstazės, jis nusiplėšia švarką ir muša juo trokštančius „šviežio Šventosios Dvasios patepimo“ žmones, kurie krūvomis griūva ant žemės. Hinas vadina save Šventosios Dvasios „pateptuoju“ ir tvirtina, kad Dvasia jam pranešė, pavyzdžiui, tokius dalykus: pradžioje moterys turėjusios gimdyti vaikus iš šono. Rainhardas Bonkė (jo pravardė yra „Dievo kombainas“) 1980 m. pagarsėjo, kai pažadėjo, kad Afrikoje nuskus šetoną plikai iškart, kai jam pavyks Pietų Afrikos Respublikoje pastatyti tentą, skirtą 34 tūkstančiams žmonių. Tentas buvo pastatytas 1984 m., o po vienuolikos savaitių audra sudraskė jį į skutelius. Deividas Jongi Čo – žinomas korėjiečių charizmatikas, vadovaujantis, kaip jis pats tvirtina, „pačiai didžiausiai pasaulio bažnyčiai“ („Joido Pilnos Evangelijos Bažnyčia“ („Yoido Full Gospel Church“) – daugiau kaip

⁶² Cit. iš: Biunė, p. 122.

⁶³ Aleksejaus Lediajevo pasirodymo Novosibirske vaizdo įrašas (Šv. Ireniejaus Lioniečio centro archyvas).

700 tūkstančių narių), neslepia okultinių savo „ketvirtojo matmens filosofijos“ šaknų. Pasak jo, „ketvirtojo matmens filosofija“ jam atsivėrė tada, kai jis bandė iš Dievo gauti atsakymą į klausimą: kodėl jogai, japonų sektos „Soka Gakkai“ ir kitų rytietišku religijų nariai gali daryti stebuklus, o šiuolaikinėje bažnyčioje stebuklų neatsitinka? Ir tada Šventoji Dvasia jam atsakiusi:

„Pasižiūrėk į „Soka Gakkai“ narius. Jie priklauso šėtonui, žmogaus dvasia susijungia su šėtono dvasia ketvirtajame matmenyje, taigi jos abi (kartu) viešpatauja kūnams ir aplinkybėms... būtent taip žyniai Egipte vadovavo įvairiems įvykiams ir reiškiniams, kaip tai darė ir Mozė... Mums reikia pasiekti ketvirtąjį Šventosios Dvasios matmenį.“⁶²

1983 m. Švedijos mieste Upsaloje buvo įkurtas fondas „Gyvenimo žodis“ („Livets Ord“, „Word of Life“), kuriam pradėjo vadovauti pamokslininkas **Ulfas Ekmanas (Ulf Ekman)**, pagrindinis „Klestėjimo teologijos“ lyderis Skandinavijoje ir dvasinis jos eksporto į Rusiją vadovas. 1981–1982 m. Ekmanas mokėsi Heigino (Hagin) Biblijos mokykloje JAV, ir nuo to laiko amerikietiška ir skandinaviška „Klestėjimo teologija“ palaiko glaudžiu ryšius. Švedijoje „Gyvenimo žodis“ yra populiarus – jis turi daugiau kaip 200 filialų visoje šalyje, o žurnalas „Livets Ord“ leidžiamas 35 tūkstančių egzempliorių tiražu, o tai Švedijoje yra pakankamai daug.

Dauguma „Klestėjimo teologijos“ pamokslininkų yra liūdnai pagarsėję savo skandalais, išgydymų klastojimais ir finansinėmis machinacijomis. Tokia yra išvirkščia „Tikėjimo sąjūdžio“ pusė. Ši tendencija neaplenkė ir Rusijos. Vienas žymiausių „Klestėjimo teologijos“ pamokslininkų Rusijoje **Aleksejus Lediajevas** (jo sekta vadinasi „Cerkov novoje pokolenije“) savo viešose kalbose ciniškai prisipažįsta, kad pagrindinis bažnyčios įkūrimo tikslas – tai „savo avių kirpimas“ ir „septynių kailių lupimas nuo jų“⁶³. Dėl „neocharizmatikų“ kaltės atsitiko tragiški įvykiai nuošaliame Jakutijos Aldano mieste, kur sektos lyderiai mušė savo adeptus, ypač vaikus (sektantai užmušė mažiausiai vieną vaiką). Likus keletui mėnesių iki to įvykio, lygiai dėl tokio paties kaltinimo sekėjų ir jų vaikų mušimu bei

⁶⁴ Žr.: Dvorkin A., Michailov A., *Neosekmininkai žudo: nuo Brazilijos iki Jakutijos* // „Prozrenije“, 1999, Nr. 2 (3), p. 20–24.

⁶⁵ Žr.: Neerskov F.-H., *Faith Movement, Prosperity Teaching*, S. I., p. 2.

⁶⁶ *Lundrapporten*, 1985.

nužudymu buvo areštuoti neosekmininkų sektos lyderiai Brazilijos džiunglių glūdumoje⁶⁴.

5. Kelionė į pragarą – skiriamasis „Tikėjimo sąjūdžio“ lyderių bruožas

Pasak „Tikėjimo sąjūdžio“ mokymo, žmogus yra dvasia, turinti sielą ir gyvenanti kūne. Kūnas – tai blogis, purvas ir niekšybė, tad reikia stengtis jo atsikratyti: tik dvasia pasireiškia žmogaus asmuo ir tapatybė, tik dvasia sukurta pagal Dievo paveikslą ir panašumą. Siela ir kūnas valdomi šėtono, jie negali bendrauti su Dievu⁶⁵. Taigi mes matome ryškų dualizmą: perskyrą tarp kūno ir sielos iš vienos pusės ir žmogiškosios dvasios – iš kitos. Tai aiškiai prieštarauja krikščionybei, kuri moko apie dvasios, sielos ir kūno vienybę žmoguje. Per prisikėlimą visi trys elementai vėl susijungs, ir tik tada bus atkurta žmogaus asmenybės pilnatvė.

Neosekmininkai teigia, kad kiekvienas nekrikščionis turi šėtono prigimtį, beje, krikščionis, savaime suprantama, yra tiktai tas, kuris „atgimė Dvasioje“. Vadinasi, visi mes, krikščionys stačiatikiai, esame šėtoniškos prigimties ir tik jeigu priimsime „krikštijimą Dvasia“ bei įstosime į vieną iš naujųjų penkiasdešimtininkų sektų, galėsime gauti savo dvasios dieviškąją prigimtį. Būtent taip: tik sekta gali mus atvesti į išganymo kelią, kadangi net Dievas neturi galios išgelbėti žmogaus nuo amžinos pražūties, o štai išventintieji „Gyvenimo žodyje“ gauna dieviškąją prigimtį ir išsivaduoja iš nuodėmės; jie patys įgauna galią priversti Dievą juos gelbėti. Šią galią paliudija dvasinės dovanos: „kalbėjimas kalbomis“, „išgydymai“ ir kt.

Ulfas Ekmanas į garso juostelę įrašytame interviu pareiškė:

„Jūs savo viduje turite atominę bombą... Pats Dievas gyvena jumyse! Tai reiškia, kad jūs galite pasiekti visą galią, kurią turi Dievas, visą išmintį, kurią turi Dievas, ir visą meilę, kurią turi Dievas!“⁶⁶

⁶⁴ Hagin K., *How You Can Be Led by the Spirit of God*, p. 5.

⁶⁵ Hutten K., *Regėtojai, mąstytojai, entuziastai*, p. 37. Cit. iš: Biunė, p. 167–168.

⁶⁶ Hagin K., *The Name of Jesus*. RHEMA Publishers, 1986, p. 67.

⁷⁰ Žr.: Hagin K., *I Went to Hell*. RHEMA Publishers, 1989.

Tačiau nors atsivertusio žmogaus dvasia tampa visiškai laisva nuo nuodėmės, jo siela bei kūnas ir toliau išlaiko ryšį su šėtoniškuoju pasauliu (vėl griežta sielos ir kūno perskyra). Heiginas kalba:

„Ta žmogaus dalis, kuri gimsta iš aukštybių, – tai jo dvasia. Žmogaus dvasia gauna amžiną Dievo gyvenimą ir Dievo prigimtį.“⁶⁷

Nepaisant visos tos spiritualizacijos, neosekmininkams nesvetimas ir tikėjimas talismanais bei apsauginiais veiksmais. Ižymus pastorius ir gydytojas TL Osbornas (TL (Tommy Lee) Osborne) už mokestį išsiuntinėja savo pasekėjams „palaimintas“ korteles ir skareles, kurie neva turi juos saugoti nuo nelaimių ir išgydyti nuo ligų. Vienas tyrinėtojas rašo apie Osborną:

„Kvadratinis medžio gabalėlis tapo Osborno beskonybės viršūne. Tokius gabalėlius jis išsiuntinėjo 1976 m. lapkritį. Jie neva buvo pagaminti iš senos platformos, ant kurios Osbornas stovėjo per vieną susirinkimą, kai jam atliekant gydymo seansą įvyko daug stebuklų. Ant jos neva dvi valandas gulėjo vieno klausytojo lavonas, o paskui jis buvo prikeltas iš numirusių. Dievas apreiškė Osbornui, kad jėga, buvusi ant platformos, egzistuos ir kiekvienoje jos dalyje. Kiekvienam aukotojui Osbornas išsiųsdavo mažą medinį gabalėlį: „Nedovanok jo niekam ir nepamesk jo, kruopščiai jį saugok, kadangi jis skirtas asmeniškai tau ir yra niekuo nepakeičiamas!“ Palyginus šiuos kvadratėlius, pasirodė, kad jie yra skirtingos kilmės, padaryti ne iš tos pačios lentos.“⁶⁸

Heiginas tvirtina, kad tikrieji krikščionys – tai tie, kurie buvo pakrikštyti Dvasioje. Krikštijimą vandeniu jis ne itin vertina. Savo knygoje „Jėzaus vardas“ jis rašo:

„Tikintysis gali būti pakrikštytas vandeniu, taip išoriškai paliudijant, kas su juo atsitiko, gimus iš naujo. Krikštijimas vandeniu jūsų neišgelbėja. Aš tai žinau. Aš buvau pakrikštytas vandeniu, ir aš numiriau, ir buvau pasiūstas į pragarą!“⁶⁹

⁶⁷ Ten pat, p. 67.

⁶⁸ Ten pat, p. 68.

⁶⁹ Hagin K., *Having Faith in Your Faith*. RHEMA Publishers, 1988, p. 3–4.

Kaip jau rašėme anksčiau, tokios kelionės būdingos Heiginui. Jis aprašo jas knygoje „Aš nukeliavau į pragarą“⁷⁰. Toje pačioje knygoje jis pasakoja ir apie savo kelionę į dangų, kur jis stovėjo labai arti prie Dievo sosto.

Taigi Heiginas buvo pragare, tačiau staiga į jį kreipėsi „balsas iš dangaus“, ir Heiginas buvo perkeltas iš pragaro tiesiai į Teksasą: „Aš materializavausi prie lovos krašto Teksaso valstijos McKinny miesto North-College gatvės 405 namo pietiniame miegamajame“⁷¹.

Taip jis gimė iš aukštybių. Po daugelio metų jis antrą kartą apsikrikštijo vandeniu, tačiau geriau dėl to nepasijuto, kadangi jo sieloje gimė įtarimas, kad jį krikštijęs žmogus nebuvo išgelbėtas: „Taigi aš nusprendžiau palaukti ir pagaliau radau žmogų, kuris buvo išgelbėtas ir turėjo savo gyvenime Dievo duotą galią mane pakrikštyti“⁷².

6. Naujųjų sekmininkų judėjimo ideologai mano, kad Jėzus perdavė visą savo valdžią krikščionims ir dabar pats nuo jų priklauso

„Gyvenimo žodyje“ egzistuoja aiškiai reiškiamą tendencija spiritualizuoti žmogiškąją veiklą ir įvairius žemiškuosius reiškinius, aiškinant juos kaip dvasinių jėgų veikimo rezultatą: visi „nekrikščionys“ ir visas nekrikščioniškas pasaulis – ne daugiau kaip bevalis instrumentas šių jėgų rankose. Tačiau šią padėtį galima pakeisti. Kaip mano sektantai, dvasių pasaulis yra valdomas ir funkcionuoja pagal tam tikrus dėsnius, kurių žinojimas gali suteikti žmogui nepaprastų galių. Svarbiausia – pažinti šiuos dėsnius, ir tada mes galėsime, jų padedami, manipuluoti aukštesnėmis jėgomis. Tai – magiškieji dėsniai, ir kiekvienas žmogus, atskleidęs jų paslaptį, gali jais pasinaudoti. Heiginas rašo:

„Anksčiau mane erzindavo, kai aš matydavau, kad neišgelbėti žmonės pasiekia rezultatų, o mano bažnyčios nariai nepasiekia. Tačiau paskui aš susiprotėjau ir supratau, ką daro nusidėjėliai: jie bendradarbiauja su šiuo Dievo įstatymu – tikėjimo įstatymu.“⁷³

⁷⁴ Hagin K., *Befreit von Armut, Krankheit, Tod*. Feldkirchen, 1987, p. 6, 9, 12. Cit. iš: Biunė, p. 262.

⁷⁵ Cho Y., *Nicht nur Zahlen*. Bad Homburg, 1986, p. 35. Cit. iš: Biunė, p. 262.

⁷⁶ Ivaniko pasirodymo „Jėzaus Kristaus bažnyčios“ metinėse Kirovogrado srities Aleksandrijos m. vaizdo įrašas (šv. Ireniejaus Lioniečio centro archyvas).

⁷⁷ Glorija Kouplend, *Dievo valia tavo išgydymui*. 2000, p. 37.

Atsivertimas ir dvasinės dovanos, žmogus gaunamos per krikštą, suteikia jam galimybę įgauti galios ir valdžios dvasiniame pasaulyje (tačiau ir jam gana stipriai pasireiškia šėtono bei piktųjų dvasių įtaka). Ši galia ir valdžia dvasiniame pasaulyje reikalingos krikščioniui, norint pasiekti pačių svarbiausių savo troškimų išsipildymo šiame pasaulyje. Juos jau iš anksto nustatė sektos vadovybė. Reikalas tas, kad, pasak „Gyvenimo žodžio“ tikėjimo, krikščionis turi ne tik augti, bet ir klestėti visose gyvenimo srityse. Tikrasis krikščionis turi būti – ir negali nebūti – turtingas, sveikas, klestintis ir laimingas (iš čia – „*klestėjimo teologija*“). Jeigu žmogus toks nėra, tai aiškiai rodo, jog jo krikščionybė yra netikra.

„Atrodo, kai kuriems žmonėms susidaro įspūdis, kad, jeigu Dievą tikintis žmogus gyvena vargingai, neturi jokios nuosavybės, tai yra nusizeminimo ir Dievo palaimos ženklas. Jie mano, kad reikia žengti per gyvenimą, mūvint skylėtą skrybėlę, avint numindžiotus batus ir nešiojant nudilusias kelnes. Ir tiktai taip mes galėsime sudurti galą su galu. Bet juk Jėzus šito nesakė... Abraomo palaiminimas buvo trigubas palaiminimas. Pirmasis pažadas, Dievo duotas Abraomui, buvo toks, kad Dievas padarys jį turtingą“⁷⁴.

Aš manau, kad Dievo valia tokia, kad mes turėtume dvasinę, fizinę ir finansinę gerovę.“⁷⁵

Vienas žinomas ukrainiečių neosekmininkų pamokslininkas Valerijus Ivanikas formuluoja šią mintį paprasčiau: „Dievo šlovė – kai atidarai šaldytuvą, o jis – pilnas! Kai atveri piniginę, o ji – pilna!“⁷⁶.

Tačiau dvasiniame pasaulyje yra tam tikrų jėgų, kurios priešinasi tokiam krikščionio klestėjimui ir sukuria jo kelyje įvairių kliūčių. Šios kliūtys – šėtono ir jo demonų, kurie yra tikroji ligų, skurdo ir nelaimių priežastis, darbas. Žinoma, jokių racionalių ligų ir nelaimių paaiškinimų sektantai nepripažįsta.

„Priešinkis pagundai sirgti lygiai taip pat, kaip tu priešini esi pagundai nusidėti. (...) Šėtonas – ligos šaltinis. Kai šėtonas mėgina primesti tau ligą, atsisakyk šito Jėzaus vardu.

Tavo liga prieštarauja Dievo valiai.“⁷⁷

Todėl pirmoji krikščionio užduotis – išsivadavimas iš šitų kliūčių ir kelio į klestėjimą, turta, grožį ir pan. išvalymas. Taip mes pasiekiame dvasinio karo idėją, kurią mes galime pavadinti viena iš pagrindinių

⁷⁸ Žr.: MakArtur Dž. F., *Charizmatikai*. Kijevas, 1995, p. 157–160.

„Tikėjimo sąjūdžio“ koncepcijų. Kadangi visi žmonės – dvasinės būtybės, krikščionys gali patekti į tą patį dvasinį pasaulį, iš kurio veikia demonai, ir pradėti ten karą prieš šėtono dvasių armiją. Išvarydamas demonus, Džonas Vimberis reikalavo, kad jie pasakytų savo vardus, kurie skambėjo taip: „Skaumas“, „Aistra“, „Nevalyvumas“, „Mirtis“, „Mieguistumas“, „Apsirijimas“, „Smaližiavimas“. Pasak Vimberio, vardai buvo tariami, išsiskiriant seilėms, dusinant konvulsijoms. Dažnai visa tai lydėdavo tokie reiškiniai kaip pargriuvimas, riksmas, dejonės, sunkus kvėpavimas, smarvė ir pan.

Štai iš kur atsirado tas svarbus vaidmuo, kurį per kiekvienas pamaldas naujieji sekmininkai suteikia „išgydymui nuo ligų“. Kiekvieną jų lyderį lydi gydytojo šlovė. Ar iš tikrųjų žmonės yra išgydomi? Apie vieną būdingą neosekmininkų „išgydymų“ bruožą kalbėsime vėliau. Kol kas reikia pasakyti, kad, ne abejonės, daugelis ligų, turinčių psichosomatinį pagrindą, kai tikintysis tiki savo išgijimu, gali išnykti. Tačiau tyrimus atlikę specialistai tvirtina, kad neaptiko nė vieno atvejo, kad būtų išgyta nuo organinių ligų⁷⁸. Maža to, sergančio žmogaus įsitikinimas, kad jis jau išgijęs, gali nulemti tai, kad jis apleis savo ligą iki negrįžtamos būklės. Žinoma daug skandalingų klautojimo ir netikro išgydymo neocharizmatikų susirinkimuose atvejų, apie kuriuos buvo skelbiama, siekiant sukelti esančių salėje ekstazinę – transo būseną. Galima pateikti būdingą epizodą. 1981 m. vienas vokiečių komersantas pasiūlė Rainhardui Bonkei paaukoti 3 tūkstančius akinių ir juos išdalyti nepasiturintiems afrikiečiams. Bonkė pasipiktinęs atsisakė, pareiškęs, kad po jo maldų akieji praregi, o silpnaregiai nusiima savo akinius kaip nebereikalingus. Tuo tarpu pats Bonkė šiandien nešioja akinius ir tikriausiai jau kitaip būtų pažiūrėjęs į tokią labdarą. Pagaliau prisiminkime paties Kristaus žodžius: „Daugelis man sakys, tai dienai atėjus: „Viešpatie, Viešpatie, argi mes nepranašavome tavo vardu, argi neišvarinėjome demonų tavo vardu, argi nepadarėme daugybės stebuklų tavo vardu?!“ Tuomet jiems pareikšiu: „Aš niekuomet jūsų nepažinojau. Šalin nuo manęs, nedorėliai!““ (Mt 7, 22–23).

⁷⁹ Hunt D., *Rückkehr zum biblischen Christentum*. Bielefeld, 1988, p. 81. Cit. iš: Biunė, p. 262–263.

⁸⁰ Hunt D., *Die Verführung der Christenheit*. Bielefeld, 1987, p. 84. Cit. iš: Biunė, p. 239.

Mokymui apie aukas (oficialiai kalbama apie dešimtinę, tačiau iš tiesų sektantai dažnai priverčiami atiduoti kur kas daugiau) skiriama labai svarbus vaidmuo. Reikia kaupti dvasinį kapitalą, reikia investuoti į dvasinį banką – tuomet jums kaupsis procentai ir fiziniame, žemiškajame banke. Kuo daugiau jūs investuosite į sektą, tuo daugiau jums grįš iš Dievo. Įsivyrąja gana aiškiai apibrėžtas piramidės principas.

„Jūs atiduodate vieną dolerį dėl Evangelijos, ir jums priklauso jau 100 dolerių. Jūs atiduodate 10 dolerių, o gaunate kaip dovaną už tai 1000 dolerių. Jūs duodate 1000 dolerių ir gaunate už tai 100 tūkstančių. Aš suprantu, kad jūs patys mokate daugybą, bet aš tik noriu dar kartą viską tiksliai paaiškinti... Paaukokite lėktuvą, atgausite šimteriopą šio lėktuvo vertę. Padovanokite automobilį, ir jūs gausite tiek automobilių, kiek jums neprireiks per visą jūsų gyvenimą. Taigi tai, kas pasakyta Evagelijoje pagal Morkų 10, 30, yra geras biznesis.“⁷⁹

Pasak „Tikėjimo sąjūdžio“, Dievas yra susaistytas įstatymo, kuris jį verčia perduoti magišką jėgą tokio tipo žmonėms kaip Heiginas. Vadinasi, asmeninis krikščionybės Dievas prilyginamas eiliniam beasmeniam magiškos jėgos šaltiniui. Jėzus perdavė visą savo valdžią krikščionims. Krikščionys turi panaudoti šią valdžią prieš skurdą, kančias ir nesėkmes (prisiminkime, kad visas problemas sukelia dvasinės priežastys, tai yra, demonų veikla), taip pat prieš karo grėsmę ir prieš tas politines partijas, prieštaraujančias karui (pavyzdžiui, Švedijoje – kairiosios partijos). Taigi krikščionys turi jėgų sugriauti šėtono valdžią ne tik asmeniui, bet ir geografinėi vietai arba netgi tokiems reiškiniams kaip mokesčių mokėjimas. Taigi „Tikėjimo sąjūdyje“ mes matome ryškų dvasinio kapitalizmo pavyzdį su kraštutiniais dešiniaisiais politiniais interesais.

Dar vienas būdingas „Tikėjimo sąjūdžio“ bruožas yra „mokymas apie mažuosius dievus“. Tie „mažieji dievai“ – tai patys žmonės, sukurti pagal Dievo paveikslą ir panašumą ir, vadinasi (!), esantys šimtaprocentinė jo kopija. Neturintis ydų, laisvas nuo šėtono valdžios, šventas ir išgelbėtas sektantas negali savęs nesudievinti ir savęs negarbinti. Kenetas Kouplendas

⁸¹ Hagin K., *The Believer's Authority*. RHEMA Publishers, 1990, p. 16, 39.

(Kenneth Copeland) išreiškė šią mintį ypač tiksliai ir lakoniškai: „Jūs neturite vieno Dievo, gyvenančio jumyse. Ne, jūs patys esate jis!“⁸⁰

Knygoje „Tikinčiojo valdžia“ Heiginas rašo:

„Mes su Kristumi esame viena. Mes ir esame Kristus. Mes sėdime danguje Dievo didybės dešinėje. Viskas buvo patiesta po mūsų kojomis... Dieviškasis planas skirtas mums, kad mes valdytume ir karaliautume šiame gyvenime kaip karaliai: mes turime valdyti ir karaliauti aplinkybėms, skurdui, ligoms ir viskam kitam, kas gali mums sutrukdyti. Mes karaliaujame todėl, kad turime tam galią.“⁸¹

„Gyvenimo žodžio“ konferencijos tema 1986 m. buvo šūkis „Jūs – dievai“. Tiesa, Ulfas Ekmanas vėliau kalbėjo, kad šių žodžių nereikia suprasti paraidžiui. Tačiau, jeigu atidžiai perskaitytume jo raštus, šis šūkis būtų vienintelė logiška „Klestėjimo teologijos“ mokymo išvada, kuri moko, kad po atsivertimo žmogaus prigimtis visiškai pasikeičia iš šėtoniškosios į dieviškąją; vadinasi, žmogus tampa Dievu. Netgi pats Jėzus Kristus priklauso nuo to, kaip krikščionys naudoja savo valdžią prieš demonus, kurią jis jiems perdavė, kadangi jis pats daugiau niekuo negali padėti savo pasekėjams. Jo valdžia yra „tikrųjų krikščionių“, tai yra Heigino ir jo pasekėjų, rankose.

Viename iš savo regėjimų, kurių „Klestėjimo teologijos“ pasekėjai traktuoja kaip Šventojo Rašto papildymą, Heiginas prisimena:

„1952 m. Viešpats Jėzus Kristus apsireiškė man vizija ir kalbėjo su manimi maždaug pusantros valandos apie šėtoną, demonus ir velnių apsėdimą. Šios vizijos pabaigoje piktoji dvasia, kuri atrodo kaip maža beždžionėlė ar elfas, prabėgo tarp Jėzaus ir manęs, skleisdama aplink save kažką panašaus į dūmų uždangą ar tamsų debesį. Paskui tas demonas pradėjo šokinėti aukštyne žemyn, šūkaudamas aukštu šaižiu balsu: „Jaketi-jak, jaketi-jak, jaketi-jak...“ (paplitusi vaikiška erzinimo dainelė, panaši į rusišką „bu-bu-bu“. – A. D.). Aš beveik pradėjau panikuoti, taip persigandau, kad sušukau: „Vardan Jėzaus, piktoji dvasia, aš liepiu tau liautis!“ Kai tik aš tai pasakiau, mažasis demonas klestelėjo ant žemės kaip maišas su druska, ir juodasis debesis išnyko. Demonas gulėjo ant grindų

⁸² Ten pat, p. 29–30.

⁸³ Hagin K., *The Name of Jesus*, p. 13.

drebėdamas, rypuodamas ir inkšdamas kaip išplaktas šunytis. Jis net nežiūrėjo į mane.“

Paskui Heiginas visiškai nuvijo kipšą.

„Jėzus pasižiūrėjo į mane ir pasakė: „Ačiū tau, kad tai padarei, kadangi aš negalėjau to padaryti“. Man tai buvo tikras šokas, tai mane sukretė. Aš atsakiau: „Viešpatie, aš žinau, kad tiesiog nenugirdau, ką Tu sakei. Tu tikriausiai pasakei, kad Tu nenorėjai to padaryti, ar ne tiesa?“ Jis atsakė: „Ne, jeigu tu nebūtum to sustabdęs, Aš nebūčiau galėjęs to padaryti“.“⁸²

Taigi Heiginas naudoja savo vardą kaip savo nuosavybę, kaip savo asmeninį magišką talismaną. Knygoje „Jėzaus Vardas“ jis kalba:

„Visa valdžia, visa jėga, kurią turėjo Jėzus, sudėta į Jo Vardą!.. Jėzus pasakė, kad mes galime naudoti Jo Vardą maldoje. Jis pasakė, kad mes galime naudoti Jo Vardą savo santykiuose su demonais. Jis pasakė, kad mes galime naudoti Jo Vardą gydymui.“⁸³

7. Sektantai šventvagiškai vadina Dievą „didžiausiu visų laikų nevykėliu“

Kita būdinga „Tikėjimo sąjūdžio“ teorija, žymima angliška santrumpa JDS („Jesus Died Spiritually“ – „Jėzus mirė dvasiškai“), išvertus į rusų kalbą puikiai susidėlioja į santrumpą IUD – „Iisus umer duchovno“. JDS teorija pagrįsta anksčiau minėto amerikiečių pamokslininko okultisto E. V. Keniono, patyrusio didelę sektos „Krikščioniškasis mokslas“ įtaką, darbais. Be abejonės, kaip jau buvo minėta, Heiginas savo veikalams nuolat semiasi įkvėpimo iš Keniono raštų, pasiskolindamas iš jų daugelį teksto puslapių. Ypač daug Heiginas skolinasi iš šių Keniono knygų: „Du tikėjimo tipai“, „Nuostabus Jėzaus Vardas“, „Apibūdinimas“ ir „Kas įvyko nuo Kryžiaus iki Sosto“.

JDS mokymas prasideda tuo, kad tik dvasinės kančios, bet jokių būdu ne fizinės, gali duoti dvasinių rezultatų. Maža to, netgi fizinė mirtis negali atnešti dvasinių vaisių; niekas negali mirti už ką nors kitą, ir netgi Kristus Golgotoje numirė už savo paties nuodėmes, todėl Jo pergalė prieš mirtį buvo tik iliuzija. Paskutinis Kristaus žodis „Atlikta“ buvo tik „tikėjimo

⁸⁴ Cit. pagal informacinę Apologetinių tyrimų centro medžiagą „Kas yra blogo Tikėjimo Judėjime“ (S-019).

⁸⁵ Žr.: Neerskov F.-H., *Faith Movement...*, p. 2.

žodis“, kadangi ant Kryžiaus nieko neįvyko. Problema ta, kalba sektantai, kad būdamas Dievo Sūnumi, Kristus buvo dvasia, „o dvasia negali numirti“. Todėl ant kryžiaus Kristus mirė dvasiškai. Jie mano, kad permaldaujantis Jėzaus darbas iš tikrųjų prasidėjo tik tada, kai dvasiškai numiręs ant kryžiaus, jis ėgavo šėtono prigimtį. Tris dienas šėtonas kankino jį pragare, kol Dievas nusprendė, kad to jau gana. Tada jis pagal savo „tikėjimo žodį“ prisikėlė ir gimė iš aukštybių – lygiai taip pat kaip krikščionys atsiversdami ir pasikrikštydami gimsta iš aukštybių. Po „gimimo iš aukštybių“ jis gavo Dievo prigimtį, prieš tai tris dienas turėjęs šėtono prigimtį.

„Tikėjimo sąjūdžio“ ideologai mėgsta plėtoti šią temą su visomis smulkmenomis. Pavyzdžiui, geriausias Heigino mokinys ir labiausiai tikėtinas jo įpėdinis Kenetas Kouplendas šventvagiškai vadina Dievą didžiausiu visų laikų nevykėliu, skelbia, kad „šėtonas nugalejo Jėzų ant kryžiaus“ ir aprašo Kristų pragare kaip „iškankintą, išsekusią, mažą, žemą dvasią“. Tuo tarpu kita „Klestėjimo teologijos“ žvaigždė Benis Hinas pareiškia, kad „žmonės, puolantys Kenetą Kouplendą, puola patį Dievo buvimą“⁸⁴.

Kristaus pergalė prieš mirtį, pasak JDS ideologų, pareiškia tuo, kad Kristus, tris dienas turėjęs šėtono prigimtį, ėgijo Dievo prigimtį. Būtent tai yra kiekvieno krikščionio pergalės pagrindas. Kai mes gimstame iš aukštybių, mes pasidarome Dievai (dar viena okultinė idėja). Kai mes tai suprasime ir pradėsime realizuoti savo dieviškumą gyvenime, mes užkariausime pasaulį. Tam atsitikus, Kristus sugrįš į žemę, ir mes įteiksime jam Karalystę. Tai ir sudaro JDS mokymą. Suprantama, kad toks mokymas yra nebiblinis ir nekrikščioniškas – tai dualistinės filosofijos, sudarančios „Tikėjimo sąjūdžio“ pasaulėžiūros pagrindą, vaisius. Ši pasaulėžiūra faktiškai neigia Kristaus dieviškumą, ką jau kalbėti apie šventvagišką tvirtinimą, jog Jėzus ėgavo šėtonišką prigimtį.

8. „Visiškai išvalyk galvą nuo savo minčių ir pripildyk ją Dievo žodžio! O po to ištark šitą žodį, ir įvyks stebuklas!“

„Gyvenimo žodis“ perėmė iš „Naujojo mąstymo“ idėją, kad ištartas žodis turi didžiulę kuriamąją jėgą, reikia tik išmokti šią jėgą panaudoti. Pamokos prasideda nuo tipiškų sąmonės kontroliavimo metodų: „Visiškai

išvalyk galvą nuo savo minčių ir pripildyk ją Dievo žodžiu! O po to išstark šitą žodį, ir įvyks stebuklas!⁸⁵.

Vadinasi, „Klestėjimo teologijos“ pasekėjai teikia didžiulę reikšmę žodžiams: sakinys žodis, kurį jūs tariate, – tai jūsų valdžia pasaulyje, priimant sprendimus. Viskas, ką jūs pasakėte, turi įvykti, ir jūs kartą visiems laikams esate susijęs su savo ištartu žodžiu. Todėl, tarkim, jeigu einate į „Gyvenimo žodžio“ susirinkimą ir jums sako, kad dabar jus gydys, toliau viskas priklauso nuo jūsų. Jūs trokštate išgyti, ir štai jums deda rankas ant galvos arba muša švarku. Jeigu jūs pasakysite, kad jaučiatės blogai, tai jums taip ir bus – pagal jūsų žodį. O jeigu jūs pasakysite, kad išsigydėte, tai ir būsite pagiję. Visokie negatyvūs reiškiniai, moko pastoriai, yra ypač pavojingi, kadangi, juos išstardami, mes patys atnešame ligas ir nelaimes į savo gyvenimą.

„Jeigu nori gauti rezultatų, turi tikėti, kad priimi savo išgydymą, kai tu meldiesi (išskirta aut. – A. D.), o ne tuomet, kai tu pasveikai. (...)

Ligos simptomai gali praeiti ne iškart po to, kai tu patikėsi tuo, kad priimi savo išgydymą. Būtent tuo momentu tau reikia tvirtai laikytis bebaimio Žodžio išpažinimo. (...)

Neleisk šėtonui pavogti savo bebaimio pasitikėjimo Dievo žodžiu. Taip vadovaujamesi tikėjimu, o ne regėjimu.

E. V. Kenionas moko, kad priimant gydymą, dalyvauja trys liudininkai: Žodis, skausmas arba liga ir tu pats. Sprendimą turi priimti pats. Jeigu tu pradėsi pripažinti ligą, tai nubrauksi Žodį, kuris sako, kad esi išgydytas. Tačiau jeigu tu lyginsi savo išpažinimą su Dievo žodžiu, tu perbrauksi ligą.

Biblija moko, kad sutvirtinus dviejų liudininkų lūpomis, bet koks reikalas bus tvirtas. Sprendimas tavo rankose. Sutik su skausmu, ir viešpataus liga. Tačiau išdrįsk sutikti su Žodžiu, ir tikrai išgysi. Aplinkybės eis įkandin tavo veiksmų ir išpažinimo.

⁸⁶ Copeland Gloria, *Dievo valia...*, p. 37–38.

⁸⁷ Aleksejaus Lediajevo pasirodymo Novosibirske vaizdo įrašas (šv. Ireniejaus Lioniečio centro archyvas).

⁸⁸ Žr. toliau skyrių „Naujojo amžiaus“ judėjimas“.

Nuolat būk kantrus ir žinok, kad Dievo žodis neapvilia. Atsisakyk remtis tuo, ką matai. Žodis pakeis tai, ką tu matai. Išsigydyk padedamas Žodžio ir savo išpažinimo, kad Jėzus yra Gydytojas.

Šėtonas mėgino pasakyti tau, kad tu nesi išgelbėtas. Jis ateina pas iš naujo atsivertusius krikščionis kartu su abejonėmis jų išgydymu. Tačiau dabar jo atnešti skausmo arba temperatūros simptomai mėgina įtikinti tave, kad tu neišgijęs. Tvirtai laikykis Jo Žodžio pažinimo. (...)

Kai tu tiki, kad priimi savo išgydymą, tu gali išsigydyti akimirksniu arba tau teks vadovautis išgydymo priesaku, net jeigu tavo kūnas ir nesijaučia išgijęs. (...)

Tu mokaisi priklausyti nuo Žodžio, o ne nuo to, ką tu jauti ar matai.⁸⁶

Heigino mokinys Čarlzas Kepsas šioje srityje nuėjo taip toli, kad ėmė tvirtinti, jog žmogus, sakantis: „Aš tiesiog mirštu iš alkio“ arba „Aš mirtinai išsigandau“, gali tiesiogine to žodžio prasme numirti. Būtent tai, pasak Kepso, paaiškina tą faktą, kad žmonės dabar gyvena tik apie 70 metų, o ne 900 metų kaip Adomo laikais.

Jau minėtas Rusijos pamokslininkas – neocharizmatikas Aleksejus Lediajevas tą pačią mintį sako dar paprasčiau: „Tikėjimas – tai gera nuotaika“, – pareiškia jis per pamaldas, o milžiniška salė atsako jam: „Amen!“⁸⁷. Nebėra daugiau nei verksmo dėl savo nuodėmių, nei užuojautos savo artimui, nei liūdesio dėl prarastojo rojus, nei rimto susikaupimo maldai, nei šviesaus gavėnios liūdnumo, nei netgi spinduliuojančio Velykų džiaugsmo. Yra tiktai „gera nuotaika“, veidas, kurį iškreipia mirtinai prie jo prilipdytos šypsenos grimasa ir „įtaka aplinkiniam pasauliui“, kurią Lediajevas prideda prie geros nuotaikos savajame tikėjimo apibrėžime.

9. Jongi Čo tvirtina, kad Šventoji Dvasia panaši į dedeklę, perinčią viščiukus

⁸⁹ Ivaniko „pamaldų“ vaizdo įrašas yra šv. Ireniejaus Lioniečio centre.

⁹⁰ Cho Y., *Die vierte Dimension*. Köln, 1987, t. I, p. 31–32. Cit. iš Biunė, p. 155.

⁹¹ Cho Y., *Erfolgreiche Hauszellarbeit*. Köln, 1987, p. 154–155. Cit. iš Biunė, p. 155–156.

⁹² Cho Y., *Die vierte Dimension*. t. 1, p. 31–32. Cit. iš Biunė, p. 156.

Tai, kas pasakyta, labai panašu į paplitusią okultinę vizualizacijos praktiką (t. y. realybės kūrimą, pasitelkiant vaizduotės jėgas), plačiai taikomą neopagoniškame sąjūdyje „Naujasis amžius“⁸⁸. Vizualizaciją jau tūkstančius metų praktikavo burtininkai, šamanai ir žiniuoniai. Savo vaizduotėje jie kurdavo paveikslus, kuriuos vėliau pasiūsdavo kitiems žmonėms, tikėdami, kad galės atnešti jiems jų įsivaizduotą laimę arba, priešingai, nelaimę. Šiaip ar taip, dauguma charizmatikų net neslepia, kad užsiima vizualizacijos praktika.

Ukrainos neosekmininkų pastorius Valerijus Ivanikas per savo pasirodymą, kai įveda į transą didžiulę auditoriją, daug kartų įvairiais būdais kartoja mintį, kad visos mūsų nesėkmės ir nelaimės kyla iš mūsų vaizduotės. „Pakeisk vaizduotės paveikslą, – kviečia jis, – ir tavo gyvenimas iškart pasikeis į gera“⁸⁹.

Deividas Jongi Čo kartais vartoja terminą „vizualizacija“. Tiesa, jis labiau mėgsta vadinti šį procesą „inkubacija“ (besivystančia įtaka), „išugdymu“, „regėjimais ir sapnais“, „pasąmonės išvystymu“ ir „intensyviais įsivaizdavimais“.

Anksčiau buvęs budistas, Jongi Čo žinojo apie išgydymus, pasitelkiant joga ir meditaciją. Jam buvo žinomi japonų sektos „Soka Gakkai“ teiginiai, kad per jos susirinkimus neva išgydavo aklieji, kurtieji, nebyliai ir luošiai. Tas faktas, kad krikščionių bažnyčioje nieko panašaus nevykdavo, labai jį liūdino. Pagaliau jis patyrė „Dievo apreiškimą“:

„Dievas pasakė mano širdžiai: „Sūnau, lygiai taip pat kaip antroji dimensija apima pirmąją ir ją kontroliuoja, o trečioji apima ir kontroliuoja antrąją, lygiai taip pat ir ketvirtoji dimensija kontroliuoja trečiąją. Taip jinai sukuria tvarką ir grožį“. Ketvirtoji dimensija – tai dvasia. Vadinasi, žmogiškoji būtybė yra tiek dvasiška, tiek kūniška. Žmogaus širdyje yra ir ketvirtasis, ir trečiasis matmenys“⁹⁰.

Sapnai ir regėjimai – tai pagrindinė medžiaga, kurią Šventoji Dvasia naudoja, kad mums ką nors sukurtų. Biblija sako: „Be apreiškimo iš aukščiau tauta nesutramdoma“ (Pat 29, 18). Be regėjimų neįmanoma ką nors sukurti. Sapnai ir regėjimai – tai pagrindinė medžiaga, su kuria dirba Šventoji Dvasia. Aš visada sakau,

⁸⁸ Cho Y., *Nicht nur Zahlen*. Bad Homburg, 1986, p. 16. Cit. iš Biunė, p. 156.

⁸⁹ Cho Y., *Die vierte Dimension*. t. 1, p. 34. Cit. iš Biunė, p. 156–157.

⁹⁰ Ten pat, t. 2, p. 64. Cit. iš Biunė, p. 157.

kad sapnai ir regėjimai – tai Šventosios Dvasios kalba. Jeigu tu tos kalbos nemoki, vaisiaus užauginti neįmanoma. Šventoji Dvasia nori su mumis kalbėtis, tačiau be sapnų ir regėjimų ji to padaryti negali. Biblijoje, kai Dievas nori ką nors padaryti, iš pradžių į to žmogus širdį pasiunčia sapnus ir regėjimus.“⁹¹

Iš visų šių įžvalgų Jongi Čo daro tokias išvadas:

„**Taigi, per savo vaizduotėje sukonzentruotus regėjimus ir sapnus tyrinėdami savo ketvirtąjį metmens dvasinę sferą, jie gali „išperėti“ ir išplėtoti ketvirtąjį matmenį, darydami jam įtaką ir jį keisdami. To mane išmokė Šventoji Dvasia**“⁹².

Jeigu Dievas kartą jums davė regėjimą, jums reikia surasti laiko jo „išperėjimui“. Jums reikia tiesiog „tapti nėščiam“ šiuo įsivaizdavimu, kad ir ką apie jį galvos kiti žmonės. Tokia yra mano krikščioniškos filosofijos esmė...“⁹³

Norėdamas rasti patvirtinimą savo krikščioniškajai filosofijai Biblijoje, Jongi Čo cituoja pirmąsias Pradžios knygos eilutes, tvirtindamas, kad Šventoji Dvasia, sklendant virš vandenų, buvo panaši į perekšlę, tupinčią ant kiaušinių ir perinčią viščiukus. Abraomas po Dievo priesako, tvirtina korėjiečių pamokslininkas, „tapo nėščias“ Izaoko pradėjimo idėja. Jis „išnešiojo“ šią idėją dieną ir naktį:

„**Jo mintys buvo nuolat valdomos šių vaizdinių, tapusių jo paties sapnais ir regėjimais. Tuo pat metu jie, dėl dvasinių sapnų ir regėjimų apie jo senatvišką kūną, tapo jo „ketvirtosios dimensijos“ dalimi, taigi netrukus pats kūnas tarsi virto jaunu kūnu... Tokius pokyčius Abraome sukėlė vienas sapnas ir vienas regėjimas. Pokyčius ne tik mintyse, bet kartu ir jo kūne**“⁹⁴.

Abraomo „ketvirtosios dimensijos“ jėga, pradėjusi savo darbą, padarė taip, kad jis, šimtmetis vyras, galėjo natūraliu būdu pradėti vaiką. Taip galėjo atsitikti todėl, kad (dvasinės) ketvirtosios dimensijos aplinkybės yra viršesnės už trečiosios aplinkybes.“⁹⁵

Jongi Čo pateikia ir kitų vizualizacijos pavyzdžių: Jokūbo galvijų pagausėjimą, Juozapo sapnus, palapinės pastatymą pagal Mozės regėjimą,

⁹⁶ Cho Y., *Der Schlüssel zum sieghaften Leben*. Karlsruhe, 1981, p. 10. Cit. iš Biunė, p. 158.

⁹⁷ Cho Y., *Die vierte Dimension*. t. 1, p. 24–25. Cit. iš Biunė, p. 160.

pranašų regėjimus, apaštalą Petrą, pavadintą uola dėl to, kad jis neva nešiojo savo širdyje akmens viziją. Izaoko gyvenimas, Jongi Čo manymu, taip ir liko vidutiniškas ir neypatingas, nes nebuvo sapnų regėtojas.

Jongi Čo pateikia „išperėjimo“ pavyzdžių iš savo gyvenimo. Paklauses jo patarimo, subankrutavęs bandelių pardavėjas pradėjo kasdien įsivaizduoti ilgą pirkėjų eilę savo parduotuvėje, perskaičiuodavo neegzistuojančius pinigus kasoje, mintyse didžiuliais kiekiais pirkto miltus. Po dviejų mėnesių, pasakoja Jongi Čo, visa tai tapo realybe. Dviem vokiečių pamokslininkams, kurie pasakė jų mieste gastroliavusiam Jongi Čo, kad nori naujo „Folksvageno“, pamokslininkas patarė sudaryti smulkų norimo automobilio aprašymą, įskaitant spalvą ir variklio įrangą, pasikabinti šį aprašymą ant miegamojo sienos ir skaityti jį rytais ir vakarais, įsivaizduojant, kaip jie sėdasi prie vairo ir važiuoja savo mašina. Paskui jie turėdavo kiekvieną kartą dėkoti Dievui, padovanusiam jiems tokią nuostabią mašiną. Po kelių mėnesių pamokslininkai tapo „folksvageno“, kurį jie „išperėjo“, savininkais. Jongi Čo taip paaikškino šį įvykį: „Mes turime pritaikyti išperėjimo principus, iš minties embriono išgavę realybės stebuklą“⁹⁶.

Kartą viena moteris atėjo pas Jongi Čo ir pasakė, kad labai nori ištekėti, tačiau negali rasti jaunikio. Čo patarė jai surašyti visus jos būsimojo įsivaizduojamo vyro bruožus: tautybę, ūgį, akių ir plaukų spalvą, kūno sudėjimą, profesiją, hobį, charakterį ir kt. O dabar, pasakė Jongi Čo, jeigu jau jūs taip gerai jį įsivaizduojate, užsisakykite jį – ir Dievas atsiųs užsakymą. Priklijuokite lapelį su savo vyro aprašymu prie veidrodžio, kiekvieną vakarą bei kiekvieną rytą perskaitykite savo užrašus ir šlovinkite Dievą už padovanotą atsakymą. Po metų ši moteris ištekėjo. Jos motina buvo apstulbinta, kaip labai dukters aprašymas sutapo su realiu vyru.

Čo mokymas apie „išperėjimą“ yra pagrįstas kažkada jo perskaitytais mažai žinomo korėjiečių neurologo darbais, kuris manė, kad smegenų kalbos centras vadovauja visiems kitiems nerviniams centrums, o ištartas žodis veikia visą kūną, gali kontroliuoti visą organizmą ir manipuliuoti juo, kaip tik nori. Tuo remdamasis, Čo ragina:

⁹⁸ Schuller R., *Harte Zeiten – Sie stehen sie durch!* Genf, 1985, p. 160, 176. Cit. iš Biunė, p. 238.

⁹⁹ Hunt D., *Rückkehr zum biblischen Christentum*. p. 208. Cit. iš Biunė, p. 238–239..

¹⁰⁰ Hunt D., *Die Verführung der Christentum*. p. 15. Cit. iš Biunė, p. 239..

„Vartokite ir ištarkite priesako žodžius, juk faktiškai jūsų žodis, patekęs į išorę, sugeba kurti. Dievas tarė – ir atsirado ištisas pasaulis. Jūsų žodis yra medžiaga, kurią naudoja Šventoji Dvasia savo kūryboje.“⁹⁷

Savo išvalgose Jongi Čo daug ką pasiskolino iš **Roberto Šulerio (Robert Schuller) (g. 1926 m.)**. Tuo metu, kai Napoleonas Hilas (Napoleon Hill) savo bestseleryje „Pamąstyk ir tapk turtuoliu“ supažindino pasauliečius ir ypač verslo žmones su „pozityviu mąstymu“ ir vizualizacija, Robertas Šuleris ėmė propaguoti šias idėjas tarp evangelikų. Šuleris – nepaprastai žymus amerikiečių televizijos pamokslininkas, kurį palaiko Bilis Greimas (Billy Graham) ir kurį kviečia į Baltuosius Rūmus JAV prezidentai. Žinomas jis taip pat dėl savo unikalios, nors ir labai neskoningos „Krištolinės bažnyčios“, kurios statyba pamokslininkui kainavo 20 milijonų dolerių. Šuleris, profesionaliai studijavęs psichologiją, daug ką paėmė iš Hilo. Jis išleido keletą bestselerių, taip pat ir apie efektyvų įmonių valdymą. Greičiausiai komercinis kultas „Emvei“ („M-way“) yra įkvėptas būtent jo idėjų. 250 tūkstančių savo knygos „Meilė pačiam sau – naujoji reformacija“ egzempliorių Šuleris nemokamai išsiuntinėjo religiniams JAV veikėjams. Akivaizdu, kad Čo buvo įkvėptas, pavyzdžiui, tokios Šulerio idėjos:

„Bet kokio tikėjimo išeities taškas... yra sėkla, patenkanti į derlingą dirvą. Tai idėja, atsirandanti Jūsų galvoje. Mintis, kuri padedama kaip kiaušinis lizde... Aš manau, kad niekas nėra taip pavojinga veikiančios tikėjimo jėgos stebuklui kaip tikėjimo savimi trūkumas. (...) Tikėkite savo prašymu, savo trokštama svajone. Pasitikėkite savo tikėjimu, abejokite tik savo abejonėmis!“⁹⁸

Žodis „galimybė“ Šuleriui turi didžiulę jėgą, tai – kelias į sėkmę. Žodis „negalium“ jam yra „nemalonus, atgrasus, tiesiog nešvankus“. Jis daro „naikinantį efektą“, jeigu jį ištariame garsiai. „Negatyvioms sąvokoms“, tokioms kaip „nuodėmė“, „nevertumas“, „savęs išsižadėjimas“, Šulerio mokyje nėra vietos:

¹⁰¹ Hunt D., *Rückkehr zum biblischen Christentum*. p. 150, 185. Cit. iš Biunė, p. 239..

¹⁰² Cho Y., *Die vierte Dimension*. t. 1, p. 67, 70–71. Cit. iš: Biunė, p. 160–161.

¹⁰³ Cit. iš Dialogo centro informacinės medžiagos „World of Life, Prosperity Theology“, p. 8.

¹⁰⁴ Hagin K., *The Name of Jesus*. p. 16.

„Pati didžiausia nuodėmė yra mintis, kuri skatina mane sakyti: „Aš nevertas. Aš negaliu turėti jokių pretenzijų būti Dievo išūnytą, jeigu visa, kas bloga, yra atverta prieš Tave“. Abejotina, kad žmogus, vieną kartą patikėjęs tuo, kad jis yra „nevertas nusidėjėlis“, galėtų iš tiesų sąžiningai priimti išganančią Dievo malonę...“⁹⁹

Jėzus žinojo savo vertę, Jo sėkmė įtvirtino Jo orumo jausmą. Jis nešė kryžių, kad pašventintų ir tavo pasitikėjimą savimi. Lygiai taip pat kryžius pašventins ir žmogiškojo „aš“ kelią¹⁰⁰.

Jeigu galima Jėzaus Kristaus Evangeliją traktuoti kaip savo vertės jutimo teologiją, tai tik įsivaizduokite, koks galėtų dėl to įvykti išgijimas! (...) Reformacijos laikais mūsų dėmesys buvo nukreiptas į Šventąjį Raštą kaip į vienintelį neklystamą vadovaujantį pradą tikėjimo ir kasdienio gyvenimo klausimais. Tegul naujoji Reformacija nukreipia mūsų dėmesį į šventą kiekvieno žmogaus teisę pažinti savo vertę!“¹⁰¹

10. Pagrindinis maldos principas sektoje: „Pavadink – pareikalauk – gauk!“

Ne mažiau abejotina yra ir „Klestėjimo teologijos“ maldos koncepcija. Ji pagrįsta anksčiau minėtu sektantų įsitikinimu, kad Dievas nėra laisvas ir yra susaistytas dvasinių taisyklių, kurias mes galime pažinti ir panaudoti, siekdami sau naudos. Dievo veiksmų suverenumas ir laisvė „Klestėjimo teologijos“ nariams nežinomi. Dievas yra bejėgis kovoje, kuri vyksta šiame pasaulyje, ir visiškai priklauso nuo „Gyvenimo žodžio“. Taisyklės, saistančios Dievą, žinomos tik tai tikriesiems krikščionims, kurie gali jomis pasinaudoti. Deividas Jongi Čo kalba tiesiai:

„Jėzus yra susaistytas žodžių, kuriuos mes ištariame. Lygiai taip pat, kaip jūs savo žodžiais išlaisvinate Jėzaus jėgą, jūs galite jų padedami prišaukti Kristaus dalyvavimą. Jeigu jūs negalite raiškiai ištarti maldos žodžių, tai ir Kristus niekada negalės išsilaisvinti. (...) Taigi atsiminkite: Kristus priklauso nuo jūsų ir nuo jūsų ištariamo žodžio, kuris išlaisvina jo dalyvavimą.“¹⁰²

Heiginas tvirtina: „Dievo žodis yra teisinis dokumentas. Naujasis Testamentas yra Dievo Testamentas man, kad aš gaučiau viską, ką Jo žodis skelbia esant mano“¹⁰³. Tačiau testamentą mes gauname tik iš tų,

kurie numiršta ir amžiams palieka šį pasaulį. Faktiškai „Klestėjimo teologijos“ nariams Dievas mirė. Šiame pasaulyje Jo nėra, o dvasiniame pasaulyje jis nuolankiai tarnauja paveldėjusiems jo nuosavybę, jėgą ir valdžią sektantams.

Taigi naujieji sekmininkai netiki Dievu, versdami jį vykdyti, ką jie nori, pasitelkdami taisykles, kurios Jį saisto. Heiginas knygoje „Jėzaus Vardas“ rašo: „Per pastaruosius 45 metus nebuvo nė vienos mano maldos, į kurią aš nebūčiau gavęs atsakymo. Aš visada gaudavau atsakymą, ir atsakymas visada būdavo „taip““¹⁰⁴. „Klestėjimo teologijos“ nariai mano, kad tinkamas sakytinio žodžio panaudojimas yra veiksmingesnis už maldą; prisiminkime Keniono frazę: „Ką išpažįstu, tą gaunu“. Žodis, pasakytas tikint Kūrėją ir pasitikint juo kaip Tėvu, turi priversti Dievą nedelsiant įvykdyti tai, ko paprašyta, taigi tinkamai tardami teisingą žodį, mes priverčiame Dievą įvykdyti tai, ko prašome. Iš tikrųjų tvirti santykiai su Dievu Kūrėju gaunami kaip dovana per krikštą („testamentą“). Šis įsitikinimas sudaro maldos principo, vadinamo „Pavadink – pareikalauk – gauk!“ („Name it – claim it – get it!“), pagrindą. Kitaip tariant, reikia apsispręsti, ko nori, tiksliai suformuluoti savo norą (greičiausiai tam, kad Dievas neapsiriktų), pareikalauti šito iš Dievo ir plačiau atverti kišenę.

11. Sektantai mano, kad, kai Šventoji Dvasia įsiveržia į žmogų, jis raitosi ant grindų, klykia, žviegdamas kaip skerdžiama kiaulė

Pasak „Tikėjimo sąjūdžio“, žmonės gyvena visatos centre, iš kur eina gijos ir „aukštyn“, ir „žemyn“. Malda įgauna žmonių manipuliavimo dvasiniu pasauliu pobūdį, siekiant, kad rezultatai iš dvasinio pasaulio pasireikštų ir fiziniame pasaulyje. Tai yra aiškiausias okultinio-magiško maldos traktavimo pavyzdys. „Okultinis“ reiškia „išlaptintas“; žmonės, įtraukti į okultizmą, stengiasi išlaisvinti slaptas jėgas, pasitelkdami tam tikrus ritualus ir suprasdami slaptus dėsnius. Toks požiūris gana panašus į gnostinį,

¹⁰⁵ Wimber J., Springer K., *Heilung in der Kraft des Geistes*. Hochheim, 1985, p. 207. Cit. iš: Biunė, p. 229–230.

¹⁰⁶ Cit. iš Dialogo centro informacinės medžiagos „Information about Prosperity Theology“, p. 5.

kai dvasinis pradas laikomas viršiausiu ir pagrindiniu elementu, o fizinis pradas – žemesne sfera. Okultinės žinios „Gyvenimo žodžiui“ – tai Šventosios Dvasios pranešimas, kuris tiesiogiai perduodamas mūsų dvasiai. Tokios žinios, mano jie, suteikia jiems apreiškimą – pavyzdžiui, kaip suprasti Šventojo Rašto tekstus. Nepriklausantys „Tikėjimo sąjūdžiui“ nesugeba suprasti Šventojo Rašto, kadangi jis negavo apreiškūt žinių.

Būdingas „Tikėjimo sąjūdžio“ maldos bruožas yra vadinamasis „atsidavimas Dvasioje“ arba „ramybė Dvasioje“. Šiuo terminu neosekmininkai vadina fenomeną, kai ant jų uždėjus rankas (arba jomis pamojavus į jų pusę), žmonės griūva ant grindų (dažniausiai ant nugaros) ir arba kurį laiką guli nejudėdami, arba dreba ekstazėje, nevaržomai kvatoja, rauda ar klykia. Štai kaip aprašo šį reiškinį Džonas Vimberis:

„Apie šį fenomeną, kai žmonės griūva ant grindų ir kartais guli ant nugaros arba ant pilvo po keletą valandų, žinoma ne tik iš Bažnyčios istorijos. Tai dažnai atsitinka ir mūsų dienomis. (...) Būna, kad tokia būseną trunka nuo 12 iki 48 valandų. Tokiais atvejais žmonės vėliau pasakodavo, kad jiems įvyko didelė dvasinė permaina. Pasitaiko gana dramatiškų situacijų, kai taip griūva pastorius arba dvasinis vadovas. (...) Pavyzdžiui, pasitaikydavo kad vienas pastorius beveik valandą ritmiškai trankė galvą į grindis. (Įdomu, kad tai nesukėlė nei galvos skausmo, nei kokių nors sužeidimų.) Pokyčiai po tokių išgyvenimų, būna milžiniški.“¹⁰⁵

Daugelis neosekmininkų pamaldų baigiasi tuo, kad beveik visi jų dalyviai arba pasliki guli ant grindų, arba šliaužioja po kėdėmis. Įdomus „Tikėjimo sąjūdžio“ kritikų argumentas, kad šėtonas, būdamas Dievo beždžionė, dažnai veikia priešingai Šventajai Dvasiai. Štai satanistų mišiose dažnai vietoj altoriaus naudojama ant nugaros gulinti nuoga moteris. Žmogus lenkdamasis Dievui, visada „krinta ant savo veido“. Naujųjų charizmatikų klientai paprastai krinta aukštiełninki.

Ypatinga maldos atmaina vadinama „gimdymo kančių malda“. Besimeldžiantis tokia malda tiesiog turi rėkti iš visų jėgų, netardamas jokių žodžių ir stengdamasis klykti kiek įmanoma garsiau ir ilgiau. Ulfas Ekmanas sako, kad tokia malda yra svarbesnė ir veiksmingesnė negu kalbėjimas kalbomis:

„Kai Šventoji Dvasia įsiverčia į žmogų, jis pajunta kažką panašaus į fizinį skausmą, kuris primena moters pojūčius per gimdymo kančias. Kai Viešpats sukelia mums tokią būseną, mes manome, kad išsikraustėme

iš proto. Mes raičiojamės grindimis, neramiai klykiame, žviegdami kaip skerdžiamos kiaulės. Tai nepaprastai galinga malda, ir šėtonas jos nekenčia. Jis rėkia ant mūsų, kad mes bepročiai ir fanatikai.¹⁰⁶

Dar vienas būdingas „Tikėjimo sąjūdžio“ bruožas – vadinamasis „*Toronto fenomenas*“ (patys neosekmininkai jį vadina „*Toronto palaiminimu*“), arba „*šventasis juokas*“. Pamokslininkas Rodnis Hovardas Braunas (Rodney Howard-Brown), vadinantis save „Šventosios Dvasios barmenu“, užkrėsdavo isterišku, daug valandų trunkančiu juoku milžiniškas auditorijas. Žmonės „svaigindavosi“ šiuo juoku, apimti isterijos, raičiodavosi ant grindų, prarasdavo sąmonę. Tai vadinosi šventojo juoko „naujojo vyno“ gėrimu, „evangeliškuoju nubudimu“ ir „džiaugsmu dėl Dievo“. Juokas yra užkrečiantis – gaunantys „patepimą“ iš Hovardo Brauno, gauna ir galią platinti šitą juoką bei užkrėsti juo kitus žmones.

Įdomus yra paties Hovardo Brauno pasakojimas, kaip jis gavo šį „šventąjį juoką“. Šis aprašymas buvo paskelbtas žurnale „Charizma“ („Charisma“, 1990 m. rugpjūtis). Straipsnis vadinasi „Šlovinkite Viešpatį ir pilstykite naują vyną“. 1979 m. vasarą Pietų Afrikoje Hovardas Braunas „valandų valandas meldė gilesnio Dievo pažinimo“. Melsdamasis pamokslininkas tarė Dievui: „Arba Tu nusileisi čia ir mane paliesi, arba aš pats pakilsiu ten ir paliesiu Tave“. Netikėtai Hovardas Braunas pajuto, kad jo kūną tarsi apėmė liepsnos. Jis pradėjo nesulaikomai juoktis. Paskui jis pravirko ir pradėjo melstis kalbomis. Hovardas Braunas sako: „Nuo to laiko aš prisijungiau prie dangaus elektros tinklo, ir man atsirado noras nueiti ir prijungti prie jo kitus“.

Visa ši ekstazinė praktika kyla iš neosekmininkų įsitikinimo, kad Dievo dalyvavimą galima pajusti fiziškai. Taigi santykiai su Dievu apsiriboja tik fiziniais potyriais, kurie ir tampa svarbiausiu Dievo buvimo kriterijumi bei ženklų, be to, pats žmogus visiškai savęs nekontroliuoja ir dažnai netgi neatsimena, kas jam atsitiko. Pastoriai sumaniai (pasitelkdami muziką, šviesą, ypatingus kūno judesius, rankų mostus, daugkartinius žodžių-raktų kartojimus, svarbiausiose salės vietose susodintus klakerius, „spontaniškai“ užduodančius toną salės elgesiui ir reikalingoms reakcijoms

¹⁰⁷ Žr.: Dvorkin A., Michailov A., *Naujieji penkiasdešimtininkai žudo: nuo Brazilijos iki Jakutijos*.

ir pan.) sukelia salėje traso būseną, kuri ir paskelbiama Šventosios Dvasios apsiareiškimo ženklų. Šie indukuotos euforijos pojūčiai bei išgyvenimai greitai tampa sektantams savotišku narkotiku: į kraują išmetamos didelės endorfinų ir adrenalino dozės, ir netrukus žmogus pasidaroma labai priklausomas nuo jų. Jis daugiau nebegali gyventi be šio „kaifo“, gaunamo susirinkimuose, ir netgi per pertraukas tarp „pamaldų“ išgyvena abstinencijos sindromą. Kaip narkomanas atiduoda viską, ką turi, išmainydamas tai į dar vieną kvaišalų dozę, taip ir sektantas tempia į sektą paskutinius daiktus, kad patirtų ekstazę, be kurios jo gyvenimas tampa juoda duobe, pilna siaubo ir nusivylimo. Buvę nariai pasakoja, kaip žmonės, netekę šio pojūčio, dingdavo iš namų, pasikardavo, apsipildavo benzinu ir susidegindavo ir t. t. Taip pat pasakoja apie vieną „kulto tarną“, kuris po to, kai sudarė kažkokią sutartį su „Dvasia“ neteko pusės rankos, padėjęs ją po važiuojančiu traukiniu.

12. Žmogus neturi teisės išpažinti savo nuodėmių, kitaip jis amžinai liks nusidėjėliu

Dvasinis karas neįmanomas be dvasinio autoriteto ir besąlygiško paklusnumo jam. Naujųjų sekmininkų sektų struktūra griežtai autoritarinė. Ši ypatybė grindžiama neosekmininkų mokymu apie „teokratiją“, t. y. absoliučią pastoriaus valdžią savo pasekėjams. Jokia kritika organizacijos viduje neleidžiama; jeigu koks nors organizacijos narys pradeda reikšti kritines pastabas apie ją, jam paaiškina, kad kritika kyla iš kritikos dvasios, taip pat vadinamos „Izabelės dvasios“, kilusios iš demonų. Anot buvusių neosekmininkų, „dvasiniais krikščionimis“ vadinami tik tie, kurie keliasi melstis penktą valandą ryto, o gulasi miegoti ne anksčiau kaip dvyliktą nakties. Pastorius turi teisę kontroliuoti parapijiečių turtą, tikrindamas, kiek jų dešimtinė atitinka jų realias pajamas, ir išieškoti iš jų pinigų, skiriant darbus, pavyzdžiui, jo paties (pastoriaus) namuose. Svarbų vaidmenį įgyvendinant pastoriaus valdžią vaidina vadinamieji „pranašai“ ir „pranašingi indai“, t. y., artimiausi sektos lyderio pagalbininkai. Jų „pranašystės“ nurodo tikintiesiems, kaip elgtis tam tikroje situacijoje, kiek pinigų atiduoti pastoriui, dėl kokios nuodėmės atgailauti ir t. t. Pasitelkiant „pranašus“, sektoje įgyvendinama totalinė narių kontrolė. Ši griežta kontrolė kartu su manipuliavimo sąmone metodais padeda susieti pastorių ir sektos narius hipnozinės priklausomybės saitais.

Grupinis spaudimas ir absoliuti lyderio valdžia dažnai lemia tragiškus rezultatus: 1998 m. pasaulis buvo sukrėstas, kai Brazilijos džiunglėse buvo areštuotas sektos lyderis, apkaltintas neosekmininkiškos sektos narių sumušimu ir nužudymu. Jis pareiškė, kad taip išvarinėjo demonus iš savo pasekėjų. Po kelių mėnesių tokia pat situacija pasikartojė nuošaliame Jakutijos Aldano mieste, kur sektantai užgrobė vietinės administracijos pastatą. Televizijos kadrai su išsekusiais, sumuštais vaikais, kurių atsisakė tėvai – vietinės neosekmininkų grupės nariai – buvo transliuojami visoje Rusijoje. Keletą ties mirties riba atsidūrusių kūdikių paskutinę akimirką pavyko išgelbėti, tačiau po kelių dienų buvo atkastas dešimtmečio Mišos Dulovo, kurį nukankino sektantai, išvarinėję iš jo velnius, kūnas¹⁰⁷.

Daugelis neosekmininkų sektų narių kenčia depresines būsenas, kai kurie neretai mėgina nusižudyti. Švedų statistikos duomenimis, buvusių „Gyvenimo žodžio“ sektos narių, atsidūrusių psichiatrijos klinikose, procentas gerokai viršija vidurkį. Daugelis nusižudžiusių sektos narių prieš įstodami į ją, į psichiatrą nesikreipė. Pasak duomenų, paskelbtų Švedijos laikraštyje „Sidsvenskan“ 1991 06 13, klinikos terapeutė iš Upsalos G. Svartling praneša, kad 85% ištirtos grupės, kurią sudarė „Gyvenimo žodžio“ nariai, dalyvių liudijo apie smarkiai susilpnėjusius kontaktus su šeima bei senais draugais ir apie žymų asmeninio gyvenimo lygio smukimą dėl didelių finansinių aukojimų sektai ir dešimtinės mokėjimo. 93% pranešė, kad juos ištinka paniškos baimės ir miego sutrikimo priepuoliai; 25% rimtai mėgino nusižudyti. Daktarė Svartling daro išvadą, kad psichiniams ligoniams – „Gyvenimo žodžio“ nariams – būna labai rimtų psichikos pažeidimų su šizofrenijos simptomais.

Viena rimtų psichikos sutrikimų priežasčių – išpažinties, privalomos visiems sektos nariams, atmaina. Išpažintis pagrįsta tuo pačiu pagrindiniu „Tikėjimo sąjūdžio“ principu: kiekvienas žodis turi kuriamąją galią, todėl žmogus neturi teisės išpažinti savo nuodėmių, kitaip jis visam laikui liks nusidėjėliu; galima prisipažinti tik tai, kad esi šventas ir visagalis. Taigi žmogus lieka vienas pats su visomis savo vidinėmis problemomis ir silpnybėmis, kurias jis turi slopinti, neturėdamas teisės jų išsakyti. Tačiau jis negali nepastebėti jų buvimo savyje – ir tai vyksta tokiomis aplinkybėmis, kai jis savo akimis mato, kaip kiti sektos nariai tikina, jog jau seniai yra šventi, atsikratę savo nuodėmių. Vėl nuogo karaliaus

drabužių efektas! Galiausiai adeptui tai sukelia asmenybės susidvejinimą, šizofreniją, depresines būsenas. Žmogus netgi pats sau negali pripažinti savo klaidų, kadangi jis gali kaltinti tik save – Dievas jau davė jam viską, ką galėjo, ir daugiau nebeturi ko duoti.

13. „Klestėjimo teologija“ atmeta Kristaus kryžių, be kurio jų krikščionybė praranda bet kokią prasmę ir tampa šventvagiška parodija

Maldos susirinkimai sukelia sektantams iracionalią ekstazę, per kurią jie pereina į kitą pasaulį, kupiną demonų, nerimo, stresų ir nusivylimo. Kartu jie tampa savotiškais narkomanais, priklausomais nuo susirinkimuose patiriamų būsenų, ir jau nebegali gyventi be indukuojamos euforijos, kylančios nuo „kalbėjimo kalbomis“, „nugalėjimo Dvasioje“, „gimdymo kančių maldos“ arba Benio Hino švarko, – tik jie gelbsti sektantus nuo juodos nusivylimo prarajos. Taigi sektos vadovybė visiškai užvaldo jos narių sąmonę.

Materija ir Dievo kūrinija yra blogis. Jų reikia iššizadėti. Viskas pateikiama dvasinėmis kategorijomis: arba tai Dievo, arba šėtono dvasia. Tačiau vienintelis, galintis mus išgelbėti, – Kristus paskelbiamas įgavusiu šėtono prigimtį ir netekusiu galios ką nors išganyti. Dievu paskelbiamas pats žmogus; pats žmogus yra savęs paties išganytojas.

Žmogus pasirodo esąs susaistytas su sistema, kurios svarbiausias požymis yra asmeniniai pasiekimai. Tik jie gali įrodyti, kad jūs pasiekėte sudievinimą. Lygiai taip pat „Klestėjimo teologijos“ nariams pasiekimas (o ne gaunamas kaip dovana) ir tikėjimas. Pasak „Gyvenimo žodžio“ mokymo, kai mes tampame krikščionimis („gimstame iš aukštybių“), tampame savo pačių pergalės, kurios pagrindiniai žodžiai yra VALDŽIA ir AUTORITETAS, įkaitais.

Remiantis tuo, kas sakyta anksčiau, akivaizdu, kad „Tikėjimo sąjūdis“ negali būti laikomas krikščionišku judėjimu – tai yra grubi maginė-okultinė sistema, pagrįsta psichiniu sąmonės manipuliavimu ir kontroliavimu. Prisidengdama pseudokrikščioniška frazeologija, ji neigia praktiškai visus istorinės krikščionybės postulatus. Pats pavadinimas „Klestėjimo teologija“ yra šventvagiškas, kadangi grindžiamas tuo, jog krikščioniškas tikėjimas garantuoja tikinčiajam turtą ir klestėjimą, o tai prieštarauja Kristaus žodžiams: „Palaiminti jūs, kai jus keiks ir persekios ir visą plius dėl manęs“ (Mt 5, 11), „Jeigu kas nori eiti paskui mane, teiššizada savęs, teima savo kryžių ir teseka manimi“ (Mt 16, 24). Iš esmės „Klestėjimo teologijos“ nariai neigia Kristaus kryžių, be kurio krikščionybė netenka bet kokios prasmės ir tampa tik šventvagiška savęs pačios parodija.

¹⁰⁸ DND 434991, interviu su G. Searling.

ŠEŠTOJI DALIS

„Naujosios eros“ kultai

16 skyrius. „Naujojo amžiaus“ judėjimas

Pati situacija šiuolaikiniame pasaulyje ir jos dvasiniai, socialiniai bei techniniai aspektai skatina atsisakyti krikščionybės ir įsitvirtinti „Naujojo amžiaus“ sąmonei. Dar neseniai okultizmo sferoje viešpatavo ezoterizmas. Šiandien okultizmas yra egzoteriškas – jis atviras visiems. Netgi labiausiai odioziniai „Motinos Žemės išvalymo“ projektai nėra ypač slepiami. Mes esame visą pasaulį persmelkiančio „sąmokslų“ liudininkai. Tai Vandens sąmokslas.

Viačeslav Aleksejev, Andrej Grigorjev, *Antikristo religija*¹.

1. Naujos religijos senos idėjos

„New Age“ („Nju eidž“) – angliškas posakis, kuris yra verčiamas įvairiai („Naujasis laikas“, „Naujasis amžius“), tačiau, man rodos, tiksliausias vertimas būtų „**Naujoji era**“². Tai pati žinomiausia Vakaruose (o dabar jau ir Rytuose) ir plačiausiai reklamuojama šiuolaikinė religija. Iš karto pabrėšime, kad neegzistuoja vieninga sekta, kuri vadintųsi „Naujasis amžius“ (NA); sektai visada būdinga tiksliai organizuota struktūra, o „Naujasis amžius“ – tai plačios apimties reiškiny, amorfiškas, apimantis daug sektų ir organizacijų. Maža to, žmogus gali pritarti daugumai NA idėjų, tačiau tuo pačiu nepriklausyti nė vienai organizacijai.

Tiesą sakant, terminas „Naujasis amžius“ turi dvi reikšmes. Siauresne prasme – tai plačiai paplitęs okultinis neopagoniškas sąjūdis, pagrįstas tam tikra gana laisvai suformuluota ideologine baze, kuri susiformavo antroje septinto dešimtmečio pusėje Kalifornijoje. Tačiau galima kalbėti apie NA ir platesne prasme, kaip apie sociokultūrinį fenomeną – šiuolaikinės postkrikščioniškos civilizacijos ideologinį pagrindą. Šia

¹ Aleksejev V., Grigorjev A., *Antikristo religija*. Novosibirskas, 1997, p. 222.

² Vertime į lietuvių kalbą vartosime Lietuvoje labiausiai įprastą terminą „Naujasis amžius“ – vert. past.

antrąją prasme praktiškai visos sektos, apie kurias pasakojama mūsų knygoje, priklauso šiai paradigmai, natūraliai inkorporuoja kurią nors (arba iš karto kelias) jos idėją ir todėl gali būti laikomos jos sudėtinėmis dalimis. Todėl pokalbį apie NA mes ir nukėlėme pabaigai, padarydami išvadas iš visko, kas pasakyta anksčiau.

Pateikti kiek tikslesnį „Naujojo amžiaus“ apibūdinimą pirmąją prasme gana sunku. Galima jį vadinti skirtingų spiritistinių ir okultinių grupių, kultūrų mokyklų bei mokymų konglomeratu. Pats pavadinimas gali suklaidinti, nes religinė NA mokymo esmė faktiškai nėra nauja, visa tai – senos apsamanojusios idėjos ir senos, kandžių suėstos teorijos.

Stambių, griežtai organizuotų sektų, neabejotinai priklausančių šio judėjimo idėjinėi sferai (pavyzdžiui, munistų ir scientologų), nariai patys niekada nepasakys, kad jie jam priklauso. Jeigu žmogus sakosi priklausąs NA judėjimui, greičiausiai jis turės omeny judėjimą ta siaurąją prasme, apie kurią kalbėjome anksčiau: neopagonišką okultizmą. Tokie žmonės paprastai kalba, kad „Naujosios eros“ judėjimas – tai milžiniškas potencialas, padedantis siekti pasaulio harmonijos, gerinti visuomenę, pasiekti žmogiškąją laimę, savirealizaciją ir įgyti vidinį pasaulį. Vienas pačių populiariausių NA autorių yra Dž. Lavlokas (James E. Lovelock) – Gėjos (Gaia), Žemės-Motinos koncepcijos autorius – rašo apie neišvengiamą krikščionybės „vyriško agresyvaus religingumo“ žūtį ir jos pakeitimą „Naujojo amžiaus“ sąmonės „moterišku taikingu religingumu“. „Naujojo amžiaus“ pasekėjų nuomone, jis pasirodys galįs ne tik suvienyti žmoniją, bet ir garantuoti jos harmoniją su gamta.

Taigi pirmasis ir pagrindinis „Naujosios eros“ judėjimo bruožas yra tikėjimas, kad šiuolaikinė žmonija gyvena laikotarpiu, kai žemė žengia į naują erą. Iki šiol mes gyvenome Žuvies eroje, astrologiniame Žuvies ženkle. Žuvis, primena mums njuėidžeriai, – tai krikščionybės simbolis. Tačiau dabar žuvų viešpatavimas baigiasi ir ateina Vandenio era, kai viskas bus nauja ir kitaip. Žuvies era buvo skysta ir vandeninga, o Vandenio era bus ryški ir švytinti. Kada būtent prasidės Vandenio era, niekas tiksliai pasakyti negali, tiksliau, vieni kalba viena, kiti – kita, tačiau bendros nuomonės nėra net tarp pačių „Naujojo amžiaus“ pasekėjų. Dauguma jų tapatina naujosios eros pradžią daugmaž su naujojo tūkstantmečio pradžia. Tačiau, antra vertus, tarp labiau „moksliškai orientuotų“ „Naujosios eros“ narių labiausiai paplitusi nuomonė, kad žvaigždžių era trunka maždaug 2200

metų. Pagal šį skaičiavimą, mes Vandenio eros nesulauksime, jeigu „Žuvys“, žinoma, neprasidėjo anksčiau, dar prieš Kristaus gimimą. Pagaliau, daugelis aktyvių judėjimo dalyvių, pavyzdžiui, garsi amerikiečių aktorė Širli Meklein (Shirley MacLaine), NA pranašė, mano, kad Vandenio era – humanizmo, brolystės ir okultizmo era – jau prasidėjo.

Socialinėse „Naujojo amžiaus“ pasekėjų fantazijose galima aptikti daugelį analogijų su komunistine utopija. „Naujojo amžiaus“ pasekėjo Metju Fokso (Matthew Fox) „Globalinės civilizacijos manifestas“ nevalingai sukelia asociacijas su „Komunistų partijos manifestu“. Njueidžeriai, kaip ir marksistai, sieja rojaus išviespatavimą planetoje su revoliucija, bet tik dvasinėje sferoje, ir aiškina ją kaip savotišką proveržį ir šuolį iš būtinybės karalystės į laisvės karalystę. Marksistams istorijos vienetą yra visuomeninė ekonominė formacija, „Naujojo amžiaus“ pasekėjams – epocha arba era. Kaip moko marksistai, formacijos sąjūdį sąlygoja nekintantys istorijos dėsniai, njueidžeriai taip pat mano, kad Vandenio epocha turi pakeisti Žuvų epochą pagal objektyvius astrologinius dėsnius. Njueidžeriams ji ir yra tam tikra galutinė žmonijos būseną – absoliučios laimės karalystė, kurioje visos materialinės ir dvasinės problemos bus galutinai išspręstos.

„Naujajai erai“ sukurti njueidžeriai, kaip ir marksistai, pasirengę sugriauti „senojo pasaulio“ likučius. Visai neatsitiktinai dauguma okultistų – NA judėjimo pirmtakų ir ideologų – anuo metu draugiškai sveikino bolševikų atėjimą į valdžią Rusijoje. Knygoje „Naujosios epochos pasaulėžiūros pagrindai“ J. Rerich mokinyš A. Klizovskis rašė:

„Į atgyvenusios civilizacijos pakeitimą nauja reikia žiūrėti kaip į normalų reiškinį, kylantį iš pagrindinių evoliucijos dėsnių... Žinoma, tokios permainos nevyksta neskausmingai ir sukelia žmonijai kančių, tačiau pagrindinė kančių priežastis vis dėlto yra ne neišvengiama permaina, o evoliucijos dėsnių nežinojimas.“³

Pakankamai įdomus yra ir „Mahatmų kreipimosi“, kurią N. Rerichas atvežė bolševikams, tekstas:

„Himalajuose mes žinome, ką Jūs darote. Jūs sunaikinate bažnyčią, kuri tapo melo ir prietarų skleidėja. Jūs sunaikinate buržuaziją, kuri tapo klaidingų įsitikinimų platintoja. Jūs sugriovėte auklėjimo kalėjimą. Jūs sunaikinate veidmainystės šeimą. Jūs

³ Klizovskij A., *Naujosios epochos pasaulėžiūros pagrindai*. Ryga, 1991, t. 1, p. 27.

sudeginote vergų armiją. Jūs sunaikinote pasipelnymo vorus. Jūs uždarėte naktinių landynių vartus. Jūs išvadavote žemę nuo pinigų išdavikų. Jūs pripažinote, kad religija yra visa apimančios materijos mokymas. Jūs pripažinote asmeninės nuosavybės niekingumą. Jūs atspėjote bendruomenės evoliuciją. Jūs nurodėte pažinimo paskirtį. Jūs nusilenkėte grožiui. Jūs atnešėte vaikams visą kosmoso galybę. Jūs atidarėte rūmų langus. Jūs pamatėte, kad būtina nedelsiant statyti Bendrosios gerovės namus! Mes sustabdėme sukilimą Indijoje, kai jis buvo per ankstyvas, taip pat mes pripažinome Jūsų judėjimo savalaikiškumą ir siunčiame Jums visą savo pagalbą, patvirtindami Azijos Susivienijimą! Žinome, kad daugelis statybų įvyks 28-31-36 metais. Sveikinimai Jums, ieškantiems Bendrosios gerovės!“ Rerichas taip pat perdavė Čičerinui tų pačių mahatmų vardu indą su indams šventa Himalajų žeme „mūsų brolio mahatmos Lenino kapui“.⁴

O štai ką rašo „mahatma Rerichas“ savo knygoje „Altajus – Himalajai“ apie Tamerlaną, kurį jis vertina kaip pažangos įrankį:

„Ar nebuvo Tamerlanas didysis dezinfektorius? Jis sugriovė daugybę miestų. Mes žinome, ką reiškia moliniai miesteliai, kuriuose pilna visokio užkrato. Štai mes važiuojame per dvylika miestų. Ką galima su jais padaryti? Dėl liaudies gerovės juos reikia sudeginti ir greta suplanuoti naujas gyvenvietes. Kol baigia pūti senosios gyvenvietės, žmones sunku priversti pasidomėti naujomis vietomis.“⁵

Šis tvirtinimas būdingas, atsižvelgiant į „globalinį valymą“, kurį planuoja atlikti pliuralistiškai ir tolerantiškai nusiteikę njueidžeriai. Šis globalinis valymas vyks visą „naujosios eros“ įtvirtinimo laikotarpį; jos metu žus ne tik sąmoningi naujojo režimo priešininkai, bet ir visi, kurie yra tolimi NA sąmonei. Kontaktuojoja su dvasiomis Ala Ter-Akopian rašo: „Vėžinės ląstelės – žmonės... kosminės šiukšlės, dvasios tų, kurie

⁴ Cit. iš: Sidorov V., *Viršūnėse. Apsakymai*. Maskva, 1988, p. 52.

⁵ Rerich N., *Altajus – Himalajai*. Cit. iš: Aleksejev V., Grigorjev A., *Antikristo religija*, p. 173.

⁶ Ter-Akopian A., *Apokalipsės dienų kontaktuotojai*. Maskva, 1992, p. 16.

pasiekė savo vystymosi aklavietę ir nerealizavo savo vidinių galimybių, bus sunaikintos“⁶.

NA pranašai, kalbėdami apie „Motinos Žemės išvalymo“ planus, nuramina savo klausytojus ir skaitytojus tuo, kad „faktiškai mirties nėra“ ir todėl sunaikintieji, išvirtinant „naujamajai erai“, vėl grįš į žemę pagal sielų reinkarnacijos dėsnį. Taip yra pateisinamos būsimos žmogžudystės. Tačiau NA idėjos pateisina ir žmogžudystes, vykstančias jau šiandien. Pavyzdžiui, viena iš „kosminių dvasių“ praneša, kad abortai yra visai leistini, jeigu tėvai užsiėmę savo dvasiniu tobulėjimu. Gyvenimas nėra kas nors nepakartojamo, ir vaiko siela puikiausiai gali palaukti kito išikūnijimo. Maža to, kaip pastebi ta pati dvasia, abortas apskritai nėra žmogžudystė, kadangi vaiko siela iš anksto žino, kad tėvai darys abortą, ir tiesiog neįsikūnija į tokį embrioną⁷.

2. „Slaptosios žinios“ visiems

Atidžiai tyrinėjant visus judėjimus bei sektas, apie kurias buvo kalbama šioje knygoje, galima pastebėti, kad naujosios eros laukimas yra labai stiprus praktiškai kiekvienoje iš jų, taip pat beveik kiekvienoje esama okultizmo elementų. Pavyzdžiui, mormonas Džozefas Smitas (Joseph Smith), kuris buvo giliai įsitraukęs į spiritizmą ir dažnai bendraudavo su kažkokiomis dvasinėmis būtybėmis (tai yra labai būdinga NA), paskelbė apie „naujojo apreiškimo“ eros pradžių. „Dievo vaikai“ („Šeima“) kalba, kad netrukus prasidės naujoji era; munistai kalba apie žmonijos pasikeitimą ir apie tai, kad prasidės „dvasingoji Naujoji Era“ bei Dievo Karalystė žemėje, kad joje pasirodys naujasis žmogus; krikščionys keliauja po įvairias planetas, o scientologai svajoja apie naująją, „išvalytą“ žmoniją ir laukia naujosios eros „išvalytoje“ planetoje⁸. Netgi labiausiai iš mūsų išnagrinėtų sektų okultizmo paveikta „Kristaus bažnyčia“ kalba apie naujos epochos artėjimą, kurią galima priartinti, evangelizuojant visus Žemės gyventojus per vienos kartos gyvenimą.

Taigi NA elementų esama kiekviename iš šių judėjimų. Tai pačiai grupei priklauso ir Rusijos judėjimai: „Baltoji brolija“, BC, Visariono ir

⁷ „Kelias į save“, 1992, Nr. 2.

⁸ Vieną kartą Habbardas pareiškė pakankami aiškiai: „Mes – Naujosios Eros skelbėjai. Scientologija – pasas įžengimui į šiuos naujuosius laikus“ (Cit. iš: Enroth R., *The Lure of the Cults*. Downers Grove, 1987, p. 37.).

Ivanovo sektos, ką jau kalbėti apie kitas, mažiau žinomas grupes. Visos jos įsitikinusios, kad, prasidėjus naujam erai, pasirodys ir naujasis žmogus – ar tai būtų Ivanovo naujasis „autotropinis“ žmogus, ar Visariono žmogus, kurio genotipas pasikeis ir bus prisitaikęs gyventi naujojoje eroje. Beje, nors Rusija dar nebuvo atvira Vakarų įtakai, NA judėjimas vis tiek prasiskverbė pro geležinę uždangą astrologijos, „rytietiškos išminties“, „fentezi“ („Fantasy“) stiliaus literatūros ir pan. pavidalu. Todėl, kai sienos atsidarė ir visa tai ėmė plūsti į Rusiją didžiuliu srautu, žmonės pradėjo godžiai gerti jau šiek tiek pažįstamą gėralą. Būtinai pabrėžti ir tai, kad polinkį į okultizmą jau seniai ruošė ateizmas, kadangi, kaip teisingai pasakė Čestertonas (G. K. Chesterton), kai žmonės nustoja tikėti Dievu, jie pradeda tikėti visais likusiais dalykais. Orientyrų kaita gana būdinga buvusiam oficialiam ateizmo šaukliui – žurnalui „Mokslas ir religija“, dabar tapusiam vienu pagrindinių okultizmo rporų. Prisiminkime ir tai, kad dabartinis sektų gynėjų klanas (pavyzdžiui, S. Ivanenko, N. Gordijenko arba J. Balaguškinas) beveik visas kilęs iš profesionalių „antireligininkų“ – „mokslinio“ ateizmo propagandistų.

NA idėjas ir paradigmas šiandien pompastiškai priima visi Rusijos gyventojai; tai tie vaizdiniai, kuriais jie mąsto, ta kalba, kuria jie kalba. Todėl visoms šioje knygoje minėtoms sektoms taip lengva dirbti Rusijoje. „Aura“, „trečioji akis“, „energetika“, „kosminė energija“, „reinkarnacija“, „ekstrasensorika“, „čakros“ ir „mantros“, „donorai ir vampyrai“ – visa tai buvo paleista į plačią apyvertą per NA. Nuo šito tiesiog neįmanoma pabėgti: kiekvienas žmogus kaip apie kažką savime suprantama kalba apie energetiką ir energetinius vampyrus, o kai koks nors politinis veikėjas mėgina ką nors pasakyti dvasinėmis temomis, tai dažniausiai jis vėl kalba „Naujojo amžiaus“ stiliumi. Net kai posovietinis žmogus nori pagirti bažnyčią, tai jis negali sugalvoti nieko originalesnio, kaip tarti: „bažnyčiose yra gera energetika“. Jeigu stebėtume NA iš išorės, tai viskas daro netvarkingo ir nesisteminio įvairių idėjų konglomerato išpūdį, tačiau atidžiau patyrinėjus šį sąjūdį, ryškėja stebinanti jame vykstančių dalykų vienovė, leidžianti njuėidžeriams lengvai atskirti „savus“ nuo „svetimų“. Tai nėra tarsi kokia sąmoningai sukurta, apgalvota ir suklasifikuota sistema, tačiau organizacijos viduje yra pakankamai griežtas vienas skeletas, ant kurio maunami vis nauji elementai. Šią vienovę garantuoja ne tiek

požiūrių bendrumas, kiek ypatingas mistiškas santykis su gyvenimu, kuris palaikomas kontaktų su atgamtiniu pasauliu.

„Naujojo amžiaus“ sąmonę galima lyginti su okultinės subkultūros branduoliu, aplink kurį pagal naudojamų idėjų skaičių koncentruojasi įvairiausios okultinės grupės. Tai savotiškas ekumeninio judėjimo okultinėje sferoje analogas. Njueidžeriai linkę vadovautis principu „kas ne prieš mus, tas su mumis“, ir netgi tie, kurie pritaria toli gražu ne visoms... [jų] idėjoms, yra traktuojami kaip bendraminčiai. Susižavėjimas globalumo dvasia leidžia jiems priskirti prie „savųjų“, pavyzdžiui, noosferos pranašus Tejarą de Šardeną (Teilhard de Chardin) ir V. I. Vernadskį, nors V. I. Vernadskis apskritai suprato noosferą materialistiškai.“⁹

Njueidžeriai mano, kad jų pasaulėžiūra sintezuoja visą pasaulio religinę patirtį. Tačiau iš tikrųjų tai yra ne daugiau kaip mechaniškas supaprastintų idėjų ir ritualų, pasiskolintų iš įvairių religijų ir filosofinių sistemų, suvienijimas. Okultinės amžiaus pradžios sistemos, pavyzdžiui, J. Blavatskajos teosofija arba Štainerio (Rudolf Steiner) antroposofija, nors ir eklektiškos, vis dar liko sistemomis, jų autoriai mėgino kažkaip sunerti iš visur ištrauktus siūlelius į vieną ryškiaspalvį ir kiek kreivą kilimėlį. NA sąmonė šiuo požiūriu yra dar vienas žingsnis kelyje į nesistemingumą, į entropiją, kuri čia paverčiama beveik principu.

Idėjos, sudarančios „Naujojo amžiaus“ sąmonės pagrindą, visiškai atskiria ją nuo krikščionybės, tačiau tuo pat metu paverčia ją patogiu įrankiu, padedančiu suvienyti visas kitas religijas. Jeigu asmeninis Dievas gali būti tikrai vieno mokymo šaltinis, tai beasmenė mistinė dvasia gali įsikūnyti bet kokių apvalkalu. Beasmenės dievybės idėja leidžia vertinti visas religijas kaip įvairius kelius, vedančius į vieną ir tą pačią mistinę tiesą. Štai ką rašo amerikiečių krikščionių rašytojas:

„Mes matome, kaip pradeda ryškėti naujos, iš esmės okultinės, pasaulinės religijos kontūrai. Ją sudarys krikščionybės, judaizmo ir, galbūt islamo elementai, tačiau jos pagrindas bus rytietiškas misticizmas. Šios naujos pasaulinės religijos atsiradimą paliudys daugelis aiškių liudijimų.“¹⁰

⁹ *Antikristo religija*, p. 160–161.

¹⁰ Swihart P., *The Edge of Death*. S. I., 1978, p. 39.

Taigi jeigu egzistuoja krikščioniškasis pasaulis, krikščioniškoji religija, krikščioniškoji civilizacija, tai galima kalbėti ir apie bendros okultinės religijos, kuri yra labai priešiška krikščionybės atžvilgiu, egzistavimą, o joje, nepaisant išorinio nesistemingumo, yra kur kas daugiau vidinės vienybės, tam tikro vidinio solidarumo negu krikščioniškajame pasaulyje. [...]

3. „Naujojo amžiaus“ šaknys: spiritizmas, teosofija, narkotikų kultūra

Kokios yra NA medžio šaknys? Pirmoji – tai **spiritizmas**, kuris savaimė nėra nieko naujo. Jis egzistuoja nuo senų laikų ir būdingas pačioms primityviausioms religijoms. Spiritizmas – tai tikėjimas tuo, kad mes galime užmegzti kontaktą su dvasių apgyvendintu anapusiu pasauliu ir tam tikru būdu priversti šias dvasias su mumis bendrauti. Yra žinoma, kad JAV ir Europoje užpraeito amžiaus viduryje spiritizmas buvo labai populiarus. Žmonės sukdamo lėkštes, stalus, klausydavosi įvairių stuksenimų – tokiais juokeliais užsiiminėjo net aukštuomenė. Amerikoje labai įžymios buvo dvi seserys Foks, kurių vardai buvo Keit ir Margarita (Kate, Margaretta Fox). Jos gyveno name su vaiduokliais, girdėjo stuksenimą į sienas ir atpažino stuksenusiame kažkokio Čarlzo Rousno (Charles B. Rosna), prieš tai gyvenusio jų name, dvasią. Kažkada seniai jį užmušė, tačiau jis nenorėjo palikti savo gimtųjų namų ir beldėsi į sieną, reikalaudamas bendrauti. Seserys Foks pagerbė senuką, kas pagaliau joms pelnė didžiulį populiarumą. Piligrimai ėjo pas jas pulkais: dvasia išstuksendavo jiems atsakymus į pačius aktualiausius klausimus. Netrukus seserys išmoko išsikviesti ir kitas dvasias. Po dvejų metų jomis taip susidomėjo, kad žymaus cirko savininkas Barnumas pakvietė jas pas save į cirko programą, kur jos ir pasirodydavo su savo pritenkiančiu numeriu – atsakymais į klausimus, užduodamus dvasioms.

Rusijos visuomenėje spiritizmas pasiekė populiarumo apogėjų „sidabrinio amžiaus“ laikotarpiu. Atsivertus bet kurią to meto knygą, galima įsitikinti, kad susidomėjimas buvo visuotinis. Kaip žinome, niekuo geru visa tai nesibaigė.

Antroji „Naujojo amžiaus“ šaknis – **teosofija**, kurią sukūrė išėivė iš Rusijos **Jelena Petrovna Blavatskaja**. Šis reiškinys yra platesnis, jis jungia spiritizmo, hipnotizmo, gnosticizmo, rytietiškę ir egiptietiškę mitų,

okultinių pratimų bei metodų, astrologijos ir ezoterinės antropologijos elementus, taip pat Rytų religijų nuotrupas. Visa tai Jelena Petrovna sujungė savo galvoje ir pateikė viešumai. Jelena Petrovna Gan gimė 1831 m. Rusijoje. Kai jai dar nebuvo nė 20 metų, ją išleido už senyvo generolo Blavatskio, tačiau po dviejų mėnesių jinai jį paliko ir nuo to laiko gyveno viena. Daugiausia ji keliaudavo po Europos šalis ir po Indiją, studijavo įvairias religines filosofijas ir pati pradėjo bendrauti su dvasiomis, o ypač išskyrė iš jų vieną, kuri ją vesdavo ir kurią ji vadino „karaliumi Joanu“. Blavatskaja buvo nepaprastai stora ir garsėjo savo baisiu plūdimumu.

1875 m. kartu su amerikiečių pulkininku **Olkotu (Henry Steel Olcott)** ji įkūrė Teosofų draugiją Niujorke, kurios lyderė buvo iki pat savo mirties 1891 m. Blavatskajos mokymu „naujoji epocha“ buvo siejama su šeštosios rasės, kuri turės išlavėjusią okultinę sąmonę, gimimu (mes – penktoji rasė). Blavatskajos skaičiavimais, „naujoji era“ prasidės tik po 25 tūkstančių metų. Tačiau netrukus „naujosios eros“ pradžios terminai buvo gerokai sutrumpinti. Poros Blavatskaja – Olkotas įpėdiniai buvo kita pora: **Eni Bezan (Annie Besant)** – **Čarlzas Lydbyteris (Charles Leadbeater)** (platoniškas Bezan draugas, buvęs anglikonų dvasininkas, žinomas savo fanatišku homoseksualizmu – netgi atsitiktinis prisilietimas prie moters jam buvo nepakeliamas). Kartu su Bezan jis sudarė keistą porą. Būtent jie nusprendė, kad pasaulis jau pakankamai subrendo „naujajai erai“, ir parengė „Išganytojo“ apsireiškimo koncepciją: budistų laukiamo Budos Maitrėjos (Maitreya) pasirodymo ir antrojo Kristaus atėjimo mišinį. Kartą Indijoje Bezan ir Lydbyteris pasiemė auklėti berniuką, vardu Džidu Krišnamurti (Jiddu Krishnamurti), kurį ir paskelbė būsimuoju Maitrėja arba Mesiju – antrąkart atėjusiu Kristumi. Berniuko tėvas, indas tarnautojas, labai išsigando, kai sužinojo, kad berniukas pateko pas Lydbyterį. Tiesa, suaugęs Krišnamurtis atsisakė savo Maitrėjos vaidmens, ir tai sukėlė sąmyšį. Vėliau, netapęs pasaulio gelbėtoju, jis tapo žymiu mokytoju ezoteriku, sukūrusiu savo „mokyklą“.

Elis Beili (Alice A. Bailey), XX a. pradžioje pradėjusi vadovauti vienai iš teosofinių grupių, pranašavo, kad „naujoji era“ prasidės dvidešimtojo amžiaus pabaigoje. Nikolajui ir Jelenai Rerichams buvo nesvetima „naujosios epochos“ bei jos įkūrėjo Budos Maitrėjos idėja, ir jie dar labiau priartino jos pradžią: pagal jų pranašystes, naujoji epocha

turėjo prasidėti 1936 m. Rerichai visada buvo žinomi dėl savo ypatingo, gana specifinio išvalgumo: Rusijoje tais metais tikrai prasidėjo nauja ir pakankamai baisi epocha.

Užbėgdami už akių, pasakysime, kad dvasinės visuomenės transformacijos idėja tapo ištiso judėjimo – **jaunimo kontrkultūros** – pagrindu. XX a. viduryje Elis Beili pasekėjai atlikinėjo kolektyvines meditacijas, siekdami priartinti „naujosios eros“ pradžią. Šiandien njueidžeriai dažnai griebiasi tokio pobūdžio meditacijų. Viena jų, pavyzdžiui, buvo atlikta 1986 m. gruodžio 31 dieną – tą dieną, kai, pasak Džono Praisio (John Price) pranašystės, turėjo prasidėti „naujoji era“ (kaip vėliau buvo paaiškinta, „Išganytojo“ atėjimui sutrukdė konservatyvūs krikščionys, kurie jam dvasiškai pasipriešino). Kai kurių njueidžerių manymu, „naujoji era“ prasidės tada, kai žmonių, priėmusių šią ideologiją ir medituojančių apie „Išganytojo“ atėjimą, skaičius pasieks tam tikrą kritinę masę.

Taigi teosofija yra dabartinio NA judėjimo pirmtakė. Gana primityvus vakarietiško okultizmo ir rytietišκών sistemų derinys taip pat yra būdingas NA bruožas. Blavatskaja – vienas iš NA kertinių stulpų, jos neiginčijamas autoritetas ir mokytoja. Rusijoje (ir ne tik Rusijoje) šis bruožas perleidžiamas per papildomą NA elementą – Rerichų „gyvąją etiką“ ir Agni jogą.

Dėl Blavatskajos „Slaptosios doktrinos“ pasidarė plačiai žinomas mitas apie **mahatmų** – aukščiausioje hierarchijos pakopoje esančių dvasių (arba paslaptinę būtybių), kurios slapta nukreipia žmonijos istoriją – egzistavimą. Vėliau ši idėja figūravo pačių įvairiausių okultinių bendruomenių mokymuose, pradedant Rerichų pasekėjais ir baigiant satanistų grupėmis bei juodosios magijos būreliais. Artimų paralelių esama tarp teosofijos ir scientologijos: tai kosminiai elementai ir, žinoma, scientologų VT (Veikiančiojo Tetano) sąvoka. „Veikiantysis Tetanas“ – tai praktiškai tas pats kaip teosofinio judėjimo adeptas, tai yra tas, kuris įgavo valdžią, galią ir apsivalymą, leidžiantį jam numirti fiziniame kūne ir gyventi sąmoningą gyvenimą astraliniam kūne.

Okultinės žinios traukia žmogų tuo, kad žada išaukštinti jį iki Dievo būsenos. Vienas žymiausių NA pranašų Deividas Spengleris (David

¹¹ Cit. iš: Marrs T., *Dark Secrets of the New Age: Satan's Plan for a One World Religion*. Westchester, 1987, p. 196.

Spangler) rašo: „Jeigu krikščionys reikalauja atgailos, kentėjimo, savęs išsižadėjimo, tai „Naujojo amžiaus“ pasekėjai – pertekliaus, meilės, individualios ir kolektyvinės gerovės pakilimo“¹¹. Išlaisvindamas savo slaptąsias psichines galias, žmogus išaukština save. Tačiau pereinant į aukštesnius sąmonės lygius, jo raidos programa radikalai keičiasi: jis patiria susiliejamą su beasmene „kosmine sąmone“, kurioje išnyksta savojo „aš“ jutimo ribos. Dėl savo intensyvumo ir gelmės mistinis nušvitimas paverčia savosios asmenybės išsižadėjimą geidžiamu ir lengvu dalyku. Nuo šio momento žmogus pradeda vertinti savąjį „ego“ jau kaip kliūtį, trukdančią jam susilieti su beasmene kosmine sąmone. Todėl po sugrįžimo iš „kosminės sąmonės“ būsenos žmogus paprastai išpučia savo „aš“ iki kosminių mastelių. Pavyzdžiui, Džonas Lilis (John Lilly) laiko save žmogumi, pasiekusiu „aukščiausias sąmonės būsenas... ir grįžusiu iš ten su ataskaita“¹².

Dažnai šis savęs vertinimas perauga į liguistą didybės maniją. Pavyzdžiui, Kijevo gyventojas D. V. Kandyba, patyręs gilų transą, pradėjo vertinti šį įvykį kaip didžiausią apreiškimą planetos istorijoje. Jo manymu, dvasinės Jėzaus, Budos, Krišnos, Zaratustros būsenos yra ne daugiau kaip vienintelės ir didžios Kandybos Sąmonės (sutrumpintai KS) pavieniai atvejai¹³.

Galų gale trečioji NA šaknis – tai **septintojo dešimtmečio narkotinė jaunimo kontrkultūra** ir įvairūs „sąmonės praplėtimo“ eksperimentai, atliekami pasitelkiant hašišą, LSD, meskaliną ir haliucinogeninius grybus, kuriuos vykdė tokie jaunimo stabai kaip Ričardas Alpertas (Richard Alpert) (vėliau Ram Dasas (Ram Dass)), Timotis Liris (Timothy Leary), Oldosas Hakselis (Aldous Huxley), Džonas Lilis ir kiti prestižiškiausiuose JAV universitetuose. Jų įžymusis raginimas: „Įsijunk, prisitaiyk prie vibracijų ir iškrisk lauk“ („Turn on, tune in and fall out“). Eksperimentuodamas su psichodelinėmis medžiagomis, T. Liris pastebėjo, kad jos pažadina paslėptas mistines psichikos galias. Jis nusprendė paskelbti narkotikų vartojimą sakramentu ir sukurti tuo pagrindu „Psichodelinę bažnyčią“. Tačiau besiskaidant psichodeliniam sąjūdžiui, Liris priėjo išvadą, kad narkotikai nėra efektyvi sąmonės transformacijos priemonė ir ėmė vis labiau linkti į rytietišką misticizmą.

¹² Lilly Dž., *Ciklono centras*. Kijevas, 1993, p. 20.

¹³ Žr.: Kandyba D. V., Kandyba V. N., *KS terapijos pagrindai*. Kijevas, 1989, p. 17.

Jo artimiausias kolega Ričardas Alpertas, atlikęs piligriminę kelionę į Indijos ašramus, grįžo į tėvynę kaip guru Ram Dasas ir ėmė plačiai propaguoti rytietišką meditacijos techniką. Šios idėjos taip plačiai paplito, kad prasiskverbė net į krikščionybę. Štai ką rašo katalikų vienuolis Ž. M. Dešanė (J.-M. Dechanet) knygoje „Krikščioniška joga“:

„Kai tik jūs atsisėdate tam tikra poza, jaučiate, kaip jūsų kūnas atsipalaiduoja ir jus pripildo visuotinės palaimos jausmas, nepaprastos ramybės būseną... Malda tampa saldyste ir apima visą žmogų. Žmogus yra atsipalaidavęs ir pasirengęs virpėti, prisilietus Šventajai Dvasiai, priimti ir sveikinti tai, kad Viešpats iš savo malonės palaikys mus esant vertus patirti... visiško pasitenkinimo būseną... Ši būseną viršesnė už bet kokį mąstymą.“¹⁴

NA siūlo visą spektrą tokių supaprastintų „nušvitimo“ metodų; tai primena savotišką dvasinį supermarketą. Štai, pavyzdžiui, ištrauka iš vienos reklaminės brošiūros, skirtos sahadža jogai, kuri žada, kad paslėptų jėgų prabudimas čia „pasiekiamas be pastangų, kokios nors atgailos ar pasninko, ką jau bekalbėti apie ieškančiojo gyvenimą, kupiną savęs išsižadėjimo... Dabar nereikia studijuoti knygų, nereikia mokytis pamokslų, nereikia duoti išmaldos, nereikia įveikti kalnų, nereikia rodyti iniciatyvos. Juk atėjo pasimėgavimo laikas“¹⁵. Indijos žurnalistė Gita Mehta (Gita Mehta) pavadino tokios rūšies mokytojus „Karma-kolos“ agentais, „tirpaus nušvitimo“ pardavėjais¹⁶. „Dvasinio supermarketo“ psichologija leidžia atsitiktiniams lankytojams lengvai pereiti nuo vieno susižavėjimo prie kito, žinoma, kol žmogus patenka į vieną iš totalitarinių sektų, kurios veikia „Naujojo amžiaus“ prekybos sferoje. Tyrinėtojai pabrėždavo, kad kai kurie njueidžeriai keičia savo mistinių kelionių maršrutus beveik kas savaitę: nuo dzen budizmo iki aikido, paskui piramidologija, po to ribefingas (rebirthing, atgimimas) ir holotropinis kvėpavimas ir pan. O permaininga mada paslaugiai sureikšmina vis naują visuotinį njueidžerių pomėgį – tarkime, kristaloterapiją, kuri po

¹⁴ Dechanet J.-M., *Christian Yoga*. N. Y., 1960. Cit. iš: Aleksejev V., Grigorjev A., *Antikristo religija*, p. 47.

¹⁵ Yogi Mahadžan, *Pakilimas*. Toljatis, 1989, p. 85–86.

¹⁶ Mehta G., *Karma-Cola*. N. Y., 1979, p. 117.

¹⁷ Cit. iš: Brasil R. (Ed.), *Not Necessarily the New Age: Critical Essays*. N. Y., 1988, p. 191.

¹⁸ Ram Das, *Grūdai malūnui*. Kijevas, 1993, p. 238.

susidomėjimo blykstelėjimo taip pat pereis į NA sąmonės periferiją. Neatsitiktinai „Naujojo amžiaus“ pasekėjai savo dvasiniams ir mistiniams potyriams aprašyti naudoja seksualinę terminologiją: „Sąmonė, – pastebi Širli Meklein, – tapo mano nauja erogenine zona“¹⁷, o Ram Dasas rašo: „Jūs tampate ir lingamu (falū), ir joni (vagina), tampate ir tuo, kuris įsiskverbia į Dievą, ir tuo, kuris atsiveria Dievui“¹⁸. Prisiminkime, kokie artimi šiam požiūriui į pasaulį yra erotiniai-mistiniai krišnaistų išgyvenimai, atitinkama sektos „Šeima“ praktika arba Radžnišo komunos.

4. Ezoterinė pedagogika ir okultinis žodynas

Literatūroje, skirtoje NA, dažnai pasitaiko informacijos apie kažkokį plataus masto politinį njueidžerių sąmokslą, siekiant užgrobti valdžią visame pasaulyje. Patys njueidžeriai taip pat neretai užsimena apie savo slaptą draugiją, jungiančią svarbiausias politines figūras visame pasaulyje. Nežinia, kiek tokie gandai yra tikroviški, tačiau neabejotina tai, kad NA judėjimas yra labai paplitęs visuose visuomenės sluoksniuose ir gyvenimo srityse. Savo idėjų propagandai „Naujojo amžiaus“ pasekėjai aktyviai naudoja Jungtinių Tautų Organizacijos struktūras, ypač UNESCO. Apie jų įtakos šiai organizacijai mastą kalba tas faktas, kad 1991 m. UNESCO paskelbė Blavatskajos metais.

Njueidžeriai visur atpažįsta vienas kitą ir suteikia vienas kitam paramą. Tokių santykių pavyzdžių galima rasti ir Rusijoje. Prisiminkime atkaklią (iš pirmo žvilgsnio nepaaiškinamą) paramą, kurią Šoko Asaharai ir jo sektai „Aum Šinrikyo“ teikė Olegas Lobovas, tuometinis Saugumo tarybos sekretorius. Priežastys šiek tiek paaiškėjo, kai Lobovo pavaduotojas Vladimiras Rubanovas, skaitydamas pranešimą mokslinėje konferencijoje, pasakė gana būdingą frazę: „Postpravoslaviškos Rusijos nacionalinė ideologija turi būti grindžiama rusiškuoju kosmizmu“¹⁹. Kai jo paklausėme, ar jis nesuklydo kalbėdamas, jis atsakė, kad jo padėtį užimantis žmogus niekada nesuklysta kalbėdamas. (Įsivaizduokime kokį nors to paties rango italų valdininką, kuris pareikštų ką nors panašaus apie „postkatalikišką Italiją“, – manau, kad jis po to neilgai išsilaikytų savo poste.) Tuo tarpu Asahara su savo sinkretiniu mokymu ir zoologine

¹⁹ „Kosmizmas“ su jo „kosminio proto“ ir „planetų dvasių“ garbinimu yra grynai „Naujojo amžiaus“ terminas.

neapykanta krikščionybei taip pat puikiai išsitenka „Naujojo amžiaus“ judėjimo rėmuose.

Njueidžeriai ypač suinteresuoti prasiskverbti į švietimo sistemą. Jie ne tik sukūrė didžiulį mokymo centrų tinklą, bet prasismelkė ir į valstybinę švietimo sistemą. Štai ką rašo vienas jų ideologas:

„Aš esu įsitikinęs, kad kova už žmonijos ateitį turi būti pradėta iš laimėta mokyklos klasėse, mokytojų, kurie teisingai supranta savo kaip naujosios eros šauklių vaidmenį. Mokyklų klasės turi tapti pūvančio krikščionybės lavono ir naujosios sąmonės konflikto arena.“²⁰

Taigi neatsitiktinis dalykas, kad tokia Rusijos njueidžerių sekta kaip „Juniver“ („Univers“) taip stengiasi prasiskverbti į švietimo įstaigas ir įsitvirtinti mokyklose – nors jos lyderis pasižymi aiškiu homoseksualių ir pedofilinių polinkiu. Šis provincijos vaikas Ivanas Gavrilencovas veikia prisidengęs skambiu „užsienietišku“ pseudonimu Žanas Gaveras (Jean Gavert)²¹.

Kita sekta, padėjusi gana daug pastangų, kad prasiskverbtų į Rusijos švietimo sistemą, – „Gyvenimo evoliucijos pedagogika“ (buvęs „Sibiro lopšys“) – įsteigta vieno iš liūdnei pagarsėjusios **valeologijos autorių Tolgato Akbaševo**. Pratęsdamas padavimų apie Šambalą tradiciją, Akbaševas moko apie būsimą žmonių, kurie turi paranormalių okultinių sugebėjimų, karalystę. Prieš šią karalystę neva kils karas, per kurį visi, kurie nepriėmė okultizmo idėjų, bus išnaikinti. Akbaševas skelbia save „šeštosios rasės antžmogiu“ ir savo adeptams iškelia tikslą – „trečios akies“ atvėrimą, aiškiaregystės, telepatijos ir telekinezės, taip pat sugebėjimo gydyti lavinimą. Sektoje egzistuoja griežta pašvęstųjų ir nepašvęstųjų hierarchija.

Kaip ir bet kuriame totalitariniame sąjūdyje, NA yra sava slaptažodžių sistema, pagal kurią njueidžeriai vienas kitą atpažįsta ir pripažįsta, – tai jų bendra kalba, apie kurią aš jau kalbėjau pirmame skyriuje ir kuri spėjo prasiskverbti visur.

Pateiksime kaip pavyzdį keletą žodžių, kuriuos vartoja njueidžeriai – tai vadinamieji „įkrautieji terminai“²².

²⁰ Cir. Iš: Marrs T., *Dark Secrets...*, p. 233.

²¹ Apie Gavrilencovo suviliotus jaunuolius adeptus daug rašė Rusijos spauda.

²² Žr. šio leidimo 2 sk.

Holistinis – visuotinis (pavyzdžiui, holistinė medicina, kuri pretenduoja išgydyti ne atskirus organus, o visą organizmą iš karto; kartu ir visas pasaulis suprantamas kaip vienas organizmas), *transformacija*, *tarpusavio priklausomybė* ar *tarpusavyje susijęs, senoji išmintis* (kuri neva buvo prarasta, o dabar jos ieško ir kažkas atranda), *kosminis laivas Žemė, globalus kaimas, mūsų namai Žemė*. „Naujojo amžiaus“ okultizmu yra prasisunkęs visas ekologinis judėjimas; prisiminkime tokius paplitusius terminus kaip *žemiškasis organizmas, Motina Žemė, dvasios ekologija* ir t. t. Dauguma ekologinių organizacijų priklauso „Naujojo amžiaus“ judėjimui, o jų ideologija pagrįsta pagonybe²³.

Pratęskime mūsų žodyno ekskursiją: *dvasiniai mokytojai, dangiškoji hierarchija, pašvęstieji, gyventojų pertekusi planeta, transcendentinis* („transcendentalinis“), *naujoji sąmonė, planetinė vizija, paranormalūs reiškiniai, naujoji paradigma, naujoji vizija, globalinė grėsmė, scenarijus* (kai Mariną Cvigun areštavo, ji pasakė milicininkams: „Aš parašiau šitą scenarijų, ir jūs jį vykdote“), *Didžioji Baltoji brolija* (žinomas terminas, ar ne tiesa?), *transpersonalinis* („transasmennybinis“, t. y. esantis anapus asmenybės), *naujoji pasaulio tvarka, bendra pasaulio tvarka* ir pan. Visi šie žodžiai persmelkė mūsų kalbą ir mūsų mąstymą. Įvyko *paradigmų kaita*. Anksčiau bolševikai mėgino sukurti savo nuosavą, bendrą kalbą, išnaikinę iš rusų kalbos viską, kas susiję su krikščioniška civilizacija. O dabar netgi naikinti nieko nereikia: nespėję kaip reikiant prisiminti „pamirštų“ krikščioniškų sąvokų, žmonės su džiaugsmu mokosi okultinio žodyno. „Kas nustato kalbą, tas nustato ir mąstymą“ – šis Orvelo (George Orwell) nustatytas dėsnis neabejotinai galioja.

5. Čenelingas; Ramtos ir Lazario kultai

Kokie yra „Naujojo amžiaus“ ideologijos požymiai ir atitinkamai kokios yra jos praktinės apraiškos? Vienas pačių būdingiausių NA požymių vadinamas anglišku žodžiu „**channeling**“, kuris pažodžiui išvertus reiškia „kanalizacija“, – kai kas esą yra kanalas, skirtas pereiti

²³ Išvadą apie „nepakankamą krikščionybės ekologiškumą“ padarė ir autoritetingas Rusijos rašytojas, rašantis kaimo temomis, kovotojas už gamtosaugą Sergejus Zalyginas. Jo manymu, atėjo metas „sukurti naują, šiuolaikinę ir moksliskai pagrįstą (! – A. D.) pagonybę“ (Zalygin S., *Protinga sąjunga su gamta // „Naš sovremennik“*, 1987, Nr. 1).

dvasinėms būtybėms, kurios jame įsikūnija ir per jį kalba, tai yra jis praleidžia dvasines būtybes pro save lyg per kanalą. Šiuo metu rusų kalba leidžiamoje „Naujojo amžiaus“ literatūroje „channeling“ vis dažniau verčiamas kaip „kontaktavimas“, nors šis terminas neviseiškai perteikia njuheidžerių vartojamos sąvokos prasmę.

Čenelingas – tai viena iš spiritizmo atmainų, tačiau „klasikiniame“ spiritizme bendravimas su dvasiomis (tuo tikinčiųjų manymu) vyksta tada, kai dvasia pateikia apie save žinią per kokius nors materialaus pasaulio daiktus: arba judina lėkštelę, arba beldžia į sieną, arba svaidosi kėdėmis. Čenelingu vadinamas „mediuminis“ reiškinys, kai dvasia kalba per ką nors, per kokį nors konkretų asmenį, apsigyvena žmoguje ir per jį kalba, be to, kai pradinį kontaktą užmezga dvasia. Tuo metu paprastai keičiasi žmogaus balso tembras, elgesys, dažnai jis patenka į transą ir paskui neprisimena, kas vyko. Krikščionybėje toks reiškinys vadinamas apėdimu. Skirtingai negu „klasikinio“ spiritizmo mediuminė atmaina, kai susirinkusieji į seansą kviečia, tarkime, Napoleono ar Sokrato dvasią, dvasios, kurios per savo adeptus kalba čenelinge, dažniausiai iki tol nebuvo žinomos. Tačiau svarbiausia, kad jos visai nelinkusios laukti, kol jas iškvies, ir gali apsireikšti asmeniui (angliškai toks asmuo vadinamas „channeler“) bet kuriuo metu, neatsižvelgiant į jo pageidavimą.

Tikriausiai pats žymiausias pasaulyje „čeneleris“ – ponia **Džudi Nait (Judy Z. Knight)**, namų šeimininkė iš Vašingtono valstijos, esančios Ramiojo vandenyno pakrantėje Jungtinėse Valstijose. Į ją įsikūnijo kažkoks „karys“, vardu **Ramta (Ramtha)**, kuris neva prieš 35 tūkstančius metų gyveno Atlantidoje. Magija jis užkariavo pasaulį, paskui tapo mahatma Tibete, o šiuo metu gyvena septinto lygmens danguje, aukščiau už visas dvasias ir dievus. Per misis Nait jis perduoda savo senąją išmintį. Ši išmintis yra stebėtinai paviršutiniška, tačiau pritraukia tūkstančius pasekėjų, kurie moka šimtus dolerių, norėdami „pamatyti“ Ramtą arba pasiklausyti jo apreiškimų. Ramta gali valandų valandas kalbėti per Džudi Nait, jis atsakinėja į klausimus, išdėsto savo požiūrį, skelbia pranašystes. Ponia Nait tuo metu tampa visiškai bevaliu instrumentu dvasios rankose: jos balsas, gestai, elgesys visiškai pasikeičia. Tačiau laisvu nuo bendravimo su Ramta laiku ponia Nait elgiasi visiškai normaliai. Aplink ją susibūrė tikra ramtistų sekta – tipiška totalitarinė „Naujojo amžiaus“ sekta: buvusi namų šeimininkė savo adeptus kontroliuoja labai griežtai.

Kartais Ramta pateikia finansinius patarimus, dėl kurių daugelis žmonių prarado visas savo santaupas. Pavyzdžiui, devintojo dešimtmečio pradžioje jis pareiškė, kad reikia pirkti arabų ristūnus, ir daugelis dėl to stipriai apsvilo nagus. Dar Ramta 1985 m. pranašavo trečiąjį pasaulinį karą, taip pat, kad Turkijoje netrukus bus aptikta gigantiška piramidė, vedanti į Žemės centrą. Šių pranašysčių krachas visiškai nesutrikdė Džudi Nait: netrukus ji perdavė naują Ramtos pranašystę apie globalinę katastrofą ir ilgai lauktą, 1988 m. prasidėsiančią „naująją erą“²⁴. Kaip matome, vežimas nepajudėjo iš vietos.

Ponios Nait tvirtinimu, Ramta pirmą kartą jai apsireiškė 1977 metais. Ji yra kilusi iš baptistų šeimos, domėjosi metafizika ir eksperimentavo su piramidėmis (piramidė, beje, taip pat yra būdingas NA simbolis; įdomu, kad dabar Maskvoje apstu naujų pastatų, ant kurių viršaus pristatytos mažos piramidės). Ir štai vieną kartą ji pamatė savo virtuvėje dvejų su pusės metrų ūgio milžiną ilgū, iki žemės apdaru, kuris save pavadino „Ramta pašvęstuoju“ ir pažadėjo ją išmokyti „pačios giliausios ir pačios teisingiausios“ tiesos. Ramta pasakė, kad Vašingtono namų šeiminingė yra viena jo dukterų, jis atėjęs į pasaulį, kad, naudodamasis jos kūnu, praneštų visam pasauliui naujienas, kurias būtina žinoti.

Tarp šitų naujienų Ramta, pavyzdžiui, praneša, kad neegzistuoja toks dalykas kaip Dievas Teisėjas, kurio niekada neįmanoma patenkinti, kad kaltės pojūtis – tai neteisingas jausmas, o atgaila iš principo yra neįmanoma ir labai kenksminga, esą jokia būdu negalima jaustis kaltam arba atgailauti. „Kiekvienas blogas poelgis, kurį jūs atliekate, išplečia jūsų nuovokumo ribas“²⁵. Tai pagrindiniai „moraliniai“ Ramtos apreiškimai. Ramta taip pat išpranašavo, kad netrukus jis susigrums su Jahve – krikščionių Dievu – ir nugalės jį. Be to, „senasis atlantas“ sakė ir konkretesnes pranašystes – esą netrukus visa Amerika prasmegs vandenyno bangose ir iš jos liks tik šiaurės vakarų Ramiojo vandenyno pakrantės ruožas, tai yra kaip tik ta vieta, kur gyvena ponija Nait. Todėl labai daug žmonių pardavė viską, ką turėjo ir persikėlė į Vašingtono valstiją, kad gyventų arčiau jos ir Ramtos. Jai tai naudinga – kur kas paprasčiau

²⁴ *Not Necessarily the New Age: Critical Essays*, p. 12.

²⁵ Ten pat, p. 192.

²⁶ Neseniai Ramta išplaukė į tarptautinius vandenis: Austrijos pilietė Džiuli Ravel (Julie Ravell) 1993 m. pareiškė, kad dabar Ramta byloja ir per ją.

kontroliuoti sektos narius, kai jie yra šalia. Tačiau „pakeliui“ šie persikraustymai sugriovė daug šeimų²⁶.

Nuolat priversti žmones laikytis vien tik Ramtos „dietos“ pakankamai sunku, todėl Džudi Nait, kuri, pasirodo, šį tą išmano apie marketingą, sugalvojo naują dalyką – „sąmonės labirintą“. Ji pastatė savo žemėje solidaus dydžio labirintą, įėjimas į kurį kainuoja daug pinigų. Žmogui užrišamos akys ir jis ten įleidžiamas; užrištomis akimis reikia nusigauti iki centro. Ten reikalingos kelios gudrybės: vienoje vietoje reikia perkopti sienelę, o kitoje, priešingai, pralįsti po ja, o su užrištomis akimis labai sunku tai nuspėti. Taigi, nieko nematydami ir tik girdėdami kažkokius garsus, kuriuos leidžia kiti po labirintą klajojantys adeptai, žmonės praleidžia ištisas dienas. Neišvengiama tokio laiko leidimo pasekmė būna psichikos sutrikimai. Vakaraus juos iš ten išveda, tačiau, norint vėl įeiti ir nusigauti iki centro, reikia vėl mokėti...

Kitas žymus čenelingo pasaulio personažas – dvasia, vardu **Lazaris**, kuri moko paslapčių, magijos ir meilės mūzų pažinimo. Ji įsikūnijo į **Džeką Perselį (Jack Pursel)**, buvusį prekyautoją meno dirbiniais iš Los Andželo, ir nuo to laiko Perselis sako, kad tarnystė su Lazariu jam yra ne verslas, o „meilės darbas“. Perselis gauna iš savo „meilės darbo“ kur kas daugiau pajamų negu žinomos profesijos atstovės. Pas Lazarį tiesiog plūsta minios žmonių. Norėdamas jo pasiklausyti, dar prieš kelerius metus kiekvienas žmogus turėdavo pakloti po 400 dolerių. Jis rengia dviejų dienų seminarus šeštadieniais ir sekmadieniais, dalyvaujant daugybei žmonių. Vienas toks seminaras atneša Lazario šeiminkui iki 200 tūkstančių dolerių pelno. Norint gauti asmeninę Lazario konsultaciją, reikia laukti eilėje net dvejus metus. Prieš kelerius metus tokia konsultacija kainavo 93 dolerius už valandą. Be to, galima susisiekti su Lazariu telefonu, išleidus tam viso labo 53 dolerius per valandą (neskaičiuojant paties pokalbio vertės). Garso kasetė su Lazario balso įrašu kainuoja 20 dolerių, vaizdo kasetė – 60 dolerių.

Čenelingas yra ypač populiarus tarp amerikiečių: parengti specialūs meditacijos kursai, suteikiantys galimybę pageidaujantiems užmegzti ryšį su dvasiomis vadovėmis. Toks, pavyzdžiui, yra „Silvos sąmonės kontroliavimo metodas“ („Silva Mind Control Method“), kurį išbandė daugiau kaip 6 milijonai amerikiečių.

6. Vidiniai balsai ir psichometodikos, atskleidžiančios „vidinį Aš“; vizualizacija

Kitas būdingas judėjimo bruožas – **tikėjimas vidiniais balsais**. Čia njuעדžeriai suplaka į vieną krūvą įvairiausių pavyzdžius, jie nedaro jokio skirtumo tarp Vakarų krikščionių šventųjų, kurie girdėjo balsus (pavyzdžiui, šventosios Teresės Avilietės arba šventojo Pranciškaus Asyžiečio), Martyno Liuterio, Sokrato ir Hitlerio. Vienas iš mėgstamų pasakojimų – tai Hitlerio istorija apie tai, kaip dar Pirmojo pasaulinio karo metu jis, būdamas jefreiterius, sėdėjo ir valgė iš skardinės troškintą mėsą ir staiga išgirdo vidinį balsą: „Paėjęk 20 metrų į šoną“. Jis su skardine pasitraukė į šoną, atsisėdo, o į tą vietą, kur sėdėjo, tuoj pataikė sviedinys ir visus jo draugus užmušė. Alfredo Alšulerio (Alfred S. Alschuler) knygoje „Vidiniai balsai ir įkvėpti gyvenimai amžių bėgyje“ pateikiamas mokymas apie vidinius balsus įžymybių gyvenime.

Daugelio knygų apie NA mąstymą autoriai tvirtina, kad jas parašė tiesiogiai veikiami dvasių, kurios diktavo jiems tekstus per vidinį balsą. Jau ne kartą minėta NA pranašė Elis Beili savo autobiografinėje knygoje „Slaptasis mokymas“ paaiškino, kad vienas mokytojas, gyvenęs tibetiečių vienuolyne, jai paslaptingu būdu įteikė 19 slaptų laiškų. Elis sako, kad nepakeitė nė vieno žodžio iš to, ką jai davė tibetietis. „Jeigu aš bent kartą būčiau ką nors pakeitusi, jis būtų nutraukęs tą diktavimą, kurį per mane atlikdavo“²⁷. Dažnai šis užrašymas įgauna „automatinio rašymo“ formą. Pavyzdžiui, bestseleriais tapusios Džeinės Roberts (Jane Roberts) knygos, kaip ji tvirtina, buvo parašytos dvasios, vardu Setas (Seth) (įdomu, kad tai yra egiptiečių mirties dievo griovėjo, kurį daugelis okultistų tapatina su šetonu, vardas), kuri vedžiojo jos ranką. Kitais atvejais dvasių įtaka galėdavo pasireikšti ir švelnesnėmis formomis. Pavyzdžiui, fizikas Fritjofas Kapra (Fritjof Capra) taip komentuoja savo įžymiąją knygą: „Kai aš rašiau „Fizikos Dao“, man kartais atrodydavo, kad ją rašau ne aš, o rašoma per mane. Vėlesni įvykiai patvirtino šį jausmą“²⁸.

Dar vienas svarbus NA terminas – „**vidinė erdvė**“, „**vidinis Aš**“. Viena žmogaus užduočių – atverti savo vidinę erdvę ir užmegzti kontaktą su savo „vidiniu Aš“. Skirtingi mokytojai siūlo įvairias metodikas ir technologijas „vidiniam Aš“ išvesti į paviršių, kad per šį aktą įvyktų

²⁷ Prisiminkime Džozefo Smito auksinių plokštelių „vertimą“.

²⁸ Cit. iš: Marrs T., *Dark Secrets...*, p. 86.

pasikeitimas. Visos žmogaus bėdos – iš to, kad jis prarado kontaktą su savo „vidiniu Aš“ ir veikia nuo jo atitrūkęs. Priartėjimas prie „vidinio Aš“ atveda žmogų prie „kosminės sąmonės“, kurioje naujai įgytas „Aš“ išnyksta, susiliedamas su kosminiu universumu. Štai kaip intriguojančiai aprašo šią būseną ypač populiarūs „Naujojo amžiaus“ rašytoja Merilin Fergiuison (Marilyn Ferguson) knygoje „Smegenų revoliucija“ (1979 m.):

„Ego ribų praradimas ir netikėta identifikacija su visu gyvenimu, persmelkiančiu visatą; neįprasti spalviniai pojūčiai; vibracijos; elektros pojūčiai; sąmonės išplėtimo jausmas; baimės, ypač mirties baimės, išnykimas; kleketuojantys garsai; vėjas; išsilaisvinimo nuo fizinio kūno jausmas; gilus įsiskverbimas į daiktų esmę; išsilaisvinimo jausmas; jausmų susimaišymas (sinestezija), kai spalva skamba, o garsas sukuria spalvinius pojūčius; jausmas, kad visi šie išgyvenimai yra vienintelė realybė, o įprasta sąmonė yra tik apgailėtinas tikrosios būties šešėlis.“²⁹

Tiesa, Dž. Lilis, dažnai „įpuldavęs į transą“, galiausiai išgyveno kitokius pojūčius, atskleisdamas savo „vidinį Aš“ ir susiliedamas su kosmosu:

„Aš gulėjau ant grindų tarp dviejų kolonėlių ir klausiausi labai garsios muzikos. Netrukus aš buvau nusviestas į tai, ką aš vėliau pavadinau „kosminiu kompiuteriu“. Aš buvau tiesiog maža programa kažkieno milžiniškame kompiuteryje. Jame veikė gigantiškos jėgos. Per mane tekėjo fantastiškai daug energijos ir informacijos. Niekas joje nebuvo bent kiek panašu į jausmus. Aš buvau apimtas baimės ir panikos. Aš buvau programuojamas kitų bejausmių programų ir dar kitų, esančių aukščiau už pirmąsias. Įeinanti į mane informacija buvo beprasmė. Beprasmis buvau ir aš.

Visas šis kompiuteris buvo pasekmė bejausmio tam tikros rūšies atomų šokio kažkurioje pasaulio dalyje, sužadinto ir išjudinto organizuotų, tačiau beprasmių energijų. Aš keliavau per kompiuterį kaip programa, naudojama kitų programų. Visur aš sutikdavau panašias į mane būtybes, kurios buvo nelaisvos programos tame milžiniškame kosminiame sąmoksle, tame kosminiame energijos ir medžiagų, neturinčių nei prasmės, nei meilės, nei žmogiškųjų

²⁹ Cit. iš: Sire J., *The Universe Next Door*. London, 1988, p. 178.

³⁰ Lilly J., *Ciklono centras*, p. 80.

vertybių, šokyje. Kompiuteris buvo absoliučiai beaistris, objektyvus ir kėlė siaubą. Galutinių išorės programuotojų sluoksnis buvo paties šetono įsikūnijimas, ir vis dėlto jos liko tik programomis. Nebuvo jokios vilties ar šanso, ar galimybės kada nors palikti šį pragarą. Aš patyriau fantastišką, košmarišką kančią, būdamas įdiegtas į šį kompiuterį maždaug tris planetarinio laiko valandas, o iš tikrųjų ištisą amžinybę trukusios kelionės metu.³⁰

NA siūlo daugybę įvairiausių pratimų – nuo iš pirmo žvilgsnio palyginus švelnaus ir „nereliginio“ „neurolingvistinio programavimo“ iki okultinio „Silvos sąmonės kontroliavimo metodo“ ir t. t. Visus šiuos ir į juos panašius metodus vienija bendras tikslas – siekis užmegzti kontaktą su „vidiniu Aš“.

Pateiksime pakankamai tipišką seminaro, surengto Sakramento mieste psichologės Džin Hauston (Jean Houston), aprašymą. Šio seminaro tikslas, kaip ir dera, buvo „vidinio Aš“ atskleidimas. Užduotis buvo tokia: iškelti į paviršių prisiminimus apie visus savo buvusius gyvenimus ir taip prisiminti savo kilmę. Seminare dalyvavo beveik tūkstantis žmonių. „Prisiminkite, kada jūs buvote žuvis“, – garsiai kalbėjo psichologė. Tuomet visi šie šimtai žmonių parpuolė ant grindų ir pradėjo raitytis, plakti uodega, mojuoti plaukmenimis ir tarsi plaukioti vandenyje. Psichologė patikslino: „Atkreipkite dėmesį į visus savo pojūčius tuo metu, kai jūs plaukiate kaip žuvis, įvertinkite, kaip atrodo pasaulis, kaip jūs jaučiate pasaulį, kokius garsus girdite, kokius kvapus užuodžiate, kokį skonį juntate“. Ir susirinkę žmonės tai tikrai pajusdavo. „Dabar jūs išplaukiate į sausumą!“ – garsiai rėkė ji, ir visi „iššliauždavo į sausumą“, nusipurtydami vandenį ir pakeliui prarasdami plaukmenis, kadangi jiems pradėjo augti priekinės ir užpakalinės letenos. „Dabar visavertiškai pajuskite, ką reiškia būti reptilija. O dabar kai kurie iš jūsų pradeda skraidyti, o kiti ima kopti į medžius“. Ir iš tiesų visa salė virto zoologijos sodu, ir ėmė sklįsti įvairūs garsai ir judesiai: vieni kriuksėjo, kiti čiulbėjo, tretį pavirto beždžionėmis ir ėmė sliuogti į medį. Paskui Hauston pasakė, kad laikas pavirsti neolito žmogumi, kuris pamažu praranda apsauginį kailio sluoksnį. Visi pradėjo

³¹ Bliss Sh., *Jean Houston: Prophet of the Possible* // „Whole Life Times“, 1984 spalio/lapkritis, p. 24–25.

kasytis ir draskyti nuo savęs kailį. „Dabar jūs pavirstate šiuolaikiniu žmogumi“, – ir kai visi šiek tiek surimtėjo, ji paskelbė: „Dabar aš noriu, kad jūs žengtumėte kitą žingsnį: išplėstumėte save dar labiau. Jūs turite pasiekti kitą savo evoliucijos pakopą – pavirsti naujaisiais žmonėmis“. Tuomet patalpa virto jau ne zoologijos sodu, o beprotnamiu su šokinėjančiais, klykaujančiais, besivartaliojančiais žmonėmis³¹.

Tokia beprotybė paprastai baigiasi grupiniu ištvirkavimu, kur visi šliaužioja viens ant kito. Tai yra tipiškiausias aprašymas, akivaizdžiai parodantis, kur nuveda „pavirtimo naujuoju žmogumi“ praktika.

Ką tik aprašytas pratimas įtraukė kitą NA elementą: **vizualizaciją**. Okultizme, neopagonybėje ir „Naujojo amžiaus“ psichologijoje vizualizacija apibūdinama kaip „materializacija, pasitelkiant intensyvius vaizdinius“. Njueidžeriai tiki, kad įsivaizduoti vaizdiniai pamažu vystosi tol, kol jie taip ima lemti tikrovę, kad galiausia ir patys tampa realūs.

Ši teorija yra paprasta ir, atrodo, pakankamai įtikinama: gamtos mokslų žiniomis, medžiaga gali pavirsti energija, taigi, daro išvadą njueidžeriai, teisingas yra ir atvirkštinis variantas – energijos pavirtimo medžiaga galimybė (prisiminkime Vikšro iš knygos „Alisa Stebuklų šalyje“ argumentą: „Jeigu yra teisingas tvirtinimas: „Kai aš miegu, aš nevalgau“, tai teisingas ir priešingas tvirtinimas: „Kai aš nemiegu – aš valgau“. Jeigu žmogaus mintys ir dvasia – tai energija, tuomet, pasitelkus tam tikras sąmonės poveikio technologijas arba išlavintą kūrybinę fantaziją, turi atsirasti galimybė ją materializuoti.

Vizualizacija, taip pat kaip ir „Tikėjimo sąjūdžio“ metodai, pagrįsta „pozityvaus mąstymo“ idėja apie kuriamąją žmogaus minties galią: jeigu jūs teisingai naudojate savo mintimis, tai jos gali tapti materialiomis. Būdas pasiekti trokštamą rezultatą – jį įsivaizduoti. Jūsų vidinė erdvė gali materializuotis: jūs turite tinkamai įsivaizduoti viską, ko norite, – ir jūs tai turėsite. Įsivaizduojate žuvį – ir tampate žuvimi; stovite tamsioje gatvėje, laukiate autobuso, įsivaizduojate autobusą – ir jis atvažiuoja.

Žmogus pats susikuria savo realybę. Tarkim, storulis nori tapti lieknu – jam reikia sėstis į fotelį ir kaip reikiant įsivaizduoti save tokiu. Norint tapti turtingam, reikia tik teisingai šito panorėti. Tipiškas „Naujojo amžiaus“ knygos pavadinimas – „Pinigų gavimas ir sąmonės išplėtimas“:

³² *Not Necessarily the New Age*, p. 199.

išplėskite sąmonę – ir pinigai pradės tekėti upeliu. Prisiminkime, kokios panašios yra „klestėjimo teologijos“ idėjos.

Knygoje „Ciklono centras“ (1972 m.) Dž. Lilis pastebi, kad visi daiktai, kuriuos galima įsivaizduoti, jau egzistuoja. Širli Meklein apskritai pasiekia solipsizmą – įsitikinimą, kad visas pasaulis yra tik jos sąmonės vaizdinys. Ji rašo: „Aš sukūriau viską, ką matau, girdžiu, jaučiu, viską, ką myliu, ko neapkenčiu, apie ką svajoju. Aš esu mano Visata... Gali būti, kad Haris (jos buvęs vyras. – A. D.) buvo tik mano iliuzija“³².

7. „Violetinės liepsnos brolija“

Tipiška totalitarinė čenelingo sekta, veikianti Rusijoje ir visiškai tinkanti NA paradigmam, yra „**Universalioji ir triumfuojanti bažnyčia**“ (**Church Universal and Triumphant, CUT**), dar ji vadinama „**Violetinės liepsnos brolija**“ (**Violet Flame**)³³, kurią 1958 m. įsteigė sutuoktiniai Markas ir Elizabet Kler Profet (Marc, Elizabeth Claire Prophet).

Markas tikino, kad neva gavo pranešimą iš „aukštųjų meistrų“ (kitame vertime – „valdovų“) – visų pirma iš kažkokio tibetiečių dvasinio mokytojo, kuris „buvo išaukštintas“ pačioje užpraeito amžiaus pabaigoje. 1973 m. Markas Profetas mirė, ir Elizabet Kler (**Guru Ma**) perėmė vadovavimą sektai į savo rankas. Ji pareiškė, kad „išaukštintieji Didžiosios Baltosios Brolijos (The Great White Brotherhood) meistrai pasiūlė jos velioniuvi vyrui ir jai tapti Dievo pranašais, išleidžiant į pasaulį šventuosius Vandens Eros raštus. Didžioji Baltoji Brolija – tai dvasiniai mokytojai, panaudojantys Guru Ma kaip savo šauklį“³⁴.

³³ Pirmasis šios sekto pavadinimas buvo „The Summit Lighthouse“ („Švyturys viršūnėje“).

³⁴ Cit. iš: Tucker R., *Strange Gospels*. London, 1989, p. 362.

³⁵ Istorinis personažas, vienas iš „mistinių“ XVIII a. avantiūristų (greta Kaliostro ir Kazanovo), tvirtinęs, kad jis gyvena amžinai ir niekada nemiršta.

³⁶ Šios dvasios anksčiau „apsireikšdavo“ Blavatskajai ir kitiems teosofų judėjimo įkūrėjams.

³⁷ Žr., pvz.: Išaukštintasis meistras Sen-Žermenas, *Alchemijos kursas: Savęs transformavimo mokslas. Užrašė pasiuntiniai Markas L. Profetas ir Elizabet K. Profet*. 1994.

³⁸ Cit. iš: Tucker R., *Strange Gospels*, p. 362.

Pagrindinis iš šių vadovų save vadina grafu Sen-Žermenu³⁵, o kiti, pavyzdžiui, yra El-Morija, Kuthumi, Serapis-bei³⁶, Igoris (?) ir Jėzus (!). Pagal Guru Ma aprašymus nupiešti jų portretai (vos nepasakiau: padaryti fotorobotai) – mieli pasteliniai paveikslėliai, vaizduojantys rausvaskruosčius patrauklius jaunuolius milžiniškomis akimis, storais kaklais ir rožinėmis lūpomis. Visi šie personažai yra panašūs kaip dvyniai ir skiriasi vienas nuo kito tik barzdos ilgiu, šukuosenos forma ir galvos apdangalo fasonu³⁷. Ponia Profet, ilgai nesvarstydama, panaudoja savo „dvasinius vadovus“ Biblijai komentuoti. 1977 m. ji rašė:

„Mes matome viską, kas vyksta aplink, paskutiniųjų laikų ženklus, kuriuos Jėzus aprašė dvidešimt ketvirtame Evangelijos pagal Matą skyriuje, leisdamas suprasti, kad priartėjo Žuvų Eros pabaiga, ir jau netrukus pasirodys kylanti Naujosios Eros pasaulio tvarkos saulė.“³⁸

Knygoje „Veidai ir Vienintelis Kelias“, kurią sudaro vien tik El-Morijos „apreiškimai“, yra daugiau kaip šimtas nuorodų į Bibliją. Ponia Profet knyga „Prarastieji Jėzaus metai“, jos žodžiais, yra pagrįsta seniai dingusiais rankraščiais, neseniai atrastais, žinoma, Himalajuose, kuriuose kalbama, kaip Jėzus su karavanu iškeliavo į Rytus, kur mokėsi pas įvairius guru – tiek Indijoje, tiek gretimose šalyse³⁹. Pasak Profetų, Kristus mirė ant kryžiaus ne tam, kad išpirktų mūsų nuodėmes; ši „pagoniška“ doktrina, primygtinai tvirtina jie, neturi nieko bendro su jo žemiškąja tarnyste. Štai ką jiems praneša „Pasiuntiniai“:

„Klaidinga doktrina apie kruvinąją Kristaus auką, kurios pats jis niekada nemokė, išlieka nepajudinama iki mūsų dienų kaip pagoniško ritualo, kurį seniai atmetė Dievo Žodis, reliktas. Dievas Tėvas nereikalavo nei savo Sūnaus Jėzaus Kristaus, nei kokio nors kito Kristaus įsikūnijimo aukos kaip atpirkimo už pasaulio nuodėmes.“⁴⁰

³⁹ Prophet E. C., *The Lost Years of Jesus*. Malibu, Calif., 1984. (Rusų kalba: Pofet E. K., *Prarastieji Jėzaus metai*. 1997).

⁴⁰ Profet M. L., Profet E. K., Aukštųjų meistrų pranešimai: ištarto žodžio mokslas. Maskva, 1996, p. 132. (Anglų kalba: Prophet M. and E. C., *The Science of Spoken Word*. Colorado Springs, 1974, p. 73.)

⁴¹ *Tenets of Church Universal and Triumphant*. Church Universal and Triumphant, S. I., 1975, p. 1.

⁴² „Summit University“, viena iš CUT verbavimo struktūrų.

Kaip ir daugelis sektų, CUT savo tikėjimo mokyme vartoja kai kuriuos bibliinius ir krikščioniškus terminus, tačiau pats jų turinys neturi nieko bendra su krikščionybe:

„Mes pripažįstame ir garbiname vienintelį aukščiausiąjį Dievą, dangaus ir žemės Sutvėrėją, ir Dieviškosios liepsnos individualizaciją, dalyvaujant AŠ ESU, kaip AŠ ESU, KAS ESU, gyvenimo šaltinį kiekvienai individualiai sielai. Mes skiriame savo ištikimybę Žodžiui, kuris tapo kūnu, esančiu vienos prigimties su Tėvu, amžinuoju Logosu, kuris yra Visatos Kristus, individualizuotas kaip Kristizuotasis (! – A. D.) Dievo sūnų bei dukterų ir Dievo vaikų Aš.“⁴¹

Kaip ir bet kuri „Naujojo amžiaus“ sekta, CUT jungia daugelio pasaulio religijų nuotrupas. Štai reklaminės sektos literatūros pavyzdėlis:

„Samito Universitetas⁴² yra remiamas Budos Gautamos. Jam teikia pagalbą... Pasaulio Mokytojai, Jėzus ir Kuthumi. Samito Universiteto mokytojai – tai individualusis dalyvaujantis AŠ ESU, išaukštintieji valdytojai ir pasiuntiniai... Štai kai kurių siūlomų kursų pavadinimai: „Kosminio Kristaus ir planetinio Budos sąmonė“, „Šventraščiais pagrįstas Motinos Marijos Rožančius, skirtas Naujajai erai“ ir „Meditacija Naujosios eros vaikams pradėti“.“⁴³

Labai daug ką CUT skolinasi iš animizmo, pvz., tikėjimą, kad dvasios gyvena negyvosios gamtos elementuose. Vienas iš pavyzdžių – saulė:

„Mūsų saulė – tai didžiulis veiklos telkinys, jis surenka į vieną židinį Kūrėjo Saviraišką visuose Dvasios ir Materijos lygmenyse, o yra valdomas bei sudvasinamas Helijo ir Vestos, aukščiausių Dievybės atstovų šioje pasaulių sistemoje.“⁴⁴

Kaip ir dauguma okultinių sistemų, CUT daro aiškų skirtumą tarp Jėzaus ir Kristaus. „Universalioji Bažnyčia – tai universali Dievo sąmonė“. Jėzus tiesiog turėjo tokią sąmonę, tačiau lygiai tokią pačią sąmonę gali įgyti bet kuris žmogus. Maža to, Markas ir Elizabet Profetai tvirtino, kad Jėzaus garbinimas – tai erezija, kurią platina puolę angelai:

„Absoliučiai nepatenkinti tuo, kad jie sukėlė planetos išprievartavimą, puolę angelai iškėlė sau tikslą indoktrinuoti

⁴³ Cit. iš: Hunt D., *The Cult Explosion*. Irvine, Calif., 1980, p. 153.

⁴⁴ Prophet M. and E. C., *Climb the Highest Mountain*. Los Angeles, 1975, p. 332.

⁴⁵ Ten pat, p. 71.

žmones... Taigi, kai ateis Kristus, siekdamas išgelbėti jų sielas nuo pražūties, jie jau negalės atpažinti jo kaip savo pačių Dieviškos tapatybės archetipo ir tos misijos, kurios jie negalėjo įvykdyti, pavyzdžio. Jie arba visiškai jį atmes, arba pradės garbinti jo asmenį, kaip kažką, kas gali jiems padaryti tai, ką jie turi teisę padaryti patys sau.⁴⁵

Sektos doktrinos dalis yra „pozityvaus mąstymo“ elementai (taip pat kaip ir „klestėjimo teologijoje“). Profetai daug kalba apie ištarto žodžio galią ir apie tai, kad žmonės turi valdžią ir galią įsakinėti Dievui. Visą, ko norima, galima paversti realybe, pasitelkus vizualizacijos metodą.

Sektos narius verčia visiškai atsiriboti nuo juos supančio pasaulio, be to, adeptams pareikia, kad izoliacija – tai neišvengiamas „asmenybės restruktūrizacijos“ elementas, būtinas išgyventi. Tai ypač akivaizdu Samito universitete, kuris įsikūręs Santa Monikos kalnuose Kalifornijoje ir kuriame yra dėstomas sektos tikėjimo mokymas. Sektos nariams praktiškai buvo draudžiama bendrauti su visu pasauliu ir netgi kalbėti apie praeitį. Visi privalėjo paklusti smulkiai parengtam elgesio kodeksui. Visi šie metodai kartu su didėjančia eschatologine isterija paverčia adeptų sąmonės kontroliavimą ypač efektyviu.

Dar neseniai sekta, turėjusi dešimt stambių mokymo centrų, daugiau kaip šimtą grupių įvairiuose Amerikos miestuose ir skyrius daugiau kaip 60 kitų šalių, nuo Ganos iki Švedijos, vis labiau traukėsi į apokaliptinį izoliacionizmą. „Aukštieji valdytojai“ kartkartėmis pranešdavo Guru Ma apie neišvengiamai greitai prasidėsiantį branduolinį karą, kuris turi sunaikinti visą žmoniją, išskyrus saujelę „išrinktųjų“, susirinkusių reikiamoje vietoje. Taip buvo įsigytas milžiniškas žemės sklypas (Royal Teton ranča) Montanos valstijoje JAV šiaurės vakaruose, greta Jeloustouno nacionalinio parko, kur sektos nariai išrausė daugybę požeminių bunkerių ir slėptuvių. Aplinkosaugininkai pradėjo skelbti pavojų, ir tai gerokai sugadino sektos įvaizdį. Turėjo jie rimtų nemalonumų ir su policija, ne be pagrindo įtarinėjusia, kad sekta sukaupe didelį ginklų kiekį.

Daug teisminių ieškinių, kuriuos sektai pateikė jos buvę nariai, rimtai pakenkė finansiniam CUT potencialui. Adeptų skaičius pradėjo mažėti,

⁴⁶ Šiame skyriuje pateikta daugelis idėjų, apie kurias kalbėjo profesorius Ogordas viešose paskaitose.

ir dalį žemės sklypų teko parduoti. 1997 m. Elizabet Kler Profet buvo priversta pripažinti, kad serga Alchaimerio liga, o 1999 m. sausio 1 d. ji paskelbė, kad per metus atsistatydins. Netrukus sektos būstinėje užvirė žiauri užkulisinė kova dėl pareigų perimamumo ir vadovaujančių postų CUT tarp Profetų vaikų ir aukščiausių sektos funkcionierių.

Beje, Rusijoje sektos narių skaičius bei įtaka ir toliau didėja, leidžiamos vis naujos Profetų knygos. Vis dažniau į Šv. Ireniejaus Lioniečio centrą kreipiasi žmonių, nukentėjusių nuo sektos, giminės ir artimieji.

8. Reinkarnacijos reinkarnacija⁴⁶

Kitas svarbus NA pasaulėžiūros elementas – tikėjimas **reinkarnacija**, sielų persikėlimu. Šią idėją, kaip žinome, galima aptikti ir indiškose kilmės religijose – budizme, induizme, džainizme. Tačiau tas sielų persikėlimas, kurį randame okultizme, neturi nieko bendra su klasikiniu budistiniu ar induistiniu sielų persikūnijimu (reinkarnacija). Rytų religijose sielų persikėlimas – tai neatsiejama *sansaros* (šis terminas, išvertus iš sanskrito, paraidžiui reiškia „perėjimą (per naują įsikūnijimą)“) dėsnio dalis. Sansara dažniausiai lyginama su malūno ratu, kuris sukasi tiek, kiek teka upė, tai yra amžinai. Rato mentė panyra į vandenį, pereina per jį, iškyla į paviršių, o paskui viskas kartojasi iš naujo – ir taip iki begalybės. Induizmo ir budizmo išvalgose mes amžinai mirštame ir gimstame, kad gyventume. Sansara ir iš jos išplaukianti reinkarnacija – tai žmonijos prakeiksmas. Mes būsime gyvenime esame atsakingi už tai, ką darome šiame, ir šiai grandinei nėra galo. Tai, kas mes esame dabar, nulemia mūsų buvę persikūnijimai. Gailėti kenčiančio žmogaus nėra už ką: jeigu jam kas nors atsitiko, vadinasi, jis kažką bloga padarė praėjusiame gyvenime ir yra už tai atsakingas. Vieną kartą padarytas blogis jau niekada nedingsta iš pasaulio kaip ratilai, atsirandantys vandens, į kurį nukrito akmuo, paviršiuje sklinda dar ilgai po to, kai akmuo nusileido į jūros dugną.

Kartą aš susitikau su vienu budistų lama, kuris aktyviai atidarinėjo misijas Rusijoje. Jo vardas Ole Nidas (Ole Nidal), jis yra danas. Lama pasakė: neverta gailėti penkiamečių mergaitės, kurią išprievartavo jos dėdė (toks nusikaltimas tuomet sukrėtė visą Daniją). Vadinasi, praeitame gyvenime ji pati buvo dėdė ir išprievartavo savo dukterėčią; nieko nepadarysi, būsime gyvenime jai labiau pasiseks, o štai dėdė prievartautojas pats taps mergaite. Štai tokia baisi sistema. Šį priežasties

ir pasekmės dėsnį jie vadina *karma* (vienas iš dažniausiai dabar vartojamų žodžių). Pats žodis reiškia „veiksma“; mūsų „karmistai“ labai mėgsta apaštalo Pauliaus žodžiais pagrįstą priežodį „ką pasėsi, tą ir pjausi“: esą, ką pasėjome praeitame gyvenime, tą ir pjauname šiame.

Rytų religijų išpažinėjai, jeigu yra iki galo nuoseklūs, atmeta bet kokią labdarą, iš esmės tik kenkiančią žmogui. Žinomas vokiečių sektų tyrinėtojas Fridrichas Hakas (Friedrich Haak) (dabar jau miręs) pasakojo tokią istoriją. Kartą jis su žinomu Indijos guru ėjo Kalkutos gatve. Pakeliui jiems pasitaikė elgeta, atrodęs toks ligotas ir nelaimingas, kad tai krito į akis netgi tokioje šalyje, kur galbūt vienam žmogui tenka daugiausia elgetų. Hakas išsiėmė iš kišenių viską, ką turėjo, ir atidavė vargšeliui. Guru (beje, labai turtingas žmogus) atlaidžiai nusijuokė. „Keisti jūs žmonės, krikščionys, – pasakė jis. – Davęs elgetai pinigų, tu tik pakenkei jam. Savo kančiomis jis naikino savo blogą karmą. Dabar jis galės palengvinti savo kančias, tačiau jo bloga karma vis tiek liks su juo, ir jis bus priverstas toliau „atidirbinėti“ ją kitame persikūnijime. Žinok, kad tavo dėka jo kitas persikūnijimas bus kur kas blogesnis negu būtų galėjęs būti...“

Tačiau, remiantis rytietiškomis religijomis, gera karma nėra kiek ne geriau, negu pikta, bloga karma: ji dar labiau mus pririša prie sansaros rato. Net jei sukausčiusi jus grandinė padaryta iš aukso, ji vis tiek grandinė. Visą gyvenimą kūrėme gerį, darėme gerus darbus – na, kitą kartą įsikūnysime brahmano šeimoje. O kas po to? Vis tiek padarysime ką nors blogo, nusirisime žemyn. Rytų religijos siūlo įvairius išsiveržimo iš šito rato, iš šio košmariško verpeto variantus. Svarbiausia – tapti nešališku, atsiriboti nuo gėrio ir blogio, dar esant gyvam pasiekti nebūtį. Tada kančių ratas sustos.

Baisi ir absoliučiai nepriimtina krikščioniui sistema... Tuo tarpu teosofai reinkarnacijos idėjai suteikė savo ypatingą prasmę.

Teosofija – tai antrosios XIX a. pusės produktas, kai smarkiai paspartėjo mokslo ir technikos raida, pergalingai žygiavo kapitalizmas, sukeldamas tam tikrą visuotinį optimizmą (viskas bus gerai, mokslas greitai viską nugalės, ir prasidės naujas laimingas gyvenimas).

Žiulio Verno herojai atvyksta į negyvenamą salą, sukuria joje idealios visuomenės ląstelę ir pradeda ten viską sprogdinti ir perdarinėti, statyti elektros pastotes ir keisti upių tėkmę iš pietų į šiaurę arba atvirkščiai.

Galiausiai pati sala išleikia į orą, bet tai nesvarbu, tai atsitiktinumai, svarbiausia – galų gale mokslas viską perpras, perdarys ir padarys geriau, negu buvo.

Neatsitiktinai atsirado evoliucinės Lamarko ir Darvino idėjos, kurios tada buvo ypač populiarios: viskas evoliucionuoja, viskas eina į gera, viskas nuo žemesnės pakopos kyla į vis tobulesnę.

Teosofai negalėjo išsiversti be to amžiaus idėjų; jų dvasinis mokymas įgavo evoliucinę prasmę. Reinkarnacijos idėja pavirto evoliucijos idėja: ratas nugrimzdo į Letą, o vietoj jo atsirado kopėčios. Tačiau tai ne Jokūbo kopėčios, kuriomis aukštyn ir žemyn laipioja angelai, o procentų kaupimo skalė už nuopelnus, dėl kurių žmogus kiekviename persikūnijime užkopia vis aukščiau ir aukščiau.

Vietoj košmariško rato sukimosi atsirado evoliucinis judėjimas aukštyn – tam tikra liberalaus rinkos kapitalizmo apraiška religiniame gyvenime. Mes kaupiamo nuopelnus, darome gerus (teosofų supratimu) darbus, įgyjame naudingų (okultinių) žinių. Kartu mes kuriame sau gerą karma ir kitame persikūnijime atsiduriame gerokai palankesnėse sąlygose. Kitaip tariant, savo gyvenime žmogus gali padaryti naudingą investiciją, o kituose gyvenimuose gauti kapitalo procentus. Karma daugiau nebėra grandinė arba našta, prikaustanti mus prie blogio arba iliuzinio materialaus pasaulio, o virsta maloniu eksperimentu, investuojant kapitalą, siekiant gauti maksimalius procentus. Religija virsta religine bankų sistema. Čia įdomus momentas, palyginus su populiariai tuo metu suprantama evoliucijos teorija: tada paprastai buvo manoma, kad evoliucija vyksta dėl įgytų teigiamų savybių. Gyvūnas prisitaikė, išmoko ką nors daryti – taip jam pavyko išgyventi, o jo palikuonys jau skyrėsi nuo kitų individų palikuonių šiomis paveldėtomis savybėmis. Dėl to per daugelį tūkstantmečių vyksta evoliucija, perėjimas nuo vienos rūšies prie kitos. Tarkime, šuns, išmokusio gaudyti peles, palikuonys išgyvens, o visi kiti šunys numirs iš bado ir galų gale taps katėmis. Aš, žinoma, supaprastinu, tačiau esmė būtent tokia.

XIX a. pabaigoje žmonės ėmė suprasti, kad čia kažkas ne taip. Jeigu, tarkime, aš išmokau kinų kalbą, tai visai nereiškia, kad ją mokės mano vaikai arba kad jiems bus šiek tiek lengviau jos mokytis – tai yra įgytos savybės neperduodamos palikuonims. Tikėjimas evoliucija ėmė strigti.

Tuomet Blavatskajos mokinė Eni Bezan pasiūlė savo versiją: įgytos savybės neperduodamos paveldimumu, tačiau jos perduodamos kitame persikūnijime. Jos paveldimos taip, kad jeigu, tarkime, aš dabar moku kinų kalbą, tai kitame įsikūnijime galbūt tapsiu kinų imperatoriumi. Tokia įvadinė schema: ne biologinė evoliucija, o evoliucija per sielų persikėlimą, reinkarnacinė evoliucija. Šio didžiojo „mokslinio“ atradimo įvertinimo galima čia nesiūlyti...

Svarbu suprasti, kad tokio tipo reinkarnacijos samprata sudaro visų šiulaikinių okultinių sistemų pagrindą. Tai ne rytietiška – pesimistinė, iškenčėta – reinkarnacijos idėja, kurią mes randame budizme arba induizme, o keistas hibridas iš visų įmanomų (dažnai logiškai nesuderinamų) religinių sąvokų nuotrupų ir kapitalistinės bankų sistemos.

Njueidžeriui tarpusavyje susiję dalykai yra praėję gyvenimai ir „vidinio Aš“ atskleidimas: norint atskleisti savo „vidinį Aš“, reikia užmegzti ryšį su praeitais gyvenimais, o tam reikia išmokti naudotis vizualizacija. Visi šie elementai glaudžiai tarpusavyje susiję. Galima tik priminti, kad reinkarnacijos idėja padeda pagrįsti amoralumą, kuriuo remiasi NA mokymas. Bet kokia pagalba kenčiančiam žmogui aprioriškai atmetama. Dvasia Ramta, pavyzdžiui, moko: „Kiekvienas, kuris badauja arba kenčia, pats pasirinko savo patirtį (pagal karmos dėsnį), palikite juos vienus ir leiskite jiems vystytis pagal jų pačius norus ir poreikius“⁴⁷.

Karma ir reinkarnacija, njueidžerių supratimu, pateisina net žmogžudystę. Štai, pavyzdžiui, dialogas su tuo pačiu Ramta: „Taigi tu teigi, kad žmogžudys, iš esmės, nedaro nieko baisaus? – Tai tiesa... Nužudytasis vėl sugrįš (dėl sielų persikėlimo). Gyvenimas amžinas, jis tęsiasi. Aš nejaučiu pasibjaurėjimo šiuo aktu. Aš jį išisąmoninu, aš esu aukščiau už jį“⁴⁸.

Bet juk ir „Bhagavad-Gitoje, kokia ji yra“ Krišna liepia Ardžunai naikinti savo giminaičius todėl, kad tokia jų karma. Ir žvėriškos sektos vadovas Čarlzas Mensonas siūsdavo savo adeptus vykdyti ritualines žmogžudystes, teigdamas, kad viskas, kas jo sukurta, atitinka karmos dėsnį.

9. Kristalai, brangakmeniai, piramidologija, „Naujojo amžiaus“ muzika ir kt.

⁴⁷ *Not Necessarily the New Age*, p. 348.

⁴⁸ Ten pat.

Kitas NA elementas – visuotinis **susidomėjimas kristalais ir brangakmeniais**, prasidėjęs aštuntajame dešimtmetyje. Njueidžeriai mano, kad kristalų energija gali išgydyti įvairias ligas. Kristalai padeda žmogui susikoncentruoti, kadangi juose yra tam tikra pozityvi vidinė energija. Kristalai pasižymi gydomosiomis galiomis ir atskleidžia vidinį pasaulį. Egzistuoja ypatinga kristalų magija, kuria tiki njueidžeriai. Pavyzdžiui, žurnale „Taim“ („Time“) buvo išspausdintas straipsnis apie moterį, turėjusią kristalinę stebuklingą lazdelę ir ja išsigydavusią nuo įvairių ligų. Bet kurioje „Naujojo amžiaus“ parduotuvėje (Maskvoje, pavyzdžiui, tai yra „Kelias į save“ metro stotyje „Beloruskaja“) matomoje vietoje būna kristalų skyrius. „Kai jūs medituojate, kristalas yra būtinas jūsų meditacijos elementas, ir jūs pamatysite, kad jūsų meditacija taps kur kas efektyvesnė“, – standartiškai tikina „Naujojo amžiaus“ mokytojai. Kristalų energija, praneša jie jums, susidaro iš „subtilių vibracijų“, o mūsų kūnas taip pat sudarytas iš vibracijų, atitinkančių ligas, ir vibracijų, kurios atitinka sveiką būseną. Kristalų vibracijos pertvarko mūsų kūno vibracijas, išvaduoja jį iš ligos ir leidžia jam pasveikti.

Kitas būtinas elementas, norint atpalaiduoti visą kristalų potencialą, – tai kristalinė švytuoklė, kurią jūs laikote rankoje ir verčiate suktais žvilgsniu, nejudindami rankos, iš pradžių pagal laikrodžio rodyklę, po to į priešingą pusę. Yra ir „trečiosios akies“ atvėrimo pratimas, kuris vadinasi „širdies centro pratimu“. Trečioji akis – tai energijos, kuri yra kaktos viduryje, centras: tuo metu, kai jis atsiveria, žmogus įgyja sugebėjimą labiau susikaupti, sustiprėja jo mąstymo originalumas ir pagerėja įvairūs fiziniai duomenys. Sujungus tai su atvira širdim, atsiranda didelė išmintis, kaip teigia šio ilgo (trunkančio 40 dienų) pratimo kūrėjai. Prieš akis reikia laikyti didelį krištolinį rutulį, palengva jį nuleisti iki savo bambos lygio, maždaug penkiais centimetrais žemiau, ir atidžiai žiūrėti į jį, nuolat užduodant sau klausimą: „Kas aš toks?“ Per 40 dienų laikotarpį laikas, skiriamas šiam meditaciniam pratimui, vis ilgėja.

Kristalai – tai ne vieninteliai šventi daiktai, naudojami NA, jų sąrašas labai ilgas, jame esama tokių dalykų kaip tibetietiškai varpeliai, egzotiškos žolelių arbatos, skandinaviškos runos, saulės energija, spalvotos žvakės (vadinamoji chromoterapija). Kai kurie NA mokytojai prekiauja

⁴⁹ Žr. taip pat p. 170–171, 183, 576, 715, 753.

brangakmenių antpilais, kurie, kaip manoma, turi gydomųjų savybių. Pavyzdžiui, smaragdą puodelyje užpila vandeniu, pastato saulės atokaitoje arba Mėnulio šviesoje esant pilnačiai ir pardavinėja šį „smaragdinį buljoną“.

Dar viena NA „šventoji forma“ – tai **piramidė**. Egzistuoja netgi „Naujojo amžiaus“ piramidologijos mokslas: egiptietišku piramidžių studijavimas ir naujų piramidinių konstrukcijų kūrimas, siekiant sustiprinti meditacines vibracijas. Kaip jau minėta, vargu, ar atsitiktinis dalykas yra tai, kad Maskvoje pastaruju metu visur atsirado piramidžių⁴⁹.

Taip pat egzistuoja ir „Naujojo amžiaus“ muzika. Ji rašoma įvairiais stiliais, tačiau pats žinomiausias iš jų – meditacinė, išėsta, mieguista muzika, suderinta su paukščiukų čiulbėjimu, banginių mūkimu, vilkų staugimu, svirplių čirškimu už krosnies, vėjo ūžimu, krioklio riaumojimu ir pan. Nors dauguma žmonių, kurie jos klausosi, nėra NA gerbėjai, patys njuetidžeriai žiūri į ją pakankamai rimtai, laikydami ją religiniu vyksmu. Kaip jie rašo, pagrindinis NA judėjimo principas – tai, kad viskas yra vibracija. Ji yra dieviškoji energija aum, kuri neleidžia pasauliui sugriūti. Tikrąją autentišką NA muziką sukuria tie, kurie atranda kelią, leidžiantį susilieti su Didžiuoju Aum arba OM, kurie sugebėjo įsismelkti į šią vibraciją ir per muziką pasiekė aukščiausiąją sąmonę. Klausytojas taip pat bus atvestas į aukščiausiąją sąmonę, kuri padės jam pagyti.

NA muzika pirmą kartą buvo išleista į rinką 1964 m., kai Tonis Skotas (Tonny Scott) įrašė plokštelę pavadinimu „Dzen meditacijos muzika“. Po kelerių metų pasirodė roko opera „Plaukai“ („Hair“), atnešusi NA nepaprastą populiarumą. Joje nėra nuoseklus turinio, tačiau yra svarbiausias dalykas – skelbiamas Naujosios eros atėjimas.

10. Širli Meklein ir „Džonatanas Livingstonas Žuvėdra“

Pati žymiausia NA pranašė – Holivudo aktorė Širli Meklein (Shirley MacLaine). Visame pasaulyje milžiniškais tiražais pardavinėjamos jos knygos, kuriose pasakojama jos dvasinių paieškų istorija, apie tai, kaip ji pradėjo abejoti krikščionyste ir apie susitikimą su žmonėmis, kurie tikėjo reinkarnacija. Ji taip pat tuo patikėjo ir pagaliau patyrė išėjimą iš savo kūno; tasai pojūtis pakeitė visą jos gyvenimą.

„Aš tylėjau, aš nenorėjau galvoti, aš visų pirma norėjau pailsėti. Kažkoks glitus gumulas pradėjo kilti mano gerkle. Aš atidžiai stebėjau mirguliuojančią žvakę. Mano galva buvo labai lengva, aš fiziškai

pajutau kažkokį tunelį, atsivėrusį mano prote. Jis pamažu didėjo, virsdamas grynosios erdvės urvu, kuris buvo atviras ir kuriuo buvo galima judėti.

Aš nejutau jokių minčių – ir tai buvo visiškai fizinis pojūtis. Žvakės liepsna pamažu ištirpo mano proto erdvėje ir aš pajutau, kad pati virtau ta liepsna. Aš neturėjau nei rankų, nei kojų, nei kūno, nei fizinės formos, aš tapau erdve, esančia mano prote. Aš jaučiau, kad pati skrendu į šitą erdvę, užpildau ją, aš kylu į orą, plaukiu, išslystu iš savo kūno ir galiausiai pradedu sklandyti.

Mano proto arba mano sielos dvasia, kaip tai bepavadintum, kabarojosi vis aukščiau ir aukščiau erdvėje, aš jau galėjau regėti kalnus bei peizažą po manimi ir supratau, kad regiu visa tai šiandien. Prie mano dvasios buvo pritvirtintas plonas įtemptas sidabrinis raištelis, nors ir buvo pritvirtintas prie kūno bei siekė mano sielą ar protą, kaip tai bepavadintum. Tačiau tai nebuvo sapnas – ne, aš buvau visiškai sąmoninga. Panašu, kad aš buvau tokia sąmoninga, kad net nenorėjau užskristi pernelyg aukštai.

Aš buvau visos sąmonės ir nenorėjau nuplaukti per daug toli nuo savo kūno. Aš visiškai tiksliai jutau savo ryšį su juo. Ką aš jutau visiškai aiškiai, – tai dvi formas: savo kūno formą apačioje ir savo skraidančios dvasios formą. Aš buvau vienu metu dviejose vietose ir tai visiškai suvokiau bei priėmiau. Tuo metu, kai skraidžiau, aš suvokiau aplink save kažkokią vibracinę energiją. Aš jos nemačiau ir negalėjau matyti, tačiau jutau kažkokį naują jos jutimo jausmą. Tai buvo panašu į kažkokį naują matą ar naują suvokimą. Tam tikru būdu tai neturėjo nieko bendra su girdėjimu ar matymu, kvapo, skonio ar lytėjimo pojūčiais. Aš negalėjau pati to aprašyti, tačiau žinojau, kad ten buvau fiziškai. Ir vis dėlto aš žinojau, kad mano kūnas buvo po manimi.⁵⁰

Meklein knygoje gausu tokių keistų aprašymų. Nuo to laiko aktorės gyvenimas, pasak jos, pasikeitė, o jos pasakojimai apie šias permainas pavertė ją NA judėjimo pranaše. Jau kaip pranašė ji parašė dar keletą knygų, kurios tapo labai populiarios ir patekdavo į bestselerių sąrašus.

⁵⁰ MacLaine Shirley, *Out on a Limb*. W. Y., 1983, p. 332–333.

Kita knyga – iš esmės „Naujojo amžiaus“ biblija – tai **„Džonatanas Livingstonas Žuvėdra“ („Jonathan Livingston Seagull“)**, kuri, pasak jos autoriaus Ričardo Bacho (Richard Bach), buvo jam padikuota kažkokios būtybės, kuri jam apsireiškė paukščio pavidalu. Ričardas Bachas tvirtina, kad tai buvo tipiškas čenelingo atvejis – jis buvo būtent tas kanalas, per kurį paukščio pavidalo būtybė pranešė jam tekstą, o jis tik jį užrašė. Ši knyga buvo labai populiari ne tik Vakaruose, bet ir Rusijoje netgi tais senaisiais Brežnevo laikais ir susilaukė daugelio mėgdžiojimų.

11. Maitrėja-Antikristas ir naujosios pasaulio tvarkos atėjimas

Nepaisant visų išorinių sektų bei grupių, priklausančių „Naujojo amžiaus“ judėjimui, skirtumų, jos turi bendrą filosofinį pagrindą. Jis prasideda nuo tikėjimo dabar ateinančia naująja era. Klasikinė „Naujojo amžiaus“ knyga yra Roberto Miulero veikalas „Naujasis sukūrimas“ (Robert Mueller, „The New Genesis“), kuriame 2000-ieji metai skelbiami pirmaisiais „naujos pasaulinės tvarkos“ („Naujojo amžiaus“ terminas) metais – gyvenimo šventės, taikos eros atėjimo, aukso amžiaus, pirmojo pasaulinės harmonijos ir žmogiškosios laimės atėjimo metais. Apskritai „Naujasis amžius“ savo įvairiais pavidalais nevengia nustatinėti tikslių datų. Mes tai matome „Naujojo amžiaus“ paradigmai akivaizdžiai priklausančiose sektose, tokias kaip „Baltoji brolija“, „Paskutiniojo testamento bažnyčia“ (visarijoniečiai) ir daugelis kitų, kurios skelbė naujosios tvarkos įsigaliojimo terminus.

Dar vienas judėjimo pranašas, Čikagos universiteto meno istorijos profesorius **Chosė Argelesas (Jose Arguelles)** išleido knygą „Majų faktorius: Kelias anapus technologijos“ („The Mayan Factor: Path Beyond Technology“), kurioje paskelbė, kad remdamasis indėnų majų kalendoriais suprato, jog šie buvo ateiviai, o jų kalendorius užmaskuota forma pateikia pranašystę apie naujos eros Žemėje gimimą – ji turinti prasidėti 2012 m. Tačiau, pridūrė profesorius, yra vienas bausis pavojus: materialusis pasaulis gali baigtis 1987 m. spalio 16 d. – anot jo perskaityto kalendoriaus, tą dieną įvyks „harmoninė konvergencija“: trys planetos išsirikiuos į vieną gretą su jaunu Mėnuliu, ir šis astronominis įvykis lems pasaulio pabaigą. Vienintelis išsigelbėjimas – tai įtikinti 144 tūkstančius tikrų tikinčiųjų susirinkti įvairiose šventose mūsų planetos vietose ir sukelti pakankamą vibraciją, kuri ir užkirs kelią pasaulinei katastrofai bei pradės

taikos ir harmonijos amžių. Iš tiesų tą dieną daug tūkstančių njueidžerių susirinko paplūdimiuose ir, susikibę už rankų, pasitiko saulėtekį. Savaimė aišku, jokia katastrofa neįvyko, ir ši aplinkybė dar labiau sustiprino jų tikėjimą Argeleso pranašystėmis. Daugelis njueidžerių nagrinėja tūkstantmetės karalystės temą: žmonija naujojoje eroje išsiugdys dieviškas savybes, pakankamas žinias ir drąsą, kad galėtų bendradarbiauti su Dievu, kuris yra pasaulinė energija, ir materializuoti Dievo Karalystę žemėje.

„Naujojo amžiaus“ sluoksniuose paplitęs tikėjimas naujuoju Viešpaties (žinoma, jų Viešpaties) atėjimu, kurį jie dažniausiai vadina budistų žodžiu „**Maitrėja**“, tačiau kartais nevengia pavadinti ir Kristumi. Tiesa, jie jį supranta kitaip. Vieni tiki, kad Maitrėja apsireišk kaip fizinis asmuo; pavyzdžiui, jau daug kartų minėta NA pranašė Elis Beili sako, kad, kaip jai išaiškino tibetietis (jos „parankinė“ dvasia), visai netrukus ateis naujasis Viešpats Maitrėja, kuris su savimi atsineš naują pasaulinę tvarką. Jo atėjimas buvo visame pasaulyje tiksliai paskelbtas 1982 metais, kai žymiausiuose laikraščiuose buvo įdėti didžiausi skelbimai, kuriuose pranešta, kad Kristus šiandien jau su mumis ir kad dabar Jis ruošiasi paskirti naująją pasaulinę vyriausybę bei sukurti bendrą naują religiją visam pasauliui.

Po kelerių metų, 1986 metais, vėl atsirado skelbimai laikraščiuose: „KRISTUS JAU YRA ŠIAME PASAULYJE“. Tuo pat metu paaiškėjo, kad žmogus, prieš ketverius metus užmokėjęs už tokius pačius skelbimus daugiau kaip 200 tūkstančių dolerių (o tada tai buvo labai didelė suma), – kažkoks škotas Bendžamenas Krymas (Benjamin Cream), dailininkas ir rašytojas, kuris 1986 m. važinėjo po JAV ir propagavo savo tikėjimą. Kaip tik jam ir buvo apreikšta, kad Viešpats Maitrėja daugelį tūkstančių metų gyveno kalnų kaimelyje Himalajuose, o 1977 m. liepos 8 d. susikūrė kūną, į kurį įsikūnijo ir dabar gyvena Londone, East Ende (darbininkų kvartale), ruošdamasis pasirodyti visam pasauliui. Ką gi darys Maitrėja, kai apreikš save pasauliui kaip Kristus? Savaimė suprantama, jis pakvies visus laikytis teisingumo, atjautos, skatins pertvarkyti viso pasaulio politines ir ekonomines struktūras, pakeisti jas iš esmės. Tuo pat metu visi bus išgydyti (visa tai labai primena antikristo požymius šventojo Jono Teologo Apreiškime ir Vladimiro Solovjovo „Trijuose pokalbiuose“). Dėl pažangaus Viešpaties Maitrėjos valdymo pasaulis įžengs į naująją erą.

Kaip rašė Bendžamenas Krymas, pasaulis pradės keistis, priklausomai nuo mūsų atsakymo. Pats Maitrėja nekeis pasaulio, tačiau įkvėps jį ir pradės jam vadovauti, pagelbės žmonijai patarimais, kad mes patys priartėtume prie pokyčių. Jis darys tai 20 metų po savo atėjimo į valdžią kartu su 40 mokytojų. Per labai trumpą laiką mes sugebėsime pakeisti politinę, ekonominę ir socialinę viso pasaulio sandarą, kuri leis mums sukurti tikrus dvasinius tarpusavio santykius ir ryšį su visu pasauliu. Krymas žadėjo, kad šitos eros pradžia bus 1986 m. Nuo to laiko praėjo jau 15 metų, tačiau nieko panašaus mes, regis, nepastebime.

NA judėjimo viduje yra ir kita mokykla, kuri teigia, kad Maitrėja nėra fizinis asmuo: mesijas yra kiekviename iš mūsų ir mes tiesiog turime jį savyje atskleisti. „Naujojo amžiaus“ rašytoja Barbara Marks Habard (Barbara Marx Hubbard) (ji nėra scientologijos įkūrėjo giminaitė) knygoje „Evoliucinė kelionė“ rašo, kad, vykstant planetinio gimimo judėjimui, kiekvienas žmogus yra pašauktas suvokti, kad mesijas yra jo viduje. Vadinamoji Kristaus sąmonė, arba kosminė sąmonė, pasak jos, šią akimirką prabunda milijonuose krikščionių ir nekrikščionių.

12. Panteizmas ir monizmas; amoralumo pagrindimas

„Atskleisdami mesiją savyje“, mes priartėjame prie dviejų pagrindinių NA postulatų, kurių vienas išplaukia iš kito. Pirmasis – tai „Naujojo amžiaus“ (arba panteistinis) monizmas: tikėjimas tuo, kad viskas yra viena. Visokie skirtumai tarp atskirų būtybių – „tarp Džozefo ir Džudi, tarp Džozefo ir medžio arba tarp Dievo ir Džudi“⁵¹ – visa tai yra tik menami skirtumai, o iš tikrųjų jų nėra. Šios doktrinos svarbą „Naujajam amžiui“ pabrėžia Džonatanas Stounas (Jonathan Stone), kuris ją laiko būtinu naujosios pasaulinės tvarkos komponentu:

„Aš jaučiu, kad artėja Pasaulinė Tvarka, kurioje mokslas susilies su monistine filosofija ir naujoji sąmonė apims visą pasaulį. Vienintelis būdingas Pasaulinės Tvarkos bruožas bus ordo! „Visa yra viena““⁵²

⁵² Stone J., *SPS Journal*. 1977 July. Cit. iš: Tucker R., *Strange Gospels*, p. 338.

⁵³ Cit iš: Adeney F., *Educators Look East* // „Spiritual Counterfeits Journal“, 1981 žiema.

⁵⁴ Brooks A., *Theology from the Twilight Zone* // „Christianity Today“, 1987 rugsėjo 18 d., p. 25.

Šioje monizmo koncepcijoje nelieka vietos žmogui, asmenybei. Njueidžeriai tiki, kad anapus žmogaus nėra Dievo, kadangi pats žmogus ir yra Dievas (antrasis NA postulatas). Vadinasi, iš esmės „Naujojo amžiaus“ pasaulėžiūroje nėra nei žmogaus, nei Dievo, nei pasaulio.

Rašytoja Beti Galian (Betty Galyean) rašo:

„Kai pradedame suvokti, kad mes esame Dievas, kad turime visus Dievo bruožus ir savybes, tada imame mąstyti, kad žmogaus gyvenimo tikslas – vėl sugrįžti prie Dievybės, esančios mumyse, pasitelkiant tobulą meilę, tobulą išmintį, tobulą supratimą, tobulą protą. Tada mes grįžtame, kad kurtume šią seną, šią esminę vienovę, kuri yra sąmonė.“⁵³

Tai yra „Naujojo amžiaus“ teorinės prielaidos; jų praktinis pritaikymas matomas, pavyzdžiui, jau anksčiau minėtos aktorės Širli Meklein filme, jos pačios knygos ekranizacijoje, kai ji stovi paplūdimyje kartu su savo mokytoju, kelia į viršų rankas ir iš visų jėgų klykia: „Aš Dievas! Aš Dievas! Aš Dievas!“ Maždaug tą patį sako senas mūsų bičiulis Ramta, bylojantis per savo šeimininkę misis Nait vieno iš jos pasirodymų per televiziją metu:

„Tai, ką jūs vadinate Dievu, egzistuoja jūsų esybės viduje, ir tai, ką jūs vadinate Kristumi, egzistuoja jūsų esybės viduje. Kai suprasite, kad jūs esate Dievas, tada tapsite laimingas.“⁵⁴

Tačiau Dievas njueidžeriams yra beasmenis absoliutas, abejingas gėriui ir blogiui. Praktiškai kiekvienas iš jų galėtų visiškai pritarti Ramakrišnos samprotavimams, kuris vieną kartą pareiškė:

„Absoliutas nėra susijęs nei su gėriu, nei su blogiu... Kokia bebūtų nuodėmė, blogis ar kančia, kurias mes surandame pasaulyje, jie yra kančia, blogis ir nuodėmė tik mūsų atžvilgiu... Aš bijau, kad jūs turite priimti įvykius, vykstančius Visatoje, tokius, kokie jie yra... Aš matau, aš suvokiu, kad visi trys – auka, egzekucijos vieta ir aukojantis auką – tai ta pati substancija. O, kokia vizija!“⁵⁵

Tokio absoliuto, kaip vienintelio Dievo, buvimas pateisina bet kokią amoralumą. Pavyzdžiui, njueidžerių mylimas guru Radžnišas kalba:

⁵⁵ Rolan R., *Ramakrišnos gyvenimas. Vivekanandos gyvenimas*. Kijevas, 1991, p. 165.

„Bhagvanai, tu mokai žmones rūpintis savimi, prieš pradedant rūpintis kitais. Atrodo, kad tai prieštarauja daugeliui pasaulio religijų, mokačių tarnauti žmonijai.

Tai prieštarauja ne tik daugumai religijų, tai priešinga visoms pasaulio religijoms. Visos jos moko nesavanaudiškai tarnauti kitiems. Mano nuomone, egoizmas – natūralus reiškinys. Nesavanaudiškumas yra kažkas antrinio, o egoizmas – jūsų prigimties dalis... Turite jį priimti. Jeigu tai jūsų prigimties dalis, tuomet tai turi būti kažkas esminio, kitaip to visai nebūtų. Jūs jaudinotės būtent dėl egoizmo, dėl to, kad turėjote rūpintis savimi. Kitaip žmonija jau seniai būtų išnykusi... Mokau jus būti natūralius, absoliučiai natūralius, begėdiškai natūralius. Taip, aš mokau jus egoizmo. Niekas iki manęs taip nekalbėjo. Jiems pritrūko jėgų tai pasakyti. Bet visi jie buvo egoistai! Kodėl vienuolis tyčiojasi iš savęs? Turi būti priežastis. Jis nori pasiekti rojų ir visus jo malonumus. Jeigu aukojate septyniasdešimt metų malonumų dėl amžinų džiaugsmų, tai neblogas biznesis. Nemanau, kad tai nėra savanaudiškumas.“⁵⁶

Bet koks moralinis imperatyvas dingsta. Štai ką apie save praneša A. Jakovleva, neseniai dirbusi pagrindinio Rusijos „Naujojo amžiaus“ žurnalo „Kelias į save“ vyriausiąja redaktore:

„Aš neprivalau gyventi su vyru tik todėl, kad kažkada santuokų rūmuose mums į pasus padėjo antspaudus arba todėl, kad mes turime vaiką. Aš galiu jį palikti bet kurią akimirką. Dabar žodis „pareiga“ man neegzistuoja. Man egzistuoja tik žodis „noriu“. Jeigu aš iki šiol nepalikau vyro, tai tik liudija, kad aš noriu su tuo žmogumi būti.“⁵⁷

Įsivaizdavimas apie sielų persikėlimą bet kokią moralę paverčia sąlygine: buvusiuose persikūnijimuose vyras galėjo būti moteris, sūnus ir motina galėjo būti meilužiai, todėl dabar viską lemia karma ir viskas leidžiama. Štai, pavyzdžiui, ką per savo čenelerį praneša dvasia, vardu Zoli:

⁵⁶ Bhagvan Šri Radžniš, *Gyvenimas. Meilė. Juokas*. Maskva, 1993, p. 70.

⁵⁷ „Put k sebe“, 1992, Nr. 5, p. 27.

⁵⁸ Ten pat, Nr. 2, p. 32.

„Seksas ir seksualinis susijungimas – beje, nesvarbu, ar jis vyksta tarp vyro ir vyro, moters ir moters ar vyro ir moters, – visa tai yra bendravimas... Jeigu lieka pagarba tarp tėvo ir dukters, tėvo ir sūnaus, motinos ir dukters, motinos ir sūnaus, ir visi jie yra tokio amžiaus, kuris leidžia mėgautis seksualiniu susijungimu, žvelgiant iš mūsų suvokimo aukštumų, čia nėra absoliučiai nieko smerktino... Bet jeigu kalbama apie vaikus, dar nepasiekusius šio amžiaus, kai jie tampa psichologiškai pasirengę seksualiai susijungti, sunku kalbėti apie pagarbą. Tačiau tokie santykiai grindžiami susitarimu. Vaikas ir kitas asmuo, kuris padaro vadinamąjį įžeidimą, susitarė tai išgyventi... Tai abipusis aktas, karmos ir energijos tarpusavio sąveika.“⁵⁸

Gėdos ar pasibjaurėjimo jausmas, kuris gali atsirasti po kraujomaišos arba homoseksualinio akto, Zoli manymu, yra tvirkinančios judėjų ir krikščionių religinės tradicijos įtakos rezultatas. Dvasia pataria:

„Jeigu įvyko vadinamoji kraujomaiša, visų pirma pasistenkite atsikratyti kaltės jausmo... Požiūrių sistema, paplitusi visuomenėje, – štai kas padaro iš to problemą. Problemą sukuria ne pats aktas, o kaltės jausmas, kuris jį lydi.“⁵⁹

13. Pseudokrikščionybė – „Vandens eros evangelija“

Turėdama tokią teorinę bazę, NA labai mėgsta šlietis prie krikščionybės. Neatsitiktinai šio judėjimo ideologai vartoja neva krikščioniškus terminus, pavyzdžiui, „Kristaus sąmonė“, o Maitrėja skelbiamas identišku Kristui.

Vakarams vis labiau susipažįstant su stačiatikybe, „Naujojo amžiaus“ pasekėjai, pasinaudoję proga, pradėjo primaišyti į savo mišrainę ir stačiatikių simbolikos. Vakarų njueidžeriams stačiatikių tikėjimas – tai kažkas tolimo, pakylėto, miglotai mistiško: spindi auksas, į dangų kyla smilkalų dūmai – visa tai atrodo panašu į ezoterinius ritualus. Jų intelektualai labai mėgsta remtis tokiais puikiais, anot jų, „bendraminčiais“ stačiatikiiais, kaip Vl. Solovjovas, Andrejus Belyj, V. Ivanovas, Levas Šestovas, „magas“ Serafimas Sarovskis ir kiti. Įdomu,

⁵⁹ Ten pat.

kad iš viso šio sąrašo, išskyrus, žinoma, šventąjį Serafimą, nebent Vl. Solovjovą galima pavadinti stačiatikiu: Andrejus Belyj buvo antroposofas, Viačeslavas Ivanovas po susidomėjimo okultizmu baigė savo gyvenimą kaip tikratis katalikas, o Šestovas apskritai nebuvo krikščionis. Rusijos „Naujosios eros“ atstovai mėgsta apeliuoti ir į šventąjį Sergijų Radonežskį; žinoma stačiatikių knyga „Atviri svetimšalio keliauninko pasakojimai savo dvasiniam tėvui“ tapo labai populiarai ir Vakaruose. Tai įvyko tada, kai pasirodė Selindžerio (J. D. Salinger) apysakų knyga „Freni ir Zui“ („Franny and Zooey“), kur pasakojama apie amerikiečių mergaitę, kuri perskaitė „Atvirus pasakojimus...“ ir pradėjo praktikuoti Jėzaus maldą. Visiškai neteisingai supratę ir komentavę šią dvasinę knygą, njueidžeriai atrado sau „įdomią meditacinę techniką“, kuria jie mielai užsiima po vakarykštės rytietiškos meditacijos ir prieš rytojaus šamanistinio ekstazinio džiūgavimo.

„Kristaus sąmonės“ ugdymą, skatinamą „Naujojo amžiaus“, iškalbingai iliustruoja viena iš jo publikacijų, kuri vadinasi „Laukite stebuklo“⁶⁰. Šiame opuse tokia Linda Gudmen (Linda Goodman) pasakoja, kaip vieną kartą ji viešbučio kambaryje prie durų netikėtai sutiko žmogų su rytietišku turbanu. Ji pakvietė jį pas save, ir jie ilgai ir rimtai kalbėjosi. Nepažįstamasis jai atskleidė daug gilių tiesų, nuspėjo, ką ji darys ateityje, o paskui tokiu pat keistu būdu, kaip ir atsirado, išnyko iš kambario. Vėliau ji rado mažą vizitinę kortelę, kurioje buvo parašyta: „Lauk stebuklų“. Gudmen tuoj pat parašė apie tai visą knygą „Žvaigždžių ženklai“ („Star Signs“).

Stebuklai ilgai nelaukė ir pasirodė: galiausiai netgi išėjo NA knyga „Trumpas kursas apie stebuklus“ („A Course in Miracles“). Ji tapo bestselleriu, o per dvejus metus buvo parduota daugiau kaip 300 tūkstančių jos egzempliorių. Knygos autorė Helen Šakman (Helen Schucman), psichologė iš Niujorko, teigia, kad knygą iš tikrųjų parašė „Jėzus Kristus“, o ji pati yra tik kanalas, per kurį jis šią knygą padiktavo. Knygoje gausiai vartojami krikščioniški terminai: „Kristus“, „Šventoji Dvasia“, „atpirkimas“ ir t. t., tačiau nieko bendro, išskyrus šiuos terminus, knyga su krikščionybe neturi. Rašytoja pradėjo ją rašyti septintajame

⁶⁰ Saul Cindy, *Expect A Miracle* // „PhenomeNEWS“, 1988 balandis.

⁶¹ Cit. iš: Smoley R., *Pitfalls of „A Course in Miracles“* // „Gnosis: A Journal of the Western Inner Traditions“, 1987 ruduo, p. 17.

dešimtmetyje, kai jos kolegė, taip pat psichologė, ją patikino, kad balsai, skambantys jos viduje, – tai ne šizofrenija, o didelio dvasingumo ženklas, kad ji turi į juos įsiklausyti, paisyti jų nurodymų ir pradėti rašyti tai, ką jie diktuoja. Knyga išėjo maždaug 1200 puslapių, juos autorė padalijo į tris dalis: viena – tai pats tekstas, kita – darbo sąsiuvinis, o trečia – vadovėlis mokytojui. Šio išsamaus veikalo turinys – tipiška „Naujojo amžiaus“ filosofija: tiesa yra tai, kad mes esame neatskiriami nuo Dievo ir vienas nuo kito, iš tiesų kolektyvinė visų žmonių veikla praeityje, dabartyje ir ateityje žinoma kaip sūnystė, visi mes – Dievo sūnūs. Tiksliau sakant, mes visi – Dievo sūnus, kadangi, „Trumpo kurso apie stebuklus“ autorės manymu, „galiausiai nėra jokio skirtumo tarp manęs ir jūsų“⁶¹.

Kita panaši knyga – Evos Dauling (Eva Dowling) parašyta „Vandens Eros Jėzaus Kristaus evangelija“. Pati Eva tikina, kad šios knygos autorius – toks čeneleris iš Ohajo, kurį ji vadina „Levi“ ir kuris neva gavo šios knygos turinį iš angelo 1922 m. Knygoje yra 170 skyrių apie Jėzaus Kristaus gyvenimą, visų pirma apie jo kelionę į Indiją, kur jis nukeliavo mokytis pas Indijos guru (tai mėgstama „Naujojo amžiaus“ idėja). Yra ten skyrius ir apie tai, kaip Jėzus patvirtino reinkarnacijos teoriją, kadangi jis susidūrė su grupe klajojančių muzikantų, kurie taip puikiai dainavo ir grojo savo instrumentais, kad žmonės vadino tai stebuklu. „Jėzus“ rašo:

„Aš supratau, kad tai ne stebuklas, kadangi per vieną gyvenimą neįmanoma taip įvaldyti savo instrumentų ir savo balsų. Todėl akivaizdu, kad jie treniravosi per daugelį gyvenimų, kol pagaliau pasiekė tokį tobulumą.“⁶²

14. Neopagonybė, raganavimas („vika“) ir šamanizmas

Kita NA charakteristika – **pagonišku religijų atgaivinimas**. Šio judėjimo adeptai pasisemia įkvėpimo ne tik iš induizmo ir krikščionybės, bet ir iš senųjų pagonišku religijų, būtent iš paties primityviausio Azijos, Afrikos, Lotynų Amerikos, Australijos laukinių genčių ir tautų spiritizmo.

⁶² Levi, *Aquarian Gospels of Jesus*. Los Angeles, 1970, p. 76.

⁶³ 1999 m. pavasarį amerikietė moksleivė laimėjo teisminį ieškinį prieš savo mokyklą, kuri uždraudė jai pasirodyti pamokose su raganiškais simboliais. Pagrindinis

Tačiau visų šių pagoniškų mitų ir religijų turinys naudojamas tik tiek, kiek gali patvirtinti pačių njueidžerių teorijas.

Vienas labai svarbių jų filosofijos aspektų – tai raganavimas (vadinamoji religija „vika“ („wicca“))⁶³, taip pat „Aukščiausiosios Deivės“ garbinimas. Ši religinė filosofija tapo ypač populiari tarp feminisčių, kurios atkakliai kovoja prieš vyrišką Dievo įvaizdį tradicinėse religijose. Krikščionybei jos tiesiog jaučia alergiją. Iliustruodamas tai, pateiksiu ištrauką iš autobiografinio švedų dailininkės, tragiško likimo moters, straipsnio: jos du sūnūs žuvo, tačiau dėl to ji dar labiau sutvirtino savo klaidingus įsitikinimus:

„Aš esu viena iš judėjimo už moterų išlaisvinimą Bristolyje įkūrėjų, taip pat dalyvavau daugelyje įvairių kampanijų, matriarchato sąjūdyje ir visos Europos bei viso pasaulio feministinio meno judėjime. Aš dalyvavau ir politikoje. Vėliau dalyvavau judėjime už taiką ir esu praktikuojanti pagonė. Krikščionišką religiją, tiesą sakant, aš laikau visiškai košmariška ir nepadoria. Ir štai su tokia gyvenimo patirtimi aš atėjau į „Naujojo amžiaus“ judėjimą.

Tai atsitiko dėl mano sūnaus mirties tragedijos. Aš jau buvau įtraukta į moterų judėjimą, į lesbiečių sąjūdį ir į Didžiosios Deivės Motinos judėjimą, taip pat į judėjimą už matriarchato atgaivinimą, feministinio meno judėjimą bei judėjimą už taiką, taigi maniau, kad daug žinau. Aš daugelį metų kalbėjau, kad mirusieji gyvena Didžiosios Motinos, kuri vėl juos pagimdo, iščiose, ir kaip jūs įeinatė į Motiną, kuri vienu metu yra ir tamsa, ir šviesa, todėl kad Ji ir suteikia gyvybę, ir ją pasiima atgal į savo tamsias iščias.

1985 m. aš mačiau, kaip mano jaunesnysis sūnus žuvo autoavarijoje. Mano sūnui buvo tik 16 metų. Aš daug valandų praleidau prie jo lovos ligoninėje pietų Prancūzijoje ir ten įgijau patirties, kurios nesitikėjau įgyti. Aš nežinojau, kaip viską sujungti į vieną visumą, tačiau po 30 valandų, praleistų prie sūnaus, kurio smegenys jau buvo mirusios, patalo, aš pajutau didingą baltą šviesą ir pakilau į orą kartu su šia balta šviesa. Aš pamačiau savo sūnų – tai buvo netrukus prieš tai, kai jį pripažino mirusiu. Todėl aš galiu

moksleivės argumentas buvo tas, kad ji išpažįsta „vika“ religiją, pati yra ragana, o mokykla neturi teisės varžyti jos religinių teisių. Teismas palaikė jos poziciją.

⁶⁴ Sjoo M., *New Age and Patriarchy* // „Religion Today“, 1994 vasara, Nr. 9/3.

kalbėti apie žemę kaip apie gyvąją motiną, kadangi ji man yra ne abstrakti teorija, man ji – realybė, tai, ką iš tikrųjų išgyvenau. O apie tai, ko neišgyvenau, aš ir nekalbu.⁶⁴

Toliau ši nelaiminga moteris pasakoja, kaip jos vyresnysis sūnus susirgo vėžiu ir kaip jį tampydavo į „Naujojo amžiaus“ gydymo kursus, kurie vadinasi „gimimas iš naujo“ (rebirthing). Juose jį leisgvyį guldydavo į karštą vonią su povandeninio plaukiojimo vamzdeliu, tačiau jis, žinoma, nepasveiko. Plautyje jis turėjo futbolo kamuolio dydžio auglį. Netgi jos vaikų mirtis šiai moteriai tapo ne tiek tragedija, kiek baltosios šviesos regėjimo patvirtinimu. Visa tai dar labiau sustiprino jos klaidingus įsitikinimus. Savo straipsnį ji baigia aiškinimu, jog rašo, norėdama visus įtikinti savo pasirinkto gyvenimo kelio teisingumu. Njueidžeriai, visų pirma feministės, kalba, kad atgaivina senovines babiloniečių religijos tradicijas – **misteriškosios deivės paslaptis**. Viena tokių moterų – Miriam Starhok (Miriam Starhawk) – save vadina ragana ir Kalifornijos bažnyčios „Deivės testamentas“ prezidente. Ji sako:

„Deivė Motina atgimsta, ir mes galime pradėti atsikariauti, susigrąžinti mūsų prigimtinę teisę – nepaprastai džiaugtis tuo, kad esame gyvi. Mes galime atmerkti akis ir matyti, kad mums nėra nuo ko gelbėtis, kadangi anapus pasaulio nėra Dievo, kurio mes turime bijoti ir kuriam turime paklusti.“⁶⁵

Ši idėja yra gana artima pagrindiniam Rono Habardo „atradimui“: pagrindinis žmonijos egzistencijos tikslas yra išgyvenimas. Kitoje populiarioje savo knygoje Starhok aiškina: „Deivė... yra pasaulis. Apsireikšdama kiekviename iš mūsų, ji gali būti pažinta visoje nuostabioje, sukrečiančioje kiekvieno individo įvairovėje“⁶⁶. Kita Deivės Motinos garbinimo forma – senosios egiptiečių deivės Izidės kulto atgaivinimas.

„Šiandien moterys vėl atranda Izidę. Izidės atbudimas – tai įkvėpimo šaltinis šiuolaikinei moteriai, o tai pasireiškė daugeliu išgyjimų, kurie įvyksta p. Selenos Foks (Selena Fox) pamaldų metu. Ši dama įkūrė šventyklą „Vyriausios žynės ratas“ šalia Medisono (Viskonsino valstija). Kiekvieną mėnesį per mėnulio jaunatį Selena

⁶⁵ Starhawk M., *Mother Goddess* // „Yoga Journal“, 1986 gegužė–birželis, p. 59.

⁶⁶ Starhawk M., *Spirit Dance*. San Francisco, 1979, p. 9.

⁶⁷ Alexander Berghorn K., *Isis: the Goddess as Healer* // „Woman of Power“, 1987 žiema, p. 20.

⁶⁸ Harner M., *The Way of the Shaman*. San Francisco, 1980, p. 20.

organizuoja dvasinį gydomąjį „ratą“, vykstantį aplink gydomąjį altorių. Kiekviena gali asmeniškai pajusti Deivės buvimą savyje. Visos moterys yra Izidės, o Izidė yra visos moterys,“

– taip savo knygoje rašo kita Izidės gerbėja Ketlin Aleksander Berghorn (Kathleen Alexander Berghorn)⁶⁷.

Beje, pagrindinis Rusijos visarijoniečių sektos ritualas – tai tas pats „dvasinis gydomasis ratas“, kurį jie sudaro aplink viduryje esantį objektą; čia visiškai akivaizdi dvasinė giminystė.

Dar vienas neopagoniškas NA bruožas – **šamanizmas**, šamanistinės praktikos tyrinėjimas ir vystymas. **Karlosas Kastaneda (Carlos Castaneda)**, kūręs šamanizmo teoriją, tapo vienu svarbiausių NA ideologų. Šamanas, kaip jį aprašo njueidžeriai, turi spiritualistinę tradiciją ir yra tarsi „ekstazės technikas“. Jo užduotis – vėl sujungti žmones su šventybės sfera, su mistine meditacija, o jis pats yra tarpininkas, gydytojas ir mokytojas. Pasak vieno dabartinio šamano, šamanas – tai vyras ar moteris, kuris savo valia gali pakeisti sąmonės būseną, taip pat kontaktuoti su dvasių pasauliu, paprastai žmonėms neprieinamu, ir panaudoti jį savo tikslais, siekdamas įgyti žinių, valdžios ir norėdami turėti galimybę padėti kitiems žmonėms. Šamanai tvirtina, kad kiekvienas turi mažiausiai vieną dvasią, kuri jam tarnauja, o kartais ir daugiau⁶⁸.

Žinoma amerikiečių šamanė Lina Endrius (Lynn Andrews) mokėsi šamanizmo 15 metų, važinėdama po visą pasaulį ir susitikdama su žymiomis šamanėmis. Ji mokėsi gyventi miške, maitindamasi tik tuo, ką rasdavo, pavyzdžiui, kepdama ant laužo lervas arba vartodama maistui žalią elnio, kurį pati ir išmėsinėdavo, mėsą, taip siekdama sunaikinti savyje bet kokią užuojautą. Gydydama žmones, ji naudojo akmenis ir kristalus. O 1988 m. Endrius jau vadinosi „Beverly Hills šamane“ (tai vienas prestižiškiausių Kalifornijos rajonų). Keptų lervų ji daugiau nebevalgė, o už valandos konsultaciją imdavo 150 dolerių. Ji važinėjo „mersedesu“, turėjo dvi vilas – vieną Berverly Hillse, kitą Nju Meksike. Savo darbą ji vertina kaip „tiltą tarp pirmapradžio proto ir baltojo žmogaus sąmonės“⁶⁹.

Šis naujamadis susidomėjimas neaplenkė ir Rusijos: užtenka ir vietinių šamanų. Prisiminkime, kad 1996 m. visuose laikraščiuose būta gausybės skelbimų apie „vyriausiąjį Sibiro šamaną“ ir „vyriausiąjį Šiaurės šamaną“,

⁶⁹ *She's. A Pathfinder in Post-feminist Era*. Michigan, 1988 vasario 15 d. Cit iš:

kurie praktikavo sostinės kino teatruose, taip pat apie įvairiausias „močiutes“ – „močiutę Nelę“, „močiutę Mašą“ ir t. t. Dabar matome gana agresyvią reklaminę kampaniją, propaguojančią „praktinės magijos pamokas“, kurias veda įvairios Andželikos ir Lilianos, viena kilmingesnė už kitą⁷⁰. Taigi ir čia Rusija, galima sakyti, pasiekė tarptautinį lygį. Reikia tikėtis, kad greitai prasidės kūrybiniai mainai tarp užsienio ir Rusijos šamanų.

15. Liuciferizmas ir satanizmas

Dar vienas mėginimas skolintis iš senųjų religijų – susidomėjimo **Liuciferio garbinimu** atgimimas. Puolusio angelo garbinimas buvo praktikuojamas senuosiuose gnostikų kultuose II po Kr., vėliau jis buvo atgaivintas XIV a. slaptame judėjime, kuris vadinosi „liuciferizmas“. Plona srovele šis garbinimas tekėjo per visą krikščionybės istoriją įvairiose slaptose okultinėse grupėse. Tačiau jis nebuvo pripažįstamas (bent jau atvirai) respektabiliuose sluoksniuose. NA pavertė Liuciferio garbinimą pakankamai gerbiama, leistina ir madinga praktika. Eklalas Kuešana (Eklal Kueshana) knygoje „Paskutinė riba“ („The Ultimate Frontier“), akimirksniu tapusia bestselleriu, pareiškia, kad Liuciferis – tai slaptosios dvasių brolijos, aukščiausio ordino, iki kurio žmogus gali pats save išaukštinti, vadovas. Kiti „Naujojo amžiaus“ rašytojai šventvagiškai aukštino Liuciferį, siekdami ne tik paversti jo šlovinamą garbingu užsiėmimu, bet ir leisti šiam užsiėmimui atsikratyti šetono garbinimo etiketės. Siekdamas išvengti nederamų nutylėjimų, pateiksiu citatą iš Deivido Spenglerio (David Spangler) knygos „Apmąstymai apie Kristų“:

„Kristus – tokia pat jėga, kaip ir Liuciferis; Liuciferis paruošia žmogų susitapatinti su Kristumi. Liuciferis – žmogaus vidinės evoliucijos angelas – veikia kiekviename iš mūsų, kad mes pasiektume vienovę ir galėtume pateikti į Naująją erą. Kiekvienas tą ar kitą gyvenimo akimirką patiria išgyvenimą, kurį aš vadinu „Liuciferio iniciacija“. Daugelio žmonių ir dabar, ir ateinančiais laikais laukia Liuciferio iniciacija į Naująją erą... Liuciferio priėmimas – tai įsitraukimas į Naująją erą.“⁷¹

Tucker R., *Strange Gospels*, p. 341–342.

Būtent dėl šio teorinio pagrindo tapo įmanomas dabartinis pasaulinis susidomėjimo **satanizmu** suklestėjimas ir daugybės satanistinių sektų bei būrelių atsiradimas. Kiek egzistuoja krikščionybė, tiek egzistuoja ir jos antipodas – šėtono garbinimas. Visada atsiradavo žmonių, kurie, tikėdamiesi gauti ypatingų slaptų žinių, galią ir valdžią, beje, kiek įmanoma greičiau ir savo sąlygomis kreipdavosi į tamsos dvasių valdovą. Kartu kažkaip buvo pamirštama, kad šėtonas – apgavikas ir žmogžudys, pasirengęs gundyti žmogų kuo tik nori, siekdamas užvaldyti jo sielą ir gyvenimą, todėl satanistinės sektos ir jų įkūrėjai niekada nesulaukdavo sėkmės, o ir reta kuri sekta neiširdavo netrukus po savo „mokytojo“ mirties. Tik nedaugeliui pavykdavo ištempti vieną dvi kartas. Juk „šėtonas“ (diabolo) išvertus iš graikų kalbos reiškia „skaidantis“, „nutraukiantis“, „griaunantis“, todėl jis negali suvienyti netgi savo gerbėjų. Tarp jų labai greitai kyla kivirčiai ir skaidymasis, taigi skirtingos satanistų grupės viena kitos nekenčia daug labiau negu krikščionių atskalos. Todėl nė viena iš dabartinių satanistinių sektų negali pasigirti perimamos tradicijos ilgalaikiškumu; visos dabar veikiančios satanistinės sektos – iš naujo susikūrusios. Jų egzistenciją visų pirma palaiko satanizmo mada – jaunimo drabužių, muzikos, elgesio manierų, simbolikos ir pan. mada, apskritai tokia terpė, kurioje viskas leistina ir palaida, kuri ne be žiniasklaidos pagalbos nuolat ir labai įkyriai platinama dabartiniame pasaulyje. Apskritai jaunimo satanistinės grupės yra nedideli būreliai, kuriuos įkūrė arba paaugliai išdaužytomis nuolatinio „sunkiojo metalo“ klausymo smegenimis (dažnai labai kompleksuoti ir trokštantys, kad viskas būtų leidžiama), arba „magnetinės asmenybės“, traukiančios vėlgi daugiausiai paauglius, kurie praktikuoja pasibjaurėtinus ir šventvagiškus ritualus, įvairius seksualinius iškrypimus, atlieka kapinės vandalizmo aktus, išniekina bažnyčias, užmuša gyvūnus, prievartauja ir žudo žmones. Apie tokias žmogžudystes jau daug rašė Rusijos spauda; prisiminkime žmogžudystę 1993 m. Velykų rytą, kai buvo nužudyti trys Optinajos vienuolyno vienuoliai, paslaptinių ritualinių paauglių nužudymų seriją Tiumenės srityje 1996 m. ir teismo nuosprendį, kurį Krasnojarsko krašto teismas paskelbė trimis jauniems satanistams, kaltiems dėl daugelio išprievartavimų ir žmogžudysčių. Jeigu sektai vadovauja suaugęs „mokytojas“, tai jis greitai pripratina

pavaldžius jam „mažvaikius“ prie kriminalinės veiklos, kuri sujungia juos bendra baime ir bendra atsakomybe, o jam atneša praturtėjimą ir pasimėgavimą neribota valdžia.

Pačius baisiausius satanistinius nusikaltimus Vakaruose padarė **Čarlzo Mensono (Charles Manson)** sekta „Šeima“, kurios nariai žvėriškai nužudė daug žmonių, tarp jų ir kino aktorę Šaron Teit (Sharon Tate), kuri tuomet buvo paskutinį mėnesį nėščia. Mensonas turėjo ryšių su Londono satanistų jaunimo grupuote „Valdžia“, o vieną kartą, kai jis sėdėjo kalėjime, kartu su juo kameroje buvo scientologijos sektos narys, kuris pritaikė jam daug dešimčių valandų trunkančią dianetinę „auditingo“ procedūrą. Vėliau Mensonas pasinaudojo šiomis metodikomis, kurdamas savo sektą. Kita amerikiečių satanistų sekta įsikūrė Meksikos rančoje, netoli JAV sienos. Kol ją aptiko policija, jos nariai suspėjo įvykdyti dešimtis ritualinių žmonių aukojimų.

Esama ir satanizmo teoretikų; tokių „įžymybių“ būta kiekvienoje epochoje, tačiau reikia pasakyti, kad jų vardai būdavo labai greit pamirštami. Šiuolaikinio satanizmo tėvu laikomas **Elisteris (Aleksandras) Kroulis (Aleister (Alexander) Crowley) (1875–1947)**, parašęs pagrindinį satanizmo veikalą „Įstatymo knyga“ ir daugelį metų vadovavęs tarptautinei satanistų ložei „**Ordo Templi Orientis**“ („Rytų šventyklos ordinas“) – **OTO**. Kroulis manė, kad „Šėtonas – ne žmogaus priešas, o Gyvenimas, Šviesa ir Meilė“. „Didysis XX a. magas“, kaip jį vadino jam gyvam esant, Elisteris Kroulis išgarsėjo ne tik savo teoriniais darbais, bet ir atgrasiomis orgijomis, per kurias buvo vartojami narkotikai ir haliucinogenai. Kroulis vadino save apokaliptiniu „žvėrimi 666“ ir kurdavo keisčiausius seksualinius-maginius ritualus, siekdamas antikristo gimimo. Kai prieš pat mirtį jo paklausė, kodėl jis save vadina „Apokalipsės žvėrimi 666“, jis atsakė, kad taip jį vadino motina, stebėdama, kaip jos sūnus nurauna galvas balandžiams ir čiulpia iš jų kraują.

Kroulis gimė turtingoje ir labai puritoniškoje šeimoje. Jis baigė prestižinį Kembridžo universitetą (kur įgijo pirmąją homoseksualinę patirtį) ir ilgai keliavo po Rytus, studijuodamas magines tantrizmo praktikas. Būtent tada jis pradėjo užsiiminėti seksualine magija. Savo veikaluose „Magijos teorija ir praktika“, „Įstatymo knyga“ ir kitose jis suformulavo pagrindinį satanizmo priesaką: „Daryk, ką nori: tai ir yra visas Įstatymas“. Kroulis sujungė šėtono garbinimo ritualus su

tuometinėmis okultinėmis praktikomis. Jis atnaujino narkotikų (pavyzdžiui, hašišo, opiumo, musmirių antpilo, pejotlio kaktuso ir actekų grybų) naudojimo raganavimo ritualuose praktiką. Nebuvo tokio seksualinio išskrypimo, kurio jis nebūtų išbandęs.

Kroulis įkūrė satanistų sektas Niujorke ir Singapūre, Makao ir Romoje, Buenos Airėse ir Montevidejuje. Po Pirmojo pasaulinio karo išsikūręs Sicilijoje ir pasivadinęs „broliu Perdurabo“, Kroulis įsteigė ten „Telemo abatiją“, kur toliau tęsė savo magiškus tyrinėjimus, tobulindamas seksualinių-maginių ritualų techniką (jis vadino jas „Izidės ir Adonio misterijomis“), daug eksperimentavo su narkotikais. 1922 m. Kroulis tapo didžiuoju „Rytų šventyklos ordino“, kuris buvo glaudžiai susijęs su vokiečių okultinėmis grupėmis (joms priklausė būsimoji aukšti SS funkcionieriai), magistru. Bafometas (toks buvo jo mistinis vardas ordine) apskritai labai simpatizavo nacizmui ir asmeniškai Hitleriui. Per Antrąjį pasaulinį karą Kroulis parašė savo paskutinį reikšmingą kūrinį – „Toto knyga“. Jis paliko daugybę mokinių, vienas jų, Ronas Habardas įkūrė scientologijos sektą ir gyvenimo gale pats pasiskelbė antikristu.

Kitas Kroulio mokinys **Entonas Šandoras LaVėjus (Anton Szandor LaVey)**, „Šėtono biblijos“ autorius, oficialiai įsteigė „Pirmąją šėtono bažnyčią“ ir užregistravo ją San Franciske. Įvairiais vertinimais, jos narių skaičius svyruoja nuo penkių šimtų iki dviejų tūkstančių žmonių. Be kita ko, LaVėjus pagarsėjo tuo, kad suvaidino šėtono vaidmenį kažkada kultiniame Romano Polanskio (Roman Polansky) filme „Mergaitė Rozmaris“, kuris į jo sektą atvedė naujų narių. Tiesa, šiuo metu LaVėjaus organizaciją ištiko gili krizė – po jo mirties 1997 m. tarp jo aplinkos žmonių ir dviejų jo dukterų vyksta mirtina kova dėl palikimo ir net dėl „Šėtono biblijos“ autorinių teisių.

1975 m. nuo LaVėjaus sektos atskilo JAV armijos majoras **Maiklas Akino (Michael Aquino)**, įkūręs savą satanistinę bažnyčią „Seto šventykla“ („Temple of Set“) ir įsteigęs spaudos leidinį „Seto ritinys“ („Scroll of Set“). Akino laiko savo sektą ypač elitine, nepaprastai užsikonspiravusia organizacija. Jos narių skaičius taip pat vargu ar viršija 500 žmonių.

Scientologija ir dianetika jau plačiai paplito Rusijoje. Gali būti, kad Rusijoje jau įsikūrė ir kitos užsienietiškos satanistinės sektos. Bet koku

⁷⁰ Visos jos, be kitų paslaugų, siūlo radikalią priemonę nuo antsvorio.

atveju Kroulio, LaVėjaus ir Akino darbai šiandien Rusijoje skaitomi rusų kalba. Jų prisiskaitę, daugelis apsikarsčiusių kaukolėmis „metalistų“ arba garbėtroškos mokytojai provincijoje dažnai sumano kurti savo satanistinį būrelį. Kas atsitinka po to, mes jau gerai žinome.

16. Astrologija ir ufologija

Mūsų laikams būdingas dar vienas visuotinis njueidžerių susižavėjimas – **astrologija**⁷², kuri labai paplitusi Vakaruose (kadaisė rubrikose „jų moralė“ mes skaitėme apie Vakarų šalių prezidentų ir kino žvaigždžių dvaro astrologus), o dabar, kaip rašoma reklaminiuose plakatuose, „jau ir Rusijoje“. Dabar jau ir mūsų lyderiai konsultuojasi su žvaigždininkais, specialiosios tarnybos išlaiko griežtai įslaptintus astrologinių prognozių biurus (periodiškai televizorių ekranuose pasirodo niūrūs ūsuoti dėdulės iš tokių biurų, pareiškiantys, kad jeigu atseit jų būtų paklausę prieš dvi savaites, tai nebūtų nukritęs koks nors lėktuvas, nebūtų patvinusios upės ir nebūtų išsiveržęs vulkanas), o paprasti žmonės su entuziazmu seka savo viršininkų pavyzdžiu.

Astrologinė produkcija turi didžiulę paklausą. Pasitaiko ir anekdotinių pavyzdžių: knygų išpardavimuose galima įsigyti ir tokius perlus kaip „Astrologinis jūsų šuns horoskopas“, „Kačių astrologinis horoskopas“, jau nekalbant apie tokius solidžius leidinius kaip „Pirmasis jūsų mažylio horoskopas“, „Horoskopų knyga paaugliui“, „Susiraskite gyvenimo draugą per astrologiją“, „Seksualiniai astrologijos ženklai“, „Homoseksualumas horoskope“, „Astrologinė kulinarijos knyga“, „Medicinos astrologija“, „Vertybinių popierių kurso nuspėjimas“ ir netgi „Astrologija ir Biblija“.

Astrologija gali būti paprasta arba sudėtinga – pagal tai, kas jums labiau tinka. Mūsų kompiuterių amžiuje ją galima labai stipriai patobulinti. Pateiksime keletą pavyzdžių. Tarkim, pats paprasčiausias horoskopas apibūdina Liūto ženklą (nuo birželio 22 d. iki rugpjūčio 23 d.) taip: liūtai – tai žmonės, mėgstantys būti įvykių centre, jie turi dramatiškumą jausmą ir linkę viską pateikti viešai, liūtams būdingas veržimasis į valdžią, jie yra geri lyderiai, tačiau kai kada gali būti per daug globėjiški arba šiek tiek per daug autoritariški. Liūtai kaip vaikai – jie gali būti per daug atviri ir pernelyg tikėti žmonėmis, jiems svetima bet kokia klaida. Mes matome, jog portretas nutapytas tokiais plačiais potėpiais, kad jis apima gana

platų žmonių spektrą. Maža to, kadangi šios savybės daugeliu atveju yra gerosios, o trūkumai – atleistini, tai žmonės linkę juos pripažinti, netgi jeigu šios savybės su jais ir nesusijusios.

Tačiau esama ir daug sudėtingesnių horoskopų, ir toks Liūto horoskopas atrodo maždaug taip: „Namas, kuriame jūs randate liūtą, parodo potencialų visų jo „ego“ poreikių išsipildymą ir aprašo jo veržimąsi į tikslą. Visuose šio namo reikaluose jums reikia dramatiškai išreikšti savo, kaip Avino, prigimtį, savo Jaučio vertybes, savo Dvynių žinias ir savo Vėžio jausmą apie viską, ką jūs darote, siekiant pamatyti jų atvaizdą jumyse pačiame ir jūsų vidiniuose idealuose. Palikti antspaūdą savo aplinkoje – tai yra kaip tik būdas įrodyti pačiam sau, kad jūs esate nepriklausoma asmenybė ir t. t. ir pan.“. Toks miglotas aprašymas jau savaime tiks bet kuriam žmogui, kuris pamalonintas dėl to, kad jo asmenybė tokia sudėtinga ir daugiabriaunė. Dabar pasirodė jau visai modernūs „mėnulio horoskopai“ – iš jų apskritai galima viską lyginti su kuo nori, kartu išsaugant pakankamai moksliską pateikiamų „prognozių“ vaizdą.

Kadangi daugeliu atvejų dėl NA astrologija tapo mūsų masinės kultūros dalimi, bendrais bruožais pažymėsime krikščionių apologeto polemikos su šiuo okultiniu mokymu kryptis.

Astrologija gimė žiloje senovėje Babilone, kurio gyventojai žvaigždes laikė galingais dievais. Jiems buvo natūralu tikėti, kad dievai suteikia savo charakterio bruožus tiems, kurie gimsta per jų dangiškąjį valdymą, ir ypač juos globoja. Taigi senajame pagoniškame religiniame kontekste astrologija turėjo prasmę. Tačiau šiuolaikiniai astrologijos gynėjai tikina, kad tai – mokslas ir kad horoskopai sudaryti griežtai pagal mokslines išklotines. Tačiau kaip gali, žiūrint iš mokslinio taško, kokia nors žvaigždė, kuri yra fizinis kūnas ir nutolusi nuo žemės per milijonus šviesmečių, daryti įtaką žmogaus charakterio formavimuisi? Toks teiginys prieštarauja ne tik mokslui, bet ir elementariam sveikam protui.

Vadinasi, astrologija – tai tikėjimas, kuris nėra patvirtinamas mokslo, tačiau pagrindžiantis pats save. Ką gi – dėl tikėjimo nesiginčijama, jis iracionalus; kiekvienas tikintis žmogus tiki stebuklais, netelpančiais į mokslinių apibrėžimų rėmus.

Tačiau astrologinis tikėjimas visiškai prieštarauja krikščioniškajam – tai aksioma. Nė vienas astrologas negali būti krikščionis, kaip judėjas

negali tuo pat metu būti budistu, o induistas – musulmonu. Mūsų horoskopų gerbėjams reikia patiems sau prisipažinti, kad jie išpažįsta ypatingą tikėjimą, ir atsisakyti krikščionybės, absoliučiai nesuderinamos su astrologija.

Štai ką sako pranašas Izaijas, pranašaudamas Babilono žūtį už jo nedorą ir pražūtingą užsiiminėjimą magija:

„O dabar smaginkis savo kerėjimais ir gausybe savo užkeikimų, kuriais varginai save nuo pat jaunystės. Gal vis dar manai, kad jie bus tau naudingi? Gal jais įvarysi baimę? Prisdarei daug vargo, turėdama tiek patarėjų! Teateina ir tegelbėja dabar tave dangaus tyrinėtojai ir žvaigždžių stebėtojai, kurie per kiekvieną jaunatį numato, kas tau atsitiks. Štai jei jau pavirto šiaudais, ugnis juos ryja; neišgelbės jie nė savęs nuo rajų liepsnų“ (Iz 47, 12–14).

Apaštalas Paulius rašo apie pagonis:

„Pažinę Dievą, jie negarbino jo kaip Dievo ir jam nedėkojo, bet tuščiai svarstydami paklydo, ir neišmani jų širdis aptemo. Girdamiesi esą išmintingi, tapo kvaili ir išmainė nykstančiojo Dievo šlovę į nykstančius žmogaus, paukščių, keturkojų bei šliužų atvaizdus. Todėl Dievas per jų širdžių geismus atidavė juos tokiam netyrumui, kad jie patys teršė savo kūnus. Jie Dievo tiesą iškeitė į melą ir lenkėsi bei tarnavo kūriniams, o ne Kūrėjui, kuriam šlovė per amžius. Amen!“ (Rom 1, 21–25).

Akivaizdu, kad Dievo Tiesa Kristus neturi nieko bendra su žvaigždininkais ir dangaus stebėtojais.

Kažkokie „astrologinių mokslų“ „daktarai“ ir „magistrai“ nuolat publikuoja savo pranašystes Rusijos laikraščiuose, kalba iš televizorių ekranų. Nors nė vienas įvykis, išpranašautas Rusijos astrologų, neišsipildė, tačiau astrologijos gerbėjai Rusijoje kažkodėl turi trumpą atmintį, nors užtektų perversti penkerių metų senumo laikraščių komplektus ir pažiūrėti, ką, pavyzdžiui, pranašavo tuomet buvę situotiniai Globos ir ar kas nors iš jų pranašavimų išsipildė. Neišsipildė netgi jų pranašystė apie jų pačių santuokos nepajudinamą tvirtybę. Vadinas, jie yra netikri pranašai ir jiems tinka Šventojo Rašto žodžiai:

„Ką pranašai skelbia mano vardu, tai melas! – atsakė man Viešpats. – Jų aš nesiunčiau, įgaliojimo jiems nedaviau, nieko jiems nekalbėjau.

⁷¹ Spangler D., *Reflections of the Christ*. Morayshire, 1977, p. 40–45.

Prasimanytus regėjimus, tuščius būrimus, savo pačių vaizduotės apgaulę jie skelbia jums!“ (Jer 14, 14). „Buvo tautoje ir netikrų pranašų, kaip ir tarp jūsų bus netikrų mokytojų, kurie slapta įves pražūtingų klaidamokslių, išsigindami net juos išpirkusio Valdovo, ir užsitrauks greitą žlugimą. Daugelis paseks jų pasileidimu, ir dėl jų bus piktžodžiauama tiesos keliui“ (2 Pt, 2, 1–2).

Kodėl žmonės vis dėlto tiki astrologija? Akivaizdu, jog horoskopų populiarumo priežastis yra ta, kad, nors jie neabejotinai priklauso religijos sferai, juose yra kažkas panašaus į mokslą, kas juos tarsi iškelia už grynai religinio fenomeno rėmų. Kartu jie prieinami visiems: kiekvienas gali perskaityti vakariniame laikraštyje astrologinę prognozę ir rasti joje ką nors susijusio su juo. Pagaliau, horoskopais tikintis žmogus tam tikru atžvilgiu atsisako bet kokios atsakomybės: taip jau išsidėstė žvaigždės, nieko nepadarysi. Toks aš esu ir kitoks būti negaliu – žvaigždėms neįsakysi. Labai patogi pozicija – juk kovoti su nuodėme ir mėginti keistis į gera yra gerokai sunkiau. Žmogus nepastebi vieno dalyko – jis atsisako laisvės ir tampa jei ne žvaigždžių, tai pasiskelbusiųjų aiškintojų vergu. Vėl pakartosime G. K. Čestertono žodžius, kad, kai žmonės atsisako tikėjimo Dievu, jie pradeda tikėti visais kitais dalykais. Jie patenka į vergišką priklausomybę nuo viso kito, – pridursime mes.

Nuo astrologijos visai netoli iki kito būdingo NA elemento – **ufologijos**, tai yra susidomėjimo „skraidančiomis lėkštelėmis“ ir ateiviais „iš kitų pasaulių“. Jau pakankamai daug buvo kalbėta apie tai, kad kontaktai su „mažais žaliais žmogeliukais“ iš kitų planetų kosminių laivų visais parametrais sutampa su anksčiau aprašytais kontaktais, užmegztais su „raguotais ir uodeguotais žmogeliukais“. Žinoma, kad velniai – aistringi techninio progreso šalininkai ir kiekviename amžiuje apsireiškia žmonėms labiausiai jį atitinkančiu pavidalu. Pasak vieno NA lyderių, daugiau kaip 70 procentų žmonių, priklausančių NA subkultūrai, tiki, kad pačioje artimiausioje ateityje žemėje įvyks masinis ateivių išsilaipinimas⁷². Kuo baigiasi toks susidomėjimas, mes matėme visai neseniai, 1997 m. pavasarį, kai 39 ufologinės kompiuterinės sektos „Dangaus vartai“ (Kalifornijoje) nariai autostopu išsiruošė į skraidančią lėkštę, prieš tai išgėrę mirtiną

⁷² Išsamiau apie stačiatikių požiūrį į astrologiją žr.: „Prozrenije“, 2000, Nr. 2(5), p. 51–52.

⁷³ Baer Randall N., *Inside the New Age Nightmare*. Huntington House, 1989, p. 47.

migdomųjų dozę ir užsimaukšlinę ant galvų plastikinius maišus. Kaip atsimename, tai buvo toli gražu ne vienintelė masinė savizudybė, įvykusi „Naujojo amžiaus“ sektoje.

17. Holizmas, ajurvedinė medicina ir reiki

Egzistuoja taip pat „Naujojo amžiaus“ medicina, kurios pagrindinis deklaruojamas principas – „holizmas“, tai yra visumos pabrėžimas. Ši medicina visų pirma orientuota į bendrą gerovės pojūtį, o ne į ligų profilaktiką ar gydymą. NA mėgsta „ajurvedinę mediciną“, pagrįstą tam tikrais indų filosofijos principais balansui žmogaus organizme palaikyti („gyvenimo mokslas“). Ajurveda apipinta sudėtinga, sunkiai suprantama terminologija. Remiantis šios medicinos principais, pirmoji sąlyga, norint pagydyti save ir kitus, – tai tikslus trijų *došų*, arba *gumorų* (vadinamoji *tridoša*) suvokimas, tai yra balansas tarp *kafos*⁷⁴, *pittos* ir *vatos*. *Kafa-pitta-vata* koncepcija yra unikali ajurvedoje, joje neva yra potencialas, galintis padaryti revoliuciją Vakarų gydymo sistemose. Pagrindinis šios filosofijos teiginys: *tridošos* balansas yra būtinas sveikatai. Iš tiesų *vata* („vėjas“) – tai tam tikras judėjimo principas. Visa, kas juda, vadinama *vata*: pavyzdžiui, visas oras, esantis kūne, priklauso *vatai*. *Pitta* verčiama kaip „ugnis“ arba „tulžis“. *Pitta* valdo virškinimą, čulpimą, asimiliaciją, medžiagų apykaitą, kūno temperatūrą, odos spalvą ir t. t. *Kafa* – tai biologinis vanduo (arba „flegma“), tai, kas sutepa sąnarius, duoda odai drėgnumo, suteikia biologinių jėgų ir t. t. Viso šio reikalo mokslėškumas kelia daug abejonių, nors vis daugiau „šiuo laikinių“ gydytojų pradeda domėtis ajurvedinėmis idėjomis. Svarbiausia, kad iš principo tai yra religinė sistema. Ją praktikuojantis gydytojas nevalingai perima jam svetimos religinės pasaulėžiūros rėmus ir įtraukia į juos nieko neįtariantį pacientą.

Tačiau tikriausiai pati žymiausia „Naujojo amžiaus“ medicininė (arba, tiksliau, pseudomedicininė) praktika, plačiai paplitusi dabartiniame pasaulyje, yra **reiki**, arba „Usui natūralaus išgydymo sistema“. Reiki – ne paprasta gydomoji praktika, o darniai veikianti komercinės piramidės tipo organizacija, apie kurią verta papasakoti šiek tiek išsamiau.

Jelena Balašova, anksčiau buvusi reiki meistrė, ją apibūdina taip:

⁷⁴ Tiksliau būtų *šlešman*.

⁷⁵ Balašova E., Bandyamas apmąstyti reiki. II <http://bratstvo.vinchi.ru/tb/reika.html>.

„Reiki – tai okultinė-religinė praktika, pagrįsta, be kita ko, budistine ir šintoistine pasaulėjauta. Ji apima pagoniškus ritualus ir okultizmo elementus, kurie „pažadina žmoguje slypinčias galias“, taip pat „šventąsias slaptas žinias“ – simbolius ir ritualus.“⁷⁵

Reikistai tikina, kad reiki – tai seniausia gydymo technika, kuri buvo praktikuojama pačiose įvairiausiose kultūrose, tačiau buvo užmiršta naujosios istorijos laikais. Reiki atkūrėju jie vadina japoną **Mikao Usui (Jusui)** – pirmąjį „atkurtojo reiki meistrą“. Realiai apie „daktarą“ Mikao Usui nieko nėra žinoma, išskyrus tai, kad žmogus tokiu vardu galbūt gyveno Japonijoje XIX a. pab. – XX a. pr. Įvairiuose reikistų šaltiniuose jis vadinamas tai katalikų kunigu, tai protestantų pamokslininku, tai tiesiog vienuoliu, nenurodant jo tikėjimo, tai budistų vienuoliu. Paprastai pasakojama, kad tam tikru savo gyvenimo momentu Mikao Usui, daug metų ieškojęs „dvasinės pusiausvyros ir fizinės sveikatos kelio“, susimąstė: kodėl Jėzus galėjo išgydyti ligonius, o šiuolaikiniai krikščionys negali? Po septynerius metus trukusių ieškojimų Europoje, Amerikoje ir Azijoje, senųjų krikščioniškų bei budistinių sanskritiškų rankraščių studijavimo, Usui atrado Budos mokymą apie tai, kaip išgydyti kūno ligas. Paskui jis iškeliavo 21 dienas į Kirajamo kalną šalia Kioto, ketindamas ten pasninkauti ir medituoti, nors greta esančio budistų vienuolyno vyresnysis perspėjo drąsuolį, kad tai gali būti labai pavojinga gyvybei. Dvidešimt pirmą dieną Usui pajuto šviesos spindulį, nusileidžiantį ant jo iš dangaus ir perveriantį jį kiaurai, o priešais save – praplaukiančius vaivorykštinius burbuliukus su reiki simboliais. Usui pateko į transą ir „atsijungė“, kaip apaštalas Paulius pakeliui į Damaską. Kai Usui atsigavo ir nusileido nuo kalno, jis suprato, kad gali gydyti žmones, uždėdamas ant jų rankas⁷⁶.

Daugelis kritikų abejoja visos šitos istorijos realumu, o duomenų apie „daktarą“ Usui prieštaravimas rodo, kad šios abejonės pagrįstos. Mes nežinome, ar toks žmogus realiai egzistavo, ar ne. Visa, kas iš jo liko, – tai nežinomo pagyvenusio japono nuotrauka, kurią publikuoja reikistai, ir tokio Mikao Usui (pakankamai paplitęs Japonijoje vardas) pelenų laidojimo vieta, kurią jie nurodo. Ant kapo parašyta, kad reiki – tai „slaptas

⁷⁶ Taip pasakojama reiki įgijimo istorija daugelyje reikistų šaltinių. Žr., pvz.:

būdas pasiekti laimę“. Nei viena, nei kita nėra jų pateikiamos legendinės istorijos realumo įrodymas, nes ši legenda panaši į dešimčių kitų sektų įkūrėjų legendas.

1999 m. sausį vykusioje tarptautinėje konferencijoje „Totalitarinės sektos Sibire“ vokiečių sektologas Tomas Gandou (Thomas Gandow) pateikė tokią hipotezę. XIX a. pab. – XX a. pr. pasaulyje buvo gana plačiai paplitusios pigios Romos katalikų litografijos, kuriose vaizduotas Kristus su spinduliais, sklindančiais iš delnų, o tai greičiausiai turėjo reikšti Kristaus Tiesos šviesą. Galbūt koks budistas japonas, susidūręs su krikščionių misionieriais, suprato šį paveikslėlį tiesiogiai ir nusprendė, kad jame pavaizduoti gydomieji spinduliai – energija, sklindanti iš Jėzaus rankų. Taip gimė reiki idėja.

Pirmasis realus istorijos personažas reiki hierarchijoje yra buvęs japonų jūrų laivyno karininkas „daktaras“ **Čudžiro Hajaši**, vadinęs save Usui mokiniu, kuriam tas neva prieš mirtį patikėjo „išsaugoti neiškraipytą jo pamokymų esmę“ ir gydymo dovaną. Hajaši įkūrė kliniką Tokijuje, kur 1935 m. išgydė ir inicijavo jauną pacientę **Havajo Takatu**, vėliau tapusią reiki apaštale Vakaruose.

Po Hajaši mirties (jis pasidarė sau charakiri visai prieš pat Japonijos karą su JAV) Takatu tapo jo įpėdine. Ji propagavo reiki, keliavo po JAV ir Kanadą ir atvertė labai daug žmonių. Per savo gyvenimą ji inicijavo 22 reiki meistrus. Takatu mirė 1980 m. gruodį. Šiandien tarptautinei „Reiki“ organizacijai vadovauja Takatu vaikaitė **Filis Furumoto**, kuri gavo iniciaciją iš savo močiutės. Per tuos metus reikistų organizacija atliko kiekybinį šuolį: 1980 m. pasaulyje buvo tik 22 trečiojo lygio meistrai (Usui Šiki Ryoho), o šiandien šis skaičius jau pasiekė keletą tūkstančių, ir tai neskaitant praktikuojančių I ir II lygį. Rusijoje, kur reiki atsirado 1990 m., jau 2000 m. pradžioje buvo daugiau kaip 250 meistrų, kurių kiekvienas savo veikla (gydymu, seminarais) pasiekė tūkstančius žmonių.

Tai, kas buvo ką tik aprašyta, susiję su reiki sistema, gyvuojančia Vakarų pasaulyje. Egzistuoja ir rytietiška reiki linija, arba „Enersens“, kuri, remdamasi žiniomis, gautomis savais kanalais, tvirtina, kad Usui ir Hajaši reiki praktikoje budizmo buvo daug daugiau, negu mums dabar

Reiki. Maskva, 1992.

⁷⁷ Arjautos bodisatva Mahajanos ir Vadžrajanos budizme.

atrodo. Kreipimasis pagalbos į Avalokitešvarą⁷⁷, meditacinis susijungimas su juo prieš reiki praktiką ir jos metu – visa tai reiki įkūrėjai laikė normaliu reiškiniu. Egzistuoja taip pat „tradicinis japonų reiki“, paveldėtas kitų Usui mokinių, kuriame plačiai naudojama budistinė meditacija.

Taigi, kas tai yra reiki? Šį japonišką žodį sudaro du hieroglifai. Hieroglifas „ki“ (kinietišškai „ci“) verčiamas kaip pirmaprādė gyvenimo jėga arba pneuma. Hieroglifas „rei“ – maždaug taip pat. Abu kartu jie reiškia „per viską tekančią gyvenimo energiją“ „universalią gyvenimo jėgą“. Reikistai tiki beasmene dinamine substancija, valdančia pasaulį ir visatą. Reiki – tai iš jos kylanti „nematoma vibruojanti dvasinė energija“, arba „spinduliavimas, panašus į radijo bangas. Ji gali veikti pasirinktinai ir kaip trumpabangis spinduliavimas. Todėl įmanoma sėkmingai gydyti ir per atstumą“⁷⁸. Reiki tradicija – tai būdas sąveikauti su šia energija, suprantama kaip nukreiptas tam tikros jėgos srautas, kurį galima „skleisti“, „stiprinti“, „koncentruoti“, „nukreipti“, suteikti jam vienokias ar kitokias savybes. Dažnai kalbama ir apie „kosminę energiją“, su kuria „susijungia“ reiki praktikuojantis žmogus.

Štai ką rašo apie reiki energiją kai kurie meistrai:

„Reiki – tai paties kosmoso energija... Meistras perduoda mokiniui reiki energiją grynuoju, koncentruotu pavidalu, ir mokinio kūne atsiveria kanalas jai skleisti“ (Dž. Darelas).

„Tyrinėtojai nustatė, kad reiki energija patenka pas gydytoją per viršutinę čakrą ir išeina per rankų riešus. Energija patenka šiaurės kryptimi į šiaurinį ir pietų kryptimi į pietinį smegenų pusrutulį“ (P. Horanas).

„Reiki energijos rezervuarą sukūrė praeityje gyvenę reiki meistrai“ (G. Sendas).⁷⁹

O štai žodžiai ir nuomonės apie reiki, kurios priskiriamos jos įkūrėjui ir vadovams:

„Mikao Usui: „Kiekvienas iš mūsų turi potencialą gauti dieviškajai dovanai, kuri leistų susivienyti kūnui ir sielai. Reiki daugybei žmonių padeda pajusti dievišką palaimą. Visų pirma mūsų gydymasis reiki metodu yra originali

⁷⁸ *Reiki*, p. 4.

⁷⁹ Cit. iš: Balašova J., *Bandyamas apmąstyti Reiki*.

terapija, grindžiama dvasine Visatos energija. Per ją žmogus iš pradžių įgaus sveikatos, paskui nusiramins jo protas, o gyvenimo džiaugsmas ims didėti“ (išvertė N. Balanovskaja. Cituojama iš F. A. Petterio knygos „Reiki, dr. Usui palikimas“).

„Čudžiro Hajaši paliko užrašus apie reiki, jie panašiausi į ligos istorijas, kadangi kaip gydytojas ir kariškis jis paprastai ir glaustai aprašė besikreipusių į jo reiki kliniką žmonių išgydymo istorijas. Tačiau yra žinoma, kad jis buvo budistas ir kai kuriuos savo mokinius mokė budistinės meditacijos kaip priemonės, padedančios reiki praktikai, be to, jis pats išmoko šios meditacijos iš Mikao Usui.“

„Havajo Takata: „...Yra didžiulė mus supanti erdvė – visata. Yra didinga ir begalinė energija. Ji universali... jos pirmapradis šaltinis – tai Kūrėjas... Tai gamta. Tai Dievas: galia, kurią jis paverčia prieinama tiems savo ieškantiems vaikams. Japonų kalba tai vadinama žodžiu Reiki“ (iš interviu laikraščiui „San Mateo Times“ (Kalifornija), 1975 m. gegužės 17 d.).⁸⁰

Reiki išgydo per meistro rankas. Kaip vyksta išgijimas? Reikistai rekomenduoja paguldyti lignonį ant patogios kušetės ir pasirūpinti, kad jam būtų patogų: užkloti šiltu, bet nekaitinančiu pledu, prasegti drabužius, pritemdyti kambaryje šviesą, įjungti negarsią malonią muziką, pageidautina uždegti smilkalus. Ligonis turi atsipalaiduoti. Po to meistras lengvai prisiliečia ranka prie įvairių jo kūno dalių ir išsiklauso į savo pojūčius. Jeigu meistras jaučia delnuose maudimą, vadinasi, jis apčiuopė ligos židinį. Po visų organų apdorojimo galima lengvai ištrinti kūną kunžuto ar kitu augaliniu aliejumi. Šią procedūrą reikia gana dažnai kartoti tris keturias savaites, po kurių pacientas gali išgyti.

Nešališkam žvilgsniui matomi akivaizdūs hipnozės ir įtaigos elementai, kurie turi „padėti“ ligoniui pajusti palengvėjimą arba blogiausiu atveju priverstinai sukelti norą pakartoti seansą. Tačiau tai dar ne viskas. Iš anksto pasakoma, kad išgijimas labai daug priklauso nuo paties žmogaus. Taigi jeigu jis neįvyks, žmogus neturės ko kaltinti, išskyrus save patį. Meistras nekontroliuoja reiki. Todėl ji gydo, ką ir kada užsimano. Jokių garantijų negali būti. Besikreipiantiems į reikistus rekomenduojama tęsti medikamentinį gydymą (tai reiki labai palankiai skiria nuo kitų gydymųjų

⁸⁰ Ten pat.

sektų), tačiau išgijimo atveju vis tiek reikia dėkoti reiki. Apskritai reiki meistrai sukūrė sau visiškai laimingą loteriją, kurioje sėkmės atveju jie paskelbia ją vienintele išgijimo priežastimi, o nesėkmės atveju nesiima jokios atsakomybės. Be to, dauguma gydytojų neblogai užsidirba.

Kur gi yra reiki „piramidiškumas“? Kadangi gydymo praktika pasirodė esanti gana pelningas užsiėmimas, daugeliui atsiranda noras ją užsiimti. Jiems reiki meistrai siūlo iniciacijas. Pirmajam reiki laipsniui gauti reikalingos keturios iniciacijos, ir kiekviena jų atveria mokinio čakras vis giliau. Žinoma, iniciacija yra mokama. Iš kandidato į reiki meistrus nereikalaujama 21 dieną pasninkauti kalno viršūnėje – viskas įvyksta per keletą sąlygiškai trumpų seminarų ir praktinių užsiėmimų, pasibaigiančių rankų uždėjimu. Gavęs išventinimą į „pirmojo laipsnio reiki meistrus“, mokinys gali praktikuoti, gydydamas rankų uždėjimu.

Užmokėjus didelę pinigų sumą, galima gauti kitą iniciaciją – „antrojo laipsnio reiki meistro“, kuris gali praktikuoti, gydydamas per atstumą.

Galiausiai labai brangiai, dešimtis tūkstančių dolerių kainuoja iniciacija į „trečiojo laipsnio reiki meistrus“, kurie patys gali inicijuoti naujus mokinius, žinoma, už mokesť (teoriškai, pagal reikistų kainoraštį). Taigi piramidiškumas akivaizdus.

Sprendžiant iš pranešimų, Rusijoje greičiausiai atsižvelgiant į ypatingą ekonominę padėtį, visos reikistų kainos yra gerokai mažesnės negu Vakarų šalyse. Pavyzdžiui, Rusijoje veikia dar toks reiki centras „Kaducei“, kuris save vadina „Visos Rusijos Reiki centru“, taip pat „Nepriklausoma Tarpgalaktinė Šviesos Hierarchijos Taryba“. Jam vadovauja Natalija Nazyrova, kuri kažkada gavo antrojo laipsnio reiki iniciaciją. Pateikiame ištrauką iš jos interviu, duoto 1996 m. žurnalo „Ptiuč“ korespondentui:

„Pasak jos [Nazyrovos], čia, Žemėje, niekas neturi tikrų žinių, tik jie. Jie – Visatos Išminčių pasiuntiniai, būtent N. I. Nazyrova ir Vladimiras Nikolajevičius Zonovas, tai yra „Kaducei“ centras“. Visi Žemės gyventojai, vyriausybės, prezidentai privalo nedelsdami pas juos atvykti ir klausyti jų nurodymų, kitaip jų laukia Kosmoso bausmė; jie turi būti aprūpinti visais gyvybiškai svarbiais dalykais bet kurioje Žemės rutulio vietoje ir nekliudomai keliauti po planetą. Atėjusieji turi iš jų gauti tris Reiki išventinimus.“

Štai kai kurie N. I. Nazyrovos teiginiai:

„...Mes tik išvalome jūsų žemę; mes esame asenizatoriai, o ne gydytojai, mes – superžmonės... Mes į rojų taip paprastai nieko neįleisim!

Aš – Šambalos mokytojų mokinė. Rerichas ėjo į Šambalą ir nenuėjo. O aš ten skraidau kiekvieną naktį, manęs ateina pasiimti naktimis, ir mes ten skrendame! Mes apskritai turime kitą energetinį kūną, ugninį kūną, ir jūs turėsite kitą kūną, kai gausite tris išventinimus. Mes apskritai esame „superžmonės“.

Velnius išvaryti galime tikrai mes, o ne kokie nors egzorcistai... Jie tiesiog gainioja vėjus; netgi Jėzus neišvarinėjo velnių, o tik perkeldavo juos. Aš tam ir atėjau į šitą Žemę, į žmogaus kūną, kad išvaryčiau įvairias velniškas esybes, jos paprastai atrodo kaip gyvūnai...

Bažnyčia neįvykdė savo paskirties. Kristus – Dievų mokinyš, o dievai – tai Buda, Maitrėja... Buda – mano mylimas vyras. Ir šėtonas – mano mylimas vyras. Aš jį mylėjau, o jis norėjo mane užmušti. Aš apskritai visus myliu – ir Budą, ir šėtoną...“⁸¹

„Kaducei“ atlieka nepaprastai aktyvią okultinę-religinę agitaciją, kviečia į seminarus per spaudą, televiziją, vos ne vaikšto po butus su reklaminiiais lapeliais. Liudininkai pasakoja apie žiaurų psichologinį spaudimą ir sąmonės kontroliavimą, praktikuojamą šioje sektoje. Kaip matome, reikistų metodikos gali būti lengvai suderinamos su Rericho sąjūdžiu, šėtono garbinimu ir kitokiu „Naujojo amžiaus“ kompotu.

Gaila, kad gyvenantieji posovietinėje erdvėje, mažai Bažnyčios paveikti žmonės susidomėjo reiki ir ją praktikuoja, tikindami, kad ji visiškai suderinama su stačiatikių tikėjimu. Beje, kaip mes jau rašėme, toks eklektiškumas ir visaėdystė yra gana būdingi „Naujojo amžiaus“ doktrinomis apdorotai šiuolaikinio žmogaus sąmonei.

18. Būdingi „Naujojo amžiaus“ bruožai

Amerikiečių mokslininkas Normanas Gaisleris (Normann Geisler) išskiria 12 specifinių NA doktrinų:

„1. Neasmeniškasis Dievas.

⁸¹ Ten pat.

2. Amžinoji visata.
3. Iliuzinė materijos prigimtis.
4. Cikliškas gyvenimo pobūdis.
5. Persikūnijimų būtinybė.
6. Žmogaus evoliucionavimas į Dievybę.
7. Besitęsiantys nežemiškų būtybių apreiškimai.
8. Žmogaus tapatumas su Dievu.
9. Okultinės praktikos.
10. Vegetarizmas ir holistiniai (visuminiai) sveikatos saugojimo metodai.
11. Pasaulinė globalinė tvarka.
12. Sinkretizmas (visų religijų vienybė).⁸²

Kitas amerikiečių tyrinėtojas Valteris Martinas (Walter Martin) akcentavo tokius kriterijus, kuriais remiantis galima grupę priskirti NA:

„1. Grupė esanti atvirai pašaukta paspartinti naujųjų laikų, tai yra Vandens eros atėjimą.

2. Grupė atvirai remia būdingas naujųjų laikų sroves (monizmą – „visa yra viena“, panteizmą – „viskas yra Dievas“, gnosticizmą – „išsigelbėjimas arba išgijimas ateina per ypatingas žinias“, karmą ir persikūnijimą, dvasinę evoliuciją, iškilus mokytojus, prilygstančius Kristui ir t. t.).

3. Grupė atvirai propaguoja naujųjų laikų okultines praktikas (čėnelingą, mediumizmą, astrologiją, psichinį gydymą, numerologiją, magiją, įvairius pakeistos sąmonės būsenos pasiekimo būdus, tai yra meditaciją, monotonišką giedojimą, jautrumo netekimą, hipnozę ir t. t.; kristalų ir piramidžių naudojimą psichoterapiniais ir mistiniais tikslais).

4. Grupė vartoja specifinę NA terminologiją (čakros, kosminė sąmonė, pasaulinė energija, globalus kaimas, savirealizacija, aukščiausia vidinė esmė, sukurk savo paties realybę, Kundalini energija, In ir Jan ir kt.).⁸³

Štai dar vienas bandymas suformuluoti šiuos požymius:

⁸² Cit. iš: Diakonas Andrej Kurajev, *Satanizmas inteligentijai*. II tomas, Maskva, 1997, p. 334.

⁸³ *The New Age Cult*. Mineapolis, 1989, p. 109–110.

„1. Dievas nėra Asmuo, tai – abstrakti Dvasia, persmelkianti Visatą ir pasireiškianti visame, kas egzistuoja.

2. Žmogus turi savyje tą Dvasią, jo prigimtis yra dieviška, jame yra susikaupusios paslėptos dvasinės galios. Žmogus užduotis yra jas pažadinti ir tapti dievažmogiū.

3. Po mirties siela persikūnija į kitą kūną, žmogaus likimą tuo metu lemia karmos dėsnis – praeituose įsikūnijimuose padarytų gerų darbų ir blogų poelgių įtaka.

4. Tobulindamasis per daugelį persikūnijimų, žmogus gali pasiekti antgamtinį pasaulį; sielos, kurios jame egzistuoja, pagal jų tobulumo laipsnį, priklauso hierarchijai, darančiai įtaką žemiškos istorijos eigai.

5. Aukščiausiosios dvasios gali įsikūnyti mūsų pasaulyje, kad atneštų žmonėms šventųjų žinių; jos tampa žmonijos mokytojais, būtent jos ir buvo Buda, Krišna, Jėzus, Konfucijus, Mahometas ir kt. Jų mokymai yra vienos visuotinės religijos elementai.

6. Ypatingą reikšmę NA sąmonei turi pats Naujosios eros pradžios artumo suvokimas, ji daugeliu atvejų siejama su „išganytojo“ atėjimu. Kartu Naująją erą njueidžeriai supranta kaip visos žmonijos būseną. Būdingas „Naujojo amžiaus“ sąmonės bruožas yra globalumo dvasia. Njueidžeriai mano, kad Naujosios eros pradžios rezultatas bus „naujojo žmogaus“ atsiradimas. Anksčiau vadovavusi Humanistinės psichologijos asociacijai Džin Hauston (Jean Houston) (jos „vidinio aš“ atskleidimo seansai aprašyti anksčiau) pastebėjo, kad tai bus šuolis, kuris savo mastais gali būti lyginamas su atstumu tarp neandertaliečio ir šiuolaikinio žmogaus. Dėl globalios sąmonės transformacijos planetoje atsiras dievažmogių rasė.“⁸⁴

Kaip galima lengvai pastebėti, daugelis šių požymių arba kriterijų yra vienaip ar kitaip būdingi kiekvienai sektai, apie kurias buvo kalbama šioje knygoje, todėl jos nuolat viena kitą atpažįsta: jos pripažįsta viena kitą savomis. Jeigu jūs ateisite į „Kelią į save“ – pačią žymiausią NA parduotuvę Maskvoje, tai pamatysite, kad

⁸⁴ Sure J. W., *The Universe Next Door*. London, 1988, p. 170. Cit. iš: Aleksejev

dauguma šių grupių, jų simboliai, jų knygos visai taikiai sugyvena viena šalia kitos – nors jų mokymai paprastai būna tarpusavyje nesuderinami. Tačiau visi kartu jie – nuodingi maurai, augantys iš tos pačios „Naujojo amžiaus“ pelkės.

Tas pats vyksta ir kasdieniu lygmeniu, pavyzdžiui, visos kalbos apie energiją ir energetiką pakankamai primena njueidžerių kalbėseną. Būtent, kai medicinos problemos traktuojamos, pasitelkiant įvairias energijas, kurios teka nuo vieno daikto prie kito, tuomet atpažįstame garsųjį „holistinį požiūrį“, atsiranda atitinkamas žargonas: vidinės energijos, apsikeitimas energijomis, energetiniai vampyrai, energetinis donoras, medžiai – energijos nešėjai ir medžiai – vampyrai ir t. t. Labai populiarūs įvairūs „ekstrasensai“, galintys „suprantamai“ paaiškinti energetinius jums teikiamos pagalbos principus. Visa tai žmonės labai mėgsta, ir iš to daromi milžiniški pinigai. Visa šita „Naujojo amžiaus“ kalba šiandien lemia daugumos šios milžiniškos šalies gyventojų mąstymą. Todėl tiek daug rusų tampa lengvu totalitarinių sektų laimikiu. [...]

TURINYS

Kun. E. Naujokaitis, Žodis Lietuvos skaitytojams.....5

A. Dvorkinas, Autoriaus pratarė trečiajam leidimui.....10

Pirmoji dalis

Sektotyros įvadas.....13

1 skyrius. Įvadas. Religija, kuri žudo.....13

1. „Liaudies šventykla“.
2. „Dovydo šaka“.
3. „Saulės šventykla“.
4. „Aum Šinrikyo“.
5. „Dangaus vartai“.
6. Dešimties Dievo įsakymų atkūrimo sąjūdis.
7. Sektantiško smurto priežastys ir perspektyvos.

2 skyrius. Totalitarinės sektos: bendrosios sąvokos. Pirmą dalis.....33

1. Terminų apibrėžimas.
2. Narystės sektose lygiai.
3. Sektantų „naujakalbė“.
4. Totalitarinių sektų ištakos ir kilmė.
5. Komerčiniai kultai.

3 skyrius. Totalitarinės sektos: bendrosios sąvokos. Antra dalis.....46

1. Totalitarinių sektų požymiai ir būdingi bruožai.
2. Guruizmas, organizacija, metodas, „ezoterinis atotrūkis“.
3. Grupės vidinės vertybės.
4. Kas yra smegenų plovimas bei sąmonės kontrolė ir kaip su tuo kovoti.
5. Verbavimo metodai.
6. Sąmonės kontrolės metodai.
7. Sistemos diktatas.
8. Sektos įkūrėjo asmenybė.
9. Klasifikacijos bandymai.

Antroji dalis

Ilgaamžės sektos.....77

4 skyrius. „Pastarųjų dienų šventųjų Jėzaus Kristaus bažnyčia“ (mormonai).....77

1. Mormonai – ne protestantai, o pagoniška sekta. 2. Skaityti „Mormonų knygą“ yra labai nuobodu: Markas Tvenas ją pavadino „chloroformu, o ne knyga“. 3. „Mormonų biblija tėra prasta išmonė, suregzta pagal Senojo Testamento pavyzdį ir papildyta nuobodžiu Evangelijos perpasakojimu“. 4. Per vieną skandalą minia ištepė Smitą derva, išvoliojo plunksnose ir tampė po visą miestą. 5. Iš viso papiruse būta 46 hieroglifų. Iš jų Smitui pavyko išspausti 1125 angliškų žodžius, iš jų 65 asmenvardžius. 6. Į kalėjimą įsiveržė minia, ir Smitas kartu su broliu buvo nušauti; beje, susišaudant Smitas sužeidė tris žmones. 7. Nors kiekvienas mormonas teturi vieną oficialią žmoną, faktiškai tarp jų tebeklesti daugpatystė. 8. Mormonų bažnyčiai vadovauja pranašas, „Dvylikos apaštalų taryba“ su savo prezidentu ir „Septyniasdešimties kvorumas“. 9. Dievo apreiškimai „Mokyme ir priesakuose“ buvo gerokai pakeisti. 10. Anot mormonų mokymo, Elohimas turi haremą, kuriame gimsta jo pradėtos dvasinės būtybės. Pirmosios dvi buvo Liuciferis ir Jėzus. 11. Žemiausias pragaro ratas yra skirtas mormonams, atsižadėjusiems savo tikėjimo. 12. Mormonai surašo mirusiųjų vardus ir susituokia su jais, kad po mirties visos mirusios moterys priklausytų jų haremui. 13. Mormonai pasaulyje ir Rusijoje. **Priedas.** Smitsono instituto pareiškimas apie „Mormono knygą“.

5 skyrius. „Sargybos bokšto bendrija“ – „Jehovos Liudytojai“135

1. Iš visų Rusijos teritorijoje veikiančių totalitarinių sektų „Jehovos Liudytojų“ sekta labiausiai primena kompartiją. 2. „Dvasininkijos Dievas – tai... senovės pagonių dievybė, per amžius paskendusį savivalėje, tai Baalas, tai pats Velnias“. 3. Matome sistemą, kurią galima apibūdinti visų pirma kaip šiurkščiai pagonišką. 4. Adventizmas ir XIX a. pabaigos amerikiečių populizmas. 5. Jehovizmo atsiradimo istorija ir tolesnė kova už valdžią sektoje. 6. Sektantai mano, kad Jehovą domina organizacija, o ne atskiri asmenys: asmeninių maldų jehovistų dievas nepriima. 7. Eiliniai jehovistai aklai nusekė paskui savo vadus, nė nepastebėję klastotės. 8. Daugelio šalių spauda pasakoja apie „Jehovos Liudytojų“ narių savizudybes.

Trečioji dalis

Pokarinė eklektika: scientologija ir munizmas.....179

6 skyrius. Scientologija.....179

1. Gerai išsižiūrėjęs, pamatysi plienines nemirksinčias akis. 2. „Jeigu darbuotojas dirba aplaidžiai ir neparodo stulbinančių rezultatų, jis gaus beržinės košės už kiekvieną nusičiaudėjimą“. 3. Habardas nutarė: jeigu nori praturtėti, reikia įkurti savo religiją. 4. Daugumą savo darbų Habardas, pasak jo sūnaus, parašė būdamas apsvaigęs nuo narkotikų. 5. Jeigu galima priversti peleninę atsisėsti ir atsikelti, tai gali patikėti, jog priversi kiekvieną žmogų padaryti bet ką. 6. Habardas pasiskelbia Antikristu ir sako, kad scientologijos patekimas į valdžią užkirs kelią antrajam Kristaus atėjimui. 7. Daugelio šalių teismai pripažino Habardą nusikaltėliu, o keliose šalyse jis buvo paskelbtas *persona non grata*. 8. Scientologai išiskverbėdavo į ČŽV, FTB, Mokesčių valdybą, Interpolą, išvogdavo slaptus dokumentus ir atlikdavo klastotes. 9. Medicininė scientologų praktika grindžiama stebėtinu jų neišmanymu. 10. Be abejonės, visi, kurie įstoja į scientologų organizaciją, atsiduoda demoniškoms jėgoms. 11. Gamykla „Moven“ prarado milijonus dolerių, o paskui jos direktorių, prisiekusį scientologą, nušovė jo paties kabinete. 12. Specialistai neabejodami kalba apie ypatingą susitarimą dėl tarpusavio paramos, sudarytą tarp scientologų ir JAV žvalgybos tarnybų. 13. Scientologija – tai ne šiaip blogis, bet Blogis iš didžiosios raidės.

7 skyrius. San Miang Muno „Susivienijimo judėjimas“222

1. Rusijos jaunuoliai ir merginos prisiekia ištikimybę „tikriesiems tėvams“ Munui ir jo žmonai bei „tikrajai tėvynei“ Korėjai. 2. Tai yra spiritistinis arba šamanistinis judėjimas, kurio tikslas – išvalyti žmonių rasę, vadovaujant Muno šeimai. 3. Pagrindinės munistų verbavimo pastangos yra nukreiptos į jaunimą. 4. Kiekvienas munistas pasakys, kad „Tikrojo Tėvo“ ir „Tikrosios Motinos“ santuoka savo reikšme išganymui pranoksta Kristaus auką Golgotoje. 5. Pasak spiritų apreiškimų, Muno sūnus savo žūtimi atvėrė duris į aukštesnį rojų dvasioms ir Kristui. 6. Munistų dievas – tai tik antrinė, laike atsiradusi personifikacija, sankaupa iš prigimties beasmenės energijos, turinčios du polius – vyriškąjį ir moteriškąjį pradą, tarp kurių savotišku energijos apykaitos būdu pulsuoja įtampa. 7. Neseniai Munas paskelbė, kad žemėje rado nuotaką Kristui, kuris jam apsireiškė iš dvasių pasaulio ir nusižeminęs už ją dėkojo. 8. Siekdami kraujo saitais

susigiminiuoti su Munu, vaikinai ir merginos geria kokteilį, kuriame esama Muno ir jo žmonos kraujo. 9. Remiantis munistų mokymu, Kristus dabar patarnauja Muno sūnui. 10. Munizmas neturi nieko bendra su krikščionybe. 11. Zigmundas Froidas tiesiog apsverktų iš laimės, pamatęs pacientą su tokia fekaline-genitaline psichoze. 12. Kiekvienas žmogus, susigundęs nemokamu munistų gardumynu, vartodavo fiziologinių Munų poros išskyrų elementų. 13. Netgi po „Tikrojo Tėvo“ mirties sekta, iš visko sprendžiant, egzistuos toliau.

Ketvirtoji dalis

Pseudoinduistinės sektos.....262

8 skyrius. „Krišnos Sąmonės Organizacija“262

1. Tarp mūsų krišnaistų Indijos ir tikrosios Indijos yra toks pat skirtumas, kaip tarp „Zuko“ miltelių ir natūralių vaisių sulčių. 2. Krišnaistų atsiradimo TSRS 1971 metais istorija yra gana įtartina. 3. Krišnaistai yra sukūrę daugybę pinigų prievartavimo būdų. 4. „Gurukulose“ viešpatavo siaubingas išnaudojimas, žiauriausios bausmės, seksualinė prievarta prieš vaikus. 5. Stabus pažadina, išvalo jiems dantis, juos aprenkia ir nuprausia – apiplauna pieno, rožių vandens ir karvės šlapimo mišiniu. 6. „Aš esu viską ryjanti mirtis“. 7. „Krišna nuleido į žemę šešis mėnesius trunkančią naktį ir tuo metu mylėjosi su šimtu moterų, o jų vyrai, beje, to nė nepastebėjo“. 8. Tarnavimo Krišnai pagrindas – išsaugoti ištikimybę guru. 9. Meilės Krišnai ekstazės požymiai: raitymasis žeme, garsūs šauksmai, žiovulys, seilėjimasis, pašėliškasis juokas, sunkus kvėpavimas, raugėjimas... 10. Būtina atsisakyti visko: savo turto, savo kūno. 11. Tradicinių indų požiūris į krišnaistus yra gana atsargus. 12. Akivaizdu, kad TKSO yra grupė, skirta šiurkščiu būdu valdžiai užgrobti. 13. Visus Krišnos garbintojų reikalus Sankt Peterburge tvarko mafija. **Priedas.** Neokrišnaistai, nepriklausantys MKSB.

9 skyrius. „Transcendentinė meditacija“ (TM).....309

1. Žmogus, pats to nežinodamas ir gal net būdamas krikščionis, aukoja stabams. 2. Transcendentinė meditacija patiko daugeliui, kadangi ji mažai reikalavo, bet žadėjo didelį efektą. 3. Buvę „medituotojai“ pasakojo, kad per pratimus jie patirdavo baisius šėtoniškus regėjimus. 4. Transcendentinės meditacijos dėstymas Amerikos mokyklose buvo uždraustas. 5. Jeigu žmogus pamiršta savo paties vardą, tai sektoje laikoma ne daugiau negu linksmu epizodu.

10 skyrius. Šri Činmojaus kultas.....334

1. „Bėgantis guru“. 2. Šri Činmojus sau priskiria dieviškus gebėjimus ir savybes.

11 skyrius. Satja Sai Babos kultas.....343

1. Sai Babos „stebuklų“ technologija gerai žinoma ir išsamiai aprašyta. 2. Tas, kurį garbino kaip dievą, pasirodė esąs iškrypėlis ir apgavikas. 3. Tarptautinė Sai Babos organizacija

12 skyrius. Bhagvano Šri Radžnišo (Ošo) kultas.....356

1. „Mylėk save ir daryk, ką nori“. 2. „Meditacija – tai „ne-proto“ būseną“. 3. Komuna Punoje. 4. „Aš – turtingųjų guru“. 5. „Būtina sumažinti gyventojų skaičių“. 6. Ošo mirė, iš visko sprendžiant, nuo AIDS.

Penktoji dalis

Pseudobibliinės (pseudoevangelinės) sektos.....376

13 skyrius. „Šeima“ („Dievo vaikai“)......376

1. Ši grupė – tai klasikinis pavyzdys, kaip lyderis gali iškraipyti krikščionių Šventąjį Raštą ir kaip tai veda prie moralinių vertybių bei apskritai gyvenimo iškrypimo. 2. Pinigai keliavo viršūnėlės reikmėms, o dauguma sektos narių gyveno visiškame skurde. 3. Sektos steigėjas užsiiminėjo okultizmu ir pradėjo lytiškai ištivirkauti. 4. Bergas pateikė ultimatumą išrinktiesiems, kad jie dalytųsi savo vyrais ir žmonomis. 5. Sektos elgesio kodeksas numatė „įstojimą į revoliucinę organizaciją, kuri turi viską sugriauti iki pamatų, o paskui pastatyti viską iš naujo“. 6. Sektoje prasidėjo vaikų seksualinis išnaudojimas nuo pat kūdikiško amžiaus. 7. Bergo knygoje yra visiškai nešvankių instrukcijų su necenzūriniais žodžiais, skirtų vaikams nuo 10 metų amžiaus. 8. Trejybe Bergas netiki, kadangi šio žodžio Biblijoje nerasi. 9. Pradėjusi vadovauti sektai, Marija pareiškia, kad Bergo dvasia reguliariai apsireiškia jai ir per ją vadovauja sąjūdžiui. 10. Džoanos istorija.

14 skyrius. „Pasaulinė Dievo Bažnyčia“396

1. Sektos įkūrėjas priskyrė save vienai kompanijai su apaštalu Pauliumi ir Pedro Valdesu. 2. Sektos nariai viršūnėlės reikmėms skiria ne mažiau kaip 30% savo pajamų, o kartais ir daugiau. 3. Pirmapradė Adomo nuodėmė, Armstrongo manymu, buvo ta, kad jis atsisakė švęsti šeštadienį ir pradėjo

švęsti sekmadienį. 4. Krikščionybė, pasak Armstrongo, yra babilonietiška misterinė religija, kurią išrado Simonas Magas. 5. Armstrongas teigė, kad Dievas – tai ne vardas, o kažkas panašaus į dviejų individualių asmenybių – Tėvo ir Sūnaus – pavardę. 6. Armstrongas mano, kad šėtonas taip stipriai apgavo žmones, kad kai kurie netgi garbina Kristų. 7. Skilimai ir pasidalijimai sektoje po Armstrongo mirties.

15 skyrius. „Tikėjimo sąjūdis“ – neosekmininkai.....412

1. „Dieve, duok mums Rusiją!“ 2. Glosolalija. 3. Trys sekmininkų judėjimo bangos. 4. „Tikėjimo sąjūdžio“ vadinti krikščionišku negalima. 5. Kelionė į pragarą – skiriamasis „Tikėjimo sąjūdžio“ lyderių bruožas. 6. Naujųjų sekmininkų judėjimo ideologai mano, kad Jėzus perdavė visą savo valdžią krikščionims ir dabar pats nuo jų priklauso. 7. Sektantai šventvagiškai vadina Dievą „didžiausiu visų laikų nevykėliu“. 8. „Visiškai išvalyk galvą nuo savo minčių ir pripildyk ją Dievo žodžio! O po to ištark šitą žodį, ir įvyks stebuklas!“ 9. Jongi Čo tvirtina, kad Šventoji Dvasia panaši į dedeklę, perinčią viščiukus. 10. Pagrindinis maldos principas sektoje: „Pavadink – pareikalauk – gauk!“ 11. Sektantai mano, kad kai Šventoji Dvasia įsiveržia į žmogų, jis raitosi ant grindų, klykia, žviengdamas kaip skerdžiama kiaulė. 12. Žmogus neturi teisės išpažinti savo nuodėmių, kitaip jis amžinai liks nusidėjėliu. 13. „Klestėjimo teologija“ atmeta Kristaus kryžių, be kurio jų krikščionybė praranda bet kokią prasmę ir tampa šventvagiška parodija.

Šeštoji dalis. „Naujosios eros“ kultai.....456

16 skyrius. „Naujojo amžiaus“ judėjimas.....456

1. Naujos religijos senos idėjos. 2. „Slaptosios žinios“ visiems. 3. „Naujojo amžiaus“ šaknys: spiritizmas, teosofija, narkotikų kultūra. 4. Ezoterinė pedagogika ir okultinis žodynas. 5. Čenelingas; Ramtos ir Lazario kultai. 6. Vidiniai balsai ir psichometodikos, atskleidžiančios „vidinį Aš“; vizualizacija. 7. „Violetinės liepsnos brolija“. 8. Reinkarnacijos reinkarnacija. 9. Kristalai, brangakmeniai, piramidologija, „Naujojo amžiaus“ muzika ir kt. 10. Širli Meklein ir „Džonatanas Livingstonas Žuvėdra“. 11. Maitrėja-Antikristas ir naujosios pasaulio tvarkos atėjimas. 12. Panteizmas ir monizmas; amoralumo pagrindimas. 13. Pseudokrikščionybė – „Vandens eros evangelija“. 14. Neopagonybė, raganavimas („vika“) ir šamanizmas. 15. Liuciferizmas ir satanizmas. 16. Astrologija ir ufologija. 17. Holizmas, ajurvedinė medicina ir reiki. 18. Būdingi „Naujojo amžiaus“ bruožai.

Dvorkin, Aleksandr

Sektos. Totalitarinių sektų apžvalga / Aleksandr Dvorkin. –

Žymus Rusijos naujųjų religinių judėjimų specialistas prof. Aleksandras Dvorkinas išsamiai aprašo svarbiausias Rusijoje ir buvusios Sovietų Sąjungos teritorijoje veikiančias organizacijas, kurias galima priskirti totalitarinių sektų kategorijai, iš krikščioniškų pozicijų kritikuoja jų idėjas ir veiklą. Čia pateikiamas sutrumpintas trečiojo knygos leidimo vertimas.

Aleksandr Dvorkin

Sektos. Totalitarinių sektų apžvalga

Iš rusų k. vertė Inita Tamošiūnienė
Redaktorius kun. Edmundas Naujokaitis
Maketavo Karolis Zeltinis
Viršelio dailininkas Mantas Petravičius